

ឯកសារគម្ពីរព្រះទ័ព្រហ្មវិស្ណុនៈ
ត្រូវបានថតចេញពី ច្បាប់គម្ពីរព្រះទ័ព្រហ្មវិស្ណុនៈ ។

ឯកសារគម្ពីរព្រះទ័ព្រហ្មវិស្ណុនៈ ចាប់ពីភាគ៥១ ដល់ ភាគ១១០
ត្រូវបានរៀបចំឡើងដោយ គេហទំព័រ៥០០០ឆ្នាំ ឬជា
ចំពោះព្រះពុទ្ធសាសនា សម្រាប់ជាធម្មទាន ។

ផ្តល់សេចក្តីគម្ពីរព្រះទ័ព្រហ្មវិស្ណុនៈសម្រាប់ការងារ
ដោយ ឧបាសិកា កាំង ហ៊ុចទីណា ។

គ្រប់គ្រងឯកសារ (ទូទៅ និងផ្នែកបច្ចេកទេស)
ដោយ ឧបាសក ស្រុង-ចាន់ណា ។

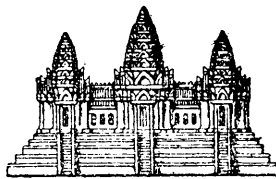
ត្រួតពិនិត្យឡើងវិញ
ដោយ ចន្ទស្រីស្រស់ ។

ថតស្តានដោយ
ប្អូនប្រុស ម៉ាន់ សារ៉េត

ក្រោមការឧបត្ថម្ភយ៉ាងទឹកក្រីក្រដែលអំពី៖

- ឧបាសិកា កាំង ព្រិចទ័ណ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ជុត លីស្រុង និង ឧបាសិកា លី សុខា ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក សរ ចន និង ឧបាសិកា អ៊ូច សាវ័ង្ស ព្រមទាំងបុត្រ (បាត់ដំបង)
- ឧបាសក ជា ស៊ីវត្តានា និងឧបាសិកា យុន សុនីម៉ា ព្រមទាំងបុត្រី ជា សុមេធាធីតា (ស.វ.អ)
- លោក ជីម-ជា និងលោកស្រី រតន៍ ស្រីមុំ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ទីផង យឿន (កូន)
- លោក ស៊ុក ចាន់សេនី (បន្ទាយមានជ័យ)
- ឧបាសិកា យ៉ា រ៉ាវី (បន្ទាយមានជ័យ)
- ប្អូនស្រី យ៉ា សុភ័ក្ត្រៈ (បន្ទាយមានជ័យ)
- ឧបាសិកា កោ សេង (ភ្នំពេញ)
- លោកស្រី ប៉ាន សុគន្ធានីន និងស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ស្រុង ចាន់ណា និង ឧបាសិកា ចន ស្រីស្រស់ ព្រមទាំងបុត្រ ចាន់ណា សុធានីនាដ, ចាន់ណា សុធានីនាធី (ភ្នំពេញ)
- លោកស្រី ស្រុង ចាន់រស្មី និង ស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- កញ្ញា ស្រុង ចាន់រតនា (ភ្នំពេញ)
- លោក ស្រុង យូចេង (ភ្នំពេញ)
- លោក នង សុផល (កូន)
- ប្អូនស្រី សុខ អេង (កំពង់ចាម)
- កញ្ញា ចន កក្កដា (បាត់ដំបង)
- លោកស្រី ចន សត្យា និងលោក ខួត សេនីស័ក ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- លោក ចន រចនា (បាត់ដំបង)
- កញ្ញា សែ សុផារី (បាត់ដំបង)
- កញ្ញា យឿន សុផានី (បាត់ដំបង)
- លោក ម៉ៅ គន្ធា និងលោកស្រី ធួរៀង សេដ្ឋា (បាត់ដំបង)
- លោក សៅ សារ៉ុម (បាត់ដំបង)
- ព្រះចៅព្រះគុណ ជុំ សារៈ (ព្រះចៅអធិការវត្ត សម សាន្ត ខេត្តបាត់ដំបង)
- ឧបាសិកា រ៉ាន់ លុយ និងស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- លោកស្រី ហួ ច័ន្ទសុខ័ណ្ឌ និងស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ស.វ.អ)

ព្រះ
ព្រះបិតាមហាវិ
និង
សេចក្តីប្រាប់នាសាម្តែង
អភិបាលបិតា
បង្គោល បុត្រនាគ
សេ

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត ភ្នំពេញ

ព.ស. ២៥១០

ឧទ្ទិសកថា

យើងខ្ញុំ សូមផ្ដល់ស្មារតីសូត្រព្រះធម៌ឧទ្ទិសជូនជនជាតិខ្មែរ ។

ឥឡូវ យើងខ្ញុំអាចជូនគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកនេះ ទៅអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាជនជាតិខ្មែរបានហើយ ។

ព្រះធម៌នៃព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់នេះ ត្រូវបានសូត្រចេញពីជម្រៅដួងចិត្តនៃអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា
ជនជាតិជប៉ុន ។

このカンボジア版南伝大蔵經を
カンボジアの佛教徒へ
贈ることができることに感謝します。
これが日本の佛教徒の心です。

It is with a deep sense of gratitude that I present the translation
of the complete collection of " TRIPITAKA " to the Cambodian
Buddhists on behalf of the Japanese Buddhist community.

អារម្ភកថា

ជូនចំពោះជនជាតិខ្មែរ ជាមីរាប័រអាន !

ជូនចំពោះជនជាតិខ្មែរដែលកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា ជាមីគោរព !

គម្ពីរព្រះត្រៃបិដកខ្មែរនេះ ត្រូវបាន " ក្រុមជំនុំព្រះត្រៃបិដក " នៃពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ នៅភ្នំពេញ ចកប្រែពីភាសាបាលីមកជាភាសាខ្មែរ តាំងពីឆ្នាំ ១៩៣០ ទៅឆ្នាំ ១៩៦៨ គឺត្រូវចំណាយ ពេល ៣៩ ឆ្នាំ ទើបបានសម្រេចហើយសព្វគ្រប់ ។ នេះពិតជាកំណប់ព្រះធម៌របស់ព្រះពុទ្ធសាសនា ខ្មែរ ហើយក៏ជាកំណប់វប្បធម៌ខាងផ្នែកបោះពុម្ពរបស់ជនជាតិខ្មែរផងដែរ ។ យើងខ្ញុំ ពុទ្ធសាសនិក ជាតិជប៉ុន មានសន្តានចិត្តរីករាយនឹងបោះពុម្ពជាថ្មីឡើងវិញ ដោយសង្ឃឹមថា ព្រះពុទ្ធសាសនាខ្មែរ ក៏នឹងរុងរឿងឡើងវិញដែរ ។

នេះគឺជាអំណោយពីជម្រកដួងចិត្ត ជូនទៅដល់ជនជាតិខ្មែរទាំងអស់ ព្រមទាំង មនុស្សជាតិទូទៅ នៅក្នុងពិភពលោកនេះ ដែលមានចិត្តស្រឡាញ់សន្តិភាព ។

ខ្មែរបានរងសោកនាដកម្មដែលមិនធ្លាប់មានពីមុនមក ។ ម្យ៉ាងទៀត ព្រះពុទ្ធសាសនា ខ្មែរ ក៏ត្រូវអន្តរាយយ៉ាងខ្លាំង ក៏ប៉ុន្តែឥឡូវនេះ យើងទាំងអស់គ្នា បានឈានជើងកន្លងផុតពីសេចក្តី ទុក្ខសោកដ៏ធ្ងន់ធ្ងរនេះ ចាកផុតពីអំពើឃោរឃៅ បញ្ចប់គំនុំគុំគួន ដើរតាមពុទ្ធដីការព្រះបរមគ្រូ មិត្តមិត្តរួមគ្នាធ្វើឱ្យមានសន្តិភាពក្នុងពិភពលោក ។

ការណ៍ដែលយើងខ្ញុំជូនគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកពេលនេះ គឺជានិមិត្តរូបនៃការប្តេជ្ញាចិត្ត របស់អ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាជនជាតិជប៉ុនថា យើងខ្ញុំធ្វើសហប្រតិបត្តិការដើម្បីសន្តិភាព ក្នុងពិភពលោក ដើម្បីទុកជាភស្តុតាងនៃចំណងមេត្រីភាព និងមិត្តភាពរវាងប្រជាជាតិជប៉ុន និង ប្រជាជាតិខ្មែរ ។

ថ្ងៃនក្ខត្តបុក្យ កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៩៤

សមាគមជំនួយដល់ការបោះពុម្ពព្រះត្រៃបិដកឡើងវិញ

អ្នកតំណាងចាត់ការ Rev. Muchaku Seikyo

ប្រធានការិយាល័យ Rev. Sinohara Eiichi

អ្នកចាត់ការ Rev. Matunaga Zendo Rev. Arima Jitsujo Rev. Ito Yoshimichi
Rev. Watai Keiichi Rev. Sugiya Yoshizumi Rev. Sigeta Shincyo
Rev. Maeda Risyo Rev. Nakajima Kyoshi Mr. Ei Rokusuke

『トリピタカ』復刻進呈にあたって

親愛なるカンボジアの皆さん！

敬愛するカンボジアの仏教徒の皆さん！

カンボジア版『トリピタカ』は、ブノンペンの仏教研究所が、仏教界の英知を集め、1930年から1968年まで、39年の歳月をかけて翻訳し、分類し、集大成して完成されました。まさにカンボジア仏教の法宝であると共に、カンボジア出版文化の至宝です。日本仏教徒の有志は、カンボジア仏教の復興再生を願いつつ、これを復刻刊行し、贈らせていただきます。

これはカンボジア仏教徒のみならず、カンボジア全人民、否、平和を愛する地球上のすべての人々への、心からの贈り物です。

カンボジアは、古今未會有の悲劇を体験しました。カンボジア仏教もこの受難の時代に壊滅的な打撃を受けました。しかし、今はその悲しみを乗り越え、瞋りを離れ、怨みを恕し、ブッタの教えに従い、世界平和の実現に努力するときです。

この本の贈呈は、日本の仏教徒も共に、世界平和のために努力することを誓うしるしであり、相互の連帯と友情の証なのです。

合掌

1994年7月吉日

カンボジア版トリピタカ（南伝大蔵經）復刻救援委員会

世話人代表 無着 成恭
事務局長 篠原 鋭一

世話人	松永 然道	有馬 実成
	伊藤 佳通	渡井 奎一
	杉谷 義純	茂田 真澄
	前田 利勝	中島 教之
	永 六輔	

Acknowledgment

My dear Cambodian friends and respected members of the Cambodian Buddhist community.

It gives me a great pleasure to learn that the translation of the " Pali Tripitaka " into Cambodian by the " Tripitaka Commission " of the Buddhist Institute, Phnom Penh has been successfully achieved. The project to translate the Tripitaka was launched in 1930 and took 39 years to complete the whole work only in 1968.

The Cambodian translation of this great work will not only become a cherished treasure of the Cambodian Buddhist community but is also an important milestone in the history of publication in Cambodia.

Revival and prosperity of Buddhism in Cambodia is the ardent desire of the Japanese Buddhist Community. It is with this spirit that we have completed this important project and want to present the complete work to the Cambodian Buddhist community. It is a present not only to the Buddhist community in Cambodia but also to the Cambodian people and all the peace loving people in the world.

Cambodia experienced the greatest tragedies of modern times and the Cambodian Buddhist community also underwent severe trials and suffered crushing blows during this period. But now a time has come to surmount this grief and anger, and to forgive and start working again for world peace.

This great work is a symbol of Japanese Buddhist communities resolve to work with our Cambodian brothers and sisters toward world peace and a testimony to the friendship between the people.

Join hands in prayer...

July 1994

TRIPITAKA PUBLISHING SUPPORT COMMITTEE

Project Manager: Rev. Seikyo Muchaku

Secretary General: Rev. Eiichi Sinohara

Management Team:

Rev. Zendo Matunage Rev. Jitsujo Arima Rev. Yoshimichi Ito
Rev. Keiichi Watai Rev. Yoshizumi Sugiya Rev. Shincyo Sigeta
Rev. Risyo Maeda Rev. Kyoshi Nakajima Mr. Rokusuke Ei

អភិធម្មបិដក

បដ្ឋាន បុគ្គលិក

៧

ព.ស. ២៥១០

អភិធម្មបិដកេ បដ្ឋានំ

បតតោ ភាគោ

អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ បប្ផិមំ

ធមោ តស្ស កកវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ។

វិគក្កតិកំ

បដិប្បវា

[១] សវិតក្កសវីចារំ ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្កស-
 វីចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា សវិតក្កស-
 វីចារំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ តយោ
 ខន្ធោ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច ទ្វេ
 ខន្ធោ បដិសន្ធិក្ខណោ សវិតក្កសវីចារំ ឯកំ ខន្ធំ
 បដិច្ច តយោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ ។
 សវិតក្កសវីចារំ ធម្មំ បដិច្ច អវិតក្កវីចារមត្តោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា សវិតក្កសវីចារេ
 ខន្ធោ បដិច្ច វិតក្កោ បដិសន្ធិក្ខណោ សវិតក្កសវី-
 ចារេ ខន្ធោ បដិច្ច វិតក្កោ ។ សវិតក្កសវី-
 ចារំ ធម្មំ បដិច្ច អវិតក្កអវីចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ

អភិធម្មបិដក បដ្ឋាន

បត្តត្ថភាគ

អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន ខាងបង

សូមនមស្ករការ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ អង្គនោះ ។

វិតក្កតិកៈ

បដិច្ចវិវរៈ

[១] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ
ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
ប្រកបដោយវិចារៈ ខន្ធ ១ អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២
ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ ធម៌ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
ដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ វិតក្កៈ អាស្រ័យ
ខន្ធាន្តរាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ វិតក្កៈ
អាស្រ័យខន្ធាន្តរាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ក្នុង
ខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យ
ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

ហេតុប្បដ្ឋយា សវិតក្កសវីចារេ ខន្ធេ បដិច្ច ចិត្ត-
សមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ សវិតក្កសវីចារេ ខន្ធេ
បដិច្ច កដត្តារូបំ ។

(២) សវិតក្កសវីចារំ ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្កសវី-
ចារេ ច អវិតក្កសវីចារេ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុ-
ប្បដ្ឋយា សវិតក្កសវីចារំ ឯកំ ខន្ធេ បដិច្ច តយោ
ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច ទ្វេ
ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ សវិ-
តក្កសវីចារំ ឯកំ ខន្ធេ បដិច្ច តយោ ខន្ធា កដត្តា
ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា កដត្តា ច
រូបំ ។ សវិតក្កសវីចារំ ធម្មំ បដិច្ច អវិតក្កសវីចារមត្តោ
ច អវិតក្កសវីចារេ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុ-
ប្បដ្ឋយា សវិតក្កសវីចារេ ខន្ធេ បដិច្ច វិតក្កោ
ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ សវិតក្កស-
វីចារេ ខន្ធេ បដិច្ច វិតក្កោ កដត្តា ច រូបំ ។
សវិតក្កសវីចារំ ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្កសវីចារេ
ច អវិតក្កសវីចារមត្តោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុជ្ជានរូប អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ ដែល
ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ កងត្តារូប អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ
ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ កងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

[២] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌ដែល
មិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ ក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
ប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ព្យ ក្តី
ចិត្តសមុជ្ជានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
វិចារៈ ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុជ្ជានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធ ព្យ ក្តី កងត្តា-
រូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ក្នុង
ខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ ក្តី កងត្តារូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ ធម៌ ដែល
មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី
អាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ វិតក្កៈ ក្តី ចិត្តសមុជ្ជានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធទាំង-
ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ វិតក្កៈក្តី កងត្តារូបក្តី
អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ក្នុង
ខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី
ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកប
ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ

វិញ្ញាណបញ្ញា

សវិតក្កសវិតារំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធ
 វិតក្កោ ច ទ្វេ ខន្ធ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធ
 វិតក្កោ ច បដិសន្ធិក្កុណោ សវិតក្កសវិតារំ ឯកំ
 ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធ វិតក្កោ ច ទ្វេ ខន្ធ
 បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធ វិតក្កោ ច ។

(៣) សវិតក្កសវិតារំ ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្កសវិតារោ
 ច អវិតក្កវិចារមត្តោ អវិតក្កអវិតារោ ច ធម្មា ឧប្ប-
 ជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា សវិតក្កសវិតារំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធ វិតក្កោ ច ចិត្តសមុដ្ឋានោ រូបំ ទ្វេ ខន្ធ
 បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធ វិតក្កោ ច ចិត្តសមុដ្ឋានោ រូបំ
 បដិសន្ធិក្កុណោ សវិតក្កសវិតារំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធ វិតក្កោ ច កដត្តា ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធ
 បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធ វិតក្កោ ច កដត្តា ច រូបំ ។

(៤) អវិតក្កវិចារមត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អវិតក្កវិចារ-
 មត្តោ ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា អវិតក្កវិចារមត្តំ
 ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធ ទ្វេ ខន្ធ បដិច្ច
 ទ្វេ ខន្ធ បដិសន្ធិក្កុណោ អវិតក្កវិចារមត្តំ ឯកំ
 ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធ ទ្វេ ខន្ធ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធ ។

វិញ្ញាណក្ខន្ធៈ បដិច្ចវារៈ

គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី វិតក្កៈក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
 ប្រកបដោយវិចារៈ ខន្ធ ២ ក្តី វិតក្កៈក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធ ៣ ក្តី
 វិតក្កៈក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ក្នុង
 ខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ ក្តី វិតក្កៈក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

[៣] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌មិន
 មានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យ
 ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី វិតក្កៈក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យ
 ខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ខន្ធ ២ ក្តី វិតក្កៈក្តី
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធ ៣ ក្តី វិតក្កៈក្តី កងតារូបក្តី
 អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ក្នុងខណៈ
 នៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ ក្តី វិតក្កៈក្តី កងតារូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

[៤] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
 គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ
 ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

អវិភក្កវិចារមត្តំ ធម្មំ បដិច្ច សវិភក្កសវិចារោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា វិភក្កំ បដិច្ច សវិភក្កស-
 វិចារោ ខន្ធ បដិសន្ធិក្ខណោ វិភក្កំ បដិច្ច សវិភក្ក-
 សវិចារោ ខន្ធ ។ អវិភក្កវិចារមត្តំ ធម្មំ បដិច្ច
 អវិភក្កអវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
 អវិភក្កវិចារមត្តោ ខន្ធ បដិច្ច វិចារោ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច
 រូបំ វិភក្កំ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ
 អវិភក្កវិចារមត្តោ ខន្ធ បដិច្ច វិចារោ កដត្តា ច
 រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ វិភក្កំ បដិច្ច កដត្តារូបំ ។

(៥) អវិភក្កវិចារមត្តំ ធម្មំ បដិច្ច សវិភក្កសវិ-
 ចារោ ច អវិភក្កអវិចារោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា វិភក្កំ បដិច្ច សវិភក្កសវិចារោ ខន្ធ
 ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ វិភក្កំ
 បដិច្ច សវិភក្កសវិចារោ ខន្ធ កដត្តា ច រូបំ ។
 អវិភក្កវិចារមត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អវិភក្កវិចារមត្តោ
 ច អវិភក្កអវិចារោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ធម៌ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យធម៌ ដែលមិន
មានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ
ទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យវិតក្កៈ
ខន្ធទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យវិតក្កៈ
ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ ធម៌ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យ
ធម៌ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បដ្ឋយ គឺ វិចារៈក្តី ចិត្តសមុជ្ជានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ ដែល
មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ចិត្តសមុជ្ជានរូប អាស្រ័យវិតក្កៈ វិចារៈក្តី
កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ
ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ កដត្តារូប អាស្រ័យវិតក្កៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

(៥) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល
មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹម
តែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធទាំងឡាយ ដែល
ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ចិត្តសមុជ្ជានរូបក្តី អាស្រ័យវិតក្កៈ
ខន្ធទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី កដត្តារូបក្តី
អាស្រ័យវិតក្កៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមាន
ត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ

វិញ្ញាណ បដិច្ចវារោ

អវិភក្តវិចារមត្តំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធំ វិចារោ
 ច ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ទ្វេ ខន្ធំ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធំ
 វិចារោ ច ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ បដិសន្ធិកុណោ
 អវិភក្តវិចារមត្តំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធំ
 វិចារោ ច កដត្តា ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធំ បដិច្ច ទ្វេ
 ខន្ធំ វិចារោ ច កដត្តា ច រូបំ ។

[៦] អវិភក្តអវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច អវិភក្តអវិចារោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា អវិភក្តអវិចារំ ឯកំ
 ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធំ ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ទ្វេ
 ខន្ធំ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធំ ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ វិចារំ
 បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិកុណោ អវិភក្ត-
 អវិចារំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធំ កដត្តា
 ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធំ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធំ កដត្តា ច
 រូបំ បដិសន្ធិកុណោ វិចារំ បដិច្ច កដត្តារូបំ ខន្ធំ
 បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុ បដិច្ច ខន្ធំ វិចារំ បដិច្ច វត្ថុ
 វត្ថុ បដិច្ច វិចារោ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច តយោ
 មហាក្ខតា មហាក្ខតេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ
 កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ។ អវិភក្តអវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច
 សវិភក្តសវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា

វិចារ្យៈ បដិច្ចវារៈ

គឺ ខន្ធ ព ក្តី វិចារ្យៈក្តី ចិត្តសមុជ្ជានុបក្កិ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារ្យៈ ខន្ធ ២ ក្តី វិចារ្យៈក្តី ចិត្តសមុជ្ជានុបក្កិ
 អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធ ព ក្តី វិចារ្យៈក្តី កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារ្យៈ កងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ ក្តី
 វិចារ្យៈក្តី កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

[៦] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារ្យៈ អាស្រ័យធម៌ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារ្យៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ
 ខន្ធ ព ក្តី ចិត្តសមុជ្ជានុបក្កិ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិន
 មានវិចារ្យៈ ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុជ្ជានុបក្កិ អាស្រ័យខន្ធ ២ ចិត្ត-
 សមុជ្ជានុប អាស្រ័យវិចារ្យៈ ខន្ធ ព ក្តី កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារ្យៈ កងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ ក្តី កដត្តា-
 រូប អាស្រ័យខន្ធ ២ កដត្តារូប អាស្រ័យវិចារ្យៈ កងខណៈនៃបដិ-
 សន្ធិ វត្ថុ អាស្រ័យខន្ធាងឡាយ ខន្ធាងឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ វត្ថុ
 អាស្រ័យវិចារ្យៈ វិចារ្យៈ អាស្រ័យវត្ថុ មហាកូត ព អាស្រ័យមហា-
 កូត ១ ចិត្តសមុជ្ជានុប កដត្តារូប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាកូតាំង-
 ឡាយ ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារ្យៈ អាស្រ័យ
 ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារ្យៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋានំ

បដិសន្ធិត្វកុណោ វត្ថុំ បដិច្ច សវិតក្កសវីចារោ ខន្ធា ។
 អវិតក្កអវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច អវិតក្កវិចារមត្តោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បច្ចយា វិចារំ បដិច្ច អវិតក្កវិចារ-
 មត្តា ខន្ធា បដិសន្ធិត្វកុណោ វិចារំ បដិច្ច អវិតក្ក-
 វិចារមត្តា ខន្ធា បដិសន្ធិត្វកុណោ វត្ថុំ បដិច្ច អវិតក្ក-
 វិចារមត្តា ខន្ធា បដិសន្ធិត្វកុណោ វត្ថុំ បដិច្ច វិតក្កោ ។

[៧] អវិតក្កអវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្កសវិ-
 ចារោ ច អវិតក្កអវិចារោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា បដិសន្ធិត្វកុណោ វត្ថុំ បដិច្ច សវិតក្កសវិ-
 ចារោ ខន្ធា មហាភូតេ បដិច្ច កដត្តារូបំ ។ អវិ-
 តក្កអវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច អវិតក្កវិចារមត្តោ ច អវិ-
 តក្កអវិចារោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បច្ចយា វិចារំ
 បដិច្ច អវិតក្កវិចារមត្តា ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ
 បដិសន្ធិត្វកុណោ វិចារំ បដិច្ច អវិតក្កវិចារមត្តា ខន្ធា
 កដត្តា ច រូបំ បដិសន្ធិត្វកុណោ វត្ថុំ បដិច្ច
 អវិតក្កវិចារមត្តា ខន្ធា មហាភូតេ បដិច្ច កដត្តារូបំ

អភិធម្មបិដក អនុណោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

គឺ ខន្ធាវ័ន្តឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ
 វត្ថុ កងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ
 អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធាវ័ន្តឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ
 អាស្រ័យវិចារៈ ខន្ធាវ័ន្តឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ
 អាស្រ័យវិចារៈ កងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធាវ័ន្តឡាយ ដែលមិនមាន
 វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យវត្ថុ កងខណៈនៃបដិសន្ធិ វិតក្កៈ
 អាស្រ័យវត្ថុ កងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

(៧) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌មិនមានវិ-
 តក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធាវ័ន្តឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
 ប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យវត្ថុ កងខណៈនៃបដិសន្ធិ កងត្ថារូប អាស្រ័យ
 មហាក្ខត្ថាវ័ន្តឡាយ ។ ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិន
 មានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធាវ័ន្តឡាយ ដែលមិន
 មានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ចិត្តសមុជ្ឈានរូបក្តី អាស្រ័យវិចារៈ ខន្ធាវ័ន្ត-
 ឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី កងត្ថារូបក្តី អាស្រ័យវិចារៈ
 កងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធាវ័ន្តឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ
 អាស្រ័យវត្ថុ កងខណៈនៃបដិសន្ធិ កងត្ថារូប អាស្រ័យមហាក្ខត្ថាវ័ន្តឡាយ

វិចិត្តក្កតោ បដិច្ចវាហេ

បដិសន្ធិត្ថុណោ វត្ថុំ បដិច្ច វិតត្ថោ មហាក្កតេ បដិច្ច
 កដត្តារូបំ បដិសន្ធិត្ថុណោ វត្ថុំ បដិច្ច អវិតត្ថុ-
 វិចារមត្តា ខន្ធា ច វិចារោ ច ។ អវិតត្ថុអវិចារំ
 ធម្មំ បដិច្ច សវិតត្ថុសវិចារោ ច អវិតត្ថុវិចារមត្តោ
 ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បច្ចយា បដិសន្ធិត្ថុណោ វត្ថុំ
 បដិច្ច សវិតត្ថុសវិចារោ ខន្ធា ច វិតត្ថោ ច ។

[៨] អវិតត្ថុអវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច សវិតត្ថុសវិ-
 ចារោ ច អវិតត្ថុវិចារមត្តោ ច អវិតត្ថុអវិចារោ ច
 ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បច្ចយា បដិសន្ធិត្ថុណោ វត្ថុំ
 បដិច្ច សវិតត្ថុសវិចារោ ខន្ធា ច វិតត្ថោ ច មហា-
 ក្កតេ បដិច្ច កដត្តារូបំ ។

[៩] សវិតត្ថុសវិចារញ្ច អវិតត្ថុអវិចារញ្ច
 ធម្មំ បដិច្ច សវិតត្ថុសវិចារោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ
 ហេតុប្បច្ចយា បដិសន្ធិត្ថុណោ សវិតត្ថុសវិចារំ
 ឯកំ ខន្ធញ្ច វត្ថុញ្ច បដិច្ច តយោ ខន្ធា
 ទ្វេ ខន្ធេ ច វត្ថុញ្ច បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។

វិតក្កត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

វិតក្កៈ អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ក្នុងត្ថារូប អាស្រ័យមហា-
 ភូតទាំងឡាយ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី
 វិចារៈក្តី អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ ធម៌ ដែលប្រកប
 ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែ
 វិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
 ដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

(៨) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី
 អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
 វិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ក្នុងត្ថារូប
 អាស្រ័យមហាភូតទាំងឡាយ ។

(៩) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ
 ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមាន
 វិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធសា
 អាស្រ័យ ខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វត្ថុផង
 ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ។

អភិធម្មបិដកេ អនុណោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

សវិតក្កសវីចារញ្ច អវិតក្កអវិចារញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
 អវិតក្កវិចារមត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
 បដិសន្ធិក្ខណោ សវិតក្កសវីចារេ ខន្ធ ច វត្ថុញ្ច
 បដិច្ច វិតក្កោ ។ សវិតក្កសវីចារញ្ច អវិតក្កអវិចារញ្ច
 ធម្មំ បដិច្ច អវិតក្កអវិចារេ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា សវិតក្កសវីចារេ ខន្ធ ច មហាក្ខតេ ច
 បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ សវិតក្ក-
 សវីចារេ ខន្ធ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច កដត្តារូបំ ។

[១០] សវិតក្កសវីចារញ្ច អវិតក្កអវិចារញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច សវិតក្កសវីចារេ ច អវិតក្កអវិចារេ ច ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្ខណោ សវិតក្ក-
 សវីចារំ ឯកំ ខន្ធា វត្ថុញ្ច បដិច្ច តយោ ខន្ធា
 ទ្វេ ខន្ធ ច វត្ថុញ្ច បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា សវិតក្កស-
 វីចារេ ខន្ធ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច កដត្តារូបំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកបដោយ
 វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ទើប
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ វិតក្កៈ អាស្រ័យខន្ធចាំន់ឡាយ ដែល
 ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។
 ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកបដោយ
 វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង
 ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធ
 ចាំន់ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង មហាក្ខតចាំន់-
 ឡាយផង កដត្តារូប អាស្រ័យខន្ធចាំន់ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
 ប្រកបដោយវិចារៈផង មហាក្ខតចាំន់ឡាយផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

[១០] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
 ប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ទើប
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលប្រកប
 ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២
 អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង កដត្តារូប អាស្រ័យខន្ធចាំន់ឡាយ
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង មហាក្ខតចាំន់ឡាយផង ។

វិញ្ញាណប័ណ្ណ

សវិតក្កសវិតារញ្ច អវិតក្កអវិតារញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អវិ-
 តក្កវិចារមត្តោ ច អវិតក្កអវិតារោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ
 ហេតុប្បដ្ឋយា បដិសន្ធិក្ខណោ សវិតក្កសវិតារេ ខន្ធ
 ច វត្ថុញ្ច បដិច្ច វិតក្កោ សវិតក្កសវិតារេ ខន្ធ
 ច មហាភូតេ ច បដិច្ច កដត្តារូបំ ។ សវិតក្ក-
 សវិតារញ្ច អវិតក្កអវិតារញ្ច ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្ក-
 សវិតារោ ច អវិតក្កវិចារមត្តោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ
 ហេតុប្បដ្ឋយា បដិសន្ធិក្ខណោ សវិតក្កសវិតារំ ឯកំ
 ខន្ធន្ទ វត្ថុញ្ច បដិច្ច តយោ ខន្ធវា វិតក្កោ ច ន្ទ
 ខន្ធទ ច វត្ថុញ្ច បដិច្ច ន្ទ ខន្ធវា វិតក្កោ ច ។

[១១] សវិតក្កសវិតារញ្ច អវិតក្កអវិតារញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច សវិតក្កសវិតារោ ច អវិតក្កវិចារមត្តោ ច
 អវិតក្កអវិតារោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា

វិញ្ញាណក្ខន្ធៈ បដិច្ចវារៈ

ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិន
 មានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង
 ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
 ប្បដ្ឋយ គឺ វិតក្កៈ អាស្រ័យខន្ធាងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
 ដោយវិចារៈផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ កងតារូប អាស្រ័យខន្ធ
 ចាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង មហាកូតចាំង-
 ឡាយផង ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកបដោយ
 វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង
 ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី វិតក្កៈក្តី អាស្រ័យ
 ខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈ
 នៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ ក្តី វិតក្កៈក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ។

[១១] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី
 អាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បជ្ឈានំ

បដិសន្ធិត្ថុលោ សវិតក្កសវីចារំ ឯកំ ខន្ធា វត្ថុញ្ច
 បដិច្ច តយោ ខន្ធា វិតក្កោ ច ទ្វេ ខន្ធា ច វត្ថុញ្ច
 បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា វិតក្កោ ច សវិតក្កសវីចារេ
 ខន្ធា ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច កដត្តារូបំ ។

[១២] អវិតក្កវិចារមត្តញ្ច អវិតក្កអវិចារញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច សវិតក្កសវីចារេ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
 ច្ចយា បដិសន្ធិត្ថុលោ វិតក្កញ្ច វត្ថុញ្ច បដិច្ច សវិ-
 តក្កសវីចារេ ខន្ធា ។ អវិតក្កវិចារមត្តញ្ច អវិតក្ក-
 អវិចារញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អវិតក្កវិចារមត្តោ ធម្មោ ឧប្ប-
 ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា អវិតក្កវិចារមត្តំ ឯកំ ខន្ធា
 វិចារញ្ច បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា ច វិចា-
 រញ្ច បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា បដិសន្ធិត្ថុលោ អវិតក្កវិចារ-
 មត្តំ ឯកំ ខន្ធា វិចារញ្ច បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ
 ខន្ធា ច វិចារញ្ច បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា បដិសន្ធិត្ថុលោ
 អវិតក្កវិចារមត្តំ ឯកំ ខន្ធា វត្ថុញ្ច បដិច្ច តយោ
 ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា ច វត្ថុញ្ច បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី វិតក្កៈក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
ប្រកបដោយវិចារៈផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ ក្តី វិតក្កៈក្តី
អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ក្នុងត្ថាប្ប អាស្រ័យខន្ធចាំនឡាយ ដែល
ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង មហាក្ខតចាំនឡាយផង ។

(១២) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ
ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
មិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធចាំន-
ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យវិតក្កៈផង
វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែ
វិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ
ផង វិចារៈផង ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វិចារៈផង ខន្ធ ៣
អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ក្នុង
ខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វិចារៈផង ខន្ធ ៣
អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វត្ថុផង
ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ។

វិញ្ញត្តិៈ បដិព្វារៈ

អវិតក្កវិចារមត្តញ្ច អវិតក្កអវិចារញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
 អវិតក្កអវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា អវិ-
 តក្កវិចារមត្តេ ខន្ធ ច វិចារញ្ច បដិច្ច ចិត្តស-
 មុដ្ឋានំ រូបំ អវិតក្កវិចារមត្តេ ខន្ធ ច មហាក្សតេ
 ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ វិតក្កញ្ច មហាក្សតេ
 ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ អ-
 វិតក្កវិចារមត្តេ ខន្ធ ច វិចារញ្ច បដិច្ច កដត្តា-
 រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ អវិតក្កវិចារមត្តេ ខន្ធ ច
 មហាក្សតេ ច បដិច្ច កដត្តារូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ
 វិតក្កញ្ច មហាក្សតេ ច បដិច្ច កដត្តារូបំ បដិ-
 សន្ធិក្ខណោ អវិតក្កវិចារមត្តេ ខន្ធ ច វត្ថុញ្ច បដិច្ច
 វិចារោ ។

(១៣) អវិតក្កវិចារមត្តញ្ច អវិតក្កអវិចារញ្ច
 ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្កសវិចារោ ច អវិតក្កអវិចារោ
 ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្ខណោ
 វិតក្កញ្ច វត្ថុញ្ច បដិច្ច សវិតក្កសវិចារោ ខន្ធ
 វិតក្កញ្ច មហាក្សតេ ច បដិច្ច កដត្តារូបំ ។

វិតក្កត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ទើប
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធ
 ទាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែ
 វិចារៈផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យវិតក្កៈផង
 មហាក្ខតទាំងឡាយផង កដត្តារូប អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិន
 មានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ កដត្តា-
 រូប អាស្រ័យខន្ធ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង មហាក្ខតទាំង-
 ឡាយផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ កដត្តារូប អាស្រ័យវិតក្កៈផង មហាក្ខត
 ទាំងឡាយផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ វិចារៈ អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

[១៣] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ទើប
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយ
 វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យវិតក្កៈផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃ
 បដិសន្ធិ កដត្តារូប អាស្រ័យវិតក្កៈផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

អវិភក្កវិចារមត្តញ្ច អវិភក្កអវិចារញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
 អវិភក្កវិចារមត្តោ ច អវិភក្កអវិចារោ ច ធម្មា
 ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បច្ចយា អវិភក្កវិចារមត្តំ ឯកំ ខន្ធឱ
 វិចារញ្ច បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ
 ទ្វេ ខទ្វេ ច វិចារញ្ច បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋា-
 នញ្ច រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ អវិភក្កវិចារមត្តំ ឯកំ
 ខន្ធឱ វិចារញ្ច បដិច្ច តយោ ខន្ធា កដត្តា ច
 រូបំ ទ្វេ ខទ្វេ ច វិចារញ្ច បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា កដត្តា
 ច រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ អវិភក្កវិចារមត្តំ ឯកំ
 ខន្ធឱ វត្ថុញ្ច បដិច្ច តយោ ខន្ធា វិចារោ ច ទ្វេ
 ខទ្វេ ច វត្ថុញ្ច បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា វិចារោ ច ។

(១២) សវិភក្កសវិចារញ្ច អវិភក្កវិចារមត្តញ្ច
 ធម្មំ បដិច្ច សវិភក្កសវិចារោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា សវិភក្កសវិចារំ ឯកំ ខន្ធឱ វិភក្កញ្ច
 បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខទ្វេ ច វិភក្កញ្ច បដិច្ច
 ទ្វេ ខន្ធា បដិសន្ធិក្ខណោ សវិភក្កសវិចារំ ឯកំ
 ខន្ធឱ វិភក្កញ្ច បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខទ្វេ
 ច វិភក្កញ្ច បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។ សវិភក្កសវិចារញ្ច
 អវិភក្កវិចារមត្តញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អវិភក្កអវិចារោ ធម្មា

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិន
 មានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
 គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានប្រក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈមាន
 ត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានប្រក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២
 ផង វិចារៈផង ខន្ធ ៣ ក្តី កងតាប្រក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមិនមាន
 វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២
 ក្តី កងតាប្រក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វិចារៈផង ខន្ធ ៣ ក្តី វិចារៈក្តី
 អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិតផង ក្នុង
 ខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ ក្តី វិចារៈក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វិតផង ។

[១២] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ
 ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមាន
 វិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ
 ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង
 វិតក្កៈផង ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វិតក្កៈផង ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ
 ខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង ក្នុង
 ខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វិតក្កៈផង ។ ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
 ប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង

ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា សវិតក្កសវីចារោ ខន្ធ ច
វិតក្កញ្ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ
សវិតក្កសវីចារោ ខន្ធ ច វិតក្កញ្ច បដិច្ច កដត្តារូបំ ។

[១៥] សវិតក្កសវីចារញ្ច អវិតក្កវិចារមត្តញ្ច
ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្កសវីចារោ ច អវិតក្កអវីចារោ
ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា សវិតក្កសវីចារំ
ឯកំ ខន្ធឯ វិតក្កញ្ច បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្ត-
សមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធ ច វិតក្កញ្ច បដិច្ច
ទ្វេ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ សវិ-
តក្កសវីចារំ ឯកំ ខន្ធឯ វិតក្កញ្ច បដិច្ច តយោ
ខន្ធា កដត្តា ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធ ច វិតក្កញ្ច
បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា កដត្តា ច រូបំ ។

[១៦] សវិតក្កសវីចារញ្ច អវិតក្កវិចារមត្តញ្ច
អវិតក្កអវីចារញ្ច ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្កសវីចារោ ធម្មា
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា បដិសន្ធិក្ខណោ សវិតក្ក-
សវីចារំ ឯកំ ខន្ធឯ វិតក្កញ្ច វត្ថុញ្ច បដិច្ច តយោ
ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធ ច វិតក្កញ្ច វត្ថុញ្ច បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។

វិតក្កត្តិកៈ បដិបូរិវៈ

ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសមុជានុបក្ខ អាស្រ័យខន្ធ
ទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង
កដត្តារូប អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្ក ប្រកបដោយ
វិចារៈផង វិតក្កៈផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

(១៥) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្ក ប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកបដោយ
វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុជានុបក្ខ
អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្ក ប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង
ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុជានុបក្ខ អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វិតក្កៈផង ខន្ធ ៣ ក្តី
កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
ផង វិតក្កៈផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ ក្តី កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យ
ខន្ធ ២ ផង វិតក្កៈផង ។

(១៦) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ
ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែល
ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈ
នៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វិតក្កៈផង វត្ថុផង ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថកប្បដ្ឋានំ

សវីតក្កសវីចារញ្ច អវីតក្កវិចារមត្តញ្ច អវីតក្កអវិចា-
 រញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អវីតក្កអវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ
 ហេតុប្បច្ចយា សវីតក្កសវីចារេ ខន្ធ ច វីតក្កញ្ច
 មហាក្សតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិ-
 ក្ខណោ សវីតក្កសវីចារេ ខន្ធ ច វីតក្កញ្ច មហា-
 ក្សតេ ច បដិច្ច កកដត្តារូបំ ។

[១៧] សវីតក្កសវីចារញ្ច អវីតក្កវិចារមត្តញ្ច
 អវីតក្កអវិចារញ្ច ធម្មំ បដិច្ច សវីតក្កសវីចារោ ច
 អវីតក្កអវិចារោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា
 បដិសន្ធិក្ខណោ សវីតក្កសវីចារំ ឯកំ ខន្ធឯ វី-
 តក្កញ្ច វត្ថុញ្ច បដិច្ច តយោ ខន្ធា តយោ ខន្ធ ច
 វីតក្កញ្ច វត្ថុញ្ច បដិច្ច ឯកោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធ
 ច វីតក្កញ្ច វត្ថុញ្ច បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា សវីតក្កស-
 វីចារេ ខន្ធ ច វីតក្កញ្ច មហាក្សតេ ច បដិច្ច
 កកដត្តារូបំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកបដោយ
 វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង
 ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
 ប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុជ្ជានរូប អាស្រ័យខន្ធចាំនឡាយ ដែលប្រកប
 ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង មហាក្ខតចាំនឡាយផង
 កដត្តារូប អាស្រ័យខន្ធចាំនឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
 វិចារៈផង វិតក្កៈផង មហាក្ខតចាំនឡាយផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

[១៧] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
 ប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
 គឺ ខន្ធភា អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
 ផង វិតក្កៈផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ១ អាស្រ័យខន្ធភា
 ផង វិតក្កៈផង វត្ថុផង ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វិតក្កៈផង វត្ថុផង
 កដត្តារូប អាស្រ័យខន្ធចាំនឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
 វិចារៈផង វិតក្កៈផង មហាក្ខតចាំនឡាយផង ។

វិញ្ញាណបដិច្ចវាច

[១៧] សវិតក្កសវីចារំ ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្ក-
 សវីចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អារម្មណប្បច្ចយា សវិ-
 តក្កសវីចារំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ
 ខន្ធព បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា បដិសន្ធិត្វក្កោ . . . ។ សវិ-
 តក្កសវីចារំ ធម្មំ បដិច្ច អវិតក្កវិចារមន្តោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ អារម្មណប្បច្ចយា សវិតក្កសវីចារោ ខន្ធព
 បដិច្ច វិតក្កោ បដិសន្ធិត្វក្កោ . . . ។

[១៨] សវិតក្កសវីចារំ ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្ក-
 សវីចារោ ច អវិតក្កវិចារមន្តោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
 អារម្មណប្បច្ចយា សវិតក្កសវីចារំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធា វិតក្កោ ច ទ្វេ ខន្ធព បដិច្ច ទ្វេ
 ខន្ធា វិតក្កោ ច បដិសន្ធិត្វក្កោ . . . ។

[២០] អវិតក្កវិចារមន្តំ ធម្មំ បដិច្ច អវិតក្កវិ-
 ចារមន្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អារម្មណប្បច្ចយា អវិតក្ក-
 វិចារមន្តំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ
 ខន្ធព បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា បដិសន្ធិត្វក្កោ . . . ។

វិញ្ញាណក្ខន្ធៈ បដិច្ចវារៈ

(១៨) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ
 ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ការម្មណ៍ប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
 ប្រកបដោយវិចារៈ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ... ។
 ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកប
 ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្មណ៍ប្បច្ច័យ
 គឺ វិតក្កៈ អាស្រ័យខន្ធាន្តរាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
 វិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

(១៩) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកបដោយ
 វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្មណ៍ប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ
 ៣ ក្តី វិតក្កៈក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
 ខន្ធ ២ ក្តី វិតក្កៈក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

(២០) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្មណ៍-
 ប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹម
 តែវិចារៈ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

អវិភត្តកវិចារមត្តំ ធម្មំ បដិច្ច សវិភត្តកសវិចារោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ អារម្មណប្បច្ចយា វិភត្តំ បដិច្ច សវិភត្តក-
 សវិចារោ ខន្ធ បដិសន្ធិក្ខណោ . . . ។ អវិភត្តកវិ-
 ចារមត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អវិភត្តកអវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
 អារម្មណប្បច្ចយា អវិភត្តកវិចារមត្តេ ខន្ធ បដិច្ច
 វិចារោ បដិសន្ធិក្ខណោ . . . ។

[២០] អវិភត្តកវិចារមត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អវិភត្តក-
 វិចារមត្តោ ច អវិភត្តកអវិចារោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
 អារម្មណប្បច្ចយា អវិភត្តកវិចារមត្តំ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធ វិចារោ ច ទ្វេ ខន្ធ បដិច្ច ទ្វេ
 ខន្ធ វិចារោ ច បដិសន្ធិក្ខណោ . . . ។

[២២] អវិភត្តកអវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច អវិភត្តកអវិចា-
 រោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អារម្មណប្បច្ចយា អវិភត្តកអវិចារំ
 ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច តយោ ខន្ធ ទ្វេ ខន្ធ បដិច្ច ទ្វេ
 ខន្ធ បដិសន្ធិក្ខណោ អវិភត្តកអវិចារំ ឯកំ ខន្ធ
 បដិច្ច តយោ ខន្ធ ទ្វេ ខន្ធ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធ បដិ-
 សន្ធិក្ខណោ វត្ថុំ បដិច្ច ខន្ធ វត្ថុំ បដិច្ច វិចារោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យធម៌ ដែលមិន
 មានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ គឺ
 ខន្ធចាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យវិតក្កៈ
 ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។ ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អា-
 ស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ គឺ វិចារៈ អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

(២១) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹម
 តែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធភក្តី វិចារៈក្តី
 អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ខន្ធ ២ ក្តី វិចារៈ
 ក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

(២២) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ
 គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ខន្ធ ២
 អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន
 វិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធចាំង-
 ឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ វិចារៈ អាស្រ័យវត្ថុ ។

វិញ្ញាណបដិច្ចវារ

អវិភត្តិអវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច សវិភត្តិសវិចារេ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជន្តិ អារម្មណប្បច្ចយា បដិសន្ធិត្វលោ វត្ថុំ បដិច្ច
 សវិភត្តិសវិចារេ ខន្ធ ។ អវិភត្តិអវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច
 អវិភត្តិវិចារមត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ អារម្មណប្បច្ចយា
 វិចារំ បដិច្ច អវិភត្តិវិចារមត្តោ ខន្ធ បដិសន្ធិត្វលោ
 វិចារំ បដិច្ច អវិភត្តិវិចារមត្តោ ខន្ធ បដិសន្ធិត្វលោ
 វត្ថុំ បដិច្ច អវិភត្តិវិចារមត្តោ ខន្ធ បដិសន្ធិត្វលោ
 វត្ថុំ បដិច្ច វិភត្តោ ។

[២៣] អវិភត្តិអវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច អវិភត្តិវិ-
 ចារមត្តោ ច អវិភត្តិអវិចារេ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ
 អារម្មណប្បច្ចយា បដិសន្ធិត្វលោ វត្ថុំ បដិច្ច អវិ-
 ភត្តិវិចារមត្តោ ខន្ធ វិចារេ ច ។ អវិភត្តិអវិចារំ
 ធម្មំ បដិច្ច សវិភត្តិសវិចារេ ច អវិភត្តិវិចារមត្តោ
 ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ អារម្មណប្បច្ចយា បដិសន្ធិត្វលោ
 វត្ថុំ បដិច្ច សវិភត្តិសវិចារេ ខន្ធ ច វិភត្តោ ច ។

វិតក្កតិកៈ បដិច្ចវារៈ

ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យធម៌ ដែលមិន
 មានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ គឺ
 ខន្ធាន្តឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យវត្ថុ
 ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ
 អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធាន្តឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែ
 វិចារៈ អាស្រ័យវិចារៈ ខន្ធាន្តឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែ
 វិចារៈ អាស្រ័យវិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធាន្តឡាយ ដែលមិន
 មានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ វិតក្កៈ
 អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

[២៣] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន
 វិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធាន្តឡាយ
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈ
 នៃបដិសន្ធិ ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធាន្តឡាយ
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុង
 ខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[២៤] សវិតក្កសវិចារញ្ច អវិតក្កអវិចារញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច សវិតក្កសវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្ម-
 ណាប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្ខណោ សវិតក្កសវិចារំ ឯកំ
 ខន្ធា វត្ថុញ្ច បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា ច
 វត្ថុញ្ច បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។ សវិតក្កសវិចារញ្ច
 អវិតក្កអវិចារញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អវិតក្កវិចារមត្តោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណាប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្ខណោ
 សវិតក្កសវិចារេ ខន្ធា ច វត្ថុញ្ច បដិច្ច វិតក្កោ ។

[២៥] សវិតក្កសវិចារញ្ច អវិតក្កអវិចារញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច សវិតក្កសវិចារោ ច អវិតក្កវិចារមត្តោ ច
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណាប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្ខណោ
 សវិតក្កសវិចារំ ឯកំ ខន្ធា វត្ថុញ្ច បដិច្ច តយោ
 ខន្ធា វិតក្កោ ច ទ្វេ ខន្ធា ច វត្ថុញ្ច បដិច្ច
 ទ្វេ ខន្ធា វិតក្កោ ច ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(២២) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យធម៌
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣
 អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វត្ថុផង
 ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ។ ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកបដោយ
 វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង
 ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ គឺ វិតក្កៈ អាស្រ័យខន្ធាង-
 ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វត្ថុផង ក្នុង
 ខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

(២៣) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកបដោយ
 វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង
 ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី វិតក្កៈក្តី
 អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វត្ថុផង
 ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ ក្តី វិតក្កៈក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង
 វត្ថុផង ។

វិចិត្តកថា បដិច្ចវារោ

(២៦) អវិចិត្តវិចារមត្តញ្ច អវិចិត្តអវិចារញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច សវិចិត្តសវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អារម្មណា-
 ប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្ខណោ វិចិត្តញ្ច វត្ថុញ្ច បដិច្ច
 សវិចិត្តសវិចារោ ខន្ធា ។ អវិចិត្តវិចារមត្តញ្ច អវិ-
 ចិត្តអវិចារញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អវិចិត្តវិចារមត្តោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ អារម្មណាប្បច្ចយា អវិចិត្តវិចារមត្តំ ឯកំ
 ខន្ធា វិចារញ្ច បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា
 ច វិចារញ្ច បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា បដិសន្ធិក្ខណោ អវិ-
 ចិត្តវិចារមត្តំ ឯកំ ខន្ធា វិចារញ្ច បដិច្ច តយោ
 ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា ច វិចារញ្ច បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា បដិ-
 សន្ធិក្ខណោ អវិចិត្តវិចារមត្តំ ឯកំ ខន្ធា វត្ថុញ្ច
 បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា ច វត្ថុញ្ច បដិច្ច
 ទ្វេ ខន្ធា ។ អវិចិត្តវិចារមត្តញ្ច អវិចិត្តអវិចារញ្ច
 ធម្មំ បដិច្ច អវិចិត្តអវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អារម្ម-
 ណាប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្ខណោ អវិចិត្តវិចារមត្ត ខន្ធា
 ច វត្ថុញ្ច បដិច្ច វិចារោ ។

វិញ្ញាណក្ខន្ធៈ បដិច្ចវារៈ

(២៦) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន
វិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធាងឡាយ
ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យវិតក្កៈផង វត្ថុផង
ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ
អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិន
មានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ គឺ
ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈ
ផង ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វិចារៈផង ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វិចារៈផង ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ។ ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិន
មានវិចារៈ អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្មណ្ឌប្ប-
ច្ច័យ គឺ វិចារៈ អាស្រ័យខន្ធាងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹម
តែវិចារៈផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[២៧] អវិភត្តវិចារមត្តញ្ច អវិភត្តអវិចារញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច អវិភត្តវិចារមត្តោ ច អវិភត្តអវិចារោ ច
 ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ អារម្មណាប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្ខណោ
 អវិភត្តវិចារមត្តំ ឯកំ ខន្ធឯ វត្ថុញ្ច បដិច្ច តយោ
 ខន្ធា វិចារោ ច ទ្វេ ខន្ធធ ច វត្ថុញ្ច បដិច្ច ទ្វេ
 ខន្ធា វិចារោ ច ។

[២៨] សវិភត្តសវិចារញ្ច អវិភត្តវិចារមត្តញ្ច
 ធម្មំ បដិច្ច សវិភត្តសវិចារោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ អារម្ម-
 ណាប្បច្ចយា សវិភត្តសវិចារំ ឯកំ ខន្ធឯ វិភត្តញ្ច
 បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ ច វិភត្តញ្ច បដិច្ច
 ទ្វេ ខន្ធា បដិសន្ធិក្ខណោ . . . ។ សវិភត្តសវិចារញ្ច
 អវិភត្តវិចារមត្តញ្ច អវិភត្តអវិចារញ្ច ធម្មំ បដិច្ច សវិ-
 ភត្តសវិចារោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ អារម្មណាប្បច្ចយា បដិ-
 សន្ធិក្ខណោ សវិភត្តសវិចារំ ឯកំ ខន្ធឯ វិភត្តញ្ច
 វត្ថុញ្ច បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ ច វិភត្តញ្ច
 វត្ថុញ្ច បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។

ទ្វេ បច្ចយា សន្ស័យមក្កន វិភត្តា ឯកំ
 អវិភត្តា វិសតិ បច្ចយា វិភត្តិកញ្ច ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(២៧) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹម
 តែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង
 ព្រោះការម្មណាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី វិចារៈក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២
 ក្តី វិចារៈក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ។

(២៨) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ
 ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមាន
 វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្មណាប្បច្ច័យ គឺ
 ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង
 វិតក្កៈផង ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វិតក្កៈផង ក្នុងខណៈនៃបដិ-
 សន្ធិ . . . ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ
 ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមាន
 វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈផង
 ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្មណាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ ខន្ធ ១
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង វត្ថុផង ក្នុង
 ខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វិតក្កៈផង វត្ថុផង ។

បច្ច័យ ទាំងពីរ លោកចែកហើយ ដោយផ្លូវនៃការស្វាធារ្យ

បច្ច័យ ២០ ដ៏សេស ចន្ទវិជ្ជា គប្បីចែក យ៉ាងនេះដែរ ។

វិញ្ញត្តិកេ បដិច្ចកេ

(២៧) សវិតក្កសវីចារំ ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្ក-
 សវីចារេ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា សវិ-
 តក្កសវីចារំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា វត្ថុ
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា បដិសន្ធិក្កុណោ សវិតក្កសវីចារំ
 ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា វត្ថុ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ។
 សវិតក្កសវីចារំ ធម្មំ បដិច្ច អវិតក្កវិចារមត្តោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា សវិតក្កសវីចារេ
 ខន្ធ បដិច្ច វិតក្កោ វត្ថុ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា បដិ-
 សន្ធិក្កុណោ ។ សវិតក្កសវីចារំ ធម្មំ បដិច្ច
 អវិតក្កអវីចារេ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា
 សវិតក្កសវីចារេ ខន្ធ បដិច្ច ចត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ
 ខន្ធ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា បដិសន្ធិក្កុណោ ។ ។

វិញ្ញាណៈ បដិច្ចវារៈ

(២៩) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ
ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
ប្រកបដោយវិចារៈ (ខន្ធាន្តិយ អាស្រ័យ) វត្ថុ (ទើបកើតឡើង)
ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
ប្រកបដោយវិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ (ខន្ធាន្តិយ អាស្រ័យ)
វត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។ ធម៌ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
ដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ វិតក្កៈ អាស្រ័យ
ខន្ធាន្តិយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ (វិតក្កៈ
អាស្រ័យ) វត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ក្នុងខណៈនៃ
បដិសន្ធិ . . . ។ ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យ
ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធាន្តិយ ដែល
ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ (ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ)
ខន្ធាន្តិយ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ក្នុងខណៈ
នៃបដិសន្ធិ . . . ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ

(៣០) សវិតក្កសវីចារំ ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្ក-
 សវីចារោ ច អវិតក្កអវីចារោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយា សវិតក្កសវីចារំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានត្វា រូបំ ខន្ធា វត្ថុំ វិប្ប-
 យុត្តប្បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធា វិប្បយុត្តប្បច្ចយា
 បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។ សវិតក្កសវីចារំ ធម្មំ បដិច្ច
 អវិតក្កវិចារមត្តោ ច អវិតក្កអវីចារោ ច ធម្មា ឧប្ប-
 ជ្ជន្តិ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា សវិតក្កសវីចារោ ខន្ធា បដិច្ច
 វិតក្កោ ច ចិត្តសមុដ្ឋានត្វា រូបំ វិតក្កោ វត្ថុំ វិប្បយុត្ត-
 ប្បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធា វិប្បយុត្តប្បច្ចយា
 បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។ សវិតក្កសវីចារំ ធម្មំ
 បដិច្ច សវិតក្កសវីចារោ ច អវិតក្កវិចារមត្តោ ច
 ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា សវិតក្កសវីចារំ
 ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា វិតក្កោ ច ខន្ធា
 ខន្ធា បដិច្ច ខន្ធា ខន្ធា វិតក្កោ ច វត្ថុំ វិប្បយុត្ត-
 ប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[៣០] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកបដោយ វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុជ្ជានុបក្កី អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប ដោយវិចារៈ ខន្ធាន័ឡាយ (អាស្រ័យ)វត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ចិត្តសមុជ្ជានុប (អាស្រ័យ)ខន្ធាន័ឡាយ (ទើបកើត ឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។ ធម៌ ដែល មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ វិតក្កៈក្តី ចិត្តសមុជ្ជានុបក្កី អាស្រ័យខន្ធាន័- ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ វិតក្កៈ (អាស្រ័យ) វត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ចិត្តសមុជ្ជានុប (អាស្រ័យ) ខន្ធាន័ឡាយ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ក្នុងខណៈនៃ បដិសន្ធិ ... ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកបដោយ វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី វិតក្កៈក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ វិចារៈ ខន្ធ ២ ក្តី វិតក្កៈក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ (ខន្ធាន័ឡាយ អាស្រ័យ, វត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

វិគតក្តីពេ បដិច្ចវិពេ

[៣១] សវិតក្តីសវិតារំ ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្តី-
 សវិតារេ ច អវិតក្តីវិចារមត្តោ ច អវិតក្តីអវិតារេ
 ច ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា សវិតក្តីសវិ-
 ចារំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា វិតក្តោ ច
 ចិត្តសមុដ្ឋានកា រូបំ ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា
 វិតក្តោ ច ចិត្តសមុដ្ឋានកា រូបំ ខន្ធា ច វិតក្តោ
 ច វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធេ
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្ខណោ . . . ។

[៣២] អវិតក្តីវិចារមត្ថំ ធម្មំ បដិច្ច អវិតក្តី-
 វិចារមត្តោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ អវិតក្តីវិចារ-
 មត្ថំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធេ . . .
 វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្ខណោ . . . ។ អវិតក្តី-
 វិចារមត្ថំ ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្តីសវិតារេ ធម្មា ឧប្ប-
 ជ្ជតិ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា វិតក្តី បដិច្ច សវិតក្តីសវិតារេ
 ខន្ធា វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្ខណោ . . . ។

វិញ្ញាណៈ បដិច្ចវារៈ

(៣១) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន
 វិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី វិតក្កៈក្តី ចិត្តស-
 មុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
 ខន្ធ ២ ក្តី វិតក្កៈក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធាន័ឡាយក្តី
 វិតក្កៈក្តី (អាស្រ័យ)វត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានរូប (អាស្រ័យ)ខន្ធាន័ឡាយ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះ
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

(៣២) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យ
 ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ។ បេ ។
 ខន្ធ៣ អាស្រ័យខន្ធ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ (អាស្រ័យ)
 ខន្ធ២ . . . (អាស្រ័យ)វត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ
 ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
 វិចារៈ អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធាន័ឡាយ ដែលប្រកបដោយ
 វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យវិតក្កៈ (ខន្ធាន័ឡាយ អាស្រ័យ)វត្ថុ
 (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

អវិភក្កវិចារមត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អវិភក្កអវិចារោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជនំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា អវិភក្កវិចារមត្តោ ខន្ធ
 បដិច្ច វិចារោ ច ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ វិចារោ វត្ថុ
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធ វិប្បយុត្ត-
 ប្បច្ចយា វិភក្កំ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ វិភក្កំ
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។

[៣៣] អវិភក្កវិចារមត្តំ ធម្មំ បដិច្ច សវិភក្ក-
 សវិចារោ ច អវិភក្កអវិចារោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជនំ
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយា វិភក្កំ បដិច្ច សវិភក្កសវិចារោ ខន្ធ
 ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ខន្ធ វត្ថុ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ វិភក្កំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា បដិសន្ធិ-
 ក្ខណោ ... ។ អវិភក្កវិចារមត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អវិភក្ក-
 វិចារមត្តោ ច អវិភក្កអវិចារោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជនំ
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយា អវិភក្កវិចារមត្តំ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធ វិចារោ ច ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ
វិចារៈក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
មានត្រឹមតែវិចារៈ វិចារៈ (អាស្រ័យ)វត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្ប-
យុត្តប្បដ្ឋយ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប (អាស្រ័យ)ខន្ធចាំងឡាយ (ទើបកើតឡើង)
ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យវិតក្កៈ (ចិត្តសមុដ្ឋានរូប
អាស្រ័យ)វិតក្កៈ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ក្នុងខណៈនៃ
បដិសន្ធិ . . . ។

(៣៣) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
មានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ
ចាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ចិត្តសមុដ្ឋាន-
រូបក្តី អាស្រ័យវិតក្កៈ ខន្ធចាំងឡាយ (អាស្រ័យ)វត្ថុ (ទើបកើត
ឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប (អាស្រ័យ)វិតក្កៈ
(ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។
ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
មិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ
ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី វិចារៈក្តី
ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ

វិចិត្តកថា បដិច្ចវិចារ

ទ្វេ ខទ្វេ បដិច្ច ទ្វេ ខទ្វា ច វិចារោ ច ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានញ រូបំ ខទ្វា ច វិចារោ ច វត្ថុ វិប្បយុត្ត-
 ប្បដ្ឋយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ខទ្វេ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា
 បដិសន្ធិក្ខណោ . . . ។

(៣២) អវិចិត្តអវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច អវិចិត្តអវិ-
 ចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា អវិចិត្តអវិ-
 ចារំ ឯកំ ខទ្វំ បដិច្ច តយោ ខទ្វា ចិត្តសមុដ្ឋានំ
 រូបំ ទ្វេ ខទ្វេ . . . ខទ្វា វត្ថុ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ខទ្វេ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា វិចារំ
 បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ វិចារំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា
 បដិសន្ធិក្ខណោ វិចារំ បដិច្ច កជត្តារូបំ វិចារំ
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ខទ្វេ បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុ បដិច្ច ខទ្វា
 ខទ្វា វត្ថុ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា វត្ថុ ខទ្វេ វិប្បយុត្តប្ប-
 ដ្ឋយា វិចារំ បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុ បដិច្ច វិចារោ វិចារោ
 វត្ថុ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា វត្ថុ វិចារំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា

វិចិត្តក្កៈ បដិច្ចវារៈ

ខន្ធ ២ ភី វិចារៈភី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបភី អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធាន៍ឡាយ
 ភី វិចារៈភី (អាស្រ័យ)វត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូប (អាស្រ័យ) ខន្ធាន៍ឡាយ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះ
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ កងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

(៣៤) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្ប-
 ដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូប (អាស្រ័យ)ខន្ធ ២ . . . ខន្ធាន៍ឡាយ (អាស្រ័យ)វត្ថុ
 (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប (អាស្រ័យ)ខន្ធ
 ចាន៍ឡាយ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប
 អាស្រ័យវិចារៈ (ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ)វិចារៈ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះ
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ កងត្តារូប អាស្រ័យវិចារៈ កងខណៈនៃបដិសន្ធិ
 (កងត្តារូប អាស្រ័យ)វិចារៈ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ វត្ថុ
 អាស្រ័យខន្ធាន៍ឡាយ ខន្ធាន៍ឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ ខន្ធាន៍ឡាយ
 (អាស្រ័យ)វត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ វត្ថុ (អាស្រ័យ)ខន្ធ
 ចាន៍ឡាយ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ វត្ថុ អាស្រ័យវិចារៈ
 វិចារៈ អាស្រ័យវត្ថុ វិចារៈ (អាស្រ័យ)វត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្ប-
 យុត្តប្បដ្ឋយ វត្ថុ (អាស្រ័យ)វិចារៈ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច តយោ មហាក្ខតា មហា-
 ក្ខតេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កេជត្តារូបំ ឧបាទា-
 រូបំ ខន្ធោ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ។ អវិភក្កាអវិចារំ ធម្មំ
 បដិច្ច សវិភក្កាសវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ វិប្បយុត្តប្ប-
 ច្ចយា បដិសន្ធិត្តុលោ វត្ថុំ បដិច្ច សវិភក្កាសវិចារា
 ខន្ធោ វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ។ អវិភក្កាអវិចារំ ធម្មំ
 បដិច្ច អវិភក្កាវិចារមត្តា ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ វិប្បយុត្ត-
 ប្បច្ចយា វិចារំ បដិច្ច អវិភក្កាវិចារមត្តា ខន្ធោ វត្ថុំ
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយា បដិសន្ធិត្តុលោ វិចារំ បដិច្ច អវិភក្កា-
 វិចារមត្តា ខន្ធោ វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា បដិសន្ធិត្តុលោ
 វត្ថុំ បដិច្ច អវិភក្កាវិចារមត្តា ខន្ធោ វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្ប-
 ច្ចយា បដិសន្ធិត្តុលោ វត្ថុំ បដិច្ច វិភក្កោ វត្ថុំ
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

មហាក្ខត្ត ៣ អាស្រ័យមហាក្ខត្ត ១ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កងត្ថារូប និងឧបាទា-
 រូប អាស្រ័យមហាក្ខត្តទាំងឡាយ (ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កងត្ថារូប និងឧបា-
 ទារូប អាស្រ័យ) ខន្ធទាំងឡាយ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។
 ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យធម៌ ដែលមិន
 មានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ
 ទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុង
 ខណៈនៃបដិសន្ធិ (ខន្ធទាំងឡាយ អាស្រ័យ) វត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះ
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។ ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យ
 ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្ប-
 ដ្ឋយ គឺ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យ
 វិចារៈ (ខន្ធទាំងឡាយ អាស្រ័យ) វត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្ត-
 ប្បដ្ឋយ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យ
 វិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ (ខន្ធទាំងឡាយ អាស្រ័យ) វត្ថុ (ទើប
 កើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ (ខន្ធទាំងឡាយ
 អាស្រ័យ) វត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ វិតក្កៈ អាស្រ័យ
 វត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ (វិតក្កៈ អាស្រ័យ) វត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះ
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។

វិញ្ញាណក្ខណៈ បដិច្ចវារោ

(៣៥) អវិភក្កិអវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច សវិភក្កិ-
 សវិចារោ ច អវិភក្កិអវិចារោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្ខណោ វត្ថុំ បដិច្ច សវិ-
 ភក្កិសវិចារោ ខន្ធា មហាក្ខតេ បដិច្ច កដត្តារូបំ
 ខន្ធា វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា កដត្តារូបំ ខន្ធា វិប្ប-
 យុត្តប្បច្ចយា ។ អវិភក្កិអវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច អវិ-
 ភក្កិវិចារមត្តោ ច អវិភក្កិអវិចារោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយា វិចារំ បដិច្ច អវិភក្កិវិចារមត្តោ ខន្ធា
 ច ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ខន្ធា វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ វិចារំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា បដិសន្ធិ-
 ក្ខណោ វិចារំ បដិច្ច អវិភក្កិវិចារមត្តោ ខន្ធា ច
 កដត្តា ច រូបំ ខន្ធា វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា កដត្តារូបំ
 វិចារំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ វត្ថុំ បដិច្ច
 អវិភក្កិវិចារមត្តោ ខន្ធា មហាក្ខតេ បដិច្ច កដត្តារូបំ

វិចិត្តភិក្ខុៈ បដិច្ចវារៈ

(៣៥) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិន
 មានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធាងឡាយ
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃ
 បដិសន្ធិ កងតារូប អាស្រ័យមហាក្ខត្តាងឡាយ ខន្ធាងឡាយ (អា-
 ស្រ័យ)វត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ កងតារូប (អាស្រ័យ)
 ខន្ធាងឡាយ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។ ធម៌ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី
 អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធាងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ
 ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យវិចារៈ ខន្ធាងឡាយ (អាស្រ័យ)វត្ថុ
 (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប (អាស្រ័យ)វិចារៈ
 (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ខន្ធាងឡាយ ដែលមិនមាន
 វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី កងតារូបក្តី អាស្រ័យវិចារៈ ក្នុងខណៈនៃ
 បដិសន្ធិ ខន្ធាងឡាយ (អាស្រ័យ)វត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្ប-
 យុត្តប្បដ្ឋយ កងតារូប (អាស្រ័យ)វិចារៈ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះ
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ខន្ធាងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ
 អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ កងតារូប អាស្រ័យមហាក្ខត្តាងឡាយ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

ខន្ធ វត្ថុ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា កកដត្តារូបំ ខន្ធ វិប្បយុត្ត-
 ប្បច្ចយា បដិសន្ធិត្វលោ វត្ថុ បដិច្ច វិតក្កោ មហា-
 ក្ខតេ បដិច្ច កកដត្តារូបំ វិតក្កោ វត្ថុ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា
 កកដត្តារូបំ ខន្ធ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា បដិសន្ធិត្វលោ
 វត្ថុ បដិច្ច អវិតក្កវិចារមត្តា ខន្ធ ច វិចារោ ច វត្ថុ
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ។ អវិតក្កអវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច សវិ-
 តក្កសវិចារោ ច អវិតក្កវិចារមត្តោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយា បដិសន្ធិត្វលោ វត្ថុ បដិច្ច សវិតក្ក-
 សវិចារោ ខន្ធ ច វិតក្កោ ច វត្ថុ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ។

(៣៦) អវិតក្កអវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្កសវិ-
 ចារោ ច អវិតក្កវិចារមត្តោ ច អវិតក្កអវិចារោ ច
 ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា បដិសន្ធិត្វលោ
 វត្ថុ បដិច្ច សវិតក្កសវិចារោ ខន្ធ ច វិតក្កោ ច

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ខន្ធចាំនឡាយ (អាស្រ័យ)វត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ
 កងត្ថារូប (អាស្រ័យ)ខន្ធចាំនឡាយ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្ប-
 ដ្ឋយ វិតក្កៈ អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ កងត្ថារូប អាស្រ័យ
 មហាក្កតចាំនឡាយ វិតក្កៈ អាស្រ័យវត្ថុ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្ប-
 យុត្តប្បដ្ឋយ កងត្ថារូប (អាស្រ័យ)ខន្ធចាំនឡាយ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះ
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ខន្ធចាំនឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិហារៈក្តី
 វិហារៈក្តី អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ (ខន្ធចាំនឡាយ អាស្រ័យ)វត្ថុ
 (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
 ប្រកបដោយវិហារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិហារៈក្តី អា-
 ស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិហារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធចាំនឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
 វិហារៈក្តី វិតក្កៈក្តី អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ (ខន្ធចាំនឡាយក្តី
 វិតក្កៈក្តី អាស្រ័យ)វត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។

(៣៦) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិហារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិហារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន
 វិហារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិហារៈ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធចាំនឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
 ប្រកបដោយវិហារៈក្តី វិតក្កៈក្តី អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ

វិញ្ញត្តិកេ បដិច្ចវារោ

អហាក្កតេ បដិច្ច កេដត្តារូបំ ខន្ធភ ច វិនក្កោ ច
 វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា កេដត្តារូបំ ខន្ធភ វិប្បយុត្តប្ប-
 ដ្ឋយា ។

[៣៧] សវីតក្កសវីចារញ្ច អវីតក្កអវីចារញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច សវីតក្កសវីចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ វិប្បយុត្តប្ប-
 ដ្ឋយា បដិសន្ធិក្ខណោ សវីតក្កសវីចារំ ឯកំ ខន្ធភ
 វត្ថុញ្ច បដិច្ច តយោ ខន្ធភ វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ។
 សវីតក្កសវីចារញ្ច អវីតក្កអវីចារញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អវិ-
 តក្កវីចារមត្តោ ធម្មោ . . . បដិសន្ធិក្ខណោ សវី-
 តក្កសវីចារោ ខន្ធភ ច វត្ថុញ្ច បដិច្ច វិនក្កោ វត្ថុំ
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ។ សវីតក្កសវីចារញ្ច អវីតក្កអវិ-
 ចារញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អវីតក្កអវីចារោ ធម្មោ . . .
 សវីតក្កសវីចារោ ខន្ធភ ច អហាក្កតេ ច បដិច្ច
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធភ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា បដិសន្ធិ-
 ក្ខណោ ។

វិតក្កត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

កដត្តារូប អាស្រ័យមហាក្ខតទាំងឡាយ ខន្ធទាំងឡាយក្តី វិតក្កៈក្តី
(អាស្រ័យ)វត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ កដត្តារូប(អាស្រ័យ)
ខន្ធទាំងឡាយ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។

(៣៧) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ
ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធភា
អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វត្ថុផង
កងខណៈនៃបដិសន្ធិ (ខន្ធទាំងឡាយ អាស្រ័យ)វត្ថុ (ទើបកើតឡើង)
ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។ ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ
អាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែល
មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ... វិតក្កៈ អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ
ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វត្ថុផង កងខណៈនៃបដិ-
សន្ធិ (វិតក្កៈអាស្រ័យ)វត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។
ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកបដោយ
វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង
... ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
ប្រកបដោយវិចារៈផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង (ចិត្តសមុដ្ឋានរូប
អាស្រ័យ)ខន្ធទាំងឡាយ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ក្នុង
ខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

អរិយធម៌បំណែក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៣៨] សវិតក្កសវីចារញ្ច អវិតក្កអវិចារញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច សវិតក្កសវីចារោ ច អវិតក្កអវិចារោ ច
 ធម្មា ។ បេ ។ បដិសន្ធិក្ខណោ សវិតក្កសវីចារំ ឯកំ
 ខន្ធា វត្ថុញ្ច បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា ច
 វត្ថុញ្ច បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា សវិតក្កសវីចារេ ខន្ធា ច
 មហាក្សតេ ច បដិច្ច កដត្តារូបំ ខន្ធា វត្ថុំ វិប្ប-
 យុត្តប្បដ្ឋយា កដត្តារូបំ ខន្ធា វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ។
 សវិតក្កសវីចារញ្ច អវិតក្កអវិចារញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
 អវិតក្កវិចារមត្តោ ច អវិតក្កអវិចារោ ច ធម្មា . . .
 បដិសន្ធិក្ខណោ សវិតក្កសវីចារេ ខន្ធា ច វត្ថុញ្ច
 បដិច្ច វិតក្កោ សវិតក្កសវីចារេ ខន្ធា ច មហា-
 ក្សតេ ច បដិច្ច កដត្តារូបំ វិតក្កោ វត្ថុំ វិប្បយុត្ត-
 ប្បដ្ឋយា កដត្តារូបំ ខន្ធា វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ។
 សវិតក្កសវីចារញ្ច អវិតក្កអវិចារញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
 សវិតក្កសវីចារោ ច អវិតក្កវិចារមត្តោ ច ធម្មា . . .

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថកប្បដ្ឋាន

[៣៨] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
 ប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ។ បេ ។
 ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង
 វត្ថុផង កងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង
 កងត្តារូប អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
 វិចារៈផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង ខន្ធទាំងឡាយ (អាស្រ័យ)វត្ថុ (ទើប
 កើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ កងត្តារូប (អាស្រ័យ)ខន្ធទាំងឡាយ
 (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។ ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមាន
 ត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិន
 មានវិចារៈផង . . . វិតក្កៈ អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយ
 វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វត្ថុផង កងខណៈនៃបដិសន្ធិ កងត្តារូប អា-
 ស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង មហា
 ក្ខតទាំងឡាយផង វិតក្កៈ (អាស្រ័យ)វត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្ប-
 យុត្តប្បដ្ឋយ កងត្តារូប (អាស្រ័យ)ខន្ធទាំងឡាយ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះ
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកបដោយ
 វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង . . .

វិញ្ញាណបញ្ចក បដិច្ចវារោ

បដិសន្ធិត្វាលោ សវិតក្កសវីហារំ ឯកំ ខន្ធា វត្ថុញ

បដិច្ច តយោ ខន្ធា វិតក្កោ ច ទ្វេ ខន្ធា ច វត្ថុញ

បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា វិតក្កោ ច វត្ថុ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ។

(៣៩) សវិតក្កសវីហារញ អវិតក្កអវីហារញ ធម្មំ

បដិច្ច សវិតក្កសវីហារោ ច អវិតក្កវីហារមត្តោ ច

អវិតក្កអវីហារោ ច ធម្មា ... បដិសន្ធិត្វាលោ សវិ-

តក្កសវីហារំ ឯកំ ខន្ធា វត្ថុញ បដិច្ច តយោ ខន្ធា

វិតក្កោ ច ទ្វេ ខន្ធា ច វត្ថុញ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា

វិតក្កោ ច សវិតក្កសវីហារេ ខន្ធា ច មហាគ្វតេ ច

បដិច្ច កដត្តារូបំ ខន្ធា ច វិតក្កោ ច វត្ថុ វិប្បយុត្ត-

ប្បច្ចយា កដត្តារូបំ ខន្ធា វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ។

(៤០) អវិតក្កវីហារមត្តញ អវិតក្កអវីហារញ ធម្មំ

បដិច្ច សវិតក្កសវីហារោ ធម្មា ... បដិសន្ធិត្វាលោ

វិតក្កញ វត្ថុញ បដិច្ច សវិតក្កសវីហារោ ខន្ធា

វិញ្ញាណៈ បដិច្ចវិញ្ញាណៈ

ខន្ធ ៣ ក្តី វិតក្កៈក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
ដោយវិចារៈផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ ក្តី វិតក្កៈក្តី
អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង (ខន្ធាន័ឡាយ អាស្រ័យ)វត្ថុ (ទើប
កើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។

(៣៩) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន
វិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង
ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង . . . ខន្ធ ៣ ក្តី វិតក្កៈក្តី
អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វត្ថុផង
ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ ក្តី វិតក្កៈក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង
ក្នុងត្ថាប្ប អាស្រ័យខន្ធាន័ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
វិចារៈផង មហាក្ខត្ថាវត្ថុផង ខន្ធាន័ឡាយក្តី វិតក្កៈក្តី (អាស្រ័យ)
វត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ក្នុងត្ថាប្ប (អាស្រ័យ)
ខន្ធាន័ឡាយ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។

(៤០) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ
ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
មិនមានវិចារៈផង . . . ខន្ធាន័ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
ប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យវិតក្កៈផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ

អវិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ

វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ។ អវិគក្កវិចារមត្តញ្ច អវិគក្ក-
អវិចារញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អវិគក្កវិចារមត្តោ ធម្មោ . . .
អវិគក្កវិចារមត្តំ ឯកំ ខន្ធាញ្ច វិចារញ្ច បដិច្ច តយោ
ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា ច វត្ថុំ^(១) វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា បដិសន្ធិ-
ក្កុលោ អវិគក្កវិចារមត្តំ ឯកំ ខន្ធាញ្ច វិចារញ្ច បដិច្ច
តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា ច វត្ថុំ^(២) វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា
បដិសន្ធិក្កុលោ អវិគក្កវិចារមត្តំ ឯកំ ខន្ធាញ្ច វត្ថុញ្ច
បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា ច វត្ថុញ្ច វិប្បយុត្ត-
ប្បដ្ឋយា ។ អវិគក្កវិចារមត្តញ្ច អវិគក្កអវិចារញ្ច ធម្មំ
បដិច្ច អវិគក្កអវិចារោ ធម្មោ . . . អវិគក្កវិចារមត្តោ
ខន្ធា ច វិចារញ្ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធា ច
វិចារញ្ច វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា អវិគក្កវិចារមត្តោ ខន្ធា ច
វិចារញ្ច មហាក្កតោ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធា

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(ខន្ធចាំងឡាយ អាស្រ័យ) វត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។
 ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមាន
 វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង
 . . . ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង
 វិចារៈផង (ខន្ធចាំងឡាយ អាស្រ័យ) ខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង (ទើបកើតឡើង)
 ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ (ខន្ធចាំងឡាយ
 អាស្រ័យ) ខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ
 ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វត្ថុ
 ផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ (ខន្ធចាំងឡាយ អាស្រ័យ) ខន្ធ ២ ផង
 វត្ថុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។ ធម៌ ដែលមិន
 មានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែ
 វិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង . . . ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែ
 វិចារៈផង វិចារៈផង (ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ) ខន្ធចាំងឡាយផង
 វិចារៈផង (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប
 អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈ
 ផង មហាក្ខត្តចាំងឡាយផង (ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ) ខន្ធចាំងឡាយ

វិញ្ញាណបញ្ចក្ខន្ធ

វិញ្ញាណបញ្ចក្ខន្ធ វិញ្ញាណ មហាភូតេ ច បដិច្ច
 ចិត្តសមុប្បាទំ រូបំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណបញ្ចក្ខន្ធ បដិសន្ធិ-
 ក្ខណោ អវិញ្ញាណមត្តេ ខន្ធ ច វិញ្ញាណំ បដិច្ច
 កដត្តារូបំ ខន្ធ ច វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណបញ្ចក្ខន្ធ បដិ-
 សន្ធិក្ខណោ អវិញ្ញាណមត្តេ ខន្ធ ច មហាភូតេ ច
 បដិច្ច កដត្តារូបំ ខន្ធ វិញ្ញាណបញ្ចក្ខន្ធ បដិសន្ធិក្ខ-
 ណោ វិញ្ញាណំ មហាភូតេ ច បដិច្ច កដត្តារូបំ វិញ្ញាណំ
 វិញ្ញាណបញ្ចក្ខន្ធ បដិសន្ធិក្ខណោ អវិញ្ញាណមត្តេ
 ខន្ធ ច វត្ថុញ បដិច្ច វិញ្ញាណំ វត្ថុ វិញ្ញាណបញ្ចក្ខន្ធ ។

[៤០] អវិញ្ញាណមត្តេ អវិញ្ញាណមត្តេ ធម្មំ

បដិច្ច សវិញ្ញាណសវិញ្ញាណ ច អវិញ្ញាណសវិញ្ញាណ ច
 ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ វិញ្ញាណបញ្ចក្ខន្ធ បដិសន្ធិក្ខណោ
 វិញ្ញាណំ វត្ថុញ បដិច្ច សវិញ្ញាណសវិញ្ញាណ ខន្ធ

វិញ្ញាណក្ខន្ធៈ បដិច្ចវារៈ

(ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យវិតក្កៈ
 ផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង (ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ) វិតក្កៈ (ទើប
 កើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ កដត្តារូប អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
 (កដត្តារូប អាស្រ័យ)ខន្ធទាំងឡាយផង វិចារៈផង (ទើបកើតឡើង)
 ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ កដត្តារូប អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិន
 មានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង ក្នុងខណៈនៃ
 បដិសន្ធិ (កដត្តារូប អាស្រ័យ)ខន្ធទាំងឡាយ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះ
 វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ កដត្តារូប អាស្រ័យវិតក្កៈផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង
 ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ (កដត្តារូប អាស្រ័យ)វិតក្កៈ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះ
 វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វិចារៈ អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ (វិចារៈ អាស្រ័យ)វត្ថុ
 (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[៤១] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមាន
 ត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយ
 វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យវិតក្កៈផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

វិតក្កញ្ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច កដត្តារូបំ ខន្ធ
 វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា កដត្តារូបំ វិតក្កំ វិប្បយុត្ត-
 ប្បដ្ឋយា ។ អវិតក្កវិចារមត្តញ្ច អវិតក្កអវិចារញ្ច
 ធម្មំ បដិច្ច អវិតក្កវិចារមត្តោ ច អវិតក្កអវិចារោ ច
 ធម្មា . . . អវិតក្កវិចារមត្តំ ឯកំ ខន្ធឯ វិចារញ្ច
 បដិច្ច តយោ ខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ខន្ធ
 វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធ ច
 វិចារញ្ច វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា បដិសន្ធិក្ខណោ អវិតក្ក-
 វិចារមត្តំ ឯកំ ខន្ធឯ វិចារញ្ច បដិច្ច តយោ ខន្ធ
 កដត្តា ច រូបំ ខន្ធ វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា កដត្តា-
 រូបំ ខន្ធ ច វិចារញ្ច វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា បដិសន្ធិ-
 ក្ខណោ អវិតក្កវិចារមត្តំ ឯកំ ខន្ធឯ វត្ថុញ្ច បដិច្ច
 តយោ ខន្ធ ទ្វេ ខន្ធ ច អវិតក្កវិចារមត្តោ ខន្ធ
 ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច កដត្តារូបំ ខន្ធ វត្ថុំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

កងត្ថាបូ អាស្រ័យវិតក្កៈផង មហាក្ចតទាំងឡាយផង ខន្ធទាំងឡាយ (អា-
ស្រ័យ)វុត្ត (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ កងត្ថាបូ (អាស្រ័យ)
វិតក្កៈ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
មានត្រឹមតែវិចារៈក្ដី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្ដី អាស្រ័យ
ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិន
មានវិចារៈផង . . . ខន្ធ ៣ ក្ដី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្ដី អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមិន
មានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ខន្ធទាំងឡាយ (អាស្រ័យ)វុត្ត
(ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប (អាស្រ័យ)ខន្ធ
ទាំងឡាយផង វិចារៈផង (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ខន្ធ ៣
ក្ដី កងត្ថាបូក្ដី អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង
វិចារៈផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធទាំងឡាយ (អាស្រ័យ)វុត្ត (ទើបកើត
ឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ កងត្ថាបូ (អាស្រ័យ)ខន្ធទាំងឡាយផង
វិចារៈផង (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វុត្តផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
កងត្ថាបូ អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង ខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមាន
ត្រឹមតែវិចារៈផង មហាក្ចតទាំងឡាយផង ខន្ធទាំងឡាយ (អាស្រ័យ)វុត្ត

វិញ្ញាណ បដិព្វវារោ

វិប្បយុត្តប្បច្ចយា កដត្តារូបំ ខន្ធ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា
 បដិសន្ធិកូលោ អវិភក្កវិចារមត្តំ ឯកំ ខន្ធា វត្ថុញ
 បដិច្ច តយោ ខន្ធា វិចារោ ច ទ្វេ ខន្ធ ច ...
 វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ។

(២២) សវិភក្កសវិចារញ អវិភក្កវិចារមត្តញ
 ធម្មំ បដិច្ច សវិភក្កសវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ...
 សវិភក្កសវិចារំ ឯកំ ខន្ធា វិភក្កញ បដិច្ច តយោ
 ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធ ច វត្ថុញ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា បដិ-
 សន្ធិកូលោ វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ។ សវិភក្កស-
 វិចារញ អវិភក្កវិចារមត្តញ ធម្មំ បដិច្ច អវិភក្កអវិ-
 ចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ... សវិភក្កសវិចារេ ខន្ធ ច
 វិភក្កញ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធ ច វិភក្កញ
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយា បដិសន្ធិកូលោ ខន្ធ ច វិភក្កញ
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ។

វិញ្ញាបនបត្រ: បដិច្ចវារៈ

(ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ កងគ្រូរូប (អាស្រ័យ) ខន្ធចាំន់-
 ឡាយ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ខន្ធតាត្ត វិចារៈក្តី អា-
 ស្រ័យខន្ធខ ដែលមិនមានវត្ថុក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វត្ថុផង កងខណៈ
 នៃបដិសន្ធិ (អាស្រ័យ) ខន្ធល ផង . . . (អាស្រ័យ) វត្ថុ (ទើបកើត
 ឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។

[២២] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវត្ថុក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ
 ធម៌ ដែលប្រកបដោយវត្ថុក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមាន
 វត្ថុក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ទើបកើតឡើង . . . ខន្ធតា អាស្រ័យខន្ធខ
 ដែលប្រកបដោយវត្ថុក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វត្ថុក្កៈផង (ខន្ធចាំន់ឡាយ
 អាស្រ័យ) ខន្ធល ផង វត្ថុផង (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ
 (ខន្ធចាំន់ឡាយ អាស្រ័យ) វត្ថុ កងខណៈនៃបដិសន្ធិ (ទើបកើត
 ឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។ ធម៌ ដែលមិនមានវត្ថុក្កៈមិនមានវិចារៈ
 អាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកបដោយវត្ថុក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែល
 មិនមានវត្ថុក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ទើបកើតឡើង . . . ចិត្តសមុដ្ឋានរូប
 អាស្រ័យខន្ធចាំន់ឡាយ ដែលប្រកបដោយវត្ថុក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង
 វត្ថុក្កៈផង (ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ) ខន្ធចាំន់ឡាយផង វត្ថុក្កៈផង
 (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ (ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ)
 ខន្ធចាំន់ឡាយផង វត្ថុក្កៈផង កងខណៈនៃបដិសន្ធិ (ទើបកើតឡើង)
 ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ

[៤៣] សវិតក្កសវីចារញ្ច អវិតក្កវិចារមត្តញ្ច
 ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្កសវីចារោ ច អវិតក្កអវិចារោ
 ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ . . . សវិតក្កសវីចារំ ឯកំ ខន្ធឯ
 វិតក្កញ្ច បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ
 ទ្វេ ខន្ធទ្វេ . . . ខន្ធា វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធទ្វេ ច វិតក្កញ្ច វិប្បយុត្តប្បច្ចយា
 បដិសន្ធិក្ខណោ ខន្ធា វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា កដត្តា-
 រូបំ ខន្ធទ្វេ ច វិតក្កញ្ច វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ។

[៤៤] សវិតក្កសវីចារញ្ច អវិតក្កវិចារមត្តញ្ច
 អវិតក្កអវិចារញ្ច ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្កសវីចារោ
 ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ . . . បដិសន្ធិក្ខណោ សវិតក្កស-
 វីចារំ ឯកំ ខន្ធឯ វិតក្កញ្ច វត្ថុញ្ច បដិច្ច តយោ
 ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធទ្វេ . . . ខន្ធា វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[២៣] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
ប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង
ទើបកើតឡើង . . . ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុជ្ជានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១
ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង (ខន្ធចាំងឡាយ
អាស្រ័យ)ខន្ធ ២ . . . ខន្ធចាំងឡាយ (អាស្រ័យ)វត្ថុ (ទើបកើតឡើង)
ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ចិត្តសមុជ្ជានរូប (អាស្រ័យ)ខន្ធចាំងឡាយផង
វិតក្កៈផង (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ខន្ធចាំងឡាយ
(អាស្រ័យ)វត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្ត
ប្បច្ច័យ កដត្តារូប (អាស្រ័យ)ខន្ធចាំងឡាយផង វិតក្កៈផង (ទើបកើត
ឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[២៤] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ
ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិន
មានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ
ផង ទើបកើតឡើង . . . ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែល
ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈ
នៃបដិសន្ធិ (ខន្ធចាំងឡាយ អាស្រ័យ)ខន្ធ ២ . . . ខន្ធចាំង-
ឡាយ (អាស្រ័យ)វត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

វិញ្ញាណបដិច្ចវារោ

សវីតក្កសវីចារញ្ច អវីតក្កវីចារមត្តញ្ច អវីតក្កអវី-
 ចារញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អវីតក្កអវីចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ
 ... សវីតក្កសវីចារេ ខន្ធ ច វីតក្កញ្ច មហាក្សត្រ
 ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ខន្ធ ច វីតក្កញ្ច
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្ខណោ ខន្ធ ច វីតក្កញ្ច
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ។

(៤៥) សវីតក្កសវីចារញ្ច អវីតក្កវីចារមត្តញ្ច
 អវីតក្កអវីចារញ្ច ធម្មំ បដិច្ច សវីតក្កសវីចារោ ច
 អវីតក្កអវីចារោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា
 បដិសន្ធិក្ខណោ សវីតក្កសវីចារំ ឯកំ ខន្ធឯក វីតក្កញ្ច
 វត្ថុញ្ច បដិច្ច តយោ ខន្ធា ខន្ធ ខន្ធ ច សវីតក្កស-
 វីចារេ ខន្ធ ច វីតក្កញ្ច មហាក្សត្រ ច បដិច្ច កដត្តា-
 រូបំ ខន្ធា វត្ថុំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយា កដត្តារូបំ ខន្ធ ច
 វីតក្កញ្ច វិប្បយុត្តប្បច្ចយា ។

វិតក្កត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកបដោយ
 វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង
 ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង . . . ចិត្តស-
 មុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធាន្តទាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
 វិចារៈផង វិតក្កៈផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង (ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ)
 ខន្ធាន្តទាយផង វិតក្កៈផង (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ
 (ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ)ខន្ធាន្តទាយផង វិតក្កៈផង ក្នុងខណៈ
 នៃបដិសន្ធិ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។

(៤៥) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
 ប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង
 ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះវិប្ប-
 យុត្តប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
 ដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ក្នុងតារូប
 អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង ខន្ធាន្តទាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
 វិចារៈផង វិតក្កៈផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង ខន្ធាន្តទាយ (អាស្រ័យ)
 វត្ថុ (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ក្នុងតារូប (អាស្រ័យ)ខន្ធ
 ទាំងឡាយផង វិតក្កៈផង (ទើបកើតឡើង) ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[៤៦] សវីតត្ថុសវីហរំ ធម្មំ បដិច្ច សវីតត្ថុ-
 សវីហរេ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អត្ថិប្បច្ចយា ។ សង្ខតំ ។
 នត្ថិប្បច្ចយា វិភតប្បច្ចយា អវិភតប្បច្ចយា ។

[៤៧] ហេតុយា សត្តត្ថីស អារម្មណេ ឯកវីស
 អធិបតីយា តេវីស អនន្តរេ ឯកវីស សមនន្តរេ
 ឯកវីស សហជាតេ សត្តត្ថីស អញ្ញមញ្ញោ អដ្ឋវីស
 ជិស្សយេ សត្តត្ថីស ឧបជិស្សយេ ឯកវីស ចុរេជា-
 តេ ឯកាទស អាសេវនេ ឯកាទស កម្មេ សត្ត-
 ត្ថីស វិចារកេ សត្តត្ថីស អាហារេ វេទ្ធិយេ ឈានេ
 មក្កេ សត្តត្ថីស សម្បយុត្តេ ឯកវីស វិប្បយុត្តេ
 សត្តត្ថីស អត្ថិយា សត្តត្ថីស នត្ថិយា ឯកវីស វិភតេ
 ឯកវីស អវិភតេ សត្តត្ថីស ។

ហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ឯកវីស ។ សង្ខតំ ។
 យថា កុសលត្ថិកេ គណនា ឯវំ គណេតតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៤៦) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ គាស្រ័យ
ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
អត្ថិប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ ព្រោះនត្ថិប្បច្ច័យ វិតតប្បច្ច័យ
និងអវិតតប្បច្ច័យ ។

(៤៧) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣៧ ក្នុងការមូណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ២១ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ២៣ ក្នុងអនន្តរាប្បច្ច័យ
មានវារៈ ២១ ក្នុងសមនន្តរាប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣៧ ក្នុងអពាមពាប្បច្ច័យ មានវារៈ ២៨ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣៧ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ១១ ក្នុងការសវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ១១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៣៧ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣៧ ក្នុងតាហារប្បច្ច័យ
ឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ឈានប្បច្ច័យ និងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣៧ ក្នុង
សម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣៧
ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣៧ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ក្នុង
វិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣៧ ។

ក្នុងការមូណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

សេចក្តីបំប្រញ ។ ការពប់ ក្នុងកុសលត្ថិកៈ យ៉ាងណា

បណ្ឌិត គប្បីពប់ យ៉ាងនេះដែរ ។

វិញ្ញាណបញ្ចករ

(២៨) សរីរតក្កសរីរាវំ ធម្មំ បដិច្ច សរីរតក្ក-
 សរីរាវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បដ្ឋយា អហេតុកំ
 សរីរតក្កសរីរាវំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ
 ខន្ធេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា អហេតុកប្បដិសន្ធិត្ថណោ
 វិចីកិញ្ញាសហគតេ ឧទ្ធច្ចសហគតេ ខន្ធេ បដិច្ច វិចី-
 កិញ្ញាសហគតោ ឧទ្ធច្ចសហគតោ មោហោ ។ សរី-
 រតក្កសរីរាវំ ធម្មំ បដិច្ច អរីតក្កសរីរាវមត្តោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បដ្ឋយា អហេតុកេ សរីរតក្កសរីរាវេ
 ខន្ធេ បដិច្ច វិចីកោ អហេតុកប្បបដិសន្ធិត្ថណោ
 ... ។ សរីរតក្កសរីរាវំ ធម្មំ បដិច្ច អរីតក្កអរីរាវោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បដ្ឋយា អហេតុកេ សរីរតក្ក-
 សរីរាវេ ខន្ធេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ អហេតុ-
 កប្បដិសន្ធិត្ថណោ ... ។

(២៩) សរីរតក្កសរីរាវំ ធម្មំ បដិច្ច សរីរតក្ក-
 សរីរាវោ ថ អរីតក្កអរីរាវោ ថ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
 នហេតុប្បដ្ឋយា អហេតុកំ សរីរតក្កសរីរាវំ ឯកំ
 ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ
 ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ

វិគត្តត្ថិកៈ បដិច្ចវារៈ

(៤៧) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុ- ប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ជាអហេតុកៈ ដែលប្រកបដោយ វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ មោហៈ ដែលច្រឡំ ដោយវិចិត្តិចារៈ ច្រឡំដោយខន្ធច្នះ អាស្រ័យខន្ធាន្តិយ ដែលច្រឡំ ដោយវិចិត្តិចារៈ ច្រឡំដោយខន្ធច្នះ ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ ។ ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកប ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ គឺ វិតក្កៈ អាស្រ័យខន្ធាន្តិយ ជាអហេតុកៈ ដែលប្រកបដោយ វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ . . . ។ ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋា- នរូប អាស្រ័យខន្ធាន្តិយ ជាអហេតុកៈ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ . . . ។

(៤៨) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១ ជាអហេតុកៈ ដែលប្រកបដោយ វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

អហេតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ . . . ។ សវិតក្កសវីទារំ
 ធម្មំ បដិច្ច អវិតក្កវិទារមត្តោ ច អវិតក្កអវិទារោ ច
 ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកេ សវិតក្ក-
 សវីទារេ ខន្ធេ បដិច្ច វិតក្កោ ច ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ
 អហេតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ . . . ។ សវិតក្កសវីទារំ
 ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្កសវីទារោ ច អវិតក្កវិទារមត្តោ ច
 ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ សវិតក្ក-
 សវីទារំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា វិតក្កោ ច
 ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា វិតក្កោ ច អហេតុកប្ប-
 ដិសន្ធិក្ខណោ . . . ។

[៥០] សវិតក្កសវីទារំ ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្កស-
 វីទារោ ច អវិតក្កវិទារមត្តោ ច អវិតក្កអវិទារោ ច
 ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ សវិតក្ក-
 សវីទារំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា វិតក្កោ ច
 ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ អហេតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ . . . ។

អភិធម្មបិដក អនុណោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ . . . ។ ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យ
 ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 នហេតុប្បដិសន្ធិ គឺ វិតក្កៈក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ
 ជាអហេតុកៈ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ក្នុងខណៈនៃ
 អហេតុកប្បដិសន្ធិ . . . ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
 វិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេ-
 តុប្បដិសន្ធិ គឺ ខន្ធភក្តី វិតក្កៈក្តី អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ ជាអហេតុកៈ ដែល
 ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ខន្ធធក្តី វិតក្កៈក្តី អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ
 ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ . . . ។

[៥០] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន
 វិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដិសន្ធិ គឺ ខន្ធភក្តី វិតក្កៈក្តី ចិត្តសមុដ្ឋា-
 នរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ ជាអហេតុកៈ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
 ដោយវិចារៈ ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ . . . ។

វិញ្ញត្តិកេ បដិក្ខវាហេ

(៥០) អវិតក្កវិចារមត្ថំ ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្ក-
 សវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេ-
 តុកំ វិតក្កំ បដិច្ច សវិតក្កសវិចារោ ខន្ធា អហេតុ-
 កប្បដិសន្ធិក្ខណោ វិតក្កំ បដិច្ច សវិតក្កសវិចារោ
 ខន្ធា វិចិត្តិក្ខាសហគតំ ឧទ្ធច្ចសហគតំ វិតក្កំ បដិច្ច
 វិចិត្តិក្ខាសហគតោ ឧទ្ធច្ចសហគតោ មោហោ ។
 អវិតក្កវិចារមត្ថំ ធម្មំ បដិច្ច អវិតក្កអវិចារោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ វិតក្កំ បដិច្ច
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ អហេតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ វិតក្កំ
 បដិច្ច កដត្តារូបំ ។

(៥២) អវិតក្កវិចារមត្ថំ ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្ក-
 សវិចារោ ច អវិតក្កអវិចារោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ
 នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ វិតក្កំ បដិច្ច សវិតក្ក-
 សវិចារោខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានោ រូបំ អហេតុកប្បដិ-
 សន្ធិក្ខណោ វិតក្កំ បដិច្ច សវិតក្កសវិចារោ ខន្ធា
 កដត្តា ច រូបំ ។

វិញ្ញាណៈ បដិច្ចវារៈ

[៥១] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ
 ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនរោ-
 តុប្បជ្ឈយ គឺ ខន្ធាន្តឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
 អាស្រ័យវិតក្កៈ ដែលជាអហេតុកៈ ខន្ធាន្តឡាយ ដែលប្រកបដោយ
 វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យវិតក្កៈ ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បជ្ឈសន្និ
 មោហៈ ដែលច្រឡំដោយវិចារៈ ច្រឡំដោយខន្ធថ្មៈ អាស្រ័យវិតក្កៈ
 ដែលច្រឡំដោយវិចារៈ ច្រឡំដោយខន្ធថ្មៈ ។ ធម៌ ដែលមិនមាន
 វិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ
 ទើបកើតឡើង ព្រោះនរោតុប្បជ្ឈយ គឺ ចិត្តសមុជ្ជានរូប អាស្រ័យ
 វិតក្កៈ ដែលជាអហេតុកៈ កងតារូប អាស្រ័យវិតក្កៈ ក្នុងខណៈនៃ
 អហេតុកប្បជ្ឈសន្និ ។

[៥២] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមាន
 ត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនរោតុប្បជ្ឈយ គឺ ខន្ធាន្តឡាយ
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ចិត្តសមុជ្ជានរូបក្តី អាស្រ័យ
 វិតក្កៈ ដែលជាអហេតុកៈ ខន្ធាន្តឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
 ប្រកបដោយវិចារៈក្តី កងតារូបក្តី អាស្រ័យវិតក្កៈ ក្នុងខណៈនៃ
 អហេតុកប្បជ្ឈសន្និ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[៥៣] អវិតក្កអវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច អវិតក្កអវិ-
 ចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ
 អវិតក្កអវិចារំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ តយោ
 ខន្ធេ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច ទ្វេ
 ខន្ធោ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច តយោ មហាក្ខតា មហា-
 ក្ខតេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កដត្តារូបំ ឧបាទា-
 រូបំ ពាហិរំ... អាហារសមុដ្ឋានំ... ឧតុសមុដ្ឋានំ...
 អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច... មហាក្ខតេ
 បដិច្ច កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ។ អវិតក្កអវិចារំ ធម្មំ
 បដិច្ច សវិតក្កសវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេ-
 តុប្បច្ចយា អហេតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ វត្ថុំ បដិច្ច
 សវិតក្កសវិចារោ ខន្ធោ ។ អវិតក្កអវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច
 អវិតក្កវិចារមត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បច្ចយា
 អហេតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ វត្ថុំ បដិច្ច វិតក្កោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៥៣) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ
 គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ជាអហេតុកៈ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន
 វិចារៈ ខន្ធ ១ អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ មហា-
 ក្ខត ៣ អាស្រ័យមហាក្ខត ១ ចិត្តសមុជ្ជានុរូប កងត្តារូប និងឧបាទារូប
 អាស្រ័យមហាក្ខតទាំងឡាយ ពាហិរូប . . . អាហារសមុជ្ជានុរូប . . .
 ឧត្តសមុជ្ជានុរូប . . . អាស្រ័យមហាក្ខត ១ របស់ពួកអសព្វាសត្វ . . .
 កងត្តារូប និងឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខតទាំងឡាយ ។ ធម៌ ដែល
 ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធទាំង-
 ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុង
 ខណៈនៃអហេតុកប្បជិសន្តិ ។ ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែ
 វិចារៈ អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ វិតក្កៈ អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្ប-
 ជិសន្តិ ។

វិញ្ញាណប័ត្រ បដិច្ចវារោ

[៥៤] អវិភក្កិអវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច សវិភក្កិ-
 សវិចារោ ច អវិភក្កិអវិចារោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ
 នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ វត្ថុ
 បដិច្ច សវិភក្កិសវិចារា ខន្ធា បហាភូតេ បដិច្ច
 កដត្តារូបំ ។

[៥៥] អវិភក្កិអវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច អវិភក្កិវិចារ-
 មត្តោ ច អវិភក្កិអវិចារោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ នហេ-
 តុប្បច្ចយា អហេតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ វត្ថុ បដិច្ច
 វិភក្កោ បហាភូតេ បដិច្ច កដត្តារូបំ ។ អវិភក្កិ-
 អវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច សវិភក្កិសវិចារោ ច អវិភក្កិ-
 វិចារមត្តោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុ-
 កប្បដិសន្ធិក្ខណោ វត្ថុ បដិច្ច សវិភក្កិសវិចារា ខន្ធា
 ច វិភក្កោ ច ។

វិតក្កត្តកៈ បដិច្ចវារៈ

[៥៤] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនរហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធាងឡាយ
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃ
 អហេតុកប្បដិសន្ធិ កងត្ថារូប អាស្រ័យមហាក្ខត្តាងឡាយ ។

[៥៥] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិន
 មានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ
 ទើបកើតឡើង ព្រោះនរហេតុប្បដ្ឋយ គឺ វិតក្កៈ អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈ
 នៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ កងត្ថារូប អាស្រ័យមហាក្ខត្តាងឡាយ ។ ធម៌
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមាន
 ត្រឹមតែវិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះនរហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធាងឡាយ ដែលប្រកបដោយ
 វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃអហេតុ-
 កប្បដិសន្ធិ ។

អវិជ្ជាបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[៥៦] អវិភត្តាអវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច សវិភត្តា-
 សវិចារេ ច អវិភត្តាវិចារមត្តោ ច អវិភត្តាអវិចារេ
 ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកប្បដិ-
 សន្ធិក្ខណោ វត្ថុំ បដិច្ច សវិភត្តាសវិចារេ ខន្ធា ច
 វិភត្តោ ច មហាភូតេ បដិច្ច កដត្តារូបំ ។

[៥៧] សវិភត្តាសវិចារញ្ច អវិភត្តាអវិចារញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច សវិភត្តាសវិចារេ ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្ប-
 ច្ចយា អហេតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ សវិភត្តាសវិចារំ
 ឯកំ ខន្ធា វត្ថុញ្ច បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា ច
 វត្ថុញ្ច បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។ សវិភត្តាសវិចារញ្ច អវិ-
 ភត្តាអវិចារញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អវិភត្តាវិចារមត្តោ ធម្មា
 ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ
 សវិភត្តាសវិចារេ ខន្ធា ច វត្ថុញ្ច បដិច្ច វិភត្តោ ។
 សវិភត្តាសវិចារញ្ច អវិភត្តាអវិចារញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
 អវិភត្តាអវិចារេ ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បច្ចយា

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[៥៦] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន
 វិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះនរហត្ថប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធាង់ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
 ប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃអរហត្ថកប្ប-
 ជីសន្តិ កងត្តារូប អាស្រ័យមហាក្ខត្តាង់ឡាយ ។

[៥៧] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ
 ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមាន
 វិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនរហត្ថប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣
 អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វត្ថុផង
 ក្នុងខណៈនៃអរហត្ថកប្បជីសន្តិ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ។
 ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកប
 ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ
 ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនរហត្ថប្បច្ច័យ គឺ វិតក្កៈ អាស្រ័យខន្ធ
 ចាំង់ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វត្ថុផង ក្នុង
 ខណៈនៃអរហត្ថកប្បជីសន្តិ ។ ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ
 អាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនរហត្ថប្បច្ច័យ

វិញ្ញាណបដិច្ចវារ

អហេតុតេ សវិតក្កសវីចារេ ខន្ធ ច មហាក្ខតេ
 ច បដិច្ច ចិត្តសមុប្បាទំ រូបំ អហេតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ
 សវិតក្កសវីចារេ ខន្ធ ច មហាក្ខតេ ច
 បដិច្ច កដត្តារូបំ ។

[២៨] សវិតក្កសវីចារេ អវិតក្កអវីចារេ ធម្មំ
 បដិច្ច សវិតក្កសវីចារេ ច អវិតក្កអវីចារេ ច ធម្មា
 ឧប្បជ្ឈន្តិ ឧហេតុប្បច្ចយា អហេតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ
 សវិតក្កសវីចារំ ឯកំ ខន្ធា វត្ថុញ បដិច្ច តយោ
 ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធ ច វត្ថុញ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា សវិតក្ក-
 សវីចារេ ខន្ធ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច កដត្តារូបំ ។

សវិតក្កសវីចារេ អវិតក្កអវីចារេ ធម្មំ បដិច្ច អវិ-
 តក្កវិចារេត្តោ ច អវិតក្កអវីចារេ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ
 ឧហេតុប្បច្ចយា អហេតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ សវិតក្ក-
 សវីចារេ ខន្ធ ច វត្ថុញ បដិច្ច វិតក្កោ សវិតក្ក-
 សវីចារេ ខន្ធ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច កដត្តារូបំ ។

វិញ្ញាណៈ បដិច្ចវារៈ

គឺ ចិត្តសមុជ្ជានរូប អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ ជាអហេតុកៈ ដែលប្រកប
ដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង ក្នុងតារូប
អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង
មហាក្ខតទាំងឡាយផង ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ ។

(៥៨) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
ប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ទើប
កើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែល
ប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃអហេតុ-
កប្បដិសន្ធិ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ក្នុងតារូប អាស្រ័យ
ខន្ធទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង មហាក្ខត
ទាំងឡាយផង ។ ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកបដោយ
វិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង
ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ វិតក្កៈ អាស្រ័យខន្ធទាំង-
ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង វត្ថុផង ក្នុង
ខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ ក្នុងតារូប អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ ដែល
ប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

សវិតក្កសវីចារញ្ច អវិតក្កអវីចារញ្ច ធម្មំ បដិច្ច

សវិតក្កសវីចារោ ច អវិតក្កវីចារមន្តោ ច ធម្មា

ឧប្បជ្ឈន្តំ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ

សវិតក្កសវីចារំ ឯកំ ខន្ធា វត្ថុញ្ច បដិច្ច តយោ

ខន្ធា វិតក្កោ ច ទ្វេ ខន្ធា ច វត្ថុញ្ច បដិច្ច ទ្វេ

ខន្ធា វិតក្កោ ច ។

[៥៧] សវិតក្កសវីចារញ្ច អវិតក្កអវីចារញ្ច ធម្មំ

បដិច្ច សវិតក្កសវីចារោ ច អវិតក្កវីចារមន្តោ ច

អវិតក្កអវីចារោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តំ នហេតុប្បច្ចយា

អហេតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ សវិតក្កសវីចារំ ឯកំ

ខន្ធា វត្ថុញ្ច បដិច្ច តយោ ខន្ធា វិតក្កោ ច ទ្វេ

ខន្ធា ច វត្ថុញ្ច បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា វិតក្កោ ច សវិតក្ក-

សវីចារេ ខន្ធា ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច កដន្តារូបំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
 វិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង
 ព្រោះនរហត្ថប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធភក្តី វិតក្កៈក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលប្រកប
 ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃអរហត្ថកប្បជីសន្តិ
 ខន្ធ ២ ក្តី វិតក្កៈក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ។

(៤៩) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន
 វិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនរហត្ថប្បច្ច័យ
 គឺ ខន្ធភក្តី វិតក្កៈក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
 ដោយវិចារៈផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃអរហត្ថកប្បជីសន្តិ ខន្ធ ២ ក្តី វិ-
 តក្កៈក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ក្នុងកាល អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង មហាក្ខតចាំងឡាយផង ។

វិគក្កតិកោ បដិច្ចវារោ

[៦០] អវិគក្កវិចារមត្តញ្ច អវិគក្កអវិចារញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច សវិគក្កសវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ នហេតុប្ប-
 ច្ចយា អហេតុកប្បដិសន្ធិត្ថុណោ វិគក្កញ្ច វត្ថុញ្ច
 បដិច្ច សវិគក្កសវិចារោ ខន្ធា ។ អវិគក្កវិចារ-
 មត្តញ្ច អវិគក្កអវិចារញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អវិគក្កអវិចារោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុក
 វិគក្កញ្ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ
 អហេតុកប្បដិសន្ធិត្ថុណោ វិគក្កញ្ច មហាក្ខតេ ច
 បដិច្ច កដន្តារូបំ ។

[៦១] អវិគក្កវិចារមត្តញ្ច អវិគក្កអវិចារញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច សវិគក្កសវិចារោ ច អវិគក្កអវិចារោ ច ធម្មា
 ឧប្បជ្ជន្តិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកប្បដិសន្ធិត្ថុណោ
 វិគក្កញ្ច វត្ថុញ្ច បដិច្ច សវិគក្កសវិចារោ ខន្ធា
 វិគក្កញ្ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច កដន្តារូបំ ។

វិញ្ញាណៈ បដិច្ចវាវៈ

[៦០] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ
 ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនរហត្ថក្ស័យ គឺ ខន្ធាន័-
 ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យវិតក្កៈផង
 វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃអរហត្ថក្ស័យសន្តិ ។ ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិន
 មានវិចារៈ អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនរហត្ថក្ស័-
 យ គឺ ចិត្តសមុជ្ជនរូប អាស្រ័យវិតក្កៈ ជាអរហត្ថកៈផង មហាក្ខត
 ទាំងឡាយផង កងតារូប អាស្រ័យវិតក្កៈផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង
 ក្នុងខណៈនៃអរហត្ថក្ស័យសន្តិ ។

[៦១] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹម
 តែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង
 ព្រោះនរហត្ថក្ស័យ គឺ ខន្ធាន័ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
 ដោយវិចារៈ អាស្រ័យវិតក្កៈផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃអរហត្ថក្ស័យសន្តិ
 កងតារូប អាស្រ័យវិតក្កៈផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

(២២) សវិតក្កសវីចារញ្ច អវិតក្កវិចារមត្តញ្ច

ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្កសវីចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេ-

តុប្បច្ចយា អហេតុកំ សវិតក្កសវីចារំ ឯកំ ខន្ធឯ

វិតក្កញ្ច បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធទេ ច វិតក្កញ្ច

បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា អហេតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ សវិតក្ក-

សវីចារំ ឯកំ ខន្ធឯ វិតក្កញ្ច បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ

ខន្ធទេ ច វិតក្កញ្ច បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា វិចិត្តិក្ខាសហគតេ

ឧទ្ធច្ចសហគតេ ខន្ធទេ ច វិតក្កញ្ច បដិច្ច វិចិត្តិក្ខា-

សហគតោ ឧទ្ធច្ចសហគតោ មោហោ ។ សវិតក្កស-

វិចារញ្ច អវិតក្កវិចារមត្តញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អវិតក្កអវិចា-

រោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកេ

សវិតក្កសវីចារេ ខន្ធទេ ច វិតក្កញ្ច បដិច្ច ចិត្តសម្មដ្ឋានំ

រូបំ អហេតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ . . . ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[៦២] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ
ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនរហេតុប្បច្ច័យ គឺ
ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ជាអហេតុកៈ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
ដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វិតក្កៈផង
ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង
វិតក្កៈផង ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង
វិតក្កៈផង មោហៈ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្រច្ចា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ អា-
ស្រ័យខន្ធាន៍ឡាយ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្រច្ចា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈផង
វិតក្កៈផង ។ ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យធម៌
ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
មានត្រឹមតែវិចារៈ ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនរហេតុប្បច្ច័យ គឺ ចិត្ត-
សមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធាន៍ឡាយ ជាអហេតុកៈ ដែលប្រកប
ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង ក្នុងខណៈនៃអហេតុ-
កប្បដិសន្ធិ . . . ។

វិញ្ញត្តិកេ បដិច្ចវារោ

[៦៣] សវិតក្កសវិចារញ្ច អវិតក្កវិចារមត្តញ្ច
 ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្កសវិចារោ ច អវិតក្កអវិចារោ ច
 ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ សវិតក្ក-
 សវិចារំ ឯកំ ខន្ធឯ វិតក្កញ្ច បដិច្ច តយោ ខន្ធា
 ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ន្ទេ ខន្ទេ ច វិតក្កញ្ច បដិច្ច
 ន្ទេ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ អហេតុកប្បដិ-
 សន្និក្ខណោ ... ។

[៦៤] សវិតក្កសវិចារញ្ច អវិតក្កវិចារមត្តញ្ច
 អវិតក្កអវិចារញ្ច ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្កសវិចារោ ធម្មា
 ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកប្បដិសន្និក្ខណោ
 សវិតក្កសវិចារំ ឯកំ ខន្ធឯ វិតក្កញ្ច វត្ថុញ្ច
 បដិច្ច តយោ ខន្ធា ន្ទេ ខន្ទេ ច វិតក្កញ្ច វត្ថុញ្ច
 បដិច្ច ន្ទេ ខន្ធា ។ សវិតក្កសវិចារញ្ច អវិតក្ក-
 វិចារមត្តញ្ច អវិតក្កអវិចារញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អវិតក្ក-
 អវិចារោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេ-
 តុកេ សវិតក្កសវិចារេ ខន្ទេ ច វិតក្កញ្ច មហា-
 ភូតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ អហេតុកប្បដិ-
 សន្និក្ខណោ ... ។

វិញ្ញាណៈ បដិច្ចវារៈ

(៦៣) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
 ប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង
 ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុជ្ជានរូបក្តី
 អាស្រ័យខន្ធ ១ ជាអហេតុកៈ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
 ផង វិតក្កៈផង ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុជ្ជានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង
 វិតក្កៈផង ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ . . . ។

(៦៤) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ
 ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិន
 មានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង
 ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង វត្ថុផង ក្នុង
 ខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វិតក្កៈផង
 វត្ថុផង ។ ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យធម៌ ដែល
 ប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមាន
 ត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុជ្ជានរូប អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ
 ជាអហេតុកៈ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង
 មហាក្ខតទាំងឡាយផង ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ . . . ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

(៦៥) សវិតត្តសវិចារញ្ច អវិតត្តវិចារមត្តញ្ច
 អវិតត្តអវិចារញ្ច ធម្មំ បដិច្ច សវិតត្តសវិចារោ ច
 អវិតត្តអវិចារោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ នហេតុប្បច្ចយា
 អហេតុតប្បដិសន្ធិក្ខណោ សវិតត្តសវិចារំ ឯកំ
 ខន្ធស្វ វិតត្តញ្ច វត្ថុញ្ច បដិច្ច តយោ ខន្ធវា ទ្វេ
 ខន្ធទេ ច វិតត្តញ្ច វត្ថុញ្ច បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធវា សវិ-
 តត្តសវិចារេ ខន្ធទេ ច វិតត្តញ្ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច
 កដត្តារូបំ ។

(៦៦) សវិតត្តសវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច អវិតត្តអវិ-
 ចារោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ នអារម្មណប្បច្ចយា សវិតត្ត-
 សវិចារេ ខន្ធទេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្ខ-
 ណោ សវិតត្តសវិចារេ ខន្ធទេ បដិច្ច កដត្តារូបំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

[៦៥] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
 ប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្ប-
 ច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
 វិចារៈផង វិតក្កៈផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ ខន្ធ ២
 អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វិតក្កៈផង វត្ថុផង ក្នុងតារូប អាស្រ័យខន្ធទាំង-
 ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង មហា-
 ក្ខត្តទាំងឡាយផង ។

[៦៦] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យធម៌
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះន-
 ហេតុប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ ដែល
 ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ក្នុងតារូប អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

វិក្កត្តិកេ បដិច្ចវាវេ

(៦៧) អវិតក្កវិចារមត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អវិតក្កអវិ-
 ចារេវ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអារម្មណប្បច្ចយា អវិតក្ក-
 វិចារមត្តេ ខន្ធេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ វិតក្កំ
 បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ អវិតក្ក-
 វិចារមត្តេ ខន្ធេ បដិច្ច កដត្តារូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ
 វិតក្កំ បដិច្ច កដត្តារូបំ ។

(៦៨) អវិតក្កអវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច អវិតក្កអវិ-
 ចារេវ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអារម្មណប្បច្ចយា អវិតក្ក-
 អវិចារេ ខន្ធេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ វិចារំ បដិច្ច
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ អវិតក្កអវិចារេ
 ខន្ធេ បដិច្ច កដត្តារូបំ វិចារំ បដិច្ច កដត្តារូបំ ខន្ធេ
 បដិច្ច វត្ថុ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច តាហិរំ . . .
 អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧត្តសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញា-
 សត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច ។

វិតក្កតិកៈ បដិច្ចវារៈ

[៦៧] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនការម្មណៈ-
 ប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុជ្ជានរូប អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈ ចិត្តសមុជ្ជានរូប អាស្រ័យវិតក្កៈ កដត្តារូប អាស្រ័យ
 ខន្ធចាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិ-
 សន្ធិ កដត្តារូប អាស្រ័យវិតក្កៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

[៦៨] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យធម៌ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនការម្មណៈប្បច្ច័យ
 គឺ ចិត្តសមុជ្ជានរូប អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន
 វិចារៈ ចិត្តសមុជ្ជានរូប អាស្រ័យវិចារៈ កដត្តារូប អាស្រ័យខន្ធចាំង-
 ឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ កដត្តារូប
 អាស្រ័យវិចារៈ វត្ថុ អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ពាហិរូប អាស្រ័យ
 មហាក្ខត ១ . . . អាហារសមុជ្ជានរូប . . . ឧត្តសមុជ្ជានរូប . . .
 អាស្រ័យមហាក្ខត ១ របស់ពួកអសព្វាសត្វ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[៦៩] អវិភត្តិក្កសវីចារញ្ច អវិភត្តិក្កអវិចារញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច អវិភត្តិក្កអវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអារម្មណា-
 ប្បច្ចយា អវិភត្តិក្កសវីចារេ ខន្ធ ច មហាក្សតេ ច
 បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្កុណោ អវិភត្តិ-
 សវីចារេ ខន្ធ ច មហាក្សតេ ច បដិច្ច កដត្តារូបំ ។

[៧០] អវិភត្តិក្កវិចារមត្តញ្ច អវិភត្តិក្កអវិចារញ្ច
 ធម្មំ បដិច្ច អវិភត្តិក្កអវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអា-
 រម្មណាប្បច្ចយា អវិភត្តិក្កវិចារមត្តេ ខន្ធ ច វិចារញ្ច
 បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ អវិភត្តិក្កវិចារមត្តេ ខន្ធ ច
 មហាក្សតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ វិភត្តិក្កញ្ច
 មហាក្សតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិ-
 ក្កុណោ អវិភត្តិក្កវិចារមត្តេ ខន្ធ ច វិចារញ្ច ។ បេ ។
 កដត្តារូបំ ។

អភិធម្មបិដក អនុណោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៦៩] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យធម៌
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ គឺ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធតាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
 ដោយវិចារៈផង មហាក្ខតតាំងឡាយផង កងតារូប អាស្រ័យខន្ធតាំង-
 ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង មហាក្ខតតាំង-
 ឡាយផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

[៧០] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិន
 មានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តស-
 មុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធតាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ
 ផង វិចារៈផង ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធតាំងឡាយ ដែលមិន
 មានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង មហាក្ខតតាំងឡាយផង ចិត្តសមុដ្ឋានរូប
 អាស្រ័យវិតក្កៈផង មហាក្ខតតាំងឡាយផង ខន្ធតាំងឡាយ ដែលមិន
 មានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ បេ ។
 កងតារូប ។

វិតក្កតិកេ បដិច្ចវារោ

(៧១) សវិតក្កសវីចារញ្ច អវិតក្កវីចារមត្តញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច អវិតក្កអវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអារម្មណា-
 ប្បច្ចយា សវិតក្កសវីចារេ ខន្ធ ច វិតក្កញ្ច បដិច្ច
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ . . . ។

(៧២) សវិតក្កសវីចារញ្ច អវិតក្កវីចារមត្តញ្ច
 អវិតក្កអវិចារញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អវិតក្កអវិចារោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ នអារម្មណាប្បច្ចយា សវិតក្កសវីចារេ ខន្ធ
 ច វិតក្កញ្ច មហាក្កនេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ
 បដិសន្ធិក្ខណោ កដត្តារូបំ ។

(៧៣) សវិតក្កសវីចារំ ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្ក-
 សវីចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតីប្បច្ចយា ។

បេ ។ សត្ត ។

វិតក្កត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

[៧១] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យធម៌
ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
មានត្រឹមតែវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនការម្មណប្បច្ច័យ គឺ ចិត្ត-
សមុជ្ជានរូប អាស្រ័យខន្ធាន្តទាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
ដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

[៧២] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យធម៌ ដែល
ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមាន
ត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ទើបកើត
ឡើង ព្រោះនការម្មណប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុជ្ជានរូប អាស្រ័យខន្ធាន្ត-
ទាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង មហា-
ក្ខត្តាទាយផង ក្នុងតារូប (កើតឡើង) ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

[៧៣] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ
ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
នកធិបតិប្បច្ច័យ ។ បេ ។ វារៈ ៧ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុណោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

(៧៤) អវិតក្កវិចារមត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អវិតក្ក-
 វិចារមត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអធិបតិប្បច្ចយា អវិតក្ក-
 វិចារមត្តោ ខន្ធ បដិច្ច អវិតក្កវិចារមត្តាធិបតិ វិចាកំ
 អវិតក្កវិចារមត្តំ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច តយោ ខន្ធ
 បដិសន្ធិត្ថណោ ... ។ អវិតក្កវិចារមត្តំ ធម្មំ
 បដិច្ច សវិតក្កសវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអធិ-
 បតិប្បច្ចយា វិតក្កំ បដិច្ច សវិតក្កសវិចារោ ខន្ធ
 បដិសន្ធិត្ថណោ ... ។ អវិតក្កវិចារមត្តំ ធម្មំ បដិច្ច
 អវិតក្កអវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអធិបតិប្បច្ចយា
 វិចារោ អវិតក្កវិចារមត្តោ ខន្ធ បដិច្ច វិចារោ ច
 ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ។ អវិតក្កវិចារមត្តំ ធម្មំ បដិច្ច
 សវិតក្កសវិចារោ ច អវិតក្កអវិចារោ ច ធម្មា
 ឧប្បជ្ឈតិ នអធិបតិប្បច្ចយា វិតក្កំ បដិច្ច សវិតក្ក-
 សវិចារោ ខន្ធ ច ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ។
 អវិតក្កវិចារមត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អវិតក្កវិចារមត្តោ ច
 អវិតក្កអវិចារោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ នអធិបតិប្បច្ចយា

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៧៤) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិ-
 ប្បច្ច័យ គឺ អធិបតិធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យ
 ខន្ធចាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ
 ខន្ធ ១ ជាវិបាក ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ក្នុងខណៈ
 នៃបដិសន្ធិ . . . ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
 វិចារៈ អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធចាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយ
 វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យវិតក្កៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។
 ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមាន
 វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ វិចារៈក្តី
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ជាវិបាក ដែលមិនមាន
 វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
 វិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ
 គឺ ខន្ធចាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យវិតក្កៈ ។ ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែ
 វិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ

វិចិត្តកថា បដិច្ចវារោ

វិចារកំ អវិតត្តវិចារមត្តំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ
 ខន្ធោ វិចារោ ច ចិត្តសមុដ្ឋានន្ធោ រូបំ ។

[៧៥] អវិតត្តអវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច អវិតត្តអវិចារោ

ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអធិបតិប្បច្ចយា អវិតត្តអវិចារេ

ខន្ធោ បដិច្ច អវិតត្តអវិចារាធិបតិ វិចារកំ អវិតត្តអ-

វិចារំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ ។ អវិតត្តអ-

វិចារំ ធម្មំ បដិច្ច សវិតត្តសវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ

នអធិបតិប្បច្ចយា បដិសង្ខត្តនោ វត្ថុំ បដិច្ច សវិ-

តត្តសវិចារោ ខន្ធោ ។ អវិតត្តអវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច

អវិតត្តវិចារមត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអធិបតិប្បច្ចយា

វិចារំ បដិច្ច អវិតត្តវិចារមត្តា អធិបតិ វិចារកំ

វិចារំ បដិច្ច អវិតត្តវិចារមត្តា ខន្ធោ ។ អវិតត្តអ-

វិចារំ ធម្មំ បដិច្ច សត្តំ ។

វិតក្កតិកៈ បដិច្ចវារៈ

គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី វិចារៈក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានបូក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១ ជាវិបាក
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ។

(៧៥) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យធម៌ ដែល
មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ
អធិបតិធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យ ខន្ធាង្គ-
ឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១
ជាវិបាក ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ។ ធម៌ ដែលប្រកប
ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិន
មានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធាង្គឡាយ
ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃ
បដិសន្ធិ ។ ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យ
ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិ-
ប្បច្ច័យ គឺ អធិបតិធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យ
វិចារៈ ខន្ធាង្គឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យ
វិចារៈ ដែលជាវិបាក ។ (ធម៌) ៧ អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
មិនមានវិចារៈ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[៧៦] សវិតក្កសវិចារញ្ច អវិតក្កអវិចារញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច ។ សង្ខតំ ។ អវិតក្កវិចារមត្តញ្ច អវិតក្កអ-
 វិចារញ្ច ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្កសវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 . . . អវិតក្កវិចារមត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិ-
 ប្បច្ចយា អវិតក្កវិចារមត្តោ ខន្ធ ច វិចារញ្ច បដិច្ច
 អវិតក្កវិចារមត្តា អធិបតិ វិចារកំ អវិតក្កវិចារមត្តំ
 ឯកំ ខន្ធឯ វិចារញ្ច បដិច្ច ។ សង្ខតំ ។

[៧៧] សវិតក្កសវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច អវិតក្កអ-
 វិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអនន្តរប្បច្ចយា នសម-
 នន្តរប្បច្ចយា នអញ្ញាមញ្ញប្បច្ចយា នឧបនិស្សយ-
 ប្បច្ចយា . . . នអារម្មណសទិសំ ។

[៧៨] សវិតក្កសវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្ក-
 សវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នបុរេជាតប្បច្ចយា សត្ត ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៧៦) អាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
 ផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ។ សេចក្តីបំប្រញ ។
 ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យធម៌ ដែលមិន
 មានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង
 ទើបកើតឡើង . . . ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ អធិបតិធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹម
 តែវិចារៈផង វិចារៈផង អាស្រ័យខន្ធ ១ ជាវិបាក ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

(៧៧) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យធម៌
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអនន្ត-
 រាប្បច្ច័យ នសមននរាប្បច្ច័យ នអញ្ញាមញ្ញាប្បច្ច័យ និងនឧបនិស្សយប្ប-
 ច្ច័យ . . . (សេចក្តីអធិប្បាយ) ប្រហែលគ្នានឹងនការម្មណប្បច្ច័យដែរ ។

(៧៨) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ
 ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 នបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវរៈ ៧ ។

វិញ្ញាណ បដិច្ចវារ

(៧៧) អវិភក្កវិចារមត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អវិភក្កវិ-
 ចារមត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ នបុរេជាតប្បច្ចយា អរូបេ
 អវិភក្កវិចារមត្តំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច ។ អវិភក្កវិចារ-
 មត្តំ ធម្មំ បដិច្ច សវិភក្កសវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ
 នបុរេជាតប្បច្ចយា អរូបេ វិតក្កំ បដិច្ច សវិភក្ក-
 សវិចារោ ខន្ធា បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។ អវិភក្ក-
 វិចារមត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អវិភក្កអវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ
 នបុរេជាតប្បច្ចយា អរូបេ អវិភក្កវិចារមត្តោ ខន្ធធ្វ
 បដិច្ច វិចារោ អវិភក្កវិចារមត្តោ ខន្ធធ្វ បដិច្ច ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានំ រូបំ វិតក្កំ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ
 បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។ អវិភក្កវិចារមត្តំ ធម្មំ បដិច្ច
 សវិភក្កសវិចារោ ច អវិភក្កអវិចារោ ច ធម្មា
 ឧប្បជ្ឈន្តិ នបុរេជាតប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្ខណោ វិតក្កំ
 បដិច្ច សវិភក្កសវិចារោ ខន្ធា កដត្តា ច រូបំ ។
 អវិភក្កវិចារមត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អវិភក្កវិចារមត្តោ ច
 អវិភក្កអវិចារោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ នបុរេជាតប្បច្ចយា

វិញ្ញាណៈ បដិច្ចវារៈ

(៧៩) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាត-
 ប្បច្ច័យ គឺ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ក្នុង
 អរូបភព ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ
 ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេ-
 ជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធាន័ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
 វិចារៈ អាស្រ័យវិតក្កៈ ក្នុងអរូបភព ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។ ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមាន
 ត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ វិចារៈ
 អាស្រ័យខន្ធាន័ឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ក្នុងអរូប-
 ភព ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធាន័ឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមាន
 ត្រឹមតែវិចារៈ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យវិតក្កៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
 ... ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹម
 តែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធាន័ឡាយ
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី កងត្ថារូបក្តី អាស្រ័យ
 វិតក្កៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែ
 វិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

អរូបេ អវិតក្កវិចារមត្តំ ឯកំ ខន្ធិ បដិច្ច តយោ ខន្ធា

វិចារោ ច បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។

(៨០) អវិតក្កអវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច អវិតក្កអវិចា-

រោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នបុរេជាតប្បច្ចយា អរូបេ អវិ-
តក្កអវិចារំ ឯកំ ខន្ធិ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ។ បេ ។

អវិតក្កអវិចារេ ខន្ធិ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ វិចារំ
បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។

អវិតក្កអវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្កសវិចារោ ធម្មោ

ឧប្បជ្ជតិ នបុរេជាតប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្ខណោ វត្ថុ

បដិច្ច សវិតក្កសវិចារោ ខន្ធា ។ អវិតក្កអវិចារំ

ធម្មំ បដិច្ច អវិតក្កវិចារមត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នបុរេ-

ជាតប្បច្ចយា អរូបេ វិចារំ បដិច្ច អវិតក្កវិចារមត្តា

ខន្ធា បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។ សង្ខតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុណោមត្តិកប្បដ្ឋាន

គឺ ខន្ធ ពា ក្តី វិចារៈក្តី អាស្រ័យខន្ធ ខ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែ

វិចារៈ ក្នុងអរូបភព ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

[៨០] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យធម៌

ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ

គឺ ខន្ធ ពា អាស្រ័យខន្ធ ខ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ក្នុង

អរូបភព ។ បេ ។ ចិត្តសមុជ្ជានរូប អាស្រ័យខន្ធាន្តរាយ ដែលមិន

មានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ចិត្តសមុជ្ជានរូប អាស្រ័យវិចារៈ ក្នុងខណៈ

នៃបដិសន្ធិ . . . ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ

អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ

នបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធាន្តរាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប

ដោយវិចារៈ អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ ធម៌ ដែលមិន

មានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន

វិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធាន្តរាយ

ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យ វិចារៈ ក្នុងអរូបភព

ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

វិញ្ញាណ បដិច្ចវាទ

[៨១] សវិតក្កសវិចារញ្ច អវិតក្កអវិចារញ្ច ធម្ម័
 បដិច្ច សត្វ ។ អវិតក្កវិចារមត្តញ្ច អវិតក្កអវិចារញ្ច
 ធម្ម័ បដិច្ច អវិតក្កវិចារមត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នបុ-
 រេវាតប្បច្ចយោ អរូប អវិតក្កវិចារមត្តំ ឯកំ ខន្ធឯ
 វិចារញ្ច បដិច្ច តយោ ខន្ធា បដិសន្ធិត្តុណោ ... ។
 សន្ធិត្តំ ។ អវិតក្កវិចារមត្តញ្ច អវិតក្កអវិចារញ្ច ធម្ម័
 បដិច្ច អវិតក្កវិចារមត្តោ ច អវិតក្កអវិចារោ ច
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ សន្ធិត្តំ ។ បដិសន្ធិត្តុណោ
 នបុរេវាតម្វលកេ យថា សុទ្ធិកំ អរូបំ តថា
 អរូទា កាតញ្ច ។ នបច្ឆាវាតប្បច្ចយោ នអា-
 សេវនប្បច្ចយា ។

[៨២] អវិតក្កវិចារមត្តំ ធម្ម័ បដិច្ច អវិតក្ក-
 វិចារមត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអាសេវនប្បច្ចយា វិចារកំ
 អវិតក្កវិចារមត្តំ ឯកំ ខន្ធា បដិច្ច ។ សន្ធិត្តំ ។

វិតក្កត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

[៨១] (ឆមិ) ៧ អាស្រ័យឆមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
 ដោយវិចារៈផង ឆមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ។ ឆមិ
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យឆមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈផង ឆមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមិន
 មានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ក្នុងអរូបភព ក្នុងខណៈនៃ
 បដិសន្ធិ . . . ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ ឆមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមាន
 ត្រឹមតែវិចារៈក្តី ឆមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី អាស្រ័យឆមិ
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ឆមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន
 វិចារៈផង ទើបកើតឡើង ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ អរូប សុទ្ធ យ៉ាង
 ណា ឯអរូបឆមិទាំងឡាយ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ យ៉ាងនោះ ក្នុងនបុរេ-
 ជាតមូលកៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិដែរ ។ ព្រោះនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ
 នឹងនកាសេវនប្បដ្ឋយ ។

[៨២] ឆមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យ
 ឆមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 នកាសេវនប្បដ្ឋយ គឺ អាស្រ័យខន្ធ ១ ជាវិបាក ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[៨០] អវិភត្តក្កអវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច អវិភត្តក្កអវិ-
ចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នកាសេវនប្បច្ចយា វិចារកំ
អវិភត្តក្កអវិចារំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច ។ សង្ខតំ ។

[៨២] សវិភត្តក្កសវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច សវិភត្តក្ក-
សវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នកកម្មប្បច្ចយា សវិភត្តក្ក-
សវិចារេ ខន្ធេ បដិច្ច សវិភត្តក្កសវិចារា ចេតនា ។

[៨៤] អវិភត្តក្កវិចារមត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អវិភត្តក្ក-
វិចារមត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នកកម្មប្បច្ចយា អវិភត្តក្ក-
វិចារមត្តោ ខន្ធេ បដិច្ច អវិភត្តក្កវិចារមត្តា ចេតនា ។
អវិភត្តក្កវិចារមត្តំ ធម្មំ បដិច្ច សវិភត្តក្កសវិចារោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ នកកម្មប្បច្ចយា វិភត្តកំ បដិច្ច សវិភត្តក្ក-
សវិចារា ចេតនា ។

អភិធម្មប័ដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[៨៣] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យធម៌ ដែល
មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ
គឺ អាស្រ័យខន្ធ ១ ជាវិបាក ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ។
សេចក្តីបំប្រញ ។

[៨៤] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ
ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
នកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ។

[៨៥] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យ
ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
នកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យ
ខន្ធចាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ។ ធម៌ ដែល
ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
មានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា
ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យវិតក្កៈ ។

វិញ្ញាណៈ បដិច្ចវារៈ

[៨៦] អវិភក្កិអវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច អវិភក្កិអវិចារោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នកម្មប្បច្ចយា អវិភក្កិអវិចារេ ខន្ធ
 បដិច្ច អវិភក្កិអវិចារោ ខេតនា ពាហិរំ . . . អាហារា
 សមុដ្ឋានំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ វតំ មហាភូតំ បដិច្ច ។
 អវិភក្កិអវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច អវិភក្កិវិចារមត្តោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ នកម្មប្បច្ចយា វិចារំ បដិច្ច អវិភក្កិវិ-
 ចារមត្តា ខេតនា ។

[៨៧] អវិភក្កិវិចារមត្តញ្ច អវិភក្កិអវិចារញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច អវិភក្កិវិចារមត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នកម្ម-
 ប្បច្ចយា អវិភក្កិវិចារមត្តេ ខន្ធ ច វិចារញ្ច បដិច្ច
 អវិភក្កិវិចារមត្តា ខេតនា ។

[៨៨] សវិភក្កិសវិចារញ្ច អវិភក្កិវិចារមត្តញ្ច
 ធម្មំ បដិច្ច សវិភក្កិសវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ន-
 កម្មប្បច្ចយា សវិភក្កិសវិចារេ ខន្ធ ច វិភក្កិញ្ច
 បដិច្ច សវិភក្កិសវិចារោ ខេតនា ។

វិញ្ញាណៈ បដិច្ចវារៈ

(៨៦) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ
 គឺ ចេតនា ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យខន្ធាន្តរិយ
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ពាហិរូប . . . អាហារសមុដ្ឋាន-
 រូប . . . អាស្រ័យមហាក្ខត ១ ដែលមានរដូវជាសមុដ្ឋាន ។ ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមវិចារៈ អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិន
 មានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ដែលមិន
 មានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យវិចារៈ ។

(៨៧) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន
 វិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ដែលមិន
 មានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យខន្ធាន្តរិយ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ។

(៨៨) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ
 ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិន
 មានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ គឺ
 ចេតនា ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យខន្ធាន្តរិយ-
 រូប ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិចារៈផង ។

អភិធម្មបិដកេ អនុយោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៧៩] សវីតត្ថុសវីចារំ ធម្មំ បដិច្ច សវីតត្ថុ-
 សវីចារោ ធម្មោ ទុប្បជ្ជតំ នវីចាកប្បច្ចយា ។
 សម្មិត្តំ ។ នអាហារប្បច្ចយា ភាហិរំ . . . ទុតុស-
 មុដ្ឋានំ ។ បេ ។ នន្ទ្រិយប្បច្ចយា ភាហិរំ . . .
 អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ទុតុសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញា-
 សត្តានំ មហាភូតេ បដិច្ច រូបនីតិទ្រិយំ ។ នឈា-
 នប្បច្ចយា បញ្ចវិញ្ញាណសហគតំ ឯកំ ទន្ធី ។ បេ ។
 ភាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ទុតុសមុដ្ឋានំ . . .
 អសញ្ញាសត្តានំ . . . ។ [នអាសេវនមូលកេ អវីតត្ថុ-
 វិចារមត្តំ វិចារកេន សហ កច្ចន្តេន នប្បវេទិតស-
 ទិសំ កាតតំ ។ អវីតត្ថុវិចារមត្តញ្ច អវីតត្ថុវិចារ-
 មត្ត^(៦)កច្ចន្តេន វិចារកោ ធិស្សេតញ្ច] . . . នមត្ត-
 ប្បច្ចយាន សម្បយុត្តប្បច្ចយា . . . ។

[៨០] . . . នវីប្បយុត្តប្បច្ចយា អរូបេ សវីតត្ថុ-
 សវីចារំ ឯកំ ទន្ធី បដិច្ច តាយោ ទន្ធា ទ្វេ ទន្ធា
 បដិច្ច ទ្វេ ទន្ធា ។ សវីតត្ថុសវីចារំ ធម្មំ បដិច្ច
 អវីតត្ថុវិចារមត្តោ ធម្មោ ទុប្បជ្ជតំ នវីប្បយុត្តប្បច្ចយា

៦ ប. អវិចិត្តវិចារមត្តញ្ច វិល្លាបិ ។

អភិធម្មបិដក អនុណោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៨៩] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ
ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ រើបកើតឡើង ព្រោះ
នវិបាកប្បដ្ឋយ ។ សេចក្តីប្រែប្រួល ។ ព្រោះនអាហារប្បដ្ឋយ ពាហិរ-
រូប . . . ឧតុសមុដ្ឋានរូប ។ បេ ។ ព្រោះនតន្ត្រីយប្បដ្ឋយ ពាហិរ-
រូប . . . អាហារសមុដ្ឋានរូប . . . ឧតុសមុដ្ឋានរូប . . . រូបជីវិតន្ត្រីយ
អាស្រ័យមហាក្ខតទាំងឡាយ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ។ ខន្ធ ១ ដែល
ច្រឡំដោយបញ្ចវិញ្ញាណ ព្រោះនឈានប្បដ្ឋយ ។ បេ ។ ពាហិរ-
រូប . . . អាហារសមុដ្ឋានរូប . . . ឧតុសមុដ្ឋានរូប . . . របស់ពួក
អសញ្ញាសត្វ . . . ។ (ធម៌ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ឬយ
អន្លើដោយវិបាក ក្នុងនអាសវនមូលកៈ បណ្ឌិត កាលដឹង គប្បីធ្វើ
ឲ្យប្រហែលគ្នានឹងនបុរេជាតប្បដ្ឋយដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត វិបាក បណ្ឌិត
កាលដឹង នូវធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ថាជាធម៌ ដែល
មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ គប្បីសំដែងផងចុះ) . . . ព្រោះនមគ្គ-
ប្បដ្ឋយ នឹងនសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ . . . ។

[៩០] . . . ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១
ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ក្នុងអរូប ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ
២ ។ ធម៌ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យធម៌ ដែលប្រកប
ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ រើបកើតឡើង ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ

វិញ្ញត្តិកេ បដិច្ចវារោ

អរូបេ សវិតក្កសវីចារេ ខន្ធេ បដិច្ច វិតក្កោ ។
 សវិតក្កសវីចារំ ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្កសវីចារោ ច អវិ-
 តក្កវិចារមន្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា
 អរូបេ សវិតក្កសវីចារំ ឯកំ ខន្ធេ បដិច្ច តយោ
 ខន្ធោ វិតក្កោ ច ន្ធេ ខន្ធេ បដិច្ច ន្ធេ ខន្ធោ
 វិតក្កោ ច ។

[៧០] អវិតក្កវិចារមន្តំ ធម្មំ បដិច្ច អវិតក្កវិ-
 ចារមន្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា អរូបេ
 អវិតក្កវិចារមន្តំ ឯកំ ខន្ធេ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ
 ន្ធេ ខន្ធេ បដិច្ច ន្ធេ ខន្ធោ ។ អវិតក្កវិចារមន្តំ
 ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្កសវីចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ន-
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយា អរូបេ វិតក្កំ បដិច្ច សវិតក្កស-
 វីចារោ ខន្ធោ ។ អវិតក្កវិចារមន្តំ ធម្មំ បដិច្ច អវិ-
 តក្កអវីចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា
 អរូបេ អវិតក្កវិចារមន្តោ ខន្ធេ បដិច្ច វិចារោ ។

វិតក្កត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

គឺ វិតក្កៈ អាស្រ័យខន្ធាន្តរាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
 វិចារៈ ក្នុងអរូប ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
 ក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែល
 ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិប្បយុត្ត-
 ប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី វិតក្កៈក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
 ប្រកបដោយវិចារៈ ក្នុងអរូប ខន្ធ ២ ក្តី វិតក្កៈក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

[៩១] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិប្បយុត្ត-
 ប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែ
 វិចារៈ ក្នុងអរូប ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយ
 វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែ
 វិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធាន្តរាយ ដែល
 ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យវិតក្កៈ ក្នុងអរូប ។ ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ វិចារៈ
 អាស្រ័យខន្ធាន្តរាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ក្នុងអរូប ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

អវិភត្តាវិចារមត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អវិភត្តាវិចារមត្តោ ច អវិ-
 ភត្តាវិចារោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា
 អរូបេ អវិភត្តាវិចារមត្តំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា
 វិចារោ ច ទ្វេ ខន្ធធ្វេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា វិចារោ ច ។

(៧២) អវិភត្តាវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច អវិភត្តាវិ-
 ចារោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា អរូបេ
 អវិភត្តាវិចារំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ
 ខន្ធធ្វេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ពាហិរំ ... អាហារស-
 មុដ្ឋានំ ... ឧតុសមុដ្ឋានំ ... អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ
 មហាក្ខតំ បដិច្ច ។ អវិភត្តាវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច
 អវិភត្តាវិចារមត្តោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា
 អរូបេ វិចារំ បដិច្ច អវិភត្តាវិចារមត្តោ ខន្ធា ។

(៧៣) អវិភត្តាវិចារមត្តញ្ច អវិភត្តាវិចារញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច អវិភត្តាវិចារមត្តោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ នវិប្បយុត្ត-
 ប្បច្ចយា អរូបេ អវិភត្តាវិចារមត្តំ ឯកំ ខន្ធា
 វិចារញ្ច បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ ច វិចារញ្ច
 បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិន
 មានវិចារៈក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី វិចារៈក្តី អាស្រ័យ
 ខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ក្នុងអរូប ខន្ធ ២ ក្តី វិចារៈ
 ក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

(៧២) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ
 គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ក្នុងអរូប
 ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ពាហិរូប . . . អាហារសមុជ្ជានរូប . . .
 ឧត្តសមុជ្ជានរូប . . . អាស្រ័យមហាកូត ១ របស់ពួកអសព្វាសត្វ ។
 ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនមាន
 វិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធទាំង-
 ឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យវិចារៈ ក្នុងអរូប ។

(៧៣) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន
 វិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ
 ខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ក្នុងអរូប
 ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វិចារៈផង ។

វិគតក្កតិក បដិច្ចវារោ

(៧៤) សវិតក្កសវិចារញ្ច អវិតក្កវិចារបត្តញ្ច
 ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្កសវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នវិប្ប-
 យុត្តប្បច្ចយា អរូបេ សវិតក្កសវិចារំ ឯកំ ខន្ធឱ
 វិតក្កញ្ច បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធទេ ច វិតក្កញ្ច
 បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។

(៧៥) សវិតក្កសវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច អវិតក្កអវិ-
 ចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ លោនត្ថិប្បច្ចយា លោវិកតប្ប-
 ច្ចយា ។

(៧៦) នហេតុយា តេត្ថីស នអារម្មណេ សត្ត
 នអធិបតិយា សត្តត្ថីស នអនន្តរេ សត្ត នសម-
 នន្តរេ សត្ត នអញ្ញាមញ្ញេ សត្ត នឧបនិស្សយេ
 សត្ត នបុរេជានេ សត្តត្ថីស នបច្ឆាជានេ សត្តត្ថីស
 នអាសេវនេ សត្តត្ថីស នកក្កេ សត្ត នវិចារកេ
 វីស នអាហារេ ឯកំ នស្រ្តិយេ ឯកំ នឈានេ
 ឯកំ នមក្កេ តេត្ថីស នសម្បយុត្តេ សត្ត នវិប្បយុត្តេ
 ឯកានេ លោនត្ថិយា សត្ត លោវិកតេ សត្ត ។

វិតក្កត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

[៩៤] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ
 ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមាន
 វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ
 ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង
 វិតក្កៈផង ក្នុងអរូប ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វិតក្កៈផង ។

[៩៥] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យធម៌
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនោ-
 នត្ថប្បដ្ឋយ និងនោវិតតប្បដ្ឋយ ។

[៩៦] វារៈ ៣៣ ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ វារៈ ៧ ក្នុងនអារម្មណ-
 ប្បដ្ឋយ វារៈ ៣៧ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ វារៈ ៧ ក្នុងនអនន្តរប្បដ្ឋយ
 វារៈ ៧ ក្នុងនសមនន្តរប្បដ្ឋយ វារៈ ៧ ក្នុងនអញ្ញាប្បដ្ឋយ វារៈ ៧
 ក្នុងនឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ វារៈ ៣៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ៣៧
 ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ វារៈ ៣៧ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ វារៈ ៧ ក្នុង
 នកម្មប្បដ្ឋយ វារៈ ២០ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងនអាហារប្បដ្ឋយ
 វារៈ ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បដ្ឋយ វារៈ ៣៣
 ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋយ វារៈ ៧ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ វារៈ ១១ ក្នុងនវិប្ប-
 យុត្តប្បដ្ឋយ វារៈ ៧ ក្នុងនោនត្ថប្បដ្ឋយ វារៈ ៧ ក្នុងនោវិតតប្បដ្ឋយ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

យថា កុសលត្ថិកេ បច្ចដិយេកណាធា ឯវំ
កណោតតំ ។

បច្ចដិយំ ។

[៩៧] ហេតុប្បច្ចយា នអាម្មណេ សត្ត ។
សង្ខតំ ។ យថា កុសលត្ថិកេ អនុលោមបច្ចដិយេ-
កណាធា ឯវំ កណោតតំ ។

[៩៨] នហេតុប្បច្ចយា អាម្មណេ ចុទ្ធស ។
សង្ខតំ ។ យថា កុសលត្ថិកេ បច្ចដិយានុលោម-
កណាធា ឯវំ កណោតតំ ។

បដិច្ចវារេ និដ្ឋិតោ ។

សហជាតវារេបិ បដិច្ចវារសទិសោ កាតញ្ចេ ។

បប្ផយវិវារោ

[៩៩] សវិតក្កសវិតារំ ធម្មំ បច្ចយា សវិតក្ក-
សវិតារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា សវិតក្ក-
សវិតារំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា តយោ ខត្វា ទ្វេ ខន្ធ
... សត្ត បញ្ញា ។ អវិតក្កវិចារមត្តំ ធម្មំ បច្ចយា
បញ្ញា បញ្ញា បដិច្ចវារសទិសោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ការរាប់ ទ្វារបច្ច័យៈ ក្នុងកុសលត្ថិកៈ យ៉ាងណា បណ្ឌិត គប្បី
រាប់ យ៉ាងនេះដែរ ។

ចប់ បច្ច័យ ។

[៩៧] វារៈ ៧ ក្នុងការម្សោយប្បច្ច័យ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។
សេចក្តីបំប្រញ ។ ការរាប់ ទ្វារបច្ច័យនៃអនុលោមបច្ច័យៈ ក្នុងកុសលត្ថិកៈ
យ៉ាងណា បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

[៩៨] វារៈ ១៩ ក្នុងការម្សោយប្បច្ច័យ ព្រោះនរហេតុប្បច្ច័យ ។
សេចក្តីបំប្រញ ។ ការរាប់ ទ្វារបច្ច័យនៃអនុលោម ក្នុងកុសលត្ថិកៈ
យ៉ាងណា បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ បដិច្ចវារៈ ។

ឯសហជាតវារៈ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ ឲ្យប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈផងចុះ ។

បប្ផយវារៈ

[៩៩] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ពឹងផ្អែក
នឹងធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
ប្រកបដោយវិចារៈ នឹងខន្ធ ២ . . . មានបញ្ញា ៧ ។ ពឹងផ្អែក
នឹងធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ មានបញ្ញា ៥ ប្រហែល
គ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

វិញ្ញាណបញ្ចករ

[១០០] អវិភក្តិអវិចារំ ធម្មំ បច្ចយា អវិភក្តិ-
 អវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា អវិភក្តិ-
 អវិចារំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋា-
 ធិញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធទ្វេ បច្ចយា វិចារំ បច្ចយា ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ វត្ថុំ បច្ចយា អវិភក្តិ-
 អវិចារោ ខន្ធា វត្ថុំ បច្ចយា វិចារោ ។ អវិភក្តិ-
 អវិចារំ ធម្មំ បច្ចយា^(១) សវិភក្តិសវិចារោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ... វត្ថុំ បច្ចយា សវិភក្តិសវិចារោ ខន្ធា
 បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។ អវិភក្តិអវិចារំ ធម្មំ បច្ចយា
 អវិភក្តិវិចារមត្តោ ធម្មោ ... វិចារំ បច្ចយា អវិភក្តិ-
 វិចារមត្តោ ខន្ធា វត្ថុំ បច្ចយា អវិភក្តិវិចារមត្តោ ខន្ធា
 វត្ថុំ បច្ចយា វិភក្តោ បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។

[១០១] អវិភក្តិអវិចារំ ធម្មំ បច្ចយា សវិភក្តិ-
 សវិចារោ ច អវិភក្តិអវិចារោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ...
 វត្ថុំ បច្ចយា សវិភក្តិសវិចារោ ខន្ធា មហាក្កតេ
 បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។

វិតក្កត្តិកៈ បច្ចយវារៈ

[១០០] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិហារៈ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិហារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បថ្នយ
 គឺ ខន្ធភាគី ចិត្តសមុជ្ជានុប្បត្តិ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មិនមានវិហារៈ (ចិត្តសមុជ្ជានុប្ប) ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ចិត្តសមុជ្ជានុប្ប
 ពឹងផ្អែកនឹងវិហារៈ ខន្ធចាំន់ឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិហារៈ ពឹង
 ផ្អែកនឹងវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ វិហារៈ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ ធម៌
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិហារៈ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមិន
 មានវិតក្កៈមិនមានវិហារៈ ទើបកើតឡើង ... ខន្ធចាំន់ឡាយ ដែល
 ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិហារៈ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិ-
 សន្ធិ ... ។ ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិហារៈ ពឹងផ្អែកនឹង
 ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិហារៈ ... ខន្ធចាំន់ឡាយ ដែលមិន
 មានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិហារៈ ពឹងផ្អែកនឹងវិហារៈ ខន្ធចាំន់ឡាយ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិហារៈ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ វិតក្កៈ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ
 ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

[១០១] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិហារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិហារៈក្តី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មិនមានវិហារៈ ទើបកើតឡើង ... ខន្ធចាំន់ឡាយ ដែល
 ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិហារៈ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ចិត្តសមុជ្ជានុប្ប
 ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខត្តចាំន់ឡាយ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ

អវិភត្តិអវិចារំ ធម្មំ បច្ចយា អវិភត្តិវិចារមត្តោ ច
 អវិភត្តិអវិចារោ ច ធម្មា . . . វិចារំ បច្ចយា
 អវិភត្តិវិចារមត្តា ខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋានោ រូបំ វត្ថុ
 បច្ចយា អវិភត្តិវិចារមត្តា ខន្ធ មហាក្ខតេ បច្ចយា
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ វត្ថុ បច្ចយា វិភត្តោ មហាក្ខតេ
 បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ វត្ថុ បច្ចយា អវិភត្តិវិ-
 ចារមត្តា ខន្ធ ច វិចារោ ច បដិសន្ធិត្វលោ . . . ។
 អវិភត្តិអវិចារំ ធម្មំ បច្ចយា សវិភត្តិសវិចារោ ច
 អវិភត្តិវិចារមត្តោ ច ធម្មា . . . វត្ថុ បច្ចយា សវិ-
 ភត្តិសវិចារោ ខន្ធ ច វិភត្តោ ច បដិសន្ធិត្វ-
 លោ . . . ។ អវិភត្តិអវិចារំ ធម្មំ បច្ចយា សវិភត្តិ-
 សវិចារោ ច អវិភត្តិវិចារមត្តោ ច អវិភត្តិអវិចារោ
 ច ធម្មា . . . វត្ថុ បច្ចយា សវិភត្តិសវិចារោ ខន្ធ
 ច វិភត្តោ ច មហាក្ខតេ បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ
 រូបំ បដិសន្ធិត្វលោ . . . ។

អរិយធម៌បំផុត អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិហារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
មិនមានវិហារៈក្តី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិហារៈ . . .

ខន្ធចាំន់ឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិហារៈក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូប
ក្តី ពឹងផ្អែកនឹងវិហារៈ ខន្ធចាំន់ឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែ
វិហារៈ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខតចាំន់ឡាយ
វិតក្កៈ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខតចាំន់ឡាយ
ខន្ធចាំន់ឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិហារៈក្តី វិហារៈក្តី ពឹង
ផ្អែកនឹងវត្ថុ កងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយ
វិតក្កៈប្រកបដោយវិហារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិហារៈក្តី
ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិហារៈ . . . ខន្ធចាំន់ឡាយ
ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិហារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ
កងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
ដោយវិហារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិហារៈក្តី ធម៌ ដែល
មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិហារៈក្តី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិន
មានវិហារៈ . . . ខន្ធចាំន់ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
វិហារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខត
ចាំន់ឡាយ កងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

វិចិត្តកិច្ច បច្ចយវារោ

(១០២) សវិតក្កសវីចារញ្ច អវិតក្កអវិចារញ្ច ធម្មំ
 បច្ចយា សវិតក្កសវីចារោ ធម្មោ ... សវិតក្កសវី-
 ចារំ ឯកំ ខន្ធឱ វត្ថុញ្ច បច្ចយា តយោ ខន្ធា ទ្វេ
 ខន្ធទ្វេ ... បដិសន្ធិត្វិណោ ... ។ សវិតក្កសវីចារញ្ច
 អវិតក្កអវិចារញ្ច ធម្មំ បច្ចយា អវិតក្កវិចារមត្តោ
 ធម្មោ ។ បេ ។ បឋមឧទាហរណោ បវត្តេ បដិ-
 សន្ធិត្វិណោ សត្ត បញ្ញា កាតញ្ច ។

(១០៣) អវិតក្កវិចារមត្តញ្ច អវិតក្កអវិចារញ្ច
 ធម្មំ បច្ចយា សវិតក្កសវីចារោ ធម្មោ ... វិតក្កញ្ច
 វត្ថុញ្ច បច្ចយា សវិតក្កសវីចារោ ខន្ធា បដិសន្ធិត្វិ-
 ណោ ។ បេ ។ អវិតក្កវិចារមត្តញ្ច អវិតក្កអវិចារញ្ច
 ធម្មំ បច្ចយា អវិតក្កវិចារមត្តោ ធម្មោ ... អវិតក្ក-
 វិចារមត្តំ ឯកំ ខន្ធឱ វិចារញ្ច បច្ចយា តយោ ខន្ធា

វិញ្ញាណក្ខន្ធៈ បច្ចុប្បន្នៈ

[១០២] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ពឹង
 ផ្អែកនឹងធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង . . . ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វត្ថុផង នឹងខន្ធ ២ . . .
 ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។ ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែ
 វិចារៈ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង
 ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ។ បេ ។ បញ្ញា ៧
 បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដែលប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងបឋម-
 ឧបាហរណ៍ចុះ ។

[១០៣] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ពឹង
 ផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង . . . ខន្ធទាំងឡាយ ដែលប្រកប
 ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ពឹងផ្អែកនឹងវិតក្កៈផង វត្ថុផង ក្នុង
 ខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ បេ ។ ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែ
 វិចារៈ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង
 ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង . . . ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែក
 នឹងខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

អវិភត្តវិចារមត្តំ ឯកំ ខន្ធា វត្ថុញ បច្ចយា
 តយោ ខន្ធា បដិសន្ធិត្ថុណោ អវិភត្តវិចារមត្តំ ឯកំ
 ខន្ធា វិចារញ បច្ចយា តយោ ខន្ធា បដិសន្ធិត្ថុណោ
 អវិភត្តវិចារមត្តំ ឯកំ ខន្ធា វត្ថុញ បច្ចយា
 តយោ ខន្ធា ។ អវិភត្តវិចារមត្តញ អវិភត្តអវិចារញ
 ធម្មំ បច្ចយា អវិភត្តអវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ... អវិភត្តវិចារមត្តេ ខន្ធា ច វិចារញ បច្ចយា
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ អវិភត្តវិចារមត្តេ ខន្ធា ច
 មហាក្កតេ ច បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ វិភត្តញ
 មហាក្កតេ ច បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ
 អវិភត្តវិចារមត្តេ ខន្ធា ច វត្ថុញ បច្ចយា វិចារោ
 ឯកំ បដិសន្ធិត្ថុណោ ចត្តារោ ។

(១០២) អវិភត្តវិចារមត្តញ អវិភត្តអវិចារញ ធម្មំ
 បច្ចយា សវិភត្តសវិចារោ ច អវិភត្តអវិចារោ ច
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ... វិភត្តញ វត្ថុញ បច្ចយា
 សវិភត្តសវិចារោ ខន្ធា វិភត្តញ មហាក្កតេ ច
 បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិត្ថុណោ ... ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វត្ថុ
 ផង ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង
 វិចារៈផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ដែលមិនមាន
 វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ ធម៌ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹម
 តែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង
 ... ចិត្តសម្មជានរូប ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធាន្តរាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ចិត្តសម្មជានរូប ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធាន្តរ-
 ាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង មហាក្ខត្តាវិចារៈផង
 ចិត្តសម្មជានរូប ពឹងផ្អែកនឹងវិតក្កៈផង មហាក្ខត្តាវិចារៈផង វិចារៈ
 ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធាន្តរាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វត្ថុ
 ផង វារៈខន្ធ ៤ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ យ៉ាងនេះឯង ។

(១០៤) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ទើប
 កើតឡើង ... ខន្ធាន្តរាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
 វិចារៈ ពឹងផ្អែកនឹងវិតក្កៈផង វត្ថុផង ចិត្តសម្មជានរូប ពឹងផ្អែកនឹង
 វិតក្កៈផង មហាក្ខត្តាវិចារៈផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

វិញ្ញាណប្បយោគ

អវិភត្តក្កវិចារមត្តោ អវិភត្តក្កអវិចារោ ធម្មំ បច្ចយា
អវិភត្តក្កវិចារមត្តោ ច អវិភត្តក្កអវិចារោ ច ធម្មា ធម្មំ
ដង្ហំ . . . អវិភត្តក្កវិចារមត្តំ ឯកំ ខន្ធា វិចារោ
បច្ចយា តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានោ រូបំ អវិភត្ត-
វិចារមត្តំ ឯកំ ខន្ធា វត្ថុណ បច្ចយា តយោ ខន្ធា
អវិភត្តក្កវិចារមត្ត ខន្ធា ច មហាក្កតោ បច្ចយា ចិត្ត-
សមុដ្ឋានំ រូបំ អវិភត្តក្កវិចារមត្តំ ឯកំ ខន្ធា វត្ថុណ
បច្ចយា តយោ ខន្ធា វិចារោ ច បដិសង្កត្តនោ
តយោ ខន្ធា ។

អវិសេសេសុ ទ្ធិសុ យដនេសុ បរត្ថប្បដិសង្កត្តិ

វិញ្ញាណោ ។

ហេតុប្បច្ចយា និម្មិតា ។

ហេតុប្បច្ចយំ អនុមជ្ឈន្តោ បច្ចយោភោ

វិញ្ញាណោ ។

យថា បដិច្ចកលានា ឯកំ កលោតោ ។

អធិបតីយា សត្តត្ថិស ឫដោតោ ច អាសេវនេ

ច ឯកវិស អយំ ឯកំ វិសេសោ ។

វិញ្ញាណៈ បច្ចយវារៈ

ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មិនមានវិចារៈក្តី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង
 ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង . . . ខន្ធ ពា
 ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែ
 វិចារៈផង វិចារៈផង ខន្ធ ពា ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈផង វត្ថុផង ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធាង-
 ឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង មហាក្វត្តាាំងឡាយផង
 ខន្ធ ពា ក្តី វិចារៈក្តី ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែ
 វិចារៈផង វត្ថុផង ខន្ធ ពា ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

បវត្តិប្បដិសន្ធិ ក្នុងតំណ ដ៏សេស ទាំងពីរ បណ្ឌិត

គប្បីឲ្យពិស្តារចុះ ។

ចប់ ហេតុប្បច្ច័យ ។

បច្ចយវារៈ បណ្ឌិត កាលពឹង នូវហេតុប្បច្ច័យរួចហើយ

គប្បីសំដែងឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

ការរាប់នូវបដិច្ចវារៈ យ៉ាងណា (ឯបច្ចយវារៈ) បណ្ឌិត

គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

វារៈ ពា ក្នុងអធិបត្តិប្បច្ច័យវារៈ ២១ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ និង

អាសេវនប្បច្ច័យ នេះ ជាសេចក្តីប្លែកគ្នា ក្នុងបច្ច័យវារៈនេះ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[១០៥] បច្ចនិយេ នហេតុយា តេត្ថិស បញ្ញា
 សត្តសុ ហិនេសុ សត្ត មោហា ឧទ្ធពិតញា ។
 មូលប្បនេសុយេវ នអារម្មណេ សត្ត ចិត្តសមុដ្ឋាន
 ឧទ្ធពិតញា ។ សវិតក្កវិចារមត្តំ ឬលកា សត្ត បញ្ញា
 នអធិបតិយា កាតញា ។

[១០៦] អវិតក្កវិចារមត្តំ ធម្មំ បច្ចយា អវិ-
 តក្កវិចារមត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា
 អវិតក្កវិចារមត្ត ខន្ធេ បច្ចយា អវិតក្កវិចារមត្តា
 អធិបតិ វិចាកំ អវិតក្កវិចារមត្តំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា
 តយោ ខន្ធា បដិសន្ធិក្ខណេ ... ។ អវិតក្ក-
 វិចារមត្តំ ធម្មំ ... ។ យថា បដិច្ចនិយេ តថា បញ្ញា
 បញ្ញា កាតញា ។

[១០៧] អវិតក្កអវិចារំ ធម្មំ បច្ចយា អវិតក្ក-
 អវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ... អវិតក្កអវិចារេ ខន្ធេ
 បច្ចយា អវិតក្កអវិចារោ អធិបតិ វិចាកំ អវិតក្កអវិចារំ
 ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញា រូបំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(១០៥) បញ្ញា ៣៣ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ ក្នុងបច្ច័យៈ
 មោហាៈ ៧ ក្នុងឋាន ៧ បណ្ឌិត គប្បីសើរើឡើងចុះ ។ ចិត្តសម្មជាន
 ៧ បណ្ឌិត គប្បីសើរើឡើង ក្នុងនការម្សណ្ឌប្បច្ច័យ ក្នុងមូលប្បទេស
 ទាំងឡាយ តែម្យ៉ាងចុះ ។ បញ្ញា ៧ មានធម៌ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
 ប្រកបវិចារៈជាមូល បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យផងចុះ ។

(១០៦) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ពឹងផ្អែក
 នឹងធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 នអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ អធិបតិធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ
 ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈខន្ធ ៣
 ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ជាវិបាក ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ក្នុង
 ខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។ នឹងធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែ
 វិចារៈ . . . ។ បញ្ញា ៥ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ ឲ្យដូចជាក្នុងបដិច្ចន័យដែរ ។

(១០៧) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ពឹងផ្អែកនឹង
 ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង . . . គឺ
 អធិបតិធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធទាំង-
 ឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសម្មជានរូប
 ក្តី ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ជាវិបាក ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ

វិចិត្តកថា បច្ចយវិហារ

វិចារកំ វិចារំ បច្ចយា ចិត្តសមុជ្ឈានំ រូបំ បដិសន្ធិត្តុ-
 លោ វត្ថុំ បច្ចយា អវិចិត្តអវិចារា អធិបតិ វត្ថុំ បច្ច-
 យា វិចារកា អវិចិត្តអវិចារា ខន្ធា ច វិចារោ ច
 ។ បេ ។ អវិចិត្តអវិចារំ ធម្មំ បច្ចយា សវិចិត្តសវិចា-
 រោ ធម្មោ ... វត្ថុំ បច្ចយា សវិចិត្តសវិចារា ខន្ធា
 អធិបតិ បដិសន្ធិត្តុលោ ... ។ អវិចិត្តអវិចារំ ធម្មំ
 បច្ចយា អវិចិត្តវិចារមត្តោ ធម្មោ ... វិចារំ បច្ចយា
 អវិចិត្តវិចារមត្តា អធិបតិ វត្ថុំ បច្ចយា អវិចិត្តវិចារ-
 មត្តា អធិបតិ វិចារកំ វិចារំ បច្ចយា អវិចិត្តវិចារមត្តា
 ខន្ធា វត្ថុំ បច្ចយា វិចារកា អវិចិត្តវិចារមត្តា ខន្ធា
 បដិសន្ធិត្តុលោ ... ។ អវិចិត្តអវិចារំ ធម្មំ បច្ចយា
 សវិចិត្តសវិចារោ ច អវិចិត្តអវិចារោ ច ធម្មោ ...
 វត្ថុំ បច្ចយា សវិចិត្តសវិចារា ខន្ធា មហាភូតេ
 បច្ចយា ចិត្តសមុជ្ឈានំ រូបំ បដិសន្ធិត្តុលោ ។ បេ ។

វិញ្ញាណក្ខន្ធៈ បច្ចយវារៈ

ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹងវិចារៈ ដែលជាវិបាក គឺ អធិបតិធមិ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ
 ទាំងឡាយ ជាវិបាក ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ពឹង
 ផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ បេ ។ ធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
 ពឹងផ្អែកនឹងធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ . . . អធិបតិ គឺ ខន្ធ
 ទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ
 ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។ ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ
 ពឹងផ្អែកនឹងធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ . . . គឺ អធិបតិ-
 ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ពឹងផ្អែកនឹងវិចារៈ គឺ អធិបតិ-
 ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ខន្ធទាំងឡាយ
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ពឹងផ្អែកនឹងវិចារៈ ដែលជាវិបាក
 ខន្ធទាំងឡាយ ជាវិបាក ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ពឹងផ្អែក
 នឹងវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។ ធមិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
 ប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ពឹង
 ផ្អែកនឹងធមិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ . . . ខន្ធទាំងឡាយ
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ចិត្តសមុដ្ឋាន-
 រូប ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខតទាំងឡាយ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

អវិភត្តាអវិចារំ ធម្មំ បច្ចយា អវិភត្តាវិចារមត្តោ ច
 អវិភត្តាអវិចារោ ច ធម្មា . . . វិចារកំ វិចារំ
 បច្ចយា អវិភត្តាវិចារមត្តោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច
 រូបំ វត្ថុំ បច្ចយា វិចារកា អវិភត្តាវិចារមត្តោ ខន្ធា
 វិចារោ ច មហាក្ខតេ បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ វត្ថុំ
 បច្ចយា វិភត្តោ មហាក្ខតេ បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ
 រូបំ វត្ថុំ បច្ចយា វិចារកា អវិភត្តាវិចារមត្តោ ខន្ធា
 ច វិចារោ ច បដិសន្ធិក្ខណោ . . . ។ អវិភត្តាអវិចារំ
 ធម្មំ បច្ចយា សវិភត្តាសវិចារោ ច អវិភត្តាវិចារមត្តោ
 ច ធម្មា . . . វត្ថុំ បច្ចយា សវិភត្តាសវិចារោ ខន្ធា
 ច វិភត្តោ ច បដិសន្ធិក្ខណោ . . . ។ បឋម-
 យដនាយំ សម្បណា ។

[១០៨] អវិភត្តាវិចារមត្តញ្ច អវិភត្តាអវិចារញ្ច

ធម្មំ បច្ចយា សវិភត្តាសវិចារោ ធម្មា ឧប្បន្នតិ . . .
 វិភត្តញ្ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា សវិភត្តាសវិចារោ ខន្ធា

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មិនមានវិចារៈក្តី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ . . .
 ខន្ធចាំនឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី
 ពឹងផ្អែកនឹងវិចារៈ ដែលជាវិបាក ខន្ធចាំនឡាយ ជាវិបាក ដែលមិនមាន
 វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹង
 ផ្អែកនឹងមហាក្ខតចាំនឡាយ វិតក្កៈ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹង
 ផ្អែកនឹងមហាក្ខតចាំនឡាយ ខន្ធចាំនឡាយ ជាវិបាក ដែលមិនមាន
 វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
 . . . ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មិនមានវិចារៈ . . . ខន្ធចាំនឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
 វិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។ នេះ
 ជាតំណ ទី ១ ចប់សព្វគ្រប់បុណ្ណៈឯង ។

(១៖៨) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ពឹង
 ផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិន
 មានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង . . . ខន្ធចាំនឡាយ
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ពឹងផ្អែកនឹងវិតក្កៈផង វត្ថុផង

វិញ្ញត្តិកេ បច្ចយវាហេ

បដិសន្ធិក្ខណោ . . . ។ អវិភក្កវិចារមត្តញ្ច អវិភក្ក-
 អវិចារញ្ច ធម្មំ បច្ចយា អវិភក្កវិចារមត្តោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ . . . អវិភក្កវិចារមត្តោ ខន្ធ ច វិចារញ្ច
 បច្ចយា អវិភក្កវិចារមត្តាធិបតិ អវិភក្កវិចារមត្តោ ខន្ធ
 ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា អវិភក្កវិចារមត្តាធិបតិ វិចារកំ អវិ-
 ភក្កវិចារមត្តំ ឯកំ ខន្ធឯ វិចារញ្ច បច្ចយា វិចារកំ
 អវិភក្កវិចារមត្តំ ឯកំ ខន្ធឯ វត្ថុញ្ច បច្ចយា តយោ
 ខន្ធា បដិសន្ធិក្ខណោ . . . ។ បញ្ច បញ្ញា កាតញ្ច ។
 យត្ថ អវិភក្កវិចារមត្តំ អាគច្ឆតិ តត្ថ វិចារកំ កាតញ្ច ។
 ធាធិបតិប្បលកេ សត្តត្ថិស បញ្ញា កាតញ្ច ។ នអ-
 នន្តរម្បិ នសមនន្តរម្បិ នអញ្ញមញ្ញម្បិ នឧបដិស្ស-
 យម្បិ សត្តបញ្ញាប្បយេវ នបុរោជាតេ សត្តត្ថិស បដិច្ច-
 វាបច្ចធិយសទិសា(១) ។ នបច្ឆាជាតេ សត្តត្ថិស ។
 នអាសេវនេវិ សទិសំ ។ យត្ថ អវិភក្កវិចារមត្តាបិ
 អាគច្ឆតិ តត្ថ វិចារកា កាតញ្ច ។

១ ម. បដិច្ចវាបច្ចធិយសទិសន្តិ ទិស្សតិ ។

វិញ្ញត្តិកៈ បច្ចយវារៈ

ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។ ធម៌ ដែលមិនមានវត្ថុក្កៈមានត្រឹមតែ
 វិចារៈ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមិនមានវត្ថុក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌
 ដែលមិនមានវត្ថុក្កៈមិនមានវិចារៈផង ទើបកើតឡើង . . . គឺ អធិ-
 បតិធម៌ ដែលមិនមានវត្ថុក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធចាំន់ឡាយ
 ដែលមិនមានវត្ថុក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង អធិបតិធម៌ ដែល
 មិនមានវត្ថុក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធចាំន់ឡាយ ដែលមិន
 មានវត្ថុក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វត្ថុផង ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ជា
 វិបាក ដែលមិនមានវត្ថុក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ពឹងផ្អែកនឹង
 ខន្ធ ១ ជាវិបាក ដែលមិនមានវត្ថុក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វត្ថុផង ក្នុង
 ខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។ បញ្ហា ៥ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើផងចុះ ។ វត្ថុ
 ដែលមិនមានវត្ថុក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ មក ក្នុងទីណា វិបាក បណ្ឌិត
 គប្បីធ្វើ ក្នុងទីនោះចុះ ។ បញ្ហា ៣៧ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ ក្នុងន-
 អធិបតិមូលកៈចុះ ។ នអនន្តរប្បច្ច័យក្តី នសមនន្តរប្បច្ច័យក្តី នអពា-
 មពាប្បច្ច័យក្តី នឧបនិស្សយប្បច្ច័យក្តី សុទ្ធតែមានបញ្ហារូប ៧ ដូចគ្នា
 បញ្ហា ៣៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈនិងបច្ចន័យៈ
 ដែរ ។ បញ្ហា ៣៧ ក្នុងនបច្ចាជាតប្បច្ច័យ ។ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ
 រសោត ក៏ប្រហែលគ្នាដែរ ។ ឯធម៌ ដែលមិនមានវត្ថុក្កៈមានត្រឹមតែ
 វិចារៈ មក ក្នុងបច្ច័យណា វិបាកចាំន់ឡាយ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ ក្នុង
 បច្ច័យនោះចុះ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[១០៩] សវីតក្កសវីចារំ ធម្មំ បច្ចយា សវី-
 តក្កសវីចារោ ធម្មោ . . . នន្តម្បប្បយា សវីតក្ក-
 សវីចារេ ខន្ធទ្វេ បច្ចយា សវីតក្កសវីចារោ ខេតនា ។
 អវីតក្កវិចារមត្តំ ធម្មំ បច្ចយា . . . អវីតក្កវិចារមត្តា
 ខេតនា សវីតក្កសវីចារោ ខេតនា ។ អវីតក្កអវីចារំ
 ធម្មំ បច្ចយា . . . អវីតក្កអវីចារោ ខេតនា ។ បរិ-
 បុណ្ណំ កាតតំ ។ សវីតក្កសវីចារោ . . . វត្ថុ
 បច្ចយា សវីតក្កសវីចារោ ខេតនា ។ អវីតក្កវិចា-
 រមត្តោ . . . វិចារំ បច្ចយា អវីតក្កវិចារមត្តា ខេតនា
 វត្ថុ បច្ចយា អវីតក្កវិចារមត្តា ខេតនា ។

[១១០] សវីតក្កសវីចារញ្ច អវីតក្កអវីចារញ្ច ធម្មំ
 បច្ចយា សវីតក្កសវីចារោ ធម្មោ . . . សវីតក្កសវីចារេ
 ខន្ធទ្វេ ប វត្ថុញ្ច បច្ចយា សវីតក្កសវីចារោ ខេតនា ។
 អវីតក្កវិចារមត្តញ្ច អវីតក្កអវីចារញ្ច ធម្មំ បច្ចយា

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(១០៩) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ពឹងផ្អែក
នឹងធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ . . . ព្រោះនកម្ម-
ប្បជ្ឈយ គឺ ចេតនា ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ពឹង
ផ្អែកនឹងខន្ធចាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ។ ពឹង
ផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ . . . ចេតនា ដែល
មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ចេតនា ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
ដោយវិចារៈ ។ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ . . .
ចេតនា ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ។ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ ឲ្យ
ពេញគ្រប់គ្រាន់ផងចុះ ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
វិចារៈ . . . ចេតនា ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ពឹង
ផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ . . . ចេតនា
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ពឹងផ្អែកនឹងវិចារៈ ចេតនា ដែល
មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។

(១១០) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ពឹងផ្អែក
នឹងធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែល
មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង . . . ចេតនា ប្រកបដោយវិតក្កៈ
ប្រកបដោយវិចារៈ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធចាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
ប្រកបដោយវិចារៈផង វត្ថុផង ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
ដោយវិចារៈ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង

វិញ្ញាណប្បយោគ

សវិតក្កសវីចារោ ឆម្មោ . . . វិតក្កញ្ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា
 សវិតក្កសវីចារោ ចេតនា ។ អវិតក្កវិចារមត្តញ្ច
 អវិតក្កអវិចារញ្ច ឆម្មំ បច្ចយា អវិតក្កវិចារមត្តោ
 ឆម្មោ . . . អវិតក្កវិចារមត្តោ ខន្ធេ ច វិចារញ្ច បច្ចយា
 អវិតក្កវិចារមត្តោ ចេតនា អវិតក្កវិចារមត្តោ ខន្ធេ ច
 វត្ថុញ្ច បច្ចយា អវិតក្កវិចារមត្តោ ចេតនា ។ សវិតក្ក-
 សវីចារញ្ច អវិតក្កវិចារមត្តញ្ច ឆម្មំ បច្ចយា សវិ-
 តក្កសវីចារោ ឆម្មោ . . . សវិតក្កសវីចារោ ខន្ធេ ច
 វិតក្កញ្ច បច្ចយា សវិតក្កសវីចារោ ចេតនា ។

[១១១] សវិតក្កសវីចារញ្ច អវិតក្កវិចារមត្តញ្ច
 អវិតក្កអវិចារញ្ច ឆម្មំ បច្ចយា សវិតក្កសវីចារោ
 ឆម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នកម្មប្បច្ចយា សវិតក្កសវីចារោ
 ខន្ធេ ច វិតក្កញ្ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា សវិតក្កសវីចារោ
 ចេតនា ។

[១១២] ធម្មិកោ សត្តន្តិស បញ្ញា កាតញ្ច ។

វិតក្កត្តិកៈ បច្ចយវារៈ

ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង . . . ចេតនា ដែលប្រកប
ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ពឹងផ្អែកនឹងវិតក្កៈផង វត្ថុផង ។ ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
មានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង . . .
ចេតនា ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធចាំន់ឡាយ
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ចេតនា ដែលមិន
មានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធចាំន់ឡាយ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វត្ថុផង ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
ប្រកបដោយវិចារៈ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
វិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង . . . ចេតនា
ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធចាំន់ឡាយ
ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង ។

(១១១) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ពឹង
ផ្អែកនឹងធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែល
មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន
វិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ ចេតនា ដែលប្រកប
ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធចាំន់ឡាយ ដែលប្រកប
ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង វត្ថុផង ។

(១១២) បញ្ហា ៣៧ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

នអាហារប្បច្ចយា នឥន្ទ្រិយប្បច្ចយា នឈានប្បច្ចយា
នមគ្គប្បច្ចយា នសម្បយុត្តប្បច្ចយា នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា
នោនត្ថិប្បច្ចយា នោវិគតប្បច្ចយា វិត្តានេតទ្វា ។

[១១៣] នហេតុយា តេត្ថីស នអារម្មណេ សត្ត
នអធិបតីយា សត្តត្ថីស នអនន្តរេ នសមនន្តរេ
នអញ្ញមន្តោ នឧបនិស្សយេ សត្ត នបុរេជានេ
នបច្ឆាជានេ នអាសវនេ សត្តត្ថីស នកម្មេ ឯកា-
ទស នវិចារេ សត្តត្ថីស នអាហារេ ឯកំ នឥន្ទ្រិយេ
ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមគ្គេ តេត្ថីស នសម្បយុត្តេ
សត្ត នវិប្បយុត្តេ ឯកាទស នោនត្ថិយា សត្ត
នោវិគតេ សត្ត ។

បច្ចយវាពេ និដ្ឋិតោ ។

និស្សយម្មំ និដ្ឋានំ ។

សំលង្ហិវាពោ

[១១៤] សវិតក្កសវិចារំ ធម្មំ សំសដ្ឋា សវិ-
តក្កសវិចារេ ធម្មោ ឧប្បន្នតិ ហេតុប្បច្ចយា
សវិតក្កសវិចារំ ឯកំ ខន្ធំ សំសដ្ឋា តយោ
ខន្ធា ម្លេ ខន្ធធ្វេ ... បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

នអាហារប្បច្ច័យ នន្ត្រ័យប្បច្ច័យ នឈានប្បច្ច័យ នមគ្គប្បច្ច័យ
នសម្បយុត្តប្បច្ច័យ នវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ នោនត្ថប្បច្ច័យ និងនោវិតត-
ប្បច្ច័យ បណ្ឌិត គប្បឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

[១១៣] វារៈ ៣៣ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនអារម្ម-
ណប្បច្ច័យ វារៈ ៣៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ
ក្នុងនសមន្តរប្បច្ច័យ ក្នុងនអតោមពាប្បច្ច័យ និងក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
វារៈ ៣៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ និងក្នុងនអា-
សេវនប្បច្ច័យ វារៈ ១១ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ៣៧ ក្នុងនវិបាក-
ប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ១ ក្នុងនន្ត្រ័យប្បច្ច័យ
វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ ៣៣ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៧
ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១១ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុង
នោនត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។

ចប់ ចច្ចយវារៈ ។

ឯនិស្សយប្បច្ច័យ មិនផ្សេងគ្នាទេ ។

សីលដ្ឋិវារៈ

[១១៤] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ច្រឡំ
ដោយធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ច្រឡំដោយខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយ
វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ខន្ធ ២ . . . ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

វិញ្ញាណក្ខន្ធសំសង្ខារ

សវិតត្តសវិតារំ ធម្មំ សំសង្ខារ អវិតត្តវិចារមត្តោ
 ធម្មោ ... សវិតត្តសវិតារោ ខន្ធ សំសង្ខារ វិតត្តោ
 បដិសន្ធិក្ខណោ ។ បេ ។ សវិតត្តសវិតារំ ធម្មំ
 សំសង្ខារ សវិតត្តសវិតារោ ច អវិតត្តវិចារមត្តោ
 ច ធម្មា ... សវិតត្តសវិតារំ ឯកំ ខន្ធ
 សំសង្ខារ តយោ ខន្ធ វិតត្តោ ច ទ្វេ ខន្ធ ...
 បដិសន្ធិក្ខណោ ។ បេ ។

[១១៥] អវិតត្តវិចារមត្តំ ធម្មំ សំសង្ខារ អវិតត្ត-
 វិចារមត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា អវិតត្តវិចារ-
 មត្តំ ឯកំ ខន្ធ សំសង្ខារ តយោ ខន្ធ ទ្វេ ខន្ធ ...
 បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។ អវិតត្តវិចារមត្តំ ធម្មំ សំសង្ខារ
 សវិតត្តសវិតារោ ធម្មោ ... វិតត្តំ សំសង្ខារ សវិ-
 តត្តសវិតារោ ខន្ធ បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។ អវិតត្ត-
 វិចារមត្តំ ធម្មំ សំសង្ខារ អវិតត្តអវិតារោ ធម្មោ ...
 អវិតត្តវិចារមត្ត ខន្ធ សំសង្ខារ វិចារោ បដិសន្ធិ-
 ក្ខណោ អវិតត្តវិចារមត្ត ខន្ធ សំសង្ខារ វិចារោ ។

វិញ្ញាណៈ សំសង្ខារៈ

ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ច្រឡំដោយធម៌ ដែលប្រកប
 ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ . . . វិតក្កៈ ច្រឡំដោយខន្ធចាំងឡាយ
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ បេ ។

ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមាន
 វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ច្រឡំដោយធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
 ដោយវិចារៈ . . . ខន្ធ ៣ ក្តី វិតក្កៈក្តី ច្រឡំដោយខន្ធ ១ ដែល
 ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ខន្ធ ២ . . . ក្នុងខណៈនៃ
 បដិសន្ធិ ។ បេ ។

[១១៥] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ច្រឡំ
 ដោយធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ច្រឡំដោយខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈមាន
 ត្រឹមតែវិចារៈ ខន្ធ ២ . . . ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។ ធម៌
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ច្រឡំដោយធម៌ ដែលមិន
 មានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ . . . ខន្ធចាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយ
 វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ច្រឡំដោយវិតក្កៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ច្រឡំដោយធម៌ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ . . . វិចារៈ ច្រឡំដោយខន្ធចាំង-
 ឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ វិចារៈ ច្រឡំដោយខន្ធចាំង-
 ឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ

អវិភត្តកវិចារមត្តំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ អវិភត្តកវិចារមត្តោ ច
 អវិភត្តកអវិចារោ ច ធម្មា ... អវិភត្តកវិចារមត្តំ ឯកំ
 ខន្ធំ សំសដ្ឋោ តយោ ខន្ធា វិចារោ ច ទ្វេ ខន្ធទ្វេ ...
 បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។ អវិភត្តកអវិចារំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ
 អវិភត្តកអវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
 អវិភត្តកអវិចារំ ឯកំ ខន្ធំ សំសដ្ឋោ តយោ ខន្ធា
 ទ្វេ ខន្ធទ្វេ សំសដ្ឋោ បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។
 អវិភត្តកអវិចារំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ អវិភត្តកវិចារមត្តោ
 ធម្មោ ... វិចារំ សំសដ្ឋោ អវិភត្តកវិចារមត្តោ ខន្ធា
 បដិសន្ធិក្ខណោ វិចារំ សំសដ្ឋោ ។

[១១៦] អវិភត្តកវិចារមត្តញ្ច អវិភត្តកអវិចារញ្ច ធម្មំ
 សំសដ្ឋោ អវិភត្តកវិចារមត្តោ ធម្មោ ... អវិភត្ត-
 កវិចារមត្តំ ឯកំ ខន្ធាញ្ច វិចារញ្ច សំសដ្ឋោ តយោ ខន្ធា
 ទ្វេ ខន្ធទ្វេ ។ បេ ។ បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។ សវិ-
 តត្តិសវិចារញ្ច អវិភត្តកវិចារមត្តញ្ច ធម្មំ សំសដ្ឋោ
 សវិភត្តិសវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថកប្បដ្ឋាន

ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មិនមានវិចារៈក្តី ច្រឡំដោយធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែ
 វិចារៈ . . . ខន្ធ ៣ ក្តី វិចារៈក្តី ច្រឡំដោយខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈ ខន្ធ ២ . . . ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។ ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ច្រឡំដោយធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ខន្ធ ៣ ច្រឡំដោយ
 ខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ច្រឡំដោយខន្ធ ២ ក្នុងខណៈនៃ
 បដិសន្ធិ . . . ។ ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ច្រឡំដោយ
 ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ . . . ខន្ធាងឡាយ ដែលមិន
 មានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ច្រឡំដោយវិចារៈ ច្រឡំដោយវិចារៈ ក្នុង
 ខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

[១១៦] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ច្រឡំដោយ
 ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មិនមានវិចារៈផង . . . ខន្ធ ៣ ច្រឡំដោយខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ខន្ធ ២ ។ បេ ។ ក្នុងខណៈនៃបដិ-
 សន្ធិ . . . ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ច្រឡំ
 ដោយធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ

វិញ្ញាណក្ខណ៍ សំសង្ការ

សវិតក្កសវិតារំ ឯកំ ខន្ធា វិតក្កញ្ច សំសង្កា-
តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា ច វិតក្កញ្ច បដិសន្ធិក្ក-
ណោ . . . ។ ហេតុប្បដ្ឋយំ អនុមជ្ឈន្តន សព្វ
បដ្ឋយោ វិត្តារេតត្វា ។

[១១៧] ហេតុយា ឯកានុស អារម្មណ
អធិបតីយា អនុន្តរេ សមនុន្តរេ សហជាតេ អញ្ញមញ្ញ
និស្សយេ ឧបនិស្សយេ បុរេជាតេ អាសវនេ កម្ម
វិចារកេ អាហារេ ឥន្ទ្រិយេ ឈានេ មគ្គេ សម្បយុត្តេ
វិប្បយុត្តេ អត្ថិយា នត្ថិយា វិតតេ អវិតតេ សព្វត្ថ
ឯកានុស ។

អនុណមំ ។

បដ្ឋនិយំ កាតត្ថំ អសម្មាហន្តន ។

[១១៨] នហេតុប្បដ្ឋយា ច នអធិបតីយា
ឯកានុស នបុរេជាតេ ឯកានុស នបញ្ញាជាតេ

វិញ្ញាណៈ សំសង្ការៈ

គឺ ខន្ធ ពា ច្រឡំដោយខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
 ផង វិតក្កៈផង ខន្ធ ២ ផង វិតក្កៈផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។
 បច្ច័យ ទាំងអស់ បណ្ឌិត កាលរំលង នូវហេតុបច្ច័យ គប្បីឲ្យ
 ពិស្តារផងចុះ ។

[១១៧] ក្នុងហេតុបច្ច័យ មានវារៈ ១១ ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់
 មានវារៈ ១១ គឺ ក្នុងអារម្មណបច្ច័យ អធិបតិបច្ច័យ អនន្តរបច្ច័យ
 សមនន្តរបច្ច័យ សហជាតបច្ច័យ អញ្ញាមញ្ញបច្ច័យ និស្សយបច្ច័យ
 ឧបនិស្សយបច្ច័យ បុរេជាតបច្ច័យ អាសេវនបច្ច័យ កម្មបច្ច័យ
 វិបាកបច្ច័យ អាហារបច្ច័យ ឥន្ទ្រិយបច្ច័យ ឈានបច្ច័យ មគ្គបច្ច័យ
 សម្បយុតបច្ច័យ វិប្បយុតបច្ច័យ អតិបច្ច័យ នតិបច្ច័យ វិតតបច្ច័យ
 នឹងអវិតតបច្ច័យ ។

ចប់ អនុលោម ។

បណ្ឌិត កាលមិនកាន់ច្រឡំ គប្បីធ្វើ នូវបច្ច័យៈផងចុះ ។

[១១៨] ក្នុងនហេតុបច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងអធិបតិបច្ច័យ
 មានវារៈ ១១ ក្នុងនបុរេជាតបច្ច័យ មានវារៈ ១១ ក្នុងនបច្ច័យជាតបច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

ឯកាទស នអាសេវនេ ឯកាទស នកម្មេ សត្វ
នវិចារកេ ឯកាទស នឈានេ ឯកំ នមត្តេ ធន
នវិប្បយុត្តេ ឯកាទស ។

បច្ចនីយំ ។

ឥតវេ បន ទ្វេបិ វារា វិត្តារេតញ្ចា ។

សម្បយុត្តវារោបិ វិត្តារេតញ្ចា ។

សំសន្តិវារោ និដ្ឋិតោ ។

បញ្ញាវិវា

(១១៩) សវិតត្តសវិចារោ ធម្មោ សវិតត្ត-
សវិចារស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សវិតត្តសវិចារោ ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធនំ
ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិត្ថុណោ . . . ។

(១២០) សវិតត្តសវិចារោ ធម្មោ អវិតត្តវិចា-
រមត្តស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ សវិ-
តត្តសវិចារោ ហេតុ វិតត្តស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បដិសន្ធិត្ថុណោ . . . ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

មានវារៈ ១១ ក្នុងនសាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ១១ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ១១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ១១ ។

ចប់ បច្ចន្តិយៈ ។

ឯវារៈ ២ ក្រៅនេះ បណ្ឌិត គប្បីឱ្យពិស្តារចុះ ។

ទាំងសម្បយុត្តវារៈ បណ្ឌិត ក៏គប្បីឱ្យពិស្តារផងដែរ ។

ចប់ សំសង្ការៈ ។

បញ្ញាវិវរៈ

(១១៩) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជា
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ដោយ
 ហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកហេតុ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ
 ជាបច្ច័យ នៃសម្បយុត្តក្នុងទាំងឡាយ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈ
 នៃបដិសន្ធិ . . . ។

(១២០) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជា
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ
 គឺ ពួកហេតុ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ
 នៃវិតក្កៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

វិញ្ញាណបញ្ញាវារ

(១២១) សរីរតិក្កសរីរាវារ ធម្មា អរិកតិក្កអរិកា-
 រស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ សរីរតិក្ក-
 សរីរាវារ ហេតុ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ ហេតុប្បដ្ឋ-
 យេន បដ្ឋយោ បដិសន្ធិក្កុលោ សរីរតិក្កសរីរាវារ
 ហេតុ កដត្តារូបានំ ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

(១២២) សរីរតិក្កសរីរាវារ ធម្មា សរីរតិក្ក-
 សរីរាវារស្ស ច អរិកតិក្កអរិកាវារស្ស ច ធម្មស្ស
 ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ សរីរតិក្កសរីរាវារ ហេតុ
 សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូបានំ
 ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ បដិសន្ធិក្កុលោ សរីរតិក្ក-
 សរីរាវារ ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ កដត្តា
 ច រូបានំ ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

(១២៣) សរីរតិក្កសរីរាវារ ធម្មា អរិកតិក្កវិចារ-
 មត្តស្ស ច អរិកតិក្កអរិកាវារស្ស ច ធម្មស្ស ហេតុ-
 ប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ សរីរតិក្កសរីរាវារ ហេតុ វិកតិក្កស្ស

វិញ្ញាណៈ បញ្ចូលៈ

[១២១] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ
គឺ ពួកហេតុ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ចិត្តសមុជ្ជានរូបទាំងឡាយ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ពួកហេតុ ដែលប្រកប
ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ជាបច្ច័យ នៃ
កដត្តារូបទាំងឡាយ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[១២២] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែល
មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកហេតុ ដែល
ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃសម្បយុត្តកក្ខន្ធទាំង-
ឡាយផង ចិត្តសមុជ្ជានរូបទាំងឡាយផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ពួក
ហេតុ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
ជាបច្ច័យ នៃសម្បយុត្តកក្ខន្ធទាំងឡាយផង កដត្តារូបទាំងឡាយផង
ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[១២៣] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែល
មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកហេតុ
ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃវិតក្កៈផង

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

ចិត្តសមុដ្ឋាធានញ្ច រូបាទំ ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
បដិសន្ធិក្ខណោ សវិតក្កសវីចារា ហេតុ វិតក្កស្ស
កដត្ថា ច រូបាទំ ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

(១២២) សវិតក្កសវីចារា ធម្មោ សវិតក្កសវី-
ចារស្ស ច អវិតក្កវិចារមត្តស្ស ច ធម្មស្ស ហេតុ-
ប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ សវិតក្កសវីចារា ហេតុ សម្ប-
យុត្តកាទំ ខន្ធាទំ វិតក្កស្ស ច ហេតុប្បដ្ឋយេន
បដ្ឋយោ ។ បេ ។ បដិសន្ធិក្ខណោ សវិតក្ក-
សវីចារា ហេតុ សម្បយុត្តកាទំ ខន្ធាទំ វិតក្កស្ស
ច ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

(១២៣) សវិតក្កសវីចារា ធម្មោ សវិតក្កសវី-
ចារស្ស ច អវិតក្កវិចារមត្តស្ស ច អវិតក្កអវិចារស្ស
ច ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ សវិតក្កសវី-
ចារា ហេតុ សម្បយុត្តកាទំ ខន្ធាទំ វិតក្កស្ស ច
ចិត្តសមុដ្ឋាធានញ្ច រូបាទំ ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
បដិសន្ធិក្ខណោ សវិតក្កសវីចារា ហេតុ សម្បយុត្ត-
កាទំ ខន្ធាទំ វិតក្កស្ស ច កដត្ថា ច រូបាទំ
ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

ចិត្តសមុជ្ឈានុបទាំងឡាយ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ពួកហេតុ ដែលប្រកប
ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ជាបច្ច័យ នៃ
វិតក្កៈផង ក៏ដក្កាប្រទាំងឡាយផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(១២២) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកហេតុ
ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃសម្បយុត្តកក្ខន្ធ
ទាំងឡាយផង វិតក្កៈផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ បេ ។ ពួកហេតុ ដែល
ប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ជាបច្ច័យ
នៃសម្បយុត្តកក្ខន្ធទាំងឡាយផង វិតក្កៈផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(១២៣) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជា
បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែល
មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមាន
វិចារៈផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកហេតុ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
ប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃសម្បយុត្តកក្ខន្ធទាំងឡាយផង វិតក្កៈផង
ចិត្តសមុជ្ឈានុបទាំងឡាយផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ពួកហេតុ ដែល
ប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ជាបច្ច័យ
នៃសម្បយុត្តកក្ខន្ធទាំងឡាយផង វិតក្កៈផង ក៏ដក្កាប្រទាំងឡាយផង
ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

វិញ្ញាណបញ្ញា

(១២៦) អវិភក្កវិចារមត្តា ធម្មោ អវិភក្កវិចារ-
មត្តស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិភក្កវិចារ-
មត្តា ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ហេតុប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ អវិភក្កវិចារមត្តា ហេតុ
សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(១២៧) អវិភក្កវិចារមត្តា ធម្មោ អវិភក្កអវិ-
ចារស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិ-
ភក្កវិចារមត្តា ហេតុ វិចារស្ស ចិត្តសមុដ្ឋានាណញ្ច
រូបានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ
អវិភក្កវិចារមត្តា ហេតុ វិចារស្ស ច កដត្តា ច
រូបានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(១២៨) អវិភក្កវិចារមត្តា ធម្មោ អវិភក្ក-
វិចារមត្តស្ស ច អវិភក្កអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស
ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិភក្កវិចារមត្តា ហេតុ
សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ វិចារស្ស ច ចិត្តសមុដ្ឋា-
នាណញ្ច រូបានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិ-
សន្ធិក្ខណោ អវិភក្កវិចារមត្តា ហេតុ សម្បយុត្ត-
កានំ ខន្ធានំ វិចារស្ស ច កដត្តា ច រូបានំ
ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

វិញ្ញាណៈ បញ្ញាវារៈ

[១២៦] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
 នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ
 ពួកហេតុ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃសម្ប-
 យុត្តកក្ខន្ធាន៍ឡាយ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ពួកហេតុ ដែលមិនមាន
 វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ជាបច្ច័យ នៃសម្បយុត្ត-
 កក្ខន្ធាន៍ឡាយ ដោយហេតុប្បច្ច័យ

[១២៧] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
 នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួក
 ហេតុ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃវិចារៈផង
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូបចាំន៍ឡាយផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ពួកហេតុ ដែលមិន
 មានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ជាបច្ច័យ នៃវិចារៈ
 ផង កងតារូបចាំន៍ឡាយផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[១២៨] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន
 វិចារៈផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកហេតុ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹម
 តែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃសម្បយុត្តកក្ខន្ធាន៍ឡាយផង វិចារៈផង ចិត្តស-
 មុដ្ឋានរូបចាំន៍ឡាយផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ពួកហេតុ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ជាបច្ច័យ នៃសម្បយុត្តកក្ខន្ធាន៍-
 ឡាយផង វិចារៈផង កងតារូបចាំន៍ឡាយផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថកប្បដ្ឋានំ

[១២៩] អវិភត្តក្កអវិចារោ ឆម្មោ អវិភត្តក្កអវិចា-
 រស្សំ ធម្មស្សំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិភត្ត-
 ក្កអវិចារោ ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានានត្ថា រូបានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បដិសន្ធិក្ខណោ អវិភត្តក្កអវិចារោ ហេតុ សម្បយុត្ត-
 កានំ ខន្ធានំ កេដត្តា ច រូបានំ ហេតុប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[១៣០] សវិភត្តក្កសវិចារោ ឆម្មោ សវិភត្តក្កសវិ-
 ចារស្សំ ធម្មស្សំ អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ នានំ
 ទត្វា សីលំ សមាទយិត្វា ឧបោសថកម្មំ កត្វា
 តំ បច្ចវេក្ខតិ ឬព្វេ សុចិណ្ណានំ បច្ចវេក្ខតិ សវិភត្ត-
 ក្កសវិចារោ ឈានា វុដ្ឋហិត្វា ... មត្តា វុដ្ឋហិត្វា ...
 ដលា វុដ្ឋហិត្វា ដលំ បច្ចវេក្ខតិ អរិយា បហីនេ
 កិលេសេ បច្ចវេក្ខន្តិ វិក្ខម្ពិនេ កិលេសេ បច្ច-
 វេក្ខន្តិ ឬព្វេ សមុទាចិណ្ណោ កិលេសេ ជានន្តិ
 សវិភត្តក្កសវិចារោ ខន្ធធេ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ

អភិធម្មបិដក អនុហោមគ្គិកប្បដ្ឋាន

[១២៩] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកហេតុ
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃសម្បយុត្តកក្ខន្ធាន៍ឡាយ
 ផង ចិត្តសមុដ្ឋានរូបទាំងឡាយផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ពួកហេតុ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ជាបច្ច័យ នៃសម្ប-
 យុត្តកក្ខន្ធាន៍ឡាយផង កដត្តារូបទាំងឡាយផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៣០] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយ
 អារម្មណប្បច្ច័យ គឺ (បុគ្គល) ឲ្យទាន សមាទានសីល ធ្វើឧបោស-
 ថកម្ម ហើយពិចារណានូវកុសលនោះ ពិចារណានូវកុសលទាំងឡាយ
 ដែលខ្លួនសន្សំហើយក្នុងកាលមុន ចេញអំពីឈាន ដែលប្រកបដោយ
 វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ . . . ចេញអំពីមគ្គ . . . ចេញអំពីផល
 ហើយពិចារណានូវផល ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ពិចារណានូវកិលេស
 ទាំងឡាយ ដែលលះបង់ហើយ ពិចារណានូវកិលេសទាំងឡាយ ដែល
 សង្កត់សង្កិនហើយ ដឹងនូវកិលេសទាំងឡាយ ដែលធ្លាប់សន្សំទុកមក
 ក្នុងកាលមុន ពិចារណាយើញច្បាស់ នូវខន្ធទាំងឡាយ ដែលប្រកប
 ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន

វិញ្ញាណបញ្ញាវិញ

វិបស្សន្តិ អស្សាទេន្តិ អភិធន្តិ តំ អារត្ត រាតោ
 ឧប្បជ្ជតិ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ សវិតក្កសវីចារេ ខន្ធ
 អារត្ត សវិតក្កសវីចារេ ខន្ធ ឧប្បជ្ជន្តិ ។

[១៣០] សវិតក្កសវីចារេ ឆម្មោ អវិតក្ក-
 វិចារមត្តស្ស ឆម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 តានំ ទត្វា សីលំ សមាធយិត្វា ឧទោសថកម្មំ
 តត្វា តំ បច្ចវេត្តតិ តំ អារត្ត វិតក្កោ ឧប្បជ្ជតិ
 ច្បព្វេ សុចិណ្ណានិ បច្ចវេត្តតិ សវិតក្កសវីចារេ
 ឈានា វុដ្ឋហិត្វា . . . មត្តា វុដ្ឋហិត្វា . . . ដលា វុដ្ឋ-
 ហិត្វា ដលំ បច្ចវេត្តតិ តំ អារត្ត វិតក្កោ ឧប្បជ្ជតិ
 អរិយា បហំនេ កិលេសេ បច្ចវេត្តន្តិ វិត្តម្ហិត
 កិលេសេ បច្ចវេត្តន្តិ ច្បព្វេ សមុទាចិណ្ណោ កិលេសេ
 យានន្តិ សវិតក្កសវីចារេ ខន្ធ អនិច្ចតា ទុត្តតោ
 អនត្តតោ វិបស្សន្តិ អស្សាទេន្តិ អភិធន្តិ តំ អារត្ត
 វិតក្កោ ឧប្បជ្ជតិ សវិតក្កសវីចារេ ខន្ធ អារត្ត
 វិតក្កោ ឧប្បជ្ជតិ ។

វិចិត្តក្កៈ បញ្ញាវារៈ

រមែងត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ប្រារព្ធយូវខន្ធនោះ ទើបកើតឡើង
ទោមនស្ស កើតឡើង ខន្ធចាំនឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
ដោយវិចារៈ ប្រារព្ធយូវខន្ធចាំនឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
ដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ។

[១៣១] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជា
បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយការម្ម-
ណាប្បច្ច័យ គឺ (បុគ្គល) ឲ្យទាន សមាទានសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម
ហើយពិចារណានូវកុសលនោះ វិតក្កៈ ប្រារព្ធយូវកុសលនោះ ទើបកើត
ឡើង ពិចារណានូវកុសលចាំនឡាយ ដែលសន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន
ចេញចាកឈាន ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ . . . ចេញ
ចាកមគ្គ . . ចេញចាកផល ហើយពិចារណានូវផល វិតក្កៈ ប្រា-
រព្ធផលនោះ ទើបកើតឡើង ព្រះអរិយៈចាំនឡាយ ពិចារណានូវកិលេស
ចាំនឡាយ ដែលលះបង់ហើយ ពិចារណានូវកិលេសចាំនឡាយ ដែល
សង្កត់សង្កិនហើយ ដឹងនូវកិលេសចាំនឡាយ ដែលធ្លាប់សន្សំមក ក្នុង
កាលមុន ពិចារណាលើញព្យាស' នូវខន្ធចាំនឡាយ ដែលប្រកបដោយ
វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន រមែង
ត្រេកអរ រីករាយ វិតក្កៈ ប្រារព្ធយូវខន្ធនោះ ទើបកើតឡើង វិតក្កៈ
ប្រារព្ធយូវខន្ធចាំនឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ទើប
កើតឡើង ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[១៣២] សវិតត្តសវិចារេ ធម្មោ អវិតត្តអវិចា-
 រស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចេតោ-
 បរិយញ្ញណេន សវិតត្តសវិចារចិត្តសមដ្ឋីស្ស ចិត្ត-
 ជាធាតុ សវិតត្តសវិចារា ខន្ធោ ចេតោបរិយញ្ញ-
 ណស្ស បុព្វេនិវាសាទុស្សតិញ្ញណស្ស យថាកម្មប-
 តញ្ញណស្ស អនាគតំសញ្ញណស្ស អារម្មណប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ សវិតត្តសវិចារេ ខន្ធោ អារត្ត អវិ-
 តត្តអវិចារា ខន្ធោ ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

[១៣៣] សវិតត្តសវិចារេ ធម្មោ សវិតត្តសវិ-
 ចារស្ស ច អវិតត្តវិចារមត្តស្ស ច ធម្មស្ស អារម្មណ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទានំ ទត្វា សីលំ សមាទ-
 យិត្វា ឧបោសថកម្មំ កត្វា តំ បច្ចវេត្តតិ តំ អារត្ត
 សវិតត្តសវិចារា ខន្ធោ ច វិតត្តោ ច ឧប្បជ្ឈន្តិ
 បុព្វេ សុចិណ្ឌានិ បច្ចវេត្តតិ សវិតត្តសវិចារា
 យាទា វុដ្ឋហិត្វា ... មត្តា ... ដលា ...

អភិធម្មបិដកៈ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(១៣២) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ
 នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយការម្មណ៍ប្បច្ច័យ គឺ
 (បុគ្គល) ដឹងនូវចិត្ត នៃបុគ្គលអ្នកព្រមព្រៀងដោយចិត្ត ដែលប្រកប
 ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ ខន្ធទាំង-
 ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃចេ-
 តោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ យថាភម្មបតញ្ញាណ និង
 អនាគតសញ្ញាណ ដោយការម្មណ៍ប្បច្ច័យ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិន
 មានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ប្រាព្វនូវខន្ធទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
 ប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ។

(១៣៣) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ដោយការម្មណ៍ប្បច្ច័យ គឺ (បុគ្គល)
 ឲ្យទាន សមាទានសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម ហើយពិចារណានូវកុសល
 នោះ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈ
 ក្តី ប្រាព្វនូវកុសលនោះ ទើបកើតឡើង ពិចារណានូវកុសលទាំងឡាយ
 ដែលធ្លាប់សន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន ចេញអំពីឈាន ដែលប្រកប
 ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ . . . អំពីមគ្គ . . . អំពីផល . . .

វិញ្ញាណក្ខន្ធគោត បញ្ញាវិញ

ដល់ បច្ចុវេក្ខតិ តំ អារត្ត សវិតក្កសវីបារា ខន្ធ
 ច វិតក្កោ ច ឧប្បជ្ជន្តិ អរិយា បហីនេ តិលេសេ
 បច្ចុវេក្ខន្តិ វិត្តមិត្ត តិលេសេ បច្ចុវេក្ខន្តិ បុព្វ
 សមុទាចិណ្ឌោ តិលេសេ ដានន្តិ សវិតក្កសវីបារា
 ខន្ធ អនិច្ចតោ ធុត្តតោ អនត្តតោ វិបស្សនិ អស្សា-
 នេតិ អភិជន្តតំ តំ អារត្ត សវិតក្កសវីបារា ខន្ធ
 ច វិតក្កោ ច ឧប្បជ្ជន្តិ សវិតក្កសវីបារា ខន្ធ
 អារត្ត សវិតក្កសវីបារា ខន្ធ ច វិតក្កោ ច
 ឧប្បជ្ជន្តិ ។

(១៣២) អវិតក្កវិបារមត្តោ ឆម្មោ អវិតក្ក-
 វិបារមត្តស្ស ឆម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ
 អវិតក្កវិបារមត្តា ឈានា វុដ្ឋហិត្វា ... មត្តា
 ... ដលា ... ដល់ បច្ចុវេក្ខតិ តំ អារត្ត
 វិតក្កោ ឧប្បជ្ជន្តិ អវិតក្កវិបារមត្តោ ខន្ធ ច វិតក្កោ

វិតក្កត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

ហើយពិចារណានូវផល ខន្ធទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
 ដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ប្រារព្ធនូវផលនោះ ទើបកើតឡើង ព្រះអរិយៈ
 ទាំងឡាយ ពិចារណានូវកិលេសទាំងឡាយ ដែលលះបង់ហើយ ពិចារ-
 ណានូវកិលេសទាំងឡាយ ដែលសង្កត់សង្កិនហើយ ដឹងនូវកិលេសទាំង-
 ឡាយ ដែលសន្សំទុកមក ក្នុងកាលមុន ពិចារណាឃើញច្បាស់ នូវខន្ធ
 ទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ថាមិនទៀង ជា
 ទុក្ខ មិនមែនខន្ធ ទើបត្រេកអរ រីករាយ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលប្រកប
 ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ប្រារព្ធនូវខន្ធនោះ ទើបកើត
 ឡើង ខន្ធទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី
 វិតក្កៈក្តី ប្រារព្ធនូវខន្ធទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
 វិចារៈ ទើបកើតឡើង ។

[១៣៤] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
 នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអារម្មណបច្ច័យ
 គឺ ព្រះអរិយបុគ្គល ចេញចាកឈាន ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែ
 វិចារៈ . . . ចាកមគ្គ . . . ចាកផល . . . ហើយពិចារណានូវផល
 វិតក្កៈ ប្រារព្ធនូវផលនោះ ទើបកើតឡើង ពិចារណាឃើញច្បាស់
 នូវខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិតក្កៈផង

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សនិ អស្សាទេតិ
 អភិទន្ធនិ តំ អារត្ត វិតក្កោ ឧប្បជ្ជនិ អវិតក្កវិចារ-
 មត្តេ ខន្ធេ ច វិតក្កញ្ច អារត្ត វិតក្កោ ឧប្បជ្ជនិ ។

(១៣៥) អវិតក្កវិចារមត្តោ ធម្មោ សវិតក្កសវិ-
 ចារស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិ-
 តក្កវិចារមត្តា ឈានា វុដ្ឋហិត្វា ... មត្តា ...
 ដលា ... ដលំ បច្ចវេក្ខន្តិ តំ អារត្ត សវិតក្ក-
 សវិចារា ខន្ធា ឧប្បជ្ជន្តិ អវិតក្កវិចារមត្តេ ខន្ធា
 ច វិតក្កញ្ច អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សនិ
 អស្សាទេតិ អភិទន្ធនិ តំ អារត្ត វតោ ឧប្បជ្ជនិ
 ។ បេ ។ នោមនស្សំ ឧប្បជ្ជនិ អវិតក្កវិចារមត្តេ
 ខន្ធា ច វិតក្កញ្ច អារត្ត សវិតក្កសវិចារា ខន្ធា
 ឧប្បជ្ជន្តិ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន រមែងត្រេកអរ រីករាយ វិតក្កៈ ប្រាព្វ
នូវខន្ធនោះ ទើបកើតឡើង វិតក្កៈ ប្រាព្វនូវខន្ធចាំងឡាយ ដែលមិន
មានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិតក្កៈផង ទើបកើតឡើង ។

(១៣៥) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយការមូលប្បច្ច័យ
គឺ (ពួកព្រះអរិយបុគ្គល) ចេញអំពីឈាន ដែលមិនមានវិតក្កៈមាន
ត្រឹមតែវិចារៈ . . . អំពីមគ្គ . . . អំពីផល . . . ហើយពិចារណា
នូវផល ខន្ធចាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
ប្រាព្វនូវផលនោះ ទើបកើតឡើង ពិចារណាលើញច្បាស់ នូវខន្ធ
ចាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិតក្កៈផង ថាមិន
ទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន រមែងត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ប្រាព្វ
នូវខន្ធចាំងនោះ ទើបកើតឡើង ។ បេ ។ ទោមនស្ស កើតឡើង
ខន្ធចាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ប្រាព្វនូវ
ខន្ធចាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិតក្កៈផង ទើប
កើតឡើង ។ បេ ។

វិញ្ញាបនបត្រ បញ្ជាក់

[១៣៦] អវិភង្គវិចារមត្តោ ធម្មោ អវិភង្គអវិ-
 ចារស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចេតោ-
 បរិយញ្ញាណេន អវិភង្គវិចារមត្តចិត្តសមដ្ឋីស្ស ចិត្ត-
 ជាតាតិ អវិភង្គវិចារមត្តា ខន្ធា ចេតោបរិយញ្ញា-
 ណស្ស បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស យថា កម្មប-
 កញ្ញាណស្ស អនាគតសញ្ញាណស្ស អារម្មណប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ អវិភង្គវិចារមត្ត ខន្ធា ច វិភង្គញ្ញ-
 អារត្ត អវិភង្គអវិចារា ខន្ធា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

[១៣៧] អវិភង្គវិចារមត្តោ ធម្មោ សវិភង្គសវិ-
 ចារស្ស ច អវិភង្គវិចារមត្តស្ស ច ធម្មស្ស អារម្ម-
 ណប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិភង្គវិចារមត្តា ឈាតា
 វុដ្ឋហិត្វា . . . មត្តា . . . ដលា . . . ដលំ បច្ចវេក្ខតិ
 តំ អារត្ត សវិភង្គសវិចារា ខន្ធា ច វិភង្គោ ច

វិតក្កតិកៈ បញ្ញាវារៈ

[១៣៦] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
 នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយការមូលប្បច្ច័យ គឺ
 (បុគ្គល) ដឹងនូវចិត្ត នៃបុគ្គល អ្នកព្រមព្រៀងដោយចិត្ត ដែលមិន
 មានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ ខន្ធទាំងឡាយ
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃចេតោបរិយញ្ញាណ
 បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ យថាភម្មបគញ្ញាណ និងអនាគតសញ្ញាណ
 ដោយការមូលប្បច្ច័យ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ
 ប្រារព្ធ នូវខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈផង
 វិតក្កៈផង ទើបកើតឡើង ។

[១៣៧] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
 នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមាន
 វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ដោយការមូលប្បច្ច័យ គឺ (ព្រះអរិយបុគ្គល)
 ចេញអតីតឈាន ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ . . . ចាកមគ្គ
 . . . ចាកផល . . . ហើយពិចារណានូវផល . . . ខន្ធទាំងឡាយ ដែល
 ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង ប្រារព្ធនូវផលនោះ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

ឧប្បជ្ឈនំ អវិភត្តកវិចារមត្តេ ខន្ធ ច វិភត្តកញ្ច
 អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សនិ អស្សនេតិ
 អភិនន្ទតិ តំ អារត្ត សវិភត្តសវិចារា ខន្ធ ច
 វិភត្តោ ច ឧប្បជ្ឈនំ អវិភត្តកវិចារមត្តេ ខន្ធ ច
 វិភត្តកញ្ច អារត្ត សវិភត្តសវិចារា ខន្ធ ច វិភត្តោ
 ច ឧប្បជ្ឈនំ ។

[១៣៩] អវិភត្តកវិចារោ ធម្មោ អវិភត្តកវិចា-
 រស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ និព្វានំ
 អវិភត្តកវិចារស្ស មគ្គស្ស ជលស្ស វិចារស្ស ច
 អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ និព្វានំ ចក្កនា រូបំ
 បស្សនិ និព្វាយ សោតទាតុយា សន្នំ សុណាតិ
 ចេតោបរិយញ្ញាណេន អវិភត្តកវិចារចិត្តសមន្និស្ស
 ចិត្តំ ជាធាតិ អាត្មាសាទញ្ញាយតនំ វិញ្ញាណញ្ញាយ-
 តនស្ស អាត្មញ្ញាយតនំ នេវសញ្ញាសញ្ញាយ-
 តនស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ រូបាយតនំ
 ចក្កវិញ្ញាណស្ស ដោដ្ឋញ្ញាយតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ទើបកើតឡើង ពិចារណាយើញព្យាស នូវខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិន
 មានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិតក្កៈផង ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិន
 មែនខ្លួន រមែងត្រេកអរ រីករាយ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយ
 វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង ប្រារព្ធនូវខន្ធនោះ ទើបកើតឡើង
 ខន្ធទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង
 ប្រារព្ធនូវខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិតក្កៈ
 ផង ទើបកើតឡើង ។

[១៣៨] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយការម្មណប្បច្ច័យ គឺ ព្រះនិព្វាន
 ជាបច្ច័យ នៃមគ្គនិងផល ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង វិចារៈផង
 ដោយការម្មណប្បច្ច័យ (បុគ្គល) ឃើញនូវរូប ដោយទិព្វចក្ខុ ឮនូវសំឡេង
 ដោយទិព្វសោតធាតុ ដឹងនូវចិត្ត នៃបុគ្គលអ្នកព្រមព្រៀងដោយចិត្ត
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ អាកាសា-
 នញ្ញាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃវិញ្ញាណញ្ញាយតនៈ អាកាសញ្ញាយតនៈ ជា
 បច្ច័យ នៃនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ ដោយការម្មណប្បច្ច័យ វិជ្ជាយតនៈ
 ជាបច្ច័យ នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ដោយវិញ្ញាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ

វិចិត្តកថា បញ្ញាវារ

អារម្មណ៍ប្បដូយេន បដូយោ អវិចិត្តអវិចារា ខន្ធ
 តំដ្ឋវិចិត្តាណាស្ស ចេតោបរិយត្តាណាស្ស បុព្វនិ-
 វាសាទុស្សតំត្តាណាស្ស យថាតម្របតត្តាណាស្ស
 អនាគតំសត្តាណាស្ស អារម្មណ៍ប្បដូយេន បដូយោ
 អវិចិត្តអវិចារេ ខន្ធ ច វិចារត្ថា អារត្ត អវិចិត្ត-
 អវិចារា ខន្ធ ទុប្បជ្ជន្តិ ។

[១៣៩] អវិចិត្តអវិចារេ ឆន្ទោ សវិចិត្តសវិ-
 ចារស្ស ឆត្ថស្ស អារម្មណ៍ប្បដូយេន បដូយោ អវិចារ
 អវិចិត្តអវិចារា យានោ វុដ្ឋបិទ្វា ... បត្តា ...
 ផលោ វុដ្ឋបិទ្វា ផលំ បដូវេត្តន្តិ តំ អារត្ត សវិ-
 ចិត្តសវិចារា ខន្ធ ទុប្បជ្ជន្តិ អវិចារ ជិញ្ញនំ បដូវេ-
 ត្តន្តិ ជិញ្ញនំ តោត្រភុស្ស វោទានស្ស សវិចិត្តសវិ-
 ចារស្ស បត្តស្ស ផលស្ស អារជ្ជនាយ អារម្មណ៍-
 ប្បដូយេន បដូយោ ចត្តំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្ត-
 តោ វិបស្សនិ អស្សាទេតិ អភិទន្ធនិ តំ អារត្ត វាតោ
 ទុប្បជ្ជនិ ទោមនស្សំ ទុប្បជ្ជនិ សោតំ ... យានំ ជ្ជីវំ
 កាយំ រូបេ សន្ទេ គន្ធធ រសេ ដោជ្ជព្វេ វត្ថុំ ...

វិញ្ញាណៈ បញ្ញាវារៈ

ដោយការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ ខន្ធតាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ
 ជាបច្ច័យ នៃឥទ្ធិវិញ្ញាណ ចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនវសានុស្ស-
 តិញ្ញាណ យថាភម្មបគញ្ញាណ និងអនាគតិសញ្ញាណ ដោយការម្មណ្ឌ-
 ប្បច្ច័យ ខន្ធតាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ប្រារព្ធស្វ័
 ខន្ធតាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង វិចារៈផង ទើប
 កើតឡើង ។

(១៣៩) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ
 គឺ ព្រះអរិយបុគ្គលតាំងឡាយ ចេញចាកឈាន ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មិនមានវិចារៈ . . . ចាកមគ្គ . . . ចេញចាកផលផង ហើយពិចារ-
 ណានូវផល ខន្ធតាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
 ប្រារព្ធស្វ័ផលនោះ ទើបកើតឡើង ព្រះអរិយបុគ្គលតាំងឡាយ ពិចារ-
 ណានូវព្រះនិព្វាន ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា នូវ
 គោត្រក្ខន្ធនឹងវេទានៈ នូវមគ្គនឹងផលដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
 វិចារៈ ដោយការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ (បុគ្គល) ពិចារណាលើញ្ញច្បាស់
 នូវចក្ខុ ថាមិនឡើង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន រមែងត្រេកអរ រីករាយ
 រាគៈ ប្រារព្ធស្វ័ចក្ខុនោះ ទើបកើតឡើង គោមនស្ស កើតឡើង
 (ពិចារណាលើញ្ញច្បាស់) នូវសោតៈ . . . យានៈ ដំក្អ កាយ
 ពួករូប ពួកសំឡេង ពួកក្លិន ពួករស ពួកផោដ្ឋព្វៈ វត្ថុ . . .

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

អវិភត្តិអវិចារេ ខន្ធេ ច វិចារញ្ច អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ
 អនត្តតោ វិបស្សនី អស្សនេតិ អភិធម្មតិ តំ អារត្ត
 រតោ ឧប្បជ្ជតិ នោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ អវិភត្តិអវិ-
 ចារេ ខន្ធេ ច វិចារញ្ច អារត្ត សវិភត្តិសវិចារ
 ខន្ធា ឧប្បជ្ជន្តិ ។ បេ ។

(១២០) អវិភត្តិអវិចារេ ធម្មោ អវិភត្តិវិចារ-
 មត្តស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អរិយា
 អវិភត្តិអវិចារេ ឈាធា វុដ្ឋហិតា ... មត្តា ...
 នលា ... នលំ បច្ចវេត្តន្តិ តំ អារត្ត វិភត្តោ
 ឧប្បជ្ជតិ អរិយា និព្វានំ បច្ចវេត្តន្តិ និព្វានំ អវិភត្តិ-
 វិចារមត្តស្ស មត្តស្ស នលស្ស វិភត្តិស្ស ច អារម្ម-
 ណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចត្តំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ
 អនត្តតោ ... វត្ថុ ... អវិភត្តិអវិចារេ ខន្ធេ ច
 វិចារញ្ច អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សនី
 អស្សនេតិ អភិធម្មតិ តំ អារត្ត វិភត្តោ ឧប្បជ្ជតិ
 អវិភត្តិអវិចារេ ខន្ធេ ច វិចារញ្ច អារត្ត វិភត្តោ
 ឧប្បជ្ជតិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

នូវខន្ធចាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង វិចារៈផង ថា
 មិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន រមែងត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ប្រាវព្វ
 នូវខន្ធនោះ ទើបកើតឡើង ចោមនស្ស កើតឡើង ខន្ធចាំងឡាយ
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ប្រាវព្វនូវខន្ធចាំងឡាយ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង វិចារៈផង ទើបកើតឡើង ។ បេ ។

[១៤០] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយការមូលប្បច្ច័យ គឺ
 ព្រះអរិយបុគ្គលចាំងឡាយ ចេញអំពីឈាន ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន
 វិចារៈ . . . អំពីមគ្គ . . . អំពីផល . . . ហើយពិចារណានូវផល
 វិតក្កៈ ប្រាវព្វនូវផលនោះ ទើបកើតឡើង ព្រះអរិយបុគ្គលចាំងឡាយ
 ពិចារណានូវព្រះនិព្វាន ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃមគ្គនិងផល ដែលមិនមាន
 វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិតក្កៈផង ដោយការមូលប្បច្ច័យ (បុគ្គល)
 ពិចារណាលើញ្ញាច្បាស់ នូវចក្ខុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន . . .
 នូវវត្ថុ . . . នូវខន្ធចាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង
 វិចារៈផង ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន រមែងត្រេកអរ រីករាយ
 វិតក្កៈ ប្រាវព្វនូវខន្ធនោះ ទើបកើតឡើង វិតក្កៈ ប្រាវព្វនូវខន្ធចាំង-
 ឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង វិចារៈផង ទើបកើតឡើង ។

វិវត្តក្តីពេ បញ្ញាវិបាក

(១២១) អវិវត្តក្តីអវិចារក ឆម្មោ អវិវត្តក្តីវិចារមត្តស្ស ច អវិវត្តក្តីអវិចារស្ស ច ឆម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ និព្វានំ អវិវត្តក្តីវិចារមត្តស្ស មត្តស្ស វេលស្ស វិចារស្ស ច អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(១២២) អវិវត្តក្តីអវិចារក ឆម្មោ សវិវត្តក្តីសវិចារស្ស ច អវិវត្តក្តីវិចារមត្តស្ស ច ឆម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិចារ អវិវត្តក្តីអវិចារក ឈានា ... មត្តា ... វេលា វុដ្ឋហិត្វា វេលំ បច្ចវេក្ខន្តិ តំ អារត្ត សវិវត្តក្តីសវិចារក ខន្ធា ច វិវត្តក្តី ច ឧប្បជ្ឈន្តិ អវិចារ និព្វានំ បច្ចវេក្ខន្តិ និព្វានំ តោត្រកុស្ស វេទានស្ស វិវត្តក្តីស្ស ច សវិវត្តក្តីសវិចារស្ស មត្តស្ស វិវត្តក្តីស្ស ច សវិវត្តក្តីសវិចារស្ស វេលស្ស វិវត្តក្តីស្ស ច អារវដ្ឋនាយ វិវត្តក្តីស្ស ច អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចក្កំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សនី តំ អារត្ត សវិវត្តក្តីសវិចារក ខន្ធា ច វិវត្តក្តី ច ឧប្បជ្ឈន្តិ សោតំ ... ។ បេ ។

វិភក្តិកៈ បញ្ហាវិចារៈ

[១៤១] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មិនមានវិចារៈផង ដោយការមូលប្បច្ច័យ គឺ ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ
 នៃមគ្គនិងផល ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង
 ដោយការមូលប្បច្ច័យ ។

[១៤២] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជា
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ដោយការមូលប្បច្ច័យ គឺ ព្រះ
 អរិយបុគ្គលទាំងឡាយ ចេញអំពីឈាន ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន
 វិចារៈ . . . អំពីមគ្គ . . . ចេញអំពីផល ហើយពិចារណានូវផល
 ខន្ធទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី
 ប្រាសនូវផលនោះ ទើបកើតឡើង ព្រះអរិយបុគ្គលទាំងឡាយ ពិចារណា
 នូវព្រះនិព្វាន ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃគោត្រកូ វេទានៈ និងវិតក្កៈផង
 នៃមគ្គ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ និងវិតក្កៈផង នៃផល
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ និងវិតក្កៈផង នៃការដ្ឋានៈ
 និងវិតក្កៈផង ដោយការមូលប្បច្ច័យ (បុគ្គល) ពិចារណាលើញច្បាស់
 នូវចក្ខុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមានខ្លួន ខន្ធទាំងឡាយ ដែល
 ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ប្រាស នូវចក្ខុនោះ
 ទើបកើតឡើង ពិចារណាលើញច្បាស់ នូវសោតៈ . . . ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បជ្ជាដំ

ដោយដូច្នេះ វត្ថុ ... អវិភត្តិអវិចារេ ខន្ធ ច វិចារេ
 រញ្ច អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សនី តំ អារត្ត
 សវិភត្តិសវិចារេ ខន្ធ ច វិភត្តោ ច ឧប្បជ្ជន្តំ ។

(១៤៣) អវិភត្តិវិចារេមត្តោ ច អវិភត្តិអវិចារេ ច
 ធម្មា សវិភត្តិសវិចារស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អវិភត្តិវិចារេមត្តោ ខន្ធ ច វិចារេញ អារត្ត
 សវិភត្តិសវិចារេ ខន្ធ ឧប្បជ្ជន្តំ ។

(១៤៤) អវិភត្តិវិចារេមត្តោ ច អវិភត្តិអវិចារេ
 ច ធម្មា អវិភត្តិវិចារេមត្តស្ស ធម្មស្ស អារម្មណ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិភត្តិវិចារេមត្តោ ខន្ធ ច
 វិចារេញ អារត្ត វិភត្តោ ឧប្បជ្ជន្តំ ។

(១៤៥) អវិភត្តិវិចារេមត្តោ ច អវិភត្តិអវិចារេ ច
 ធម្មា អវិភត្តិអវិចារស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អវិភត្តិវិចារេមត្តោ ខន្ធ ច វិចារេ ច
 ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស បុរោជិតវិសាទុស្សនីញ្ញាណស្ស

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថកប្បជ្ជាន

នូវដោងព្រះ នូវវត្ថុ . . . នូវខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិន
មានវិចារៈផង វិចារៈផង ជាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ខន្ធទាំង .
ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ប្រារព្ធនូវ
ខន្ធទាំងនោះ ទើបកើតឡើង ។

[១៤៣] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល
មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
ប្រកបដោយវិចារៈ ដោយការមូលប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធទាំងឡាយ ប្រកប
ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ប្រារព្ធនូវខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ទើបកើតឡើង ។

[១៤៤] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល
មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមាន
ត្រឹមតែវិចារៈ ដោយការមូលប្បច្ច័យ គឺ វិតក្កៈ ប្រារព្ធនូវខន្ធទាំងឡាយ
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ទើបកើតឡើង ។

[១៤៥] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ
ដោយការមូលប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិ-
ចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនវសានុស្សតិញ្ញាណ

វិញ្ញត្តិកេ បញ្ញាវិកេ

យ ជា កម្មបកត្តា ណា ស្ស អនាគតសត្តា ណា ស្ស អា-
រម្មណា ប្បដូយេន បច្ចយោ អវិភត្តាវិចារមត្តេ ខន្ធ ច
វិចារញ្ច អារត្ត អវិភត្តាអវិចារ ខន្ធ ឧប្បជ្ជន្តិ ។

[១៤៦] អវិភត្តាវិចារមត្តេ ច អវិភត្តាអវិចារេ
ច ធម្មា សវិភត្តាសវិចារស្ស ច អវិភត្តាវិចារមត្តស្ស
ច ធម្មស្ស អារម្មណា ប្បដូយេន បច្ចយោ អវិភត្តាវិចារ-
មត្តេ ខន្ធ ច វិចារញ្ច អារត្ត សវិភត្តាសវិចារ ខន្ធ
ច វិភត្តោ ច ឧប្បជ្ជន្តិ ។

[១៤៧] សវិភត្តាសវិចារេ ច អវិភត្តាវិចារមត្តោ
ច ធម្មា សវិភត្តាសវិចារស្ស ធម្មស្ស អារម្មណា ប្ប-
ដូយេន បច្ចយោ សវិភត្តាសវិចារេ ខន្ធ ច វិភត្តញ្ច
អារត្ត សវិភត្តាសវិចារ ខន្ធ ឧប្បជ្ជន្តិ ។

[១៤៨] សវិភត្តាសវិចារេ ច អវិភត្តាវិចារមត្តោ
ច ធម្មា អវិភត្តាវិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស អារម្មណា-
ប្បដូយេន បច្ចយោ សវិភត្តាសវិចារេ ខន្ធ ច
វិភត្តញ្ច អារត្ត វិភត្តោ ឧប្បជ្ជន្តិ ។

វិញ្ញាណក្ខន្ធៈ បញ្ញាវារៈ

យថាភម្មបុគ្គលា និន្ទនាគតំសញ្ញាណ ដោយការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ
ខន្ធចាំន្ទឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ប្រារព្ធ នូវខន្ធចាំន្ទឡាយ
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ទើបកើតឡើង ។

[១៤៦] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល
មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
ប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង
ដោយការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធចាំន្ទឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
ប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ប្រារព្ធ នូវខន្ធចាំន្ទឡាយ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ទើបកើតឡើង ។

[១៤៧] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកប
ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធចាំន្ទឡាយ
ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ប្រារព្ធ នូវខន្ធចាំន្ទឡាយ
ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង ទើបកើតឡើង ។

[១៤៨] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ គឺ វិតក្កៈ ប្រារព្ធ
នូវខន្ធចាំន្ទឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈ
ផង ទើបកើតឡើង ។

អភិធម្មបដិកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[១៤៩] សវិតត្តសវិចារោ ច អវិតត្តវិចារមត្តោ ច
 ធម្មា អវិតត្តអវិចារស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ សវិតត្តសវិចារា ខន្ធោ ច វិតត្តោ ច
 ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស បុព្វទិវសាទុស្សតិញ្ញាណស្ស
 យថាកម្មបកញ្ញាណស្ស អនាគតំសញ្ញាណស្ស អា-
 រម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សវិតត្តសវិចារោ ខន្ធោ
 ច វិតត្តញ្ច អារត្ត អវិតត្តអវិចារា ខន្ធោ ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

[១៥០] សវិតត្តសវិចារោ ច អវិតត្តវិចារមត្តោ ច
 ធម្មា សវិតត្តសវិចារស្ស ច អវិតត្តវិចារមត្តស្ស ច
 ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សវិតត្តសវិ-
 ចារោ ខន្ធោ ច វិតត្តញ្ច អារត្ត សវិតត្តសវិចារា
 ខន្ធោ ច វិតត្តោ ច ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

[១៥១] សវិតត្តសវិចារោ ធម្មា សវិតត្ត-
 សវិចារស្ស ធម្មស្ស អធិបតីប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្មណាធិបតី សហជាតាធិបតី ។ អារម្មណាធិបតី
 នាទំ ធម្មា សីលំ សមាទិយិត្តា ឧបោសថកម្មំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[១៤៩] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមាន
 វិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយការម្មណ៍ប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធទាំងឡាយ ដែល
 ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃចេតោ-
 បរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ យថាកម្មបតញ្ញាណ និងអនា-
 គតំសញ្ញាណ ដោយការម្មណ៍ប្បច្ច័យ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនមាន
 វិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ប្រារព្ធ នូវខន្ធទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
 ប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង ទើបកើតឡើង ។

[១៥០] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកប
 ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែ
 វិចារៈផង ដោយការម្មណ៍ប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយ
 វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ប្រារព្ធ នូវខន្ធទាំងឡាយ ដែល
 ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង ទើបកើតឡើង ។

[១៥១] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយ
 អធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណ៍ធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។
 ការម្មណ៍ធិបតិ គឺ (បុគ្គល) ឲ្យទាន សមាទានសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម

វិញ្ញាណ បញ្ចវារោ

កត្វា តំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ បុព្វេ សុចំណ្ឋានិ
 កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ សវិតក្កសវីចារា ឈានា
 វុដ្ឋហិត្វា . . . មត្តា . . . ដលា . . . ដលំ កុំ កត្វា
 បច្ចវេក្ខតិ សវិតក្កសវីចារេ ខន្ធកុំ កត្វា អស្សា-
 ទេតិ អភិនន្តតិ តំ កុំ កត្វា វាតោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ
 ឧប្បជ្ជតិ ។ សហជាតាធិបតិ សវិតក្កសវីចារា អធិ-
 បតិ សម្មយុត្តកានំ ខន្ធនំ អធិបតិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[១៥២] សវិតក្កសវីចារោ ធម្មោ អវិតក្កវិចារ-
 មត្តស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្ម-
 ណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ ទានំ
 កត្វា សីលំ សមាទិយិត្វា ឧបោសថកម្មំ កត្វា តំ
 កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ តំ កុំ កត្វា វិតក្កោ ឧប្បជ្ជតិ
 បុព្វេ សុចំណ្ឋានិ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ សវិតក្កស-
 វីចារា ឈានា វុដ្ឋហិត្វា . . . មត្តា វុដ្ឋហិត្វា . . .

វិចិត្តក្កៈ បញ្ចាវារៈ

ធ្វើកុសលនោះ ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ធ្វើកុសលទាំងឡាយ
 ដែលធ្លាប់សន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា
 ចេញហើយអំពីឈាន ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ . . .
 អំពីមគ្គ . . . អំពីផល . . . ធ្វើផល ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា
 ធ្វើខន្ធទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ឲ្យជាទី
 គោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ ពគៈ ធ្វើខន្ធនោះ ឲ្យជាទីគោរព ទើប
 កើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង ។ ឯសហជាតាធិបតី គឺ ធម៌ ជាអធិបតី
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃសម្បយុត្តកក្កន្ធ
 ទាំងឡាយ ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ ។

(១៥២) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអធិបតី-
 ប្បច្ច័យ បានដល់ការម្សណាធិបតី និងសហជាតាធិបតី ។ ការម្សណាធិ-
 បតី គឺ (បុគ្គល) ឲ្យទាន សមាទានសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម ធ្វើកុសល
 នោះ ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា វិតក្កៈ ធ្វើកុសលនោះ ឲ្យ
 ជាទីគោរព ទើបកើតឡើង ធ្វើកុសលទាំងឡាយ ដែលធ្លាប់សន្សំហើយ
 ក្នុងកាលមុន ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ចេញហើយអំពីឈាន
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ . . . ចេញហើយអំពីមគ្គ . . .

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

ផលា វុដ្ឋហិត្វា ផលំ កុំ កត្វា បច្ចុវេត្តន្តំ តំ កុំ
 កត្វា វិតក្កោ ឧប្បជ្ជតិ សវិតក្កសវីហារេ ខន្ធេ កុំ
 កត្វា អស្សាទេតិ អភិនន្តតិ តំ កុំ កត្វា វិតក្កោ
 ឧប្បជ្ជតិ ។ សហជាតាធិបតិ សវិតក្កសវីហារេ អធិ-
 បតិ វិតក្កស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៥៣] សវិតក្កសវីហារេ ធម្មោ អវិតក្កអវិចា-
 រស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជា-
 តាធិបតិ សវិតក្កសវីហារេ អធិបតិ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ
 រូចានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៥៤] សវិតក្កសវីហារេ ធម្មោ សវិតក្កសវី-
 ហារស្ស ច អវិតក្កអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស អធិ-
 បតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតាធិបតិ សវិតក្ក-
 សវីហារេ អធិបតិ សម្បយុត្តកានំ ខត្វានំ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានានវា រូចានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ចេញអំពីផល ធ្វើផល ឲ្យជាទីគោរព ហើយនិចារណា វិតក្កៈ ធ្វើ
 ផលនោះ ឲ្យជាទីគោរព ទើបកើតឡើង (បុគ្គល) ធ្វើខន្ធចាំន៍ឡាយ
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិហារៈ ឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រេក-
 អរ រីករាយ វិតក្កៈ ធ្វើខន្ធនោះ ឲ្យជាទីគោរព ទើបកើតឡើង ។
 ឯសហជាតាធិបតី គឺ ធម៌ ជាអធិបតី ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
 ដោយវិហារៈ ជាបច្ច័យ នៃវិតក្កៈ ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ ។

[១៥៣] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិហារៈ ជា
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិហារៈ ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ
 បានដល់សហជាតាធិបតី គឺ ធម៌ ជាអធិបតី ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
 ប្រកបដោយវិហារៈ ជាបច្ច័យ នៃចិត្តសមុដ្ឋានរូបចាំន៍ឡាយ ដោយអធិ-
 បតីប្បច្ច័យ ។

[១៥៤] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិហារៈ ជា
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិហារៈផង ធម៌ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិហារៈផង ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ បានដល់សហជា-
 តាធិបតី គឺ ធម៌ ជាអធិបតី ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិហារៈ
 ជាបច្ច័យ នៃសម្បយុត្តកក្ខន្ធចាំន៍ឡាយផង ចិត្តសមុដ្ឋានរូបចាំន៍ឡាយ
 ផង ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ ។

វិចិត្រកថា បញ្ចករកថា

[១៥៥] សវិតក្កសវីចារក ឆម្មោ អវិតក្កសវី-
 រមត្តស្ស ច អវិតក្កសវីចារស្ស ច ធម្មស្ស អធិ-
 បតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតាធិបតី សវិតក្ក-
 សវីចារក អធិបតី វិតក្កស្ស ច វត្ថុសមុដ្ឋាធានត្វ
 រូបាវំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៥៦] សវិតក្កសវីចារក ឆម្មោ សវិតក្កសវី-
 ចារស្ស ច អវិតក្កសវីចារមត្តស្ស ច ធម្មស្ស អធិ-
 បតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតី សហជាតា-
 ធិបតី ។ អារម្មណាធិបតី នាវំ ធម្មា សីលំ ស-
 មាធិយិត្វា ទុច្ចសដកម្មំ កត្វា តំ កុំ កត្វា
 បច្ចវេក្ខតិ តំ កុំ កត្វា សវិតក្កសវីចារក ឆម្មោ ច
 វិតក្កោ ច ឧប្បន្នំ បុព្វ សុច្ឆន្ទាធិ កុំ កត្វា
 បច្ចវេក្ខតិ សវិតក្កសវីចារក ឈាធា វុដ្ឋហិត្វា ...

វិញ្ញាណៈ បញ្ញាវារៈ

[១៥៥] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែល
មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ បានដល់
សហជាតាធិបតិ គឺ ធម៌ ជាអធិបតិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
ដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃវិតក្កៈផង ចិត្តសមុដ្ឋានរូបទាំងឡាយផង
ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[១៥៦] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណាធិបតិ
និងសហជាតាធិបតិ ។ ការម្មណាធិបតិ គឺ (បុគ្គល) ឲ្យទាន សមា-
ទានសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម ធ្វើកុសលនោះ ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារ-
ណា ខន្ធទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី
ធ្វើនូវកុសលនោះ ឲ្យជាទីគោរព ទើបកើតឡើង (បុគ្គល) ធ្វើកុសលទាំង-
ឡាយ ដែលធ្លាប់សន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិ-
ចារណា ចេញអំពីឈាន ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ...

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

មត្តា . . . ដលា . . . ដលំ កុំ កត្វា បច្ចុវេត្តតិ
 តំ កុំ កត្វា សវិតត្តសវិចារា ខន្ធា ច វិតត្តោ
 ច ឧប្បជ្ឈន្តិ សវិតត្តសវិចារា ខន្ធ កុំ កត្វា អស្សា-
 ទេតិ អភិធម្មតិ តំ កុំ កត្វា សវិតត្តសវិចារា ខន្ធា
 ច វិតត្តោ ច ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ សហជាតាធិបតិ
 សវិតត្តសវិចារា អធិបតិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធនំ
 វិតត្តស្ស ច អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៥៧] សវិតត្តសវិចារា ធម្មា សវិតត្តសវិ-
 ចារស្ស ច អវិតត្តវិចារបត្តស្ស ច អវិតត្តអវិចា-
 រស្ស ច ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សហជាតាធិបតិ សវិតត្តសវិចារា អធិបតិ សម្ប-
 យុត្តកានំ ខន្ធនំ វិតត្តស្ស ច ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច
 រូចានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបំណក អនុលោម មន្ត្រិកប្បដ្ឋាន

អំពីមគ្គ . . . អំពីផល . . . ធ្វើផល ឲ្យជាទីគោរព ហើយ
 ពិចារណា ខន្ធចាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី
 វិតក្កៈក្តី ធ្វើផលនោះ ឲ្យជាទីគោរព ទើបកើតឡើង (បុគ្គល) ធ្វើ
 ខន្ធចាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ឲ្យជា
 ទីគោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ ខន្ធចាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយ
 វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ធ្វើខន្ធនោះ ឲ្យជាទីគោរព ទើប
 កើតឡើង ។ ឯសហជាតាធិបតី គឺ (ធម៌) ជាអធិបតី ដែលប្រកប
 ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃសម្បយុត្តកក្ខន្ធចាំងឡាយ
 ផង វិតក្កៈផង ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ ។

[១៥៧] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន
 វិចារៈផង ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតី គឺ (ធម៌)
 ជាអធិបតី ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 សម្បយុត្តកក្ខន្ធចាំងឡាយផង វិតក្កៈផង ចិត្តសមុប្បាយចាំងឡាយផង
 ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ ។

វិចិត្តកិច្ច បញ្ញាវិញ

[១៥៨] អវិភក្តវិចារមត្តា ធម្មោ អវិភក្តវិចារ-
 មត្តស្ស ធម្មស្ស អធិបតីប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្ម-
 ណាធិបតី សហជាតាធិបតី ។ អារម្មណាធិបតី អវិ-
 ភក្តវិចារមត្តា ឈា ធា . . . មត្តា . . . ដលា វុដ្ឋហិត្វា
 ដលំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ តំ កុំ កត្វា វិតក្កោ
 ឧប្បជ្ជតិ អវិភក្តវិចារមត្តោ ខន្ធទេ ច វិភក្តញ្ច កុំ
 កត្វា អស្សនេតិ អភិនន្តតិ តំ កុំ កត្វា វិតក្កោ
 ឧប្បជ្ជតិ ។ សហជាតាធិបតី អវិភក្តវិចារមត្តា
 អធិបតី សម្បយុត្តកាធំ ខន្ធទំ អធិបតីប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[១៥៩] អវិភក្តវិចារមត្តា ធម្មោ សវិភក្ត-
 សវិចារស្ស ធម្មស្ស អធិបតីប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្មណាធិបតី អវិភក្តវិចារមត្តា ឈា ធា វុដ្ឋហិត្វា
 មត្តា . . . ដលា . . . ដលំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ

វិញ្ញាណក្ខន្ធៈ បញ្ញាវារៈ

(១៥៨) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បាន
ដល់ការម្សុណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ ការម្សុណាធិបតិ គឺ
(បុគ្គល) ចេញហើយអំពីឈាន ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ...
អំពីមគ្គ ... អំពីផល ធ្វើផល ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា
វិតក្កៈ ធ្វើផលនោះ ឲ្យជាទីគោរព ទើបកើតឡើង (បុគ្គល) ធ្វើខន្ធ
ទាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិតក្កៈផង ឲ្យជាទី
គោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ វិតក្កៈ ធ្វើខន្ធនោះ ឲ្យជាទី
គោរព ទើបកើតឡើង ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ (ធម៌) ជាអធិបតិ
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃសម្បយុត្តកក្ខន្ធទាំង-
ឡាយ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

(១៥៩) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជា
បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយ
អធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់ការម្សុណាធិបតិ គឺ (បុគ្គល) ចេញហើយ
អំពីឈាន ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អំពីមគ្គ ...
អំពីផល ... ធ្វើផល ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បង្ខំ

តំ កុំ កត្វា សវិតក្កសវិចារា ខត្វា ឧប្បជ្ឈន្តិ អវិ-
តក្កវិចារមត្តោ ខន្ធេ ច វិតក្កញ្ច កុំ កត្វា អស្សា-
នេតិ អភិនន្តតិ តំ កុំ កត្វា រកោ ឧប្បជ្ឈន្តិ
ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

[១៦០] អវិតក្កវិចារមត្តោ ធម្មោ អវិតក្កអវិចា-
រស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជា-
តាធិបតិ អវិតក្កវិចារមត្តា អធិបតិ វិចារស្ស ចិត្ត-
សមុដ្ឋានានញ្ច រូបានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៦១] អវិតក្កវិចារមត្តោ ធម្មោ អវិតក្កវិចារ-
មត្តស្ស ច អវិតក្កអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស អធិបតិ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតាធិបតិ អវិតក្កវិចារ-
មត្តា អធិបតិ សម្បយុត្តកានំ ខត្វានំ វិចារស្ស
ច ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូបានំ អធិបតិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[១៦២] អវិតក្កវិចារមត្តោ ធម្មោ សវិតក្ក-
សវិចារស្ស ច អវិតក្កវិចារមត្តស្ស ច ធម្មស្ស
អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ខន្ធចាំន់ឡាយ ដែលប្រកប ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ធ្វើផលនោះ
ឲ្យជាទីគោរព ទើបកើតឡើង (បុគ្គល) ធ្វើខន្ធចាំន់ឡាយ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិតក្កៈផង ឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ រីក-
រាយ រាគៈ ធ្វើខន្ធនោះ ឲ្យជាទីគោរព ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង ។

[១៦០] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បាន
ដល់សហជាតាធិបតិ គឺ (ធម៌) ជាអធិបតិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែ
វិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃវិចារៈផង ចិត្តសមុដ្ឋានរូបទាំងឡាយផង ដោយ
អធិបតិប្បច្ច័យ ។

[១៦១] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ
គឺ (ធម៌) ជាអធិបតិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃសម្បយុត្តកក្ខន្ធចាំន់ឡាយផង វិចារៈផង ចិត្តសមុដ្ឋានរូបទាំងឡាយ
ផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[១៦២] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
មានត្រឹមតែវិចារៈផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់ការមូណាធិបតិ

វិគតក្តីពេ បញ្ញាវារ

អវិគតក្តីវិចារមត្តា ឈាណា វុដ្ឋហិត្វា មត្តា ... ដលា ...
 ដលំ កុំ កត្វា បច្ចុវេក្ខតិ តំ កុំ កត្វា សវិគត្ត-
 សវិចារា ខន្ធា ច វិគត្តោ ច ឧប្បជ្ឈន្តិ អវិគត្ត-
 វិចារមត្តេ ខន្ធា ច វិគត្តញ្ច កុំ កត្វា អស្សុនេតិ
 អភិនន្តតិ តំ កុំ កត្វា សវិគត្តសវិចារា ខន្ធា ច
 វិគត្តោ ច ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

(១២៣) អវិគតក្តីអវិចារា ធម្មោ អវិគតក្តីអវិចារស្ស
 ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ
 សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ និព្វានំ អវិគត្ត-
 អវិចារស្ស មត្តស្ស ដលស្ស វិចារស្ស ច អធិបតិ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សហជាតាធិបតិ អវិគត្ត-
 អវិចារា អធិបតិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានានញ្ច រូតានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(១២៤) អវិគតក្តីអវិចារា ធម្មោ សវិគត្តសវិចា-
 រស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណា-
 ធិបតិ អវិចារា អវិគតក្តីអវិចារា ឈាណា ... មត្តា ...

វិតក្កតិៈ បញ្ញាវារៈ

គឺ (បុគ្គល) ចេញហើយអំពីឈាន ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ
អំពីមគ្គ . . . អំពីផល . . . ធ្វើផល ឲ្យជាទីគោរព ហើយ
ពិចារណា ខន្ធចាំន់ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី
វិតក្កៈក្តី ធ្វើខុសនោះ ឲ្យជាទីគោរព ទើបកើតឡើង (បុគ្គល)ធ្វើ
ខន្ធចាំន់ឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិតក្កៈផង ឲ្យ
ជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ ខន្ធចាំន់ឡាយ ដែលប្រកបដោយ
វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ធ្វើខន្ធនោះ ឲ្យជាទីគោរព
ទើបកើតឡើង ។

(១៦៣) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់
ការមូណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ ការមូណាធិបតិ គឺ ព្រះនិព្វាន
ជាបច្ច័យ នៃមគ្គនិងផល ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង វិចារៈផង
ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ (ធម៌) ជាអធិបតិ ដែល
មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃសម្បយុត្តកក្កន្ធចាំន់ឡាយផង
ចិត្តសមុដ្ឋានរូបចាំន់ឡាយផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

(១៦៤) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអធិបតិ-
ប្បច្ច័យ បានដល់ការមូណាធិបតិ គឺ ព្រះអរិយបុគ្គលចាំន់ឡាយ ចេញ
ហើយអំពីឈាន ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ . . . អំពីមគ្គ . . .

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

ដលា វុដ្ឋហិត្វា ដលំ កុំ កត្វា បច្ចុវេក្ខន្តិ តំ កុំ
 កត្វា សវិតក្កសវីចារា ខន្ធា ឧប្បជ្ឈន្តិ អរិយា និព្វានំ
 កុំ កត្វា បច្ចុវេក្ខន្តិ និព្វានំ តោត្រកុស្ស វេទានស្ស
 សវិតក្កសវីចារស្ស មត្តស្ស ដលស្ស អនិបតិប្ប
 ច្ចយេន បច្ចយោ ចក្កំ កុំ កត្វា អស្សាទេតិ
 អភិនន្តតិ តំ កុំ កត្វា វាតោ ឧប្បជ្ឈតិ ទិដ្ឋិ ឧប្ប-
 ជ្ឈតិ សោតំ ... យានំ ជ្ជំ កាយំ រូបេ សន្នេ
 កន្នេ រសេ ដោដ្ឋព្វេ វត្ថំ ... អវិតក្កអវិចារេ ខន្ធ
 ច វិចារញ្ច កុំ កត្វា អស្សាទេតិ អភិនន្តតិ តំ
 កុំ កត្វា វាតោ ឧប្បជ្ឈតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ ។

(១៦៥) អវិតក្កអវិចារោ ធម្មោ អវិតក្កវិចារ-
 មត្តស្ស ធម្មស្ស អនិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្ម-
 ណានិបតិ អរិយា អវិតក្កអវិចារា ឈានា វុដ្ឋហិត្វា ...
 មត្តា ... ដលា ... ដលំ កុំ កត្វា បច្ចុវេក្ខន្តិ តំ
 កុំ កត្វា វិតក្កោ ឧប្បជ្ឈតិ អរិយា និព្វានំ កុំ កត្វា

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ចេញហើយអំពីផល ធ្វើផល ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ខន្ធចាំន់-
 ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ធ្វើនូវផលនោះ ឲ្យជា
 ទីគោរព ទើបកើតឡើង ព្រះអរិយបុគ្គលចាំន់ឡាយ ធ្វើព្រះនិព្វាន ឲ្យជា
 ទីគោរព ហើយពិចារណា ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃគោត្រកូ នឹងវេទានៈ
 នៃមគ្គនិងផល ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអធិប-
 តិប្បច្ច័យ (បុគ្គល) ធ្វើចក្ខុ ឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ
 ធ្វើចក្ខុនោះ ឲ្យជាទីគោរព ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង ធ្វើនូវ
 សោតៈ . . . ឃានៈ ដំក្ក កាយ ពួករូប ពួកសំឡេង ពួកក្លិន ពួក
 រស ពួកផោដ្ឋព្វៈ វត្ថុ . . . នូវខន្ធចាំន់ឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មិនមានវិចារៈផង វិចារៈផង ឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ
 រាគៈ ធ្វើខន្ធនោះ ឲ្យជាទីគោរព ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង ។

(១៦៥) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់
 ការមូណាធិបតិ គឺ អរិយបុគ្គលចាំន់ឡាយ ចេញហើយអំពីឈាន ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ . . . អំពីមគ្គ . . . អំពីផល . . . ធ្វើផលឲ្យ
 ជាទីឲ្យគោរព ហើយពិចារណា វិតក្កៈ ធ្វើផលនោះ ឲ្យជាទីឲ្យគោរព
 ទើបកើតឡើង ព្រោះអរិយបុគ្គលចាំន់ឡាយ ធ្វើព្រះនិព្វាន ឲ្យជាទីគោរព

វិចិត្តកិច្ច បញ្ញាវិបាក

បច្ចុវេទ្ធាន្តំ និព្វានំ អវិចិត្តាវិចារមត្តស្ស មត្តស្ស
 ផលស្ស វិចិត្តស្ស ច អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ចក្កំ ... វត្ថុ ... អវិចិត្តាវិចារេ ខន្ធ ច វិចារញ្ច
 កុំ កត្វា អស្សាទេតិ អភិជន្នតិ តំ កុំ កត្វា
 វិតត្តោ ឧប្បជ្ជតិ ។

[១៦៦] អវិចិត្តាវិចារេ ធម្មោ អវិចិត្តាវិចារ-
 មត្តស្ស ត អវិចិត្តាវិចារស្ស ច ធម្មស្ស អធិបតិ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ និព្វានំ អវិ-
 ចិត្តាវិចារមត្តស្ស មត្តស្ស ផលស្ស វិចារស្ស ច
 អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៦៧] អវិចិត្តាវិចារេ ធម្មោ សវិចិត្តសវិ-
 ចារស្ស ច អវិចិត្តាវិចារមត្តស្ស ច ធម្មស្ស អធិ-
 បតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ អវិយា
 អវិចិត្តាវិចារេ ឈាតា ... មត្តា ... ផលា វុដ្ឋហិត្វា
 ផលំ កុំ កត្វា បច្ចុវេទ្ធាន្តំ តំ កុំ កត្វា សវិ-
 ចិត្តសវិចារេ ខន្ធ ច វិតត្តោ ច ឧប្បជ្ជន្តំ អវិយា
 និព្វានំ កុំ កត្វា បច្ចុវេទ្ធាន្តំ និព្វានំ កោត្រភុស្ស

វិតក្កត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

ហើយពិចារណា ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃមគ្គនិងផល ដែលមិនមានវិតក្កៈ
មានត្រឹមតែវិចារៈផង វិតក្កៈផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ (បុគ្គល) ធ្វើ
នូវចក្ខុ . . . វត្ថុ . . . នូវខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន
វិចារៈផង វិចារៈផង ឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ វិតក្កៈ
ធ្វើខន្ធនោះ ឲ្យជាទីគោរព ទើបកើតឡើង ។

[១៦៦] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិន
មានវិចារៈផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់ការមូណាធិបតិ គឺ ព្រះ
និព្វាន ជាបច្ច័យ នៃមគ្គនិងផល ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង
វិចារៈផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[១៦៧] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែល
មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់
ការមូណាធិបតិ គឺ ព្រះអរិយបុគ្គលទាំងឡាយ ចេញហើយអំពីឈាន
ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ . . . អំពីមគ្គ . . . អំពីផល
ធ្វើផល ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ខន្ធទាំងឡាយ ដែល
ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ធ្វើផលនោះ ឲ្យជា
ទីគោរព ទើបកើតឡើង ព្រះអរិយបុគ្គលទាំងឡាយ ធ្វើព្រះនិព្វាន
ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃគោត្រកូ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

វោទានស្ស វិតក្កស្ស ច សវិតក្កសវីហារស្ស មត្តស្ស
 វិតក្កស្ស ច សវិតក្កសវីហារស្ស វេលស្ស វិតក្កស្ស
 ច អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចក្កំ កក្កំ កត្វា ។
 សង្ខតំ ។ វត្ថុ ... អវិតក្កអវីហារេ ខន្ធទេ ច វិហារញ្ច
 កក្កំ កត្វា អស្សនេតិ អភិធម្មតិ តំ កក្កំ កត្វា
 សវិតក្កសវីហារេ ខន្ធទេ ច វិតក្កោ ច ឧប្បជ្ជន្តិ ។

[១៦៨] អវិតក្កវិហារមត្តោ ច អវិតក្កអវីហារេ
 ច ធម្មា សវិតក្កសវីហារស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ អវិតក្កវិហារមត្តោ
 ខន្ធទេ ច វិហារញ្ច កក្កំ កត្វា សវិតក្កសវីហារេ ខន្ធទេ
 ឧប្បជ្ជន្តិ ។

[១៦៩] អវិតក្កវិហារមត្តោ ច អវិតក្កអវីហារេ
 ច ធម្មា អវិតក្កវិហារមត្តស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ អវិតក្កវិហារមត្តោ
 ខន្ធទេ ច វិហារញ្ច កក្កំ កត្វា វិតក្កោ ឧប្បជ្ជន្តិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

វេទានៈ និងវិតក្កៈផង មគ្គ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
 និងវិតក្កៈផង ផល ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ និងវិតក្កៈ
 ផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ធ្វើចក្ខុ ឲ្យជាទីគោរព ។ សេចក្តីបំប្រញា ។
 (បុគ្គល ធ្វើ) នូវវិត្ត . . . នូវខន្ធចាំន់ឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន
 វិចារៈផង វិចារៈផង ឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ ខន្ធចាំន់-
 ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ធ្វើខន្ធ
 នោះ ឲ្យជាទីគោរព ទើបកើតឡើង ។

(១៦៨) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
 ប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់ការមូណាធិបតិ គឺ
 ខន្ធចាំន់ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ធ្វើខន្ធចាំន់-
 ឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ឲ្យជាទី
 គោរព ទើបកើតឡើង ។

(១៦៩) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់ការមូណាធិបតិ គឺ
 វិតក្កៈ ធ្វើខន្ធចាំន់ឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈ
 ផង ឲ្យជាទីគោរព ទើបកើតឡើង ។

វិញ្ញាណ បញ្ញាវិញ

[១៧០] អវិភង្គវិចារមត្តោ ច អវិភង្គអវិចារោ
 ច ធម្មា សវិភង្គសវិចារស្ស ច អវិភង្គអវិចារមត្តស្ស
 ច ធម្មស្ស អធិបតីប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណា-
 ធិបតី អវិភង្គវិចារមត្តោ ខន្ធ ច វិចារញ្ច កុំ កត្វា
 សវិភង្គសវិចារា ខន្ធ ច វិភង្គោ ច ឧប្បជ្ជន្តិ ។

[១៧១] សវិភង្គសវិចារោ ច អវិភង្គវិចារមត្តោ
 ច ធម្មា សវិភង្គសវិចារស្ស ធម្មស្ស អធិបតីប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតី សវិភង្គសវិចារ
 ខន្ធ ច វិភង្គញ្ច កុំ កត្វា សវិភង្គសវិចារា
 ខន្ធ ឧប្បជ្ជន្តិ ។

[១៧២] សវិភង្គសវិចារោ ច អវិភង្គវិចារមត្តោ ច
 ធម្មា អវិភង្គវិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស អធិបតីប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អារម្មណាធិបតី សវិភង្គសវិចារ ខន្ធ ច
 វិភង្គញ្ច កុំ កត្វា វិភង្គោ ឧប្បជ្ជន្តិ ។

វិតក្កត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

(១៧០) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈផង ដោយអធិបត្តិបច្ច័យ បានដល់ការមូលាធិបតិ គឺ ខន្ធាន័ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ធ្វើខន្ធាន័ឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ឲ្យជាទីគោរព ទើបកើតឡើង ។

(១៧១) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអធិបត្តិបច្ច័យ បានដល់ការមូលាធិបតិ គឺ ខន្ធាន័ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ធ្វើខន្ធាន័ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង ឲ្យជាទីគោរព ទើបកើតឡើង ។

(១៧២) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអធិបត្តិបច្ច័យ បានដល់ការមូលាធិបតិ គឺ វិតក្កៈ ធ្វើខន្ធាន័ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង ឲ្យជាទីគោរព ទើបកើតឡើង ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[១៧៣] សវិតត្តសវិចារោ ច អវិតត្តវិចារមត្តោ
 ច ធម្មា សវិតត្តសវិចារស្ស ច អវិតត្តវិចារមត្តស្ស
 ច ធម្មស្ស អធិបតីប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណា-
 ធិបតី សវិតត្តសវិចារោ ខន្ធ ច វិតត្តញ្ច កុំ កត្វា
 សវិតត្តសវិចារោ ខន្ធ ច វិតត្តោ ច ឧប្បជ្ជន្តំ ។

[១៧៤] សវិតត្តសវិចារោ ធម្មា សវិតត្តសវិចា-
 រស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា
 សវិតត្តសវិចារោ ខន្ធ បច្ឆិមាធំ បច្ឆិមាធំ សវិតត្ត-
 សវិចារាធំ ខន្ធចំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អនុលោមំ តោត្រកុស្ស អនុលោមំ វេទានស្ស
 តោត្រកុ សវិតត្តសវិចារស្ស មគ្គស្ស វេទានំ
 សវិតត្តសវិចារស្ស មគ្គស្ស សវិតត្តសវិចារោ
 មត្តោ សវិតត្តសវិចារស្ស វេលស្ស សវិតត្តសវិចារំ
 វេលំ សវិតត្តសវិចារស្ស វេលស្ស អនុលោមំ
 សវិតត្តសវិចារាយ វេលសមាបត្តិយា អនន្តរប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[១៧៣] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកប
 ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែ
 វិចារៈផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់ការម្សណាធិបតិ គឺ ខន្ធាន៍-
 ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ធ្វើខន្ធាន៍-
 ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង ឲ្យជាទី
 គោរព ទើបកើតឡើង ។

[១៧៤] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអនន្ត-
 រាប្បច្ច័យ ខន្ធាន៍ឡាយ មុន ។ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
 វិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធាន៍ឡាយ ក្រោយ ។ ដែលប្រកបដោយ
 វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ អនុលោម (ជាបច្ច័យ)
 នៃគោត្រកូ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃរោទានៈ គោត្រកូ (ជាបច្ច័យ) នៃ
 មគ្គ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ រោទានៈ (ជាបច្ច័យ) នៃ
 មគ្គដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ មគ្គ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
 ប្រកបដោយវិចារៈ(ជាបច្ច័យ)នៃផល ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
 វិចារៈ ផលដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ (ជាបច្ច័យ) នៃផល
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃផល-
 សមាបត្តិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ។

វិញ្ញាណបញ្ញា

[១៧៥] សរីរត្រួតសរីរាភារ ធម្មា អរិកត្រួតសរី-
 មត្តស្ស ធម្មស្ស អនន្តរវដ្តយេន បច្ចយោ បុរិមា
 បុរិមា សរីរត្រួតសរីរាភារ ខន្ធា បច្ចិមស្ស បច្ចិមស្ស
 រិកត្រួតស្ស អនន្តរវដ្តយេន បច្ចយោ សរីរត្រួតសរី-
 ចារំ ចុត្តិមត្តំ អរិកត្រួតសរីរាភារមត្តស្ស ឧបច្ចត្តិមត្តស្ស
 សរីរត្រួតសរីរាភារ ខន្ធា អរិកត្រួតសរីរាភារមត្តស្ស វដ្តនស្ស
 រិកត្រួតស្ស ច អរិកត្រួតសរីរាភារមត្តស្ស ឈានស្ស បរិកត្តំ
 អរិកត្រួតសរីរាភារមត្តស្ស ឈានស្ស គោត្រភុ អរិកត្រួត-
 រិកត្រួតស្ស មត្តស្ស វេទានំ អរិកត្រួតសរីរាភារមត្តស្ស
 មត្តស្ស អនុលោមំ អរិកត្រួតសរីរាភារមត្តស្ស ផលសមា-
 បត្តិយោ រិកត្រួតស្ស ច អនន្តរវដ្តយេន បច្ចយោ ។

[១៧៦] សរីរត្រួតសរីរាភារ ធម្មា អរិកត្រួតអរិ-
 ចារស្ស ធម្មស្ស អនន្តរវដ្តយេន បច្ចយោ អារដ្ឋនា
 បញ្ចន្ធា វិញ្ញាណនំ អនន្តរវដ្តយេន បច្ចយោ

វិតក្កត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

(១៧៥) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអនន្ត-
 រឫច្ច័យ គឺ ខន្ធចាំងឡាយមុន ។ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
 វិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃវិតក្កៈ ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរឫច្ច័យ ចុតិចិត្ត
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ (ជាបច្ច័យ) នៃឧបបត្តិចិត្ត
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ខន្ធចាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយ
 វិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ (ជាបច្ច័យ) នៃវុជ្ជានៈ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈផង វិតក្កៈផង បរិកម្ម នៃឈាន ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈ (ជាបច្ច័យ) នៃឈាន ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែ
 វិចារៈ គោត្រក្ខ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ
 វេទានៈ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ
 អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃផលសមាបត្តិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែ
 វិចារៈផង វិតក្កៈផង ដោយអនន្តរឫច្ច័យ ។

(១៧៦) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ
 ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយអនន្តរ-
 ឫច្ច័យ ភាវជ្ជនៈ ជាបច្ច័យ នៃវិញ្ញាណ ៥ ដោយអនន្តរឫច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

សវិតត្តសវិចារំ ចុតិចិត្តំ អវិតត្តអវិចារស្ស ឧបបត្តិ-
 ចិត្តស្ស វិចារស្ស ច អនន្តរវ្យាដ្ឋយេន បច្ចយោ
 សវិតត្តសវិចារា ខត្វា អវិតត្តអវិចារស្ស វុដ្ឋានស្ស
 វិចារស្ស ច ទុតិយស្ស ឈានស្ស បរិកម្មំ ទុតិយេ
 ឈានេ វិចារស្ស អនន្តរវ្យាដ្ឋយេន បច្ចយោ តតិ-
 យស្ស ឈានស្ស បរិកម្មំ . . . ចតុត្ថស្ស ឈានស្ស
 បរិកម្មំ . . . អាគាសានញ្ញាយតនស្ស បរិកម្មំ . . .
 វិញ្ញាណញ្ញាយតនស្ស បរិកម្មំ . . . អាគិញ្ញញ្ញាយត-
 នស្ស បរិកម្មំ . . . ទេវសញ្ញាសញ្ញាយតនស្ស បរិ-
 កម្មំ . . . ទិព្វស្ស ចក្ខុស្ស បរិកម្មំ . . . ទិព្វាយ
 សោតនាតុយា បរិកម្មំ . . . ឥន្ទ្រិដញ្ញាណស្ស
 បរិកម្មំ . . . ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស បរិកម្មំ . . .
 បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស យថាកម្មបកញ្ញា-
 ណស្ស អនាគតសញ្ញាណស្ស បរិកម្មំ . . . តោត្រកុ
 អវិតត្តអវិចារស្ស មគ្គស្ស វិចារស្ស ច វេទានំ
 អវិតត្តអវិចារស្ស មគ្គស្ស វិចារស្ស ច អនុលោមំ
 អវិតត្តអវិចារាយ ផលសមាបត្តិយា វិចារស្ស ច
 អនន្តរវ្យាដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ចុតិចិត្ត ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃឧប-
 បត្តិចិត្ត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង វិចារៈផង ដោយអនន្តរាប្ប-
 ច័យ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ
 នៃវដ្តានៈ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង វិចារៈផង បរិកម្ម នៃ
 ទុតិយជ្ឈាន ជាបច្ច័យ នៃវិចារៈ ក្នុងទុតិយជ្ឈាន ដោយអនន្តរាប្បច័យ
 បរិកម្ម នៃតតិយជ្ឈាន . . . បរិកម្ម នៃចតុត្ថជ្ឈាន បរិកម្ម នៃអាកា-
 សានញ្ញាយតនៈ . . . បរិកម្ម នៃវិញ្ញាណញ្ញាយតនៈ . . . បរិកម្ម
 នៃអាកិញ្ញាយតនៈ . . . បរិកម្ម នៃនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ . . .
 បរិកម្ម នៃទិព្វចក្ខុ . . . បរិកម្ម នៃទិព្វសោតធាតុ . . . បរិកម្ម នៃឥន្ទ្រ-
 វិជញ្ញាណ . . . បរិកម្ម នៃចេតោបរិយញ្ញាណ . . . បរិកម្ម នៃបុព្វេ-
 និវេសានុស្សតិញ្ញាណ យថាភម្មបត្តញ្ញាណ និងអនាគតិសញ្ញាណ . . .
 គោត្រក្ខ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈផង
 វិចារៈផង វេទានៈ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមាន
 វិចារៈផង វិចារៈផង អនុលោម ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង វិចារៈផង ដោយអនន្តរាប្បច័យ ។

វិញ្ញត្តិកេ បញ្ញាវិកេ

[១៧៧] សវិតត្តសវិចារោ ធម្មោ អវិតត្តវិចារ-
មត្តស្ស ច អវិតត្តអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស អនន្តរប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ សវិតត្តសវិចារំ ចុតិចិត្តំ អវិ-
តត្តវិចារមត្តស្ស ឧបបត្តិចិត្តស្ស វិចារស្ស ច អនន្តរ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ សវិតត្តសវិចារោ ទដ្ឋា អវិតត្ត-
វិចារមត្តស្ស វុដ្ឋានស្ស វិចារស្ស ច អនន្តរប្បច្ចយេន
បច្ចយោ អវិតត្តវិចារមត្តស្ស ឈានស្ស បរិកម្មំ
អវិតត្តវិចារមត្តស្ស ឈានស្ស វិចារស្ស ច អនន្តរប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ កោត្រកុ អវិតត្តវិចារមត្តស្ស មត្តស្ស
វិចារស្ស ច វេទានំ អវិតត្តវិចារមត្តស្ស មត្តស្ស
វិចារស្ស ច អនុលោមំ អវិតត្តវិចារមត្តាយ ផល-
សមាបត្តិយា វិចារស្ស ច អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៧៨] សវិតត្តសវិចារោ ធម្មោ សវិតត្តសវិ-
ចារស្ស ច អវិតត្តវិចារមត្តស្ស ច ធម្មស្ស អនន្តរ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា សវិតត្តសវិចារោ
ទដ្ឋា បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ សវិតត្តសវិចារោ ទដ្ឋានំ

វិញ្ញាណៈ បញ្ញាវិញ្ញាណៈ

(១៧៧) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈផង ដោយអនន្តរបច្ច័យ គឺ ចុតិចិត្ត
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃឧបបត្តិចិត្ត ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ដោយអនន្តរបច្ច័យ ខន្ធ
 ទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃវុដ្ឋានៈ
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ដោយអនន្តរបច្ច័យ
 បរិកម្ម នៃឈាន ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
 នៃឈាន ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ដោយ
 អនន្តរបច្ច័យ គោត្រក្ខ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ ដែលមិនមានវិតក្កៈមាន
 ត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង វេទានៈ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ ដែលមិន
 មានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង អនុលោម ជាបច្ច័យ នៃ
 ផលសមាបត្តិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ដោយ
 អនន្តរបច្ច័យ ។

(១៧៨) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ
 នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិន
 មានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ដោយអនន្តរបច្ច័យ គឺ ខន្ធទាំងឡាយ
 មុន ។ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ
 ទាំងឡាយ ក្រោយ ។ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

វិតក្កស្ស ច អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនុលោមំ
 តោត្រកុស្ស វិតក្កស្ស ច អនុលោមំ វេទានស្ស
 វិតក្កស្ស ច តោត្រកុ សវិតក្កសវិចារស្ស មត្តស្ស
 វិតក្កស្ស ច វេទានំ សវិតក្កសវិចារស្ស មត្តស្ស
 វិតក្កស្ស ច សវិតក្កសវិចារោ មត្តោ សវិតក្ក-
 សវិចារស្ស ដលស្ស វិតក្កស្ស ច សវិតក្កសវិចារំ
 ដលំ សវិតក្កសវិចារស្ស ដលស្ស វិតក្កស្ស ច
 អនុលោមំ សវិតក្កសវិចារាយ ដលសមាបត្តិយា
 វិតក្កស្ស ច អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៧៩] អវិតក្កវិចារមត្តោ ធម្មោ អវិតក្កវិចារ-
 មត្តស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមោ
 បុរិមោ វិតក្កោ បច្ឆិមស្ស បច្ឆិមស្ស វិតក្កស្ស អនន្ត-
 រប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមោ បុរិមោ អវិតក្កវិចារមត្តា
 ខន្ធោ បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ អវិតក្កវិចារមត្តានំ ខន្ធានំ
 អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិតក្កវិចារមត្តោ មត្តោ
 អវិតក្កវិចារមត្តស្ស ដលស្ស អវិតក្កវិចារមត្តំ ដលំ
 អវិតក្កវិចារមត្តស្ស ដលស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

វិតក្កៈផង ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃគោត្រកូផង
 វិតក្កៈផង អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃរោទានៈផង វិតក្កៈផង គោត្រកូ
 (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈ
 ផង រោទានៈ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
 វិចារៈផង វិតក្កៈផង មគ្គ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
 ជាបច្ច័យ នៃផល ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង
 វិតក្កៈផង ផល ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ (ជាបច្ច័យ)
 នៃផល ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង អនុ-
 លោម ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
 ដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ ។

(១៧៩) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ គឺ
 វិតក្កៈ មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃវិតក្កៈ ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ ខន្ធ
 ទាំងឡាយ មុន ។ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
 នៃខន្ធទាំងឡាយ ក្រោយ ។ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ
 ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ មគ្គ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ (ជា
 បច្ច័យ) នៃផល ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ផល ដែលមិន
 មានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃផលដែលមិនមានវិតក្កៈមាន
 ត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ ។

វិភក្តិពេញវិញ

[១៨០] អវិភក្តិវិចារមត្តា ធម្មោ សវិភក្តិសវិ-
 ចារស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា
 បុរិមា វិភក្តោ បច្ចិមាធំ បច្ចិមាធំ សវិភក្តិសវិ-
 ចារាធំ ខន្ធចំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិភក្តិ-
 វិចារមត្តំ ចុតិចិត្តំ សវិភក្តិសវិចារស្ស ឧបបតិចិត្តស្ស
 អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិភក្តិវិចារមត្តំ កវន្តំ
 អាវន្តនាយ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិភក្តិវិចារ-
 មត្តា ខន្ធចំ សវិភក្តិសវិចារស្ស វុដ្ឋានស្ស អនន្ត-
 រប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៨១] អវិភក្តិវិចារមត្តា ធម្មោ អវិភក្តិអវិ-
 ចារស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា
 បុរិមា អវិភក្តិវិចារមត្តា ខន្ធចំ បច្ចិមស្ស បច្ចិមស្ស
 វិចារស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិភក្តិវិចារ-
 មត្តំ ចុតិចិត្តំ វិភក្តោ ច អវិភក្តិអវិចារស្ស ឧប-
 បតិចិត្តស្ស វិចារស្ស ច អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អវិភក្តិវិចារមត្តា ខន្ធចំ វិភក្តោ ច អវិភក្តិអវិចា-
 រស្ស វុដ្ឋានស្ស វិចារស្ស ច អនន្តរប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ បេ ។

វិតក្កតិកៈ បញ្ចាវារៈ

[១៨០] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ
គឺ វិតក្កៈ មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធាវ័ន្យាយ ក្រោយ ។ ដែលប្រកប
ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ចុតិចិត្ត ដែលមិន
មានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃឧបបត្តិចិត្ត ដែលប្រកបដោយ
វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ កវណ្ឌៈ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
មានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃការដួនៈ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ខន្ធ
ចាវ័ន្យាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃវុដ្ឋានៈ
ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

[១៨១] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ពួក
ខន្ធ មុន ។ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃវិចារៈ
ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ចុតិចិត្ត ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹម
តែវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃឧបបត្តិចិត្ត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិន
មានវិចារៈផង វិចារៈផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ពួកខន្ធ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃវុដ្ឋានៈ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង វិចារៈផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[១៨២] អវិភត្តវិចារមត្តោ ធម្មោ អវិភត្តវិចារ-
 មត្តស្ស ច អវិភត្តវិចារស្ស ច ធម្មស្ស អនន្តរ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា អវិភត្តវិចារ-
 មត្តា ខន្ធា បច្ឆិមាធំ បច្ឆិមាធំ អវិភត្តវិចារមត្តាធំ
 ខន្ធាធំ វិចារស្ស ច អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិ-
 ភត្តវិចារមត្តោ មត្តោ អវិភត្តវិចារមត្តស្ស ផលស្ស
 វិចារស្ស ច អវិភត្តវិចារមត្តំ ផលំ អវិភត្តវិចារមត្តស្ស
 ផលស្ស វិចារស្ស ច អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៨៣] អវិភត្តវិចារមត្តោ ធម្មោ សវិភត្ត-
 សវិចារស្ស ច អវិភត្តវិចារមត្តស្ស ច ធម្មស្ស
 អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា វិភត្តោ
 បច្ឆិមាធំ បច្ឆិមាធំ សវិភត្តសវិចារាធំ ខន្ធាធំ
 វិភត្តស្ស ច អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិភត្ត-
 វិចារមត្តំ បុតិបត្តំ សវិភត្តសវិចារស្ស ឧបបត្តិ-
 តិស្ស វិភត្តស្ស ច អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(១៧២) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ មុន ។ ដែល
មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ក្រោយ ។ ដែល
មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ មគ្គ
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ (ជាបច្ច័យ) នៃផល ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ផល ដែលមិនមានវិតក្កៈ មាន
ត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃផល ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ
ផង វិចារៈផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

(១៨៣) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិន
មានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ វិតក្កៈ មុន ។
ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ក្រោយ ។ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកប
ដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ច្បិតចិត្ត ដែលមិន
មានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃឧបបត្តិចិត្ត ដែលប្រកប
ដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ

វិញ្ញាណបញ្ញា

អវិភត្តាវិចារមន្តំ កវដ្ឋំ អវដ្ឋនាយ វិភត្តស្ស ច អនន្ត-
 វប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិភត្តាវិចារមន្តា ខន្ធា សវិ-
 ភត្តសវិចារស្ស វដ្ឋានស្ស វិភត្តស្ស ច អនន្តវប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១១២] អវិភត្តាវិចារោ ធម្មោ អវិភត្តាវិចារស្ស
 ធម្មស្ស អនន្តវប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា
 វិចារោ បច្ឆិមស្ស បច្ឆិមស្ស វិចារស្ស អនន្តវប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ។ បេ ។ បុរិមា បុរិមា អវិភត្ត-
 អវិចារោ ខន្ធា បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ អវិភត្តាវិចារានំ
 ខន្ធានំ អនន្តវប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិភត្តាវិចារោ
 មន្តោ អវិភត្តាវិចារស្ស ផលស្ស អវិភត្តាវិចារំ
 ផលំ អវិភត្តាវិចារស្ស ផលស្ស អនន្តវប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ធិរោចា វដ្ឋបាទ្តស្ស រោសិកា ធិរោចា
 យនំ អវិភត្តាវិចារាយ ផលសមាបត្តិយោ វិចារស្ស
 ច អនន្តវប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

វិញ្ញត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

ភវន្តៈ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃការជួនផង
 វិតក្កៈផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ពួកខន្ធ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែ
 វិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃវដ្តានៈ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
 ផង វិតក្កៈផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

(១៨៤) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ វិចារៈ មុន ។
 ជាបច្ច័យ នៃវិចារៈ ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។ បេ ។ ពួកខន្ធ
 មុន ។ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ក្រោយ ។
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ មគ្គ ដែលមិនមាន
 វិតក្កៈមិនមានវិចារៈ (ជាបច្ច័យ) នៃផល ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ
 ផល ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃផល ដែលមិនមាន
 វិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ នៅសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ
 (របស់បុគ្គល) កាលចេញ អំពីនិរោធិ ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង វិចារៈផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[១៨៥] អវិភត្តិអវិចារោ ធម្មោ សវិភត្តិស-
 វិចារស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិភត្តិ-
 អវិចារំ ចុតិចិត្តំ វិចារោ ច សវិភត្តិសវិចារស្ស
 ឧបបត្តិចិត្តស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិភត្តិអ-
 វិចារំ កវន្តំ វិចារោ ច អាវន្តនាយ អនន្តរប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អវិភត្តិអវិចារោ ខន្ធវា វិចារោ ច សវិភត្តិស-
 វិចារស្ស វុដ្ឋានស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ និរោចា
 វុដ្ឋហន្តស្ស នេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនំ សវិភត្តិសវិចា-
 រាយ ផលសមាបត្តិយា អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៨៦] អវិភត្តិអវិចារោ ធម្មោ អវិភត្តិវិចារ-
 មត្តស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមោ
 បុរិមោ វិចារោ បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ អវិភត្តិវិចារមត្តានំ
 ខន្ធវានំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិភត្តិអវិចារំ
 ចុតិចិត្តំ វិចារោ ច អវិភត្តិវិចារមត្តស្ស ឧបបត្តិ-
 ចិត្តស្ស វិភត្តិស្ស ច អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អវិភត្តិអវិចារោ ខន្ធវា វិចារោ ច អវិភត្តិវិចារមត្តស្ស
 វុដ្ឋានស្ស វិភត្តិស្ស ច អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(១៨៥) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ គឺ ចុត្តិ-
ចិត្ត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃឧប-
បត្តិចិត្ត ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ
កវ្ពៈ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃអាវដ្ឋនៈ
ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ ពួកខន្ធ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី
ជាបច្ច័យ នៃវដ្ឋានៈ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយ
អនន្តរាប្បច្ច័យ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ របស់បុគ្គល កាលចេញ
អំពីនិរោធិ ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
ដោយវិចារៈ ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ ។

(១៨៦) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ គឺ
វិចារៈមុនៗ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ក្រោយៗ ដែលមិនមានវិតក្កៈមាន
ត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ ចុត្តិចិត្ត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន
វិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃឧបបត្តិចិត្ត ដែលមិនមានវិតក្កៈមាន
ត្រឹមតែវិចារៈផង វិតក្កៈផង ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ ពួកខន្ធ ដែល
មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃវដ្ឋានៈ ដែល
មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិតក្កៈផង ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ

វិញ្ញាណបញ្ញា

និរោធិ វិញ្ញាណស្ម ឆោតសញ្ញាសញ្ញាយោនំ អវិ-
 តត្តវិចារមត្តាយ ផលសមាបត្តិយា វិវត្តស្ម ច
 អនន្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៧៧] អវិវត្តអវិចារោ ឆោតា អវិវត្តវិចារ-
 មត្តស្ម ច អវិវត្តវិចារស្ម ច ឆម្មស្ម អនន្ត-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិវត្តអវិចារំ ចុតិចិត្តំ អវិវត្ត-
 វិចារមត្តស្ម ឧបបត្តិចិត្តស្ម វិចារស្ម ច អនន្តប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ អវិវត្តអវិចារោ ឆោតា អវិវត្តវិចារ-
 មត្តស្ម វិញ្ញាណស្ម វិចារស្ម ច អនន្តប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ និរោធិ វិញ្ញាណស្ម ឆោតសញ្ញាសញ្ញាយោនំ អវិវត្តវិចារមត្តាយ ផលសមាបត្តិយា វិចា-
 រស្ម ច អនន្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៧៨] អវិវត្តអវិចារោ ឆោតា សវិវត្តសវិ-
 ចារស្ម ច អវិវត្តវិចារមត្តស្ម ច ឆម្មស្ម អនន្ត-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិវត្តអវិចារំ ចុតិចិត្តំ វិចារោ
 ច សវិវត្តសវិចារស្ម ឧបបត្តិចិត្តស្ម វិវត្តស្ម ច

វិញ្ញាណៈ បញ្ញាវារៈ

នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ របស់បុគ្គល កាលចេញ អំពីនិរោធ ជាបច្ច័យ
នៃផលសមាបត្តិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិតក្កៈផង
ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

[១៤៧] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន
វិចារៈផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ចុតិចិត្ត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន
វិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃឧបបត្តិចិត្ត ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង
វិចារៈផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ពួកខន្ធ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ
ជាបច្ច័យ នៃវុជ្ជានៈ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង
ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ របស់បុគ្គល កាល
ចេញ អំពីនិរោធ ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដែលមិនមានវិតក្កៈមាន
ត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

[១៤៨] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ ជា
បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ
ចុតិចិត្ត ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ
នៃឧបបត្តិចិត្ត ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិតត្តិអវិចារំ កវដ្ឋញ្ច
 វិចារោ ច អាវដ្ឋនាយ វិតត្តិស្ស ច អនន្តរប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អវិតត្តិអវិចារា ខន្ធវា វិចារោ ច សវិតត្តិ-
 សវិចារស្ស វុដ្ឋានស្ស វិតត្តិស្ស ច អនន្តរប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ និរោចា វុដ្ឋហន្តស្ស នេវសញ្ញាណ-
 សញ្ញាយតំ សវិតត្តិសវិចារាយ ផលសមាបត្តិយា
 វិតត្តិស្ស ច អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៨៩] អវិតត្តិវិចារមត្តោ ច អវិតត្តិអវិចារោ
 ច ធម្មា សវិតត្តិសវិចារស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ អវិតត្តិវិចារមត្តំ ចុតិចិត្តញ្ច វិចារោ
 ច សវិតត្តិសវិចារស្ស ឧបបត្តិចិត្តស្ស អនន្តរប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ អវិតត្តិវិចារមត្តំ កវដ្ឋញ្ច វិចារោ
 ច អាវដ្ឋនាយ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិតត្តិ-
 វិចារមត្តា ខន្ធវា ច វិចារោ ច សវិតត្តិសវិចារស្ស
 វុដ្ឋានស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ កវៈ៖ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី វិចារៈ
ក្តី ជាបច្ច័យ នៃការជួនផង វិតក្កៈផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ពួក
ខ្លួន ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃវដ្តានៈ
ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង ដោយអនន្ត-
រប្បច្ច័យ នៅសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ របស់បុគ្គល កាលចេញ អំពី
និរោធិ ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
ដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

(១៨៩) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិន
មានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
ប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ចុតិចិត្ត ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃឧបបត្តិចិត្ត ដែល
ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ កវៈ៖ ដែល
មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃការជួន៖
ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ពួកខ្លួន ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី
វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃវដ្តានៈ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
វិចារៈ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

វិញ្ញាណ បញ្ញាវារ

[១៩០] អវិភក្តវិចារមត្តោ ច អវិភក្តអវិចារោ
 ច ធម្មា អវិភក្តវិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បដ្ឋ-
 យេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា អវិភក្តវិចារមត្តា ខន្ធា
 ច វិចារោ ច បច្ចិមាធំ បច្ចិមាធំ អវិភក្តវិចារមត្តាធំ
 ខន្ធាធំ អនន្តរប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ អវិភក្តវិចារមត្តោ
 មត្តោ ច វិចារោ ច អវិភក្តវិចារមត្តស្ស ផលស្ស
 អនន្តរប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ អវិភក្តវិចារមត្តំ ផលក្ខ
 វិចារោ ច អវិភក្តវិចារមត្តស្ស ផលស្ស អនន្ត-
 រប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

[១៩១] អវិភក្តវិចារមត្តោ ច អវិភក្តអវិចារោ
 ច ធម្មា អវិភក្តអវិចារស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បដ្ឋ-
 យេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា អវិភក្តវិចារមត្តា ខន្ធា
 ច វិចារោ ច បច្ចិមស្ស បច្ចិមស្ស វិចារស្ស អនន្ត-
 រប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ អវិភក្តវិចារមត្តំ ចុតិចិត្តក្ខ
 វិចារោ ច អវិភក្តអវិចារស្ស ឧបបតិចិត្តស្ស អនន្ត-
 រប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ អវិភក្តវិចារមត្តា ខន្ធា ច វិចារោ
 ច អវិភក្តអវិចារស្ស វុដ្ឋានស្ស អនន្តរប្បដ្ឋយេន
 បច្ចយោ ។

វិញ្ញាណៈ បញ្ញាវារៈ

[១៩០] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល
មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
មានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ មុនៗ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ក្រោយ ។
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ មគ្គ ដែល
មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃផល ដែល
មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ផល ដែលមិន
មានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃផល ដែលមិន
មានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

[១៩១] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល
មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិន
មានវិចារៈ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ មុនៗ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃវិចារៈ ក្រោយ ។
ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ចុតិចិត្ត ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី
វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃឧបបត្តិចិត្ត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ
ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ពួកខន្ធ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី
វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃវដ្តានៈ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយ
អនន្តរប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[១៩២] អវិភក្កវិចារមត្តោ ច អវិភក្កអវិចារោ ច
 ធម្មា អវិភក្កវិចារមត្តស្ស ច អវិភក្កអវិចារស្ស ច
 ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា
 អវិភក្កវិចារមត្តា ខន្ធា ច វិចារោ ច បច្ច័មាធំ
 បច្ច័មាធំ អវិភក្កវិចារមត្តាធំ ខន្ធាធំ វិចារស្ស ច
 អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិភក្កវិចារមត្តោ មត្តោ
 ច វិចារោ ច អវិភក្កវិចារមត្តស្ស ដលស្ស វិចារស្ស
 ច អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិភក្កវិចារមត្តំ
 ដលញ្ច វិចារោ ច អវិភក្កវិចារមត្តស្ស ដលស្ស
 ច វិចារស្ស ច អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៩៣] អវិភក្កវិចារមត្តោ ច អវិភក្កអវិចារោ
 ច ធម្មា សវិភក្កសវិចារស្ស ច អវិភក្កវិចារមត្តស្ស
 ច ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិភក្កវិចា-
 រមត្តំ ចុតិចិត្តញ្ច វិចារោ ច សវិភក្កសវិចារស្ស
 ឧបបត្តិចិត្តស្ស វិភក្កស្ស ច អនន្តរប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អវិភក្កវិចារមត្តំ កវដ្តញ្ច វិចារោ ច

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[១៩២] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល
មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
មានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ដោយ
អនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ មុន ។ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ
ក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ក្រោយ ។ ដែលមិនមានវិតក្កៈមាន
ត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ មគ្គ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃផល ដែលមិនមានវិតក្កៈ
មានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ផល ដែល
មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃផល ដែល
មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

[១៩៣] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល
មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយ
វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ
ផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ច្បតិចិត្ត ដែលមិនមានវិតក្កៈមាន
ត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃឧបច្បតិចិត្ត ដែលប្រកប
ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ
ករណ៍ៈ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ

វិញ្ញាណបញ្ញាវិញ

អាវុដ្ឋបាយ វិញ្ញាណស្ម ច អនន្តរវិញ្ញាណបញ្ញា
 អវិញ្ញាណវិញ្ញាណ ខន្ធ ច វិញ្ញាណ ច សវិញ្ញាណសវិញ្ញាណ
 វិញ្ញាណស្ម វិញ្ញាណស្ម ច អនន្តរវិញ្ញាណបញ្ញា ។

[១៩២] សវិញ្ញាណសវិញ្ញាណ ច អវិញ្ញាណវិញ្ញាណ
 ច ធម្មា សវិញ្ញាណសវិញ្ញាណ ធម្មស្ម អនន្តរវិញ្ញាណ
 បញ្ញា ច វិញ្ញាណ ច បញ្ញា ច វិញ្ញាណ ច សវិញ្ញាណ
 សវិញ្ញាណ ខន្ធ ច អនន្តរវិញ្ញាណបញ្ញា ច អនុ-
 លោមញ្ញ វិញ្ញាណ ច តោត្រកុស្ម អនុលោមញ្ញ
 វិញ្ញាណ ច វេទនាស្ម តោត្រកុ ច វិញ្ញាណ ច
 សវិញ្ញាណសវិញ្ញាណ មគ្គស្ម វេទនាស្ម វិញ្ញាណ ច
 សវិញ្ញាណសវិញ្ញាណ មគ្គស្ម ។ បេ ។ សវិញ្ញាណសវិ-
 ញ្ញាណ មគ្គ ច វិញ្ញាណ ច សវិញ្ញាណសវិញ្ញាណ
 ផលស្ម សវិញ្ញាណសវិញ្ញាណ ផលស្ម វិញ្ញាណ ច សវិ-
 ញ្ញាណសវិញ្ញាណ ផលស្ម អនុលោមញ្ញ វិញ្ញាណ ច
 សវិញ្ញាណសវិញ្ញាណ ផលសមាបត្តិយា អនន្តរវិញ្ញាណ
 បញ្ញា ។

វិញ្ញាណក្ខន្ធៈ បញ្ញាវារៈ

បែបការផ្តល់ផល វិតក្កៈផល ដោយអនុវត្តបច្ច័យ ពួកខន្ធ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃវិជ្ជាខន្ធ ដែលប្រកប
ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផល វិតក្កៈផល ដោយអនុវត្តបច្ច័យ ។

[១៩៤] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកប
ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអនុវត្តបច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ មុន ។
ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃ
ពួកខន្ធ ក្រោយ ។ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយ
អនុវត្តបច្ច័យ អនុលោមក្តី វិតក្កៈក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃគោត្រភូ អនុ-
លោមក្តី វិតក្កៈក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃពេទានៈ គោត្រភូក្តី វិតក្កៈក្តី
(ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ពេទានៈ
ក្តី វិតក្កៈក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
វិចារៈ ។ បេ ។ មគ្គ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី
វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃផល ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
វិចារៈ ផល ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជា
បច្ច័យ នៃផល ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ អនុលោមក្តី
វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
ដោយវិចារៈ ដោយអនុវត្តបច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថកប្បដ្ឋានំ

(១៩៥) សវិតក្កសវីចារោ ច អវិតក្កវិចារមត្តោ
 ច ធម្មា អវិតក្កវិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា សវិតក្កសវីចារោ
 ខន្ធា ច វិតក្កោ ច បច្ឆិមស្ស បច្ឆិមស្ស វិតក្កស្ស
 អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ សវិតក្កសវីចារំ បុតិច័ត្តញ្ច
 វិតក្កោ ច អវិតក្កវិចារមត្តស្ស ឧបបត្តិច័ត្តស្ស អ-
 នន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ សវិតក្កសវីចារោ ខន្ធា ច
 វិតក្កោ ច អវិតក្កវិចារមត្តស្ស វដ្ឋានស្ស អនន្តរ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិតក្កវិចារមត្តស្ស ឈានស្ស
 បរិកម្មញ្ច វិតក្កោ ច អវិតក្កវិចារមត្តស្ស ឈា-
 នស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ កោត្រភុ ច វិតក្កោ
 ច អវិតក្កវិចារមត្តស្ស មត្តស្ស វេទានញ្ច វិតក្កោ
 ច អវិតក្កវិចារមត្តស្ស មត្តស្ស អនុលោមញ្ច វិតក្កោ
 ច អវិតក្កវិចារមត្តាយ ដលសមាបត្តិយា អនន្ត-
 រប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

កិច្ចប្រជុំ អនុលោមតាមប្បញ្ញត្តិ

(១៩៥) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមាន
 វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ មុន ។ ដែល
 ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃវិតក្កៈ
 ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ច្និតិចិត្ត ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
 ដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃឧបបត្តិចិត្ត ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយ
 វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃវេជ្ជានៈ ដែលមិន
 មានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ បរិកម្ម នៃឈាន
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃឈាន
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គោត្រភូត្តិ
 វិតក្កៈក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ
 ពេទានៈក្តី វិតក្កៈក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែ
 វិចារៈ អនុលោមតាម វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដែលមិន
 មានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

វិញ្ញាណបញ្ចករ

(១៧៦) សរីរតិក្កសរិចារោ ច អរិកតិក្កវិចារមត្តោ
 ច ធម្មា អរិកតិក្កអរិចារស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អារដ្ឋោ ច វិគតោ ច បញ្ចន្តំ វិញ្ញាណានំ
 អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ សរិកតិក្កសរិចារំ ចុតិចិត្តញ្ច
 វិគតោ ច អរិកតិក្កអរិចារស្ស ឧបបត្តិចិត្តស្ស វិចារស្ស
 ច អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ សរិកតិក្កសរិចារោ ឧត្តា
 ច វិគតោ ច អរិកតិក្កអរិចារស្ស វុដ្ឋានស្ស ច វិចារស្ស
 ច អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ធុតិយស្ស ឈានស្ស
 បរិកម្មញ្ច វិគតោ ច ធុតិយស្ស ឈានស្ស ច
 វិចារស្ស ច អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ តតិយស្ស
 ឈានស្ស បរិកម្មញ្ច វិគតោ ច ចតុត្ថស្ស ឈា-
 នស្ស បរិកម្មញ្ច វិគតោ ច អាត្មាសានញ្ចយត-
 នស្ស បរិកម្មញ្ច វិគតោ ច វិញ្ញាណញ្ចយត-
 នស្ស បរិកម្មញ្ច វិគតោ ច អាតិញ្ចញ្ចយតនស្ស
 បរិកម្មញ្ច វិគតោ ច ធរេសញ្ចនាសញ្ចយតនស្ស

វិញ្ញាណៈ បញ្ញាវារៈ

(១៩៦) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិន
 មានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយអនន្តរឫច្ច័យ គឺ អាវជ្ជនៈក្តី វិតក្កៈក្តី
 ជាបច្ច័យ នៃបញ្ចវិញ្ញាណ ដោយអនន្តរឫច្ច័យ ចុតិចិត្ត ដែលប្រកប
 ដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃឧបបត្តិចិត្ត
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង វិចារៈផង ដោយអនន្តរឫច្ច័យ
 ពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ
 នៃវជ្ជនៈ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈផង វិចារៈផង ដោយ
 អនន្តរឫច្ច័យ បរិកម្ម នៃទុតិយជ្ឈានក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃទុតិ-
 យជ្ឈានផង វិចារៈផង ដោយអនន្តរឫច្ច័យ បរិកម្ម នៃតតិយជ្ឈានក្តី
 វិតក្កៈក្តី បរិកម្ម នៃចតុត្ថជ្ឈានក្តី វិតក្កៈក្តី បរិកម្ម នៃអាកាសានញ្ញា-
 យតនៈក្តី វិតក្កៈក្តី បរិកម្ម នៃវិញ្ញាណញ្ញាយតនៈក្តី វិតក្កៈក្តី បរិកម្ម
 នៃអភិរាគញ្ញាយតនៈក្តី វិតក្កៈក្តី បរិកម្ម នៃនិរុទ្ធសញ្ញាយតនៈក្តី

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

បរិកម្មញ្ច វិតត្ថោ ច ទិព្វស្ស ចត្តស្ស បរិកម្មញ្ច
 វិតត្ថោ ច ទិព្វាយ សោតនាតុយា បរិកម្មញ្ច
 វិតត្ថោ ច ឥន្ទ្រិវិជញ្ញាណស្ស បរិកម្មញ្ច វិតត្ថោ ច
 ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស បរិកម្មញ្ច វិតត្ថោ ច បុព្វេ-
 និវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស ។ បេ ។ យថាកម្មបទញ្ញា-
 ណស្ស ។ បេ ។ អនាគតសញ្ញាណស្ស បរិកម្មញ្ច
 វិតត្ថោ ច តោត្រកុ ច វិតត្ថោ ច អវិតត្តអវិ-
 ចារស្ស មគ្គស្ស ច វិចារស្ស ច វេទានញ្ច វិតត្ថោ
 ច អវិតត្តអវិចារស្ស មគ្គស្ស វិចារស្ស ច អនុលោ-
 មញ្ច វិតត្ថោ ច អវិតត្តអវិចារាយ ផលសមាបត្តិយា
 វិចារស្ស ច អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៩៧] សវិតត្តសវិចារោ ច អវិតត្តវិចារមត្តោ
 ច ធម្មា អវិតត្តវិចារមត្តស្ស ច អវិតត្តអវិចារស្ស
 ច ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ សវិតត្ត-
 សវិចារំ ចុតិចិត្តញ្ច វិតត្ថោ ច អវិតត្តវិចារមត្តស្ស
 ទុបបត្តិចិត្តស្ស ច វិចារស្ស ច អនន្តរប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ សវិតត្តសវិចារា ខន្ធា ច វិតត្ថោ ច
 អវិតត្តវិចារមត្តស្ស វុដ្ឋានស្ស ច វិចារស្ស ច

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

វិតក្កៈក្តី បរិកម្ម នៃទិព្វចក្កក្តី វិតក្កៈក្តី បរិកម្ម នៃទិព្វសោតណត្ថក្តី វិតក្កៈក្តី
 បរិកម្ម នៃឥទ្ធិវិញ្ញាណក្តី វិតក្កៈក្តី បរិកម្ម នៃចេតោបរិយញ្ញាណក្តី
 វិតក្កៈក្តី នៃបុព្វេនីវេសនសុត្រញ ។ បេ ។ នៃយថាភម្មបគញាណ
 ។ បេ ។ បរិកម្ម នៃអនាគតសញ្ញាណក្តី វិតក្កៈក្តី គោត្រភក្តី វិតក្កៈ
 ក្តី ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង វិចារៈផង
 ពេទានក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមាន
 វិចារៈផង វិចារៈផង អនុលោមក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃផល-
 សមាបត្តិ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈផង វិចារៈផង ដោយ
 អនន្តរប្បច្ច័យ ។

(១៩៧) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិន
 មានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមាន
 វិចារៈផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ចត្តិចិត្ត ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
 ប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃឧបបត្តិចិត្ត ដែល
 មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ
 ពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជា
 បច្ច័យ នៃវដ្តានៈ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង

វិញ្ញាណបញ្ញា

អនន្តរប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ អវិភត្តវិចារមត្តស្ស
 ឈានស្ស បរិកម្មញ្ច វិភត្តោ ច អវិភត្តវិចារមត្តស្ស
 ឈានស្ស ច វិចារស្ស ច អនន្តរប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
 តោត្រភុ ច វិភត្តោ ច អវិភត្តវិចារមត្តស្ស មត្តស្ស
 ច វិចារស្ស ច អនន្តរប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ វេទានញ្ច
 វិភត្តោ ច អវិភត្តវិចារមត្តស្ស មត្តស្ស ច វិចារស្ស
 ច អនុលោមញ្ច វិភត្តោ ច អវិភត្តវិចារមត្តាយ
 ផលសមាបត្តិយា ច វិចារស្ស ច អនន្តរប្បដ្ឋយេន
 បដ្ឋយោ ។

(១៩៨) សវិភត្តសវិចារោ ច អវិភត្តវិចារមត្តោ
 ច ធម្មា សវិភត្តសវិចារស្ស ច អវិភត្តវិចារមត្តស្ស
 ច ធម្មស្ស អនន្តរប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ បុរិមា បុរិមា
 សវិភត្តសវិចារោ ខន្ធា ច វិភត្តោ ច បដ្ឋិមាធំ
 បដ្ឋិមាធំ សវិភត្តសវិចារោធំ ខន្ធាធំ វិភត្តស្ស ច
 អនន្តរប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ អនុលោមញ្ច វិភត្តោ ច
 តោត្រភុស្ស ច វិភត្តស្ស ច អនុលោមញ្ច វិភត្តោ
 ច វេទានស្ស ច វិភត្តស្ស ច តោត្រភុ ច វិភត្តោ
 ច សវិភត្តសវិចារស្ស ច មត្តស្ស ច វិភត្តស្ស ច

វិញ្ញាណៈ បញ្ញាវារៈ

ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ បរិកម្ម នៃឈាន ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែ
 វិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃឈាន ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹម
 តែវិចារៈផង វិចារៈផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គោត្រភូក្តី វិតក្កៈក្តី
 ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង
 ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ វេទានៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង អនុលោមក្តី វិតក្កៈក្តី
 ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈផង
 វិចារៈផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

[១៩៨] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកប
 ដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែ
 វិចារៈផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធមុន ។ ដែលប្រកបដោយ
 វិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធក្រោយ ។
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង ដោយ
 អនន្តរប្បច្ច័យ អនុលោមក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃគោត្រភូ និងវិតក្កៈ
 អនុលោមក្តី វិតក្កៈក្តី(ជាបច្ច័យ)នៃវេទានៈ និងវិតក្កៈ គោត្រភូក្តី វិតក្កៈក្តី
 ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

រោទានញ្ច វិតត្តោ ច សវិតត្តសវិចារស្ស មគ្គស្ស
 ច វិតត្តស្ស ច អនន្តរវ្យច្ឆយេន បច្ឆយោ សវិតត្ត-
 សវិចារោ មត្តោ ច វិតត្តោ ច សវិតត្តសវិចារស្ស
 ដលស្ស ច វិតត្តស្ស ច សវិតត្តសវិចារំ ដលញ្ច
 វិតត្តោ ច សវិតត្តសវិចារស្ស ដលស្ស ច វិតត្តស្ស
 ច អនុលោមញ្ច វិតត្តោ ច សវិតត្តសវិចារយ
 ដលសមាបត្តិយា ច វិតត្តស្ស ច អនន្តរវ្យច្ឆយេន
 បច្ឆយោ ។

[១៩៩] សវិតត្តសវិចារោ ធម្មោ សវិតត្តសវិ-
 ចារស្ស ធម្មស្ស សមនន្តរវ្យច្ឆយេន បច្ឆយោ ។
 អនន្តរវ្យច្ឆយោបិ សមនន្តរវ្យច្ឆយោបិ សទិសោ ។

[២០០] សវិតត្តសវិចារោ ធម្មោ សវិតត្តសវិចា-
 រស្ស ធម្មស្ស សហជាតវ្យច្ឆយេន បច្ឆយោ សវិតត្ត-
 សវិចារោ ឯកោ ខន្ធា ត័ណ្ណន្នំ ខន្ធានំ សហជា-
 តវ្យច្ឆយេន បច្ឆយោ តយោ ខន្ធា ឯកស្ស ខន្ធស្ស
 សហជាតវ្យច្ឆយេន បច្ឆយោ ទ្វេ ខន្ធា ទ្ធិន្នំ ខន្ធានំ
 សហជាតវ្យច្ឆយេន បច្ឆយោ បដិសន្ធិក្ខណោ សវិ-
 តត្តសវិចារោ ឯកោ ខន្ធា ត័ណ្ណន្នំ ខន្ធានំ ទ្វេ
 ខន្ធា ទ្ធិន្នំ ខន្ធានំ ... ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋាន

វេទានៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
 ដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ មគ្គ ដែលប្រកប
 ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃផល ដែល
 ប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង ផល ដែល
 ប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃផល
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង អនុលោមក្តី
 វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកប
 ដោយវិចារ ផង វិតក្កៈផង ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ ។

(១៩៩) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជា
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយសមនន្ត-
 រាប្បច្ច័យ ។ អនន្តរាប្បច្ច័យក្តី សមនន្តរាប្បច្ច័យក្តី មានសេចក្តីដូចគ្នា ។

(២០០) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជា
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ដោយ
 សហជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ
 ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធ ៣ ជាបច្ច័យ
 នៃខន្ធ ១ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២
 ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកប
 ដោយវិចារៈ (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ៣ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២
 (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ២ . . . ។

វិញ្ញាណបញ្ញា

(២០១) សរីរតក្កសរីរាហ ធម្មា អរិកតក្កវិចារ-
 មត្តស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ សរី-
 តក្កសរីរាហ ខន្ធ វិកតក្កស្ស សហជាតប្បដ្ឋយេន
 បដ្ឋយោ បដិសន្ធិក្កុណោ ... ។

(២០២) សរីរតក្កសរីរាហ ធម្មា អរិកតក្កអ-
 វិចារស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
 សរីរតក្កសរីរាហ ខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ
 សហជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ បដិសន្ធិក្កុណោ
 កដត្តារូបំ ... ។

(២០៣) សរីរតក្កសរីរាហ ធម្មា សរីរតក្កសរី-
 ចារស្ស ច អរិកតក្កអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស សហ-
 ជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ សរីរតក្កសរីរាហ ឯកោ
 ខន្ធ តិណ្ណំ ខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ
 សហជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ន្ទ ខន្ធ ទ្ធិន្ទ ខន្ធ
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ សហជាតប្បដ្ឋយេន
 បដ្ឋយោ បដិសន្ធិក្កុណោ ... ។ សន្ធិត្ថំ ។

វិញ្ញាណៈ បញ្ញាវារៈ

[២០១] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ
គឺ ពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
វិតក្កៈ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

[២០២] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជា
បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ ដោយសហជាត-
ប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយសហជាតប្បច្ច័យ នៃពួកកដ្ឋានរូប ក្នុង
ខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

[២០៣] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ
ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ
ខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ខន្ធ ៣ ផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធ ២
ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយសហជាត
ប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[២០៤] សវិតក្កសវីចារោ ធម្មោ អវិតក្កវិចារ-
មត្តស្ស ច អវិតក្កអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស សហជាត-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ សវិតក្កសវីចារោ ខន្ធា វិតក្កស្ស
ច ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូបានំ សហជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បដិសន្ធិត្ថុណោ ... ។

[២០៥] សវិតក្កសវីចារោ ធម្មោ សវិតក្កសវី-
ចារស្ស ច អវិតក្កវិចារមត្តស្ស ច ធម្មស្ស សហ-
ជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ សវិតក្កសវីចារោ ឯកោ
ខន្ធា តិណ្ឌន្នំ ខន្ធានំ វិតក្កស្ស ច សហជាតប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ទ្ធិន្នំ ខន្ធានំ វិតក្កស្ស ច
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិត្ថុណោ ... ។

[២០៦] សវិតក្កសវីចារោ ធម្មោ សវិតក្កសវី-
ចារស្ស ច អវិតក្កវិចារមត្តស្ស ច អវិតក្កអវិចា-
រស្ស ច ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សវិតក្កសវីចារោ ឯកោ ខន្ធា តិណ្ឌន្នំ ខន្ធានំ
វិតក្កស្ស ច ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូបានំ សហជាត-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ទ្ធិន្នំ ខន្ធានំ វិតក្កស្ស
ច ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូបានំ បដិសន្ធិត្ថុណោ ... ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(២០៤) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ
 នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មិនមានវិចារៈផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ ដែលប្រកប
 ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃវិតក្កៈផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋាន-
 រូបផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

(២០៥) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជា
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង
 វិតក្កៈផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ផង
 វិតក្កៈផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

(២០៦) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ
 នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិន
 មានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង
 ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
 វិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង វិតក្កៈផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយ
 សហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ផង វិតក្កៈផង ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានរូបផង (ដោយសហជាតប្បច្ច័យ) ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

វិញ្ញាណក្ខន្ធគោត បញ្ចវារី

[២០៧] អវិភក្កវិចារមត្តោ ធម្មោ អវិភក្កវិ-
 ចារមត្តស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អវិភក្កវិចារមត្តោ ឯកោ ខន្ធវា តិណ្ណន្នំ ខន្ធជានំ
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធវា ទ្ធិន្នំ ខន្ធជានំ
 បដិសន្ធិក្ខណោ . . . ។

[២០៨] អវិភក្កវិចារមត្តោ ធម្មោ សវិភក្កសវិ-
 ចារស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 វិភក្កោ សវិភក្កសវិចារនំ ខន្ធជានំ សហជាតប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ . . . ។

[២០៩] អវិភក្កវិចារមត្តោ ធម្មោ អវិភក្ក-
 អវិចារស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អវិភក្កវិចារមត្តោ ខន្ធវា វិចារស្ស ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច
 រូចានំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិភក្កោ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានានំ រូចានំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បដិសន្ធិក្ខណោ . . . ។

វិញ្ញាបនបត្រ: បញ្ញាវារ:

(២០៧) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ
គឺ ខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣
ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ (ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២) ក្នុងខណៈ
នៃបដិសន្ធិ . . . ។

(២០៨) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ
គឺ វិតក្កៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយ
វិចារៈ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

(២០៩) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ
ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ ដោយ
សហជាតប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ
ជាបច្ច័យ នៃវិចារៈផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ
វិតក្កៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយសហជាតប្បច្ច័យ
ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

អភិធម្មបិដកេ អនុយោមន្តិកប្បដ្ឋានំ

[២០០] អវិភត្តវិចារមន្តោ ធម្មោ សវិភត្តសវិ-
 ចារស្ស ច អវិភត្តអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស សហ-
 ជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិភត្តោ សវិភត្តសវិចារាធំ
 ខន្ធាធំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចាធំ សហជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បដិសន្ធិត្ថុណោ វិភត្តោ . . . ។

[២០១] អវិភត្តវិចារមន្តោ ធម្មោ អវិភត្តវិចារ-
 មត្តស្ស ច អវិភត្តអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស សហ-
 ជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិភត្តវិចារមន្តោ ឯកោ
 ខន្ធា តិណ្ណាធំ ខន្ធាធំ វិចារស្ស ច ចិត្តសមុដ្ឋា-
 នានញ្ច រូចាធំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ
 ខន្ធា ទ្វិធំ ខន្ធាធំ វិចារស្ស ច ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច
 រូចាធំ បដិសន្ធិត្ថុណោ . . . ។

[២០២] អវិភត្តអវិចារោ ធម្មោ អវិភត្តអវិចា-
 រស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិភត្ត-
 អវិចារោ ឯកោ ខន្ធា តិណ្ណាធំ ខន្ធាធំ ចិត្តសមុដ្ឋានា-
 នញ្ច រូចាធំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា

អភិធម្មបិដក អដ្ឋសោមគ្គិកប្បដ្ឋាន

[២១០] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
 នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិន
 មានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ វិតក្កៈ ជាបច្ច័យ
 នៃពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារ ផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋាន-
 រូបផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ វិតក្កៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

[២១១] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
 នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមាន
 វិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង វិចារៈ
 ផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជា
 បច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ផង វិចារៈផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ក្នុងខណៈ
 នៃបដិសន្ធិ . . . ។

[២១២] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ
 នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ
 គឺ ខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣
 ផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធ ២

វិញ្ញាណបញ្ញា

ទ្វីដ្ឋំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូបានំ សហជាតប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ វិចារោ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ
 បដិសន្ធិក្ខណោ អវិភក្តិអវិចារោ ឯកោ ខន្ធា
 តិណ្ឌាដ្ឋំ ខន្ធានំ កដត្តា ច រូបានំ ទ្វេ ខន្ធា
 ទ្វីដ្ឋំ ខន្ធានំ កដត្តា ច រូបានំ វិចារោ កដត្តារូបានំ
 ខន្ធា វត្ថុស្ស វត្ថុ ខន្ធានំ វិចារោ វត្ថុស្ស វត្ថុ
 វិចារស្ស ឯកំ មហាក្ខតំ តិណ្ឌាដ្ឋំ មហាក្ខតានំ
 មហាក្ខតា ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ កដត្តារូបានំ
 ឧបាទារូបានំ ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . .
 ឧត្តសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហា-
 ក្ខតំ . . . មហាក្ខតា កដត្តារូបានំ ឧបាទារូបានំ
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២០៣) អវិភក្តិអវិចារោ ឯកោ សវិភក្តិ-
 សវិចារស្ស ឯកស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បដិសន្ធិក្ខណោ វត្ថុ សវិភក្តិសវិចារានំ ខន្ធានំ
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

វិញ្ញាណៈ បញ្ចវារៈ

ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ផង ពួកចិត្តសមុជានុបផង ដោយសហជាត-
 ប្បច្ច័យ វិចារៈ (ជាបច្ច័យ) នៃពួកចិត្តសមុជានុប ខន្ធ ១ ដែលមិន
 មានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង ពួកកដត្តារូបផង
 ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ២ ផង ពួកកដត្តារូប
 ផង វិចារៈ (ជាបច្ច័យ) នៃពួកកដត្តារូប ពួកខន្ធ (ជាបច្ច័យ) នៃ
 វត្ថុ វត្ថុ (ជាបច្ច័យ) នៃពួកខន្ធ វិចារៈ (ជាបច្ច័យ) នៃវត្ថុ វត្ថុ (ជា
 បច្ច័យ) នៃវិចារៈ មហាក្វត ១ (ជាបច្ច័យ) នៃមហាក្វត ៣ ពួកមហា-
 ក្វត នៃពួកចិត្តសមុជានុប ពួកកដត្តារូប ពួកឧបាទារូប ពាហិរ . . .
 អាហារសមុជាន . . . ឧត្តសមុជាន . . . មហាក្វត ១ . . .
 របស់ពួកអសព្វាសត្វ . . . ពួកមហាក្វត ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តារូប
 នឹងពួកឧបាទារូប ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

[២១៣] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ដោយសហជាត-
 ប្បច្ច័យ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
 វិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[២០៤] អវិភក្កិអវិចារោ ធម្មោ អវិភក្កិវិចារ-
មត្តស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចា-
រោ អវិភក្កិវិចារមត្តានំ ខន្ធានំ សហជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ វិចារោ អវិភក្កិវិចារមត្តានំ
ខន្ធានំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិ-
ក្ខណោ វត្ថុ អវិភក្កិវិចារមត្តានំ ខន្ធានំ សហជាតប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ វត្ថុ វិភក្កិស្ស
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២០៥] អវិភក្កិអវិចារោ ធម្មោ អវិភក្កិវិចារ-
មត្តស្ស ច អវិភក្កិអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស សហជា-
តប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារោ អវិភក្កិវិចារមត្តានំ
ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានោ រូចានំ សហជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ វិចារោ អវិភក្កិវិចារមត្តានំ
ខន្ធានំ កដត្តា ច រូចានំ បដិសន្ធិក្ខណោ វត្ថុ
អវិភក្កិវិចារមត្តានំ ខន្ធានំ វិចារស្ស ច សហជា-
តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុណោមត្តិកប្បដ្ឋាន

(២១៤) ធម៌ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ
 គឺ វិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ
 ដោយសហជាតប្បច្ច័យ វិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដែលមិនមាន
 វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ
 វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ក្នុង
 ខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃវិតក្កៈ
 ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

(២១៥) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ
 នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមាន
 វិតក្កៈមិនមានវិចារ ផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ វិចារៈ ជាបច្ច័យ
 នៃពួកខន្ធ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ពួកចិត្តសមុជ្ជានុប
 ផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ វិចារៈ (ជាបច្ច័យ) នៃពួកខន្ធ ដែលមិន
 មានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ពួកកដត្តារូបផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
 វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈផង
 វិចារៈផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

វិគតក្កិកេ បញ្ចវារោ

[២០៦] អវិគតក្កិកេ អវិចារោ ធម្មោ សវិគតក្កិ-
 សវិចារស្ស ច អវិគតក្កិវិចារមត្តស្ស ច ធម្មស្ស
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ វត្ថុ
 សវិគតក្កិសវិចារានំ ខន្ធានំ វិគតក្កិស្ស ច សហជា-
 តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២០៧] សវិគតក្កិសវិចារោ ច អវិគតក្កិអវិចារោ ក
 ធម្មោ សវិគតក្កិសវិចារស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ សវិគតក្កិសវិចារោ
 ឯកោ ខន្ធា ច វត្ថុ ច តិណ្ណាន្នំ ខន្ធានំ សហ-
 ជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ច វត្ថុ ច ទ្ធិន្នំ
 ខន្ធានំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២០៨] សវិគតក្កិសវិចារោ ច អវិគតក្កិអវិចារោ
 ច ធម្មោ អវិគតក្កិវិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស សហជាត-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ សវិគតក្កិសវិ-
 ចារោ ខន្ធា ច វត្ថុ ច វិគតក្កិស្ស សហជាតប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ។

វិញ្ញាណក្ខន្ធៈ បញ្ចាវារៈ

(២១៦) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិន
មានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ វត្ថុ ជា
បច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង
វិតក្កៈផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

(២១៧) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ដែលប្រកបដោយ
វិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែល
ប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣
ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ក្តី វត្ថុក្តី
ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

(២១៨) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ ដែល
ប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃវិតក្កៈ ក្នុង
ខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

(២០៩) សវិតត្តសវិចារោ ច អវិតត្តអវិចារោ
 ច ធម្មា អវិតត្តអវិចារស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ សវិតត្តសវិចារោ ខន្ធា ច មហាក្ខតា
 ច វិត្តសមុដ្ឋានំ រូនំ សហជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បដិសន្ធិត្ថុលោ សវិតត្តសវិចារោ ខន្ធា ច
 មហាក្ខតា ច កេដន្តារូនំ ។

(២២០) សវិតត្តសវិចារោ ច អវិតត្តអវិចារោ
 ច ធម្មា សវិតត្តសវិចារស្ស ច អវិតត្តវិចារមត្តស្ស
 ច ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិ-
 ត្ថុលោ សវិតត្តសវិចារោ ឯកោ ខន្ធា ច វត្ថុ ច
 តិណ្ឌំ ខន្ធានំ វិតត្តស្ស ច ទ្វេ ខន្ធា ច វត្ថុ
 ច ទ្វិដ្ឋំ ខន្ធានំ វិតត្តស្ស ច សហជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

(២២១) អវិតត្តវិចារមត្តោ ច អវិតត្តអវិចារោ
 ច ធម្មា សវិតត្តសវិចារស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិត្ថុលោ វិតត្តោ ច វត្ថុ
 ច សវិតត្តសវិចារានំ ខន្ធានំ សហជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[២១៩] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មិនមានវិចារៈ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយ
 វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ពួកមហាក្ខតក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប
 ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិ-
 ចារៈក្តី ពួកមហាក្ខតក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃពួកកដត្តារូប ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

[២២០] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយ
 វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ
 ផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកប
 ដោយវិចារៈក្តី វត្ថុក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ៣ ផង វិតក្កៈផង ក្នុងខណៈ
 នៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ ក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ផង វិតក្កៈផង
 ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

[២២១] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
 ប្រកបដោយវិចារៈ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ វិតក្កៈក្តី វត្ថុក្តី ជា
 បច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ក្នុង
 ខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

វិញ្ញាណបញ្ចករ

(២២២) អវិភក្កវិចារមត្តោ ច អវិភក្កអវិចារោ
 ច ធម្មា អវិភក្កវិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស សហជាត-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិភក្កវិចារមត្តោ ឯកោ ខន្ធោ
 ច វិចារោ ច តិណ្ណន្នំ ខន្ធនំ ទ្វេ ខន្ធា ច
 វិចារោ ច ទ្ធិន្នំ ខន្ធនំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ បដិសន្ធិក្ខណោ អវិភក្កវិចារមត្តោ ឯកោ
 ខន្ធា ច វិចារោ ច តិណ្ណន្នំ ខន្ធនំ ទ្វេ ខន្ធា
 ច វិចារោ ច ទ្ធិន្នំ ខន្ធនំ បដិសន្ធិក្ខណោ អវិ-
 ភក្កវិចារមត្តោ ឯកោ ខន្ធា ច វត្ថុ ច តិណ្ណន្នំ
 ខន្ធនំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២២៣) អវិភក្កវិចារមត្តោ ច អវិភក្កអ-
 វិចារោ ច ធម្មា អវិភក្កអវិចារស្ស ធម្មស្ស
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិភក្កវិចារមត្តា
 ខន្ធា ច វិចារោ ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបានំ
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិភក្កវិចារមត្តា
 ខន្ធា ច មហាក្ខតា ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបានំ
 វិភក្កោ ច មហាក្ខតា ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបានំ

វិញ្ញាណៈ បញ្ញាវារៈ

(២២២) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល
មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមាន
ត្រឹមតែវិចារៈ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ក្តី វិចារៈ
ក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធ ១ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ៣ ក្នុង
ខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ ក្តី វិចារៈក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ២ ខន្ធ ១
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិតក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ក្នុង
ខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

(២២៣) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ ដែលមិន
មានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្ត-
សម្ពាសនរូប ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ពួកខន្ធ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ពួកមហាភូតក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសម្ពាសន-
រូប វិតក្កៈក្តី ពួកមហាភូតក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសម្ពាសនរូប

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

បដិសន្ធិក្ខណោ អវិភក្កវិចារមត្តោ ខន្ធា ច វិចារោ ច
 កដត្តារូបាទំ បដិសន្ធិក្ខណោ អវិភក្កវិចារមត្តោ
 ខន្ធា ច មហាក្ខតា ច កដត្តារូបាទំ បដិសន្ធិក្ខណោ
 វិភក្កោ ច មហាក្ខតា ច កដត្តារូបាទំ បដិសន្ធិ-
 ក្ខណោ អវិភក្កវិចារមត្តោ ខន្ធា ច វត្ថុ ច វិចារស្ស
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២២២] អវិភក្កវិចារមត្តោ ច អវិភក្កអវិចារោ
 ច ធម្មា អវិភក្កវិចារមត្តស្ស ច អវិភក្កអវិចារ-
 ស្ស ច ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អវិភក្កវិចារមត្តោ ឯកោ ខន្ធា ច វិចារោ ច
 តិណ្ឌន្នំ ខន្ធាទំ ចិត្តសមុដ្ឋាហានញ្ច រូបាទំ សហ-
 ជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ តយោ ខន្ធា ច វិចារោ ច
 ឯកស្ស ខន្ធាស្ស ចិត្តសមុដ្ឋាហានញ្ច រូបាទំ សហ-
 ជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ច វិចារោ ច
 ទ្ធិន្នំ ខន្ធាទំ ចិត្តសមុដ្ឋាហានញ្ច រូបាទំ សហជាត-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ អវិភក្កវិចារ-
 មត្តោ ឯកោ ខន្ធា ច វិចារោ ច តិណ្ឌន្នំ ខន្ធាទំ
 កដត្តា ច រូបាទំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ពួកខន្ធ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី (ជាបច្ច័យ)
 នៃពួកកងត្ថារូប ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ពួកខន្ធ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ពួកមហាក្ខតក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃពួកកងត្ថារូប ក្នុង
 ខណៈនៃបដិសន្ធិ វិតក្កៈក្តី ពួកមហាក្ខតក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃពួកកងត្ថារូប
 ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ពួកខន្ធ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី
 វិតក្តី ជាបច្ច័យ នៃវិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយសហជា-
 តប្បច្ច័យ ។

(២២២) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈផង
 ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី
 វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយ
 សហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធ ៣ ក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ១ ផង ពួក
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ក្តី វិចារៈក្តី ជា
 បច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ
 ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈ
 ក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង ពួកកងត្ថារូបផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ

វិញ្ញាបនបត្រ បញ្ជាក់

ឆ្នាំ ១៩៩៩ . . . បដិសន្ធិក្រុម អភិវឌ្ឍន៍វិទ្យាសាស្ត្រ
 ឯកោ ឆ្នាំ ១៩៩៩ ច វត្ត ច ភ្នំពេញ ឆ្នាំ វិទ្យា-
 សាស្ត្រ ច សហគមន៍ប្រជាជន បច្ចុប្បន្ន ឆ្នាំ ១៩៩៩
 ច វត្ត ច ភ្នំពេញ ឆ្នាំ វិទ្យាសាស្ត្រ ច សហគមន៍-
 ប្រជាជន បច្ចុប្បន្ន ។

(២២៥) សភាអភិវឌ្ឍន៍វិទ្យាសាស្ត្រ ច អភិវឌ្ឍន៍វិទ្យាសាស្ត្រ ច
 ឆ្នាំ សភាអភិវឌ្ឍន៍វិទ្យាសាស្ត្រ ឆ្នាំ សហគមន៍ប្រជា-
 ជន បច្ចុប្បន្ន សភាអភិវឌ្ឍន៍វិទ្យាសាស្ត្រ ឯកោ ឆ្នាំ ច
 វត្ត ច ភ្នំពេញ ឆ្នាំ សហគមន៍ប្រជាជន
 បច្ចុប្បន្ន ឆ្នាំ ១៩៩៩ ច វត្ត ច ភ្នំពេញ ឆ្នាំ សហ-
 គមន៍ប្រជាជន បច្ចុប្បន្ន បដិសន្ធិក្រុម ។ បេ ។

(២២៦) សភាអភិវឌ្ឍន៍វិទ្យាសាស្ត្រ ច អភិវឌ្ឍន៍វិទ្យា-
 សាស្ត្រ ច ឆ្នាំ អភិវឌ្ឍន៍វិទ្យាសាស្ត្រ ឆ្នាំ សហ-
 គមន៍ប្រជាជន បច្ចុប្បន្ន សភាអភិវឌ្ឍន៍វិទ្យាសាស្ត្រ ឆ្នាំ ច
 វត្ត ច ភ្នំពេញ ឆ្នាំ រដ្ឋសភា ឆ្នាំ សហគមន៍ប្រជា-
 ជន បច្ចុប្បន្ន បដិសន្ធិក្រុម . . . ។

វិញ្ញាណៈ បញ្ញាវារៈ

ខន្ធ ២ . . . ខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិតក្តី
ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង វិចារៈផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយ
សហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ក្តី វិតក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ផង វិចារៈផង
ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

(២២៥) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកប
ដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១
ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃ
ខន្ធ ៣ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២
ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ បេ ។

(២២៦) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិន
មានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ ដែលប្រកប
ដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុ-
ដ្ឋានបេ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[២២៧] សវិតក្កសវីចារោ ច អវិតក្កវិចារមត្តោ
 ច ធម្មា សវិតក្កសវីចារស្ស ច អវិតក្កអវិចារស្ស
 ច ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ សវិតក្ក-
 សវីចារោ ឯកោ ខន្ធា ច វិតក្កោ ច តិណ្ណំ
 ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ សហជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ច វិតក្កោ ច ទ្ធិន្ទំ ខន្ធានំ
 ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ បដិសន្ធិត្តណោ ... ។

[២២៨] សវិតក្កសវីចារោ ច អវិតក្កវិចារមត្តោ
 ច អវិតក្កអវិចារោ ច ធម្មា សវិតក្កសវីចារស្ស
 ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិ-
 ត្តណោ សវិតក្កសវីចារោ ឯកោ ខន្ធា ច វិតក្កោ
 ច វត្ថុ ច តិណ្ណំ ខន្ធានំ សហជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ច វិតក្កោ ច វត្ថុ ច ទ្ធិន្ទំ
 ខន្ធានំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[២២៧] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកប
 ដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន
 វិចារៈផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
 ប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋាន-
 រូបផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃ
 ខន្ធ ២ ផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈ
 នៃបដិសន្ធិ . . . ។

[២២៨] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន
 វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ
 ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកប
 ដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី វិតក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ក្នុងខណៈនៃ
 បដិសន្ធិ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ក្តី វិតក្កៈក្តី វិតក្តី ជា
 បច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

វិញ្ញត្តិពេ បញ្ចវារោ

(២២៩) សវិតក្កសវីចារោ ច អវិតក្កវិចារមត្តោ
 ច អវិតក្កអវិចារោ ច ធម្មា អវិតក្កអវិចារស្ស
 ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ សវិតក្កសវី-
 ចារោ ខន្ធោ ច វិតក្កោ ច មហាភូតា ច ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានាធំ រូចាធំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បដិសន្ធិក្ខណោ សវិតក្កសវីចារោ ខន្ធោ ច វិតក្កោ
 ច មហាភូតា ច កដត្តារូចាធំ សហជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

(២៣០) សវិតក្កសវីចារោ ធម្មា សវិតក្កសវី-
 ចារស្ស ធម្មស្ស អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ សវី-
 តក្កសវីចារោ ឯកោ ខន្ធោ តិណ្ឌន្នំ ខន្ធចំ អញ្ញ-
 មញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ សវិតក្ក-
 សវីចារោ ឯកោ ខន្ធោ តិណ្ឌន្នំ ខន្ធចំ អញ្ញមញ្ញ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធោ ទ្ធិន្នំ ខន្ធចំ អញ្ញ-
 មញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៣១) សវិតក្កសវីចារោ ធម្មា អវិតក្កវិចារ-
 មត្តស្ស ធម្មស្ស អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ សវី-
 តក្កសវីចារោ ខន្ធោ វិតក្កស្ស អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ . . . ។

វិញ្ញាណៈ បញ្ចក្ខន្ធៈ

[២២៩] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ ដោយ សហជាតប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយ វិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ពួកមហាក្ខតក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានប្រ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយ វិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ពួកមហាក្ខតក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកកងតាប្ប កង ៗ ខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

[២៣០] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជា បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអពា- មពាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជា បច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយអពាមពាប្បច្ច័យ ខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយ វិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ កងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអពាមពាប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ដោយអពាមពា- ប្បច្ច័យ ។

[២៣១] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជា បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអពាមពា- ប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជា បច្ច័យ នៃវិតក្កៈ ដោយអពាមពាប្បច្ច័យ កងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

អវិជ្ជាបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

(២៣២) សវិតត្តសវិតារោ ធម្មោ អវិតត្តអវិ-
 ចារស្ស ធម្មស្ស អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
 បដិសន្ធិក្ខណោ សវិតត្តសវិតារោ ខន្ធោ វត្ថុស្ស
 អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

(២៣៣) សវិតត្តសវិតារោ ធម្មោ សវិតត្តសវិ-
 ចារស្ស ច អវិតត្តអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស អញ្ញ-
 មញ្ញប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ បដិសន្ធិក្ខណោ សវិតត្ត-
 សវិតារោ ឯកោ ខន្ធោ តិណ្ឌន្ធី ខន្ធនំ វត្ថុស្ស
 ច អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ទេ ខន្ធា ទ្ធិន្ធី
 ខន្ធនំ វត្ថុស្ស ច អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

(២៣៤) សវិតត្តសវិតារោ ធម្មោ អវិតត្តវិ-
 ចារមត្ថស្ស ច អវិតត្តអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស អញ្ញ-
 មញ្ញប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ បដិសន្ធិក្ខណោ សវិតត្ត-
 សវិតារោ ខន្ធា វិតត្តស្ស ច វត្ថុស្ស ច អញ្ញមញ្ញប្ប-
 ដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថកប្បដ្ឋាន

(២៣២) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយអតោមពាប្បច្ច័យ
គឺ ពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
វត្ថុ កងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអតោមពាប្បច្ច័យ ។

(២៣៣) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែល
មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ដោយអតោមពាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែល
ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង វត្ថុ
ផង កងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអតោមពាប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ
នៃខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ដោយអតោមពាប្បច្ច័យ ។

(២៣៤) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែល
មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ដោយអតោមពាប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ ដែល
ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃវិតក្កៈផង វត្ថុផង
កងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអតោមពាប្បច្ច័យ ។

វិចិត្តកិច្ច បញ្ញាវិភាគ

(២៣៥) សវិតក្កសវីចារោ ធម្មោ សវិតក្កសវី-
 ចារស្ស ច អវិតក្កវិចារមត្តស្ស ច ធម្មស្ស អញ្ញា-
 មញ្ញាប្បដូយេន បដូយោ សវិតក្កសវីចារោ ឯកោ
 ខន្ធនោ តិណ្ណាន្នំ ខន្ធនំ វិតក្កស្ស ច អញ្ញាមញ្ញាប្បដូ-
 យេន បដូយោ ន្នេ ខន្ធនោ ទ្ធិន្នំ ខន្ធនំ វិតក្កស្ស ច
 អញ្ញាមញ្ញាប្បដូយេន បដូយោ បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។

(២៣៦) សវិតក្កសវីចារោ ធម្មោ សវិតក្កសវី-
 ចារស្ស ច អវិតក្កវិចារមត្តស្ស ច អវិតក្កអវិចារស្ស
 ច ធម្មស្ស អញ្ញាមញ្ញាប្បដូយេន បដូយោ បដិសន្ធិ-
 ក្ខណោ សវិតក្កសវីចារោ ឯកោ ខន្ធនោ តិណ្ណាន្នំ
 ខន្ធនំ វិតក្កស្ស ច វត្ថុស្ស ច អញ្ញាមញ្ញាប្បដូ-
 យេន បដូយោ ន្នេ ខន្ធនោ ទ្ធិន្នំ ខន្ធនំ វិតក្កស្ស
 ច វត្ថុស្ស ច អញ្ញាមញ្ញាប្បដូយេន បដូយោ ។

(២៣៧) អវិតក្កវិចារមត្តោ ធម្មោ អវិតក្ក-
 វិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស អញ្ញាមញ្ញាប្បដូយេន បដូយោ
 អវិតក្កវិចារមត្តោ ឯកោ ខន្ធនោ តិណ្ណាន្នំ ខន្ធនំ
 អញ្ញាមញ្ញាប្បដូយេន បដូយោ ន្នេ ខន្ធនោ ទ្ធិន្នំ ខន្ធនំ
 អញ្ញាមញ្ញាប្បដូយេន បដូយោ បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។

វិញ្ញាណៈ បញ្ញាវិញ្ញាណៈ

(២៣៥) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែល
មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ដោយអត្តាមតាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១
ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង
វិតក្កៈផង ដោយអត្តាមតាប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ផង
វិតក្កៈផង ដោយអត្តាមតាប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

(២៣៦) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន
វិចារៈផង ដោយអត្តាមតាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
ប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង វិតក្កៈផង វត្ថុផង ក្នុង
ខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអត្តាមតាប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២
ផង វិតក្កៈផង វត្ថុផង ដោយអត្តាមតាប្បច្ច័យ ។

(២៣៧) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអត្តាមតាប្បច្ច័យ គឺ
ខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣
ដោយអត្តាមតាប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ដោយអត្តាមតា-
ប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[២៣៨] អវិភត្តវិចារមត្តោ ធម្មោ សវិភត្ត-
សវិចារស្ស ធម្មស្ស អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
វិភត្តោ សវិភត្តសវិចារានំ ខន្ធានំ អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋ-
យេន បដ្ឋយោ ។ បេ ។ បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។

[២៣៩] អវិភត្តវិចារមត្តោ ធម្មោ អវិភត្តអវិ-
ចារស្ស ធម្មស្ស អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ អវិ-
ភត្តវិចារមត្តោ ខន្ធា វិចារស្ស អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន
បដ្ឋយោ បដិសន្ធិក្ខណោ អវិភត្តវិចារមត្តោ ខន្ធា
វិចារស្ស ច វត្ថុស្ស ច អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
បដិសន្ធិក្ខណោ វិភត្តោ វត្ថុស្ស អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន
បដ្ឋយោ ។

[២៤០] អវិភត្តវិចារមត្តោ ធម្មោ សវិភត្តស-
វិចារស្ស ច អវិភត្តអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស អញ្ញ-
មញ្ញប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ បដិសន្ធិក្ខណោ វិភត្តោ
សវិភត្តសវិចារានំ ខន្ធានំ វត្ថុស្ស ច អញ្ញមញ្ញប្ប-
ដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(២៣៨) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអតោមពាប្បច្ច័យ
 គឺ វិតក្កៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
 វិចារៈ ដោយអតោមពាប្បច្ច័យ ។ បេ ។ កងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

(២៣៩) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
 នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយអតោមពាប្បច្ច័យ គឺ
 ពួកខន្ធ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃវិចារៈ
 ដោយអតោមពាប្បច្ច័យ ពួកខន្ធ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ
 ជាបច្ច័យ នៃវិចារៈផង វត្ថុផង កងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអតោ-
 មពាប្បច្ច័យ វិតក្កៈ ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ កងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអតោ-
 មពាប្បច្ច័យ ។

(២៤០) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
 នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិន
 មានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ដោយអតោមពាប្បច្ច័យ គឺ វិតក្កៈ ជាបច្ច័យ
 នៃពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វត្ថុផង កង
 ខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអតោមពាប្បច្ច័យ ។

វិញ្ញាណបញ្ញា

(២៤០) អវិភង្គវិចារមត្តោ ធម្មោ អវិភង្គវិចារ-
 មត្តស្ស ច អវិភង្គអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស អញ្ញមញ្ញ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិភង្គវិចារមត្តោ ឯកោ ខន្ធទ្វេ
 តិណ្ឌន្នំ ខន្ធនំ វិចារស្ស ច អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ នេ ខន្ធទ្វេន្នំ ខន្ធនំ វិចារស្ស ច អញ្ញ-
 មញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ អវិភង្គ-
 វិចារមត្តោ ឯកោ ខន្ធទ្វេ តិណ្ឌន្នំ ខន្ធនំ វិចារស្ស
 ច វត្ថុស្ស ច អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ នេ
 ខន្ធទ្វេន្នំ ខន្ធនំ វិចារស្ស ច វត្ថុស្ស ច អញ្ញ-
 មញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៤២) អវិភង្គអវិចារោ ធម្មោ អវិភង្គអវិចារស្ស
 ធម្មស្ស អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិភង្គអវិចារោ
 ឯកោ ខន្ធទ្វេ តិណ្ឌន្នំ ខន្ធនំ អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ នេ ខន្ធទ្វេន្នំ ខន្ធនំ អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ អវិភង្គអវិចារោ ឯកោ
 ខន្ធទ្វេ តិណ្ឌន្នំ ខន្ធនំ វត្ថុស្ស ច អញ្ញមញ្ញប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ នេ ខន្ធទ្វេន្នំ ខន្ធនំ វត្ថុស្ស ច

វិញ្ញាណៈ បញ្ញាវារៈ

(២៤១) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ជា
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈផង ដោយអតោមតាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១
 ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង
 វិចារៈផង ដោយអតោមតាប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២
 ផង វិចារៈផង ដោយអតោមតាប្បច្ច័យ ខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង វិចារៈផង វត្ថុផង ក្នុង
 ខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអតោមតាប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃ
 ខន្ធ ២ ផង វិចារៈផង វត្ថុផង ដោយអតោមតាប្បច្ច័យ ។

(២៤២) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយអតោមតាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយអតោមតាប្បច្ច័យ
 ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ដោយអតោមតាប្បច្ច័យ ខន្ធ ១ ដែលមិនមាន
 វិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃ
 បដិសន្ធិ ដោយអតោមតាប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ខន្ធា វត្ថុស្ស វត្ថុ ខន្ធានំ
 វិចារេ វត្ថុស្ស វត្ថុ វិចារស្ស ឯកំ មហាភ្នំ តិលាន្និ
 មហាភ្នំតានំ ពាហិរំ ... អាហារសមុដ្ឋានំ ... ឧតុស-
 មុដ្ឋានំ ... អសញ្ញសត្តានំ ឯកំ មហាភ្នំ ... ។

(២៤៣) អវិតក្កអវិចារេ ធម្មោ សវិតក្កសវិ-
 ចារស្ស ធម្មស្ស អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
 បដិសន្ធិក្ខណោ វត្ថុ សវិតក្កសវិចារានំ ខន្ធានំ
 អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

(២៤៤) អវិតក្កអវិចារេ ធម្មោ អវិតក្កវិចារ-
 មត្ថស្ស ធម្មស្ស អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ វិចារេ
 អវិតក្កវិចារមត្ថានំ ខន្ធានំ អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន បដ្ឋ-
 យោ បដិសន្ធិក្ខណោ វិចារេ អវិតក្កវិចារមត្ថានំ
 ខន្ធានំ អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ បដិសន្ធិក្ខណោ
 វត្ថុ អវិតក្កវិចារមត្ថានំ ខន្ធានំ អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន
 បដ្ឋយោ បដិសន្ធិក្ខណោ វត្ថុ វិតក្កស្ស អញ្ញមញ្ញ-
 ប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុណោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ដោយអតោមតាប្បច្ច័យ ពួកខន្ធ (ជាបច្ច័យ) នៃវត្ថុ វត្ថុ ជាបច្ច័យ
នៃពួកខន្ធ វិចារៈ (ជាបច្ច័យ) នៃវត្ថុ វត្ថុ (ជាបច្ច័យ) នៃវិចារៈ មហាក្ខត ១
(ជាបច្ច័យ) នៃមហាក្ខត ៣ តាហិរៈ . . . អាហារសមុជ្ជាន . . .
ឧត្តសមុជ្ជាន . . . មហាក្ខត ១ របស់ពួកអសត្វាសត្វ . . . ។

[២៤៣] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអតោមតាប្បច្ច័យ គឺ
វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអតោមតាប្បច្ច័យ ។

[២៤៤] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអតោមតាប្បច្ច័យ គឺ វិចារៈ
ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអតោ-
មតាប្បច្ច័យ វិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែ
វិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអតោមតាប្បច្ច័យ វត្ថុ ជាបច្ច័យ
នៃពួកខន្ធ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
ដោយអតោមតាប្បច្ច័យ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃវិតក្កៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
ដោយអតោមតាប្បច្ច័យ ។

វិញ្ញាណបញ្ញា

[២៤៥] អវិភក្កិអវិចារោ ធម្មោ អវិភក្កិវិចា-
 រមត្តស្ស ច អវិភក្កិអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស អញ្ញមញ្ញ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ វិចារោ អវិ-
 ភក្កិវិចារមត្តានំ ខន្ធានំ វត្ថុស្ស ច អញ្ញមញ្ញប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ វត្ថុ អវិភក្កិវិ-
 ចារមត្តានំ ខន្ធានំ វិចារស្ស ច អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[២៤៦] អវិភក្កិអវិចារោ ធម្មោ សវិភក្កិសវិ-
 ចារស្ស ច អវិភក្កិវិចារមត្តស្ស ច ធម្មស្ស អញ្ញ-
 មញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ វត្ថុ សវិភក្កិ-
 សវិចារានំ ខន្ធានំ វិភក្កិស្ស ច អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[២៤៧] សវិភក្កិសវិចារោ ច អវិភក្កិអវិចារោ
 ច ធម្មោ សវិភក្កិសវិចារស្ស ធម្មស្ស អញ្ញមញ្ញប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ សវិភក្កិសវិចា-
 រោ ឯកោ ខន្ធា ច វត្ថុ ច តិណ្ណានំ ខន្ធានំ
 ទ្វេ ខន្ធា ច វត្ថុ ច ទ្វីនំ ខន្ធានំ អញ្ញមញ្ញប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ។

វិគត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

[២៤៥] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ដោយអតោមពាប្បច្ច័យ គឺ វិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃពួកខន្ធ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈ
នៃបដិសន្ធិ ដោយអតោមពាប្បច្ច័យ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដែល
មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
ដោយអតោមពាប្បច្ច័យ ។

[២៤៦] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ដោយអតោមពាប្បច្ច័យ គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃ
ពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង ក្នុង
ខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអតោមពាប្បច្ច័យ ។

[២៤៧] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកប
ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអតោមពាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែល
ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣
ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ ក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ដោយ
អតោមពាប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[២៤៨] សវិតក្កសវីចារោ ច អវិតក្កអវីចារោ
 ច ធម្មា អវិតក្កវិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស អញ្ញមញ្ញ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ សវិតក្កសវី-
 ចារោ ខន្ធោ ច វត្ថុ ច វិតក្កស្ស អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[២៤៩] សវិតក្កសវីចារោ ច អវិតក្កអវីចារោ ច
 ធម្មា សវិតក្កសវីចារស្ស ច អវិតក្កវិចារមត្តស្ស ច
 ធម្មស្ស អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ
 សវិតក្កសវីចារោ ឯកោ ខន្ធោ ច វត្ថុ ច តិណ្ណំ
 ខន្ធនំ វិតក្កស្ស ច អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ទ្វេ ខន្ធោ ច វត្ថុ ច ទ្ធិនំ ខន្ធនំ វិតក្កស្ស ច
 អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៥០] អវិតក្កវិចារមត្តោ ច អវិតក្កអវីចារោ
 ច ធម្មា សវិតក្កសវីចារស្ស ធម្មស្ស អញ្ញមញ្ញ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ វិតក្កោ ច
 វត្ថុ ច សវិតក្កសវីចារានំ ខន្ធនំ អញ្ញមញ្ញប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(២៤៨) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអតោមពាប្បច័យ គឺ ពួកខន្ធ ដែលប្រកប ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃវិតក្កៈ ក្នុងខណៈ នៃបដិសន្ធិ ដោយអតោមពាប្បច័យ ។

(២៤៩) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយ វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ដោយអតោមពាប្បច័យ គឺ ខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ វិចារៈក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣៨៨ វិតក្កៈផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអតោមពាប្បច័យ ខន្ធ ២ ក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ផង វិតក្កៈផង ដោយអតោមពាប្បច័យ ។

(២៥០) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយ វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអតោមពាប្បច័យ គឺ វិតក្កៈក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធចាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអតោមពាប្បច័យ ។

វិញ្ញាណបញ្ញា

[២៥០] អវិភក្កវិចារមត្តោ ច អវិភក្កអវិចារោ
 ច ធម្មា អវិភក្កវិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស អញ្ញាមញ្ញាប្បដ្ឋ-
 យេន បច្ចយោ អវិភក្កវិចារមត្តោ ឯកោ ខន្ធា
 ច វិចារោ ច តិណ្ណន្នំ ខន្ធានំ អញ្ញាមញ្ញាប្បដ្ឋយេន
 បច្ចយោ ទេ ខន្ធា ច វិចារោ ច ទ្ធិន្នំ ខន្ធានំ
 អញ្ញាមញ្ញាប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ អវិភក្ក-
 វិចារមត្តោ ឯកោ ខន្ធា ច វិចារោ ច វត្ថុ ច
 តិណ្ណន្នំ ខន្ធានំ ទេ ខន្ធា ច វិចារោ ច វត្ថុ ច
 ទ្ធិន្នំ ខន្ធានំ អញ្ញាមញ្ញាប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

[២៥២] អវិភក្កវិចារមត្តោ ច អវិភក្កអវិចារោ
 ច ធម្មា អវិភក្កវិចារស្ស ធម្មស្ស អញ្ញាមញ្ញាប្បដ្ឋ-
 យេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ អវិភក្កវិចារមត្តោ
 ខន្ធា ច វិចារោ ច វត្ថុស្ស អញ្ញាមញ្ញាប្បដ្ឋយេន
 បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ អវិភក្កវិចារមត្តោ ខន្ធា ច
 វត្ថុ ច វិចារស្ស អញ្ញាមញ្ញាប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

វិញ្ញាណៈ បញ្ចក្ខណៈ

(២៥១) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល
មិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
មានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអតាមពាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយអតា-
មពាប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ដោយអតា-
បពាប្បច្ច័យ ខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី
វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ ក្តី វិចារៈក្តី
វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ដោយអតាមពាប្បច្ច័យ ។

(២៥២) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយអតាមពាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធាវិជ្ជាយ ដែល
មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ ក្នុង
ខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអតាមពាប្បច្ច័យ ខន្ធាវិជ្ជាយ ដែលមិន
មានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃវិចារៈក្នុងខណៈនៃ
បដិសន្ធិ ដោយអតាមពាប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[២៥៣] អវិភក្កវិចារមត្តោ ច អវិភក្កអវិចារោ
 ច ធម្មា អវិភក្កវិចារមត្តស្ស ច អវិភក្កអវិចារស្ស
 ច ធម្មស្ស អញ្ញាមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិ-
 ក្ខណោ អវិភក្កវិចារមត្តោ ឯកោ ខន្ធា ច វិចារោ
 ច តិណ្ណាន្នំ ខន្ធានំ វត្ថុស្ស ច អញ្ញាមញ្ញប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ច វិចារោ ច ទ្ធិន្នំ ខន្ធានំ
 វត្ថុស្ស ច អញ្ញាមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិ-
 ក្ខណោ អវិភក្កវិចារមត្តោ ឯកោ ខន្ធា ច វត្ថុ ច
 តិណ្ណាន្នំ ខន្ធានំ វិចារស្ស ច អញ្ញាមញ្ញប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ច វត្ថុ ច ទ្ធិន្នំ ខន្ធានំ វិចា-
 រស្ស ច អញ្ញាមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៥៤] សវិភក្កសវិចារោ ច អវិភក្កវិចារមត្តោ
 ច ធម្មា សវិភក្កសវិចារស្ស ធម្មស្ស អញ្ញាមញ្ញប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ សវិភក្កសវិចារោ ឯកោ ខន្ធា
 ច វិភក្កោ ច តិណ្ណាន្នំ ខន្ធានំ អញ្ញាមញ្ញប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ច វិភក្កោ ច ទ្ធិន្នំ ខន្ធានំ
 អញ្ញាមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ . . . ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(២៥៣) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ដោយ
 អត្តាមញ្ញប្បដ្ឋាយ គឺ ខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី
 វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
 ដោយអត្តាមញ្ញប្បដ្ឋាយ ខន្ធ ២ ក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ផង
 វត្ថុផង ដោយអត្តាមញ្ញប្បដ្ឋាយ ខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែ
 វិចារៈក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង វិចារៈផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
 ដោយអត្តាមញ្ញប្បដ្ឋាយ ខន្ធ ២ ក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ផង
 វិចារៈផង ដោយអត្តាមញ្ញប្បដ្ឋាយ ។

(២៥៤) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី
 ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកប
 ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអត្តាមញ្ញប្បដ្ឋាយ គឺ ខន្ធ ១ ដែល
 ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣
 ដោយអត្តាមញ្ញប្បដ្ឋាយ ខន្ធ ២ ក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ដោយ
 អត្តាមញ្ញប្បដ្ឋាយ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

វិញ្ញាណ បញ្ញាវិញ

[២៥៥] សវិតត្តសវិតាហេ ច អវិតត្តវិចារមត្តោ
 ច ធម្មា អវិតត្តអវិចារស្ស ធម្មស្ស អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋ-
 យេន បច្ចយោ បដិសន្ធិត្ថុណោ សវិតត្តសវិតាហេ
 ខន្ធ ច វិតត្តោ ច វត្ថុស្ស អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន
 បច្ចយោ ។

[២៥៦] សវិតត្តសវិតាហេ ច អវិតត្តវិចារមត្តោ
 ច ធម្មា សវិតត្តសវិចារស្ស ច អវិតត្តអវិចារស្ស
 ច ធម្មស្ស អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិ-
 ត្ថុណោ សវិតត្តសវិតាហេ ឯតោ ខន្ធ ច វិតត្តោ
 ច តិល្លាដ្ឋំ ខន្ធនំ វត្ថុស្ស ច អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន
 បច្ចយោ ខេ ខន្ធ ច វិតត្តោ ច ធិដ្ឋំ ខន្ធនំ
 វត្ថុស្ស ច អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

[២៥៧] សវិតត្តសវិតាហេ ច អវិតត្តវិចារ-
 មត្តោ ច អវិតត្តអវិចារ ច ធម្មា សវិតត្តសវិ-
 ចារស្ស ធម្មស្ស អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ បដិ-
 សន្ធិត្ថុណោ សវិតត្តសវិតាហេ ឯតោ ខន្ធ ច
 វិតត្តោ ច វត្ថុ ច តិល្លាដ្ឋំ ខន្ធនំ អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋ-
 យេន បច្ចយោ ខេ ខន្ធ ច វិតត្តោ ច វត្ថុ ច
 ធិដ្ឋំ ខន្ធនំ អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

វិញ្ញាណៈ បញ្ញាវារៈ

(២៥៥) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមាន វិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយអត្តាមញ្ញប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធាន្តឡាយ ដែល ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ ក្នុង ខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអត្តាមញ្ញប្បដ្ឋយ ។

(២៥៦) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកប ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ផង ដោយអត្តាមញ្ញប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធទ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប ដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទ ផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈ នៃបដិសន្ធិ ដោយអត្តាមញ្ញប្បដ្ឋយ ខន្ធទ ក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទ ផង វត្ថុផង ដោយអត្តាមញ្ញប្បដ្ឋយ ។

(២៥៧) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអត្តាមញ្ញប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធទ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ វិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអត្តាមញ្ញប្បដ្ឋយ ខន្ធទ ក្តី វិតក្កៈក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទ ដោយអត្តាមញ្ញប្បដ្ឋយ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

(២៥៨) សវិតត្តក្កអវិចារោ ធម្មោ សវិតត្តក្កសវិ-
 ការស្ស ធម្មស្ស និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ សវិ-
 តត្តក្កអវិចារោ ឯកោ ខន្ធោ តិណ្ឌន្នំ ខន្ធជានំ ។
 សន្និទ្ធីតំ ។ សត្តំ ។ អវិតត្តក្កវិចារមត្តោ ធម្មោ អវិតត្ត-
 វិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 សន្និទ្ធីតំ ។ បញ្ច ។

(២៥៩) អវិតត្តក្កអវិចារោ ធម្មោ អវិតត្តក្កអវិចា-
 រស្ស ធម្មស្ស និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិតត្ត-
 ក្កអវិចារោ ឯកោ ខន្ធោ តិណ្ឌន្នំ ខន្ធជានំ ចិត្តសមុ-
 ជ្ជាធានញ្ច រូចានំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ
 ខន្ធជានំ ទ្វិន្នំ ខន្ធជានំ ចិត្តសមុជ្ជាធានញ្ច រូចានំ និស្ស-
 យប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារោ ចិត្តសមុជ្ជាធានំ រូចានំ
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិត្ថុណោ អវិ-
 តត្តក្កអវិចារោ ឯកោ ខន្ធោ តិណ្ឌន្នំ ខន្ធជានំ កដត្តា
 ច រូចានំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធជានំ
 ទ្វិន្នំ ខន្ធជានំ ។ សន្និទ្ធីតំ ។ អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ
 មហាក្ខតំ ... ចក្ខាយតនំ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស កា-
 យាយតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស វត្ថុ អវិតត្តក្កអវិចារានំ
 ខន្ធជានំ វិចារស្ស ច និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុណេមត្តិកប្បដ្ឋាន

[២៥៨] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជា
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយនិស្ស-
 យប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ (ជា
 បច្ច័យ) នៃខន្ធ ៣ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ មានបញ្ញាវារៈ ៧ ។ ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមាន
 វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។
 មានបញ្ញាវារៈ ៥ ។

[២៥៩] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ
 នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ
 ខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង ពួក
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២
 ផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ វិចារៈ ជាបច្ច័យ
 នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង ពួកកដត្តារូបផង ក្នុងខណៈ
 នៃបដិសន្ធិ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ២ ។ សេចក្តី
 បំប្រញ ។ មហាក្ខត ១ របស់ពួកអព្យាសត្វ . . . ចក្ខុយតនៈ (ជា
 បច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ កាយាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃកាយវិញ្ញាណ
 វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធចាំនឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង
 វិចារៈផង ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ។

វិចិត្តកិច្ច បញ្ញាវិភាគ

(២៦០) អវិចិត្តកិច្ចអវិចារោ ធម្មោ សវិចិត្ត-
 សវិចារស្ស ធម្មស្ស និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 វត្ថុ សវិចិត្តសវិចារានំ ខន្ធានំ និស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ វត្ថុ ... ។

(២៦១) អវិចិត្តកិច្ចអវិចារោ ធម្មោ អវិចិត្តកិច្ចវិចារ-
 មត្តស្ស ធម្មស្ស និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារោ
 អវិចិត្តកិច្ចវិចារមត្តានំ ខន្ធានំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 វត្ថុ អវិចិត្តកិច្ចវិចារមត្តានំ ខន្ធានំ វិចិត្តស្ស ច និស្ស-
 យប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ ។ សន្ធិតំ ។

(២៦២) អវិចិត្តកិច្ចអវិចារោ ធម្មោ អវិចិត្តកិច្ចវិចារ-
 មត្តស្ស ច អវិចិត្តកិច្ចអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស និស្សយ
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារោ អវិចិត្តកិច្ចវិចារមត្តានំ ខន្ធានំ
 ចិត្តសមុដ្ឋាបាទោ រូបានំ វត្ថុ អវិចិត្តកិច្ចវិចារមត្តានំ
 ខន្ធានំ វិចារស្ស ច និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បដិសន្ធិក្ខណោ វិចារោ ... ។

វិតក្កត្តិកៈ បញ្ញាការៈ

[២៦០] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ វត្ថុ
ជាបច្ច័យ នៃខន្ធាន័ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ
ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ វត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

[២៦១] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ
វិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធាន័ឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែ
វិចារៈ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធាន័ឡាយ ដែល
មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិតក្កៈផង ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ក្នុង
ខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

[២៦២] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ វិចារៈ (ជាបច្ច័យ)
នៃខន្ធាន័ឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ពួកចិត្តស
មុដ្ឋានរូបផង វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធាន័ឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
មានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ វិចារៈ ក្នុង
ខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[២៦៣] អវិភត្តក្កអវិចារោ ធម្មោ សវិភត្តក្កសវិ-
 ចារស្ស ច អវិភត្តក្កវិចារមត្តស្ស ច ធម្មស្ស និស្ស-
 យប្បច្ចយេន បច្ចយោ វត្ថុ សវិភត្តក្កសវិចារានំ
 ខន្ធានំ វិភត្តក្កស្ស ច និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បដិសន្ធិត្ថុណោ វត្ថុ ... ។

[២៦៤] សវិភត្តក្កសវិចារោ ច អវិភត្តក្កអវិចារោ
 ច ធម្មោ សវិភត្តក្កសវិចារស្ស ធម្មស្ស និស្សយប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ សវិភត្តក្កសវិចារោ ឯកោ ខន្ធា ច
 វត្ថុ ច តិណ្ឌាន្នំ ខន្ធានំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 បវត្ថិបិ បដិសន្ធិបិ ធិបេតព្វា ។

[២៦៥] សវិភត្តក្កសវិចារោ ច អវិភត្តក្កអវិចារោ
 ច ធម្មោ អវិភត្តក្កវិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស និស្សយប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ សវិភត្តក្កសវិចារោ ខន្ធា ច វត្ថុ
 ច វិភត្តក្កស្ស បដិសន្ធិត្ថុណោ ... ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(២៥៣) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
មានត្រឹមតែវិចារៈផង ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃ
ខន្ធាវ័ន្យាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង
ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ វត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

(២៥៤) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកប
ដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១
ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣
ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ។ បវត្ថុក្តី បដិសន្ធិក្តី បណ្ឌិត គប្បីសំ-
ដែងតទៅចុះ ។

(២៥៥) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធាវ័ន្យាយ ដែល
ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វត្ថុក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃវិតក្កៈ
ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

វិញ្ញាណបញ្ញា

(២៦៦) សវិតត្តសវិតារោ ច អវិតត្តអវិតារោ
 ច ធម្មា អវិតត្តអវិតារស្ស ធម្មស្ស និស្សយប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ សវិតត្តសវិតារោ ទន្ធា ច មហា-
 ភូតា ច វិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ និស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បដិសន្ធិត្តណោ ... ។

(២៦៧) សវិតត្តសវិតារោ ច អវិតត្តអវិតារោ ច
 ធម្មា សវិតត្តសវិតារស្ស ច អវិតត្តវិចារមត្តស្ស
 ច ធម្មស្ស និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ សវិតត្ត-
 សវិតារោ ឯកោ ទន្ធា ច វត្ថុ ច តិណ្ឌុំ ទន្ធានំ
 វិតត្តស្ស ច និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បដិសន្ធិត្តណោ ... ។

(២៦៨) អវិតត្តវិចារមត្តោ ច អវិតត្តអវិតារោ
 ច ធម្មា សវិតត្តសវិតារស្ស ធម្មស្ស និស្សយប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ វិតត្តោ ច វត្ថុ ច សវិតត្តសវិតារំ
 ទន្ធានំ បដិសន្ធិត្តណោ ... ។

វិតក្កត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

[២៦៦] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
មិនមានវិចារៈ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធចាំនឡាយ ដែលប្រកប
ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី មហាក្ចតចាំនឡាយក្តី ជាបច្ច័យ នៃ
ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

[២៦៧] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី
ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកប
ដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹម
តែវិចារៈផង ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
ប្រកបដោយវិចារៈក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង វិតក្កៈផង
ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

[២៦៨] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកប
ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ វិតក្កៈក្តី
វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធចាំនឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
វិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

អវិជ្ជាបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

(២៦៩) អវិភក្កវិចារមត្តោ ច អវិភក្កអវិចារោ
 ច ធម្មា អវិភក្កវិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស និស្សយប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ អវិភក្កវិចារមត្តោ ឯកោ ខន្ធោ
 ច វិចារោ ច តិល្លានំ ខន្ធានំ អវិភក្កវិចារមត្តោ
 ឯកោ ខន្ធោ ច វត្ថុ ច តិល្លានំ ខន្ធានំ បដិ-
 សន្និគ្គណោ ... ។

(២៧០) អវិភក្កវិចារមត្តោ ច អវិភក្កអវិចារោ
 ច ធម្មា អវិភក្កវិចារស្ស ធម្មស្ស និស្សយប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ អវិភក្កវិចារមត្តោ ខន្ធា ច វិចារោ
 ច ចិត្តសមុដ្ឋាធានំ រូបាទំ និស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អវិភក្កវិចារមត្តោ ខន្ធា ច មហាក្ខតា
 ច ចិត្តសមុដ្ឋាធានំ រូបាទំ វិភក្កោ ច មហាក្ខតា
 ច ចិត្តសមុដ្ឋាធានំ រូបាទំ អវិភក្កវិចារមត្តោ ខន្ធា
 ច វត្ថុ វិចារស្ស និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បដិសន្និកោនំ ចត្តារិ ។ សន្និគ្គំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[២៦៩] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល
មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមាន
ត្រឹមតែវិចារៈ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ៣ ខន្ធ ១ ដែល
មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វត្ថុក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ៣ ក្នុង
ខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

[២៧០] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី
ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធាន័ឡាយ
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្ត
សមុដ្ឋានរូប ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ខន្ធាន័ឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី មហាក្ខត្តាធាន័ឡាយក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃពួកចិត្តស-
មុដ្ឋានរូប វិតក្កៈក្តី មហាក្ខត្តាធាន័ឡាយក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃពួកចិត្តស-
មុដ្ឋានរូប ខន្ធាន័ឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វត្ថុក្តី
ជាបច្ច័យ នៃវិចារៈ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ បដិសន្ធិមាន ៤ ។ សេចក្តី
បំប្រែញ ។

វិញ្ញាណបញ្ញា

(២៧១) អវិភង្គវិចារមត្តោ ច អវិភង្គអវិចារោ ច
 ធម្មា អវិភង្គវិចារមត្តស្ស ច អវិភង្គអវិចារស្ស ច
 ធម្មស្ស និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិភង្គវិចារ-
 មត្តោ ឯកោ ខន្ធោ ច វិចារោ ច តិណ្ណន្នំ ខន្ធជំ
 ចិត្តសមុដ្ឋានានព្វា រូចានំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ទ្វេ ខន្ធច វិចារោ ច ទ្ធិន្នំ ខន្ធជំ ចិត្តសមុដ្ឋានានព្វា
 រូចានំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិភង្គវិចារមត្តោ
 ឯកោ ខន្ធោ ច វត្ថុ ច តិណ្ណន្នំ ខន្ធជំ វិចារស្ស ច
 ទ្វេ ខន្ធច វត្ថុ ច ទ្ធិន្នំ ខន្ធជំ វិចារស្ស ច និស្សយ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។

(២៧២) សវិភង្គសវិចារោ ច អវិភង្គវិចារមត្តោ
 ច ធម្មា សវិភង្គសវិចារស្ស ធម្មស្ស ... អវិភង្គ-
 អវិចារស្ស ធម្មស្ស ... សវិភង្គសវិចារស្ស ច អវិ-
 ភង្គអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស ... តិណ្ណំ ។

វិគ្គត្តិកេ បញ្ចវារៈ

[២៧១] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ដែល
មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
មានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ដោយ
និស្សយប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈ
ក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយនិស្ស-
យប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ផង ពួក
ចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វត្ថុក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ៣ ផង វិចារៈផង
ខន្ធ ២ ក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ផង វិចារៈផង ដោយនិស្ស-
យប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

[២៧២] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌ ដែលប្រកប
ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ . . . នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន
វិចារៈ . . . នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង . . . មានបញ្ចវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថកប្បដ្ឋានំ

(២៧៣) សវិតក្កសវីចារោ ច អវិតក្កសវីចារមត្តោ
 ច អវិតក្កអវីចារោ ច ធម្មា សវិតក្កសវីចារស្ស
 ធម្មស្ស . . . អវិតក្កអវីចារស្ស ធម្មស្ស និស្សយ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ទ្វេ វាវ វិត្តារតញ្ច ។

(២៧៤) សវិតក្កសវីចារោ ធម្មា សវិតក្កសវីចា-
 រស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្ម-
 ណ្ឌបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្វបនិស្ស-
 យោ ។ បកត្វបនិស្សយោ សវិតក្កសវីចារំ សទ្ធិំ ឧប-
 និស្សយ នានំ ទេតិ សីលំ សមាធិយតិ ឧទោសថ-
 កម្មំ ករោតិ សវិតក្កសវីចារំ ឈានំ ឧប្បាទេតិ វិ-
 បស្សនំ ឧប្បាទេតិ មត្តំ ។ បេ ។ សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ
 មាណំ ជប្បេតិ ទិដ្ឋិ កល្យាណតិ សវិតក្កសវីចារំ សីលំ . . .
 សុតំ ចាតំ បញ្ញំ វាតំ ទោសំ មោហំ មាណំ ទិដ្ឋិ . . .
 បត្តនំ ឧបនិស្សយ នានំ ទេតិ សីលំ សមាធិយតិ
 ឧទោសថកម្មំ ករោតិ សវិតក្កសវីចារំ ឈានំ ឧប្បា-
 ទេតិ វិបស្សនំ ឧប្បាទេតិ មត្តំ . . . សមាបត្តិ . . .

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

(២៧៣) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី
 ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកប
 ដោយវិចារៈ . . . នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ ដោយ
 និស្សយប្បច្ច័យ ។ វារៈ ២ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារចុះ ។

(២៧៤) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជា
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ដោយ
 ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការម្ស្នកបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និង
 បកត្ថបនិស្ស័យ ។ បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ (បុគ្គល) អាស្រ័យសង្ខារ ដែល
 ប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ហើយឲ្យទាន សមាទានសីល
 ធ្វើឧបោសថកម្ម ញ៉ាំងឈាន ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយ
 វិចារៈ ឲ្យកើតឡើង ញ៉ាំងវិបស្សនា ឲ្យកើតឡើង ញ៉ាំងមគ្គ ។ បេ ។
 ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង ដំឡើងមានៈ ប្រកាន់ទិដ្ឋិ (បុគ្គល)
 អាស្រ័យសីល ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ . . .
 សុតៈ ចាតៈ ចញ្ញា វាតៈ ទោសៈ មោហៈ មានៈ ទិដ្ឋិ
 . . . សេចក្តីប្រាថ្នា ហើយឲ្យទាន សមាទានសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម
 ញ៉ាំងឈាន ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ឲ្យកើតឡើង
 ញ៉ាំងវិបស្សនា ឲ្យកើតឡើង ញ៉ាំងមគ្គ . . . ញ៉ាំងសមាបត្តិ . . .

វិញ្ញាណបញ្ញា

ចាណំ ហនតិ សង្ឃំ ភិក្ខុតិ សវិតក្កសវីចារា សទ្ធា
 ... សីលំ សុតំ ចាកោ បញ្ញា វាកោ នោសោ
 មោហោ មាណា ទិដ្ឋិ ... បត្តនា សវិតក្កសវីចារាយ
 សទ្ធាយ សីលស្ស សុតស្ស ចាកស្ស បញ្ញាយ
 វាកស្ស នោសស្ស មោហស្ស មាណស្ស ទិដ្ឋិយា
 បត្តនាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៧៥] សវិតក្កសវីចារា ឆម្មោ អវិតក្កវិចារ-
 មត្តស្ស ឆម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្មណ្ឌបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្ថបនិ-
 ស្សយោ ។ បកត្ថបនិស្សយោ សវិតក្កសវីចារំ សទ្ធា
 ឧបនិស្សយ អវិតក្កវិចារមត្តំ ឈានំ ឧប្បាទេតិ
 មត្តំ ... សមាបត្តិ ... សវិតក្កសវីចារំ សីលំ ។
 សទ្ធាតំ ។ បត្តនំ ឧបនិស្សយ អវិតក្កវិចារមត្តំ
 ឈានំ ឧប្បាទេតិ មត្តំ ... សមាបត្តិ ... សវិ-
 តក្កសវីចារា សទ្ធា ... បត្តនា អវិតក្កវិចារមត្តាយ
 សទ្ធាយ សីលស្ស សុតស្ស ចាកស្ស បញ្ញាយ
 វិតក្កស្ស ។ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

វិញ្ញាណៈ បញ្ចក្ខណៈ

សម្លាប់សត្វ បំបែកសង្ឃ សត្វ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយ
 វិចារៈ . . . សីលៈ សុតៈ ចាតៈ បញ្ញា ភតៈ ទោសៈ មោហៈ
 មានៈ ទិដ្ឋិ . . . សេចក្តីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យ នៃសត្វ ដែលប្រកបដោយ
 វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ សីលៈ សុតៈ ចាតៈ បញ្ញា ភតៈ ទោសៈ
 មោហៈ មានៈ ទិដ្ឋិ និងសេចក្តីប្រាថ្នា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(២៧៥) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជា
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយឧប-
 និស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការមណ្ឌបនិស្ស័យ អនន្តបូជនិស្ស័យ និង
 បកត្ថបនិស្ស័យ ។ បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ (បុគ្គល) អាស្រ័យសត្វ
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ហើយញ៉ាំងឈាន ដែល
 មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ឲ្យកើតឡើង ញ៉ាំងមគ្គ . . . ញ៉ាំង
 សមាបត្តិ . . . សីល ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ។
 សេចក្តីបំប្រែញ ។ (បុគ្គល) អាស្រ័យសេចក្តីប្រាថ្នា ហើយញ៉ាំងឈាន
 ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ឲ្យកើតឡើង ញ៉ាំងមគ្គ . . .
 ញ៉ាំងសមាបត្តិ . . . សត្វ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយ
 វិចារៈ . . . សេចក្តីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យ នៃសត្វ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈ និងសីលៈ សុតៈ ចាតៈ បញ្ញាផង វិតក្កៈផង ដោយ
 ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[២៧៦] សវិតត្តសវិតារោ ធម្មោ អវិតត្តអវិចារស្ស
 ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្ធរូប-
 និស្សយោ បកត្ថបនិស្សយោ ។ បកត្ថបនិស្សយោ
 សវិតត្តសវិចារំ សន្ធិំ ឧបនិស្សយ អវិតត្តអវិចារំ
 ឈានំ ឧប្បាទេតិ មត្តំ ... អភិញ្ញំ ... សមាបត្តិ
 ឧប្បាទេតិ សវិតត្តសវិចារំ សីលំ ... បត្តនំ ឧបនិ-
 ស្សយ អវិតត្តអវិចារំ ឈានំ ឧប្បាទេតិ មត្តំ ...
 អភិញ្ញំ ... សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ សវិតត្តសវិចារោ
 សន្ធា ។ សន្ធិត្តំ ។ បត្តនា អវិតត្តអវិចារោយ សន្ធាយ
 សីលស្ស សុតស្ស ចាតស្ស បញ្ញាយ វិចារស្ស ច
 កាយិកស្ស សុខស្ស កាយិកស្ស ទុក្ខស្ស
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៧៧] សវិតត្តសវិតារោ ធម្មោ អវិតត្តវិចារ-
 មត្តស្ស ច អវិតត្តអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស ឧបនិស្សយ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្ធរូបនិស្សយោ បកត្ថបនិស្ស-
 យោ ។ បកត្ថបនិស្សយោ សវិតត្តសវិចារោ សន្ធា ...

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[២៧៦] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជា
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ ដោយឧបនិស្សយ-
 ប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូបនិស្សយ៍ និងបកត្ថបនិស្សយ៍ ។ បកត្ថប-
 និស្សយ៍ គឺ (បុគ្គល) អាស្រ័យសទ្ធា ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
 ដោយវិចារៈ ហើយញ្ចាំងឈាន ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ឲ្យ
 កើតឡើង ញ្ចាំងមគ្គ . . . ញ្ចាំងអភិញ្ញា . . . ញ្ចាំងសមាបត្តិ ឲ្យ
 កើតឡើង សីល ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ . . .
 អាស្រ័យសេចក្តីប្រាថ្នា ហើយញ្ចាំងឈាន ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន
 វិចារៈ ឲ្យកើតឡើង ញ្ចាំងមគ្គ . . . ញ្ចាំងអភិញ្ញា . . . ញ្ចាំងសមាបត្តិ
 ឲ្យកើតឡើង សទ្ធា ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ។
 សេចក្តីបំប្រញា ។ សេចក្តីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា ដែលមិនមាន
 វិតក្កៈមិនមានវិចារៈ និងសីលៈ សុតៈ ចាតៈ បញ្ញាផង វិចារៈ កាយិក-
 សុខ និងកាយិកទុក្ខផង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[២៧៧] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ
 ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បាន
 ដល់អនន្តរូបនិស្សយ៍ និងបកត្ថបនិស្សយ៍ ។ បកត្ថបនិស្សយ៍
 គឺ សទ្ធា ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ . . .

វិគតក្កវិចារមត្តាយ

បត្តនា អវិគតក្កវិចារមត្តាយ សទ្ធាយ សីលស្ស
សុតស្ស ចាតស្ស បញ្ញាយ វិចារស្ស ច ឧបនិស្ស-
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៧៨] សវិគតក្កសវិចារោ ធម្មោ សវិគតក្ក-
សវិចារស្ស ច អវិគតក្កវិចារមត្តស្ស ច ធម្មស្ស
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌបនិស្សយោ
អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្ថបនិស្សយោ ។ បកត្ថប-
និស្សយោ សវិគតក្កសវិចារោ សទ្ធា . . . បត្តនា
សវិគតក្កសវិចារោយ សទ្ធាយ បត្តនាយ វិគតក្កស្ស ច
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៧៩] អវិគតក្កវិចារមត្តោ ធម្មោ អវិគតក្កវិចារ-
មត្តស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អា-
រម្មណ្ឌបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្ថបនិស្ស-
យោ ។ បកត្ថបនិស្សយោ អវិគតក្កវិចារមត្តំ សទ្ធា
ឧបនិស្សយ អវិគតក្កវិចារមត្តំ ឈានំ ឧប្បាទេតិ មត្តំ
. . . សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ អវិគតក្កវិចារមត្តំ សីលំ
. . . សុតំ ចាតំ បញ្ញំ . . . វិគតក្កំ ឧបនិស្សយ
អវិគតក្កវិចារមត្តំ ឈានំ ឧប្បាទេតិ មត្តំ . . .
សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ អវិគតក្កវិចារមត្តោ សទ្ធា . . .

វិញ្ញាណៈ បញ្ញាវិញ្ញាណៈ

សេចក្តីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យ នៃសត្វ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ
និងសីលៈ សុតៈ ចាតៈ បញ្ញាផង វិចារៈផង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(២៧៨) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិន
មានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អា-
រម្មណ្ឌបនិស្ស័យ អនន្តបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បកត្ថប-
និស្ស័យ គឺ សត្វ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ . . .

សេចក្តីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យ នៃសត្វ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
វិចារៈ និងសេចក្តីប្រាថ្នាផង វិតក្កៈផង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(២៧៩) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
បានដល់អាម្មណ្ឌបនិស្ស័យ អនន្តបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។
បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ (បុគ្គល) អាស្រ័យសត្វ ដែលមិនមានវិតក្កៈមាន
ត្រឹមតែវិចារៈ ហើយញ៉ាំងឈាន ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ
ឲ្យកើតឡើង ញ៉ាំងមគ្គ . . . ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង អាស្រ័យ
សីល ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ . . . សុតៈ ចាតៈ
បញ្ញា . . . អាស្រ័យវិតក្កៈ ហើយញ៉ាំងឈាន ដែលមិនមានវិតក្កៈ
មានត្រឹមតែវិចារៈ ឲ្យកើតឡើង ញ៉ាំងមគ្គ . . . ញ៉ាំងសមាបត្តិ
ឲ្យកើតឡើង សត្វ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ . . .

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

សីលំ សុតំ ចាតោ បញ្ញា ... វិតត្តោ ច អវិតត្តិ-
វិចារមត្តាយ សទ្ធាយ សីលស្ស សុតស្ស ចាតស្ស
បញ្ញាយ វិតត្តស្ស ច ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៨០) អវិតត្តិវិចារមត្តោ ធម្មោ សវិតត្តិសវិ-
ចារស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អារម្មណ្ឌបនិស្សយោ អនន្តរុបនិស្សយោ បកត្វប-
និស្សយោ ។ បកត្វបនិស្សយោ អវិតត្តិវិចារមត្តំ
សទ្ធា ឧបនិស្សយ ឆានំ ទេតិ សីលំ សមាទិយតិ
ឧបោសថកម្មំ ករោតិ សវិតត្តិសវិចារំ ឈានំ
ឧប្បទេតិ វិបស្សនំ ... មត្តំ ... សមាបត្តិ ឧប្ប-
ទេតិ មាណំ ជញ្ជតិ ទិដ្ឋិ កណ្ណាតិ អវិតត្តិវិចារមត្តំ
សីលំ ... សុតំ ចាតំ បញ្ញា ... វិតត្តំ ឧបនិ-
ស្សយ ឆានំ ទេតិ សីលំ សមាទិយតិ ឧបោសថ-
កម្មំ ករោតិ សវិតត្តិសវិចារំ ឈានំ ឧប្បទេតិ
វិបស្សនំ ឧប្បទេតិ មត្តំ ឧប្បទេតិ សមាបត្តិ
ឧប្បទេតិ ចាណំ បាណតិ សង្ឃំ ភិក្ខុតិ អវិតត្តិ-
វិចារមត្តា សទ្ធា ... សីលំ សុតំ ចាតោ បញ្ញា ...
វិតត្តោ ច សវិតត្តិសវិចារាយ សទ្ធាយ បត្តនាយ
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

សីលៈ សុតៈ ចាតៈ បញ្ញា . . . វិតក្កៈភី ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ និងសីលៈ សុតៈ ចាតៈ បញ្ញា
ផង វិតក្កៈផង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(២៨០) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយឧបនិស្សយ-
ប្បច្ច័យ បានដល់ការម្សណ្ឌបនិស្ស័យ អនន្តបនិស្ស័យ និងបកត្ថប-
និស្ស័យ ។ បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ (បុគ្គល) អាស្រ័យសទ្ធា ដែលមិន
មានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ហើយឲ្យទាន សមាទានសីល ធ្វើឧបា-
សថកម្ម ញ៉ាំងឈាន ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ឲ្យ
កើតឡើង ញ៉ាំងវិបស្សនា . . . ញ៉ាំងមគ្គ . . . ញ៉ាំងសមាបត្តិ
ឲ្យកើតឡើង ដំឡើងមានៈ ប្រការទីដ្ឋី អាស្រ័យសីល ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ . . . សុតៈ ចាតៈ បញ្ញា . . . អាស្រ័យ
វិតក្កៈ ហើយឲ្យទាន សមាទានសីល ធ្វើឧបាសថកម្ម ញ៉ាំងឈាន
ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ឲ្យកើតឡើង ញ៉ាំងវិបស្សនា
ឲ្យកើតឡើង ញ៉ាំងមគ្គ ឲ្យកើតឡើង ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង
សម្រាប់សត្វ បំបែកសង្ឃី សទ្ធា ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ
. . . សីលៈ សុតៈ ចាតៈ បញ្ញា . . . វិតក្កៈភី ជាបច្ច័យ
នៃសទ្ធា ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ និងសេចក្តីប្រាថ្នា
ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

វិភង្គក្តី បញ្ញាវិហារ

[២៨០] អវិភង្គក្តីវិចារមត្តោ ធម្មោ អវិភង្គក្តីអវិ-
 ចារស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្វបនិស្សយោ ។ បកត្វប-
 និស្សយោ អវិភង្គក្តីវិចារមត្តំ សទ្ធិំ ឧបនិស្សយ អវិ-
 ភង្គក្តីអវិចារំ ឈានំ ឧប្បាទេតិ មត្តំ ... អភិញ្ញំ ...
 សមាបត្តិំ ឧប្បាទេតិ អវិភង្គក្តីវិចារមត្តំ សីលំ ...
 សុតំ ចាតំ បញ្ញំ ... វិភង្គក្តី ឧបនិស្សយ អវិ-
 ភង្គក្តីអវិចារំ ឈានំ ឧប្បាទេតិ មត្តំ ... អភិញ្ញំ
 ... សមាបត្តិំ ឧប្បាទេតិ អវិភង្គក្តីវិចារមត្តោ សទ្ធា
 ... សីលំ សុតំ ចាតោ បញ្ញា ... វិភង្គក្តោ ច
 អវិភង្គក្តីអវិចារាយ សទ្ធាយ សីលស្ស សុតស្ស
 ចាតស្ស បញ្ញាយ វិចារស្ស ច កាយិកស្ស សុខស្ស
 កាយិកស្ស ទុក្ខស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[២៨២] អវិភង្គក្តីវិចារមត្តោ ធម្មោ អវិភង្គក្តីវិចា-
 រមត្តស្ស ច អវិភង្គក្តីអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស ឧប-
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បក-
 ត្វបនិស្សយោ ។ បកត្វបនិស្សយោ អវិភង្គក្តីវិចា-
 រមត្តា សទ្ធា ... សីលំ សុតំ ចាតោ បញ្ញា ...

វិគត្តក្កៈ បញ្ញាវារៈ

[២៨១] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
បានដល់អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ
(បុគ្គល) អាស្រ័យសទ្ធា ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ញ៉ាំង
ឈាន ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ឲ្យកើតឡើង ញ៉ាំងមគ្គ ...
ញ៉ាំងអភិញ្ញា ... ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង (អាស្រ័យ)សីល
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ... សុតៈ ចាតៈ បញ្ញា ...
អាស្រ័យវិតក្កៈ ហើយញ៉ាំងឈាន ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ
ឲ្យកើតឡើង ញ៉ាំងមគ្គ ... ញ៉ាំងអភិញ្ញា ... ញ៉ាំងសមាបត្តិ
ឲ្យកើតឡើង សទ្ធា ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ... សីលៈ
សុតៈ ចាតៈ បញ្ញា ... វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា ដែលមិន
មានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ និងសីលៈ សុតៈ ចាតៈ បញ្ញាផង វិចារៈ
កាយិកសុខ និងកាយិកទុក្ខផង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[២៨២] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
មិនមានវិចារៈផង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូបនិស្ស័យ
និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ សទ្ធា ដែលមិនមានវិតក្កៈ
មានត្រឹមតែវិចារៈ ... សីលៈ សុតៈ ចាតៈ បញ្ញា ...

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

វិតតោ ច អវិតត្តាវិចារមត្តាយ សទ្ធាយ សីលស្ស
 សុតស្ស ហតស្ស បញ្ញាយ វិចារស្ស ច ឧបនិស្ស-
 យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៨៣) អវិតត្តាវិចារមត្តោ ធម្មោ សវិតត្ត-
 សវិចារស្ស ច អវិតត្តាវិចារមត្តស្ស ច ធម្មស្ស ឧប-
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌបនិស្សយោ
 អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្វបនិស្សយោ ។ បកត្វ-
 បនិស្សយោ អវិតត្តាវិចារមត្តា សទ្ធា ... សីលំ
 សុតំ ហតោ បញ្ញា ... វិតតោ ច សវិតត្ត-
 សវិចារាយ សទ្ធាយ បត្តនាយ វិតត្តស្ស ច
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៨៤) អវិតត្តាអវិចារោ ធម្មោ អវិតត្តាអវិចារស្ស
 ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌ-
 បនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្វបនិស្សយោ ។
 បកត្វបនិស្សយោ អវិតត្តាអវិចារំ សទ្ធិំ ឧបនិស្សយ
 អវិតត្តាអវិចារំ ឈានំ ឧប្បាទេតិ មគ្គំ ... អភិញ្ញា
 ... សម.បត្តិ ឧប្បាទេតិ អវិតត្តាអវិចារំ សីលំ ...

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ និង សីលៈ សុតៈ ចាតៈ បញ្ញាផង វិចារៈផង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(២៨៣) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមាន វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការម្ម- ណូបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកតូបនិស្ស័យ ។ បកតូបនិស្ស័យ គឺ សទ្ធា ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ . . . សីលៈ សុតៈ ចាតៈ បញ្ញា . . . វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា ដែលប្រកបដោយ វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ និងសេចក្តីប្រាថ្នាផង វិតក្កៈផង ដោយឧប- និស្សយប្បច្ច័យ ។

(២៨៤) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បាន ដល់ការម្មណូបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកតូបនិស្ស័យ ។ បកតូបនិស្ស័យ គឺ (បុគ្គល) អាស្រ័យសទ្ធា ដែលមិនមានវិតក្កៈមិន មានវិចារៈ ហើយញ៉ាំងឈាន ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ឲ្យ កើតឡើង ញ៉ាំងមគ្គ . . . ញ៉ាំងអភិញ្ញា . . . ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យ កើតឡើង អាស្រ័យសីល ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ . . .

វិញ្ញាណបញ្ញា

សុតំ ចាតំ បញ្ញា វិចារំ កាយិកំ សុខំ កាយិកំ
 ទុក្ខំ ឧត្តំ ភោជនំ . . . សេនាសនំ ឧបនិស្សាយ
 អវិភក្តិអវិចារំ ឈានំ ឧប្បាទេតិ មគ្គំ . . .
 អភិញ្ញា . . . សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ អវិភក្តិអវិចារា
 សទ្ធា . . . សីលំ សុតំ ចាតោ បញ្ញា វិចារោ
 កាយិកំ សុខំ កាយិកំ ទុក្ខំ ឧត្តំ ភោជនំ . . .
 សេនាសនំ អវិភក្តិអវិចារាយ សទ្ធាយ សីលស្ស
 សុតស្ស ចាតស្ស បញ្ញាយ វិចារស្ស កាយិកស្ស
 សុខស្ស កាយិកស្ស ទុក្ខស្ស ឧបនិស្សាយប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ។

[២៨៥] អវិភក្តិអវិចារោ ធម្មោ សវិភក្តិសវិចា-
 រស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សាយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អា-
 រម្មណ្ឌបនិស្សយោ អនន្តរ្យបនិស្សយោ បកត្ថបនិស្ស-
 យោ ។ បកត្ថបនិស្សយោ អវិភក្តិអវិចារំ សទ្ធិ
 ឧបនិស្សាយ នានំ ទេតិ សីលំ សមាទិយតិ ឧទោ-
 សថកម្មំ ករោតិ សវិភក្តិសវិចារំ ឈានំ ឧប្បាទេតិ
 វិបស្សនំ . . . មគ្គំ . . . សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ
 មាណំ ជប្បតិ ទិដ្ឋិ កណ្តាតិ អវិភក្តិអវិចារំ សីលំ . . .

វិញ្ញាណៈ បញ្ញាវារៈ

សុត្តៈ ចាតៈ បញ្ញា វិចារៈ កាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ រដូវ កោដន
 . . . អាស្រ័យសេនាសនៈ ហើយញ៉ាំងឈាន ដែលមិនមានវិតក្កៈមិន
 មានវិចារៈ ឲ្យកើតឡើង ញ៉ាំងមគ្គ . . . ញ៉ាំងអភិញ្ញា . . . ញ៉ាំង
 សមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង សទ្ធា ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ . . .
 សីលៈ សុត្តៈ ចាតៈ បញ្ញា វិចារៈ កាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ រដូវ
 កោដន . . . សេនាសនៈ ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មិនមានវិចារៈ និងសីលៈ សុត្តៈ ចាតៈ បញ្ញា វិចារៈ កាយិកសុខ
 កាយិកទុក្ខ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[២៨៥] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
 បានដល់ការម្សោយបនិស្ស័យ អនន្តបនិស្ស័យ និងបកត្យបនិស្ស័យ ។
 បកត្យបនិស្ស័យ គឺ (បុគ្គល) អាស្រ័យសទ្ធា ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន
 វិចារៈ ហើយឲ្យបាន សមាទានសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម ញ៉ាំងឈាន
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ឲ្យកើតឡើង ញ៉ាំងវិបស្សនា
 . . . ញ៉ាំងមគ្គ . . . ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង ដំឡើងមានៈ
 ប្រកាន់ទិដ្ឋិ (អាស្រ័យ)សីល ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ . . .

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថកប្បដ្ឋានំ

សុតំ ចាតំ បញ្ចំ វិចារំ កាយិកំ សុខំ កាយិកំ
 ធុត្ថំ ធុត្ថំ កោជនំ ... សេនាសនំ ឧបនិស្សាយ
 នានំ ទេតិ សីលំ សមាធិយតិ ឧបោសថកម្មំ
 ករោតិ សវិតក្កសវិចារំ ឈានំ ឧប្បាទេតិ វិបស្សនំ
 ... មត្តំ ... សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ ចាណំ ហនតិ
 សង្ឃំ ភិណ្ឌតិ អវិតក្កអវិចារា សទ្ធា ។ សង្ឃីតំ ។
 សេនាសនំ សវិតក្កសវិចារាយ សទ្ធាយ សីលស្ស
 ។ បេ ។ បត្តនាយ ឧបនិស្សាយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៨៦] អវិតក្កអវិចារោ ធម្មោ អវិតក្កវិចារ-
 មត្តស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សាយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្មណ្ឌបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្វប-
 និស្សយោ ។ បកត្វបនិស្សយោ អវិតក្កអវិចារំ សទ្ធា
 ឧបនិស្សាយ អវិតក្កវិចារមត្តំ ឈានំ ឧប្បាទេតិ
 វិបស្សនំ ... មត្តំ ... សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ
 អវិតក្កអវិចារំ សីលំ ... សេនាសនំ ឧបនិស្សាយ
 អវិតក្កវិចារមត្តំ ឈានំ ឧប្បាទេតិ វិបស្សនំ ... មត្តំ
 ... សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ អវិតក្កអវិចារា សទ្ធា ...

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

សុត្ថៈ ចាតៈ បញ្ញា វិចារៈ កាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ រដូវ
 កោធន . . . អាស្រ័យសេនាសនៈ ហើយឲ្យទាន សមាទានសីល
 ធ្វើឧបោសថកម្ម ញ៉ាំងឈាន ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
 ឲ្យកើតឡើង ញ៉ាំងវិបស្សនា . . . ញ៉ាំងមគ្គ . . . ញ៉ាំងសមាបត្តិ
 ឲ្យកើតឡើង សម្លាប់សត្វ បំបែកសង្ឃ សទ្ធា ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មិនមានវិចារៈ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ សេនាសនៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 សទ្ធា ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ និងសីល ។ បេ ។
 សេចក្តីប្រាថ្នា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(២៨៦) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
 បានដល់ការម្សោយបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។
 បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ (បុគ្គល) អាស្រ័យសទ្ធា ដែលមិនមានវិតក្កៈមិន
 មានវិចារៈ ហើយញ៉ាំងឈាន ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ឲ្យ
 កើតឡើង ញ៉ាំងវិបស្សនា . . . ញ៉ាំងមគ្គ . . . ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យ
 កើតឡើង (អាស្រ័យ)សីល ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ . . .
 អាស្រ័យសេនាសនៈ ហើយញ៉ាំងឈាន ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹម
 តែវិចារៈ ឲ្យកើតឡើង ញ៉ាំងវិបស្សនា . . . ញ៉ាំងមគ្គ . . . ញ៉ាំង
 សមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង សទ្ធា ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ . . .

វិញ្ញាណបញ្ញា

សេនាសនំ អវិភក្កវិចារមត្តាយ សទ្ធាយ សីលស្ស
សុតស្ស ចាកស្ស បញ្ញាយ វិភក្កស្ស ច ឧបនិស្ស-
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៨៧] អវិភក្កអវិចារោ ធម្មោ អវិភក្កវិចារ-
មត្តស្ស ច អវិភក្កវិចារស្ស ច ធម្មស្ស ឧបនិស្ស-
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្យបនិស្សយោ អនន្តរ-
បនិស្សយោ បកត្ថបនិស្សយោ ។ បកត្ថបនិស្ស-
យោ អវិភក្កអវិចារោ សទ្ធា . . . សេនាសនំ
អវិភក្កវិចារមត្តាយ សទ្ធាយ សីលស្ស សុតស្ស
ចាកស្ស បញ្ញាយ វិចារស្ស ច ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[២៨៨] អវិភក្កអវិចារោ ធម្មោ សវិភក្កសវិ-
ចារស្ស ច អវិភក្កវិចារមត្តស្ស ច ធម្មស្ស ឧបនិស្ស-
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្យបនិស្សយោ អនន្តរ-
បនិស្សយោ បកត្ថបនិស្សយោ ។ បកត្ថបនិស្សយោ
អវិភក្កអវិចារោ សទ្ធា . . . សេនាសនំ សវិភក្ក-
សវិចារាយ សទ្ធាយ សីលស្ស បត្តនាយ វិភក្កស្ស ច
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

វិញ្ញាណៈ បញ្ញាវារៈ

សេនាសនៈ ជាបច្ច័យ នៃសត្វ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ
និងសីលៈ សុតៈ ចាតៈ បញ្ញាផង វិតក្កៈផង ដោយឧបនិស្សៈ
យប្បច្ច័យ ។

[២៨៧] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិន
មានវិចារៈផង ដោយឧបនិស្សៈយប្បច្ច័យ បានដល់ការម្ស្បាបនិស្សៈយ
អនន្តបនិស្សៈយ និងបកត្យបនិស្សៈយ ។ បកត្យបនិស្សៈយ គឺ សត្វ
ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ . . . សេនាសនៈ ជាបច្ច័យ នៃ
សត្វ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ និងសីលៈ សុតៈ ចាតៈ
បញ្ញាផង វិចារៈផង ដោយឧបនិស្សៈយប្បច្ច័យ ។

[២៨៨] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ដោយឧបនិស្សៈយប្បច្ច័យ បានដល់ការម្ស្បា
បនិស្សៈយ អនន្តបនិស្សៈយ និងបកត្យបនិស្សៈយ ។ បកត្យប-
និស្សៈយ គឺ សត្វ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ . . . សេនាសនៈ
ជាបច្ច័យ នៃសត្វ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ នៃសីល
និងសេចក្តីប្រាថ្នាផង វិតក្កៈផង ដោយឧបនិស្សៈយប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[២៨៩] អវិភក្កវិចារមត្តោ ច អវិភក្កអវិចារោ
 ក ធម្មា សវិភក្កសវិចារស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌបនិស្សយោ អនន្តរ-
 បនិស្សយោ បកត្ថបនិស្សយោ ។ បកត្ថបនិស្ស-
 យោ អវិភក្កវិចារមត្តា សទ្ធា . . . សីលំ សុតំ
 ចាតោ បញ្ញា . . . វិចារោ ច សវិភក្កស-
 វិចារាយ សទ្ធាយ . . . បញ្ញាយ ឧបនិស្សយប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ។

[២៩០] អវិភក្កវិចារមត្តោ ច អវិភក្កអវិចារោ
 ក ធម្មា អវិភក្កវិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌបនិស្សយោ អនន្តរ-
 បនិស្សយោ បកត្ថបនិស្សយោ ។ បកត្ថបនិស្សយោ
 អវិភក្កវិចារមត្តា សទ្ធា . . . សីលំ សុតំ ចាតោ
 បញ្ញា . . . វិចារោ ច អវិភក្កវិចារមត្តាយ សទ្ធាយ
 សីលស្ស សុតស្ស ចាតស្ស បញ្ញាយ វិភក្កស្ស ច
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(២៨៩) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល
មិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយ
វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការម្ស្សា-
បនិស្ស័យ អនន្តបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បកត្ថបនិស្ស័យ
គឺ សុទ្ធ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ . . . សីលៈ សុតៈ
ចាតៈ បញ្ញា . . . វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃសុទ្ធ ដែលប្រកបដោយ
វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ . . . នៃបញ្ញា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(២៩០) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល
មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
មានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការម្ស្សាបនិស្ស័យ
អនន្តបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ សុទ្ធ
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ . . . សីលៈ សុតៈ ចាតៈ បញ្ញា
. . . វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃសុទ្ធ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹម
តែវិចារៈ និងសីលៈ សុតៈ ចាតៈ បញ្ញាផង វិតក្កៈផង ដោយ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

វិញ្ញាណបញ្ញា

[២៩១] អវិភង្គវិចារមត្តោ ច អវិភង្គអវិចារោ
 ច ធម្មា អវិភង្គអវិចារស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្ថប-
 និស្សយោ ។ បកត្ថបនិស្សយោ អវិភង្គវិចារមត្តា
 សទ្ធា ... សីលំ សុតំ ចាតោ បញ្ញា ... វិចារោ
 ច អវិភង្គអវិចារាយ សទ្ធាយ សីលស្ស សុតស្ស
 ចាតស្ស បញ្ញាយ វិចារស្ស ច កាយិកស្ស
 សុខស្ស កាយិកស្ស ទុក្ខស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[២៩២] អវិភង្គវិចារមត្តោ ច អវិភង្គអវិចារោ
 ច ធម្មា អវិភង្គវិចារមត្តស្ស ច អវិភង្គអវិចារស្ស ច
 ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរូប-
 និស្សយោ បកត្ថបនិស្សយោ ។ បកត្ថបនិស្សយោ
 អវិភង្គវិចារមត្តា សទ្ធា ... សីលំ សុតំ ចាតោ
 បញ្ញា ... វិចារោ ច អវិភង្គវិចារមត្តាយ សទ្ធាយ
 សីលស្ស សុតស្ស ចាតស្ស បញ្ញាយ វិចារស្ស ច
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

វិញ្ញាណៈ បញ្ញាវារៈ

[២៧១] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល
មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិន
មានវិចារៈ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូបនិស្ស័យ និង
បកត្ថបនិស្ស័យ ។ បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ សទ្ធា ដែលមិនមានវិតក្កៈ
មានត្រឹមតែវិចារៈ . . . សីលៈ សុតៈ ចាតៈ បញ្ញា . . . វិចារៈក្តី
ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ និងសីលៈ សុតៈ
ចាតៈ បញ្ញាផង វិចារៈ កាយិកសុខ និងកាយិកទុក្ខផង ដោយ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[២៧២] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល
មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
មានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ដោយ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។
បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ សទ្ធា ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ . . .
សីលៈ សុតៈ ចាតៈ បញ្ញា . . . វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ និងសីលៈ សុតៈ ចាតៈ បញ្ញា
ផង វិចារៈផង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[២៩៣] អវិភក្កវិចារមត្តោ ច អវិភក្កអវិចារោ ច
 ធម្មា សវិភក្កសវិចារស្ស ច អវិភក្កវិចារមត្តស្ស ច
 ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌប-
 និស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្ថបនិស្សយោ ។
 បកត្ថបនិស្សយោ អវិភក្កវិចារមត្តា សទ្ធា ...
 សីលំ សុតំ ចាតោ បញ្ញា ... វិចារោ ច សវិ-
 ភក្កសវិចារាយ សទ្ធាយ សីលស្ស សុតស្ស ចាតស្ស
 បញ្ញាយ រាគស្ស ទោសស្ស មោហស្ស មាធស្ស
 ទិដ្ឋិយា បត្តនាយ វិភក្កស្ស ច ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[២៩៤] សវិភក្កសវិចារោ ច អវិភក្កវិចារមត្តោ
 ច ធម្មា សវិភក្កសវិចារស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌបនិស្សយោ អនន្ត-
 រូបនិស្សយោ បកត្ថបនិស្សយោ ។ បកត្ថបនិស្ស-
 យោ សវិភក្កសវិចារា សទ្ធា ... សីលំ សុតំ
 ចាតោ បញ្ញា រាគោ ទោសោ មោហោ មាធ�ោ ទិដ្ឋិ
 បត្តនា ... វិភក្កោ ច សវិភក្កសវិចារាយ សទ្ធាយ
 សីលស្ស ។ បេ ។ បត្តនាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(២៩៣) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការម្សណ្ឌបនិស្ស័យ អនន្តបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ សទ្ធា ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ . . . សីលៈ សុតៈ ចាតៈ បញ្ញា . . . វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ និងសីលៈ សុតៈ ចាតៈ បញ្ញា វត្ថុៈ វេទនាៈ មោហាៈ មានៈ វិជ្ជាសេចក្តីប្រាថ្នាផង វិតក្កៈផង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(២៩៤) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការម្សណ្ឌបនិស្ស័យ អនន្តបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ សទ្ធា ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ . . . សីលៈ សុតៈ ចាតៈ បញ្ញា វត្ថុៈ វេទនាៈ មោហាៈ មានៈ វិជ្ជាសេចក្តីប្រាថ្នា . . . វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ និងសីល ។ បេ ។ សេចក្តីប្រាថ្នា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

វិគតក្កិកេ បញ្ញាវិព

(២៩៥) សវិតក្កិសវិចារោ ច អវិតក្កិវិចារមត្តោ ច
 ធម្មា អវិតក្កិវិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្ស-
 យប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌបនិស្សយោ អនន្ត-
 រូបនិស្សយោ បកត្ថបនិស្សយោ ។ បកត្ថបនិស្សយោ
 សវិតក្កិសវិចារោ សទ្ធា ... សីលំ ។ បេ ។ បត្ត-
 ណា ... វិតក្កោ ច អវិតក្កិវិចារមត្តាយ សទ្ធាយ
 សីលស្ស សុតស្ស ចាគស្ស បញ្ញាយ វិតក្កស្ស ច
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៩៦) សវិតក្កិសវិចារោ ច អវិតក្កិវិចារមត្តោ ច
 ធម្មា អវិតក្កិអវិចារស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្ថបនិស្សយោ ។
 បកត្ថបនិស្សយោ សវិតក្កិសវិចារោ សទ្ធា ...
 សីលំ សុតំ ចាគោ បញ្ញា ។ បេ ។ បត្តណា ...
 វិតក្កោ ច អវិតក្កិអវិចារាយ សទ្ធាយ សីលស្ស
 សុតស្ស ចាគស្ស បញ្ញាយ វិតក្កស្ស ច កាយិ-
 កស្ស សុខស្ស កាយិកស្ស ទុក្ខស្ស ឧបនិស្ស-
 យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

វិតក្កត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

[២៩៥] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិន
មានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការម្ស-
ណូបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បកត្ថប-
និស្ស័យ គឺ សុត្វា ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ...
សីលៈ ។ បេ ។ សេចក្តីប្រាថ្នា ... វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃសុត្វា
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ និងសីលៈ សុតៈ ចាតៈ បញ្ញា
ផង វិតក្កៈផង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[២៩៦] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិន
មានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូប-
និស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ សុត្វា ដែល
ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ... សីលៈ សុតៈ ចាតៈ
បញ្ញា ។ បេ ។ សេចក្តីប្រាថ្នា ... វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃសុត្វា
ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ និងសីលៈ សុតៈ ចាតៈ បញ្ញាផង
វិតក្កៈ កាយិកសុខ និងកាយិកទុក្ខផង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[២៩៧] សវិតក្កសវិចារោ ច អវិតក្កវិចារមត្តោ
 ច ធម្មា អវិតក្កវិចារមត្តស្ស ច អវិតក្កអវិចារស្ស
 ច ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរូប-
 និស្សយោ បកត្ថបនិស្សយោ ។ បកត្ថបនិស្សយោ
 សវិតក្កសវិចារោ សទ្ធា .. សីលំ សុតំ ចារោ
 បញ្ញា ។ បេ ។ បត្ថនា ... វិតក្កោ ច អវិតក្ក-
 វិចារមត្តាយ សទ្ធាយ សីលស្ស សុតស្ស ចាគស្ស
 បញ្ញាយ វិចារស្ស ច ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៩៨] សវិតក្កសវិចារោ ច អវិតក្កវិចារមត្តោ
 ច ធម្មា សវិតក្កសវិចារស្ស ច អវិតក្កវិចារមត្តស្ស
 ច ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្ម-
 ណ្ឌបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្ថបនិស្ស-
 យោ ។ បកត្ថបនិស្សយោ សវិតក្កសវិចារោ សទ្ធា
 ... សីលំ សុតំ ចារោ បញ្ញា វាតោ ធាតោ
 មោហោ មាធា ទិដ្ឋិ បត្ថនា ... វិតក្កោ ច សវិ-
 តក្កសវិចារោយ សទ្ធាយ ។ បេ ។ បត្ថនាយ វិតក្កស្ស
 ច ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(២៩៧) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមាន
 វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង
 ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្យូប-
 និស្ស័យ ។ បកត្យូបនិស្ស័យ គឺ សទ្ធា ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
 ដោយវិចារៈ . . . សីលៈ សុតៈ ចាគៈ បញ្ញា ។ បេ ។ សេចក្តី
 ប្រាថ្នា . . . វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា ដែលមិនមានវិតក្កៈមាន
 ត្រឹមតែវិចារៈ និងសីលៈ សុតៈ ចាគៈ បញ្ញាផង វិចារៈផង ដោយ
 ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(២៩៨) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកប
 ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែ
 វិចារៈផង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្ឌរូបនិស្ស័យ អនន្ត-
 រូបនិស្ស័យ និងបកត្យូបនិស្ស័យ ។ បកត្យូបនិស្ស័យ គឺ សទ្ធា
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ . . . សីលៈ សុតៈ ចាគៈ
 បញ្ញា វាគៈ ទោសៈ មោហៈ មានៈ ទិដ្ឋិ សេចក្តីប្រាថ្នា . . . វិតក្កៈ
 ក្តី ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
 ។ បេ ។ នៃសេចក្តីប្រាថ្នាផង វិតក្កៈផង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

វិញ្ញាណបញ្ញា

[២៩៩] អវិភង្គិកអវិចារោ ធម្មោ អវិភង្គិកអវិចារស្ស
 ធម្មស្ស បុរេជាតប្បដ្ឋយេន បច្ឆយោ អារម្មណបុរេ-
 ជាតំ វត្ថុបុរេជាតំ ។ អារម្មណបុរេជាតំ ទិព្វេន ចក្ក-
 ចា រូបំ បស្សតិ ទិព្វាយ សោតនាគុយា សន្និ-
 សុណាតិ រូបាយតនំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស ដោជ្ជព្វាយ-
 តនំ កាយវិញ្ញាណស្ស បុរេជាតប្បដ្ឋយេន បច្ឆយោ ។
 វត្ថុបុរេជាតំ ចក្ខាយតនំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស កាយា-
 យតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស វត្ថុ អវិភង្គិកអវិចារំ
 ខន្ធនំ វិចារស្ស ច បុរេជាតប្បដ្ឋយេន បច្ឆយោ ។

[៣០០] អវិភង្គិកអវិចារោ ធម្មោ សវិភង្គិកសវិចា-
 រស្ស ធម្មស្ស បុរេជាតប្បដ្ឋយេន បច្ឆយោ អារម្ម-
 ណបុរេជាតំ វត្ថុបុរេជាតំ ។ អារម្មណបុរេជាតំ ចក្កំ
 អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សតិ ។ បេ ។
 ដោជ្ជព្វេ . . . វត្ថុំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ
 វិបស្សតិ អស្សាទេតិ អភិទន្ធិតិ តំ អារត្ត រកោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ខោមនស្សំ ឧប្បជ្ឈតិ ។ វត្ថុបុរេជាតំ វត្ថុ សវិ-
 ភង្គិកសវិចារំ ខន្ធនំ បុរេជាតប្បដ្ឋយេន បច្ឆយោ ។

វិតក្កត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

(២៩៩) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ បានដល់
 អារម្មណបុរេជាត និងវត្ថុបុរេជាត ។ អារម្មណបុរេជាត គឺ (បុគ្គល)
 ឃើញរូប ដោយទិព្វចក្ខុ ឮសំឡេង ដោយទិព្វសោតធាតុ រូបាយ-
 តនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ដោយដ្ឋពាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយ-
 វិញ្ញាណ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ ឯវត្ថុបុរេជាត គឺ ចក្ខុយតនៈ
 (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ កាយាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃកាយវិញ្ញាណ
 វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង
 វិចារៈផង ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

(៣០០) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ
 បានដល់អារម្មណបុរេជាត និងវត្ថុបុរេជាត ។ អារម្មណបុរេជាត គឺ
 (បុគ្គល) ឃើញច្បាស់នូវចក្ខុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ។ បេ ។
 (បុគ្គល) ឃើញច្បាស់ នូវដោងព្វៈទាំងឡាយ ... នូវវត្ថុ ថាមិន
 ទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ហើយត្រេកអរ រីករាយ រតនៈ ប្រាជ្ញ
 នូវវត្ថុនោះ ទើបកើតឡើង ទោមនស្ស ក៏កើតឡើង ។ ឯវត្ថុបុរេ-
 ជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
 ប្រកបដោយវិចារៈ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[៣០០] អវិភត្តិអវិចារោ ធម្មោ អវិភត្តិវិចារ-
 មត្តស្ស ធម្មស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្ម-
 ណាបុរេជាតំ វត្ថុបុរេជាតំ ។ អារម្មណាបុរេជាតំ ចត្តិ
 អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សនិ អស្សាទេតិ
 អភិន្នន្តិ តំ អារត្ត វិតក្កោ ឧប្បជ្ជនិ ។ សង្ខតំ ។
 វត្ថុ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សនិ អស្សា-
 ទេតិ អភិន្នន្តិ តំ អារត្ត វិតក្កោ ឧប្បជ្ជនិ ។
 វត្ថុបុរេជាតំ វត្ថុ អវិភត្តិវិចារមត្តានំ ខន្ធានំ វិភត្តស្ស
 ច បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣០២] អវិភត្តិអវិចារោ ធម្មោ អវិភត្តិវិចារ-
 មត្តស្ស ច អវិភត្តិអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស បុរេជា-
 តប្បច្ចយេន បច្ចយោ វត្ថុបុរេជាតំ វត្ថុ អវិភត្តិវិចារ-
 មត្តានំ ខន្ធានំ វិចារស្ស ច បុរេជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[៣១១] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ
 បានដល់អារម្មណបុរេជាត និងវត្ថុបុរេជាត ។ អារម្មណបុរេជាត គឺ
 (បុគ្គល) ឃើញច្បាស់ នូវចក្ខុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ហើយ
 ត្រេកអរ រីករាយ វិតក្កៈ ប្រារព្ធ នូវចក្ខុនោះ ទើបកើតឡើង ។
 សេចក្តីបំប្រញ ។ (បុគ្គល) ឃើញច្បាស់ នូវវត្ថុ ថាមិនទៀង ជា
 ទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ហើយត្រេកអរ រីករាយ វិតក្កៈ ប្រារព្ធ នូវវត្ថុ
 នោះ ទើបកើតឡើង ។ ឯវត្ថុបុរេជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ
 ទាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិតក្កៈផង ដោយ
 បុរេជាតប្បច្ច័យ ។

[៣១២] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មិនមានវិចារៈផង ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ បានដល់វត្ថុបុរេជាត គឺ វត្ថុ
 ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង
 វិចារៈផង ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

វិចិត្តកិច្ច បញ្ញាវិភាគ

[៣០៣] អវិចិត្តកិច្ចសវិចារា ធម្មោ សវិចិត្តកិច្ចសវិចារា-
 រស្ស ច អវិចិត្តកិច្ចវិចារមត្តស្ស ច ធម្មស្ស បុរេជាត-
 ប្បវត្តយេន បច្ចយោ អារម្មណបុរេជាតំ វត្ថុបុរេជាតំ ។
 អារម្មណបុរេជាតំ ចក្កំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ
 វិបស្សនំ អស្សាទេនំ អភិទន្ធនំ តំ អារត្ត សវិចិត្ត-
 សវិចារា ខន្ធ ច វិតក្កោ ច ឧប្បជ្ឈន្តិ សោតំ ...
 យានំ ដ្ឋំ កាយំ រូបេ សន្និ គន្ធិ រសេ ជាដ្ឋព្វ
 ... វត្ថុ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សនំ
 អស្សាទេនំ អភិទន្ធនំ តំ អារត្ត សវិចិត្តកិច្ចសវិចារា
 ខន្ធ ច វិតក្កោ ច ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ វត្ថុបុរេជាតំ
 វត្ថុ សវិចិត្តកិច្ចសវិចារានំ ខន្ធនំ វិតក្កស្ស ច បុរេ-
 ជាតប្បវត្តយេន បច្ចយោ ។

[៣០៤] សវិចិត្តកិច្ចសវិចារា ធម្មោ អវិចិត្តកិច្ចសវិចារា-
 រស្ស ធម្មស្ស បន្តាជាតប្បវត្តយេន បច្ចយោ បន្តា-
 ជាតា សវិចិត្តកិច្ចសវិចារា ខន្ធ បុរេជាតស្ស ឥមស្ស
 កាយស្ស បន្តាជាតប្បវត្តយេន បច្ចយោ ។

វិញ្ញាណៈ បញ្ញាវិញ្ញាណៈ

(៣០៣) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈផង ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ បានដល់ការមូលបុរេ-
 ជាត និងវត្ថុបុរេជាត ។ ការមូលបុរេជាត គឺ (បុគ្គល) ឃើញច្បាស់
 នូវចក្ខុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ហើយត្រេកអរ រីករាយ
 ខ្លួនទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី
 ប្រារព្ធ នូវចក្ខុនោះ ទើបកើតឡើង (បុគ្គល) ឃើញច្បាស់ នូវសោតៈ
 ... ឃានៈ ជីវ្ហា កាយ ពួករូប ពួកសំឡេង ពួកក្លិន ពួករស ពួក
 ផោដ្ឋព្វៈ ... នូវវត្ថុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ហើយត្រេកអរ
 រីករាយ ខ្លួនទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី
 វិតក្កៈក្តី ប្រារព្ធ នូវសោតៈ(ជាដើម)នោះ ទើបកើតឡើង ។ ឯវត្ថុបុរេ-
 ជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខ្លួនទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
 ដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

(៣០៤) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយបច្ច័យជាតប្បច្ច័យ
 បានដល់បច្ច័យជាត គឺ ខ្លួនទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
 ដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយបច្ច័យជា-
 តប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[៣០៤] អវិភត្តាវិចារមត្តោ ធម្មោ អវិភត្តាអវិចា-
រស្សៈ ធម្មស្សៈ បន្ទាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បន្ទាជាតា
អវិភត្តាវិចារមត្តា ខន្ធា ច វិភត្តោ ច បុរេជាតស្សៈ
ឥមស្សៈ កាយស្សៈ បន្ទាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣០៥] អវិភត្តាអវិចារោ ធម្មោ អវិភត្តាអវិចា-
រស្សៈ ធម្មស្សៈ បន្ទាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បន្ទាជា-
តា អវិភត្តាអវិចារោ ខន្ធា ច វិចារោ ច បុរេជាតស្សៈ
ឥមស្សៈ កាយស្សៈ បន្ទាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣០៦] អវិភត្តាវិចារមត្តោ ច អវិភត្តាអវិចារោ
ច ធម្មោ អវិភត្តាអវិចារស្សៈ ធម្មស្សៈ បន្ទាជាតប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ បន្ទាជាតា អវិភត្តាវិចារមត្តោ ខន្ធា
ច វិចារោ ច បុរេជាតស្សៈ ឥមស្សៈ កាយស្សៈ
បន្ទាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣០៧] សវិភត្តាសវិចារោ ច អវិភត្តាវិចារមត្តោ
ច ធម្មោ អវិភត្តាអវិចារស្សៈ ធម្មស្សៈ បន្ទាជាតប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ បន្ទាជាតា សវិភត្តាសវិចារោ ខន្ធា
ច វិភត្តោ ច បុរេជាតស្សៈ ឥមស្សៈ កាយស្សៈ
បន្ទាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៣០៥) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយបច្ចាជាតប្បច្ច័យ បាន ដល់ បច្ចាជាត គឺ ខន្ធាំឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយបច្ចាជាតប្បច្ច័យ ។

(៣០៦) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយបច្ចាជាតប្បច្ច័យ បាន ដល់បច្ចាជាត គឺ ខន្ធាំឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះដែលកើតមុន ដោយបច្ចាជាត- ប្បច្ច័យ ។

(៣០៧) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល មិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ ដោយបច្ចាជាតប្បច្ច័យ បានដល់បច្ចាជាត គឺ ខន្ធាំឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយបច្ចាជាតប្បច្ច័យ ។

(៣០៨) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយបច្ចាជាតប្បច្ច័យ បានដល់បច្ចាជាត គឺ ខន្ធាំឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយបច្ចាជាតប្បច្ច័យ ។

វិញ្ញាណបញ្ញា

[៣០៩] សរីរតិកត្តសរីរាភារេ ធម្មា សរីរតិកត្តសរី-
 ចារស្ស ធម្មស្ស អាសវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា
 បុរិមា សរីរតិកត្តសរីរាភារេ ខន្ធ បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ
 សរីរតិកត្តសរីរាភារេ ខន្ធនំ អាសវនប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ អនុលោមំ តោត្រកុស្ស អនុលោមំ វេទានស្ស
 តោត្រកុ សរីរតិកត្តសរីរចារស្ស មគ្គស្ស វេទានំ
 សរីរតិកត្តសរីរចារស្ស មគ្គស្ស អាសវនប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[៣១០] សរីរតិកត្តសរីរាភារេ ធម្មា អរិកត្តវិចារ-
 មត្តស្ស ធម្មស្ស អាសវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា
 បុរិមា សរីរតិកត្តសរីរាភារេ ខន្ធ បច្ឆិមស្ស បច្ឆិមស្ស
 រិកត្តស្ស អាសវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ អរិកត្តវិ-
 ចារមត្តស្ស យានស្ស បរិកម្មំ អរិកត្តវិចារមត្តស្ស
 យានស្ស អាសវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ តោត្រកុ
 អរិកត្តវិចារមត្តស្ស មគ្គស្ស អាសវនប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ វេទានំ អរិកត្តវិចារមត្តស្ស មគ្គស្ស
 អាសវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

វិញ្ញាណៈ បញ្ញាវិញ្ញាណៈ

(៣០៩) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអា-
 សេវនប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធាន្តរាជ្យ មុន ។ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
 ដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធាន្តរាជ្យ ក្រោយ ។ ដែលប្រកប
 ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ អនុលោម (ជា
 បច្ច័យ) នៃគោត្រកូ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃវេទានៈ គោត្រកូ
 (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ វេទានៈ
 ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយ
 អាសេវនប្បច្ច័យ ។

(៣១០) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអាសេវនប្ប-
 ច្ច័យ គឺ ខន្ធាន្តរាជ្យ មុន ។ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
 វិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃវិតក្កៈ ក្រោយ ។ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ បរិកម្ម
 នៃឈាន ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃឈាន
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ គោត្រកូ
 ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអាសេវ-
 នប្បច្ច័យ វេទានៈ ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែ
 វិចារៈ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

(៣០០) សវិតត្តសវិតារោ ធម្មោ អវិតត្តអវិ-
 ចារស្ស ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទុតិ-
 យស្ស ឈានស្ស បរិកម្មំ ទុតិយេ ឈានេ វិចារស្ស
 អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ តតិយស្ស ឈានស្ស
 បរិកម្មំ តតិយស្ស ឈានស្ស ចតុត្ថស្ស ឈានស្ស
 បរិកម្មំ ចតុត្ថស្ស ឈានស្ស អាគាសានញ្ញាយ-
 តនស្ស បរិកម្មំ អាគាសានញ្ញាយតនស្ស វិញ្ញា-
 ណញ្ញាយតនស្ស បរិកម្មំ វិញ្ញាណញ្ញាយតនស្ស
 អាគីញ្ញាយតនស្ស បរិកម្មំ អាគីញ្ញាយតនស្ស
 លេសញ្ញាយតនស្ស បរិកម្មំ លេសញ្ញាយ-
 សញ្ញាយតនស្ស ទិព្វស្ស ចក្កស្ស បរិកម្មំ ទិព្វស្ស
 ចក្កស្ស ទិព្វាយ សោតទាតុយា បរិកម្មំ ទិព្វាយ
 សោតទាតុយា ឥន្ទ្រិវិញ្ញាណស្ស ។ បេ ។ បេតោ-
 បរិយញ្ញាណស្ស ។ បេ ។ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញា-
 ណស្ស បរិកម្មំ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស ។ បេ ។
 យថាគម្មបគញ្ញាណស្ស ។ បេ ។ អនាគតសញ្ញា-
 ណស្ស បរិកម្មំ ។ បេ ។ តោត្រគុ អវិតត្តអវិចារស្ស
 មត្តស្ស វិចារស្ស ច រោទានំ អវិតត្តអវិចារស្ស
 មត្តស្ស វិចារស្ស ច អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[៣១១] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ
 បរិកម្ម នៃទុតិយជ្ឈាន ជាបច្ច័យ នៃវិចារៈ ក្នុងទុតិយជ្ឈាន ដោយ
 អាសេវនប្បច្ច័យ បរិកម្ម នៃតតិយជ្ឈាន (ជាបច្ច័យ) នៃតតិយជ្ឈាន
 បរិកម្ម នៃចតុត្ថជ្ឈាន (ជាបច្ច័យ) នៃចតុត្ថជ្ឈាន បរិកម្ម នៃអាកាសា-
 នញ្ញាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃអាកាសានញ្ញាយតនៈ បរិកម្ម នៃវិញ្ញាណ-
 ញ្ញាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃវិញ្ញាណញ្ញាយតនៈ បរិកម្ម នៃអាកិញ្ញាញ-
 យតនៈ (ជាបច្ច័យ) អាកិញ្ញាញាយតនៈ បរិកម្ម នៃនេវេសញ្ញានាសញ្ញា-
 យតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃនេវេសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ បរិកម្ម នៃទិព្វចក្ខុ
 (ជាបច្ច័យ) នៃទិព្វចក្ខុ បរិកម្ម នៃទិព្វសោតធាតុ (ជាបច្ច័យ) នៃទិព្វ-
 សោតធាតុ នៃឥទ្ធិវិជញ្ញាណ ។ បេ ។ នៃចេតោបរិយញ្ញាណ ។ បេ ។
 បរិកម្ម នៃបុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ (ជាបច្ច័យ) នៃបុព្វេនិវាសានុស្ស-
 តិញ្ញាណ ។ បេ ។ នៃយថាកម្មបគញ្ញាណ ។ បេ ។ បរិកម្ម នៃ
 អនាគតំសញ្ញាណ ។ បេ ។ គោត្រក្ខ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង វិចារៈផង វេទានៈ ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង វិចារៈផង ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

វិញ្ញាណបញ្ញា

[៣០២] សវិតក្កសវីចារោ ធម្មោ អវិតក្ក-
 វិចារមត្តស្ស ច អវិតក្កអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស
 អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិតក្កវិចារមត្តស្ស
 ឈានស្ស បរិកម្មំ អវិតក្កវិចារមត្តស្ស ឈានស្ស
 វិចារស្ស ច អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ កោត្រកុ
 អវិតក្កវិចារមត្តស្ស មត្តស្ស វិចារស្ស ច វេទានំ
 អវិតក្កវិចារមត្តស្ស មត្តស្ស វិចារស្ស ច អាសេវ-
 នប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣០៣] សវិតក្កសវីចារោ ធម្មោ សវិតក្កសវី-
 ចារស្ស ច អវិតក្កវិចារមត្តស្ស ច ធម្មស្ស អាសេ-
 វនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា សវិតក្កសវី-
 ចារោ ខន្ធា បដិមា បដិមា សវិតក្កសវីចារោ
 ខន្ធា វិតក្កស្ស ច អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អនុលោមំ កោត្រកុស្ស វិតក្កស្ស ច អនុលោមំ
 វេទានស្ស វិតក្កស្ស ច កោត្រកុ សវិតក្កសវីចារស្ស
 មត្តស្ស វិតក្កស្ស ច វេទានំ សវិតក្កសវីចារស្ស
 មត្តស្ស វិតក្កស្ស ច អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

វិញ្ញាណៈ បញ្ញាវារៈ

(៣១២) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិន
មានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ដោយគោលសេវនប្បច្ច័យ គឺ បរិកម្ម នៃ
ឈាន ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃឈាន ដែល
មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ដោយគោលសេវនប្បច្ច័យ
គោត្រកូ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង
វិចារៈផង ពេទានៈ ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែ
វិចារៈផង វិចារៈផង ដោយគោលសេវនប្បច្ច័យ ។

(៣១៣) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែល
មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈផង ដោយគោលសេវនប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ
ទាំងឡាយ មុន ។ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជា
បច្ច័យ នៃខន្ធទាំងឡាយ ក្រោយ ។ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកប
ដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង ដោយគោលសេវនប្បច្ច័យ អនុលោម (ជាបច្ច័យ)
នៃគោត្រកូផង វិតក្កៈផង អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃពេទានៈផង វិតក្កៈ
ផង គោត្រកូ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
វិចារៈផង វិតក្កៈផង ពេទានៈ ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ ដែលប្រកបដោយ
វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង ដោយគោលសេវនប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[៣០៤] អវិភត្តាវិចារមត្តោ ធម្មោ អវិភត្តាវិចា-
 រមត្តស្ស ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិ-
 មោ បុរិមោ វិភត្តោ បច្ឆិមស្ស បច្ឆិមស្ស វិភត្តស្ស
 អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា អវិភត្ត-
 វិចារមត្តា ខន្ធ បច្ឆិមាធំ បច្ឆិមាធំ អវិភត្តាវិចា-
 រមត្តាធំ ខន្ធចំ អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣០៥] អវិភត្តាវិចារមត្តោ ធម្មោ សវិភត្ត-
 សវិចារស្ស ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បុរិមោ បុរិមោ វិភត្តោ បច្ឆិមាធំ បច្ឆិមាធំ សវិភត្ត-
 សវិចារធំ ខន្ធចំ អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣០៦] អវិភត្តាវិចារមត្តោ ធម្មោ អវិភត្ត-
 អវិចារស្ស ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បុរិមា បុរិមា អវិភត្តាវិចារមត្តា ខន្ធ បច្ឆិមស្ស
 បច្ឆិមស្ស វិចារស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៣១៤) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយគាសេវនប្បច្ច័យ
គឺ វិតក្កៈ មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃវិតក្កៈ ក្រោយ ។ ដោយគាសេវ-
នប្បច្ច័យ ខន្ធចាំងឡាយ មុន ។ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ
ជាបច្ច័យ នៃខន្ធចាំងឡាយ ក្រោយ ។ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹម
តែវិចារៈ ដោយគាសេវនប្បច្ច័យ ។

(៣១៥) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយគាសេវនប្បច្ច័យ
គឺ វិតក្កៈ មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធចាំងឡាយ ក្រោយ ។ ដែល
ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយគាសេវនប្បច្ច័យ ។

(៣១៦) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយគាសេវនប្បច្ច័យ គឺ
ខន្ធចាំងឡាយ មុន ។ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃវិចារៈ ក្រោយ ។ ដោយគាសេវនប្បច្ច័យ ។

វិញ្ញត្តិកេ បញ្ញាវារោ

[៣០៧] អវិភត្តកវិចារមត្តោ ធម្មោ អវិភត្តកវិចារ-
មត្តស្ស ច អវិភត្តកអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស អាសេវ-
នប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា អវិភត្តកវិចារមត្តា
ខន្ធោ បច្ឆិមាទំ បច្ឆិមាទំ អវិភត្តកវិចារមត្តាទំ ខន្ធោទំ
វិចារស្ស ច អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣០៨] អវិភត្តកវិចារមត្តោ ធម្មោ សវិភត្ត-
សវិចារស្ស ច អវិភត្តកវិចារមត្តស្ស ច ធម្មស្ស
អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា វិភត្តោ
បច្ឆិមាទំ បច្ឆិមាទំ សវិភត្តសវិចារាទំ ខន្ធោទំ
វិភត្តស្ស ច អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣០៩] អវិភត្តកអវិចារោ ធម្មោ អវិភត្តកអវិចា-
រស្ស ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា
បុរិមា វិចារោ បច្ឆិមស្ស បច្ឆិមស្ស វិចារស្ស អា-
សេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា អវិភត្ត-
កអវិចារា ខន្ធោ បច្ឆិមាទំ បច្ឆិមាទំ អវិភត្តកអវិចារាទំ
ខន្ធោទំ អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

វិគ្គត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

[៣១៧] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈផង ដោយគោសេវនប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធាន្តឡាយ មុន ។ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធាន្តឡាយ ក្រោយ ។ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ដោយគោសេវនប្បច្ច័យ ។

[៣១៨] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ដោយគោសេវនប្បច្ច័យ គឺ វិតក្កៈ មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធាន្តឡាយ ក្រោយ ។ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប ដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង ដោយគោសេវនប្បច្ច័យ ។

[៣១៩] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយគោសេវនប្បច្ច័យ គឺ វិចារៈ មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃវិចារៈ ក្រោយ ។ ដោយគោសេវនប្បច្ច័យ ខន្ធាន្តឡាយ មុន ។ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ ខន្ធាន្តឡាយ ក្រោយ ។ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយ គោសេវនប្បច្ច័យ ។

អវិជ្ជាបដិកោ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

(៣២០) អវិភត្តិអវិចារោ ធម្មោ អវិភត្តិវិចារ-
មត្តស្ស ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិ-
មោ បុរិមោ វិចារោ បច្ឆិមាទំ បច្ឆិមាទំ អវិភត្តិវិ-
ចារមត្តាទំ ខន្ធាទំ អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣២១) អវិភត្តិអវិចារោ ធម្មោ អវិភត្តិវិចារ-
មត្តស្ស ច អវិភត្តិអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស អាសេវនប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមោ បុរិមោ វិចារោ បច្ឆិមាទំ
បច្ឆិមាទំ អវិភត្តិវិចារមត្តាទំ ខន្ធាទំ វិចារស្ស ច
អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣២២) អវិភត្តិវិចារមត្តោ ច អវិភត្តិអវិចារោ
ច ធម្មោ អវិភត្តិវិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស អាសេវនប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមោ បុរិមោ អវិភត្តិវិចារមត្តា
ខន្ធា ច វិចារោ ច បច្ឆិមាទំ បច្ឆិមាទំ អវិភត្តិវិចារ-
មត្តាទំ ខន្ធាទំ អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣២៣) អវិភត្តិវិចារមត្តោ ច អវិភត្តិ-
អវិចារោ ច ធម្មោ អវិភត្តិអវិចារស្ស ធម្មស្ស
អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមោ បុរិមោ

អភិធម្មបដិក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

(៣២០) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយភាសេវនប្បច្ច័យ គឺ
វិចារៈ មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធចាំងឡាយ ក្រោយ ។ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយភាសេវនប្បច្ច័យ ។

(៣២១) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
មិនមានវិចារៈផង ដោយភាសេវនប្បច្ច័យ គឺ វិចារៈ មុន ។ ជាបច្ច័យ
នៃខន្ធចាំងឡាយ ក្រោយ ។ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង
វិចារៈផង ដោយភាសេវនប្បច្ច័យ ។

(៣២២) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយភាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធចាំងឡាយ
មុន ។ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃ
ខន្ធចាំងឡាយ ក្រោយ ។ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយ
ភាសេវនប្បច្ច័យ ។

(៣២៣) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ ដោយភាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធចាំងឡាយ

វិញ្ញាណ បញ្ចករ

អវិភក្តវិចារមត្តា ខន្ធ ច វិចារកេ ច បច្ឆិមស្ស
បច្ឆិមស្ស វិចារស្ស អាសវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣២២] អវិភក្តវិចារមត្តា ច អវិភក្តអវិចារកេ
ច ធម្មា អវិភក្តវិចារមត្តស្ស ច អវិភក្តអវិចារស្ស
ច ធម្មស្ស អាសវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា
បុរិមា អវិភក្តវិចារមត្តា ខន្ធ ច វិចារកេ ច បច្ឆិមាធំ
បច្ឆិមាធំ អវិភក្តវិចារមត្តាធំ ខន្ធចំ វិចារស្ស ច
អាសវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣២៣] សវិភក្តសវិចារកេ ច អវិភក្តវិចារមត្តា
ច ធម្មា សវិភក្តសវិចារស្ស ធម្មស្ស អាសវន-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា សវិភក្តសវិចារកេ
ខន្ធ ច វិភក្តោ ច បច្ឆិមាធំ បច្ឆិមាធំ សវិភក្ត-
សវិចារកេធំ ខន្ធចំ អាសវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អនុលោមញ្ច វិភក្តោ ច តោត្រកុស្ស អនុលោមញ្ច
វិភក្តោ ច វេទានស្ស តោត្រកុ ច វិភក្តោ ច
សវិភក្តសវិចារស្ស មក្ខស្ស វេទានញ្ច វិភក្តោ ច
សវិភក្តសវិចារស្ស មក្ខស្ស អាសវនប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

វិញ្ញាណៈ បញ្ញាវិញ្ញាណៈ

មុន ។ ដែលមិនមានវិញ្ញាណៈមានត្រឹមតែវិញ្ញាណៈ វិញ្ញាណៈ ជាបច្ច័យ នៃវិញ្ញាណៈ ក្រោយ ។ ដោយការសរសេរនេះបច្ច័យ ។

(៣២៤) ធម៌ ដែលមិនមានវិញ្ញាណៈមានត្រឹមតែវិញ្ញាណៈ ធម៌ ដែលមិនមានវិញ្ញាណៈមិនមានវិញ្ញាណៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមាន វិញ្ញាណៈមានត្រឹមតែវិញ្ញាណៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិញ្ញាណៈមិនមានវិញ្ញាណៈផង ដោយការសរសេរនេះបច្ច័យ គឺ ខន្ធទាំងឡាយ មុន ។ ដែលមិនមានវិញ្ញាណៈ មានត្រឹមតែវិញ្ញាណៈ វិញ្ញាណៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទាំងឡាយ ក្រោយ ។ ដែលមិនមានវិញ្ញាណៈ មានត្រឹមតែវិញ្ញាណៈផង វិញ្ញាណៈផង ដោយការសរសេរនេះបច្ច័យ ។

(៣២៥) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិញ្ញាណៈប្រកបដោយវិញ្ញាណៈ ធម៌ ដែលមិនមានវិញ្ញាណៈមានត្រឹមតែវិញ្ញាណៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយ វិញ្ញាណៈប្រកបដោយវិញ្ញាណៈ ដោយការសរសេរនេះបច្ច័យ គឺ ខន្ធទាំងឡាយ មុន ។ ដែលប្រកបដោយវិញ្ញាណៈប្រកបដោយវិញ្ញាណៈ វិញ្ញាណៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទាំងឡាយ ក្រោយ ។ ដែលប្រកបដោយវិញ្ញាណៈប្រកបដោយវិញ្ញាណៈ ដោយការសរសេរនេះបច្ច័យ អនុលោមក្តី វិញ្ញាណៈ (ជាបច្ច័យ) នៃគោត្រកូ អនុលោមក្តី វិញ្ញាណៈ (ជាបច្ច័យ) នៃវេទនាៈ គោត្រកូ វិញ្ញាណៈ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ ដែលប្រកបដោយវិញ្ញាណៈប្រកបដោយវិញ្ញាណៈ វេទនាៈ ក្តី វិញ្ញាណៈ ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ ដែលប្រកបដោយវិញ្ញាណៈប្រកបដោយ វិញ្ញាណៈ ដោយការសរសេរនេះបច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

(៣២៦) សវិតត្តិសវិចារោ ច អវិតត្តិវិចារ-
 មត្តោ ច ធម្មា អវិតត្តិវិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស
 អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា សវិតត្តិ-
 សវិចារោ ខន្ធា ច វិតត្តោ ច បច្ឆិមស្ស បច្ឆិមស្ស
 វិតត្តិស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិតត្តិវិចារ-
 មត្តស្ស ឈានស្ស បរិកម្មញ្ច វិតត្តោ ច អវិ-
 តត្តិវិចារមត្តស្ស ឈានស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ កោត្រតុ ច វិតត្តោ ច អវិតត្តិវិចារ-
 មត្តស្ស មត្តស្ស វេទានញ្ច វិតត្តោ ច អវិតត្តិវិ-
 ចារមត្តស្ស មត្តស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣២៧) សវិតត្តិសវិចារោ ច អវិតត្តិវិចារមត្តោ ច
 ធម្មា អវិតត្តិអវិចារស្ស ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ធុតិយស្ស ឈានស្ស បរិកម្មញ្ច វិតត្តោ ច
 ធុតិយេ ឈានេ វិចារស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 នេវសញ្ញាជាសញ្ញាយតនស្ស បរិកម្មញ្ច វិតត្តោ ច ...

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៣២៦) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយការសេវនប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធាងឡាយ
មុន ។ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ
នៃវិតក្កៈ ទ្រោយ ។ ដោយការសេវនប្បច្ច័យ បរិកម្ម នៃឈាន ដែល
មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃឈាន ដែល
មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយការសេវនប្បច្ច័យ គោត្រក្កក្តី វិតក្កៈ
ក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ពេទានៈ
ក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ
ដោយការសេវនប្បច្ច័យ ។

(៣២៧) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយការសេវនប្បច្ច័យ គឺ បរិកម្ម នៃទុតិយ-
ជ្ឈានក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃវិចារៈ ក្នុងទុតិយជ្ឈាន ដោយការសេវ-
នប្បច្ច័យ បរិកម្ម នៃវេសញ្ញា នាសញ្ញាយតនៈក្តី វិតក្កៈក្តី . . .

វិញ្ញាណបញ្ញា

ទិព្វស្ម មគ្គស្ម បរិកម្មញ្ច វិតត្ថោ ច . . . អនា-
 គតំសញ្ញាណស្ម បរិកម្មញ្ច វិតត្ថោ ច អនាគ-
 តំសញ្ញាណស្ម អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ តោត្រកុ
 ច វិតត្ថោ ច អវិតត្តអវិចារស្ម មគ្គស្ម វិចារស្ម
 ច អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ វេទានញ្ច វិតត្ថោ
 ច អវិតត្តអវិចារស្ម មគ្គស្ម វិចារស្ម ច អាសេវ-
 នប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣២៨) សវិតត្តសវិចារោ ច អវិតត្តវិចារមត្តោ
 ច ធម្មា អវិតត្តវិចារមត្តស្ម ច អវិតត្តអវិចារស្ម ច
 ធម្មស្ម អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិតត្តវិចារ-
 មត្តស្ម ឈានស្ម បរិកម្មញ្ច វិតត្ថោ ច អវិតត្ត-
 វិចារមត្តស្ម ឈានស្ម វិចារស្ម ច តោត្រកុ ច
 វិតត្ថោ ច អវិតត្តវិចារមត្តស្ម មគ្គស្ម វិចារស្ម
 ច វេទានញ្ច វិតត្ថោ ច អវិតត្តវិចារមត្តស្ម
 មគ្គស្ម វិចារស្ម ច អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

វិញ្ញាណក្ខន្ធៈ បញ្ញាវារៈ

បរិកម្ម នៃទិព្វចក្ខុក្តី វិតក្កៈក្តី . . . បរិកម្ម នៃអនាគតសញ្ញាណក្តី
 វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃអនាគតសញ្ញាណ ដោយអាសវនប្បច្ច័យ គោត្រ-
 ភូក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង
 វិចារៈផង ដោយអាសវនប្បច្ច័យ វេទានៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង វិចារៈផង ដោយអាសវនប្បច្ច័យ ។

[៣២៨] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមាន
 វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង
 ដោយអាសវនប្បច្ច័យ គឺ បរិកម្ម នៃឈាន ដែលមិនមានវិតក្កៈមាន
 ត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃឈាន ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង គោត្រភូក្តី វិតក្កៈក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង វេទានៈក្តី វិតក្កៈ
 ក្តី ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង
 ដោយអាសវនប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថកប្បដ្ឋានំ

[៣២៩] សវិតត្តសវិចារោ ច អវិតត្តវិចារមត្តោ
 ច ធម្មា សវិតត្តសវិចារស្ស ច អវិតត្តវិចារមត្តស្ស
 ច ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា
 សវិតត្តសវិចារោ ខន្ធោ ច វិតត្តោ ច បច្ឆិមាទំ
 បច្ឆិមាទំ សវិតត្តសវិចារោទំ ខន្ធទំ វិតត្តស្ស ច
 អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនុលោមញ្ច វិតត្តោ
 ច កោត្រកុស្ស វិតត្តស្ស ច អនុលោមញ្ច វិតត្តោ
 ច វេទានស្ស វិតត្តស្ស ច កោត្រកុ ច វិតត្តោ
 ច សវិតត្តសវិចារស្ស មត្តស្ស វិតត្តស្ស ច
 វេទានញ្ច វិតត្តោ ច សវិតត្តសវិចារស្ស មត្តស្ស
 វិតត្តស្ស ច អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៣០] សវិតត្តសវិចារោ ធម្មា សវិតត្តស-
 វិចារស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា
 ធានាខណិកា ។ សហជាតា សវិតត្តសវិចារោ
 ចេតនា សម្បយុត្តកាទំ ខន្ធទំ កម្មប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ សវិតត្តសវិចារោ ចេតនា
 សម្បយុត្តកាទំ ខន្ធទំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមក្កិកប្បដ្ឋាន

(៣២៩) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកប ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែ វិចារៈផង ដោយការសន្យាបច្ច័យ គឺ ខន្ធចាំន់ឡាយ មុន ។ ដែល ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធចាំន់- ឡាយ ក្រោយ ។ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈ ផង ដោយការសន្យាបច្ច័យ អនុលោមក្តី វិតក្កៈក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃ គោត្រក្កផង វិតក្កៈផង អនុលោមក្តី វិតក្កៈក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃវេទានៈ ផង វិតក្កៈផង គោត្រក្កក្តី វិតក្កៈក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ ដែលប្រកប ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង វេទានៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជា បច្ច័យ នៃមគ្គ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈ ផង ដោយការសន្យាបច្ច័យ ។

(៣៣០) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយកម្មបច្ច័យ បានដល់សហជាត និងនានាខណិកៈ ។ សហជាត គឺ ចេតនា ដែល ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយកម្មបច្ច័យ ចេតនា ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា បច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយកម្មបច្ច័យ ។

វិញ្ញាណបញ្ញា

នាមាឧណិកា សវិតត្តសវិចារា ចេតនា វិចារកាធំ
សវិតត្តសវិចារាធំ ខន្ធទាំង កម្មប្បដូយន បដូយោ ។

(៣៣០) សវិតត្តសវិចារា ឆន្ទា អវិតត្តវិចារ-
មត្តស្ស ឆន្ទស្ស កម្មប្បដូយន បដូយោ សហ-
ជាតា នាមាឧណិកា ។ សហជាតា សវិតត្តសវិ-
ចារា ចេតនា វិតត្តស្ស កម្មប្បដូយន បដូយោ
បដិសន្ធិត្តុណោ សវិតត្តសវិចារា ចេតនា វិតត្តស្ស
កម្មប្បដូយន បដូយោ ។ នាមាឧណិកា សវិ-
តត្តសវិចារា ចេតនា វិចារកស្ស វិតត្តស្ស កម្ម-
ប្បដូយន បដូយោ ។

(៣៣២) សវិតត្តសវិចារា ឆន្ទា អវិតត្តអវិ-
ចារស្ស ឆន្ទស្ស កម្មប្បដូយន បដូយោ សហ-
ជាតា នាមាឧណិកា ។ សហជាតា សវិតត្តសវិ-
ចារា ចេតនា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កម្មប្ប-
ដូយន បដូយោ បដិសន្ធិត្តុណោ សវិតត្តសវិចារា
ចេតនា កដត្តារូបំ កម្មប្បដូយន បដូយោ ។

វិញ្ញាណៈ បញ្ញាវារៈ

ឯនានាខណៈ គឺ ចេតនា ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកក្នុង ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៣៣១] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយកម្មប្បច្ច័យ
បានដល់សហជាត នឹងនានាខណៈ ។ សហជាត គឺ ចេតនា
ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃវិតក្កៈ ដោយ
កម្មប្បច្ច័យ ចេតនា ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
បច្ច័យ នៃវិតក្កៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ ឯនានា-
ខណៈ គឺ ចេតនា ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
បច្ច័យ នៃវិតក្កៈ ដែលជាវិបាក ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៣៣២] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់
សហជាត នឹងនានាខណៈ ។ សហជាត គឺ ចេតនា ដែល
ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសម្ពាធិប្ប
ដោយកម្មប្បច្ច័យ ចេតនា ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
ជាបច្ច័យ នៃពួកកដ្ឋត្តារូប ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បជ្ឈានំ

នាណាខណ៌កោ សវិតត្តសវិចារា ចេតនា វិចារកានំ
 អវិតត្តអវិចារានំ ខន្ធានំ កដត្តា ច រូចានំ កម្មប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៣៣] សវិតត្តសវិចារា ធម្មោ សវិតត្តសវិ-
 ចារស្ស ច អវិតត្តអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស កម្មប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា នាណាខណ៌កោ ។ សហ-
 ជាតា សវិតត្តសវិចារា ចេតនា សម្បយុត្តកានំ
 ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានត្ថា រូចានំ កម្មប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បដិសន្ធិត្វលោ សវិតត្តសវិចារា ចេតនា
 សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ កដត្តា ច រូចានំ កម្ម-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នាណាខណ៌កោ សវិតត្តសវិ-
 ចារា ចេតនា វិចារកានំ សវិតត្តសវិចារានំ ខន្ធានំ
 កដត្តា ច រូចានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ឯនានាខណិកៈ គឺ ចេតនា ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកក្ខន្ធ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ពួក
កដតារូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៣៣៣] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហ-
ជាតិ និងនានាខណិកៈ ។ សហជាតិ គឺ ចេតនា ដែលប្រកប
ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង ពួក
ចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ចេតនា ដែលប្រកបដោយ
វិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង ពួកក-
ដតារូបផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ ឯនានាខណិកៈ
គឺ ចេតនា ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ពួកវិបាកក្ខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ពួកកដតា-
រូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

វិញ្ញាណបញ្ញា

[៣៣២] សវិតក្កសវីចារា ធម្មោ អវិតក្កវិចារមត្តស្ស ច អវិតក្កវិចារមត្តស្ស ច ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា នាថាខណ៌កា ។

សហជាតា សវិតក្កសវីចារា ចេតនា វិតក្កស្ស ច ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ សវិតក្កសវីចារា ចេតនា វិតក្កស្ស ច កដត្តា ច រូចានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

នាថាខណ៌កា សវិតក្កសវីចារា ចេតនា វិចារកស្ស វិតក្កស្ស ច កដត្តា ច រូចានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៣៣] សវិតក្កសវីចារា ធម្មោ សវិតក្កសវីចារស្ស ច អវិតក្កវិចារមត្តស្ស ច ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា នាថាខណ៌កា ។

សហជាតា សវិតក្កសវីចារា ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខម្វានំ វិតក្កស្ស ច កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ សវិតក្កសវីចារា ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខម្វានំ វិតក្កស្ស ច កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

វិញ្ញាណក្ខន្ធៈ បញ្ញាវារៈ

(៣៣៤) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជា
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិន
 មានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត
 និងនានាខណ៌កៈ ។ សហជាត គឺ ចេតនា ដែលប្រកបដោយ
 វិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃវិតក្កៈផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប
 ផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ចេតនា ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយ
 វិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃវិតក្កៈផង ពួកកដត្តារូបផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
 ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ ឯនានាខណ៌កៈ គឺ ចេតនា ដែលប្រកបដោយ
 វិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃវិតក្កៈ ដែលជាវិបាកផង ពួក
 កដត្តារូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

(៣៣៥) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ
 នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមាន
 វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និង
 នានាខណ៌កៈ ។ សហជាត គឺ ចេតនា ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
 ដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធនៃវិតក្កៈផង ដោយកម្មប្ប-
 ច្ច័យ ចេតនា ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃពួក
 សម្បយុត្តកក្ខន្ធនៃវិតក្កៈផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

នាធាខណ៌កា សវិតក្កសវីចារា ចេតនា វិចារកានំ
 សវិតក្កសវីចារានំ ខន្ធានំ វិតក្កស្ស ច កម្ម-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៣៦) សវិតក្កសវីចារោ ធម្មោ សវិតក្កសវី-
 ចារស្ស ច អវិតក្កវិចារមត្តស្ស ច អវិតក្កអវិចា-
 រស្ស ច ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហ-
 ជាតា នាធាខណ៌កា ។ សហជាតា សវិតក្កសវី-
 ចារា ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ វិតក្កស្ស ច
 ចិត្តសមុដ្ឋានាទត្ថា រូចានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បដិសន្ធិត្ថលោ សវិតក្កសវីចារា ចេតនា សម្បយុត្ត-
 កានំ ខន្ធានំ វិតក្កស្ស ច កដត្តា ច រូចានំ កម្ម-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នាធាខណ៌កា សវិតក្កសវី-
 ចារា ចេតនា វិចារកានំ សវិតក្កសវីចារានំ ខន្ធានំ
 វិតក្កស្ស ច កដត្តា ច រូចានំ កម្មប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ឯនានាខណិកៈ គឺ ចេតនា ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកក្ខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង
វិតក្កៈផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៣៣៦] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ
ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិន
មានវិចារៈផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត នឹងនានាខណិកៈ ។

សហជាត គឺ ចេតនា ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ
ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង វិតក្កៈផង ពួកចិត្តសមុជ្ជារូបផង
ដោយកម្មប្បច្ច័យ ចេតនា ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង វិតក្កៈផង ពួកកដ្ឋតារូបផង ក្នុង
ខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ ឯនានាខណិកៈ គឺ ចេតនា

ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកក្ខន្ធ
ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង ពួកកដ្ឋតារូបផង
ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

វិញ្ញាណបញ្ញា

[៣៣៧] អវិភង្គវិចារមត្តា ធម្មា អវិភង្គវិចារ-

មត្តស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា
 នាណខណ៌កា ។ សហជាតា អវិភង្គវិចារមត្តា
 ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ កម្មប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។ នាណខណ៌កា
 អវិភង្គវិចារមត្តា ចេតនា វិចារកានំ អវិភង្គវិចារ-
 មត្តានំ ខន្ធានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៣៨] អវិភង្គវិចារមត្តា ធម្មា អវិភង្គអវិ-

ចារស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហ-
 ជាតា នាណខណ៌កា ។ សហជាតា អវិភង្គវិចារ-
 មត្តា ចេតនា វិចារស្ស ចិត្តសមុដ្ឋានាធិការំ រូបានំ
 កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ អវិភង្គវិចារ-
 មត្តា ចេតនា វិចារកស្ស វិចារស្ស ច កដត្តា ច
 រូបានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នាណខណ៌កា
 អវិភង្គវិចារមត្តា ចេតនា វិចារកស្ស វិចារស្ស ច
 កដត្តា ច រូបានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

វិញ្ញាណៈ បញ្ញាវារៈ

[៣៣៧] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បាន
ដល់សហជាត នឹងនានាខណៈ ។ សហជាត គឺ ចេតនា ដែល
មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយ
កម្មប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។ ឯនានាខណៈ គឺ ចេតនា
ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកក្ខន្ធ ដែល
មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៣៣៨] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់
សហជាត នឹងនានាខណៈ ។ សហជាត គឺ ចេតនា ដែលមិន
មានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃវិចារៈផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋាន-
រូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ចេតនា ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ
ជាបច្ច័យ នៃវិបាកផង វិចារៈផង ពួកកដត្តារូបផង ក្នុងខណៈនៃ
បដិសន្ធិ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ ឯនានាខណៈ គឺ ចេតនា ដែល
មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកផង វិចារៈផង ពួក
កដត្តារូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមញ្ញកប្បដ្ឋានំ

(៣៣៩) អវិភត្តកវិចារមត្តា ធម្មោ អវិភត្តកវិចារមត្តស្ស ច អវិភត្តកអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា នាណខណ៌កា ។

សហជាតា អវិភត្តកវិចារមត្តា ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ វិចារស្ស ច ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូបានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ អវិភត្តកវិចារមត្តា ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ វិចារស្ស ច កដត្តា ច រូបានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

នាណខណ៌កា អវិភត្តកវិចារមត្តា ចេតនា វិចាកានំ អវិភត្តកវិចារមត្តានំ ខន្ធានំ វិចារស្ស ច កដត្តា ច រូបានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៤០) អវិភត្តកអវិចារោ ធម្មោ អវិភត្តកអវិចារស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា នាណខណ៌កា ។

សហជាតា អវិភត្តកអវិចារោ ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូបានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ អវិភត្តកអវិចារោ ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ កដត្តា ច រូបានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[៣៣៩] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈ មិនមានវិចារៈផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និង
នានាខណិកៈ ។ សហជាត គឺ ចេតនា ដែលមិនមានវិតក្កៈមាន
ត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង វិចារៈផង ពួក
ចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ចេតនា ដែលមិនមានវិតក្កៈមាន
ត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង វិចារៈផង ពួក
កដ្ឋានរូបផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ ឯនានា-
ខណិកៈ គឺ ចេតនា ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ជា
បច្ច័យ នៃពួកវិបាកក្ខន្ធ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈ
ផង ពួកកដ្ឋានរូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៣៤០] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ ជា
បច្ច័យនៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ ដោយកម្មប្បច្ច័យ
បានដល់សហជាត និងនានាខណិកៈ ។ សហជាត គឺ
ចេតនា ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្ប-
យុត្តកក្ខន្ធផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ចេតនា
ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ
ផង ពួកកដ្ឋានរូបផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

វិគត្តក្កិកេ បញ្ញាវិវាទេ

នា នា ខណ៌កា អវិគត្តក្កិកេ អវិចារា ចេតនា វិចារកា ធំ
អវិគត្តក្កិកេ អវិចារា ធំ ខន្ធា ធំ កដត្តា ច រូចា ធំ កម្ម-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៤០] សវិគត្តក្កិកេ សវិចារា ឆន្ទោ សវិគត្តក្កិ-
សវិចារា ស្ស ឆន្ទស្ស វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ
វិចារកោ សវិគត្តក្កិកេ សវិចារា ឯកោ ខន្ធា តិណ្ឌា ធំ
ខន្ធា ធំ វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កិកោ
សវិគត្តក្កិកេ សវិចារា ឯកោ ខន្ធា តិណ្ឌា ធំ ខន្ធា ធំ
វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៤២] សវិគត្តក្កិកេ សវិចារា ឆន្ទោ អវិគត្តក្កិកេ វិចារ-
បត្តស្ស ឆន្ទស្ស វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារកា
សវិគត្តក្កិកេ សវិចារា ខន្ធា វិគត្តក្កិកេ វិចារកប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កិកោ . . . ។ សវិគត្តក្កិកេ សវិចារ-

មូលកា សត្តបិ បញ្ញា បរិបុណ្ណា ។

វិញ្ញាណៈ បញ្ញាវារៈ

ឯនានាខណៈ គឺ ចេតនា ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃពួកវិបាកក្នុង ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈផង ពួកកងតារូបផង
ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៣៤១] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជា
បច្ច័យ នៃធម៌ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ដោយវិបា-
កប្បច្ច័យ គឺ វិបាកក្នុង ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយ
វិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ។

[៣៤២] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជា
បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ
គឺ វិបាកក្នុងទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ
ជាបច្ច័យ នៃវិតក្កៈ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។
បញ្ញា ៧ ដែលមានធម៌ប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជាមូល
(ចប់)បរិបូណ៌ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[៣៤៣] អវិភត្តកវិចារមត្តោ ធម្មោ អវិភត្តកវិចា-
 មត្តស្ស ធម្មស្ស វិចាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចាកោ
 អវិភត្តកវិចារមត្តោ ឯកោ ខន្ធោ តិណ្ណាន្នំ ខន្ធនំ
 វិចាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ... បដិ-
 សន្និក្ខុណោ វិចាកោ អវិភត្តកវិចារមត្តោ ឯកោ
 ខន្ធា ... ។ អវិភត្តកវិចារមត្តម្វលកា បញ្ច បញ្ញា
 កាតញ្ច ។ វិចាកន្នំ និយាមេតញ្ច ។

[៣៤៤] អវិភត្តកអវិចារោ ធម្មោ អវិភត្តកអវិចា-
 រស្ស ធម្មស្ស វិចាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចាកោ
 អវិភត្តកអវិចារោ ឯកោ ខន្ធា តិណ្ណាន្នំ ខន្ធនំ
 ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ វិចាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ទ្វេ ខន្ធា ។ បេ ។ វិចាកោ វិចារោ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ
 រូចានំ វិចាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្និក្ខុណោ
 ខន្ធា វត្ថុស្ស វិចាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារោ
 វត្ថុស្ស វិចាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៣៤៣) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ គឺ
វិបាកក្ខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣
ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ . . . វិបាកក្ខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
មានត្រឹមតែវិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។ បញ្ចា ៥ ដែលមានធម៌
មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាមូល បណ្ឌិត គប្បីធ្វើចុះ ។ បណ្ឌិត
គប្បីកំណត់ថា ជាវិបាក ។

(៣៤៤) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ គឺ វិបាក-
ក្ខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង
ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ។ បេ ។ វិចារៈ
ជាវិបាក ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ខន្ធ
ទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ
វិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ។

វិញ្ញត្តិ បញ្ញាវិហារ

[៣៤៥] អវិភក្កិអវិចារោ ធម្មោ អវិភក្កិវិចារ-
មត្តស្ស ធម្មស្ស វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារោ
វិចារោ អវិភក្កិវិចារមត្តានំ ខន្ធានំ វិចារកប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ វិចារោ វិចារោ អវិភក្កិ-
វិចារមត្តានំ ខន្ធានំ វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៤៦] អវិភក្កិអវិចារោ ធម្មោ អវិភក្កិវិចារ-
មត្តស្ស ច អវិភក្កិអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស វិចារកប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ វិចារោ វិចារោ អវិភក្កិវិចារមត្តានំ
ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ វិចារកប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ វិចារោ វិចារោ អវិភក្កិ-
វិចារមត្តានំ ខន្ធានំ កដត្តា ច រូចានំ វិចារកប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។

[៣៤៧] អវិភក្កិវិចារមត្តោ ច អវិភក្កិអវិចារោ
ច ធម្មោ អវិភក្កិវិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស វិចារ-
កប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារោ អវិភក្កិវិចារមត្តោ
ឯកោ ខន្ធានំ ច វិចារោ ច តិណ្ឌន្នំ ខន្ធានំ
វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធានំ . . .
បដិសន្ធិក្ខណោ . . . ។

វិញ្ញាណៈ បញ្ញាវារៈ

(៣៤៥) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ គឺ វិចារៈ
ជាវិបាក ជាបច្ច័យ នៃខន្ធាវិជ្ជា ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹម
តែវិចារៈ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ វិចារៈ ជាវិបាក ជាបច្ច័យ នៃខន្ធាវិជ្ជា-
ឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ។

(៣៤៦) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
មិនមានវិចារៈផង ដោយវិបាកប្បច្ច័យ គឺ វិចារៈ ជាវិបាក ជាបច្ច័យ
នៃខន្ធាវិជ្ជា ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ពួកចិត្តសមុ-
ជ្ឈានរូបផង ដោយវិបាកប្បច្ច័យ វិចារៈ ជាវិបាក ជាបច្ច័យ នៃខន្ធា
វិជ្ជា ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈផង ពួកកដត្តារូបផង
ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ។

(៣៤៧) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល
មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមាន
ត្រឹមតែវិចារៈ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ គឺ វិបាកក្នុងខន្ធ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ
ខន្ធ ២ . . . ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

អរិយធម៌បំណែក អនុលោមត្រឹមត្រូវ

(៣៤៨) អរិយធម៌បំណែក ច អរិយធម៌បំណែក
 ច ធម្មា អរិយធម៌បំណែកស្ម័គ្រ ធម្មស្ម័គ្រ វិចិត្រប្បវត្ត-
 យេន បច្ចុយោ វិចិត្រា អរិយធម៌បំណែក ខន្ធ ច
 វិចិត្រ ច ចិត្តសមុប្បាទានំ រូបានំ វិចិត្រប្បវត្តយេន
 បច្ចុយោ បដិសន្ធិត្ថុលោ អរិយធម៌បំណែក ខន្ធ
 ច វិចិត្រ ច កដត្តារូបានំ វិចិត្រប្បវត្តយេន
 បច្ចុយោ ។

(៣៤៩) អរិយធម៌បំណែក ច អរិយធម៌បំណែក
 ច ធម្មា អរិយធម៌បំណែកស្ម័គ្រ ច អរិយធម៌បំណែកស្ម័គ្រ ច
 ធម្មស្ម័គ្រ វិចិត្រប្បវត្តយេន បច្ចុយោ វិចិត្រា អរិយធម៌-
 បំណែក ឯកោ ខន្ធ ច វិចិត្រ ច តិណ្ណំ
 ខន្ធ ច ចិត្តសមុប្បាទានំ រូបានំ វិចិត្រប្បវត្តយេន
 បច្ចុយោ បដិសន្ធិត្ថុលោ វិចិត្រា អរិយធម៌បំណែក
 បំណែក ឯកោ ខន្ធ ច វិចិត្រ ច តិណ្ណំ ខន្ធ
 កដត្តា ច រូបានំ វិចិត្រប្បវត្តយេន បច្ចុយោ ។

អភិធម្មច្រឹក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៣៤៨) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមាន
 វិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ គឺ វិបាកក្ខន្ធាំឡាយ
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្ត-
 សមុដ្ឋានរូប ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ខន្ធាំឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកកដ្ឋតារូប ក្នុងខណៈ
 នៃបដិសន្ធិ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ។

(៣៤៩) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ដោយ
 វិបាកប្បច្ច័យ គឺ វិបាកក្ខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី
 វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយ
 វិបាកប្បច្ច័យ វិបាកក្ខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី
 វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង ពួកកដ្ឋតារូបផង ក្នុងខណៈនៃ
 បដិសន្ធិ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ។

វិញ្ញាណ បញ្ញាវារ

[៣៥០] សវិតក្កសវីចារោ ច អវិតក្កវិចារ-
មត្តោ ច ធម្មា សវិតក្កសវីចារស្ស ធម្មស្ស វិចា-
កប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចាកោ សវិតក្កសវីចារោ
ឯកោ ខន្ធទោ ច វិតក្កោ ច តិណ្ណំ ខន្ធទំ
វិចាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធទោ . . . បដិសន្ធិ-
ក្កុណោ . . . ។

[៣៥១] សវិតក្កសវីចារោ ច អវិតក្កវិចារមត្តោ
ច ធម្មា អវិតក្កអវិចារស្ស ធម្មស្ស វិចាកប្បច្ចយេន
បច្ចយោ វិចាកោ សវិតក្កសវីចារោ ខន្ធទោ ច វិតក្កោ
ច ចិត្តសមុដ្ឋាហនំ រូចានំ វិចាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បដិសន្ធិក្កុណោ . . . ។

[៣៥២] សវិតក្កសវីចារោ ច អវិតក្កវិចារមត្តោ
ច ធម្មា សវិតក្កសវីចារស្ស ច អវិតក្កអវិចារស្ស ច
ធម្មស្ស វិចាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចាកោ សវិ-
តក្កសវីចារោ ឯកោ ខន្ធទោ ច វិតក្កោ ច តិណ្ណំ
ខន្ធទំ ចិត្តសមុដ្ឋាហនញ្ច រូចានំ វិចាកប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កុណោ . . . ។

វិញ្ញាណៈ បញ្ញាវា:

[៣៥០] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកប
ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ គឺ វិបាកក្ខន្ធ ១
ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ
៣ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ . . . ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

[៣៥១] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ គឺ វិបាកក្ខន្ធទាំងឡាយ ដែល
ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្ត-
សមុដ្ឋានរូប ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

[៣៥២] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកប
ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ
ផង ដោយវិបាកប្បច្ច័យ គឺ វិបាកក្ខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
ដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប
ផង ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

(៣៥៣) សវិតត្តសវិចារេ ធម្មោ សវិតត្ត-
សវិចារស្ស ធម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សវិតត្តសវិចារេ អាហារេ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិត្ថុណោ ... ។

(៣៥៤) សវិតត្តសវិចារេ ធម្មោ អវិតត្ត-
វិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សវិតត្តសវិចារេ អាហារេ វិតត្តស្ស អាហារប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ បដិសន្ធិត្ថុណោ ... ។ សវិតត្ត-
សវិចារមូលកា ឥមនា កាវណោន សត្ត បញ្ចា
វិភជិតញា ។

(៣៥៥) អវិតត្តវិចារមត្តោ ធម្មោ អវិតត្ត-
វិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អវិតត្តវិចារមត្តោ អាហារេ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិត្ថុណោ ... ។

(៣៥៦) អវិតត្តវិចារមត្តោ ធម្មោ អវិតត្ត-
អវិចារស្ស ធម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អវិតត្តវិចារមត្តោ អាហារេ វិចារស្ស ច ចិត្ត-
សមុដ្ឋានានញ្ច រូបានំ អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បដិសន្ធិត្ថុណោ ... ។

អភិធម្មបិដក អនុណោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៣៥៣] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយ
អាហារប្បច្ច័យ គឺ ពួកអាហារ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
វិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ក្នុង
ខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

[៣៥៤] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអាហារ-
ប្បច្ច័យ គឺ ពួកអាហារ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
បច្ច័យ នៃវិតក្កៈ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។
បញ្ហា ៧ ដែលមានធម៌ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាមូល
បណ្ឌិត គប្បីចែក ដោយហេតុនេះចុះ ។

[៣៥៥] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអាហារប្បច្ច័យ គឺ
ពួកអាហារ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃពួក
សម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

[៣៥៦] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយអាហារប្បច្ច័យ គឺ ពួកអាហារ
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃវិចារៈផង ពួកចិត្ត-
សមុដ្ឋានប្រដិសន្ធិ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

វិញ្ញាណក្ខណៈ បញ្ញាវិញ្ញាណ

[៣៥៧] អវិភង្គិកវិចារមត្តោ ធម្មោ អវិភង្គិ-
 វិចារមត្តស្ស ច អវិភង្គិកអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស
 អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិភង្គិកវិចារមត្តា អា-
 ហារា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ វិចារស្ស ច ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានានញ្ច រូបានំ អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។

[៣៥៨] អវិភង្គិកអវិចារោ ធម្មោ អវិភង្គិកអវិចា-
 រស្ស ធម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិភង្គិ-
 កអវិចារោ អាហារា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានានញ្ច រូបានំ អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បដិសន្ធិក្ខណោ កតតន្ត្រីកាវោ អាហារោ ឥសស្ស
 កាយស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៥៩] សវិភង្គិកសវិចារោ ធម្មោ សវិភង្គិ-
 សវិចារស្ស ធម្មស្ស ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សវិភង្គិកសវិចារោ ឥន្ទ្រិយា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
 ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។

វិញ្ញាណក្ខន្ធៈ បញ្ញាវិញ្ញាណក្ខន្ធៈ

(៣៥៧) ធម៌ ដែលមិនមានវិញ្ញាណក្ខន្ធៈមានត្រឹមតែវិញ្ញាណក្ខន្ធៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលមិនមានវិញ្ញាណក្ខន្ធៈមានត្រឹមតែវិញ្ញាណក្ខន្ធៈផង ធម៌ ដែលមិនមាន
វិញ្ញាណក្ខន្ធៈមិនមានវិញ្ញាណក្ខន្ធៈផង ដោយអាហារប្បច្ច័យ គឺ ពួកអាហារ ដែល
មិនមានវិញ្ញាណក្ខន្ធៈ មានត្រឹមតែវិញ្ញាណក្ខន្ធៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង
វិញ្ញាណក្ខន្ធៈ ពួកចិត្តសមុជ្ជានុប្បវដ្ត ដោយអាហារប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈ
នៃបដិសន្ធិ . . . ។

(៣៥៨) ធម៌ ដែលមិនមានវិញ្ញាណក្ខន្ធៈមិនមានវិញ្ញាណក្ខន្ធៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ដែលមិនមានវិញ្ញាណក្ខន្ធៈមិនមានវិញ្ញាណក្ខន្ធៈ ដោយអាហារប្បច្ច័យ គឺ ពួក
អាហារ ដែលមិនមានវិញ្ញាណក្ខន្ធៈមិនមានវិញ្ញាណក្ខន្ធៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្ត-
កក្ខន្ធផង ពួកចិត្តសមុជ្ជានុប្បវដ្ត ដោយអាហារប្បច្ច័យ កតាមវិញ្ញាណក្ខន្ធ
ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។

(៣៥៩) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិញ្ញាណក្ខន្ធៈប្រកបដោយវិញ្ញាណក្ខន្ធៈ ជា
បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិញ្ញាណក្ខន្ធៈ ប្រកបដោយវិញ្ញាណក្ខន្ធៈ ដោយ
ឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ គឺ ពួកឥន្ទ្រិយ ដែលប្រកបដោយវិញ្ញាណក្ខន្ធៈប្រកបដោយ
វិញ្ញាណក្ខន្ធៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ក្នុង
ខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[៣៦០] សវិតក្កសវីបារា ធម្មោ អវិតក្ក-
 វិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សវិតក្កសវីបារា ឥន្ទ្រិយា វិតក្កស្ស ឥន្ទ្រិយប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។ សវិតក្ក-
 សវិចារម្បលកា សត្ត បញ្ញា ឥវំថា ការណេន
 វិភជិតញ ។

[៣៦១] អវិតក្កវិចារមត្តោ ធម្មោ អវិតក្ក-
 វិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អវិតក្កវិចារមត្តោ ឥន្ទ្រិយា សម្បយុត្តកានំ ទន្ធានំ
 ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។

[៣៦២] អវិតក្កវិចារមត្តោ ធម្មោ អវិតក្កអវិចា-
 រស្ស ធម្មស្ស ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិតក្កវិចា-
 រមត្តោ ឥន្ទ្រិយា វិចារស្ស ច ចិត្តសមុដ្ឋានានញ រូបានំ
 ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[៣៦០] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយឥន្ទ្រិយ-
 ប្បច្ច័យ គឺ ពួកឥន្ទ្រិយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
 ជាបច្ច័យ នៃវិតក្កៈ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។
 បញ្ហា ៧ ដែលមានធម៌ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាមូល
 បណ្ឌិត គប្បីចែក ដោយហេតុនេះចុះ ។

[៣៦១] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
 នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ គឺ
 ពួកឥន្ទ្រិយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃពួក
 សម្បយុត្តក្ខន្ធ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

[៣៦២] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
 នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ គឺ
 ពួកឥន្ទ្រិយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃវិចារៈ
 ផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈ
 នៃបដិសន្ធិ . . . ។

វិគតក្កិកេ បញ្ញាវារោ

[៣ ៦ ៣] អវិគតក្កិវិចារមត្តោ ធម្មោ អវិគតក្កិ-
 វិចារមត្តស្ស ច អវិគតក្កិអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស
 ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិគតក្កិវិចារមត្តា
 ឥន្ទ្រិយា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ វិចារស្ស ច ចិត្ត-
 សមុដ្ឋាបាទេវា រូចានំ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។

[៣ ៦ ៤] អវិគតក្កិអវិចារោ ធម្មោ អវិគតក្កិអវិចារស្ស
 ធម្មស្ស ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិគតក្កិអវិចារា
 ឥន្ទ្រិយា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋាបាទេវា
 រូចានំ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ
 តក្កិទ្ធិយំ តក្កិវិញ្ញាណស្ស កាយិទ្ធិយំ កាយវិញ្ញា-
 ណស្ស ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ រូបជីវិតទ្ធិយំ
 កេដត្តារូចានំ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣ ៦ ៥] សវិគតក្កិសវិចារោ ធម្មោ សវិគតក្កិ-
 សវិចារស្ស ធម្មស្ស ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សវិគតក្កិសវិចារានិ ឈានម្ពានិ សម្បយុត្តកានំ
 ខន្ធានំ ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ
 ... ។ សវិគតក្កិសវិចារមូលកា សត្ត បញ្ញា ឥមិទា
 ការណោន វិកដិតញ្ច ។

វិញ្ញាណៈ បញ្ញាវារៈ

(៣៦៣) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
 នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មិនមានវិចារៈផង ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ គឺ ពួកឥន្ទ្រិយ ដែលមិនមាន
 វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង វិចារៈ
 ផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃ
 បដិសន្ធិ . . . ។

(៣៦៤) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ
 នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ គឺ
 ពួកឥន្ទ្រិយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្ប-
 យុត្តកក្ខន្ធផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ចក្ខុន្ទ្រិយ
 (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ កាយន្ទ្រិយ ជា
 បច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ រូបដីវិន្ទ្រិយ ជា
 បច្ច័យ នៃពួកកដត្តារូប ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។

(៣៦៥) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយ
 ឈានប្បច្ច័យ គឺ អង្គឈានទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
 ដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយឈានប្បច្ច័យ ក្នុង
 ខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។ បញ្ញា ៧ ដែលមានធម៌ប្រកបដោយវិតក្កៈ
 ប្រកបដោយវិចារៈ ជាមូល បណ្ឌិត គប្បីចែក ដោយហេតុនេះចុះ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[៣៦៦] អវិភត្តវិចារមត្តា ធម្មោ អវិភត្ត-
 វិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិ-
 ភត្តវិចារមត្តានំ ឈានង្គានំ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
 ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ . . . ។
 អវិភត្តវិចារមត្តមូលកា បញ្ច បញ្ញា ឥមីតា ការ-
 ណោន វិភជិតញា ។

[៣៦៧] អវិភត្តអវិចារោ ធម្មោ អវិភត្ត-
 អវិចារស្ស ធម្មស្ស ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អវិភត្តអវិចារានំ ឈានង្គានំ សម្បយុត្តកានំ
 ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ ឈានប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ វិចារោ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូចានំ ឈានប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ វិចារោ កដត្តា-
 រូចានំ ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារោ វត្ថុស្ស
 ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៦៨] អវិភត្តអវិចារោ ធម្មោ អវិភត្ត-
 វិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 វិចារោ អវិភត្តវិចារមត្តានំ ខន្ធានំ ឈានប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ វិចារោ អវិភត្តវិចារមត្តានំ
 ខន្ធានំ ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៣៦៦) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយឈានប្បច្ច័យ គឺ អង្គ
 ឈានទាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 ពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយឈានប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។
 បញ្ញា ៥ ដែលមានធម៌មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាមូល បណ្ឌិត
 គប្បីចែក ដោយហេតុនេះចុះ ។

(៣៦៧) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយឈានប្បច្ច័យ គឺ អង្គ
 ឈានទាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃពួក
 សម្បយុត្តកក្ខន្ធផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានបង្ក ដោយឈានប្បច្ច័យ វិចារៈ
 ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានបង្ក ដោយឈានប្បច្ច័យ វិចារៈ ជា
 បច្ច័យ នៃពួកកងតារូប ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយឈានប្បច្ច័យ
 វិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ ដោយឈានប្បច្ច័យ ។

(៣៦៨) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយឈានប្បច្ច័យ គឺ វិចារៈ
 ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ
 ដោយឈានប្បច្ច័យ វិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនមាន
 វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយឈានប្បច្ច័យ ។

វិញ្ញាណបញ្ញា

[៣៦៩] អវិភក្តិអវិចារេ ធម្មា អវិភក្តិវិចារ-
មត្តស្ស ច អវិភក្តិអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស ឈានប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ វិចារេ អវិភក្តិវិចារមត្តានំ ខន្ធានំ
ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូចានំ ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បដិសន្ធិក្ខណោ វិចារេ អវិភក្តិវិចារមត្តានំ ខន្ធានំ
កដត្តា ច រូចានំ ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៧០] អវិភក្តិវិចារមត្តា ច អវិភក្តិអវិចារេ
ច ធម្មា អវិភក្តិវិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស ឈានប្បច្ចយេន
បច្ចយោ អវិភក្តិវិចារមត្តានំ ឈានន្តានំ វិចារេ ច
សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បដិសន្ធិក្ខណោ . . . ។

[៣៧១] អវិភក្តិវិចារមត្តា ច អវិភក្តិអវិចារេ
ច ធម្មា អវិភក្តិអវិចារស្ស ធម្មស្ស ឈានប្បច្ចយេន
បច្ចយោ អវិភក្តិវិចារមត្តានំ ឈានន្តានំ វិចារេ
ច ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូចានំ ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បដិសន្ធិក្ខណោ . . . ។

វិចិត្តក្កៈ បញ្ញាវារៈ

[៣៦៩] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ដោយឈានប្បច្ច័យ គឺ វិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ ខន្ធចាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ពួកចិត្តសមុ-
 ជ្ជានរូបផង ដោយឈានប្បច្ច័យ វិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធចាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ពួកកដត្តារូបផង ក្នុងខណៈនៃ បដិសន្ធិ ដោយឈានប្បច្ច័យ ។

[៣៧០] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយឈានប្បច្ច័យ គឺ អង្គឈានចាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្ត-
 កក្ខន្ធ ដោយឈានប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

[៣៧១] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយឈានប្បច្ច័យ គឺ អង្គឈានចាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុជ្ជា-
 រូប ដោយឈានប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[៣៧២] អវិភត្តកវិចារមត្តោ ច អវិភត្តកអវិចារោ
 ច ធម្មា អវិភត្តកវិចារមត្តស្ស ច អវិភត្តកអវិចារស្ស ច
 ធម្មស្ស ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិភត្តកវិចារមត្តានិ
 ឈានម្តានិ វិចារោ ច សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
 ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បដិសន្ធិក្ខណោ អវិភត្តកវិចារមត្តានិ ឈានម្តានិ
 វិចារោ ច សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ កដត្តា ច
 រូចានំ ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៧៣] សវិភត្តកសវិចារោ ច អវិភត្តកវិចារមត្តោ
 ច ធម្មា សវិភត្តកសវិចារស្ស ធម្មស្ស ឈានប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ សវិភត្តកសវិចារានិ ឈានម្តានិ វិភត្តោ ច
 សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បដិសន្ធិក្ខណោ . . . ។

[៣៧៤] សវិភត្តកសវិចារោ ច អវិភត្តកវិចារមត្តោ
 ច ធម្មា អវិភត្តកអវិចារស្ស ធម្មស្ស ឈានប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ សវិភត្តកសវិចារានិ ឈានម្តានិ វិភត្តោ ច
 ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បដិសន្ធិក្ខណោ . . . ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[៣៧២] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ដោយ
 ឈានប្បច្ច័យ គឺ អង្គឈានទាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែ
 វិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋាន-
 រូបផង ដោយឈានប្បច្ច័យ គឺ អង្គឈានទាំងឡាយ ដែលមិនមាន
 វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង
 ពួកកងតារូបផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយឈានប្បច្ច័យ ។

[៣៧៣] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកប
 ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយឈានប្បច្ច័យ គឺ អង្គឈានទាំង-
 ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ
 នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយឈានប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

[៣៧៤] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមាន
 វិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយឈានប្បច្ច័យ គឺ អង្គឈានទាំងឡាយ
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួក
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយឈានប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

វិចិត្តកថា បញ្ញាវារោ

[៣៧៥] សវិតត្តក្កវិចារោ ច អវិតត្តក្កវិចារមត្តោ
 ច ធម្មា សវិតត្តក្កសវិចារស្ស ច អវិតត្តក្កអវិចារស្ស ច
 ធម្មស្ស ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ សវិតត្តក្កសវិចារានិ
 ឈានង្គានិ វិតត្តោ ច សម្បយុត្តកានំ ទដ្ឋានំ
 ចិត្តសមុដ្ឋានានា រូបានំ ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។

[៣៧៦] សវិតត្តក្កសវិចារោ ធម្មា សវិតត្តក្ក-
 សវិចារស្ស ធម្មស្ស មគ្គប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សវិតត្តក្កសវិចារានិ មគ្គង្គានិ សម្បយុត្តកានំ ទដ្ឋានំ
 មគ្គប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។
 សវិតត្តក្កសវិចារមូលកា សត្ត បញ្ញា ឥមំនា
 ការណេន វិភជិតញា ។

[៣៧៧] អវិតត្តក្កវិចារមត្តោ ធម្មា អវិតត្តក្ក-
 វិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស មគ្គប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អវិតត្តក្កវិចារមត្តានិ មគ្គង្គានិ សម្បយុត្តកានំ ទដ្ឋានំ
 មគ្គប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។
 អវិតត្តក្កវិចារមត្តមូលកា បញ្ច បញ្ញា ឥមំនា
 ការណេន វិភជិតញា ។

វិតក្កតិកៈ បញ្ញាវារៈ

[៣៧៥] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកប ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ផង ដោយឈានប្បច្ច័យ គឺ អង្គឈានទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយ វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយឈានប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

[៣៧៦] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយមគ្គ- ប្បច្ច័យ គឺ អង្គមគ្គទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ វិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈ នៃបដិសន្ធិ . . . ។ បញ្ញា ៧ ដែលមានធម៌ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប ដោយវិចារៈ ជាមូល បណ្ឌិត គប្បីចែក ដោយហេតុនេះចុះ ។

[៣៧៧] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ គឺ អង្គមគ្គទាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ ពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។ បញ្ញា ៥ ដែលមានធម៌មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាមូល បណ្ឌិត គប្បីចែក ដោយហេតុនេះចុះ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុណមត្តិកប្បដ្ឋានំ

(៣៧៨) អវិតត្តិអវិចារោ ធម្មោ អវិតត្តិអវិចា-
 រស្សំ ធម្មស្សំ មគ្គប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិតត្តិអវិចា-
 រាធិ មគ្គផ្តាធិ សម្បយុត្តកាធិ ខន្ធាធិ ចិត្តសមុដ្ឋា-
 នានញ្ច រូបាធិ មគ្គប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិ-
 ត្វណោ ... ។

(៣៧៩) សវិតត្តិសវិចារោ ច អវិតត្តិវិចារមត្តោ
 ច ធម្មា សវិតត្តិសវិចារស្សំ ធម្មស្សំ មគ្គប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ សវិតត្តិសវិចារាធិ មគ្គផ្តាធិ វិតត្តោ ច
 សម្បយុត្តកាធិ ខន្ធាធិ មគ្គប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បដិសន្ធិត្វណោ ... ។

(៣៨០) សវិតត្តិសវិចារោ ច អវិតត្តិវិចារមត្តោ
 ច ធម្មា អវិតត្តិអវិចារស្សំ ធម្មស្សំ មគ្គប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ សវិតត្តិសវិចារាធិ មគ្គផ្តាធិ វិតត្តោ ច
 ចិត្តសមុដ្ឋានាធិ រូបាធិ មគ្គប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិ-
 សន្ធិត្វណោ ... ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[៣៧៨] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ គឺ អន្តមគ្គ
 ទាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្ប-
 យត្តកក្ខន្ធដ៏ ពួកចិត្តសម្ពាសនរូបផ្សេង ដោយមគ្គប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃ
 បដិសន្ធិ ... ។

[៣៧៩] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកប
 ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ គឺ អន្តមគ្គទាំងឡាយ
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួក
 សម្បយត្តកក្ខន្ធ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

[៣៨០] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមាន
 វិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ គឺ អន្តមគ្គទាំងឡាយ ដែល
 ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្ត-
 សម្ពាសនរូប ដោយមគ្គប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

វិញ្ញត្តិ បញ្ជាវេទ

[៣៨១] សវិតក្កសវីចារោ ច អវិតក្កវិចារមត្តោ
 ច ធម្មា សវិតក្កសវីចារស្ស ច អវិតក្កអវិចារស្ស
 ច ធម្មស្ស មក្ខប្បច្ចយេន បច្ចយោ សវិតក្កសវីចា-
 រាជំ មក្ខវិចារំ វិតក្កោ ច សម្បយុត្តកាជំ ខន្ធាជំ
 ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូបាជំ មក្ខប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បដិសន្ធិក្ខណោ . . . ។

[៣៨២] សវិតក្កសវីចារោ ធម្មា សវិតក្កសវី-
 ចារស្ស ធម្មស្ស សម្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ សវី-
 តក្កសវីចារោ វិចារោ ខន្ធា តិណ្ឌជំ ខន្ធាជំ សម្ប-
 យុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ទ្វិជំ ខន្ធាជំ
 បដិសន្ធិក្ខណោ . . . ។

[៣៨៣] សវិតក្កសវីចារោ ធម្មា អវិតក្កវិ-
 ចារមត្តស្ស ធម្មស្ស សម្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សវិតក្កសវីចារោ ខន្ធា វិតក្កស្ស សម្បយុត្តប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ . . . ។

វិញ្ញត្តិៈ បញ្ញាវារៈ

[៣៨១] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកប ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ផង ដោយមគ្គប្បច្ច័យ គឺ អង្គមគ្គទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកកនផង ពួក ចិត្តសមុដ្ឋានបូជន ដោយមគ្គប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

[៣៨២] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយ សម្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ វិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ (ជា បច្ច័យ) នៃខន្ធ ២ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

[៣៨៣] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយសម្បយុត្ត- ប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃវិតក្កៈ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

(៣៨៤) សវិតក្កសវីចារោ ធម្មោ សវិតក្កសវី-
 ចារស្ស ច អវិតក្កវិចារមត្តស្ស ច ធម្មស្ស សម្ប-
 យុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ សវិតក្កសវីចារោ ឯកោ
 ខន្ធលោ តិណ្ណាន្នំ ខន្ធនំ វិតក្កស្ស ច សម្បយុត្តប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធន្នំ ខន្ធនំ វិតក្កស្ស ច
 បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។

(៣៨៥) អវិតក្កវិចារមត្តោ ធម្មោ អវិតក្កវិចារ-
 មត្តស្ស ធម្មស្ស សម្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អវិតក្កវិចារមត្តោ ឯកោ ខន្ធលោ តិណ្ណាន្នំ ខន្ធនំ
 សម្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធន្នំ ខន្ធនំ
 បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។

(៣៨៦) អវិតក្កវិចារមត្តោ ធម្មោ សវិតក្កសវី-
 ចារស្ស ធម្មស្ស សម្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 វិតក្កោ សវិតក្កសវីចារានំ ខន្ធនំ សម្បយុត្តប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[៣៨៤] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ
 នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិន
 មានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង
 វិតក្កៈផង ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ២ ផង
 វិតក្កៈផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

[៣៨៥] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
 នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ
 គឺ ខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣
 ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ២ ក្នុងខណៈនៃ
 បដិសន្ធិ . . . ។

[៣៨៦] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ
 គឺ វិតក្កៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធចាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
 ដោយវិចារៈ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

វិញ្ញាណបញ្ញា

[៣៨៧] អវិភក្តវិចារមត្តា ធម្មោ អវិភក្តអវិចារស្ស ធម្មស្ស សម្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិភក្តវិចារមត្តា ខន្ធ វិចារស្ស សម្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។

[៣៨៨] អវិភក្តវិចារមត្តា ធម្មោ អវិភក្តវិចារមត្តស្ស ច អវិភក្តអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស សម្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិភក្តវិចារមត្តា ឯកោ ខន្ធ តិណ្ឌន្នំ ខន្ធនំ វិចារស្ស ច សម្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ន្ទ ខន្ធ ទ្ធិន្នំ ខន្ធនំ វិចារស្ស ច បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។

[៣៨៩] អវិភក្តអវិចារោ ធម្មោ អវិភក្តអវិចារស្ស ធម្មស្ស សម្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិភក្តអវិចារោ ឯកោ ខន្ធ តិណ្ឌន្នំ ខន្ធនំ សម្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ន្ទ ខន្ធ ... បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។

[៣៩០] អវិភក្តអវិចារោ ធម្មោ អវិភក្តវិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស សម្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារោ អវិភក្តវិចារមត្តានំ ខន្ធនំ សម្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។

វិញ្ញាណៈ បញ្ចវារៈ

[៣៨៧] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធាង្គាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃវិចារៈ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

[៣៨៨] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈផង ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែលមិនមាន វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង វិចារៈផង ដោយ សម្បយុត្តប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ២ ផង វិចារៈផង ក្នុង ខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

[៣៨៩] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយ សម្បយុត្តប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ . . . ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

[៣៩០] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ វិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធាង្គាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

អភិធម្មបដិកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[៣៧០] អវិភក្កវិចារមត្តោ ច អវិភក្កអវិចារោ ច
 ធម្មា អវិភក្កវិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស សម្បយុត្តប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អវិភក្កវិចារមត្តោ ឯកោ ខន្ធា ច វិចារោ ច
 តិណ្ណំ ខន្ធានំ សម្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ
 ខន្ធា ច វិចារោ ច ទ្ធិនំ ខន្ធានំ បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។

[៣៧២] សវិភក្កសវិចារោ ច អវិភក្កវិចារមត្តោ
 ច ធម្មា សវិភក្កសវិចារស្ស ធម្មស្ស សម្បយុត្តប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ សវិភក្កសវិចារោ ឯកោ ខន្ធា
 ច វិភក្កោ ច តិណ្ណំ ខន្ធានំ សម្បយុត្តប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ច វិភក្កោ ច ...
 បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។

[៣៧៣] សវិភក្កសវិចារោ ធម្មា អវិភក្កអវិ-
 ចារស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សហជាតំ បច្ឆាជាតំ ។ សហជាតា សវិភក្កសវិ-
 ចារោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ សវិភក្កសវិចារោ ខន្ធា
 កដត្តារូបានំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆា-
 ជាតា សវិភក្កសវិចារោ ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស
 កាយស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៣៩១) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិន
 មានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹម
 តែវិចារៈ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈមាន
 ត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ
 ខន្ធ ២ ក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

(៣៩២) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកប
 ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែល
 ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ៣ ដោយ
 សម្បយុត្តប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ក្តី វិតក្កៈក្តី . . . ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

(៣៩៣) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
 បានដល់សហជាត និវបច្ឆាជាត ។ សហជាត គឺ ខន្ធាន័ឡាយ
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុ-
 ជ្ជានុប ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ខន្ធាន័ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
 ប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តារូប ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
 ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ឆាជាត គឺ ខន្ធាន័ឡាយ ដែលប្រកប
 ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន
 ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

វិញ្ញាណ បញ្ញាវិញ

[៣៧៤] អវិភក្កវិចារមត្តា ធម្មោ អវិភក្កអវិ-
 ចារស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហ-
 ជាតំ បញ្ញាជាតំ ។ សហជាតា អវិភក្កវិចារមត្តា
 ខន្ធច វិភក្កោ ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ វិប្ប-
 យុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កុណោ អវិភក្កវិចា-
 រមត្តា ខន្ធច វិភក្កោ ច កដត្តារូបំ វិប្បយុត្ត-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បញ្ញាជាតា អវិភក្កវិចារមត្តា
 ខន្ធច វិភក្កោ ច បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៧៥] អវិភក្កអវិចារោ ធម្មោ អវិភក្កអវិចា-
 រស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ
 បុរេជាតំ បញ្ញាជាតំ ។ សហជាតា អវិភក្កអវិចារោ
 ខន្ធច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ វិចារោ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ វិប្បយុត្តប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កុណោ អវិភក្កអវិចារោ
 ខន្ធច កដត្តារូបំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 វិចារោ កដត្តារូបំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ

វិញ្ញាណៈ បញ្ចក្ខន្ធៈ

[៣៩៤] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បាន
ដល់សហជាត និវបច្ចាជាត ។ សហជាត គឺ ខន្ធាន្តរាជ្យ
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួក
ចិត្តសមុជានុរូប ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ខន្ធាន្តរាជ្យ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តារូប ក្នុងខណៈ
នៃបដិសន្ធិ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ចាជាត គឺ ខន្ធាន្តរាជ្យ
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ
ដែលកើតមុន ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[៣៩៥] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បាន
ដល់សហជាត បុរេជាត និវបច្ចាជាត ។ សហជាត គឺ ខន្ធាន្តរាជ្យ
ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុ-
ជានុរូប ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុជានុ-
រូប ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ខន្ធាន្តរាជ្យ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន
វិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តារូប ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយវិប្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ វិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តារូប ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមគ្គិកប្បដ្ឋានំ

ខន្ធោ វត្ថុស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ វត្ថុ ខន្ធជំ
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ វិចារោ វត្ថុស្ស វិប្ប-
 យុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ វត្ថុ វិចារស្ស វិប្បយុត្តប្ប-
 ដ្ឋយេន បច្ចយោ ។ បុរេជានំ ចក្ខាយតនំ ចក្ខុ-
 វិញ្ញាណស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ កាយាយ-
 តនំ កាយវិញ្ញាណស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ
 វត្ថុ អវិគត្តអវិចារាជំ ខន្ធជំ វិចារស្ស ច វិប្បយុត្ត-
 ប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។ បន្ទាជាតា អវិគត្តអវិចារា
 ខន្ធជំ វិចារា ច បុរេជានស្ស ឥមស្ស កាយស្ស
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

(៣៩៦) អវិគត្តអវិចារោ ធម្មោ សវិគត្តសវិចា-
 រស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ សហ-
 ជានំ បុរេជានំ ។ សហជានំ បដិសន្ធិក្ខណោ វត្ថុ
 សវិគត្តសវិចារាជំ ខន្ធជំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ច-
 យោ ។ បុរេជានំ វត្ថុ សវិគត្តសវិចារាជំ ខន្ធជំ
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មប័ដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ខន្ធចាំន់ឡាយ ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វត្ថុ ជាបច្ច័យ
នៃខន្ធចាំន់ឡាយ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ
ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃវិចារៈ ដោយវិប្បយុត្ត-
ប្បច្ច័យ ។ ឯបុរេជាន គឺ ចក្ខុយានៈ ជាបច្ច័យ នៃចក្ខុវិញ្ញាណ
ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ កាយាយានៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ
ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធចាំន់ឡាយ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង វិចារៈផង ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ចុជាន
គឺ ខន្ធចាំន់ឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជា
បច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[៣៩៦] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
បានដល់សហជាន និងបុរេជាន ។ សហជាន គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ
នៃខន្ធចាំន់ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ក្នុង
ខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ ឯបុរេជាន គឺ វត្ថុ
ជាបច្ច័យ នៃខន្ធចាំន់ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

វិគតក្កិកោ បញ្ញាវិហារោ

[៣៩៧] អវិគតក្កិកាវិហារោ ធម្មោ អវិគតក្កិកាវិហារមត្តស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ ។ សហជាតំ បដិសន្ធិក្កុណោ វត្ថុអវិគតក្កិកាវិហារមត្តានំ ខន្ធានំ វិគតក្កិកស្ស ច វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បុរេជាតំ វត្ថុ សវិគតក្កិកាវិហារានំ ខន្ធានំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៩៨] អវិគតក្កិកាវិហារោ ធម្មោ អវិគតក្កិកាវិហារមត្តស្ស ច អវិគតក្កិកាវិហារស្ស ច ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ ។ សហជាតំ បដិសន្ធិក្កុណោ វត្ថុ អវិគតក្កិកាវិហារមត្តានំ ខន្ធានំ វិហារស្ស ច វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បុរេជាតំ វត្ថុ អវិគតក្កិកាវិហារមត្តានំ ខន្ធានំ វិហារស្ស ច វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៩៩] អវិគតក្កិកាវិហារោ ធម្មោ សវិគតក្កិកាវិហារស្ស ច អវិគតក្កិកាវិហារមត្តស្ស ច ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ ។

វិញ្ញាណៈ បញ្ញាវារៈ

(៣៩៧) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ
 នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
 បានដល់សហជាត និងបុរេជាត ។ សហជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃ
 ខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិតក្កៈផង
 ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ ឯបុរេជាត គឺ វត្ថុ
 ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
 ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

(៣៩៨) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មិនមានវិចារៈផង ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និង
 បុរេជាត ។ សហជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទាំងឡាយ
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
 ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ ឯបុរេជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទាំង-
 ឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ដោយ
 វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

(៣៩៩) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ ជា
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង
 ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈផង ដោយ
 វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងបុរេជាត ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

សហជាតំ បដិសន្ធិក្ខណោ វត្ថុ សវិតក្កសវីចារោនំ
 ខន្ធានំ វិតក្កស្ស ច វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 បុរេជាតំ វត្ថុ សវិតក្កសវីចារោនំ ខន្ធានំ វិតក្កស្ស
 ច វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២០០] អវិតក្កវិចារមត្តោ ច អវិតក្កអវិចារោ ច
 ធម្មា អវិតក្កអវិចារស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ សហជាតំ បច្ឆាជាតំ ។ សហជាតា អវិ-
 តក្កវិចារមត្តា ខន្ធា ច វិចារោ ច ចិត្តសមុដ្ឋានានំ
 រូចានំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ
 អវិតក្កវិចារមត្តា ខន្ធា ច វិចារោ ច កដត្តារូចានំ
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា អវិតក្ក-
 វិចារមត្តា ខន្ធា ច វិចារោ ច បុរេជាតស្ស ឥមស្ស
 កាយស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២០១] សវិតក្កសវីចារោ ច អវិតក្កវិចារមត្តោ
 ច ធម្មា អវិតក្កអវិចារស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្ត-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បច្ឆាជាតំ ។

អភិធម្មបដិក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

សហជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធចាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយ
 វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយ
 វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ ឯបុរេជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធចាំងឡាយ
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង ដោយវិប្ប-
 យុត្តប្បច្ច័យ ។

[៤០០] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិន
 មានវិចារៈ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងបច្ចាជាត ។
 សហជាត គឺ ខន្ធចាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី
 វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ខន្ធ
 ចាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ
 នៃពួកកដត្តារូប ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ចា-
 ជាត គឺ ខន្ធចាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈ
 ក្តី ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[៤០១] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មិនមានវិចារៈ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងបច្ចាជាត ។

វិញ្ញាណបញ្ចករ

សហជាតា សរិតត្តសរិចារា ខន្ធ ច វិតត្តោ ច
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូទានំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បដិសន្ធិត្ថលោ សរិតត្តសរិចារា ខន្ធ ច វិតត្តោ
 ច កជត្តារូទានំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 បន្ទាជាតា សរិតត្តសរិចារា ខន្ធ ច វិតត្តោ ច
 បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[២០២] សរិតត្តសរិចារា ធម្មោ សរិតត្តសរិ-
 ចារស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ សរិតត្តស-
 រិចារា ឯកោ ខន្ធ តិណ្ឌំ ខន្ធ អត្ថប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធ ... បដិសន្ធិត្ថលោ ... ។

[២០៣] សរិតត្តសរិចារា ធម្មោ អរិតត្តវិចារ-
 មត្តស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ សរិតត្ត-
 សរិចារា ខន្ធ វិតត្តស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បដិសន្ធិត្ថលោ ... ។

វិញ្ញាណៈ បញ្ញាវិញ្ញាណៈ

សហជាត គឺ ខន្ធាន្តរាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
 វិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុជ្ជានុរូប ដោយវិប្បយុត្ត-
 ប្បច្ច័យ ខន្ធាន្តរាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី
 វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តានុរូប ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយ
 វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ចាជាត គឺ ខន្ធាន្តរាយ ដែលប្រកប
 ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ
 ដែលកើតមុន ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[៤០២] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអត្តិ-
 ប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
 បច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ . . . ក្នុងខណៈនៃ
 បដិសន្ធិ . . . ។

[៤០៣] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ
 គឺ ខន្ធាន្តរាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ
 នៃវិតក្កៈ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថកប្បដ្ឋានំ

[២០៤] សវិតត្តសវិតារោ ធម្មោ អវិតត្តអវិតា-
 រស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ
 បច្ចាជាតំ ។ សហជាតា សវិតត្តសវិតារោ ខន្ធ
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិ-
 សន្និក្ខណោ សវិតត្តសវិតារោ ខន្ធ កដត្តារូបំ
 អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ចាជាតា សវិតត្តសវិ-
 តារោ ខន្ធ បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស អត្ថ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សវិតត្តសវិតារម្ភលកេ អវ-
 សេសា បញ្ញា សហជាតប្បច្ចយសនិសា ។

[២០៥] អវិតត្តវិតារមត្តោ ធម្មោ អវិតត្តអវិតា-
 រស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិតត្ត-
 វិតារមត្តោ ឯកោ ខន្ធ តិណ្ឌំ ខន្ធានំ អត្ថ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធ ទ្វិដ្ឋំ ខន្ធានំ បដិ-
 សន្និក្ខណោ ... ។

[២០៦] អវិតត្តវិតារមត្តោ ធម្មោ សវិតត្តសវិតា-
 រស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិតត្តោ សវិ-
 តត្តសវិតារំ ខន្ធានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បដិសន្និក្ខណោ ... ។

អភិធម្មចំណីក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[៤០៤] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
 បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ
 បានដល់សហជាត និវបច្ចាជាត ។ សហជាត គឺ ខន្ធាន្តឡាយ
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តស-
 មុដ្ឋានរូប ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ខន្ធាន្តឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
 ប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តារូប ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
 ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ចាជាត គឺ ខន្ធាន្តឡាយ ដែលប្រកប
 ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន
 ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ បញ្ញា ដ៏សេស (ក្នុងធម៌) ដែលប្រកបដោយ
 វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈជាមូល ប្រហែលគ្នានឹងសហជាតប្បច្ច័យដែរ ។

[៤០៥] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
 នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ គឺ
 ខន្ធទ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទ
 ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ខន្ធទ (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធទ ក្នុងខណៈនៃ
 បដិសន្ធិ . . . ។

[៤០៦] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
 នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ
 គឺ វិតក្កៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធាន្តឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
 ដោយវិចារៈ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

វិគុក្កិកេ បញ្ញាវារោ

[២០៧] អវិគុក្កិវិចារមត្តោ ធម្មោ អវិគុក្កិអវិចា-
 រស្ស្គ ធម្មស្ស្គ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ
 បច្ឆាជាតំ ។ សហជាតា អវិគុក្កិវិចារមត្តា ខន្ធភ ច
 វិគុក្កោ ច ចិត្តសមុដ្ឋាហានំ រូបានំ អត្ថិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ អវិគុក្កិវិចារមត្តា ខន្ធភ ច
 វិគុក្កោ ច កដត្តារូបានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 បច្ឆាជាតា អវិគុក្កិវិចារមត្តា ខន្ធភ ច វិគុក្កោ ច
 បុរេជាតស្ស្គ ឥមស្ស្គ កាយស្ស្គ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ។ អវិគុក្កិវិចារមត្តម្វលកា បញ្ច បញ្ញា អវិ-
 សេសោ សហជាតប្បច្ចយសនិសា ។

[២០៨] អវិគុក្កិអវិចារោ ធម្មោ អវិគុក្កិអវិចារស្ស្គ
 ធម្មស្ស្គ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ
 បច្ឆាជាតំ អាហារំ វេទ្ធិយំ ។ សហជាតោ អវិគុក្កិ-
 អវិចារោ ឯកោ ខន្ធភ តិណ្ណន្នំ ខន្ធភ ចិត្តសមុដ្ឋាហា-
 នញ្ច រូបានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធភ . . .

វិគុក្កិកៈ បញ្ញាវារៈ

[៤០៧] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានដល់
សហជាត និឝបច្ចាជាត ។ សហជាត គឺ ខន្ធទាំងឡាយ ដែល
មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋា-
នរូប ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែ
វិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកកដ្ឋតារូប ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ ឝបច្ចាជាត គឺ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើត
មុន ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ បញ្ញា ៥ ដ៏សេស ដែលមានធម៌មិនមាន
វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាមូល ប្រហែលគ្នានឹងសហជាតប្បច្ច័យដែរ ។

[៤០៨] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានដល់
សហជាត បុរេជាត បច្ចាជាត អាហារ និងឥន្ទ្រិយ ។ សហ-
ជាត គឺ ខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ខន្ធ ៣ ផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ . . .

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

វិចារោ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបាទំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បដិសន្ធិក្ខណោ អវិគត្តអវិចារោ ឯកោ ខន្ធោ
 តិណ្ណំ ខន្ធាទំ កជត្តា ច រូបាទំ អត្ថិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ខន្ធា វត្ថុស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 វត្ថុ ខន្ធាទំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារោ វត្ថុស្ស
 អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ វត្ថុ វិចារស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ឯកំ មហាក្កតំ តិណ្ណំ មហាក្កតាទំ
 អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ មហាក្កតា ចិត្តសមុដ្ឋានំ
 រូបាទំ កជត្តារូបាទំ ឧបាទារូបាទំ អត្ថិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ពាហិរំ ... អាហារសមុដ្ឋានំ ... ឧតុស-
 មុដ្ឋានំ ... អសញ្ញសត្តានំ ឯកំ មហាក្កតំ តិណ្ណំ
 មហាក្កតាទំ មហាក្កតា កជត្តារូបាទំ ឧបាទារូបាទំ
 អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បុរេជានំ ទិព្វេន ចក្កុនា
 រូបំ បស្សតិ ទិព្វាយ សោតនាតុយា សន្ធិំ សុ-
 ណាតិ រូបាយតំ ចក្កុវិញ្ញាណស្ស ដោដ្ឋព្វាយតំ
 កាយវិញ្ញាណស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចក្កា-
 យតំ ចក្កុវិញ្ញាណស្ស កាយាយតំ កាយវិញ្ញា-
 ណស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ វត្ថុ អវិគត្តអវិចារាទំ
 ខន្ធាទំ វិចារស្ស ច អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

វិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ខន្ធ ១
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង ពួកកដត្តា-
 រូបផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ខន្ធាន័ឡាយ ជា
 បច្ច័យ នៃវត្ថុ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធាន័ឡាយ
 ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ វិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ វត្ថុ
 ជាបច្ច័យ នៃវិចារៈ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ មហាក្វត្ត ១ ជាបច្ច័យ នៃ
 មហាក្វត្ត ៣ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ មហាក្វត្ត ៣ ជាបច្ច័យ នៃ
 ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពួកកដត្តារូប និងពួកឧបាទារូប ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ
 ពាហិរ . . . អាហារសមុដ្ឋាន . . . ឧត្ថសមុដ្ឋាន . . . មហា-
 ក្វត្ត ១ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ (ជាបច្ច័យ) នៃមហាក្វត្ត ៣ មហាក្វត្ត
 ៣ ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តារូប និងពួកឧបាទារូប ដោយអត្ថិ-
 ប្បច្ច័យ ។ ឯបុរេជាត គឺ (បុគ្គល) ឃើញរូប ដោយទិព្វចក្ខុ ឮ
 សំឡេង ដោយទិព្វសោតធាតុ រូបាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ
 ដោយរូបាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ចក្ខុ-
 យតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ កាយាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 កាយវិញ្ញាណ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធាន័ឡាយ
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង វិចារៈផង ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

វិញ្ញាណបញ្ញា

បច្ចាជានតា អវិភក្តិអវិចារា ខន្ធ ច វិចារា ច បុរេ-
 ជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 កតទ្បីកា អាហារា ឥមស្ស កាយស្ស អត្ថ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ រូបជីវិត្រ្យំ កជន្តារា ច
 អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២០៩) អវិភក្តិអវិចារា ធម្មា សវិភក្តិសវិចា-
 រស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ
 បុរេជាតំ ។ សហជាតំ បដិសន្ធិក្ខណោ វត្ថុ សវិ-
 ភក្តិសវិចារា ខន្ធ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 បុរេជាតំ ចក្កំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សនិ
 អស្សនេតិ អភិទន្ធិតិ តំ អារត្ត រាតោ ឧប្បជ្ជនិ
 ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជនិ រូបេ ... សន្តេ កន្តេ រសេ
 ដោជ្ជត្វេ ... វត្ថុ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ
 វិបស្សនិ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជនិ វត្ថុ សវិភក្តិ-
 សវិចារា ខន្ធ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

វិចិត្តភិក្ខុៈ បញ្ញាវារៈ

ឯបច្ចាជាន គឺ ខន្ធចាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី
 វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។
 កតទ្បិក្ខាហារ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។ រូប-
 ជីវិតទ្រិយ ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តារូប ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។

(២០៩) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ បានដល់
 សហជាត នឹងបុរេជាត ។ សហជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធចាំង-
 ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
 ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។ ឯបុរេជាត គឺ (បុគ្គល) ឃើញច្បាស់ នូវវត្ថុ ថា
 មិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ក៏ត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ប្រារព្ធចក្ខុនោះ
 ទើបកើតឡើង ខោមនស្ស កើតឡើង នូវពួករូប ... ពួកសំឡេង
 ពួកក្លិន ពួករស ពួកផោជ្ជព្វៈ ... ឃើញច្បាស់ នូវវត្ថុ ថាមិនទៀង ជា
 ទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ... ខោមនស្ស កើតឡើង វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធចាំង-
 ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[២០០] អវិតក្កវិចារោ ធម្មោ អវិតក្កវិចារ-
មត្តស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ
បុរេជាតំ ។ សហជាតោ វិចារោ អវិតក្កវិចារមត្តានំ
ខន្ធានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ
វិចារោ អវិតក្កវិចារមត្តានំ ខន្ធានំ អត្ថប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ វត្ថុ អវិតក្កវិចារមត្តានំ
ខន្ធានំ វិតក្កស្ស ច អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
បុរេជាតំ ចក្ខុំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សនិ
អស្សនេតិ អភិទន្ធនិ តំ អារត្ត វិតក្កោ ឧប្បជ្ជតិ
សោតំ ... យានំ ជីវ្ហំ កាយំ រូបេ សន្នេ កន្នេ
រសេ ដោដ្ឋព្វេ ... វត្ថុំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ
វិបស្សនិ អស្សនេតិ អភិទន្ធនិ តំ អារត្ត វិតក្កោ
ឧប្បជ្ជតិ វត្ថុ អវិតក្កវិចារមត្តានំ ខន្ធានំ វិតក្កស្ស
ច អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[៤១០] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានដល់
 សហជាត នឹងបុរេជាត ។ សហជាត គឺ វិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 ខន្ធាន្តឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ
 វិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធាន្តឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ
 ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធាន្តឡាយ
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិតក្កៈផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
 ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ ឯបុរេជាត គឺ (បុគ្គល) ឃើញច្បាស់ នូវចក្ខុ ថា
 មិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន រមែងត្រេកអរ រីករាយ វិតក្កៈ ប្រារព្ធ
 ចក្ខុនោះ ទើបកើតឡើង នូវសោត . . . យានៈ ជីវ្ហា កាយ ពួក
 រូប ពួកសំឡេង ពួកក្លិន ពួករស ពួកផោដ្ឋព្វៈ . . . ឃើញច្បាស់
 នូវវត្ថុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ក៏ត្រេកអរ រីករាយ វិតក្កៈ
 ប្រារព្ធវត្ថុនោះ ទើបកើតឡើង វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធាន្តឡាយ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិតក្កៈផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

វិចិត្តកិច្ច បញ្ញាវារោ

[២០០] អវិចិត្តកិច្ចអវិចារោ ធម្មោ អវិចិត្តកិច្ចា-
 រមត្តស្ស ច អវិចិត្តកិច្ចាវរមត្តស្ស ច ធម្មស្ស អត្តិប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ ។ សហ-
 ជាតោ វិចារោ អវិចិត្តកិច្ចាវរមត្តានំ ខន្ធានំ ចិត្តស-
 មុដ្ឋាបាធិ រូបានំ បដិសន្ធិក្ខណោ វិចារោ អវិចិត្តកិ-
 ចារមត្តានំ ខន្ធានំ កដត្តា ច រូបានំ អត្តិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ វត្ថុ អវិចិត្តកិច្ចាវរមត្តានំ
 ខន្ធានំ អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បុរេជាតំ វត្ថុ
 អវិចិត្តកិច្ចាវរមត្តានំ ខន្ធានំ វិចារស្ស ច អត្តិប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ។

[២០២] អវិចិត្តកិច្ចអវិចារោ ធម្មោ សវិចិត្តកិច្ចសវិចា-
 រស្ស ច អវិចិត្តកិច្ចាវរមត្តស្ស ច ធម្មស្ស អត្តិប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ ។ សហជាតំ
 បដិសន្ធិក្ខណោ វត្ថុ សវិចិត្តកិច្ចសវិចារានំ ខន្ធានំ
 វិចិត្តកិច្ចស្ស ច អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បុរេជាតំ
 ចក្កំ អនិច្ចតោ ធុត្តតោ អនត្តតោ វិបស្សនិ អស្សា-
 នេតិ អភិធន្តិ តំ អារត្ត សវិចិត្តកិច្ចសវិចារោ ខន្ធា ច
 វិចិត្តកិច្ច ច ធុប្បដ្ឋន្តិ សោតំ ... យានំ ដ្ឋីរំ កាយំ ...

វិត្តត្ថិកៈ បញ្ញាវារៈ

[៤១១] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិន
 មានវិចារៈផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងបុរេជាត ។
 សហជាត គឺ វិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធចាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង វិចារៈ (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ
 ចាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ពួកកដ្ឋតារូបផង
 ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធចាំង-
 ឡាយដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយ
 អត្ថប្បច្ច័យ ។ ឯបុរេជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធចាំងឡាយ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង វិចារៈផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

[៤១២] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងបុរេ-
 ជាត ។ សហជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធចាំងឡាយ ដែលប្រកប
 ដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
 ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ ឯបុរេជាត គឺ (បុគ្គល) ពិចារណាយោឡាប្បាស-
 ន្យវចក្ខុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ក៏ត្រេកអរ រីករាយ ខន្ធចាំង-
 ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ប្រាជ្ញនូវ
 ចក្ខុនោះ ទើបកើតឡើង នូវវេសាតៈ . . . យានៈ ជីវ្ហ កាយ . . .

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

វត្ថុ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សនិ អស្សា-
នេតិ អភិធម្មតិ តំ អារត្ត សវិតក្កសវិចារា ខន្ធ
ច វិតក្កោ ច ឧប្បជ្ឈន្តំ វត្ថុ សវិតក្កសវិចារា ធនំ
ខន្ធជំ វិតក្កស្ស ច អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤០៣] សវិតក្កសវិចារា ច អវិតក្កសវិចារា
ច ធម្មា សវិតក្កសវិចារស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន
បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ ។ សហជាតោ សវិ-
តក្កសវិចារា ឯកោ ខន្ធ ច វត្ថុ ច តិណ្ណន្តំ
ខន្ធជំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធ ច វត្ថុ ច
ទ្ធិន្តំ ខន្ធជំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ
សវិតក្កសវិចារា ឯកោ ខន្ធ ច វត្ថុ ច តិណ្ណន្តំ
ខន្ធជំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធ ច
វត្ថុ ច ទ្ធិន្តំ ខន្ធជំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤០៤] សវិតក្កសវិចារា ច អវិតក្កសវិចារា
ច ធម្មា អវិតក្កសវិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន
បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ ។ សហជាតោ សវិ-
តក្កសវិចារា ខន្ធ ច វត្ថុ ច វិតក្កស្ស អត្ថប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ សវិតក្កសវិចារា
ខន្ធ ច វត្ថុ ច វិតក្កស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

ឃើញច្បាស់ នូវវត្ថុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ក៏ត្រេកអរ រីក-
រាយ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី
ប្រារព្ធនូវវត្ថុនោះ ទើបកើតឡើង វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទាំងឡាយ ដែល
ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង វិតក្កៈផង ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

(២១៣) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយ
វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងបុរ-
ជាត ។ សហជាត គឺ ខន្ធទ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
ក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ខន្ធទ ក្តី វត្ថុក្តី ជា
បច្ច័យ នៃខន្ធទ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ខន្ធទ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
ដោយវិចារៈក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយ
អត្ថិប្បច្ច័យ ខន្ធទ ក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

(២១៤) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និង
បុរជាត ។ សហជាត គឺ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
ប្រកបដោយវិចារៈក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃវិតក្កៈ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ
ខន្ធទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វត្ថុក្តី ជា
បច្ច័យ នៃវិតក្កៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

វិញ្ញាណ បញ្ចវារោ

[២០៥] សរីរតក្កសរិទារោ ច អរិរតក្កអរិទារោ
 ច ធម្មា អរិរតក្កអរិទារស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ សហជាតំ បច្ចាជាតំ អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។
 សហជាតា សរិរតក្កសរិទារោ ខន្ធា ច មហាក្ខតា ច
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូពំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិ-
 សន្និក្ខណោ សរិរតក្កសរិទារោ ខន្ធា ច មហាក្ខតា ច
 កដត្តារូពំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ចាជាតា
 សរិរតក្កសរិទារោ ខន្ធា ច កតធិការោ អាហារោ
 ច បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស អត្ថប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ បច្ចាជាតា សរិរតក្កសរិទារោ ខន្ធា ច រូប-
 ដិវិគ្គ្រិយញ្ច កដត្តារូពំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២០៦] សរិរតក្កសរិទារោ ច អរិរតក្កអរិទារោ
 ច ធម្មា សរិរតក្កសរិទារស្ស ច អរិរតក្ករិទារមត្តស្ស
 ច ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេ-
 ជាតំ ។ សហជាតោ សរិរតក្កសរិទារោ ឯកោ
 ខន្ធា ច វត្ថុ ច តិណ្ណំ ខន្ធានំ វិរតក្កស្ស ច
 អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទេ ខន្ធា ច វត្ថុ ច ទ្ធិន្ធា
 ខន្ធានំ វិរតក្កស្ស ច អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិ-
 សន្និក្ខណោ . . . ។

វិតក្កត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

[៤១៥] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតិ បច្ចាជាតិ អាហារ និន្ទន្ទ្រិយ ។ សហជាតិ គឺ ខន្ធាន្ទឡាយ ដែលប្រកបដោយ វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី មហាក្ខត្តាទាំងឡាយក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្ត- សមុជ្ឈនរូប ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ខន្ធាន្ទឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី មហាក្ខត្តាទាំងឡាយក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តា- រូប ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ចាជាតិ គឺ ខន្ធ ទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី កតទ្បិញ្ញា- រាហារក្តី ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ បច្ចាជាតិ គឺ ខន្ធាន្ទឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ក្តី រូបដីវិត្តន្ទ្រិយក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តារូប ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

[៤១៦] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយ វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតិ និន្ទបុរាជាតិ ។ សហជាតិ គឺ ខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង វិតក្កៈផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ក្តី វិតក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ផង វិតក្កៈផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

អភិធម្មបដិកេ អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋានំ

(៤០៧) អវិភត្តកវិចារមត្តោ ច អវិភត្តកអវិចារោ
 ច ធម្មា សវិភត្តកសវិចារស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ ។ សហជាតោ វិភត្តោ
 ច វត្ថុ ច សវិភត្តកសវិចារាទំ ខន្ធាទំ អត្ថិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បដិសន្ធិកុណោ វិភត្តោ ច វត្ថុ ច សវិ-
 ភត្តកសវិចារាទំ ខន្ធាទំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៤០៨) អវិភត្តកវិចារមត្តោ ច អវិភត្តកអវិចារោ
 ច ធម្មា អវិភត្តកវិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ ។ សហជាតោ អវិភត្ត-
 កវិចារមត្តោ ឯកោ ខន្ធា ច វិចារោ ច តិណ្ហន្នំ
 ខន្ធាទំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ច វិចារោ
 ច ទ្ធិន្នំ ។ បេ ។ អវិភត្តកវិចារមត្តោ ឯកោ ខន្ធា
 ច វត្ថុ ច តិណ្ហន្នំ ខន្ធាទំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ទ្វេ ខន្ធា ច វត្ថុ ច ទ្ធិន្នំ ខន្ធាទំ អត្ថិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បដិសន្ធិកុណោ អវិភត្តកវិចារមត្តោ ឯកោ
 ខន្ធា ច វិចារោ ច តិណ្ហន្នំ ខន្ធាទំ អត្ថិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ច វិចារោ ច ទ្ធិន្នំ ខន្ធាទំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[៤១៧] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល
មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយ
វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និង
បុរេជាត ។ សហជាត គឺ វិតក្កៈក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធចាំង-
ឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ
វិតក្កៈក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធចាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
ប្រកបដោយវិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

[៤១៨] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល
មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
មានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងបុរេជាត ។
សហជាត គឺ ខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី
ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ក្តី វិចារៈក្តី (ជាបច្ច័យ)
នៃខន្ធ ២ ។ បេ ។ ខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី
វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ក្តី វត្ថុក្តី ជា
បច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈមាន
ត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ក្នុងខណៈនៃបដិ-
សន្ធិ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ក្តី វិចារៈក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ២

វិញ្ញាណបញ្ញា

បដិសន្ធិក្ខណោ អវិភក្កវិចារមត្តោ ឯកោ ខន្ធា ច
វត្ថុ ច តិណ្ណំ ខន្ធានំ ទេ ខន្ធា ច វត្ថុ ច ទ្ធិនំ
ខន្ធានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២០៧) អវិភក្កវិចារមត្តោ ច អវិភក្កអវិចារោ ច
ធម្មា អវិភក្កអវិចារស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សហជាតំ បុរេជាតំ បច្ចាជាតំ អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។
សហជាតា អវិភក្កវិចារមត្តោ ខន្ធា ច វិចារោ ច
ចិត្តសមុដ្ឋាទានំ រូទានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
សហជាតា អវិភក្កវិចារមត្តោ ខន្ធា ច មហាក្ខតា ច
ចិត្តសមុដ្ឋាទានំ រូទានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
សហជាតោ វិតក្កោ ច មហាក្ខតា ច ចិត្តសមុដ្ឋា-
ទានំ រូទានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សហជាតា
អវិភក្កវិចារមត្តោ ខន្ធា ច វត្ថុ ច វិចារស្ស អត្ថប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ អវិភក្កវិចារមត្តោ
ខន្ធា ច វិចារោ ច កដត្តារូទានំ អត្ថប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ អវិភក្កវិចារមត្តោ ខន្ធា
ច មហាក្ខតា ច កដត្តារូទានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ បដិសន្ធិក្ខណោ វិតក្កោ ច មហាក្ខតា ច

វិចិត្តក្កៈ បញ្ញាវារៈ

ខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្កៈ វិតក្កៈ (ជាបច្ច័យ) នៃ
ខន្ធ ៣ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ ក្កៈ វិតក្កៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២
ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

[២១៩] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈក្កៈ ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈក្កៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត បុរេជាត
បច្ចុប្បន្ន អាហារ និងឥន្ទ្រិយ ។ សហជាត គឺ ខន្ធាន្ទ្រិយ
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្កៈ វិចារៈក្កៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្ត-
សមុដ្ឋានរូប ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ សហជាត គឺ ខន្ធាន្ទ្រិយ ដែល
មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្កៈ មហាក្កៈតាំងឡាយក្កៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ សហជាត គឺ វិតក្កៈក្កៈ មហា-
ក្កៈតាំងឡាយក្កៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។
សហជាត គឺ ខន្ធាន្ទ្រិយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្កៈ
វិតក្កៈ ជាបច្ច័យ នៃវិចារៈ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ខន្ធាន្ទ្រិយ ដែល
មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្កៈ វិចារៈក្កៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តារូប
ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ខន្ធាន្ទ្រិយ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្កៈ មហាក្កៈតាំងឡាយក្កៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តារូប
ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ វិតក្កៈក្កៈ មហាក្កៈតាំងឡាយក្កៈ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

កដត្ថារូបាទំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ អវិតក្កវិចារមត្តា ខន្ធោ ច វត្ថុ ច វិចារស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា អវិតក្កវិចារមត្តា ខន្ធោ ច វិចារោ ច បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា អវិតក្កវិចារមត្តា ខន្ធោ ច វិតក្កោ ច កតធឿការោ អាហារោ ច បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា អវិតក្កវិចារមត្តា ខន្ធោ ច វិតក្កោ ច រូបជីវិត្រ្យយញ្ច កដត្ថារូបាទំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២២០] អវិតក្កវិចារមត្តា ច អវិតក្កអវិចារោ ច ធម្មា អវិតក្កវិចារមត្តស្ស ច អវិតក្កអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ ។ សហជាតោ អវិតក្កវិចារមត្តា ឯកោ ខន្ធោ ច វិចារោ ច តិណ្ណន្នំ ខន្ធាទំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូបាទំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធោ ច វិចារោ ច ... អវិតក្កវិចារមត្តា ឯកោ ខន្ធោ ច វត្ថុ ច តិណ្ណន្នំ ខន្ធាទំ វិចារស្ស ច អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធោ ច វត្ថុ ច ... បដិសន្ធិក្ខណោ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ជាបច្ច័យ នៃពួកកដតារូប ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអត្ថប្បច័យ ខន្ធ
 ទាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិតក្តី ជាបច្ច័យ នៃ
 វិចារៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអត្ថប្បច័យ ។ ឯបច្ចាជាន គឺ ខន្ធ
 ទាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ
 នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយអត្ថប្បច័យ ។ បច្ចាជាន គឺ ខន្ធ
 ទាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី កតទ្បិដ្ឋា-
 រហារក្តី ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយអត្ថប្បច័យ ។
 បច្ចាជាន គឺ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈក្តី
 វិតក្កៈក្តី រូបដីវិតទ្រិយក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកកដតារូប ដោយអត្ថប្បច័យ ។

(២២០) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ដោយ
 អត្ថប្បច័យ បានដល់សហជាត នឹងបុរេជាត ។ សហជាត គឺ ខន្ធ ១
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣
 ផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយអត្ថប្បច័យ ខន្ធ ២ ក្តី វិចារៈក្តី
 . . . ខន្ធ ១ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី វិតក្តី ជាបច្ច័យ
 នៃខន្ធ ៣ ផង វិចារៈផង ដោយអត្ថប្បច័យ ខន្ធ ២ ក្តី វិតក្តី . . .
 ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ បេ ។

វិញ្ញាណបញ្ញា

(២២០) សវិតក្កសវីចារោ ច អវិតក្កវិចារមត្តោ
 ច ធម្មា សវិតក្កសវីចារស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ សវិតក្កសវីចារោ ឯកោ ខន្ធទោ ច វិតក្កោ
 ច តិណ្ណំ ខន្ធទំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ
 ខន្ធទោ ច វិតក្កោ ច ... បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។

(២២២) សវិតក្កសវីចារោ ច អវិតក្កវិចារមត្តោ
 ច ធម្មា អវិតក្កអវិចារស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ សហជាតំ បច្ឆាជាតំ ។ សហជាតា សវិ-
 តក្កសវីចារោ ខន្ធទោ ច វិតក្កោ ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ
 រូបំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ សវិ-
 តក្កសវីចារោ ខន្ធទោ ច វិតក្កោ ច កដត្តារូបំ
 អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា សវិតក្កស-
 វីចារោ ខន្ធទោ ច វិតក្កោ ច បុរេជាតស្ស ឥមស្ស
 កាយស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

វិញ្ញាណៈ បញ្ចក្ខន្ធៈ

[២២១] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកប
ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែល
ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣
ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ក្តី វិតក្កៈក្តី . . . ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

[២២២] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និវបច្ឆា-
ជាត ។ សហជាត គឺ ខន្ធាន្តរាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
ដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយអត្ថ-
ប្បច្ច័យ ខន្ធាន្តរាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី
វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តារូប ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអត្ថ-
ប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ឆាជាត គឺ ខន្ធាន្តរាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
ប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន
ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[២២៣] សវិតក្កសវីចារោ ច អវិតក្កវិចារមត្តោ
 ច ធម្មា សវិតក្កសវីចារស្ស ច អវិតក្កអវិចា-
 រស្ស ច ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សវិតក្ក-
 សវីចារោ ឯកោ ខន្ធោ ច វិតក្កោ ច តិណ្ណំ
 ខន្ធនំ ចិត្តសមុដ្ឋាធានា រូបាណំ អត្ថិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធវា ច វិតក្កោ ច ទ្ធិន្ធី ខន្ធនំ
 បដិសន្ធិត្វលោ ... ។

[២២៤] សវិតក្កសវីចារោ ច អវិតក្កវិចារមត្តោ
 ច អវិតក្កអវិចារោ ច ធម្មា សវិតក្កសវីចារស្ស
 ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេ-
 ជាតំ ។ សហជាតោ សវិតក្កសវីចារោ ឯកោ
 ខន្ធោ ច វិតក្កោ ច វត្ថុ ច តិណ្ណំ ខន្ធនំ
 អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិត្វលោ ... ។

[២២៥] សវិតក្កសវីចារោ ច អវិតក្កវិចារមត្តោ ច
 អវិតក្កអវិចារោ ច ធម្មា អវិតក្កអវិចារស្ស ធម្មស្ស
 អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បច្ឆាជាតំ អាហារំ
 តន្ត្រិយំ ។ សហជាតោ សវិតក្កសវីចារោ ខន្ធោ ច

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បជ្ជាន

[៤២៣] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកប ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ វិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង ពួកចិត្តសមុជ្ជានុរូបផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ក្តី វិតក្កៈក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ២ ក្នុង ខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

[៤២៤] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតិ និងបុរេជាតិ ។ សហជាតិ គឺ ខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី វិតក្តី ជា បច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

[៤២៥] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន វិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយអត្ថ- ប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតិ បច្ច័យជាតិ អាហារ និងឥន្ទ្រិយ ។ សហ- ជាតិ គឺ ខន្ធាំឯឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី

វិញ្ញាណ បញ្ចករ

វិតក្កោ ច មហាក្ខតា ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ
 អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិត្ថុណោ . . . ។
 បន្ទាជាតា សវិតក្កសវិចារា ខន្ធោ ច វិតក្កោ ច
 តតទ្បីកាហោ អាហារោ ច បុរេជាតស្ស ឥមស្ស
 កាយស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បន្ទាជាតា សវិ-
 តក្កសវិចារា ខន្ធោ ច វិតក្កោ ច រូបដីវិត្តិយញ្ច
 កដត្តារូបំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២២៦] សវិតក្កសវិចារោ ធម្មោ សវិតក្កសវិ-
 ចារស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិតតប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ។

នត្ថប្បច្ចយញ្ច វិតតប្បច្ចយញ្ច អនន្តរសទិសំ ។

អវិតតំ អត្ថសទិសំ ។

[២២៧] ហេតុយា ឯកាទស អារម្មណេ
 ឯកវីស អធិបតិយា តេវីស អនន្តរេ បញ្ចវីស
 សមនន្តរេ បញ្ចវីស សហជាតេ តីស អញ្ញាមញ្ញា
 អដ្ឋវីស ធិស្សយេ តីស ឧបធិស្សយេ បញ្ចវីស
 បុរេជាតេ បញ្ច បន្ទាជាតេ បញ្ច អាសេវនេ

វិញ្ញាណៈ បញ្ញាវារៈ

វិតក្កៈក្តី មហាក្ខតទាំងឡាយក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុជានុរូប
 ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។ ឯបច្ចាជាត គឺ
 ខន្ធទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី
 កតឡើងវិញហារក្តី ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយអត្ថិ-
 ប្បច្ច័យ ។ បច្ចាជាត គឺ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
 ប្រកបដោយវិចារៈក្តី វិតក្កៈក្តី រូបដ៏វិតទ្រិយក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តា-
 រូប ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

(២២៦) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ
 ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយ
 អត្ថិប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយវិតតប្បច្ច័យ ។

នត្ថិប្បច្ច័យក្តី វិតតប្បច្ច័យក្តី ប្រហែលគ្នានឹងអនន្តរាប្បច្ច័យដែរ ។
 អវិតតប្បច្ច័យ ប្រហែលគ្នានឹងអត្ថិប្បច្ច័យដែរ ។

(២២៧) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១១ ក្នុងការមូលាប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ២១ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ២៣ ក្នុងអនន្តរាប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ២៥ ក្នុងសមនន្តរាប្បច្ច័យ មានវារៈ ២៥ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៣០ ក្នុងអពាមពាប្បច្ច័យ មានវារៈ ២៨ ក្នុងនិស្ស្សយប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៣០ ក្នុងឧបនិស្ស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ២៥ ក្នុងបុរាជាតប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៥ ក្នុងបច្ចាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអារសេវាប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

ឯកវីស កម្មេ ឯកាទស វិចារេក ឯកវីស
 អាហារេ ឯកាទស ឥន្ទ្រិយេ ឯកាទស ឈានេ
 ឯកវីស មក្កេ សោឡស សម្បយុត្តេ ឯកាទស
 វិប្បយុត្តេ នវ អត្ថិយា តីស ធន្ថិយា បញ្ចវីស វិគតេ
 បញ្ចវីស អវិគតេ តីស ។ យដនា កុសលត្ថិ-
 កសទិសាយេវ ។ បញ្ញា វរកណំ ឯវំ អសម្មោ-
 ហន្តេន កណោតត្ថំ ។

អនុលោមំ ។

[២២៨] សវិតត្តុសវិចារេក ធម្មោ សវិតត្តុ-

សវិចារស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សហនាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

មានវារៈ ២១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ១១ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ

២១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ១១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១១

ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៦ ក្នុង

សម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ១១ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩

ក្នុងអត្ថប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣០ ក្នុងនត្ថប្បច្ច័យ មានវារៈ ២៥ ក្នុង

វិត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ២៥ ក្នុងអវិត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣០ ។ ការត

ប្រហែលគ្នា នឹងកុសលត្ថិកៈដែរ ។ ការរាប់បញ្ជាក់វារៈ បណ្ឌិត កាល

មិនភាន់ច្រឡំ គប្បីរាប់យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោម ។

(២២៨) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយ
ការម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

វិញ្ញាណបញ្ញា

[២២៩] សវិតត្តសវីចារោ ធម្មោ អវិតត្តវិចារ-
មត្តស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៣០] សវិតត្តសវីចារោ ធម្មោ អវិតត្តអវិ-
ចារស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បន្ទាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ កម្មប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។

[២៣១] សវិតត្តសវីចារោ ធម្មោ សវិតត្តសវី-
ចារស្ស ច អវិតត្តអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស សហ-
ជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៣២] សវិតត្តសវីចារោ ធម្មោ អវិតត្តវិចារ-
មត្តស្ស ច អវិតត្តអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស សហជា-
តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

វិញ្ញាណៈ បញ្ញាវិញ្ញាណៈ

(២២៩) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជា
បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយការម្ម-
ណាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

(២៣០) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជា
បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ
ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
ជាបច្ច័យ ដោយបច្ចាជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

(២៣១) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជា
បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

(២៣២) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ
ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែល
មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[២៣៣] សវិតក្កសវិតារោ ធម្មោ សវិតក្កសវិ-
 ចារស្ស ច អវិតក្កវិចារមត្តស្ស ច ធម្មស្ស អារម្ម-
 ណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ កម្មប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[២៣៤] សវិតក្កសវិតារោ ធម្មោ សវិតក្កសវិ-
 ចារស្ស ច អវិតក្កវិចារមត្តស្ស ច អវិតក្កអវិ-
 ចារស្ស ច ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៣៥] អវិតក្កវិចារមត្តោ ធម្មោ អវិតក្កវិចា-
 រមត្តស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៣៦] អវិតក្កវិចារមត្តោ ធម្មោ សវិតក្ក-
 សវិចារស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៤៣៣) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិន
មានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ដោយការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
សហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

(៤៣៤) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជា
បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន
វិចារៈផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

(៤៣៥) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ ជា
បច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

(៤៣៦) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ដោយការម្ម-
ណ្ឌប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

វិចិត្តកិច្ច បញ្ញាវិញ

[២៣៧] អវិភក្តិវិចារមត្តោ ធម្មោ អវិភក្តិអវិ-
ចារស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ កុម្មប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[២៣៨] អវិភក្តិវិចារមត្តោ ធម្មោ សវិភក្តិសវិ-
ចារស្ស ច អវិភក្តិអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស សហ-
ជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៣៩] អវិភក្តិវិចារមត្តោ ធម្មោ អវិភក្តិវិចារ-
មត្តស្ស ច អវិភក្តិអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស សហជា-
តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
កុម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៤០] អវិភក្តិវិចារមត្តោ ធម្មោ សវិភក្តិសវិចា-
រស្ស ច អវិភក្តិវិចារមត្តស្ស ច ធម្មស្ស អារម្មណាប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

វិញ្ញាណក្ខន្ធៈ ចញ្ញាវារៈ

(៤៣៧) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
 នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយការម្មណ៍ប្បច្ច័យ ជា
 បច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
 ជាបច្ច័យ ដោយបច្ចាជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

(៤៣៨) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
 នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិន
 មានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

(៤៣៩) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
 នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមាន
 វិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
 ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

(៤៤០) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបច្ច័យ
 នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ដោយការម្មណ៍ប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
 ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថកប្បដ្ឋានំ

[២២១] អវិភត្តក្កអវិចារោ ធម្មោ អវិភត្តក្កអវិចារស្ស
 ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាហារប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២២២] អវិភត្តក្កអវិចារោ ធម្មោ សវិភត្តក្កសវិ-
 ចារស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២២៣] អវិភត្តក្កអវិចារោ ធម្មោ អវិភត្តក្កវិចា-
 រមត្តស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២២៤] អវិភត្តក្កអវិចារោ ធម្មោ អវិភត្តក្ក-
 វិចារមត្តស្ស ច អវិភត្តក្កអវិចារស្ស ច ធម្មស្ស អារម្ម-
 ណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៤៤១) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបច្ចាជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយកម្មប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
ឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។

(៤៤២) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ
ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

(៤៤៣) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ ជា
បច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

(៤៤៤) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន
វិចារៈផង ដោយការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជា
បច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

វិញ្ញាណបញ្ញា

[២២៥] អវិភង្គិកអវិចារោ ធម្មា សវិភង្គិកសវិ-
 ចារស្ស ច អវិភង្គិកវិចារមត្តស្ស ច ធម្មស្ស អារម្ម-
 ណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[២២៦] សវិភង្គិកសវិចារោ ច អវិភង្គិកអវិចារោ
 ច ធម្មា សវិភង្គិកសវិចារស្ស ធម្មស្ស ... សហជាតំ
 បុរេជាតំ ។

[២២៧] សវិភង្គិកសវិចារោ ច អវិភង្គិកអវិចារោ
 ច ធម្មា អវិភង្គិកវិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស ... សហ-
 ជាតំ បុរេជាតំ ។

[២២៨] សវិភង្គិកសវិចារោ ច អវិភង្គិកអវិចារោ ច
 ធម្មា អវិភង្គិកអវិចារស្ស ធម្មស្ស ... សហជាតំ
 បច្ចាជាតំ អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។

វិត្តត្ថកៈ បញ្ញាវារៈ

(២២៥) ធម៌ ដែលមិនមានវិត្តក្កៈមិនមានវិចារៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិត្តក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិន
 មានវិត្តក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈផង ដោយការម្នាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
 ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
 ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

(២២៦) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិត្តក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិត្តក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌ ដែលប្រកប
 ដោយវិត្តក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ... បានដល់សហជាត និងបុរេជាត ។

(២២៧) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិត្តក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិត្តក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌ ដែលមិនមាន
 វិត្តក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ... បានដល់សហជាត និងបុរេជាត ។

(២២៨) ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិត្តក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិត្តក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌ ដែលមិនមាន
 វិត្តក្កៈមិនមានវិចារៈ ... បានដល់សហជាត បច្ច័យជាត អាហារ
 និងឥន្ទ្រិយ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមភិក្ខុប្បដ្ឋានំ

[២២៩] សវិតក្កិសវិចារោ ច អវិតក្កិអវិចារោ

ច ធម្មា សវិតក្កិសវិចារស្ស ច អវិតក្កិវិចារមត្តស្ស

ច ធម្មស្ស . . . សហជាតំ បុរេជាតំ ។

[២៣០] អវិតក្កិវិចារមត្តោ ច អវិតក្កិអវិចារោ

ច ធម្មា សវិតក្កិសវិចារស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្ប-

ច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ

ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជាតប្បច្ចយេន

បច្ចយោ ។

[២៣១] អវិតក្កិវិចារមត្តោ ច អវិតក្កិអវិចារោ ច

ធម្មា អវិតក្កិវិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន

បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្ស-

យប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មប្បដិក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[៤៤៩] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌
 ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌ ដែលប្រកប
 ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែ
 វិចារៈផង . . . បានដល់សហជាត និធិបុរេជាត ។

[៤៥០] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
 ប្រកបដោយវិចារៈ ដោយការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជា-
 តប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
 បុរេជាតប្បច្ច័យ ។

[៤៥១] ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល
 មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមាន
 ត្រឹមតែវិចារៈ ដោយការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជា-
 តប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
 បុរេជាតប្បច្ច័យ ។

វិញ្ញត្តិកេ បញ្ញាវិកេ

[២៥២] អវិភត្តាវិចារមត្តោ ច អវិភត្តាអវិចារោ ច
 ធម្មា អវិភត្តាអវិចារស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្ស-
 យប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បន្តាធាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាហារប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ វត្ថុនិយមប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៥៣] អវិភត្តាវិចារមត្តោ ច អវិភត្តាអវិ-
 ចារោ ច ធម្មា អវិភត្តាវិចារមត្តស្ស ច អវិភត្តា-
 អវិចារស្ស ច ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[២៥៤] អវិភត្តាវិចារមត្តោ ច អវិភត្តាអវិចារោ
 ច ធម្មា សវិភត្តាសវិចារស្ស ច អវិភត្តាវិចារមត្តស្ស ច
 ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្ស-
 យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

វិញ្ញាណៈ បញ្ញាវារៈ

(៤៥២) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល
មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ
មិនមានវិចារៈ ដោយការមូលប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជា-
តប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
បុរេជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
អាហារប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។

(៤៥៣) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌
ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមាន
វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈផង
ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

(៤៥៤) ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែល
មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
ប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង
ដោយការមូលប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

(២៥៥) សរីតត្តសរីបារោ ច អរិតត្តរីបារមត្តោ
 ច ធម្មា សរីតត្តសរីបារស្ស ធម្មស្ស អារម្មណា-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៥៦) សរីតត្តសរីបារោ ច អរិតត្តរីបារមត្តោ
 ច ធម្មា អរិតត្តរីបារមត្តស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៥៧) សរីតត្តសរីបារោ ច អរិតត្តរីបារមត្តោ
 ច ធម្មា អរិតត្តអរិបារស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧប-
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បញ្ញាជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

(២៥៨) សរីតត្តសរីបារោ ច អរិតត្តរីបារមត្តោ
 ច ធម្មា សរីតត្តសរីបារស្ស ច អរិតត្តអរិបារស្ស
 ច ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[៤៥៥] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកប ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ដោយការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ សហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៤៥៦] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមាន វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ដោយការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧប- និស្សយប្បច្ច័យ ។

[៤៥៧] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមាន វិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ដោយការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហ- ជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ បច្ចាជាតប្បច្ច័យ ។

[៤៥៨] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកប ដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

វិញ្ញាណបញ្ញា

[២៥៧] សរីតក្កសវីចារោ ច អរិតក្កវិចារមន្តោ
 ច ធម្មា អរិតក្កវិចារមន្តស្ស ច អរិតក្កអវិចារស្ស ច
 ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៦០] សរីតក្កសវីចារោ ច អរិតក្កវិចារមន្តោ
 ច ធម្មា សរីតក្កសវីចារស្ស ច អរិតក្កវិចារមន្តស្ស
 ច ធម្មស្ស អាម្ពណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្ស-
 យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៦១] សរីតក្កសវីចារោ ច អរិតក្កវិចារមន្តោ
 ច អរិតក្កអវិចារោ ច ធម្មា សរីតក្កសវីចារស្ស
 ធម្មស្ស ... សហជានំ បុរេជានំ ។

[២៦២] សរីតក្កសវីចារោ ច អរិតក្កវិចារមន្តោ
 ច អរិតក្កសវីចារោ ច ធម្មា អរិតក្កអវិចារស្ស ធម្មស្ស
 ... សហជានំ បុរេជានំ អាហារំ វត្ថុយំ ។

វិញ្ញាណៈ បញ្ញាវិញ្ញាណៈ

[៤៥៩] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនមាន វិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈផង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៤៦០] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល ប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈផង ដោយការម្ស្នកប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧប- និស្សយប្បច្ច័យ ។

[៤៦១] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន វិចារៈក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ... បានដល់សហជាត នឹងបុរេជាត ។

[៤៦២] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈក្តី ធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមាន វិចារៈក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌ ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ... បានដល់សហជាត បុរេជាត អាហារ និងឥន្ទ្រិយ ។

ចប់ បច្ច័យមាតិកា ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

(២៦៣) នហេតុយា បញ្ចត្ថិស នអារម្មណេ
 បញ្ចត្ថិស នអធិបតិយា បញ្ចត្ថិស នអនន្តរេ បញ្ច-
 ត្ថិស នសមនន្តរេ បញ្ចត្ថិស នសហជាតេ ឯក្យ-
 នត្ថិស នអញ្ញមញ្ញេ ឯក្យនត្ថិស ននិស្សយេ ឯក្យ-
 នត្ថិស នឧបនិស្សយេ ចតុត្ថិស នបុរេជាតេ បញ្ច-
 ត្ថិស នបច្ឆាជាតេ នអាសេវនេ នកម្មេ នវិចារកេ
 នអាហារេ នឥន្ទ្រិយេ នឈានេ នមត្តេ បញ្ចត្ថិស
 នសម្បយុត្តេ ឯក្យនត្ថិស នវិប្បយុត្តេ សត្ថិស
 នោអត្ថិយា សត្ថិស នោនត្ថិយា បញ្ចត្ថិស នោវិគតេ
 បញ្ចត្ថិស នោអវិគតេ សត្ថិស ។ បច្ចនិយំ កលោ-
 ន្តេន ឥហនិ បទានិ អនុមជ្ឈន្តេន កលោតញនិ ។

បច្ចនិយំ ។

(២៦៤) ហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណេ ឯកានិស...
 នអធិបតិយា ឯកានិស នអនន្តរេ នសមនន្តរេ ឯ-
 កានិស នអញ្ញមញ្ញេ តីណិ នឧបនិស្សយេ ឯកានិស

អភិធម្មបិដក អនុណាមន្តិកប្បដ្ឋាន

[៤៦៣] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣៥ ក្នុងនការម្ក
 ណាប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣៥ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣៥ ក្នុង
 នអនន្តរប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣៥ ក្នុងនសមនន្តរប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣៥ ក្នុង
 នសហជាតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ២៧ ក្នុងនអពាមពាប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ២៧
 ក្នុងននិស្សយប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ២៧ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បដ្ឋាយ មានវារៈ
 ៣៦ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣៥ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋាយ
 នអាសេវនប្បដ្ឋាយ នកម្មប្បដ្ឋាយ នវិបាកប្បដ្ឋាយ នអាហារប្បដ្ឋាយ
 នឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋាយ នឈានប្បដ្ឋាយ និន្ទនមគ្គប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣៥ ក្នុង
 នសម្បយុត្តប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ២៧ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ២៧
 ក្នុងនោគតិប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ២៧ ក្នុងនោនតិប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣៥
 ក្នុងនោវិតតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣៥ ក្នុងនោអវិតតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ
 ២៧ ។ បណ្ឌិត កាលរាប់ នូវបច្ចនីយៈ គប្បីអនុម័តិ នូវបទទាំង-
 ឡាយនេះ ហើយរាប់ចុះ ។

ចប់ បច្ចនីយៈ ។

[៤៦៤] ក្នុងនការម្កណាប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១១ ព្រោះ
 ហេតុប្បដ្ឋាយ . . . ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១១ ក្នុងន-
 អនន្តរប្បដ្ឋាយ ក្នុងនសមនន្តរប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១១ ក្នុងនអពា-
 មពាប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១១

វិញ្ញត្តិកេ បញ្ញាវិកេ

នប្បរជាតេ នបច្ឆាជាតេ នអាសវនេ នកម្មេ នវិ-
 ចាកេ នអាហារេ នស្រ្តីយេ នឈានេ នមត្តេ
 សព្វេ ឯកានិស ។ នសម្បយុត្តេ តីណិ នវិប្ប-
 យុត្តេ សត្តេ នោនត្តិយា ឯកានិស នោវិគតេ
 ឯកានិស ។ អនុលោមប្បច្ចនីយកណាណា ឥមិថា
 កាវណោន កណោត្តា ។

អនុលោមប្បច្ចនីយំ ។

(២២៥) នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ឯកវីស
 ... អធិបតីយា តេវីស អនន្តរេ បញ្ចវីស សមនន្តរេ
 បញ្ចវីស សហជាតេ តីស អញ្ញមញ្ញេ អដ្ឋវីស
 និស្សយេ តីស ឧបនិស្សយេ បញ្ចវីស ប្បរជាតេ
 បញ្ច បច្ឆាជាតេ បញ្ច អាសវនេ ឯកវីស កម្មេ
 ឯកានិស វិចាកេ ឯកវីស អាហារេ ឯកានិស
 ស្រ្តីយេ ឯកានិស ឈានេ ឯកវីស មត្តេ
 សោឡស សម្បយុត្តេ ឯកានិស វិប្បយុត្តេ នវ

វិចិត្តភិក្ខុៈ បញ្ញាវារៈ

ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ ក្នុងបច្ចុប្បន្នជាតប្បច្ច័យ ក្នុងនាសវនប្បច្ច័យ ក្នុង
 នកម្មប្បច្ច័យ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ
 ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១១ ទាំងអស់ ។
 ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧
 ក្នុងនោនត្ថប្បច្ច័យ មានវារៈ ១១ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១១ ។
 ការរាប់ នូវអនុលោមប្បច្ចនីយៈ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ ដោយហេតុនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោមប្បច្ចនីយៈ ។

(៤៦៥) ក្នុងការមូលប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ
 . . . ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ២៣ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ
 ២៥ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ២៥ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៣០ ក្នុងអពាមពាប្បច្ច័យ មានវារៈ ២៨ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៣០ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ២៥ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៥ ក្នុងបច្ចុប្បន្នជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនាសវនប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ២១ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ១១ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ២១ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ១១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ១១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៦
 ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ១១ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

អត្ថយា តីស ឧត្ថយា បញ្ចវីស វិគតេ បញ្ចវីស

អវិគតេ តីស ។ បច្ចុជ្ជយានុលោមំ ឥមំនា ការណេន

វិគជិតតំ ។

បច្ចុជ្ជយានុលោមំ ។

វិញ្ញត្តិកំ ធម្មំ និដ្ឋិតំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

កង្កកត្ថប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣០ កង្កនត្ថប្បច្ច័យ មានវារៈ ២៥ កង្ក

វិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២៥ កង្កអវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣០ ។

បណ្ឌិត គប្បីបែកបច្ចនីយានុលោម ដោយហេតុនេះចុះ ។

ចប់ បច្ចនីយានុលោម ។

ចប់ វិញ្ញត្តិកៈ ទី ៦

បីតិវិធី

បដិប្បិកា

[៤៦៦] បីតិសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច បីតិសហគតោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា បីតិសហគតំ ឯកំ
ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ តយោ ខន្ធោ បដិច្ច
ឯកោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ បដិ-
សន្និក្កុណោ បីតិសហគតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ
ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ ។ បីតិសហគតំ
ធម្មំ បដិច្ច សុខសហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា បីតិសហគតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច សុខសហ-
គតា តយោ ខន្ធោ ទ្វេ ទ្វេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ
បដិសន្និក្កុណោ បីតិសហគតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច សុខ-
សហគតា តយោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ ។
បីតិសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច បីតិសហគតោ ច សុខ-
សហគតោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បច្ចយា បីតិ-
សហគតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច បីតិសហគតា ច សុខ-
សហគតា ច តយោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច ទ្វេ
ខន្ធោ បដិសន្និក្កុណោ បីតិសហគតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
បីតិសហគតា ច សុខសហគតា ច តយោ ខន្ធោ
ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ ។

ប្រតិបត្តិកៈ

បដិច្ចវិវរៈ

[៤៦៦] ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ អាស្រ័យធម៌ ដែលច្រឡំ
ដោយបីតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ
ខន្ធ ១ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ខន្ធ ១ អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ អាស្រ័យ
ខន្ធ ២ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ក្នុងខណៈនៃ
បដិសន្ធិ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខ
អាស្រ័យ ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
គឺ ខន្ធ ៣ ដែលច្រឡំដោយសុខ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលច្រឡំដោយបីតិ
ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធ ៣ ដែលច្រឡំដោយសុខ អាស្រ័យ
ខន្ធ ១ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ អាស្រ័យ
ខន្ធ ២ ។ ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្តី ដែលច្រឡំដោយសុខក្តី អាស្រ័យ
ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ
ខន្ធ ៣ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្តី ដែលច្រឡំដោយសុខក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១
ដែលច្រឡំដោយបីតិ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធ ៣ ដែលច្រឡំដោយ
បីតិក្តី ដែលច្រឡំដោយសុខក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលច្រឡំដោយបីតិ
ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថកប្បដ្ឋានំ

[២៦៧] សុខសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច សុខសហ-
 គតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា សុខសហគតំ
 ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធ បដិច្ច
 ឯកោ ខន្ធោ បដិសន្ធិក្កណោ សុខសហគតំ ឯកំ
 ខន្ធំ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធ បដិច្ច ឯកោ
 ខន្ធោ ។ សុខសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច បីតិសហគតោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា សុខសហគតំ ឯកំ
 ខន្ធំ បដិច្ច បីតិសហគតា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធ
 បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា បដិសន្ធិក្កណោ សុខសហគតំ ឯកំ
 ខន្ធំ បដិច្ច បីតិសហគតា តយោ ខន្ធា ។ បេ ។
 ទ្វេ ខន្ធ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។ សុខសហគតំ ធម្មំ
 បដិច្ច បីតិសហគតោ ច សុខសហគតោ ច ធម្មា
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា សុខសហគតំ ឯកំ ខន្ធំ
 បដិច្ច បីតិសហគតា ច សុខសហគតា ច ទ្វេ ខន្ធា
 ទ្វេ ខន្ធ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ បដិសន្ធិក្កណោ
 សុខសហគតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច បីតិសហគតា ច
 សុខសហគតា ច ទ្វេ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធ បដិច្ច
 ឯកោ ខន្ធោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

៤២៧ ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខ អាស្រ័យធម៌ ដែលច្រឡំ
 ដោយសុខ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ២ អាស្រ័យ
 ខន្ធ ១ ដែលច្រឡំដោយសុខ ខន្ធ ១ អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធ ២
 អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលច្រឡំដោយសុខ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ១
 អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ អាស្រ័យធម៌ ដែល
 ច្រឡំដោយសុខ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣
 ដែលច្រឡំដោយបីតិ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលច្រឡំដោយសុខ ខន្ធ ២
 អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធ ៣ ដែលច្រឡំដោយបីតិ អាស្រ័យ ខន្ធ ១
 ដែលច្រឡំដោយសុខ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ បេ ។ ខន្ធ ២
 អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្តី ដែលច្រឡំដោយ
 សុខក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ២ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្តី ដែលច្រឡំដោយ
 សុខក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលច្រឡំដោយសុខ ខន្ធ ១ អាស្រ័យខន្ធ ២
 ខន្ធ ២ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្តី ដែលច្រឡំដោយសុខក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១
 ដែលច្រឡំដោយសុខ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ១ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

បីតិគ្គិកោ បដិព្វរាមា

[២២៧] ឧបេក្ខាសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច ឧបេក្ខា-
សហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ឧបេក្ខា-
សហគតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ
បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ បដិសន្ធិក្កុណោ ... ។

[២២៨] បីតិសហគតញ្ច សុខសហគតញ្ច ធម្មំ
បដិច្ច បីតិសហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
ច្ចយា បីតិសហគតញ្ច សុខសហគតញ្ច ឯកំ ខន្ធំ
បដិច្ច បីតិសហគតោ តយោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច
ទ្វេ ខន្ធោ បដិសន្ធិក្កុណោ បីតិសហគតញ្ច សុខ-
សហគតញ្ច ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច បីតិសហគតោ
តយោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ ។
បីតិសហគតញ្ច សុខសហគតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច សុខ-
សហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា បីតិសហ-
គតញ្ច សុខសហគតញ្ច ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច សុខស-
ហគតោ ទ្វេ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ បដិ-
សន្ធិក្កុណោ បីតិសហគតញ្ច សុខសហគតញ្ច ឯកំ
ខន្ធំ បដិច្ច សុខសហគតោ ទ្វេ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច
ឯកោ ខន្ធោ ។ បីតិសហគតញ្ច សុខសហគតញ្ច
ធម្មំ បដិច្ច បីតិសហគតតោ ច សុខសហគតោ ច

បីតិវុត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

(៤៦៨) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា អាស្រ័យធម៌ ដែល
ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ២
អាស្រ័យ ខន្ធ ១ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ខន្ធ ១ អាស្រ័យខន្ធ ២
ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

(៤៦៩) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ អាស្រ័យធម៌ ដែលច្រឡំ
ដោយបីតិផង ដែលច្រឡំដោយសុខផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ដែលច្រឡំដោយបីតិ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលច្រឡំ
ដោយបីតិផង ដែលច្រឡំដោយសុខផង ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធ
៣ ដែលច្រឡំដោយបីតិ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង
ដែលច្រឡំដោយសុខផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ អាស្រ័យ
ខន្ធ ២ ។ ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខ អាស្រ័យធម៌ ដែលច្រឡំដោយ
បីតិផង ដែលច្រឡំដោយសុខផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
គឺ ខន្ធ ២ ដែលច្រឡំដោយសុខ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលច្រឡំដោយ
បីតិផង ដែលច្រឡំដោយសុខផង ខន្ធ ១ អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធ ២
ដែលច្រឡំដោយសុខ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង
ដែលច្រឡំដោយសុខផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ១ អាស្រ័យ
ខន្ធ ២ ។ ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្តី ដែលច្រឡំដោយសុខក្តី
អាស្រ័យធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ដែលច្រឡំដោយសុខផង

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមន្តកប្បដ្ឋានំ

ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បច្ចយា បីតិសហគតញ្ច សុខ-
 សហគតញ្ច ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច បីតិសហគតា ច
 សុខសហគតា ច ទ្វេ ខន្ធា ទ្វេ ខទ្វេ បដិច្ច ឯកោ
 ខន្ធោ បដិសន្ធិត្តុណោ បីតិសហគតញ្ច សុខសហ-
 គតញ្ច ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច បីតិសហគតា ច សុខសហ-
 គតា ច ទ្វេ ខន្ធា ទ្វេ ខទ្វេ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ ។

ហេតុប្បច្ចយំ ។

[២៧០] បីតិសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច បីតិសហគតោ
 ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ អារម្មណប្បច្ចយា អនិបតិប្បច្ចយា
 បដិសន្ធិត្តុណោ នត្ថំ ។ អនន្តរាប្បច្ចយា សម-
 នន្តរាប្បច្ចយា សហជាតប្បច្ចយា អត្រាមត្រាប្បច្ចយា
 ជិស្សយប្បច្ចយា ឧបជិស្សយប្បច្ចយា បុរេជា-
 តប្បច្ចយា ។ បុរេជានេ បដិសន្ធិត្តុណោ នត្ថំ ។
 រោសេវាប្បច្ចយា អារោសេវេ វិទានំ នត្ថំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ២ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្កិ
 ដែលច្រឡំដោយសុខក្កិ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ដែល
 ច្រឡំដោយសុខផង ខន្ធ ១ អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធ ២ ដែលច្រឡំដោយ
 បីតិក្កិ ច្រឡំដោយសុខក្កិ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង
 ច្រឡំដោយសុខផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ១ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

ចប់ ហេតុប្បច្ច័យ ។

(២៧០) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ អាស្រ័យធម៌ ដែលច្រឡំដោយ
 បីតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះការមូលប្បច្ច័យ និងអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ (ធម៌
 ដែលច្រឡំដោយបីតិ) មិនមាន ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ (ធម៌ដែលច្រឡំ
 ដោយបីតិ អាស្រ័យធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ទើបកើតឡើង) ព្រោះ
 អនន្តរប្បច្ច័យ សមនន្តរប្បច្ច័យ សហជាតប្បច្ច័យ អតាមតាប្បច្ច័យ
 និស្សយប្បច្ច័យ ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ និងបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ (ធម៌
 ដែលច្រឡំដោយបីតិ) មិនមានក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ជាបុរេជាតប្បច្ច័យ ។
 វិបាកប្បច្ច័យ មិនមានក្នុង កាលនៃប្បច្ច័យ ព្រោះកាលនៃប្បច្ច័យ ។

បីតិវគ្គកេ បដិច្ចវាហេ

កេត្តប្បច្ចយា វិហាកប្បច្ចយា អាហារប្បច្ចយា ។ បេ ។
ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយា ឈាទប្បច្ចយា មក្កប្បច្ចយា សម្ព-
យុត្តប្បច្ចយា វិប្បយុត្តប្បច្ចយា អត្ថិប្បច្ចយា នត្ថិប្ប-
ច្ចយា វិកតប្បច្ចយា អវិកតប្បច្ចយា ។

មាតិកា ។

[២៧០] ហេតុយា ទស អារម្មណេ ទស អធិប-
តិយា ទស អនន្តរេ សមនន្តរេ សហជាតេ អញ្ញមញ្ញ
និស្សយេ ឧបនិស្សយេ បុរជាតេ បន្ទាជាតេ អាសេ-
វានេ កេត្តេ វិហាកេ អាហារេ ឥន្ទ្រិយេ ឈានេ មក្កេ
សម្ពយុត្តេ វិប្បយុត្តេ អត្ថិយា នត្ថិយា វិកតេ អវិកតេ
សព្វត្ថ ទស ។ ឯវំ អនុលោមកណានា កណោតត្វា ។

អនុលោមំ ។

[២៧២] បីតិសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច បីតិសហ-
គតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ
បីតិសហគតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ
ខន្ធេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។ បីតិសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច
សុខសហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បច្ចយា អ-
ហេតុកំ បីតិសហគតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច សុខ-
សហគតា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។

បីតិវិធីក. បដិច្ចវារៈ

ព្រោះកម្មប្បច្ច័យ វិបាកប្បច្ច័យ អាហារប្បច្ច័យ ។ បេ ។ ឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ
ឈានប្បច្ច័យ មគ្គប្បច្ច័យ សម្បយុត្តប្បច្ច័យ វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ អត្ថប្បច្ច័យ
នត្ថប្បច្ច័យ វិគតប្បច្ច័យ និងអវិគតប្បច្ច័យ ។

ចប់ មាតិកា ។

[៤៧១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ ក្នុងការមូលប្បច្ច័យ
មានវារៈ ១០ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ ក្នុងប្បច្ច័យទាំងអស់ គឺ
អនន្តរប្បច្ច័យ សមនន្តរប្បច្ច័យ សហជាតប្បច្ច័យ អពាមពាបប្បច្ច័យ
និស្សយប្បច្ច័យ ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បុរេជាតប្បច្ច័យ បច្ចុប្បជាតប្បច្ច័យ
ការសេវនប្បច្ច័យ កម្មប្បច្ច័យ វិបាកប្បច្ច័យ អាហារប្បច្ច័យ ឥន្ទ្រិ-
យប្បច្ច័យ ឈានប្បច្ច័យ មគ្គប្បច្ច័យ សម្បយុត្តប្បច្ច័យ វិប្បយុត្ត-
ប្បច្ច័យ អត្ថប្បច្ច័យ នត្ថប្បច្ច័យ វិគតប្បច្ច័យ និងអវិគតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ១០ ។ ការរាប់ នូវអនុលោម បណ្ឌិត គប្បីរាប់យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោម ។

[៤៧២] ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ អាស្រ័យធម៌ ដែលច្រឡំ
ដោយបីតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ
ខន្ធ ១ ជាអហេតុកៈ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។
ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខ អាស្រ័យធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ដែលច្រឡំដោយសុខ អាស្រ័យ
ខន្ធ ១ ជាអហេតុកៈ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

អភិធម្មប្បដិកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

បីតិសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច បីតិសហគតោ ច សុខ-
 សហគតោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ នហេតុប្បច្ចយា
 អហេតុកំ បីតិសហគតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច បីតិ-
 សហគតា ច សុខសហគតា ច តយោ ខន្ធោ ទ្វេ
 ខន្ធោ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ ។

[២៧៣] សុខសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច សុខសហ-
 គតោ ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ
 សុខសហគតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ
 បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ ។ សុខសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច
 បីតិសហគតោ ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ នហេតុប្បច្ចយា
 អហេតុកំ សុខសហគតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច បីតិស-
 ហគតា តយោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ ។
 សុខសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច បីតិសហគតោ ច សុខ-
 សហគតោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ នហេតុប្បច្ចយា អ-
 ហេតុកំ សុខសហគតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច បីតិស-
 ហគតា ច សុខសហគតា ច ទ្វេ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ
 បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្កិ ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខក្កិ អាស្រ័យធម៌
 ដែលច្រឡំដោយបីតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះនរោត្តមប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣
 ដែលច្រឡំដោយបីតិក្កិ ច្រឡំដោយសុខក្កិ អាស្រ័យខន្ធ ១ ជា
 អហេតុកៈ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

(៤៧៣) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខ អាស្រ័យធម៌ ដែលច្រ-
 ឡំដោយសុខ ទើបកើតឡើង ព្រោះនរោត្តមប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ២
 អាស្រ័យខន្ធ ១ ជាអហេតុកៈ ដែលច្រឡំដោយសុខ ខន្ធ ១ អាស្រ័យ
 ខន្ធ ២ ។ ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ អាស្រ័យធម៌ ដែលច្រឡំដោយ
 សុខ ទើបកើតឡើង ព្រោះនរោត្តមប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ដែលច្រឡំ
 ដោយបីតិ អាស្រ័យខន្ធ ១ ជាអហេតុកៈ ដែលច្រឡំដោយសុខ ខន្ធ
 ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្កិ ធម៌ ដែលច្រឡំ
 ដោយសុខក្កិ អាស្រ័យធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះនរោត្តមប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ២ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្កិ ច្រឡំដោយ
 សុខក្កិ អាស្រ័យខន្ធ ១ ជាអហេតុកៈ ដែលច្រឡំដោយសុខ ខន្ធ ១
 អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

បីតិគ្គិកេ បដិច្ចវារោ

(២៧២) ឧបេក្ខាសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច ឧបេក្ខា-
សហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈនិ នហេតុប្បច្ចយា អហេ-
តុកំ ឧបេក្ខាសហគតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធ
ទ្វេ ខន្ធ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ អហេតុកប្បដិ-
សន្ធិក្ខណោ ឧបេក្ខាសហគតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច ទ្វេ
ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ វិចីក៏ត្តាសហ-
គតេ ឧទ្ធច្ចសហគតេ ខន្ធ បដិច្ច វិចីក៏ត្តាសហគ-
តោ ឧទ្ធច្ចសហគតោ មោហោ ។

(២៧៥) បីតិសហគតញ្ច សុខសហគតញ្ច ធម្មំ
បដិច្ច បីតិសហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈនិ នហេតុប្បច្ច-
យា អហេតុកំ បីតិសហគតញ្ច សុខសហគតញ្ច
ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច បីតិសហគតោ តយោ ខន្ធោ ទ្វេ
ខន្ធ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ ។ បីតិសហគតញ្ច សុខស-
ហគតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច សុខសហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈនិ
នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ បីតិសហគតញ្ច សុខស-
ហគតញ្ច ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច សុខសហគតោ ទ្វេ ខន្ធោ
ទ្វេ ខន្ធ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ ។ បីតិសហគតញ្ច
សុខសហគតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច បីតិសហគតោ ច
សុខសហគតោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈនិ នហេតុប្បច្ចយា

បីតិវ្ហិកៈ បដិច្ចវាវៈ

(២៧៤) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា អាស្រ័យធម៌ ដែល
 ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ២
 អាស្រ័យខន្ធ ១ ជាអហេតុកៈ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ខន្ធ ១ អាស្រ័យ
 ខន្ធ ២ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ក្នុងខណៈ
 នៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ ខន្ធ ១ អាស្រ័យខន្ធ ២ មោហៈ ដែលច្រឡំ
 ដោយវិចិត្រច្ចា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ អាស្រ័យខន្ធាន្តរាយ ដែលច្រឡំ
 ដោយវិចិត្រច្ចា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ ។

(២៧៥) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ អាស្រ័យធម៌ ដែលច្រឡំ
 ដោយបីតិផង ដែលច្រឡំដោយសុខផង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 នហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ដែលច្រឡំដោយបីតិ អាស្រ័យខន្ធ ១
 ជាអហេតុកៈ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ច្រឡំដោយសុខផង ខន្ធ ២
 អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខ អាស្រ័យ
 ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខផង ទើប
 កើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ២ ដែលច្រឡំដោយសុខ
 អាស្រ័យខន្ធ ១ ជាអហេតុកៈ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ច្រឡំដោយ
 សុខផង ខន្ធ ១ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្តី
 ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខក្តី អាស្រ័យធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង
 ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

អហេតុកំ បីតិសហគតត្វា សុខសហគតត្វា ឯកំ
ខន្ធិ បដិច្ច បីតិសហគតា ច សុខសហគតា ច ទ្វេ
ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធិ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធា ។

[៤៧៦] បីតិសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច បីតិសហគ-
តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអធិបតិប្បច្ចយា ។ នអធិបតិ
បដិសន្ធិក្ខណោ បរិបុណ្ណំ ។ នបុរេវាតប្បច្ចយា អរូ-
បេតិ និយាមេតត្វំ បដិសន្ធិក្ខណេតិ ច ។ ...
នបច្ឆាវាតប្បច្ចយា នអាសវនប្បច្ចយា ។ បីតិសហ-
គតំ ធម្មំ បដិច្ច បីតិសហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
នកម្មប្បច្ចយា បីតិសហគតេ ខន្ធិ បដិច្ច បីតិ-
សហគតា ចេតនា ។ បីតិសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច
សុខសហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នកម្មប្បច្ចយា បីតិ-
សហគតេ ខន្ធិ បដិច្ច សុខសហគតា ចេតនា ។
ឥមេនា កា រណេន និស បញ្ញា វិគ្គារេតត្វា ។
បីតិសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច បីតិសហគតោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ នវិចារកប្បច្ចយា ។ បេ ។ បរិបុណ្ណំ ។
បដិសន្ធិ នត្ថិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទ្ធិកប្បដ្ឋាន

គឺ ខន្ធ ២ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្កិ ច្រឡំដោយសុខក្កិ អាស្រ័យខន្ធ ១
ជាអហេតុកៈ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ច្រឡំដោយសុខផង ខន្ធ ១
អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

(៤៧៦) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ អាស្រ័យធម៌ ដែលច្រឡំ
ដោយបីតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ។ នអធិបតិ បរិបូណ៌
ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ បណ្ឌិត គប្បីកំណត់ថា (នអធិបតិ) មានក្នុង
អរូប និងក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ព្រោះនបុរេជានប្បច្ច័យ ។ . . .
ព្រោះនបច្ឆាជានប្បច្ច័យ និងនអាសេវនប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ដែលច្រឡំ
ដោយបីតិ អាស្រ័យធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
នកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ដែលច្រឡំដោយបីតិ អាស្រ័យខន្ធចាំង-
ឡាយ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ។ ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខ អាស្រ័យ
ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ គឺ
ចេតនា ដែលច្រឡំដោយសុខ អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ដែលច្រឡំ
ដោយបីតិ ។ បញ្ញា ១០ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ ដោយហេតុនេះ
ចុះ ។ ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ អាស្រ័យធម៌ ដែលច្រឡំដោយ
បីតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ ។ បេ ។ បរិបូណ៌ ។
បដិសន្ធិ មិនមានទេ ។

បីតិគ្គិកេ បដិច្ចវាហេ

[៤៧៧] សុខសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច សុខសហ-
 គតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ន ឈានប្បច្ចយា សុខសហ-
 គតំ កាយវិញ្ញាណសហគតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 ទ្វេ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ ។

[៤៧៨] ឧបេក្ខាសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច ឧបេ-
 ក្ខាសហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ន ឈានប្បច្ចយា
 ចក្កវិញ្ញាណសហគតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ
 ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ ។ នមគ្គប្បច្ចយា
 ន ហេតុប្បច្ចយសទិសំ ។ មោហោ នត្ថិ ។ នវិប្ប-
 យុត្តប្បច្ចយា បរិប្បណំ អរូបបញ្ញាមេវ ។

[៤៧៩] នហេតុយា នស នអធិបតីយា នស
 នបុរោជានេ នបច្ឆាជានេ នអាសេវនេ នកម្មេ ន-
 វិបាកេ នស នឈានេ ទ្វេ នមគ្គេ នស នវិប្បយុត្ត
 នស ។ បច្ចនីយំ បរិប្បណំ កាតតំ ។

បីតិគ្គិកៈ បដិច្ចវារៈ

[៤៧៧] ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខ អាស្រ័យធម៌ ដែលច្រឡំ
 ដោយសុខ ទើបកើតឡើង ព្រោះនឈានប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ២ អាស្រ័យ
 ខន្ធ ១ ដែលច្រឡំដោយសុខ ច្រឡំដោយកាយវិញ្ញាណ ខន្ធ ១
 អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

[៤៧៨] ធម៌ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា អាស្រ័យធម៌ ដែល
 ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ទើបកើតឡើង ព្រោះនឈានប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ
 ២ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលច្រឡំដោយចក្ខុវិញ្ញាណ ខន្ធ ១ អាស្រ័យ
 ខន្ធ ២ ។ នមគ្គប្បច្ច័យ ប្រហែលគ្នានឹងនហេតុប្បច្ច័យដែរ ។ មោហៈ
 មិនមានទេ ។ អរូបបញ្ញា បរិបូណ៌ ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[៤៧៩] កងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ កងនអធិបត្តប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ១០ កងនបុរេជាតប្បច្ច័យ កងនបច្ចុប្បត្តជាតប្បច្ច័យ កងនអា-
 សេវនប្បច្ច័យ កងនកម្មប្បច្ច័យ កងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ កង
 នឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ កងនមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ កង
 នវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ ។ បច្ចុន័យៈ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ
 ឲ្យគ្រប់គ្រាន់ផងចុះ ។

អវិជ្ជាបដិកោ អនុលោមញ្ញកប្បដ្ឋានំ

[២៥០] ហេតុប្បដ្ឋយា នកតិបតិយា ទស . .

នបុរោជានេ ទស នបច្ឆាជានេ នអាសេវនេ នកម្មេ

នវិចារកេ នវិប្បយុត្តេ ទស ។ អនុលោមប្បដ្ឋនីយំ

វិត្តានេន គណេតតំ ។

អនុលោមប្បដ្ឋនីយំ ។

[២៥១] នហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណេ ទស . . .

អនន្តរេ ទស សមនន្តរេ ទស សហជានេ អញ្ញមញ្ញេ

និស្សយេ ឧបនិស្សយេ បុរោជានេ អាសេវនេ កម្មេ

វិចារកេ អាហារេ ឥន្ទ្រិយេ ឈានេ សព្វេ ទស ។

មន្តេ ឯកំ សម្បយុត្តេ ទស វិប្បយុត្តេ អត្ថិយា

នត្ថិយា វិគតេ អវិគតេ សព្វេ ទស ។

បច្ចនីយានុលោមំ ។

បដិច្ចវិកោ ។

អវិជ្ជាបិដក អនុលោមប្បប្បដិស

(៤៨០) ក្នុងនគរិយប្បដិស មានវារៈ ១០ ព្រោះហេតុប្បដិស
 . . . ក្នុងនបុរេជាតប្បដិស មានវារៈ ១០ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដិស ក្នុង
 នភាសវនប្បដិស ក្នុងនកម្មប្បដិស ក្នុងនវិបាកប្បដិស ក្នុងនវិប្បយុត្ត-
 ប្បដិស មានវារៈ ១០ អនុលោមប្បប្បដិសៈ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ដោយ
 តិសារចុះ ។

ចប់ អនុលោមប្បប្បដិសៈ ។

(៤៨១) ក្នុងការមូលប្បដិស មានវារៈ ១០ ព្រោះនហេតុប្បដិស
 . . . ក្នុងអនន្តប្បដិស មានវារៈ ១០ ក្នុងសមនន្តប្បដិស មានវារៈ ១០
 ក្នុងសហជាតប្បដិស អតាមតាប្បដិស និស្សយប្បដិស ឧបនិស្ស-
 យប្បដិស បុរេជាតប្បដិស ភាសវនប្បដិស កម្មប្បដិស វិបាកប្បដិស
 ភាហារប្បដិស ឥន្ទ្រិយប្បដិស និងឈានប្បដិស មានវារៈ ១០ ទាំង-
 អស់ ។ ក្នុងមគ្គប្បដិស មានវារៈ ១ ក្នុងសម្បយុត្តប្បដិស មាន
 វារៈ ១០ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បដិស អតិប្បដិស នតិប្បដិស វិគតប្បដិស
 និងអវិគតប្បដិស មានវារៈ ១០ ទាំងអស់ ។

ចប់ បច្ចនីយានុលោម ។

ចប់ បដិច្ចវារៈ ។

បីតិវុត្តិកេ បញ្ញាវិវេ

សហជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ និស្សយវារោមិ
សំសដ្ឋវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ បដិច្ចវារសនិសា ។

បញ្ញាវិវេ

(២៨២) បីតិសហគតោ ធម្មោ បីតិសហគតស្ស
ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ បីតិសហគតា ហេតុ
សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បដិសន្ធិក្ខណោ បីតិសហគតា ហេតុ សម្បយុត្ត-
កានំ ខន្ធានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៨៣) បីតិសហគតោ ធម្មោ សុខសហគ-
តស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ បីតិសហ-
គតា ហេតុ សម្បយុត្តកានំ សុខសហគតានំ ខន្ធានំ
ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។

(២៨៤) បីតិសហគតោ ធម្មោ បីតិសហគតស្ស
ច សុខសហគតស្ស ច ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បីតិសហគតា ហេតុ សម្បយុត្តកានំ បីតិ-
សហគតានក្ខំ សុខសហគតានក្ខំ ខន្ធានំ ហេតុ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។

បីតិវ្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

សហជាតវារៈក្តី បច្ច័យវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសង្កវារៈក្តី
សម្បយុត្តវារៈក្តី ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

បញ្ញាវារៈ

(៤៨២) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលច្រឡំ
ដោយបីតិ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ហេតុទាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយ
បីតិ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ហេតុទាំង
ឡាយ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ក្នុង
ខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(៤៨៣) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
ច្រឡំដោយសុខ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ហេតុទាំងឡាយ ដែលច្រឡំ
ដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដែលច្រឡំដោយសុខ
ដោយហេតុប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

(៤៨៤) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
ច្រឡំដោយបីតិផង ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ
គឺ ហេតុទាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃសម្បយុត្ត-
កក្ខន្ធ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ដែលច្រឡំដោយសុខផង ដោយហេ-
តុប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

(៤៨៥) សុខសហគតោ ធម្មោ សុខសហគ-
 តស្ស ធម្មស្ស ... បីតិសហគតស្ស ធម្មស្ស ...
 បីតិសហគតស្ស ច សុខសហគតស្ស ច ធម្មស្ស...
 សុខម្យលេ ភីណំ ។

(៤៨៦) ឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ ឧបេក្ខា-
 សហគតស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ឧបេក្ខាសហគតោ ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធនំ
 ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។

(៤៨៧) បីតិសហគតោ ច សុខសហគតោ ច
 ធម្មោ បីតិសហគតស្ស ធម្មស្ស ... សុខសហគតស្ស
 ធម្មស្ស ... បីតិសហគតស្ស ច សុខសហគតស្ស
 ច ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ បីតិសហ-
 គតោ ច សុខសហគតោ ច ហេតុ សម្បយុត្តកានំ
 បីតិសហគតានញ្ច សុខសហគតានញ្ច ខន្ធនំ ហេ-
 តុប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៤៨៥) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខ (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌ ដែល
ច្រឡំដោយសុខ . . . ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ . . . ធម៌ ដែល
ច្រឡំដោយបីតិផង ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខផង . . . (ក្នុងធម៌)
ដែលមានសុខជាមូល មានវេរៈ ៣ ។

(៤៨៦) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ហេតុទាំងឡាយ ដែល
ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយហេតុប្បច្ច័យ
ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

(៤៨៧) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្តី ធម៌ ដែលច្រឡំដោយ
សុខក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ . . . ធម៌ ដែល
ច្រឡំដោយសុខ . . . ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង
ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ហេតុទាំង-
ឡាយ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្តី ដែលច្រឡំដោយសុខក្តី ជាបច្ច័យ
នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ដែលច្រឡំដោយសុខ
ផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

បីតិគ្គិកេ បញ្ចករោ

[២៧៧] បីតិសហគតោ ឆន្ទោ បីតិសហគតស្ស
 ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ បីតិសហគតេន
 ចិត្តេន ពានំ ទត្វា សីលំ សមាទិយិត្វា ឧបោសថ-
 កម្មំ កត្វា តំ បីតិសហគតេន ចិត្តេន បច្ចវេក្ខតិ
 បីតិសហគតា ឈាថា វុដ្ឋហិត្វា មត្តា វុដ្ឋហិត្វា ដលា
 វុដ្ឋហិត្វា តំ បីតិសហគតេន ចិត្តេន បច្ចវេក្ខតិ អរិ-
 យា បីតិសហគតេន ចិត្តេន បីតិសហគតេ បហីនេ
 តិរិលសេ បច្ចវេក្ខន្តិ វិក្ខម្ពិតេ តិរិលសេ បច្ច-
 វេក្ខន្តិ បុរោ សមុទាចិណ្ណា តិរិលសេ វាជន្តិ បីតិ-
 សហគតេ ខន្ធធ្វេ បីតិសហគតេន ចិត្តេន អនិច្ចតោ
 ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ អស្សនេន្តិ អភិទន្ធន្តិ
 តំ អារត្ត បីតិសហគតោ ភតោ ឧប្បជ្ឈតិ ទិដ្ឋ
 ឧប្បជ្ឈតិ បីតិសហគតេ ខន្ធធ្វេ អារត្ត បីតិសហគតា
 ខន្ធធ្វេ ឧប្បជ្ឈន្តិ ឬ

បីតិគ្គិកៈ បញ្ញាវារៈ

(៤៨៨) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាច្រើន នៃធម៌ ដែល
 ច្រឡំដោយបីតិ ដោយការម្នួលច្រើន គឺ (បុគ្គល) ឲ្យទាន សមា-
 ទានសីល ធ្វើឧបាសថកម្ម ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយបីតិ ហើយ
 ពិចារណា នូវកុសលនោះ ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយបីតិ ចេញអំពី
 ឈាន ដែលច្រឡំដោយបីតិ ចេញអំពីមគ្គ ចេញអំពីផល ហើយ
 ពិចារណា នូវកុសលនោះ ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយបីតិ ព្រះអរិយៈ
 ទាំងឡាយ ពិចារណា នូវពួកកិលេស ដែលច្រឡំដោយបីតិ ដែល
 លោកលះបង់ហើយ ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយបីតិ ពិចារណា នូវពួក
 កិលេស ដែលសង្កត់សង្កិនហើយ ដឹងនូវពួកកិលេស ដែលធ្លាប់សន្សំ
 ហើយ ក្នុងកាលមុន ឃើញច្បាស់ នូវខន្ធទាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយ
 បីតិ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយបីតិ
 ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ប្រារព្ធ នូវខន្ធនោះ
 ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ ក៏កើតឡើង ខន្ធទាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយបីតិ
 ប្រារព្ធ នូវខន្ធទាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ទើបកើតឡើង ។

អភិធម្មបិដកេ អនុណោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[២៨៩] បីតិសហគតោ ធម្មោ សុខសហគតស្ស
 ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ បីតិសហគតេន
 ចិត្តេន នាមំ ធិត្វា សីលំ សមាទិយិត្វា ឧបោសថ-
 កម្មំ កត្វា តំ សុខសហគតេន ចិត្តេន បច្ចវេក្ខតិ
 បីតិសហគតា យាធា វុដ្ឋហិត្វា មត្តា វុដ្ឋហិត្វា
 ដលា វុដ្ឋហិត្វា តំ សុខសហគតេន ចិត្តេន បច្ច-
 វេក្ខតិ អរិយា សុខសហគតេន ចិត្តេន បីតិស-
 ហគតេ បហំនេ កិលេសេ បច្ចវេក្ខន្តិ វិក្ខម្ពិតេ
 កិលេសេ បច្ចវេក្ខន្តិ បុព្វេ សមុទាចិណ្ណោ កិលេសេ
 ជាទន្តិ បីតិសហគតេ ខន្ធេ សុខសហគតេន
 ចិត្តេន អនិច្ចតោ ធុត្តតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ
 អស្សាទេន្តិ អភិទេន្តិ តំ អារត្ត សុខសហគតោ
 រាគោ ឧប្បជ្ឈតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ បីតិសហគតេ ខន្ធេ
 អារត្ត សុខសហគតា ខន្ធា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

[២៩០] បីតិសហគតោ ធម្មោ ឧបេក្ខាស-
 ហគតស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ

អភិធម្មបិដក អនុណាមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៤៨៩] ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
 ច្រឡំដោយសុខ ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ គឺ (បុគ្គល) ឲ្យទាន សមាទាន
 សីល ធ្វើឧបោសថកម្ម ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយបីតិ ហើយពិចារណា
 នូវកុសលនោះ ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយសុខ ចេញអំពីឈាន
 ដែលច្រឡំដោយបីតិ ចេញអំពីមគ្គ ចេញអំពីផល ហើយពិចារណា
 នូវកុសលនោះ ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយសុខ ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ
 ពិចារណា នូវពួកកិលេស ដែលច្រឡំដោយបីតិ ដែលលះបង់ហើយ
 ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយសុខ ពិចារណា នូវពួកកិលេស ដែល
 សង្កត់សង្កិនហើយ ដឹងនូវពួកកិលេស ដែលសន្សំមកហើយ ក្នុងកាល
 មុន ឃើញច្បាស់ នូវខន្ធទាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ថាមិនឡើង
 ជាទុក្ខ មិនមែនខន្ធ ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយសុខ ហើយត្រេកអរ
 រីករាយ រាគៈ ដែលច្រឡំដោយសុខ ប្រារព្ធ នូវខន្ធនោះ ទើបកើត
 ឡើង ទិដ្ឋិ ក៏កើតឡើង ខន្ធទាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយសុខ ប្រារព្ធ
 នូវខន្ធទាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ទើបកើតឡើង ។

[៤៩០] ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃ
 ធម៌ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ដោយការម្មណាប្បច្ច័យ គឺ

បីតិគ្គិកេ បញ្ញាវារោ

បីតិសហគតេន ចិត្តេន នាមំ នត្វា សីលំ សមាទិ-
 យិត្វា ឧបោសថកម្មំ កត្វា តំ ឧបេក្ខាសហគតេន
 ចិត្តេន បច្ចុវេក្ខតិ បីតិសហគតា ឈានា វុដ្ឋហិត្វា
 មត្តា វុដ្ឋហិត្វា ដលា វុដ្ឋហិត្វា តំ ឧបេក្ខាសហគតេន
 ចិត្តេន បច្ចុវេក្ខតិ អរិយា ឧបេក្ខាសហគតេន ចិត្តេន
 បីតិសហគតេ បហីនេ កំលេសេ បច្ចុវេក្ខន្តិ វិក្ខម្ពតេ
 កំលេសេ បច្ចុវេក្ខន្តិ បុព្វេ សមុទាចិណ្ឌា កំលេ-
 សេ ជាជន្តិ បីតិសហគតេ ខន្ធ ឧបេក្ខាសហគតេន
 ចិត្តេន អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ អស្សា-
 នេន្តិ អភិជន្តន្តិ តំ អារត្ត ឧបេក្ខាសហគតោ រាគា
 ឧប្បជ្ឈតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ វិចីកេត្តា ឧប្បជ្ឈតិ ឧទ្ធច្ចំ
 ឧប្បជ្ឈតិ ចេតោបរិយញ្ញាណោន បីតិសហគតចិត្ត-
 សមដ្ឋីស្ស ចិត្តំ ជាជន្តិ បីតិសហគតា ខត្វា ចេតោ-
 បរិយញ្ញាណស្ស បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស យ-
 វាក្កម្មបកញ្ញាណស្ស អនាគតសញ្ញាណស្ស អាវជ្ជ-
 នាយ អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចុយោ បីតិសហគតេ
 ខន្ធ អារត្ត ឧបេក្ខាសហគតា ខត្វា ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

បីតិគ្គិកៈ បញ្ញាវារៈ

(បុគ្គល) ឲ្យទាន សមាទានសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម ដោយចិត្ត ដែល
 ច្រឡំដោយបីតិ ហើយពិចារណា នូវកុសលនោះ ដោយចិត្ត ដែល
 ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ចេញអំពីឈាន ដែលច្រឡំដោយបីតិ ចេញ
 អំពីមគ្គ ចេញអំពីផល ហើយពិចារណា នូវកុសលនោះ ដោយចិត្ត
 ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ពិចារណា នូវពួក
 កិលេស ដែលច្រឡំដោយបីតិ ដែលលោកលះចង់ហើយ ដោយចិត្ត
 ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ហើយពិចារណា នូវពួកកិលេស ដែលសង្កត់
 សង្កិនហើយ ដឹងនូវពួកកិលេស ដែលធ្លាប់សន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន
 ឃើញច្បាស់ នូវខន្ធទាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ថាមិនឡើង
 ជាទុក្ខ មិនមែនខន្ធ ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ហើយ
 ត្រេកអរ រីករាយ រតនៈ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ប្រារព្ធ នូវខន្ធនោះ
 ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ ក៏កើតឡើង វិចិត្រិច្ឆា ក៏កើតឡើង ឧទ្ធច្ចៈ ក៏កើត
 ឡើង (ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ) ដឹងនូវចិត្ត របស់បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយ
 ចិត្ត ដែលច្រឡំដោយបីតិ ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ ខន្ធទាំងឡាយ
 ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា នូវចេតោបរិយញ្ញាណ
 បុព្វេនិវាសានុស្សត្តិញ្ញាណ យថាកម្មបតញ្ញាណ និងអនាគតំសញ្ញាណ
 ដោយការម្មណប្បច្ច័យ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ប្រារព្ធ
 នូវខន្ធទាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ទើបកើតឡើង ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

(២៩០) បីតិសហគតោ ធម្មោ បីតិសហគតស្ស
 ច សុខសហគតស្ស ច ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បីតិសហគតេន ចិត្តេន ទានំ ធាតុ សីលំ
 . . . ឧបោសថកម្មំ កត្វា តំ បីតិសហគតេន ច
 សុខសហគតេន ច ចិត្តេន បច្ចវេក្ខតិ បីតិសហគតា
 យា ធា វុដ្ឋហិត្វា មត្តា វុដ្ឋហិត្វា ដលា វុដ្ឋហិត្វា
 តំ បីតិសហគតេន ច សុខសហគតេន ច ចិត្តេន
 បច្ចវេក្ខតិ អរិយា បីតិសហគតេន ច សុខសហ-
 គតេន ច ចិត្តេន បីតិសហគតំ បហំនំ កំលេសំ
 បច្ចវេក្ខន្តិ វិក្ខម្ពិតំ កំលេសំ បច្ចវេក្ខន្តិ បុព្វេ សម្ម-
 ទាចិណ្ឌោ កំលេសេ ជាទន្តំ បីតិសហគតេ ខន្ធ
 បីតិសហគតេន ច សុខសហគតេន ច ចិត្តេន
 អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ អស្សាទេន្តិ
 អភិទន្ធគំ តំ អារត្តំ បីតិសហគតោ ច សុខសហ-
 គតោ ច រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ បីតិសហ-
 គតេ ខន្ធ អារត្តំ បីតិសហគតា ច សុខសហគតា
 ច ខន្ធ ឧប្បជ្ជន្តិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(២៩១) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលច្រឡំ
ដោយបីតិផង ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខផង ដោយការម្មណប្បច្ច័យ
គឺ (បុគ្គល) ឲ្យបាន ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយបីតិ នូវសីល . . .
ធ្វើឲ្យបោសថកម្ម ហើយពិចារណា នូវកុសលនោះ ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំ
ដោយបីតិផង ដែលច្រឡំដោយសុខផង ចេញអំពីឈាន ដែលច្រឡំ
ដោយបីតិ ចេញអំពីមគ្គ ចេញអំពីផល ហើយពិចារណា នូវកុសល
នោះ ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ដែលច្រឡំដោយសុខផង
ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ពិចារណា នូវកិលេស ដែលច្រឡំដោយបីតិ
ដែលលោកលះបង់ហើយ ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ដែល
ច្រឡំដោយសុខផង ពិចារណា នូវកិលេស ដែលសង្កត់សង្កិនហើយ
ដឹងនូវពួកកិលេស ដែលធ្លាប់សន្សំមកហើយ ក្នុងកាលមុន ឃើញច្បាស់
នូវខន្ធទាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិន
មែនខ្លួន ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ដែលច្រឡំដោយសុខ
ផង ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្តី ដែល
ច្រឡំដោយសុខក្តី ប្រារព្ធ នូវខន្ធនោះ ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ ក៏កើត
ឡើង ខន្ធទាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្តី ដែលច្រឡំដោយសុខក្តី
ប្រារព្ធ នូវខន្ធទាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ទើបកើតឡើង ។

ប្រតិទិន បញ្ញាវិហារ

[២៧២] សុខសហគតោ ធម្មោ សុខសហគតស្ស
 ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សុខសហ-
 គតោ ធម្មោ បីតិសហគតស្ស ធម្មស្ស ... ឧបេក្ខា-
 សហគតស្ស ធម្មស្ស ... បីតិសហគតស្ស ច
 សុខសហគតស្ស ច ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ សុខសហគតោ ខន្ធ អារក្ខ បីតិសហគតា
 ច សុខសហគតា ច ខន្ធ ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

[២៧៣] ឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ ឧបេក្ខា-
 សហគតស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ឧបេក្ខាសហគតេន ចិត្តេន នាមំ ទត្វា សីលំ សមា-
 ទិយិត្វា ឧបោសថកម្មំ កត្វា តំ ឧបេក្ខាសហ-
 គតេន ចិត្តេន បច្ចវេក្ខន្តិ ឧបេក្ខាសហគតា លាមា
 ... មត្តា ... ដលា វុដ្ឋហិត្វា តំ ឧបេក្ខាសហគតេន
 ចិត្តេន បច្ចវេក្ខន្តិ អរិយោ ឧបេក្ខាសហគតេន ចិត្តេន
 ឧបេក្ខាសហគតំ បហំនំ កំលេសំ បច្ចវេក្ខន្តិ វិក្ខម្ពិតំ
 កំលេសំ បច្ចវេក្ខន្តិ បុព្វេ សមុទាចិណ្ឌា កំលេសេ
 ជានន្តិ ឧបេក្ខាសហគតោ ខន្ធ ឧបេក្ខាសហគតេន
 ចិត្តេន អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ

បីតិវ្តិកៈ បញ្ញាការៈ

(២៩២) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
 ច្រឡំដោយសុខ ដោយការម្សឺណាប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ដែលច្រឡំដោយ
 សុខ (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ . . . ធម៌ ដែល
 ច្រឡំដោយឧបេក្ខា . . . ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង
 ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខផង ដោយការម្សឺណាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធាង-
 ឡាយ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្តី ច្រឡំដោយសុខក្តី ប្រាស ខ្វះខាត
 តាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយសុខ ទើបកើតឡើង ។

(២៩៣) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ដោយការម្សឺណាប្បច្ច័យ គឺ (បុគ្គល) ឲ្យបាន
 សមាទានសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា
 ហើយពិចារណា ខ្វះកុសលនោះ ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា
 ចេញអំពីឈាន ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា . . . អំពីមគ្គ . . .
 ចេញអំពីផល ហើយពិចារណា ខ្វះកុសលនោះ ដោយចិត្ត ដែល
 ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ព្រះអរិយៈតាំងឡាយ ពិចារណា ខ្វះកិលេស
 ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ដែលលោកលះបង់ហើយ ដោយចិត្ត ដែល
 ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ពិចារណា ខ្វះកិលេស ដែលសង្កត់សង្កិន
 ហើយ ដឹងនូវពួកកិលេស ដែលធ្លាប់សន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន
 ឃើញច្បាស់ នូវខន្ធាងឡាយ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ថាមិន
 ទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្ពង់ ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

អស្សាទេន្តិ អភិនន្តន្តិ តំ អារត្ត ឧបេក្ខាសហគតោ
 រកោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ វិចិត្តិច្ឆា ឧប្បជ្ជតិ
 ឧទ្ធច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ ចេតោបរិយញ្ញាណោ ឧបេក្ខាស-
 ហគតចិត្តសមដ្ឋីស្ស ចិត្តំ ជាតាតិ អាកាសានញ្ញាយ-
 តនំ វិញ្ញាណញ្ញាយតនស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អាកិញ្ញញ្ញាយតនំ នេវសញ្ញាជាសញ្ញាយ-
 តនស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបេក្ខាសហ-
 គតា ខន្ធា ឥន្ទ្រិដញ្ញាណស្ស ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស
 បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស យថាគម្ពបកញ្ញាណ-
 ស្ស អហគតំសញ្ញាណស្ស អារដ្ឋនាយ អារម្មណាប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ឧបេក្ខាសហគតោ ខន្ធា អារត្ត
 ឧបេក្ខាសហគតា ខន្ធា ឧប្បជ្ជន្តិ ។

[២៧២] ឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ បីតិសហ-
 គតស្ស ធម្មស្ស . . . សុខសហគតស្ស ធម្មស្ស . . .
 បីតិសហគតស្ស ច សុខសហគតស្ស ច ធម្មស្ស
 អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបេក្ខាសហគតោ
 ចិត្តេន ទានំ ទត្វា សីលំ សមាទិយិត្វា ឧបោសថ-
 កម្មំ កត្វា តំ បីតិសហគតោន ច សុខសហគតោន ច

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ប្រារព្ធ នូវខន្ធ-
 នោះ ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ ក៏កើតឡើង វិចិត្រិច្ឆា ក៏កើតឡើង ឧទ្ធច្ចៈ ក៏
 កើតឡើង ដឹងនូវចិត្ត របស់បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយ
 ឧបេក្ខា ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ អាកាសានញ្ញាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 វិញ្ញាណញ្ញាយតនៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ អាកិញ្ញាញាយតនៈ ជាបច្ច័យ
 នៃនេវេសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ខន្ធចាំងឡាយ
 ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា នូវឥន្ទ្រិវិធាណា
 ចេតោបរិយញ្ញាណ បុរោនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ យថាកម្មបគញ្ញាណ
 និងអនាគតសញ្ញាណ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ខន្ធចាំងឡាយ ដែល
 ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ប្រារព្ធ នូវខន្ធចាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា
 ទើបកើតឡើង ។

(៤៩៤) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌ ដែល
 ច្រឡំដោយប័តិ . . . នៃធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខ . . . ជាបច្ច័យ
 នៃធម៌ ដែលច្រឡំដោយប័តិផង ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខផង ដោយ
 អារម្មណប្បច្ច័យ គឺ (បុគ្គល) ឲ្យទាន សមាទានសីល ធ្វើឧបោស-
 ថកម្ម ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ហើយពិចារណា នូវកុសល
 នោះ ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយប័តិផង ដែលច្រឡំដោយសុខផង

បីតិគ្គិកេ បញ្ញាវារោ

ចិត្តេន បច្ចុវេក្ខតិ ឧបេក្ខាសហគតា ឈានា វុដ្ឋ-
 ហិត្វា មត្តា វុដ្ឋហិត្វា ដលា វុដ្ឋហិត្វា តំ បីតិ-
 សហគតេន ច សុខសហគតេន ច ចិត្តេន បច្ចុ-
 វេក្ខតិ អរិយា បីតិសហគតេន ច សុខសហគតេន
 ច ចិត្តេន ឧបេក្ខាសហគតំ បហំនំ តិលេសំ បច្ចុ-
 វេក្ខន្តិ វិក្ខម្ពិតំ តិលេសំ បច្ចុវេក្ខន្តិ បុព្វេ សម្ម-
 នាចិណ្ឌោ តិលេសេ ជានន្តិ ឧបេក្ខាសហគតេ
 ខន្ធម្មេ បីតិសហគតេន ច សុខសហគតេន ច ចិត្តេន
 អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ អស្សនេន្តិ
 អភិនន្តេន្តិ តំ អារត្ត បីតិសហគតោ ច សុខសហ-
 គតោ ច វាគោ ឧប្បជ្ឈតិ និដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ ឧបេក្ខា-
 សហគតេ ខន្ធម្មេ អារត្ត បីតិសហគតា ច សុខ-
 សហគតា ច ខន្ធម្មេ ឧប្បជ្ឈន្តិ ។

[២៧៥] បីតិសហគតោ ច សុខសហគតោ
 ច ធម្មា បីតិសហគតស្ស ធម្មស្ស . . . សុខ-
 សហគតស្ស ធម្មស្ស . . . ឧបេក្ខាសហគតស្ស
 ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចុយោ បីតិសហ-
 គតេន ច សុខសហគតេន ច ចិត្តេន នាមំ
 ឧន្ធម្មេ សីលំ សមាទិយ៍ត្វា ឧបោសថកម្មំ កត្វា

បីតិវ្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

ចេញអំពីឈាន ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ចេញអំពីមគ្គ ចេញអំពីផល
 ហើយពិចារណា នូវកុសលនោះ ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយបីតិវ្តិកៈ
 ដែលច្រឡំដោយសុខផង ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ពិចារណា នូវកិលេស
 ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ដែលលោកលះបង់ហើយ ដោយចិត្ត ដែល
 ច្រឡំដោយបីតិវ្តិកៈ ដែលច្រឡំដោយសុខផង ពិចារណា នូវកិលេស
 ដែលសង្កត់សង្កិនហើយ ដឹងនូវពួកកិលេស ដែលធ្លាប់សន្សំហើយ ក្នុង
 កាលមុន ឃើញច្បាស់ នូវខន្ធទាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា
 ជាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយបីតិវ្តិកៈ
 ដែលច្រឡំដោយសុខផង ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ដែលច្រឡំ
 ដោយបីតិវ្តិកៈ ដែលច្រឡំដោយសុខក្តី ប្រារព្ធ នូវខន្ធនោះ ទើប
 កើតឡើង ទិដ្ឋិ ក៏កើតឡើង ខន្ធទាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយបីតិវ្តិកៈ
 ដែលច្រឡំដោយសុខក្តី ប្រារព្ធ នូវខន្ធទាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយ
 ឧបេក្ខា ទើបកើតឡើង ។

(៤៩៥) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិវ្តិកៈ ធម៌ ដែលច្រឡំដោយ
 សុខក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិវ្តិកៈ . . . ធម៌ ដែល
 ច្រឡំដោយសុខ . . . ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា
 ដោយភារម្មណបច្ច័យ គឺ (បុគ្គល) ឲ្យទាន សមាទានសីល ធ្វើឧបា-
 សមកម្ម ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយបីតិវ្តិកៈ ដែលច្រឡំដោយសុខផង

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថកប្បដ្ឋានំ

បីតិសហគតេ ច សុខសហគតេ ច ខន្ធ ឧបេក្ខាស-
 ហគតេន ចិត្តេន អនិច្ចតោ មុត្តតោ អនត្តតោ វិ-
 បស្សតិ អស្សានេតិ អភិនន្តតិ តំ ការត្ថ ឧបេក្ខាស-
 ហគតោ ភតោ ឧប្បជ្ឈតិ ជំន្នំ ... វិចិត្តិញ្ញា ... ឧទ្ធចំ
 ឧប្បជ្ឈតិ ចេតោបរិយញ្ញាណោ បីតិសហគតសុខស-
 ហគតចិត្តសមន្តិស្ស ចិត្តំ ជាតាតិ បីតិសហគតា ច
 សុខសហគតា ច ខន្ធ ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស មុត្ត-
 តិភសាធិស្សតិញ្ញាណស្ស យថា កម្មបកញ្ញាណស្ស
 អនាគតំសញ្ញាណស្ស ការជ្ឈនាយ អាម្ពរណប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ បីតិសហគតេ ច សុខសហគតេ
 ច ខន្ធ ការត្ថ ឧបេក្ខាសហគតា ខន្ធ ឧប្បជ្ឈតិ ។

[២៧៦] បីតិសហគតោ ច សុខសហគតោ ច
 ធម្មា បីតិសហគតស្ស ច សុខសហគតស្ស ច
 ធម្មស្ស អាម្ពរណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សន្និទ្ធិតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បជ្ឈាន

ឃើញច្បាស់ នូវខន្ធទាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ដែលច្រឡំ
ដោយសុខផង ថាមិនឡើង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ដោយចិត្ត
ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ដែលច្រឡំ
ដោយឧបេក្ខា ប្រារព្ធ នូវខន្ធនោះ ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ . . . វិចិ-
ក៏ថា . . . ឧទ្ធច្ចៈ ក៏កើតឡើង ដឹងនូវចិត្ត របស់បុគ្គល អ្នកប្រកប
ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយបីតិ និងច្រឡំដោយសុខ ដោយចេតោបរិ-
យញ្ញាណ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ដែលច្រឡំដោយ
សុខផង ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា នូវចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វនិ-
វាសានុស្សតិញ្ញាណ យថាកម្មបគញ្ញាណ និងអនាគតសញ្ញាណ ដោយ
ការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ប្រារព្ធ នូវ
ខន្ធទាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ដែលច្រឡំដោយសុខផង
ទើបកើតឡើង ។

(៤៩៦) រមិ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្តី ធមិ ដែលច្រឡំដោយ
សុខក្តី ជាបច្ច័យ នៃធមិ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ធមិ ដែលច្រឡំ
ដោយសុខផង ដោយការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។

បីតិគ្គិកេ បញ្ញាវារោ

[៤៩៧] បីតិសហគតោ ធម្មោ បីតិសហគតស្ស
 ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ
 សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ បីតិសហគ-
 តេន ចិត្តេន ធានំ ធនា សីលំ សមាធិយិត្តា ឧបោ-
 សដកម្មំ កត្វា បីតិសហគតេន ចិត្តេន តំ កុំ
 កត្វា បច្ចវេក្ខតិ បីតិសហគតា ឈាថា វុដ្ឋហិត្តា
 មត្តា វុដ្ឋហិត្តា ដលា វុដ្ឋហិត្តា បីតិសហគតេន
 ចិត្តេន តំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ បីតិសហគតេ ខន្ធ
 បីតិសហគតេន ចិត្តេន កុំ កត្វា អស្សាទេវិ អភិ-
 នន្នតិ តំ កុំ កត្វា បីតិសហគតោ វារោ ឧប្បជ្ជតិ
 ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។ សហជាតាធិបតិ បីតិសហគតា-
 ធិបតិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ អធិបតិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[៤៩៨] បីតិសហគតោ ធម្មោ សុខសហគតស្ស
 ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ
 សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ បីតិសហគតេន
 ។ បេ ។ សហជាតាធិបតិ បីតិសហគតាធិបតិ សម្ប-
 យុត្តកានំ សុខសហគតានំ ខន្ធានំ អធិបតិប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ។

បីតិវ្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

(៤៩៧) ធម៌ ដែលប្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
ប្រឡំដោយបីតិ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណាធិបតិ និង
សហជាតាធិបតិ ។ ការម្មណាធិបតិ គឺ (បុគ្គល) ឲ្យទាន សមាទាន
សីល ធ្វើឧបោសថកម្ម ដោយចិត្ត ដែលប្រឡំដោយបីតិ ហើយធ្វើ
ខ្សែកុសលនោះ ឲ្យជាទីគោរព ដោយចិត្ត ដែលប្រឡំដោយបីតិ ហើយ
ពិចារណា ចេញអំពីឈាន ដែលប្រឡំដោយបីតិ ចេញអំពីមគ្គ ចេញ
អំពីផល ធ្វើខ្សែកុសលនោះ ឲ្យជាទីគោរព ដោយចិត្ត ដែលប្រឡំ
ដោយបីតិ ហើយពិចារណា ធ្វើខ្សែខន្ធចាំងឡាយ ដែលប្រឡំដោយបីតិ
ឲ្យជាទីគោរព ដោយចិត្ត ដែលប្រឡំដោយបីតិ ហើយត្រេកអរ រីករាយ
រាគៈ ដែលប្រឡំដោយបីតិ ធ្វើខ្សែខន្ធនោះ ឲ្យជាទីគោរព ទើបកើតឡើង
ទិដ្ឋិ ក៏កើតឡើង ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិធម៌ ដែលប្រឡំ
ដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

(៤៩៨) ធម៌ ដែលប្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
ប្រឡំដោយសុខ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណាធិបតិ និង
សហជាតាធិបតិ ។ ការម្មណាធិបតិ គឺ (ដោយចិត្ត) ដែលប្រឡំ
ដោយបីតិ ។ បេ ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិធម៌ ដែលប្រឡំដោយ
បីតិ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដែលប្រឡំដោយសុខ ដោយ
អធិបតិប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[៤៩៩] បីតិសហគតោ ធម្មោ ឧបេក្ខាសហគ-
តស្ស ធម្មស្ស អធិបតីប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្ម-
ណាធិបតី បីតិសហគតេន ចិត្តេន ឆានំ ទត្វា
ឧបេក្ខាសហគតេន ចិត្តេន ។ សង្ខតំ ។

[៥០០] បីតិសហគតោ ធម្មោ បីតិសហគតស្ស
ច សុខសហគតស្ស ច ធម្មស្ស អធិបតីប្បច្ចយេន
បច្ចយោ អារម្មណាធិបតី សហជាតាធិបតី ។ អា-
រម្មណាធិបតី បីតិសហគតេន ។ បេ ។ សហជាតា-
ធិបតី បីតិសហគតាធិបតី សម្មយុត្តកានំ បីតិស-
ហគតានត្វា សុខសហគតានត្វា ខន្ធានំ អធិបតីប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។

[៥០១] សុខសហគតោ ធម្មោ សុខសហគតស្ស
ធម្មស្ស អធិបតីប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតី
សហជាតាធិបតី ។ អារម្មណាធិបតី សុខសហគតេន
។ បេ ។ សង្ខតំ ។ សហជាតាធិបតី សុខសហគតា-
ធិបតី សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ អធិបតីប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៤៩៩) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណាធិបតិ គឺ
(បុគ្គល) ឲ្យទាន ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយបីតិ ដោយចិត្ត ដែល
ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

(៥០០) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
ច្រឡំដោយបីតិផង ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ
បានដល់ការម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ ការម្មណាធិបតិ គឺ
(ដោយចិត្ត) ដែលច្រឡំដោយបីតិ ។ បេ ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ អធិ-
បតិធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដែល
ច្រឡំដោយបីតិផង ដែលច្រឡំដោយសុខផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

(៥០១) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
ច្រឡំដោយសុខ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណាធិបតិ និង
សហជាតាធិបតិ ។ ការម្មណាធិបតិ គឺ (ដោយចិត្ត) ដែលច្រឡំដោយ
សុខ ។ បេ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិ-
ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយ
អធិបតិប្បច្ច័យ ។

ប៊ីតិគ្គិកេ បញ្ញាវិហារ

[៥០២] សុខសហគតោ ធម្មោ បីតិសហគតស្ស
 ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ
 សហជាតាធិបតិ ។ សង្ខតំ ។ សហជាតាធិបតិ
 សុខសហគតាធិបតិ សម្បយុត្តកានំ បីតិសហគតានំ
 ខន្ធានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០៣] សុខសហគតោ ធម្មោ ឧបេក្ខាសហ-
 គតស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្ម-
 ណាធិបតិ ។ សង្ខតំ ។

[៥០៤] សុខសហគតោ ធម្មោ បីតិសហគតស្ស
 ច សុខសហគតស្ស ច ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ សង្ខតំ ។
 សហជាតាធិបតិ សុខសហគតាធិបតិ សម្បយុត្ត-
 កានំ បីតិសហគតានញ្ច សុខសហគតានញ្ច ខន្ធានំ
 អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០៥] ឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ ឧបេក្ខា-
 សហគតស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ សង្ខតំ ។ សហ-
 ជាតាធិបតិ ឧបេក្ខាសហគតាធិបតិ សម្បយុត្តកានំ
 ខន្ធានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

បីតិក្កិកៈ បញ្ញាវិរៈ

(៥០២) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ សហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិ-ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

(៥០៣) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណាធិបតិ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

(៥០៤) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ សហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ដែលច្រឡំដោយសុខផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

(៥០៥) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ សហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិធម៌ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[៥០៦] ឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ បីតិសហ-
 កតស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អា-
 រម្មណាធិបតិ ។ សង្ខតំ ។ ឧបេក្ខាសហគតោ
 ធម្មោ សុខសហកតស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ ។ សង្ខតំ ។

[៥០៧] ឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ បីតិសហ-
 កតស្ស ច សុខសហកតស្ស ច ធម្មស្ស អធិបតិ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ ។ សង្ខតំ ។

[៥០៨] បីតិសហគតោ ច សុខសហគតោ ច
 ធម្មោ បីតិសហកតស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ បេ ។
 សហជាតាធិបតិ បីតិសហគតោ ច សុខសហគតោ
 ច អធិបតិ សម្បយុត្តកានំ បីតិសហគតានំ ខន្ធានំ
 អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០៩] បីតិសហគតោ ច សុខសហគតោ ច
 ធម្មោ សុខសហកតស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ សង្ខតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៥០៦) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
ច្រឡំដោយបីតិ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់ការម្សណាធិបតិ ។
សេចក្តីបំប្រញ ។ ធម៌ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលច្រឡំដោយសុខ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់ការម្សណាធិបតិ ។
សេចក្តីបំប្រញ ។

(៥០៧) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខផង ដោយអធិ-
បតិប្បច្ច័យ បានដល់ការម្សណាធិបតិ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

(៥០៨) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្តី ធម៌ ដែលច្រឡំដោយ
សុខក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ
បានដល់ការម្សណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ បេ ។ ឯសហជាតា-
ធិបតិ គឺ អធិបតិធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្តី ដែលច្រឡំដោយសុខក្តី
ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ដោយអធិប-
តិប្បច្ច័យ ។

(៥០៩) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្តី ធម៌ ដែលច្រឡំដោយ
សុខក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ
បានដល់ការម្សណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

បីតិគ្គិកេ បញ្ញាវិព

សហជាតាធិបតី បីតិសហគតា ច សុខសហគតា
 ច អធិបតី សម្បយុត្តកានំ សុខសហគតានំ ខន្ធានំ
 អធិបតីប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០០] បីតិសហគតោ ច សុខសហគតោ
 ច ធម្មា ឱបេក្ខាសហគតស្ស ធម្មស្ស អធិបតីប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតី ។ សង្ខតំ ។

[៥០១] បីតិសហគតោ ច សុខសហគតោ ច
 ធម្មា បីតិសហគតស្ស ច សុខសហគតស្ស ច
 ធម្មស្ស អធិបតីប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិ-
 បតី សហជាតាធិបតី ។ អារម្មណាធិបតី ។ បេ ។
 សហជាតាធិបតី បីតិសហគតា ច សុខសហគតា ច
 អធិបតី សម្បយុត្តកានំ បីតិសហគតានញ្ច សុខ-
 សហគតានញ្ច ខន្ធានំ អធិបតីប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[៥០២] បីតិសហគតោ ធម្មា បីតិសហគតស្ស
 ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា

បីតិវ្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

ឯសហជាតាធិបតី គឺ អធិបតីធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្ខុ ច្រឡំ
ដោយសុខក្ខី ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដែលច្រឡំដោយសុខ
ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ ។

[៥១០] ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្ខុ ធម៌ ដែលច្រឡំដោយ
សុខក្ខី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ
បានដល់អារម្មណាធិបតី ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

[៥១១] ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្ខុ ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខក្ខី
ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ធម៌ ដែលច្រឡំដោយ
សុខផង ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតី និងសហជា-
តាធិបតី ។ អារម្មណាធិបតី ។ បេ ។ សហជាតាធិបតី គឺ អធិ-
បតីធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្ខុ អធិបតីធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខក្ខី
ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ដែលច្រឡំ
ដោយសុខផង ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ ។

[៥១២] ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ដែល
ច្រឡំដោយបីតិ ដោយអនន្តប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធាវិជ្ជាយ មុន ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមគ្គិកប្បដ្ឋានំ

បីតិសហគតា ខន្ធា បច្ឆិមាធំ បច្ឆិមាធំ បីតិសហ-
 គតាធំ ខន្ធាធំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ បីតិ-
 សហគតំ អនុលោមំ តោត្រកុស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ ឥតិទា តារាណេន សព្វេសំ បទានំ
 បច្ចយោតិ ធិបេតតំ ។ អនុលោមំ វេទានស្ស
 តោត្រកុ មគ្គស្ស វេទានំ មគ្គស្ស មត្តោ ផលស្ស
 ផលំ ផលស្ស អនុលោមំ បីតិសហគតាយ ផល-
 សមាបត្តិយា អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២០៣) បីតិសហគតោ ធម្មោ សុខសហគ-
 តស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា
 បុរិមា បីតិសហគតា ខន្ធា បច្ឆិមាធំ បច្ឆិមាធំ
 សុខសហគតាធំ ខន្ធាធំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បីតិសហគតំ អនុលោមំ សុខសហគតស្ស តោត្រ-
 កុស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ បីតិសហគតំ អនុ-
 លោមំ សុខសហគតស្ស វេទានស្ស ។ សង្ខតំ ។
 បីតិសហគតំ អនុលោមំ សុខសហគតាយ ផល-
 សមាបត្តិយា អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថកប្បដ្ឋាន

ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធចាំងឡាយ ក្រោយៗ ដែល
 ច្រឡំដោយបីតិ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ អនុលោម ដែលច្រឡំដោយបីតិ
 ជាបច្ច័យ នៃគោត្រកូ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។ បណ្ឌិត គប្បី
 សំដែងថា ជាបច្ច័យ នៃបទចាំងអស់ ដោយហេតុនេះចុះ ។ អនុលោម
 (ជាបច្ច័យ) នៃរោទានៈ គោត្រកូ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ រោទានៈ (ជាបច្ច័យ)
 នៃមគ្គ មគ្គ (ជាបច្ច័យ) នៃផល ផល (ជាបច្ច័យ) នៃផល អនុលោម
 ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

[៥១៣] ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
 ច្រឡំដោយសុខ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធចាំងឡាយ មុន ។
 ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធចាំងឡាយ ក្រោយៗ ដែល
 ច្រឡំដោយសុខ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ អនុលោម ដែលច្រឡំដោយបីតិ
 ជាបច្ច័យ នៃគោត្រកូ ដែលច្រឡំដោយសុខ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ
 អនុលោម ដែលច្រឡំដោយបីតិ (ជាបច្ច័យ) នៃរោទានៈ ដែលច្រឡំ
 ដោយសុខ ។ សេចក្តីបំប្រុង ។ អនុលោម ដែលច្រឡំដោយបីតិ
 ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដែលច្រឡំដោយសុខ ដោយអនន្តរ-
 ប្បច្ច័យ ។

បីតិគ្គិកេ បញ្ញាវារោ

[៥០៤] បីតិសហគតោ ធម្មោ ឧបេក្ខាសហគ-
 តស្ស ធម្មស្ស អនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ចយោ បីតិសហ-
 គតំ ចុតិចិត្តំ ឧបេក្ខាសហគតស្ស ឧបបតិចិត្តស្ស
 អនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ចយោ បីតិសហគតំ កវដ្តំ អា-
 វដ្ឋនាយ អនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ចយោ បីតិសហគតា
 វិហាកមនោវិញ្ញាណធាតុ កិរិយាមនោវិញ្ញាណធាតុ-
 យា អនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ចយោ បីតិសហគតំ កវដ្តំ
 ឧបេក្ខាសហគតស្ស កវដ្តស្ស អនន្តរវ្យច្ចយេន
 បច្ចយោ បីតិសហគតំ កុសលាកុសលំ ឧបេក្ខា-
 សហគតស្ស វុដ្ឋានស្ស កិរិយំ វុដ្ឋានស្ស ផលំ វុដ្ឋា-
 នស្ស អនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០៥] បីតិសហគតោ ធម្មោ បីតិសហគតស្ស
 ច សុខសហគតស្ស ច ធម្មស្ស អនន្តរវ្យច្ចយេន
 បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា បីតិសហគតា ខន្ធា បច្ឆិ-
 មាទំ បច្ឆិមាទំ បីតិសហគតានញ្ច សុខសហគតា-
 នញ្ច ខន្ធាទំ អនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ចយោ បីតិសហគតំ
 អនុលោមំ បីតិសហគតស្ស ច សុខសហគតស្ស
 ច កោត្រកុស្តំ អនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ចយោ ។

បីតិក្កិកៈ បញ្ញាវារៈ

(៥១៤) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ចុតិចិត្ត ដែលច្រឡំ
ដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃឧបចតិចិត្ត ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ដោយ
អនន្តរប្បច្ច័យ កវង្គៈ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃអារដ្ឋានៈ
ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ វិបាកមនោវិញ្ញាណធាតុ ដែលច្រឡំដោយបីតិ
ជាបច្ច័យ នៃកិរិយាមនោវិញ្ញាណធាតុ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ កវង្គៈ
ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃកវង្គៈ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា
ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ កុសលនិងអកុសល ដែលច្រឡំដោយបីតិ
(ជាបច្ច័យ) នៃវដ្តានៈ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា កិរិយា (ជាបច្ច័យ)
នៃវដ្តានៈ ផល (ជាបច្ច័យ) នៃវដ្តានៈ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

(៥១៥) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលច្រឡំ
ដោយបីតិផង ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ
ខន្ធាង្គិឡាយ មុនៗ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធាង្គិឡាយ
ក្រោយ ។ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ច្រឡំដោយសុខផង ដោយ
អនន្តរប្បច្ច័យ អនុលោម ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃគោត្រព្យ
ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ច្រឡំដោយសុខផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

សង្ខតំ ។ បីតិសហគតំ អនុលោមំ បីតិសហគតាយ
 ច សុខសហគតាយ ច ផលសមាបត្តិយា អនន្ត-
 វប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០៦] សុខសហគតោ ធម្មោ សុខសហគ-
 តស្ស ធម្មស្ស អនន្តវប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា
 បុរិមា សុខសហគតា ខន្ធា បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ
 សុខសហគតានំ ខន្ធានំ អនន្តវប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សុខសហគតំ អនុលោមំ សុខសហគតស្ស កោត្រ-
 កុស្ស អនន្តវប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សង្ខតំ ។
 សុខសហគតំ អនុលោមំ សុខសហគតាយ ផលស-
 មាបត្តិយា អនន្តវប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០៧] សុខសហគតោ ធម្មោ បីតិសហគតស្ស
 ធម្មស្ស អនន្តវប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា
 សុខសហគតា ខន្ធា បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ បីតិសហ-
 គតានំ ខន្ធានំ ។ សង្ខតំ ។ សុខសហគតំ អនុ-
 លោមំ បីតិសហគតាយ ផលសមាបត្តិយា អនន្ត-
 វប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

សេចក្តីបំប្រញ ។ អនុលោម ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃ
ផលសមាបត្តិ ដែលច្រឡំដោយបីតិធន ច្រឡំដោយសុខធន ដោយ
អនន្តរាប្បច្ច័យ ។

(៥១៦) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
ច្រឡំដោយសុខ ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធាន័ឡាយ មុន ។
ដែលច្រឡំដោយសុខ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធាន័ឡាយ ក្រោយ ។ ដែល
ច្រឡំដោយសុខ ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ អនុលោម ដែលច្រឡំដោយ
សុខ ជាបច្ច័យ នៃគោត្រកូ ដែលច្រឡំដោយសុខ ដោយអនន្ត-
រាប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ អនុលោម ដែលច្រឡំដោយសុខ
ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដែលច្រឡំដោយសុខ ដោយអនន្ត-
រាប្បច្ច័យ ។

(៥១៧) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
ច្រឡំដោយបីតិ ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធាន័ឡាយ មុន ។ ដែល
ច្រឡំដោយសុខ (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធាន័ឡាយ ក្រោយ ។ ដែលច្រឡំ
ដោយបីតិ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ អនុលោម ដែលច្រឡំដោយសុខ
ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ ។

បីតិវគ្គកេ បញ្ញាវិហារ

[២៧៦] សុខសហគតោ ធម្មោ ឧបេក្ខាសហគ-
 តស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ សុខសហ-
 គតំ ចុតិចិត្តំ ឧបេក្ខាសហគតស្ស ឧបបត្តិចិត្តស្ស
 អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ សុខសហគតំ កវដ្តំ អារដ្ឋ-
 ងាយ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ សុខសហគតំ
 កាយវិញ្ញាណំ វិចាកមនោធាតុយា អនន្តរប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ សុខសហគតា វិចាកមនោវិញ្ញាណធាតុ ក-
 រិយាមនោវិញ្ញាណធាតុយា អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សុខសហគតំ កវដ្តំ ឧបេក្ខាសហគតស្ស កវដ្តស្ស
 អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ សុខសហគតំ កុសលា-
 កុសលំ ឧបេក្ខាសហគតស្ស វុដ្ឋានស្ស កំរិយំ
 វុដ្ឋានស្ស ផលំ វុដ្ឋានស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៧៧] សុខសហគតោ ធម្មោ បីតិសហគ-
 តស្ស ច សុខសហគតស្ស ច ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា សុខសហគតា ខន្ធា
 បច្ឆិមាធំ បច្ឆិមាធំ បីតិសហគតានញ្ច សុខសហគ-
 តានញ្ច ខន្ធាធំ ។ សង្ខតំ ។ សុខសហគតំ អនុ-
 លោមំ បីតិសហគតាយ ច សុខសហគតាយ ច
 ផលសមាបត្តិយា អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

បីតិក្កិកៈ បញ្ញាភិរៈ

[៥១៨] ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
 ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ គឺ ចុតិចិត្ត ដែលច្រឡំដោយ
 សុខ ជាបច្ច័យ នៃឧបេក្ខាចិត្ត ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ដោយអនន្ត-
 រាប្បច្ច័យ កវ្លៈ ដែលច្រឡំដោយសុខ ជាបច្ច័យ នៃអាវជ្ជនៈ ដោយ
 អនន្តរាប្បច្ច័យ កាយវិញ្ញាណ ដែលច្រឡំដោយសុខ ជាបច្ច័យ នៃ
 វិបាកមនោធាតុ ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ វិបាកមនោវិញ្ញាណធាតុ ដែល
 ច្រឡំដោយសុខ ជាបច្ច័យ នៃភិរិយាមនោវិញ្ញាណធាតុ ដោយ
 អនន្តរាប្បច្ច័យ កវ្លៈ ដែលច្រឡំដោយសុខ ជាបច្ច័យ នៃកវ្លៈ ដែល
 ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ កុសលនិងអកុសល ដែល
 ច្រឡំដោយសុខ (ជាបច្ច័យ) នៃវដ្តានៈ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា
 ភិរិយា (ជាបច្ច័យ) នៃវដ្តានៈ ផល ជាបច្ច័យ នៃវដ្តានៈ ដោយ
 អនន្តរាប្បច្ច័យ ។

[៥១៩] ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
 ច្រឡំដោយបីតិផល ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខផល ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ
 គឺ ខន្ធាវ្យាប័យ មុន ។ ដែលច្រឡំដោយសុខ (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ
 ច្រឡំដោយបីតិផល ច្រឡំដោយសុខផល ។
 សេចក្តីបំប្រួញ ។ អនុលោម ដែលច្រឡំដោយសុខ ជាបច្ច័យ នៃ
 ផលសមាបត្តិ ដែលច្រឡំដោយបីតិផល ច្រឡំដោយសុខផល ដោយ
 អនន្តរាប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[៥២០] ឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ ឧបេក្ខា-
 សហគតស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អាវជ្ជោ បញ្ចន្ធិំ វិញ្ញាណានំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ បុរិមា បុរិមា ឧបេក្ខាសហគតា ខន្ធា បច្ឆិមានំ
 បច្ឆិមានំ ឧបេក្ខាសហគតានំ ខន្ធានំ ។ សង្ខតំ ។
 ឧបេក្ខាសហគតំ អនុលោមំ ឧបេក្ខាសហគតាយ
 ផលសមាបត្តិយា និរោធា វុដ្ឋហន្តស្ស នេវសញ្ញា-
 នាសញ្ញាយតនំ ឧបេក្ខាសហគតាយ ផលសមា-
 បត្តិយា អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥២១] ឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ បីតិសហ-
 គតស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបេ-
 ក្ខាសហគតំ ចុតិច្ចតំ បីតិសហគតស្ស ឧបបត្តិ-
 ច្ចត្តស្ស អាវជ្ជោ បីតិសហគតានំ ខន្ធានំ វិចាក-
 មនោធាតុ បីតិសហគតាយ វិចាកមនោវិញ្ញាណា-
 ធាតុយា ឧបេក្ខាសហគតំ កវដ្តំ បីតិសហគតស្ស
 កវដ្តស្ស ឧបេក្ខាសហគតំ កុសលាកុសលំ បីតិ-
 សហគតស្ស វុដ្ឋានស្ស កិរិយំ វុដ្ឋានស្ស ផលំ វុដ្ឋា-
 នស្ស និរោធា វុដ្ឋហន្តស្ស នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បវដ្ឋាន

[៥២០] ធម៌ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ភាវជ្ឈនៈ ជាបច្ច័យ
 នៃបញ្ចវិញ្ញាណ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ខន្ធចាំន់ឡាយ មុន ។ ដែល
 ច្រឡំដោយឧបេក្ខា (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធចាំន់ឡាយ ក្រោយ ។ ដែលច្រឡំ
 ដោយឧបេក្ខា ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។ អនុលោម ដែលច្រឡំដោយ
 ឧបេក្ខា (ជាបច្ច័យ) នៃផលសមាបត្តិ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា នៅ-
 សញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ របស់បុគ្គល កាលចេញ អំពីនិរោធន៍ ជាបច្ច័យ
 នៃផលសមាបត្តិ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

[៥២១] ធម៌ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
 ច្រឡំដោយបីតិ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ចុតិចិត្ត ដែលច្រឡំដោយ
 ឧបេក្ខា (ជាបច្ច័យ) នៃឧបបត្តិចិត្ត ដែលច្រឡំដោយបីតិ ភាវជ្ឈនៈ
 (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធចាំន់ឡាយ ដែលច្រឡំដោយបីតិ វិបាកមនោធាតុ
 (ជាបច្ច័យ) នៃវិបាកមនោវិញ្ញាណធាតុ ដែលច្រឡំដោយបីតិ កវ្លៈ
 ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា (ជាបច្ច័យ) នៃកវ្លៈ ដែលច្រឡំដោយបីតិ
 កុសលនិងអកុសល ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា (ជាបច្ច័យ) នៃវដ្តនៈ
 ដែលច្រឡំដោយបីតិ ភិរិយា (ជាបច្ច័យ) នៃវដ្តនៈ ផល (ជាបច្ច័យ)
 នៃវដ្តនៈ នៅសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ របស់បុគ្គល កាលចេញអំពីនិរោធន៍

បីតិគ្គិកេ បញ្ញាវិហារោ

បីតិសហគតាយ ផលសមាបត្តិយា អនន្តរវ្យច្ឆយេន
បច្ឆយោ ។

(៥២២) ឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ សុខស-
ហគតស្ស ធម្មស្ស . . . បីតិសហគតស្ស ច សុខ-
សហគតស្ស ច ធម្មស្ស អនន្តរវ្យច្ឆយេន បច្ឆយោ ។
តានិយេវ ច កមនានិ និយាមេតព្វានិ ។

(៥២៣) បីតិសហគតោ ច សុខសហគតោ ច
ធម្មោ បីតិសហគតស្ស ធម្មស្ស . . . សុខសហគ-
តស្ស ធម្មស្ស . . . ឧបេក្ខាសហគតស្ស ធម្មស្ស
អនន្តរវ្យច្ឆយេន បច្ឆយោ បីតិសហគតញ្ច សុខស-
ហគតញ្ច ត្មតិច័ត្តំ ឧបេក្ខាសហគតស្ស ឧបបត្តិ-
ច័ត្តស្ស បីតិសហគតញ្ច សុខសហគតញ្ច កវដ្តំ
វាវដ្តនាយ បីតិសហគតា ច សុខសហគតា ច
វិចាកមនោវិញ្ញាណាតុ កិរិយាមនោវិញ្ញាណាតុ-
យា បីតិសហគតញ្ច សុខសហគតញ្ច កវដ្តំ ឧ-
បេក្ខាសហគតស្ស កវដ្តស្ស បីតិសហគតញ្ច សុខ-
សហគតញ្ច កុសលាកុសលំ ឧបេក្ខាសហគតស្ស
វុដ្ឋានស្ស កិរិយំ វុដ្ឋានស្ស ផលំ វុដ្ឋានស្ស អនន្ត-
រវ្យច្ឆយេន បច្ឆយោ ។

បីតិគ្គិកៈ បញ្ញាវិវាទៈ

ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ដោយអនន្ត-
រាជ្យច័យ ។

[៥២២] ធម៌ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌
ដែលច្រឡំដោយសុខ ... ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលច្រឡំដោយ
បីតិផង ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខផង ដោយអនន្តរាជ្យច័យ ។
ឯដំណើរទាំងនោះ បណ្ឌិត គប្បីកំណត់ចុះ ។

[៥២៣] ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្តី ធម៌ ដែលច្រឡំដោយ
សុខក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ... នៃធម៌ ដែល
ច្រឡំដោយសុខ ... ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា
ដោយអនន្តរាជ្យច័យ គឺ ចុតិចិត្ត ដែលច្រឡំដោយបីតិក្តី ច្រឡំដោយ
សុខក្តី ជាបច្ច័យ នៃឧបបត្តិចិត្ត ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា កវង្គៈ
ដែលច្រឡំដោយបីតិក្តី ច្រឡំដោយសុខក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃការដួនៈ
វិបាកមនោវិញ្ញាណធាតុ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្តី ច្រឡំដោយសុខក្តី
(ជាបច្ច័យ) នៃភិរិយាមនោវិញ្ញាណធាតុ កវង្គៈ ដែលច្រឡំដោយបីតិ
ក្តី ច្រឡំដោយសុខក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃកវង្គៈ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា
កុសលនិងអកុសល ដែលច្រឡំដោយបីតិក្តី ច្រឡំដោយសុខក្តី (ជា
បច្ច័យ) នៃវដ្តានៈ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ភិរិយា (ជាបច្ច័យ) នៃ
វដ្តានៈ ផល ជាបច្ច័យ នៃវដ្តានៈ ដោយអនន្តរាជ្យច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[៥២៤] បីតិសហគតោ ច សុខសហគតោ ច
 ធម្មា បីតិសហគតស្ស ច សុខសហគតស្ស ច
 ធម្មស្ស អនន្តរវ្យច្ឆយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា
 បីតិសហគតា ច សុខសហគតា ច ខន្ធា បច្ឆិមា
 បច្ឆិមា បីតិសហគតានញ្ច សុខសហគតានញ្ច
 ខន្ធានំ ។ សង្ខតំ ។ បីតិសហគតញ្ច សុខសហ-
 គតញ្ច អនុលោមំ បីតិសហគតាយ ច សុខស-
 ហគតាយ ច ជលសមាបត្តិយា អនន្តរវ្យច្ឆយេន
 បច្ចយោ ។

[៥២៥] បីតិសហគតោ ធម្មា បីតិសហគ-
 តស្ស ធម្មស្ស សមនន្តរវ្យច្ឆយេន បច្ចយោ ។
 អនន្តរវ្យច្ឆយសទិសំ ។

[៥២៦] បីតិសហគតោ ធម្មា បីតិសហគ-
 តស្ស ធម្មស្ស សហជាតវ្យច្ឆយេន បច្ចយោ បីតិ-
 សហគតោ ឯកោ ខន្ធា តិណ្ណាន្តំ ខន្ធានំ សហ-
 ជាតវ្យច្ឆយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ទ្ធិន្តំ ខន្ធានំ
 សហជាតវ្យច្ឆយេន បច្ចយោ ។ បដិច្ចសទិសំ ។
 សហជាតេ ទស បញ្ញា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៥២៤) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្ខី ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខ
 ក្ខី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ធម៌ ដែលច្រឡំដោយ
 សុខផង ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធចាំងឡាយ មុន ។ ដែល
 ច្រឡំដោយបីតិក្ខី ច្រឡំដោយសុខក្ខី (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធចាំងឡាយ
 ក្រោយ ។ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ច្រឡំដោយសុខផង ។ សេច-
 ក្ដីបំប្រញ ។ អនុលោម ដែលច្រឡំដោយបីតិក្ខី ច្រឡំដោយសុខក្ខី
 ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ច្រឡំដោយសុខ
 ផង ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ ។

(៥២៥) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
 ច្រឡំដោយបីតិ ដោយសមនន្តរាប្បច្ច័យ ។ ប្រហែលគ្នានឹងអនន្ត-
 រាប្បច្ច័យដែរ ។

(៥២៦) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
 ច្រឡំដោយបីតិ ដោយសហជាតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែលច្រឡំ
 ដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយសហជាតិប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជា
 បច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ដោយសហជាតិប្បច្ច័យ ។ ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈ
 ដែរ ។ បញ្ញា ១០ ក្នុងសហជាតិប្បច្ច័យ ។

បីតិគ្គិកេ បញ្ញាវិហារ

(២២៧) បីតិសហគតោ ធម្មោ បីតិសហគតស្ស
ធម្មស្ស អញ្ញាមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ និស្សយប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។ ទស បញ្ញា កាតព្វា ។

(២២៨) បីតិសហគតោ ធម្មោ បីតិសហគតស្ស
ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាមុល្យ-
បនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកក្ខបនិស្សយោ ។
បកក្ខបនិស្សយោ បីតិសហគតំ សុទ្ធំ ឧបនិស្សយ
បីតិសហគតេន ចិត្តេន ទានំ ទេតិ សីលំ សមាទិ-
យតិ ឧបោសថកម្មំ ករោតិ បីតិសហគតំ ឈានំ
ឧប្បាទេតិ វិបស្សនំ ... មគ្គំ ... សមាបត្តិ ឧប្បា-
ទេតិ មាទំ ជម្រុតិ ទិដ្ឋិ កល្យាណំ បីតិសហគតំ
សីលំ ... សុតំ ... ចាតំ ... បញ្ញំ ឧបនិ-
ស្សយ បីតិសហគតេន ចិត្តេន ទានំ ទេតិ សីលំ
សមាទិយតិ មាទំ ជម្រុតិ ទិដ្ឋិ កល្យាណំ បីតិ-
សហគតំ រាតំ ... មោហំ មាទំ ទិដ្ឋិ ... បត្តនំ
ឧបនិស្សយ បីតិសហគតេន ចិត្តេន ទានំ ទេតិ
សីលំ សមាទិយតិ ឧបោសថកម្មំ ករោតិ បីតិ-
សហគតំ ឈានំ ឧប្បាទេតិ សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ

បីតិវត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

(៥២៧) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយចិត្ត ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
ច្រឡំដោយចិត្ត ដោយអពាមកាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយនិស្សយ-
ប្បច្ច័យ ។ បញ្ញា ១០ យ៉ាង បណ្ឌិត គប្បីធ្វើផងចុះ ។

(៥២៨) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយចិត្ត ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
ច្រឡំដោយចិត្ត ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការម្សោយបនិស្ស័យ
អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ
(បុគ្គល) អាស្រ័យសទ្ធា ដែលច្រឡំដោយចិត្ត ហើយឲ្យទាន សមា-
ទានសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម ញ៉ាំងឈាន ដែលច្រឡំដោយចិត្ត ឲ្យ
កើតឡើង ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយចិត្ត ញ៉ាំងវិបស្សនា . . .
ញ៉ាំងមគ្គ . . . ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង ដំឡើងមានៈ
ប្រកាន់ទិដ្ឋិ (អាស្រ័យ)សីល ដែលច្រឡំដោយចិត្ត . . . សុតៈ . . .
ចាតៈ . . . អាស្រ័យបញ្ញា ហើយឲ្យទាន សមាទានសីល
ដំឡើងមានៈ ប្រកាន់ទិដ្ឋិ ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយចិត្ត
(អាស្រ័យ)កតៈ ដែលច្រឡំដោយចិត្ត . . . មោហៈ មានៈ ទិដ្ឋិ
. . . អាស្រ័យសេចក្តីប្រាថ្នា ហើយឲ្យទាន សមាទានសីល
ធ្វើឧបោសថកម្ម ញ៉ាំងឈាន ដែលច្រឡំដោយចិត្ត ឲ្យកើតឡើង
ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយចិត្ត

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

បីតិសហគតេន ចិត្តេន អនិច្ចំ អាទិយតិ មុសា
 កណាតិ បីសុណំ កណាតិ សុច្ចំ មលបតិ សុច្ចំ ធិដ្ឋតិ
 ធិល្លោមំ ហរតិ ឯកាតារិកំ ករោតិ បរិបន្តេ តិដ្ឋតិ
 បរទារំ កច្ចតិ តាមយាតំ ករោតិ ធិតមយាតំ ក-
 រោតិ បីតិសហគតា សុទ្ធា ... សីលំ សុតំ ចាតោ
 បញ្ញា រកោ មោហោ មាណោ ធិដ្ឋំ ... បត្តនា
 បីតិសហគតាយ សុទ្ធាយ សីលស្ស សុតស្ស
 ចាតស្ស បញ្ញាយ រកស្ស មោហស្ស មាណស្ស
 ធិដ្ឋិយា បត្តនាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥២៩) បីតិសហគតោ ធម្មោ សុខសហគ-
 តស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្មណ្ឌ្យបនិស្សយោ អនន្តរ្យបនិស្សយោ បកត្យប-
 និស្សយោ ។ បកត្យបនិស្សយោ បីតិសហគតំ
 សុច្ចំ ឧបនិស្សយ សុខសហគតេន ចិត្តេន ទានំ
 ទេតិ ។ បេ ។ សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ មាណំ ជេប្បតិ
 ធិដ្ឋំ កណ្តាតិ បីតិសហគតំ សីលំ ... សុតំ ចាតំ
 បញ្ញំ រកំ មោហំ មាណំ ធិដ្ឋំ ... បត្តនំ ឧប-
 និស្សយ សុខសហគតេន ចិត្តេន ទានំ ទេតិ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ និយាយពាក្យកុហក និយាយពាក្យញុះញង់
 និយាយពាក្យឥតប្រយោជន៍ កាត់ទី-ត លបឆក់យកទ្រព្យគេ ឬនាំយក
 ផ្ទះមួយ ឈរចាំស្ដាត់កណ្ដាលផ្លូវ គប់កប្រពន្ធបុគ្គលដទៃ សម្លាប់អ្នក
 ស្រុក សម្លាប់អ្នកនិគម ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយបីតិ សុត្វា
 ដែលច្រឡំដោយបីតិ . . . សីល សុតៈ ចាតៈ បញ្ញា ពតៈ
 មោហៈ មានៈ ទិដ្ឋិ . . . សេចក្ដីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យ នៃសុត្វា
 ដែលច្រឡំដោយបីតិ នៃសីល សុតៈ ចាតៈ បញ្ញា ពតៈ មោហៈ
 មានៈ ទិដ្ឋិ និងសេចក្ដីប្រាថ្នា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(៥២៩) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
 ច្រឡំដោយសុខ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការម្ស្នកបនិស្ស័យ
 អនន្តបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ (បុគ្គល)
 អាស្រ័យសុត្វា ដែលច្រឡំដោយបីតិ ហើយឲ្យបាន ដោយចិត្ត ដែល
 ច្រឡំដោយសុខ ។ បេ ។ ញ្ញាតិសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង ដំឡើងមានៈ
 ប្រកាន់ទិដ្ឋិ (អាស្រ័យ)សីល ដែលច្រឡំដោយបីតិ . . . សុតៈ
 ចាតៈ បញ្ញា ពតៈ មោហៈ មានៈ ទិដ្ឋិ . . . អាស្រ័យសេចក្ដី
 ប្រាថ្នា ហើយឲ្យបាន ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយសុខ ។ បេ ។

បីតិគ្គិកេ បញ្ញាវិព

សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ សុខសហគតេន ចិត្តេន អនិច្ចំ
 អាទិយតិ . . . និកមយាតំ កកោតិ បីតិសហគតា
 សទ្ធា . . . បត្តនា សុខសហគតាយ សទ្ធាយ
 បត្តនាយ សុខសហគតស្ស កាយវិញ្ញាណស្ស
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៣០] បីតិសហគតោ ឆម្មោ ឧបេក្ខាសហ-
 គតស្ស ឆម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្មណ្ឌបនិស្សយោ អនន្ត្របនិស្សយោ បកត្វប-
 និស្សយោ ។ បកត្វបនិស្សយោ បីតិសហគតំ សទ្ធិ
 ឧបនិស្សយ ឧបេក្ខាសហគតេន ចិត្តេន នាមំ
 ទេតិ . . . អភិញ្ញំ ឧប្បាទេតិ សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ
 . . . ទិដ្ឋិ កល្យាតិ បីតិសហគតំ សីលំ . . . បត្តនំ
 ឧបនិស្សយ ឧបេក្ខាសហគតេន ចិត្តេន នាមំ
 ទេតិ . . . និកមយាតំ កកោតិ បីតិសហគតា សទ្ធា
 . . . បត្តនា ឧបេក្ខាសហគតាយ សទ្ធាយ បត្ត-
 នាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

បីតិគ្គិកៈ បញ្ញាវារៈ

ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ ដោយចិត្ត
ដែលច្រឡំដោយសុខ . . . សម្លាប់អ្នកនិគម សទ្ធា ដែលច្រឡំ
ដោយបីតិ . . . សេចក្តីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា ដែលច្រឡំ
ដោយសុខ នៃសេចក្តីប្រាថ្នា និងកាយវិញ្ញាណ ដែលច្រឡំដោយសុខ
ដោយឧបនិស្សយបច្ច័យ ។

(៥៣០) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ដោយឧបនិស្សយបច្ច័យ បានដល់ការម្ស្បា-
បនិស្ស័យ អនន្តបនិស្ស័យ និងបកត្យបនិស្ស័យ ។ បកត្យបនិស្ស័យ
គឺ បុគ្គល អាស្រ័យសទ្ធា ដែលច្រឡំដោយបីតិ ហើយឲ្យទាន ដោយ
ចិត្ត ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា . . . ញ៉ាំងអភិញ្ញា ឲ្យកើតឡើង ញ៉ាំង
សមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង . . . ប្រការទំនៀង (អាស្រ័យ)សីល ដែលច្រឡំ
ដោយបីតិ . . . អាស្រ័យសេចក្តីប្រាថ្នា ហើយឲ្យទាន ដោយចិត្ត
ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា . . . សម្លាប់អ្នកនិគម សទ្ធា ដែលច្រ-
ឡំដោយបីតិ . . . សេចក្តីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា ដែលច្រឡំ
ដោយឧបេក្ខា និងសេចក្តីប្រាថ្នា ដោយឧបនិស្សយបច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ

[៥៣១] បីតិសហគតោ ធម្មោ បីតិសហគ-
 តតស្ស ច សុខសហគតតស្ស ច ធម្មស្ស ឧបនិស្ស-
 យេប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌបនិស្សយោ អនន្ត-
 រូបនិស្សយោ បកត្ថបនិស្សយោ ។ បកត្ថបនិស្ស-
 យោ បីតិសហគតំ សង្ខំ ឧបនិស្សយេ បីតិស-
 ហគតេន ច សុខសហគតេន ច ចិត្តេន នាមំ
 ទេតិ ... ធិដ្ឋំ កណ្ណាតិ បីតិសហគតំ សុខស-
 ហគតំ សីលំ ... បត្តនំ ឧបនិស្សយេ បីតិស-
 ហគតេន ច សុខសហគតេន ច ចិត្តេន នាមំ
 ទេតិ ... និកមយាតំ ករោតិ បីតិសហគតា
 សង្ខំ ... បត្តនា បីតិសហគតាយ ច សុខ-
 សហគតាយ ច សង្ខាយ បត្តនាយ ឧបនិស្ស-
 យេប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៣២] សុខសហគតោ ធម្មោ សុខសហ-
 គតតស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយេប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្មណ្ឌបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្ថ-
 បនិស្សយោ ។ បកត្ថបនិស្សយោ សុខសហគតំ
 សង្ខំ ឧបនិស្សយេ សុខសហគតេន ចិត្តេន នាមំ
 ទេតិ ... ធិដ្ឋំ កណ្ណាតិ សុខសហគតំ សីលំ ...

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៥៣១) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
 ច្រឡំដោយបីតិផង ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខផង ដោយឧបនិស្ស-
 យបច្ច័យ បានដល់ការម្សោយបនិស្ស័យ អនន្តបនិស្ស័យ និងបកត្ថប-
 និស្ស័យ ។ បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យនូវសត្វ ដែល
 ច្រឡំដោយបីតិ ហើយឲ្យទាន ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយបីតិផង
 ច្រឡំដោយសុខផង ... ប្រកាន់ទិដ្ឋិ នូវសីល ដែលច្រឡំដោយ
 បីតិ ច្រឡំដោយសុខ ... អាស្រ័យនូវសេចក្តីប្រាថ្នា ហើយឲ្យទាន
 ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ច្រឡំដោយសុខផង ...
 សម្រាប់អ្នកនិគម សត្វ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ... សេចក្តីប្រាថ្នា ជា
 បច្ច័យ នៃសត្វ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ច្រឡំដោយសុខផង នៃ
 សេចក្តីប្រាថ្នា ដោយឧបនិស្សយបច្ច័យ ។

(៥៣២) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
 ច្រឡំដោយសុខ ដោយឧបនិស្សយបច្ច័យ បានដល់ការម្សោយបនិស្ស័យ
 អនន្តបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ បុគ្គលអា-
 ស្រ័យនូវសត្វ ដែលច្រឡំដោយសុខ ហើយឲ្យទាន ដោយចិត្ត ដែល
 ច្រឡំដោយសុខ ... ប្រកាន់ទិដ្ឋិ នូវសីល ដែលច្រឡំដោយសុខ ...

បីតិគ្គិកេ បញ្ញាវិហារ

បត្តនំ . . . សុខសហគតំ កាយវិញ្ញាណំ ឧប-
 និស្សាយ សុខសហគតេន ចិត្តេន ទានំ ទេតិ
 . . . និកមយាតំ ករោតិ សុខសហគតា សទ្ធា
 . . . បត្តនា . . . សុខសហគតំ កាយវិញ្ញាណំ
 សុខសហគតាយ សទ្ធាយ បត្តនាយ សុខសហ-
 គតស្ស កាយវិញ្ញាណស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[២៣៣] សុខសហគតា ធម្មោ បីតិសហ-
 គតស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អាម្ពឈ្លបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្វប-
 និស្សយោ ។ បកត្វបនិស្សយោ សុខសហគតំ សទ្ធិ
 ឧបនិស្សាយ បីតិសហគតេន ចិត្តេន ទានំ ទេតិ
 . . . ទីដ្ឋី កល្យាតិ សុខសហគតំ សីលំ . . . បត្តនំ
 . . . សុខសហគតំ កាយវិញ្ញាណំ ឧបនិស្សាយ
 បីតិសហគតេន ចិត្តេន ទានំ ទេតិ . . . និកមយាតំ
 ករោតិ សុខសហគតា សទ្ធា . . . បត្តនា . . . សុខ-
 សហគតំ កាយវិញ្ញាណំ បីតិសហគតាយ សទ្ធាយ
 បត្តនាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

បីតិវត្តិកៈ បញ្ញាវិវាទៈ

នូវសេចក្តីប្រាថ្នា . . . អាស្រ័យនូវកាយវិញ្ញាណ ដែលច្រឡំដោយ
 សុខ ហើយឲ្យទាន ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយសុខ . . . សម្លាប់
 អ្នកនិគម សត្វ ដែលច្រឡំដោយសុខ . . . សេចក្តីប្រាថ្នា . . .
 កាយវិញ្ញាណ ដែលច្រឡំដោយសុខ ជាបច្ច័យ នៃសត្វ ដែលច្រឡំ
 ដោយសុខ នៃសេចក្តីប្រាថ្នា នៃកាយវិញ្ញាណ ដែលច្រឡំដោយសុខ
 ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៥៣៣] ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
 ច្រឡំដោយចិត្ត ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ៍បនិស្ស័យ
 អនន្តបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល
 អាស្រ័យនូវសត្វ ដែលច្រឡំដោយសុខ ហើយឲ្យទាន ដោយចិត្ត
 ដែលច្រឡំដោយចិត្ត . . . ប្រកាន់ទិដ្ឋិ នូវសីល ដែលច្រឡំដោយ
 សុខ . . . នូវសេចក្តីប្រាថ្នា . . . អាស្រ័យនូវកាយវិញ្ញាណ ដែល
 ច្រឡំដោយសុខ ហើយឲ្យទាន ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយចិត្ត . . .
 សម្លាប់អ្នកនិគម សត្វ ដែលច្រឡំដោយសុខ . . . សេចក្តីប្រាថ្នា
 . . . កាយវិញ្ញាណ ដែលច្រឡំដោយសុខ ជាបច្ច័យ នៃសត្វ ដែល
 ច្រឡំដោយចិត្ត នៃសេចក្តីប្រាថ្នា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបដិកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៥៣២] សុខសហគតោ ធម្មោ ឧបេក្ខាសហ-
 កតស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្មណ្ឌបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្ថប-
 និស្សយោ ។ បកត្ថបនិស្សយោ សុខសហគតំ សុទ្ធំ
 ឧបនិស្សយ ឧបេក្ខាសហគតេន ចិត្តេន ទានំ
 ទេតិ ... អភិញ្ញំ ឧប្បាទេតិ ... ទិដ្ឋី កល្យាណំ
 សុខសហគតំ សីលំ ... បត្តនំ ... សុខសហគតំ
 កាយវិញ្ញាណំ ឧបនិស្សយ ឧបេក្ខាសហគតេន
 ចិត្តេន ទានំ ទេតិ ... និកមយាតំ ករោតិ សុខ-
 សហគតា សុទ្ធា ... បត្តនា ... សុខសហគតំ
 កាយវិញ្ញាណំ ឧបេក្ខាសហគតាយ សុទ្ធាយ បត្ត-
 នាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៣៥] សុខសហគតោ ធម្មោ បីតិសហកតស្ស
 ច សុខសហកតស្ស ច ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្ស-
 យោ បកត្ថបនិស្សយោ ។ បកត្ថបនិស្សយោ សុខ-
 សហគតំ សុទ្ធំ ឧបនិស្សយ បីតិសហគតេន ច
 សុខសហគតេន ច ចិត្តេន ទានំ ទេតិ ... ទិដ្ឋី
 កល្យាណំ សុខសហគតំ សីលំ ... បត្តនំ ...

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៥៣២) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
 ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការម្សណ្ឌប-
 និស្ស័យ អនន្តប្បនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បកត្ថបនិស្ស័យ
 គឺ បុគ្គល អាស្រ័យ នូវសទ្ធា ដែលច្រឡំដោយសុខ ហើយឲ្យទាន
 ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា . . . ញ៉ាំងអភិញ្ញា ឲ្យកើត
 ឡើង . . . ប្រកាន់ទិដ្ឋិ នូវសីល ដែលច្រឡំដោយសុខ . . .
 នូវសេចក្តីប្រាថ្នា . . . អាស្រ័យនូវកាយវិញ្ញាណ ដែលច្រឡំដោយ
 សុខ ហើយឲ្យទាន ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា . . . សម្លាប់
 អ្នកនិគម សទ្ធា ដែលច្រឡំដោយសុខ . . . សេចក្តីប្រាថ្នា . . .
 កាយវិញ្ញាណ ដែលច្រឡំដោយសុខ ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា ដែល
 ច្រឡំដោយឧបេក្ខា នៃសេចក្តីប្រាថ្នា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(៥៣៥) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខ ជាបច្ច័យ នៃ
 ធម៌ ដែលច្រឡំដោយចិត្តផង ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខផង
 ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការម្សណ្ឌបនិស្ស័យ អនន្តប្ប-
 និស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល
 អាស្រ័យនូវសទ្ធា ដែលច្រឡំដោយសុខ ហើយឲ្យទាន ដោយចិត្ត
 ដែលច្រឡំដោយចិត្តផង ច្រឡំដោយសុខផង . . . ប្រកាន់ទិដ្ឋិ
 នូវសីល ដែលច្រឡំដោយសុខ . . . នូវសេចក្តីប្រាថ្នា . . .

បីគិគ្គិរោ បញ្ញាវារោ

សុខសហគតំ កាយវិញ្ញាណំ ឧបនិស្សាយ បីតិ-
 សហគតេន ច សុខសហគតេន ច ចិត្តេន នាមំ
 ទេតិ ... និកមយាតំ កកោតិ ។ បេ ។ សុខសហ-
 គតា សុទ្ធា ... បត្តនា ... សុខសហគតំ កាយ-
 វិញ្ញាណំ បីតិសហគតាយ ច សុខសហគតាយ ច
 សុទ្ធាយ បត្តនាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥៣៦) ឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ ឧបេក្ខា-
 សហគតស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្មណ្ឌបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្ថបនិ-
 ស្សយោ ។ បកត្ថបនិស្សយោ ឧបេក្ខាសហគតំ
 សុទ្ធិំ ឧបនិស្សាយ ឧបេក្ខាសហគតេន ចិត្តេន នាមំ
 ទេតិ ... អភិញ្ញំ ឧប្បទេតិ ... ទិដ្ឋិ កល្យាណិ
 ឧបេក្ខាសហគតំ សីលំ ... បត្តនំ ឧបនិស្សាយ
 ឧបេក្ខាសហគតេន ចិត្តេន នាមំ ទេតិ ... និ-
 កមយាតំ កកោតិ ឧបេក្ខាសហគតា សុទ្ធា ...
 បត្តនា ឧបេក្ខាសហគតាយ សុទ្ធាយ បត្តនាយ
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

បីតិវ្តិកៈ បញ្ញាវិវាទៈ

អាស្រ័យនូវកាយវិញ្ញាណ ដែលច្រឡំដោយសុខ ហើយឲ្យទាន ដោយ
ចិត្ត ដែលច្រឡំដោយបីតិវ្តិកៈ ច្រឡំដោយសុខផង . . . សម្លាប់
អ្នកនិគម ។ បេ ។ សត្វ ដែលច្រឡំដោយសុខ . . . សេចក្តី
ប្រាថ្នា . . . កាយវិញ្ញាណ ដែលច្រឡំដោយសុខ ជាបច្ច័យ
នៃសត្វ ដែលច្រឡំដោយបីតិវ្តិកៈ ច្រឡំដោយសុខផង នៃសេចក្តី
ប្រាថ្នា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៥៣៦] ធម៌ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការម្ស្ប-
បនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បកត្ថបនិស្ស័យ
គឺ បុគ្គល អាស្រ័យនូវសត្វ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ហើយឲ្យទាន
ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា . . . ញ៉ាំងអភិញ្ញា ឲ្យកើតឡើង
. . . ប្រកាន់ទិដ្ឋិ នូវសីល ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា . . . អាស្រ័យ
នូវសេចក្តីប្រាថ្នា ហើយឲ្យទាន ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា
. . . សម្លាប់អ្នកនិគម សត្វ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា . . . សេចក្តី
ប្រាថ្នា ជាបច្ច័យ នៃសត្វ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា នៃសេចក្តី
ប្រាថ្នា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

អរិយធម៌បំណង អនុសាសន៍ក្នុងប្បដ្ឋាន

[៥៣៧] ឧបេក្ខាសហគតោ ឆន្ទោ បីតិសហ-
 កតស្ស ឆត្ថស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្មណ្ឌបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្វប-
 និស្សយោ ។ បកត្វបនិស្សយោ ឧបេក្ខាសហគតំ
 សន្ធិំ ឧបនិស្សយ បីតិសហគតេន ចិត្តេន ទានំ
 ទេតិ . . . ទិដ្ឋី កល្យាណំ ឧបេក្ខាសហគតំ សីលំ
 . . . បត្តនំ ឧបនិស្សយ បីតិសហគតេន ចិត្តេន
 ទានំ ទេតិ . . . និកមយាតំ ករោតិ ឧបេក្ខា-
 សហគតា សទ្ធា . . . បត្តនា បីតិសហគតាយ
 សទ្ធាយ បត្តនាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៣៨] ឧបេក្ខាសហគតោ ឆន្ទោ សុខសហ-
 កតស្ស ឆត្ថស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្មណ្ឌបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្វប-
 និស្សយោ ។ បកត្វបនិស្សយោ ឧបេក្ខាសហគតំ
 សន្ធិំ ឧបនិស្សយ សុខសហគតេន ចិត្តេន
 ទានំ ទេតិ . . . ទិដ្ឋី កល្យាណំ ឧបេក្ខា-
 សហគតំ សីលំ . . . បត្តនំ ឧបនិស្សយ
 សុខសហគតេន ចិត្តេន ទានំ ទេតិ . . .

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៥៣៧) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលច្រឡំដោយបីតិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការម្សណ្ឌ-
បនិស្ស័យ អនន្តបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បកត្ថបនិស្ស័យ
គឺ បុគ្គល អាស្រ័យនូវសត្វ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ហើយឲ្យទាន
ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយបីតិ . . . ប្រកាន់ទិដ្ឋិ នូវសីល ដែល
ច្រឡំដោយឧបេក្ខា . . . អាស្រ័យ នូវសេចក្តីប្រាថ្នា ហើយឲ្យទាន
ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយបីតិ . . . សម្លាប់អ្នកនិគម សត្វ ដែល
ច្រឡំដោយឧបេក្ខា . . . សេចក្តីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យ នៃសត្វ ដែល
ច្រឡំដោយបីតិ នៃសេចក្តីប្រាថ្នា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(៥៣៨) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលច្រឡំដោយសុខ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការម្សណ្ឌ-
បនិស្ស័យ អនន្តបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បកត្ថបនិស្ស័យ
គឺ បុគ្គល អាស្រ័យនូវសត្វ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ហើយឲ្យ
ទាន ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយសុខ . . . ប្រកាន់ទិដ្ឋិ
នូវសីល ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា . . . អាស្រ័យ នូវសេចក្តី
ប្រាថ្នា ហើយឲ្យទាន ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយសុខ . . .

បីតិគ្គិកេ បញ្ញាវិហារ

និកមយាតំ ករោតិ ឧបេក្ខាសហគតា សទ្ធា ...
 បត្តនា សុខសហគតាយ សទ្ធាយ បត្តនាយ សុខ-
 សហគតស្ស កាយវិញ្ញាណស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ។

[៥៣៧] ឧបេក្ខាសហគតា ធម្មា បីតិសហ-
 គតស្ស ច សុខសហគតស្ស ច ធម្មស្ស ឧប-
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌ្យបនិស្សយោ
 អនន្តរ្យបនិស្សយោ បកត្ថបនិស្សយោ ។ បកត្ថប-
 និស្សយោ ឧបេក្ខាសហគតំ សទ្ធិំ ឧបនិស្សយ
 បីតិសហគតេន ច សុខសហគតេន ច ចិត្តេន
 នាមំ ទេតិ ... ទិដ្ឋិ កល្យាណិ ឧបេក្ខាសហគតំ
 សីលំ ... បត្តនំ ឧបនិស្សយ បីតិសហគតេន ច
 សុខសហគតេន ច ចិត្តេន នាមំ ទេតិ ...
 និកមយាតំ ករោតិ ឧបេក្ខាសហគតា សទ្ធា
 ... បត្តនា បីតិសហគតាយ ច សុខសហគតាយ
 ច សទ្ធាយ បត្តនាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

បីតិវ្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

សម្លាប់អ្នកនិគម សត្វ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា . . . សេចក្តីប្រាថ្នា
ជាបច្ច័យ នៃសត្វ ដែលច្រឡំដោយសុខ មែសេចក្តីប្រាថ្នា នៃកាយ.
វិញ្ញាណ ដែលច្រឡំដោយសុខ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(៥៣៩) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
ច្រឡំដោយបីតិវ្តិក ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខផង ដោយឧបនិស្ស-
យប្បច្ច័យ បានដល់ការមូលបនិស្ស័យ អនន្តបនិស្ស័យ និងបកត្ថប-
និស្ស័យ ។ បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យនូវសត្វ ដែល
ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ហើយឲ្យទាន ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយបីតិវ្តិក
ច្រឡំដោយសុខផង . . . ប្រកាន់ទិដ្ឋិ នូវសីល ដែលច្រឡំដោយ
ឧបេក្ខា . . . អាស្រ័យ នូវសេចក្តីប្រាថ្នា ហើយឲ្យទាន ដោយ
ចិត្ត ដែលច្រឡំដោយបីតិវ្តិក ច្រឡំដោយសុខផង . . . សម្លាប់
អ្នកនិគម សត្វ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា . . . សេចក្តីប្រាថ្នា ជា
បច្ច័យ នៃសត្វ ដែលច្រឡំដោយបីតិវ្តិក ច្រឡំដោយសុខផង នៃ
សេចក្តីប្រាថ្នា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

(៥៤០) បីតិសហគតោ ច សុខសហគតោ ច
 ធម្មា បីតិសហគតស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌបនិស្សយោ អនន្តរូបនិ-
 ស្សយោ បកត្ថបនិស្សយោ ។ បកត្ថបនិស្សយោ
 បីតិសហគតញ្ច សុខសហគតញ្ច សន្ធិំ ឧបនិស្សយ
 បីតិសហគតេន ចិត្តេន ធានំ ទេតិ ... ទិដ្ឋ
 កណ្ហាតិ បីតិសហគតញ្ច សុខសហគតញ្ច សីលំ
 ... បត្តនំ ឧបនិស្សយ បីតិសហគតេន ចិត្តេន
 ធានំ ទេតិ ... និកមយាតំ កិរោតិ បីតិសហគតា
 ច សុខសហគតា ច សន្ធិា ... បត្តនា បីតិសហ-
 គតាយ សន្ធិាយ បត្តនាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

(៥៤១) បីតិសហគតោ ច សុខសហគតោ ច
 ធម្មា សុខសហគតស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌបនិស្សយោ អនន្តរូប-
 និស្សយោ បកត្ថបនិស្សយោ ។ បកត្ថបនិស្សយោ
 បីតិសហគតញ្ច សុខសហគតញ្ច សន្ធិំ ឧប-
 និស្សយ សុខសហគតេន ចិត្តេន ធានំ ទេតិ ...

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៥៤០) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្កី ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខ
 ក្កី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
 បានដល់ការម្ស្បាបនិស្ស័យ អនន្តបនិស្ស័យ និងបកត្យបនិស្ស័យ ។
 បកត្យបនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យនូវសត្វ ដែលច្រឡំដោយបីតិ
 ផង ច្រឡំដោយសុខផង ហើយឲ្យទាន ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយ
 បីតិ . . . ប្រកាន់ទិដ្ឋិ នូវសីល ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ច្រឡំ
 ដោយសុខផង . . . អាស្រ័យនូវសេចក្តីប្រាថ្នា ហើយឲ្យទាន ដោយ
 ចិត្ត ដែលច្រឡំដោយបីតិ . . . សម្លាប់អ្នកនិគម សត្វ ដែល
 ច្រឡំដោយបីតិក្កី ច្រឡំដោយសុខក្កី . . . សេចក្តីប្រាថ្នា ជា
 បច្ច័យ នៃសត្វ ដែលច្រឡំដោយបីតិ នៃសេចក្តីប្រាថ្នា ដោយ
 ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(៥៤១) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្កី ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខក្កី
 ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បាន
 ដល់ការម្ស្បាបនិស្ស័យ អនន្តបនិស្ស័យ និងបកត្យបនិស្ស័យ ។ បកត្យប-
 និស្ស័យ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យនូវសត្វ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ច្រឡំ
 ដោយសុខផង ហើយឲ្យទាន ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយសុខ . . .

បីត្តិកេ បញ្ញាវិហារ

ធិដ្ឋី កណ្ណាតិ បីតិសហគតក្កា សុខសហគតក្កា សីលំ
 ... បត្តនំ ឧបនិស្សាយ សុខសហគតេន ចិត្តេន
 ទានំ ទេតិ ... និកមយាទំ កកោតិ បីតិសហគតា
 ច សុខសហគតា ច សុទ្ធា ... បត្តនា សុខសហ-
 គតាយ សុទ្ធាយ បត្តនាយ សុខសហគតស្ស កា-
 យវិញ្ញាណស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៤២] បីតិសហគតោ ច សុខសហគតោ ច
 ធម្មា ឧបេក្ខាសហគតស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្ស-
 យោ បកត្ថបនិស្សយោ ។ បកត្ថបនិស្សយោ បីតិ-
 សហគតក្កា សុខសហគតក្កា សុទ្ធិ ឧបនិស្សាយ
 ឧបេក្ខាសហគតេន ចិត្តេន ទានំ ទេតិ ... អភិញ្ញា
 ឧប្បាទេតិ ... ធិដ្ឋី កណ្ណាតិ បីតិសហគតក្កា
 សុខសហគតក្កា សីលំ ... បត្តនំ ឧបនិស្សាយ
 ឧបេក្ខាសហគតេន ចិត្តេន ទានំ ទេតិ ... និកម-
 យាទំ កកោតិ បីតិសហគតា ច សុខសហគ-
 តា ច សុទ្ធា ... បត្តនា ឧបេក្ខាសហគតាយ
 សុទ្ធាយ បត្តនាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

បីតិវ្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

ប្រកាន់ទិដ្ឋិ នូវសីល ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ច្រឡំដោយសុខផង ...
 អាស្រ័យនូវសេចក្តីប្រាថ្នា ហើយឲ្យបាន ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយ
 សុខ ... សម្លាប់អ្នកនិគម សព្វ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្តី ច្រឡំ
 ដោយសុខក្តី ... សេចក្តីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យ នៃសព្វ ដែលច្រឡំ
 ដោយសុខ នៃសេចក្តីប្រាថ្នា នៃកាយវិញ្ញាណ ដែលច្រឡំដោយសុខ
 ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(៥៤២) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្តី ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខ
 ក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
 បានដល់ការមូលបនិស្ស័យ អនន្តបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។
 បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យ នូវសព្វ ដែលច្រឡំដោយ
 បីតិផង ច្រឡំដោយសុខផង ហើយឲ្យបាន ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំ
 ដោយឧបេក្ខា ... ញ៉ាំងអភិញ្ញា ឲ្យកើតឡើង ... ប្រកាន់
 ទិដ្ឋិ នូវសីល ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ច្រឡំដោយសុខផង ...
 អាស្រ័យនូវសេចក្តីប្រាថ្នា ហើយឲ្យបាន ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំដោយ
 ឧបេក្ខា ... សម្លាប់អ្នកនិគម សព្វ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្តី ច្រឡំ
 ដោយសុខក្តី ... សេចក្តីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យ នៃសព្វ ដែលច្រឡំ
 ដោយឧបេក្ខា នៃសេចក្តីប្រាថ្នា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

(៥៤៣) បីតិសហគតោ ច សុខសហគតោ
 ច ធម្មា បីតិសហគតស្ស ច សុខសហគតស្ស
 ច ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្ម-
 ណ្ឌូបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្វូបនិស្ស-
 យោ ។ បកត្វូបនិស្សយោ បីតិសហគតញ្ច សុខ-
 សហគតញ្ច សន្ធិំ ឧបនិស្សយ បីតិសហគតេន
 ច សុខសហគតេន ច ចិត្តេន នាមំ ទេតិ សីលំ
 សមាទិយតិ ឧបោសថកម្មំ កកោតិ បីតិសហគតញ្ច
 សុខសហគតញ្ច ឈានំ ឧប្បទេតិ វិបស្សនំ ...
 មក្កំ ... សមាបត្តិ ... មាណំ ... ទិដ្ឋិ កល្យាណិ
 បីតិសហគតញ្ច សុខសហគតញ្ច សីលំ ... សុតំ
 បាតំ បញ្ចំ ភកំ មោហំ មាណំ ទិដ្ឋិ ... បន្តំ
 ឧបនិស្សយ បីតិសហគតេន ច សុខសហគតេន
 ច ចិត្តេន នាមំ ទេតិ សីលំ សមាទិយតិ
 ឧបោសថកម្មំ កកោតិ បីតិសហគតញ្ច សុខស-
 ហគតញ្ច ឈានំ ... វិបស្សនំ ... មក្កំ ...

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៥៤៣) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្ខុ ធម៌ ដែលច្រឡំដោយ
សុខក្ខី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ធម៌ ដែលច្រឡំ
ដោយសុខផង ដោយឧបនិស្សយបច្ច័យ បានដល់ការមូលបូជនិស្សយ
អនន្តបូជនិស្សយ និងបកត្ថបូជនិស្សយ ។ បកត្ថបូជនិស្សយ គឺ បុគ្គល
អាស្រ័យ នូវសទ្ធា ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ដែលច្រឡំដោយសុខផង
ហើយឲ្យទាន សមាទានសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំ
ដោយបីតិផង ច្រឡំដោយសុខផង ញ៉ាំងឈាន ដែលច្រឡំដោយបីតិផង
ច្រឡំដោយសុខផង ឲ្យកើតឡើង ញ៉ាំងវិបស្សនា ... ញ៉ាំងមគ្គ ...
ញ៉ាំងសមាបត្តិ ... ញ៉ាំងមានៈ ... ប្រកាន់ទិដ្ឋិ នូវសីល ដែល
ច្រឡំដោយបីតិផង ច្រឡំដោយសុខផង ... នូវសុតៈ ចាតៈ បញ្ញា
រាតៈ មោហៈ មានៈ ទិដ្ឋិ ... អាស្រ័យ នូវសេចក្តីប្រាថ្នា ហើយ
ឲ្យទាន សមាទានសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម ដោយចិត្ត ដែលច្រឡំ
ដោយបីតិផង ច្រឡំដោយសុខផង ញ៉ាំងឈាន ដែលច្រឡំដោយបីតិ
ផង ច្រឡំដោយសុខផង ... ញ៉ាំងវិបស្សនា ... ញ៉ាំងមគ្គ ...

បីតិគ្គិកេ បញ្ញាវារោ

សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ បីតិសហគតេន ច សុខសហ-
 គតេន ច ចិត្តេន អធិដ្ឋំ អាទិយតិ មុសា កណាតិ
 បិសុណំ កណាតិ សម្មំ បលបតិ សង្ខំ ធិន្ទតិ ធិល្លាបំ
 ហរតិ ឯកាការិកំ កករេតិ បរិបន្តេ តិដ្ឋតិ បរទារំ
 កច្ចតិ តាមយាតំ កករេតិ ធិកមយាតំ កករេតិ បីតិ-
 សហគតា ច សុខសហគតា ច សុទ្ធា ... បត្តនា
 បីតិសហគតាយ ច សុខសហគតាយ ច សុទ្ធាយ
 បត្តនាយ ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២២២] បីតិសហគតោ ធម្មោ បីតិសហគតស្ស
 ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា
 បីតិសហគតា ខន្ធា បច្ចិមាទំ បច្ចិមាទំ បីតិសហ-
 គតាទំ ខន្ធាទំ អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បីតិ-
 សហគតំ អនុលោមំ បីតិសហគតស្ស តោត្រកុស្ស
 អនុលោមំ វេទានស្ស តោត្រកុ មគ្គស្ស វេទានំ
 មគ្គស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

បីតិវ្ហិកៈ បញ្ញាវារៈ

ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង កាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ និយាយ
 ពាក្យកុហក និយាយពាក្យញុះញង់ និយាយពាក្យឥតប្រយោជន៍ កាត់
 ឲ្យទី-ត លបឆក់ទ្រព្យគេ ប្លន់យកទ្រព្យក្នុងផ្ទះមួយ ឈរស្តាប់កណ្តាល
 ផ្លូវ គប់រកឲ្យប្រពន្ធមកដទៃ សម្លាប់អ្នកស្រុក សម្លាប់អ្នកនិគម ដោយ
 ចិត្ត ដែលច្រឡំដោយបីតិវ្ហិកៈ ច្រឡំដោយសុខផង សុទ្ធ ដែលច្រឡំ
 ដោយបីតិវ្ហិកៈ ច្រឡំដោយសុខក្តី . . . សេចក្តីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យ នៃ
 សុទ្ធ ដែលច្រឡំដោយបីតិវ្ហិកៈ ច្រឡំដោយសុខផង នៃសេចក្តីប្រាថ្នា
 ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(៥៤៤) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
 ច្រឡំដោយបីតិ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ បានដល់ខន្ធចាំងឡាយ មុន ។
 ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធចាំងឡាយ ក្រោយ ។ ដែល
 ច្រឡំដោយបីតិ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ អនុលោម ដែលច្រឡំដោយ
 បីតិ (ជាបច្ច័យ) នៃគោត្រកូ ដែលច្រឡំដោយបីតិ អនុលោម (ជា
 បច្ច័យ) នៃវេទានៈ គោត្រកូ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ វេទានៈ ជាបច្ច័យ
 នៃមគ្គ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមក្កកប្បដ្ឋានំ

[៥៤៥] បីតិសហគតោ ធម្មោ សុខសហគតស្ស
 ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា
 បីតិសហគតា ខន្ធា បច្ឆិមាទំ បច្ឆិមាទំ សុខសហ-
 គតាទំ ខន្ធាទំ អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បីតិ-
 សហគតំ អនុលោមំ សុខសហគតស្ស តោត្រកុស្ស
 អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បីតិសហគតំ អនុលោមំ
 សុខសហគតស្ស វេទានស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បីតិសហគតំ តោត្រកុ សុខសហគតស្ស
 មក្កស្ស បីតិសហគតំ វេទានំ សុខសហគតស្ស
 មក្កស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៤៦] បីតិសហគតោ ធម្មោ បីតិសហគតស្ស
 ច សុខសហគតស្ស ច ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា បីតិសហគតា ខន្ធា បច្ឆិមាទំ
 បច្ឆិមាទំ បីតិសហគតានញ្ច សុខសហគតានញ្ច
 ខន្ធាទំ អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សុទ្ធិតំ ។
 បីតិសហគតំ វេទានំ បីតិសហគតស្ស ច សុខសហ-
 គតស្ស ច មក្កស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៥៤៥) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
ច្រឡំដោយសុខ ដោយភាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធចាំន់ឡាយ មុន ។
ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធចាំន់ឡាយ ក្រោយ ។ ដែល
ច្រឡំដោយសុខ ដោយភាសេវនប្បច្ច័យ អនុលោម ដែលច្រឡំដោយ
បីតិ ជាបច្ច័យ នៃគោត្រក្ខ ដែលច្រឡំដោយសុខ ដោយភាសេវ-
នប្បច្ច័យ អនុលោម ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃរោទានៈ
ដែលច្រឡំដោយសុខ ដោយភាសេវនប្បច្ច័យ គោត្រក្ខ ដែលច្រឡំ
ដោយបីតិ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ ដែលច្រឡំដោយសុខ រោទានៈ ដែល
ច្រឡំដោយបីតិ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ ដែលច្រឡំដោយសុខ ដោយ
ភាសេវនប្បច្ច័យ ។

(៥៤៦) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
ច្រឡំដោយបីតិផង ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខផង ដោយភាសេវន-
ប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធចាំន់ឡាយ មុន ។ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ
នៃខន្ធចាំន់ឡាយ ក្រោយ ។ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ច្រឡំដោយ
សុខផង ដោយភាសេវនប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ រោទានៈ ដែល
ច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ច្រឡំ
ដោយសុខផង ដោយភាសេវនប្បច្ច័យ ។

បីគិល្បីកេ បញ្ញាវិហារ

(៥២៧) សុខសហគតោ ធម្មោ សុខសហគ-
 តស្ស ធម្មស្ស . . . បីតិសហគតស្ស ធម្មស្ស . . .
 បីតិសហគតស្ស ច សុខសហគតស្ស ច ធម្មស្ស
 អាសវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សង្ខតំ ។ បីតិនយំ
 បស្សិត្វា កាតតំ ។

(៥២៨) ឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ ឧបេក្ខា-
 សហគតស្ស ធម្មស្ស អាសវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បុរិមា បុរិមា ឧបេក្ខាសហគតា ខន្ធា បច្ចិមានំ
 បច្ចិមានំ ឧបេក្ខាសហគតានំ ខន្ធានំ ឧបេក្ខាសហ-
 គតំ វេទានំ ឧបេក្ខាសហគតស្ស មក្កស្ស អា-
 សវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥២៩) បីតិសហគតោ ច សុខសហគតោ ច
 ធម្មោ បីតិសហគតស្ស ធម្មស្ស . . . សុខសហគ-
 តស្ស ធម្មស្ស . . . បីតិសហគតស្ស ច សុខសហ-
 គតស្ស ច ធម្មស្ស អាសវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុ-
 រិមា បុរិមា បីតិសហគតា ច សុខសហគតា ច ខន្ធា

បីតិគ្គិកៈ បញ្ញាវិរា:

(៥៤៧) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខ (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌ ដែល
ច្រឡំដោយសុខ . . . នៃធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ . . . ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ច្រឡំដោយសុខផង ដោយភាសាសា-
នប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ បណ្ឌិត គប្បីឃើញ នូវបីតិន័យ
ហើយគប្បីធ្វើចុះ ។

(៥៤៨) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ដោយភាសាសាសនប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធាវ័នឡាយ មុន ។
ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ជាបច្ច័យ នៃខន្ធាវ័នឡាយ ក្រោយ ។
ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា វេទានៈ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ជាបច្ច័យ
នៃមគ្គ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ដោយភាសាសាសនប្បច្ច័យ ។

(៥៤៩) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្តី ធម៌ ដែលច្រឡំដោយ
សុខក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ . . . នៃធម៌ ដែល
ច្រឡំដោយសុខ . . . ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ
ផង នៃធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខផង ដោយភាសាសាសនប្បច្ច័យ គឺ
ខន្ធាវ័នឡាយ មុន ។ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្តី ច្រឡំដោយសុខក្តី

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

បច្ឆិមាធំ បច្ឆិមាធំ បីតិសហគតានញ្ច សុខសហ-
 គតានញ្ច ខន្ធទំ អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 សង្ខតំ ។ បីតិសហគតញ្ច សុខសហគតញ្ច វេ-
 នានំ បីតិសហគតស្ស ច សុខសហគតស្ស ច
 មគ្គស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥៥០) បីតិសហគតោ ធម្មោ បីតិសហគតស្ស
 ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា នា-
 នាខណិកា ។ សហជាតា បីតិសហគតា ចេតនា
 សម្បយុត្តកានំ ខន្ធទំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បដិសន្ធិក្ខណោ បីតិសហគតា ចេតនា សម្បយុត្ត-
 កានំ ខន្ធទំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នា-
 នាខណិកា បីតិសហគតា ចេតនា វិបាកានំ បីតិ-
 សហគតានំ ខន្ធទំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥៥១) បីតិសហគតោ ធម្មោ សុខសហគតស្ស
 ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា នា-
 នាខណិកា ។ សហជាតា បីតិសហគតា ចេតនា

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ជាបច្ច័យ នៃខន្ធតាំងឡាយ ក្រោយ ។ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង
ច្រឡំដោយសុខផង ដោយភាសេវនប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។
វេទនា: ដែលច្រឡំដោយបីតិក្តី ច្រឡំដោយសុខក្តី ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ
ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ច្រឡំដោយសុខផង ដោយភាសេវនប្បច្ច័យ ។

(៥៥០) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលច្រឡំ
ដោយបីតិ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងនានាខណិក: ។
សហជាត គឺ ចេតនា ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្ប-
យុត្តកក្ខន្ធ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ចេតនា ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ
នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ ឯ
នានាខណិក: គឺ ចេតនា ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ
តាំងឡាយ ជាវិបាក ដែលច្រឡំដោយបីតិ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

(៥៥១) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលច្រឡំដោយសុខ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និង
នានាខណិក: ។ សហជាត គឺ ចេតនា ដែលច្រឡំដោយបីតិ

បំពេញការងារ

សម្បជ្ឈត្តកាណំ សុខសហគតាណំ ខន្ធាណំ កម្មប្បដ្ឋ-
យេន បដ្ឋយោ បដិសន្ធិក្ខណោ បីតិសហគតា
ចេតនា សម្បជ្ឈត្តកាណំ សុខសហគតាណំ ខន្ធាណំ
កម្មប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។ ឆានាខណ៌កា បីតិស-
ហគតា ចេតនា វិចារកាណំ សុខសហគតាណំ ខន្ធាណំ
កម្មប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

(៥៥២) បីតិសហគតោ ឆម្មោ ឧបេក្ខាសហ-
គតស្ស ឆម្មស្ស កម្មប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ឆានាខ-
ណ៌កា បីតិសហគតា ចេតនា វិចារកាណំ ឧបេក្ខា-
សហគតាណំ ខន្ធាណំ កម្មប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

(៥៥៣) បីតិសហគតោ ឆម្មោ បីតិសហគតស្ស
ច សុខសហគតស្ស ច ឆម្មស្ស កម្មប្បដ្ឋយេន
បដ្ឋយោ សហជាតា ឆានាខណ៌កា ។ សហជា-
តា បីតិសហគតា ចេតនា សម្បជ្ឈត្តកាណំ បីតិស-
ហគតាណញ្ច សុខសហគតាណញ្ច ខន្ធាណំ កម្មប្បដ្ឋ-
យេន បដ្ឋយោ បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។ ឆានា-
ខណ៌កា បីតិសហគតា ចេតនា វិចារកាណំ បីតិ-
សហគតាណញ្ច សុខសហគតាណញ្ច ខន្ធាណំ កម្ម-
ប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

បីតិវ្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដែលច្រឡំដោយសុខ ដោយកម្មប្បច្ច័យ
 ចេតនា ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដែល
 ច្រឡំដោយសុខ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ ឯនានា-
 ខណិកៈ គឺ ចេតនា ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធាវិជ្ជាឡាយ
 ជាវិបាក ដែលច្រឡំដោយសុខ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

(៥៥២) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
 ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់នានាខណិកៈ គឺ
 ចេតនា ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធាវិជ្ជាឡាយ ជាវិបាក
 ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

(៥៥៣) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
 ច្រឡំដោយបីតិផង ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ
 បានដល់សហជាត នឹងនានាខណិកៈ ។ សហជាត គឺ ចេតនា
 ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដែលច្រឡំ
 ដោយបីតិផង ច្រឡំដោយសុខផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃ
 បដិសន្ធិ . . . ។ ឯនានាខណិកៈ គឺ ចេតនា ដែលច្រឡំដោយ
 បីតិ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធាវិជ្ជាឡាយ ជាវិបាក ដែលច្រឡំដោយបីតិផង
 ច្រឡំដោយសុខផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

អរិយធម៌បីកោ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

(៥៥៤) សុខសហគតោ ធម្មោ សុខសហគតស្ស
 ធម្មស្ស ... ។ ចត្តារិបិ កណ្ណានិ បស្សិត្វា
 កាតព្វា ។

(៥៥៥) ឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ ឧបេក្ខា-
 សហគតស្ស ធម្មស្ស កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សហជាតា នាណាខណ៌កា ។ ... បីតិសហគ-
 តស្ស ធម្មស្ស កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នា-
 នាខណ៌កា ... សុខសហគតស្ស ធម្មស្ស កក្ក-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ នាណាខណ៌កា ឧបេក្ខាសហ-
 គតា ថេតនា ... ។ ... បីតិសហគតស្ស ច
 សុខសហគតស្ស ច ធម្មស្ស កក្កប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ នាណាខណ៌កា ឧបេក្ខាសហគតា ថេតនា
 ... ។ បីតិសហគតោ ច សុខសហគតោ ច ធម្មា
 បីតិសហគតស្ស ធម្មស្ស ... ចត្តារិ កាតព្វានិ ។
 បីតិសហគតំ អនុមជ្ឈន្តេន វិភជិតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៥៥៤) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខ (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌ ដែល
ច្រឡំដោយសុខ . . . ។ បណ្ឌិត គប្បីឃើញ នូវការរាប់ ៤ យ៉ាង
ហើយធ្វើចុះ ។

(៥៥៥) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត នឹងនានា
ខណៈកៈ ។ . . . ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ដោយ
កម្មប្បច្ច័យ ។ ឯនានាខណៈកៈ គឺ . . . ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលច្រឡំ
ដោយសុខ ដោយកម្មប្បច្ច័យ នានាខណៈកៈ គឺ ចេតនា ដែលច្រឡំ
ដោយឧបេក្ខា . . . ។ . . . ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ
ផង ច្រឡំដោយសុខផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ នានាខណៈកៈ គឺ ចេតនា
ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា . . . ។ ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្តី
ច្រឡំដោយសុខក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ . . .
រវាងទាំង ៤ នេះ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើចុះ ។ បណ្ឌិត កាលអនុម័ត
នូវធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ គប្បីចែកផងចុះ ។

បីតិក្កិកេ បញ្ញាវារោ

[៥៥៦] បីតិសហគតោ ធម្មោ បីតិសហគតស្ស
 ធម្មស្ស វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ បីតិសហគតោ
 វិចារោ ឯកោ ខន្ធោ តិណ្ណន្នំ ខន្ធនំ វិចារក-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធោ ទ្ធិន្នំ ខន្ធនំ បដិ-
 សន្និគ្គណោ បីតិសហគតោ ឯកោ ខន្ធោ តិណ្ណន្នំ
 ខន្ធនំ ទ្វេ ខន្ធោ ទ្ធិន្នំ ខន្ធនំ ។ បេ ។ យថា
 បដិច្ចវារោ ហេតុប្បច្ចយេ ឯវំ វិត្តារតត្វា ទស
 បញ្ញា ។

[៥៥៧] បីតិសហគតោ ធម្មោ បីតិសហគតស្ស
 ធម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ មក្កប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ សម្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ អត្ថប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ ទស បញ្ញា វិត្តារតត្វា ។ នត្ថិ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិកតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 នត្ថិបី វិកតម្បី អនន្តរសទិសំ ។ អវិកតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

បីតិគ្គិកៈ បញ្ញាវារៈ

(៤៤៦) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
ច្រឡំដោយបីតិ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ជាវិបាក ដែលច្រឡំ
ដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ (ជា
បច្ច័យ) នៃខន្ធ ២ ខន្ធ ១ ដែលច្រឡំដោយបីតិ (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ
៣ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ។ បេ ។
បញ្ញា ១០ បណ្ឌិត គប្បឱ្យពិស្តារ ដូចជាក្នុងហេតុប្បច្ច័យ ក្នុងបដិច្ច-
វារៈដែរ ។

(៤៤៧) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
ច្រឡំដោយបីតិ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ
ជាបច្ច័យ ដោយឈានប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ បញ្ញា ១០
បណ្ឌិត គប្បឱ្យពិស្តារចុះ ។ ជាបច្ច័យ ដោយនត្ថប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយវិតតប្បច្ច័យ ។ នត្ថប្បច្ច័យក្តី វិតតប្បច្ច័យក្តី ប្រហែលឆ្មារីង
អនន្តប្បច្ច័យដែរ ។ ជាបច្ច័យ ដោយអវិតតប្បច្ច័យ ។

អវិជ្ជាបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[២២៦] ហេតុយា ទស អារម្មណេ សោឡស
 អនិបត្តិយា សោឡស អនន្តរេ សោឡស សមនន្ត-
 រេ សោឡស សហជាតេ ទស អញ្ញាមញ្ញា ទស
 ជិស្សយេ ទស ឧបជិស្សយេ សោឡស អាសវនេ
 ទស កក្កដេ សោឡស វិចារកេ ទស អាហារេ
 ឥន្ទ្រិយេ ឈានេ មក្កេ សម្បយុត្តេ អត្ថិយា ទស
 ធន្តិយា សោឡស វិកតេ សោឡស អវិកតេ
 ទស ។ កុសលត្ថិកំ អនុលោមំ អនុមជ្ឈន្តន
 កណោតត្ថំ ។

អនុលោមំ ។

[២២៧] បីតិសហកតោ ធម្មោ បីតិសហក-
 តស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបជិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២២៨] បីតិសហកតោ ធម្មោ សុខសហកតស្ស
 ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ឧបជិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អវានិម្មិត អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[៥៥៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១០ ក្នុងការម្មណប្បដ្ឋាយ
 មានវារៈ ១៦ ក្នុងអធិបត្ថប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១៦ ក្នុងអនន្តប្បដ្ឋាយ
 មានវារៈ ១៦ ក្នុងសមនន្តប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១៦ ក្នុងសហជាត-
 ប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១០ ក្នុងអពាមពាប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១០ ក្នុងនិស្សយ-
 ប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១០ ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១៦ ក្នុងអា-
 សេនប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១០ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១៦ ក្នុងវិបា-
 កប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១០ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋាយ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋាយ ក្នុង
 ឈានប្បដ្ឋាយ ក្នុងមគ្គិយប្បដ្ឋាយ ក្នុងសម្បយុត្តប្បដ្ឋាយ ក្នុងអត្ថប្បដ្ឋាយ
 មានវារៈ ១០ ក្នុងនត្ថប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១៦ ក្នុងវិត្តប្បដ្ឋាយ មាន
 វារៈ ១៦ ក្នុងអវិត្តប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១០ ។ បណ្ឌិត កាលអនុម័ត
 នូវកុសលត្ថិកៈ ជាអនុលោម គប្បីរាប់ចុះ ។

ចប់ អនុលោម ។

[៥៥៧] ធម៌ ដែលច្រឡំដោយចិត្ត ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
 ច្រឡំដោយចិត្ត ដោយការម្មណប្បដ្ឋាយ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាត-
 ប្បដ្ឋាយ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បដ្ឋាយ ជាបច្ច័យ ដោយ
 កម្មប្បដ្ឋាយ ។

[៥៥៩] ធម៌ ដែលច្រឡំដោយចិត្ត ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលច្រឡំ
 ដោយសុខ ដោយការម្មណប្បដ្ឋាយ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បដ្ឋាយ
 ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បដ្ឋាយ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បដ្ឋាយ ។

បីតិវគ្គិកោ បញ្ញាវារោ

[៥៦១] បីតិសហគតោ ធម្មោ ឧបេក្ខាសហ-
កតស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៦២] បីតិសហគតោ ធម្មោ បីតិសហកតស្ស
ច សុខសហកតស្ស ច ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន
បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៦៣] សុខសហគតោ ធម្មោ សុខសហ-
កតស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៦៤] សុខសហគតោ ធម្មោ បីតិសហ-
កតស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៦៥] សុខសហគតោ ធម្មោ ឧបេក្ខាសហ-
កតស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ កក្កប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

បីតិគ្គិកៈ បញ្ញាវិារៈ

(៥៦១) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ដោយការម្មណ៍ប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សៈ
យប្បច្ច័យ ។

(៥៦២) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
ច្រឡំដោយបីតិផ្សេង ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខផ្សេង ដោយការម្ម-
ណ៍ប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតិប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
ឧបនិស្សៈយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

(៥៦៣) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
ច្រឡំដោយសុខ ដោយការម្មណ៍ប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជា-
តិប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សៈយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្ម-
ប្បច្ច័យ ។

(៥៦៤) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
ច្រឡំដោយបីតិ ដោយការម្មណ៍ប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតិប្បច្ច័យ
ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សៈយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

(៥៦៥) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ដោយការម្មណ៍ប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សៈ
យប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[៥៦៦] សុខសហគតោ ធម្មោ បីតិសហគតស្ស
 ច សុខសហគតស្ស ច ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៦៧] ឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ ឧបេក្ខា-
 សហគតស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៦៨] ឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ បីតិសហ-
 គតស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ កក្កប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[៥៦៩] ឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ សុខសហ-
 គតស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ កក្កប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

អភិធម្មបំណក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

[៥៦៦] ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
ច្រឡំដោយចីតិផង ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខផង ដោយការម្ស្នា-
ប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧប-
និស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៥៦៧] ធម៌ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ដោយការម្ស្នាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជា-
តប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្ម-
ប្បច្ច័យ ។

[៥៦៨] ធម៌ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
ច្រឡំដោយចីតិ ដោយការម្ស្នាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្ស-
យប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៥៦៩] ធម៌ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
ច្រឡំដោយសុខ ដោយការម្ស្នាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយ-
ប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

បីតិគ្គិកេ បញ្ញាវារោ

[៥៧០] ឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មា បីតិសហ-
កតស្ស ច សុខសហគតស្ស ច ធម្មស្ស អារម្ម-
ណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៧១] បីតិសហគតោ ច សុខសហគតោ ច
ធម្មា បីតិសហគតស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៧២] បីតិសហគតោ ច សុខសហគតោ ច
ធម្មា សុខសហគតស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ កម្មប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៥៧៣] បីតិសហគតោ ច សុខសហគតោ ច
ធម្មា ឧបេក្ខាសហគតស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

បីតិគ្គិកៈ បញ្ញាវារៈ

[៥៧០] ធម៌ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខផង ដោយការ
ម្នាឃ្លាច ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
កម្មប្បច្ច័យ ។

[៥៧១] ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្តី ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខ
ក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិ ដោយការម្នាឃ្លាច
ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៥៧២] ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្តី ធម៌ ដែលច្រឡំដោយ
សុខក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខ ដោយការម្នាឃ្លាច
ប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយ
ប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៥៧៣] ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្តី ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខ
ក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលច្រឡំដោយឧបេក្ខា ដោយការម្នាឃ្លាច
ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

(៥៧៤) បីតិសហគតោ ច សុខសហគតោ ច
 ធម្មា បីតិសហគតស្ស ច សុខសហគតស្ស ច
 ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៥៧៥) នហេតុយា សោឡាស នអារម្មណ
 នអធិបតីយា នអនន្តរេ នសមនន្តរេ នសហជាតេ
 នអញ្ញមញ្ញេ ននិស្សយេ នឧបនិស្សយេ នបុរេជាតេ
 នបច្ឆាជាតេ នអាសេវនេ នកម្មេ នវិចារកេ នអា-
 ហារេ នឥន្ទ្រិយេ នឈានេ នមក្កេ នសម្បយុត្តេ
 នវិប្បយុត្តេ នោអត្ថិយា នោនត្ថិយា នោវិគតេ នោ-
 អវិគតេ សព្វត្ថេ សោឡាស ។ បច្ចដិយំ អនុមជ្ឈន្តេន
 កណោតតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៥៧៤) ធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិក្ខី ធម៌ ដែលច្រឡំដោយសុខត្ថិ
 ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលច្រឡំដោយបីតិផង ធម៌ ដែលច្រឡំដោយ
 សុខផង ដោយការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ
 ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

(៥៧៥) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៦ ក្នុងបច្ច័យទាំង
 អស់ មានវារៈ ១៦ គឺ ក្នុងនការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ នកធិបតិប្បច្ច័យ នអ-
 នន្តរប្បច្ច័យ នសមនន្តរប្បច្ច័យ នសហជាតប្បច្ច័យ នអពាមពាប្បច្ច័យ
 ននិស្សយប្បច្ច័យ នឧបនិស្សយប្បច្ច័យ នបុរេជាតប្បច្ច័យ នបច្ឆាជា-
 តប្បច្ច័យ នកាសេវនប្បច្ច័យ នកម្មប្បច្ច័យ នវិបាកប្បច្ច័យ នអាហា-
 រប្បច្ច័យ នឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ នឈានប្បច្ច័យ នមគ្គប្បច្ច័យ នសម្បយុត្ត-
 ប្បច្ច័យ នវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ នោគត្ថិប្បច្ច័យ នោនត្ថិប្បច្ច័យ នោវិគត-
 ប្បច្ច័យ និង្គនោអវិគតប្បច្ច័យ ។ បណ្ឌិត កាលអនុម័ត នូវបច្ចនីយៈ
 គប្បីរាប់ផងចុះ ។

បីតិគ្គិកេ បញ្ញាវារោ

[៥៧៦] ហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណេ ទស ...

នអធិបតិយា ទស នអនន្តរេ នសមនន្តរេ នឧប-

និស្សយេ នបុរេជាតេ នបច្ឆាជាតេ នអាសវានេ

នកម្មេ នវិចារកេ នអាហារេ នឥន្ទ្រិយេ នឈានេ

នមក្ខេ នវិប្បយុត្តេ នោនតិយា នោវិគតេ សព្វត្ថ

ទស ។ អនុលោមប្បដ្ឋនីយំ អនុមជ្ឈន្តេន កណោតតំ ។

អនុលោមប្បច្ចនីយំ ។

[៥៧៧] នហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណេ សោឡិស

... អធិបតិយា អនន្តរេ សមនន្តរេ សោឡិស

សហជាតេ ទស អញ្ញាមញ្ញេ ទស និស្សយេ ទស

ឧបនិស្សយេ សោឡិស អាសវានេ ទស កម្មេ

សោឡិស វិចារកេ ទស អាហារេ ទស ឥន្ទ្រិយេ

ទស ឈានេ ទស មក្ខេ ទស សឡយុត្តេ ទស

បីតិក្កិកៈ បញ្ញាវារៈ

[៥៧៦] ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
 . . . ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ គឺ ក្នុង
 នអនន្តរាប្បច្ច័យ នសមនន្តរាប្បច្ច័យ នឧបនិស្សយប្បច្ច័យ នបុរេជា-
 តប្បច្ច័យ នបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ នអាសេវនប្បច្ច័យ នកម្មប្បច្ច័យ នវិបា-
 កប្បច្ច័យ នអាហារប្បច្ច័យ នតន្ត្រីយប្បច្ច័យ នឈានប្បច្ច័យ នមគ្គ-
 ប្បច្ច័យ នវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ នោនតិប្បច្ច័យ និងនោវគ្គតប្បច្ច័យ មានវារៈ
 ១០ ។ បណ្ឌិត កាលអនុម័ត នូវអនុលោមប្បច្ចន័យៈ គប្បីរាប់ដងចុះ ។

ចប់ អនុលោមប្បច្ចន័យៈ ។

[៥៧៧] ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៦ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ
 . . . ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ អនន្តរាប្បច្ច័យ និងសមនន្តរាប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ១៦ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ ក្នុងអញ្ញាញប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ១០ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ១៦ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ
 ១៦ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០
 ក្នុងតន្ត្រីយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០
 ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

អត្ថិយា ធម៌ ធម្មិយា សោឡាស វិគតេ សោឡាស
 អវិគតេ ធម៌ ។ បច្ចនីយា បុលោមំ អបុមជ្ឈន្តេន
 គលោភវ្យំ ។

បច្ចនីយានុលោមំ ។

បីតិគិកំ សត្តមំ និដ្ឋិតំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ក្នុងអត្ថប្បថ្នយ មានព័រៈ ១០ ក្នុងនត្ថប្បថ្នយ មានព័រៈ ២៦ ក្នុង
 វគ្គតប្បថ្នយ មានព័រៈ ១៦ ក្នុងអវគ្គតប្បថ្នយ មានព័រៈ ១៤ ។ បណ្ឌិត
 កាលអនុម័ត នូវបច្ចនីយានុលោម គប្បីរាប់ផងចុះ ។

ចប់ បច្ចនីយានុលោម ។

ចប់ បីត្ថិកៈ ទី ៧

ទស្សនតីកំ

បដិប្បវាណ

[២៧៥] ទស្សនេន បហាតតំ ធម្មំ បដិច្ច ទស្សនេន
បហាតតោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា
ទស្សនេន បហាតតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា
ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។ ទស្សនេន បហាតតំ
ធម្មំ បដិច្ច នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតតោ
ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ទស្សនេន បហាតតោ
ខន្ធេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ ទស្សនេន បហាតតំ
ធម្មំ បដិច្ច ទស្សនេន បហាតតោ ច នេវ ទស្សនេន
ន ភាវនាយ បហាតតោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេ-
តុប្បច្ចយា ទស្សនេន បហាតតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានកា រូបំ ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច
ទ្វេ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានកា រូបំ ។

ទស្សនវិចារៈ

បដិច្ចារៈ

(៥៧៨) ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ^(១) អាស្រ័យធម៌
ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ
ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ខន្ធ ២
អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
ដោយការវា^(២) អាស្រ័យធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសមុជ្ជានុប អាស្រ័យខន្ធាងឡាយ
ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ។ ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈក្តី
ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវា^(២) អាស្រ័យ
ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុជ្ជានុបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលគួរលះ ដោយ
ទស្សនៈ ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុជ្ជានុបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

១ បានដល់សោតាបត្តិមគ្គ ព្រោះឃើញទូរព្រះនិព្វានជាដំបូង ។ ២ គួរលះដោយ
មគ្គទាំងឡាយនោះ ។ ។ អដ្ឋិហាលីនី អភិធម្មនិកាយធម្មបង្គណី និរុបេកកល្យា ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[៥៧៩] ភាវនាយ បហាតត្ថំ ធម្មំ បដិច្ច ភាវ-
នាយ បហាតត្ថោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា
ភាវនាយ បហាតត្ថំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា
ទ្វេ ខន្ធព បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។ ភាវនាយ បហាតត្ថំ
ធម្មំ បដិច្ច នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ភាវនាយ បហាតត្ថោ
ខន្ធព បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ ភាវនាយ បហា-
តត្ថំ ធម្មំ បដិច្ច ភាវនាយ បហាតត្ថោ ច នេវ និស្ស-
នេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បច្ចយា ភាវនាយ បហាតត្ថំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធព បដិច្ច
ទ្វេ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ។

[៥៨០] នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
តត្ថំ ធម្មំ បដិច្ច នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ
បហាតត្ថោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា នេវ
និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថំ ឯកំ ខន្ធំ
បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ
ខន្ធព បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ

អភិធម្មប័ណ្ណ អនុលោមត្ថកប្បដ្ឋាន

[៥៣៩] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការនា អាស្រ័យធម៌ ដែល
 គួរលះ ដោយការនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ ខន្ធ ៣
 អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលគួរលះ ដោយការនា ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។
 ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការនា
 អាស្រ័យធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការនា ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ ចិត្តសមុជ្ជានរូប អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ដែលគួរលះ
 ដោយការនា ។ ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការនាក្តី ធម៌ ដែល
 មិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការនាក្តី អាស្រ័យធម៌
 ដែលគួរលះ ដោយការនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ
 ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុជ្ជានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលគួរលះ ដោយ
 ការនា ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុជ្ជានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

[៥៤០] ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
 ដោយការនា អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរ
 លះ ដោយការនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី
 ចិត្តសមុជ្ជានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិន
 គួរលះ ដោយការនា ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុជ្ជានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២

វស្សនត្ថិកោ បដិច្ចវារោ

បដិសង្ក្ខត្តិកោ នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
 តត្ថំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា កកដត្តា ច
 រូបំ ទេ ខន្ធធ្ធ បដិច្ច ទេ ខន្ធា កកដត្តា ច រូបំ
 ខន្ធធ្ធ បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុំ បដិច្ច ខន្ធា ឯកំ មហាក្ខតំ
 បដិច្ច តយោ មហាក្ខតា ទេ មហាក្ខតេ បដិច្ច ទេ
 មហាក្ខតា មហាក្ខតេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ
 កកដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ។

[២៨១] និស្សនេន បហាតត្ថញ្ច នេវ និស្សនេន
 ន ភាវនាយ បហាតត្ថញ្ច ធម្មំ បដិច្ច នេវ និស្សនេន
 ន ភាវនាយ បហាតត្ថោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
 តុប្បត្តយា និស្សនេន បហាតត្ថោ ខន្ធធ្ធ ច មហា-
 ក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[២៨២] ភាវនាយ បហាតត្ថញ្ច នេវ និស្សនេន
 ន ភាវនាយ បហាតត្ថញ្ច ធម្មំ បដិច្ច នេវ និស្សនេន
 ន ភាវនាយ បហាតត្ថោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
 តុប្បត្តយា ភាវនាយ បហាតត្ថោ ខន្ធធ្ធ ច មហាក្ខតេ
 ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

ស្សនត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

ខន្ធ ៣ ក្តី កងតារូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ
មិនគួរលះ ដោយការវិនា ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ ក្តី កងតារូបក្តី
អាស្រ័យខន្ធ ២ វត្ថុ អាស្រ័យខន្ធតាំងឡាយ ខន្ធតាំងឡាយ អាស្រ័យ
វត្ថុ មហាក្ខត ៣ អាស្រ័យមហាក្ខត ១ មហាក្ខត ២ អាស្រ័យ
មហាក្ខត ២ ចិត្តសមុជ្ជានរូប កងតារូប និងឧបាទារូប អាស្រ័យ
មហាក្ខតតាំងឡាយ ។

[៥៨១] ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយ
ការវិនា អាស្រ័យធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈផង ធម៌ ដែលមិន
គួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនាផង ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋិយ គឺ ចិត្តសមុជ្ជានរូប អាស្រ័យខន្ធតាំងឡាយ
ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈផង មហាក្ខតតាំងឡាយផង ។

[៥៨២] ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
ដោយការវិនា អាស្រ័យធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនាផង ធម៌ ដែល
មិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនាផង ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋិយ គឺ ចិត្តសមុជ្ជានរូប អាស្រ័យខន្ធតាំងឡាយ ដែល
គួរលះ ដោយការវិនាផង មហាក្ខតតាំងឡាយផង ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[៥៨៣] និស្សនេន បហាតត្ថំ ធម្មំ បដិច្ច និស្ស-
នេន បហាតត្ថោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ភាវន្តណាប្បច្ចយា
និស្សនេន បហាតត្ថំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ
ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធព បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។

[៥៨៤] ភាវនាយ បហាតត្ថំ ធម្មំ បដិច្ច ភាវ-
នាយ បហាតត្ថោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ភាវន្តណាប្បច្ចយា
ភាវនាយ បហាតត្ថំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា
ទ្វេ ខន្ធព បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។

[៥៨៥] នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថំ
ធម្មំ បដិច្ច នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ភាវន្តណាប្បច្ចយា នេវ និស្សនេន
ន ភាវនាយ បហាតត្ថំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ
ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធព បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា បដិសន្ធិត្តុលោ
នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថំ ឯកំ
ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធព បដិច្ច ទ្វេ
ខន្ធា វត្ថុំ បដិច្ច ខន្ធា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថកប្បដ្ឋាន

[៥៨៣] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ អាស្រ័យធម៌
ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្មណប្បច្ច័យ
គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ខន្ធ ២
អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

[៥៨៤] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយភាវនា អាស្រ័យធម៌
ដែលគួរលះ ដោយភាវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្មណប្បច្ច័យ
គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលគួរលះ ដោយភាវនា ខន្ធ ២
អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

[៥៨៥] ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
ដោយភាវនា អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរ
លះ ដោយភាវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្មណប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣
អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយ
ភាវនា ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមិន
គួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវនា ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធទាំងឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ ។

វស្សនត្ថិកេ បដិច្ចវារោ

(៥៨៦) នស្សនេន បហាតតំ ធម្មំ បដិច្ច នស្ស-
 នេន បហាតតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អធិបតីប្បច្ចយា
 ភីណិ ។ ភាវនាយ បហាតតំ ធម្មំ បដិច្ច ភាវនាយ
 បហាតតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អធិបតីប្បច្ចយា ភីណិ ។
 នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតតំ ធម្មំ បដិច្ច
 នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតតោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ អធិបតីប្បច្ចយា នេវ នស្សនេន ន ភាវ-
 នាយ បហាតតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានត្ថា រូបំ ទ្វេ ខន្ធធ្វេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានត្ថា រូបំ ឯកំ មហាក្កតំ បដិច្ច តយោ
 មហាក្កតា ទ្វេ មហាក្កតេ បដិច្ច ទ្វេ មហាក្កតា
 មហាក្កតេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ឧបាទារូបំ ។
 នស្សនេន បហាតត្ថត្ថា នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ
 បហាតត្ថត្ថា ធម្មំ បដិច្ច នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ
 បហាតតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អធិបតីប្បច្ចយា នស្ស-
 នេន បហាតតោ ខន្ធធ ច មហាក្កតេ ច បដិច្ច
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ ភាវនាយ បហាតត្ថត្ថា នេវ
 នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថត្ថា ធម្មំ បដិច្ច នេវ
 នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ

ទស្សនត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

[៥៨៦] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ អាស្រ័យធម៌
 ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតីប្បច្ច័យ គឺ
 មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា អាស្រ័យធម៌
 ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតីប្បច្ច័យ
 គឺ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិន
 គួរលះ ដោយការវិនា អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ
 មិនគួរលះ ដោយការវិនា ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតីប្បច្ច័យ
 គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមិនគួរលះ
 ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី
 អាស្រ័យខន្ធ ២ មហាក្ខត ៣ អាស្រ័យមហាក្ខត ១ មហាក្ខត ២
 អាស្រ័យមហាក្ខត ២ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប និងឧបាទានរូប អាស្រ័យមហា-
 ក្ខតទាំងឡាយ ។ ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិន
 គួរលះ ដោយការវិនា អាស្រ័យធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈផង
 ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនាផង
 ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតីប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ
 ខន្ធទាំងឡាយ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈផង មហាក្ខតទាំងឡាយ
 ផង ។ ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយ
 ការវិនា អាស្រ័យធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនាផង ធម៌ ដែលមិន
 គួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនាផង ទើបកើតឡើង

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

អធិបតីប្បច្ចយា ភាវនាយ បហាតព្វ ខន្ធ ច
មហាក្កតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[៥៨៧] ទស្សនេន បហាតព្វំ ធម្មំ បដិច្ច ទស្ស-
នេន បហាតព្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អនន្តរប្បច្ចយា
សមនន្តរប្បច្ចយា ។ អារម្មណសទិសំ ។

[៥៨៨] ទស្សនេន បហាតព្វំ ធម្មំ បដិច្ច ទស្ស-
នេន បហាតព្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ សហជាតប្បច្ចយា
តីណិ ។ ភាវនាយ ... តីណិ ។ នេវ ទស្សនេន ។
មេយ្យលោ ។ ឯកំ មហាក្កតំ បដិច្ច ... ពាហិរំ
... អាហារសមុដ្ឋានំ ... ឧត្តសមុដ្ឋានំ ... អសញ្ញ-
សត្តានំ ឯកំ មហាក្កតំ ... ។ ទស្សនេន បហា-
តព្វញ្ច នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វញ្ច ធម្មំ
បដិច្ច នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ សហជាតប្បច្ចយា ទស្សនេន បហាតព្វ
ខន្ធ ច មហាក្កតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ព្រោះអធិបត្ថប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ដែល
គួរលះ ដោយការវិនាស មហាក្ខតចាំងឡាយផង ។

(៥៨៧) ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទេស្យនៈ អាស្រ័យធម៌
ដែលគួរលះ ដោយទេស្យនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះអនន្តរប្បច្ច័យ និង
សមនន្តរប្បច្ច័យ ។ ប្រហែលគ្នានឹងការម្សឺណប្បច្ច័យដែរ ។

(៥៨៨) ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទេស្យនៈ អាស្រ័យធម៌ ដែល
គួរលះ ដោយទេស្យនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះសហជាតប្បច្ច័យ គឺ
មានវារៈ ៣ ។ ដោយការវិនាស . . . មានវារៈ ៣ ។ ដោយនេវ-
ទេស្យនៈ ។ បេយ្យាលៈ ។ អាស្រ័យមហាក្ខត១ . . . តាហិវ . . .
អាហារសមុដ្ឋាន . . . ឧត្តសមុដ្ឋាន . . . មហាក្ខត១ របស់ពួក
អសព្វាសត្វ . . . ។ ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទេស្យនៈ មិនគួរ
លះ ដោយការវិនាស អាស្រ័យធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទេស្យនៈផង ធម៌
ដែលមិនគួរលះ ដោយទេស្យនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនាសផង ទើបកើត
ឡើង ព្រោះសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធចាំង-
ឡាយ ដែលគួរលះ ដោយទេស្យនៈផង មហាក្ខតចាំងឡាយផង ។

វស្សនគ្គិកេ បដិច្ចវារោ

ភាវនាយ បហាតត្ថញ្ច នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ
 បហាតត្ថញ្ច ធម្មំ បដិច្ច នេវ ទស្សនេន ន
 ភាវនាយ បហាតត្ថោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ សហជា-
 តប្បច្ចយា ភាវនាយ បហាតត្ថេ ខន្ធេ ច មហាក្កតេ
 ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ វុចំ ។

(៥៨៩) ទស្សនេន បហាតត្ថំ ធម្មំ បដិច្ច ទស្ស-
 នេន បហាតត្ថោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយា
 ឯកំ ។ ភាវនាយ បហាតត្ថំ ... ឯកំ ។ នេវ
 ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថំ ធម្មំ បដិច្ច នេវ
 ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
 អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយា នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
 តត្ថំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ ទ្ធេ ខន្ធេ បដិច្ច
 ទ្ធេ ខន្ធោ បដិសន្ធិត្តុណោ នេវ ទស្សនេន ន ភាវ-
 នាយ បហាតត្ថំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ
 ទ្ធេ ខន្ធេ បដិច្ច ទ្ធេ ខន្ធោ ខន្ធេ បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុ
 បដិច្ច ខន្ធោ ឯកំ មហាក្កតំ បដិច្ច តយោ មហាក្កតា
 ទ្ធេ មហាក្កតេ បដិច្ច ទ្ធេ មហាក្កតា ពាហិរំ ...
 អាហារសមុដ្ឋានំ ... ឧត្តសមុដ្ឋានំ ... អសញ្ញ-
 សន្តានំ ... ទ្ធេ មហាក្កតេ បដិច្ច ទ្ធេ មហាក្កតា ។

ឧស្សនត្ថកៈ បដិច្ចវារៈ

ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវនា
 អាស្រ័យធម៌ ដែលគួរលះ ដោយភាវនាផង ធម៌ ដែលមិនគួរលះ
 ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវនាផង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 សហជាតប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ដែល
 គួរលះ ដោយភាវនាផង មហាក្ខតចាំងឡាយផង ។

(៥៨៧) ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ អាស្រ័យធម៌ ដែល
 គួរលះ ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះអពាមពាប្បច្ច័យ គឺ មាន
 វារៈ ១ ។ ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយភាវនា . . . មានវារៈ ១ ។ ធម៌
 ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវនា អាស្រ័យ
 ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវនា
 ទើបកើតឡើង ព្រោះអពាមពាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១
 ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវនា ខន្ធ ២
 អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមិនគួរលះ ដោយ
 ទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវនា ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២
 អាស្រ័យខន្ធ ២ វត្ថុ អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ខន្ធចាំងឡាយ អាស្រ័យ
 វត្ថុ មហាក្ខត ៣ អាស្រ័យមហាក្ខត ១ មហាក្ខត ២ អាស្រ័យមហា-
 ក្ខត ២ ពាហិរ . . . អាហារសមុដ្ឋាន . . . ឧត្តសមុដ្ឋាន . . .
 របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ . . . មហាក្ខត ២ អាស្រ័យមហាក្ខត ២ ។

អភិធម្មប្បវត្តន្ត អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន្ត

(៥៧០) ទស្សនេន បហាតតំ ធម្មំ បដិច្ច ទស្ស-
នេន បហាតតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ និស្សយប្បច្ចយា ។
ហេតុប្បច្ចយសទិសំ ។ ឧបទិស្សយប្បច្ចយា ភីណិ ។
បុរោហិតប្បច្ចយា ភីណិ ។ បដិសន្ធិ នត្ថិ ។
អាសេវនប្បច្ចយា វិចាកប្បដិសន្ធិ នត្ថិ ។ កម្ម-
ប្បច្ចយា បរិបុណ្ណំ អជ្ឈតីកា ប អសញ្ញាសត្តានញ្ច
មហាក្ខតា ។

(៥៧១) នេវ ទស្សនេន ន ការណាយ បហាតតំ
ធម្មំ បដិច្ច នេវ ទស្សនេន ន ការណាយ បហាតតោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ វិចាកប្បច្ចយា វិចាកំ ឯកំ
ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ
បដិសន្ធិក្ខណោ ខន្ធោ បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុំ បដិច្ច ខន្ធោ
ឯកំ មហាក្ខតំ ... មហាក្ខតេ បដិច្ច ចិត្ត-
សមុដ្ឋានំ រូបំ កជត្តារូបំ ឧទាធារូបំ ។

(៥៧២) ទស្សនេន បហាតតំ ធម្មំ បដិច្ច ទស្ស-
នេន បហាតតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អាហារប្បច្ចយា ។

អភិធម្មបិដក អនុយោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៥៧០] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ អាស្រ័យធម៌ ដែលគួរ
 លះ ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ ប្រហែល
 គ្នានឹងហេតុប្បច្ច័យដែរ ។ ព្រោះឧបនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ មានវារៈ ព្យាបាទ ។
 ព្រោះបុរេជានប្បច្ច័យ គឺ មានវារៈ ព្យាបាទ ។ បដិសន្ធិ មិនមានទេ ។
 ព្រោះអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ វិបាកប្បដិសន្ធិមិនមានទេ ។ ព្រោះកម្មប្បច្ច័យ
 គឺ អជ្ឈត្តិកក្តី មហាក្ខត្ត របស់ពួកអសញ្ញាសត្វក្តី មានបរិបូណ៌ ។

[៥៧១] ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយ
 ការវិនា អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
 ដោយការវិនា ទើបកើតឡើង ព្រោះវិបាកប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ព្យាបាទ ក្តី ចិត្ត-
 សមុជ្ឈានរូបក្តី អាស្រ័យវិបាកក្នុងខន្ធ វត្ថុ អាស្រ័យខន្ធចាំន់ឡាយ ក្នុង
 ខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធចាំន់ឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ មហាក្ខត្ត ១ . . .
 ចិត្តសមុជ្ឈានរូប កដត្តារូប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខត្តចាំន់ឡាយ ។

[៥៧២] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ អាស្រ័យធម៌
 ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះអាហារប្បច្ច័យ ។

ឧស្សនត្ថកោ បដិច្ចវារោ

បរិប្បណ័ អស្សត្ថិកោ មហាភូតោ ច អាហារស-
 មុត្តាដោរោ ។ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយា កម្មប្បច្ចយសទិសំ ។
 ឈានប្បច្ចយា មត្តប្បច្ចយា ហេតុប្បច្ចយសទិសំ ។
 សម្មយុត្តប្បច្ចយា អារម្មណប្បច្ចយសទិសំ ។ វិប្ប-
 យុត្តប្បច្ចយា កុសលត្ថិកោ វិប្បយុត្តប្បច្ចយសទិសំ ។
 អត្ថិប្បច្ចយា សហជាតប្បច្ចយសទិសំ ។ នត្ថិប្បច្ចយា
 ។ បេ ។ វិគតប្បច្ចយា អវិគតប្បច្ចយា ។

(២៩៣) ហេតុយា នវ អារម្មណេ តីណិ
 អធិបតីយា នវ អនន្តរេ តីណិ សមនន្តរេ តីណិ
 សហជាតេ នវ អញ្ញាមញ្ញេ តីណិ ជិស្សយេ នវ
 ឧបជិស្សយេ តីណិ បុរេជាតេ តីណិ អាសេវនេ
 តីណិ ករុន្តេ នវ វិទាតេ ឯកំ អាហារេ នវ
 ឥន្ទ្រិយេ នវ ឈានេ នវ មត្តេ នវ សម្មយុត្តេ
 តីណិ វិប្បយុត្តេ នវ អត្ថិយា នវ នត្ថិយា តីណិ
 វិគតេ តីណិ អវិគតេ នវ ។ ឥមាទិ បទាទិ
 អនុមន្តន្តេន អនុលោមំ ករណតត្ថំ ។

វស្សនត្ថិកៈ បដិច្ចវារៈ

អដ្ឋត្ថិកត្ថិ មហាភូតត្ថិ អាហារសមុជ្ជានត្ថិ ក៏មានបរិច្ចណិ ។ ឥន្ទ្រិយ-
 ប្បច្ច័យ ប្រហែលគ្នានឹងកម្មប្បច្ច័យដែរ ។ ឈានប្បច្ច័យ មគ្គប្បច្ច័យ
 ប្រហែលគ្នានឹងហេតុប្បច្ច័យដែរ ។ សម្បយុត្តប្បច្ច័យ ប្រហែលគ្នា
 នឹងអារម្មណប្បច្ច័យដែរ ។ វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ប្រហែលគ្នានឹងវិប្បយុត្ត-
 ប្បច្ច័យ ក្នុងកុសលត្ថិកៈដែរ ។ អត្ថិប្បច្ច័យ ប្រហែលគ្នានឹងសហ-
 ជាតប្បច្ច័យ ។ នត្ថិប្បច្ច័យ ។ បេ ។ វិតតប្បច្ច័យ អវិតតប្បច្ច័យ ។

(៥៩៣) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៣ ក្នុងអធិបតីប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៣ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៩ ក្នុងអពាមពាប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនិស្ស្រយប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៩ ក្នុងឧបនិស្ស្រយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៣ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
 ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
 ឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងមគ្គ-
 ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៩ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
 ក្នុងវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។ បណ្ឌិត
 កាលអនុម័ត នូវបទទាំងឡាយនេះ គប្បីរកបន្ថែមនុលោមចុះ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុណោមន្តិកប្បដ្ឋានំ

[៤៩៤] នេ ស្សនេន បហាតត្ថំ ធម្មំ បដិច្ច
 ស្សនេន បហាតត្ថោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នេហ-
 តុប្បច្ចយា វិចិត្តិក្ខាសហគតេ ខន្ធេ បដិច្ច វិចិ-
 ក្ខាសហគតោ មោហោ ។

[៤៩៥] ភាវនាយ បហាតត្ថំ ធម្មំ បដិច្ច
 ភាវនាយ បហាតត្ថោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នេហ-
 តុប្បច្ចយា ឧទ្ធច្ចសហគតេ ខន្ធេ បដិច្ច ឧទ្ធច្ច-
 សហគតោ មោហោ ។

[៤៩៦] នេ ស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថំ
 ធម្មំ បដិច្ច នេ ស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នេហតុប្បច្ចយា អហេតុកំ នេ
 នេ ស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានោ រូបំ ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច
 អហេតុកំ បដិសន្ធិក្ខណោ នេ ស្សនេន ន ភាវ-
 នាយ បហាតត្ថំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ
 កជត្តា ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ ខន្ធេ
 បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុ បដិច្ច ខន្ធោ ឯកំ មហាក្ខតំ
 បដិច្ច តយោ មហាក្ខតោ មហាក្ខតេ បដិច្ច ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានំ រូបំ កជត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ពាហិរំ ...

អភិធម្មបិដក អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋាន

(៥៧៤) ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ អាស្រ័យធម៌ ដែល
គួរលះ ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ គឺ
មោហៈ ដែលច្រឡំដោយវិចិក្ខា អាស្រ័យខន្ធាវិជ្ជាយ ដែលច្រឡំ
ដោយវិចិក្ខា ។

(៥៧៥) ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា អាស្រ័យធម៌ ដែល
គួរលះ ដោយការវិនា ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ គឺ
មោហៈ ដែលច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ អាស្រ័យខន្ធាវិជ្ជាយ ដែលច្រឡំ
ដោយឧទ្ធច្ចៈ ។

(៥៧៦) ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយ
ការវិនា អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
ដោយការវិនា ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ពា ក្តី
ចិត្តសមុជ្ឈនបូក្តី អាស្រ័យអហេតុកក្ខន្ធ ១ ដែលមិនគួរលះ ដោយ
ទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា អហេតុកក្ខន្ធ អាស្រ័យ
ខន្ធ ២ ខន្ធ ពា ក្តី កងតារបូក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមិនគួរលះ
ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា កងខណៈនៃចជីសន្តិ
ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ វត្ថុ អាស្រ័យខន្ធាវិជ្ជាយ ខន្ធាវិជ្ជាយ
អាស្រ័យវត្ថុ មហាក្ខត ពា អាស្រ័យមហាក្ខត ១ ចិត្តសមុជ្ឈនប្រ
កងតារបូ ឧបាទារបូ អាស្រ័យមហាក្ខតវិជ្ជាយ អាហារ ...

វេស្សនគ្គិកេ បដិច្ចវារោ

អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ទុគ្គសមុដ្ឋានំ . . . អសត្តា-
សត្តានំ ឯកំ មហាក្កតំ បដិច្ច តយោ មហាក្កតា
មហាក្កតេ បដិច្ច កក្កតារូបំ ទុកាធារូបំ ។

[៥៧៧] នស្សនេន បហាតតំ ធម្មំ បដិច្ច នេវ
នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
នអារម្មណាប្បច្ចយា នស្សនេន បហាតតោ ខន្ធ
បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[៥៧៨] ភាវនាយ បហាតតំ ធម្មំ បដិច្ច នេវ
នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
នអារម្មណាប្បច្ចយា ភាវនាយ បហាតតោ ខន្ធ បដិច្ច
ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[៥៧៩] នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតតំ
ធម្មំ បដិច្ច នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតតោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអារម្មណាប្បច្ចយា នេវ នស្ស-
នេន ន ភាវនាយ បហាតតោ ខន្ធ បដិច្ច ចិត្ត-
សមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្កុលោ នេវ នស្សនេន
ន ភាវនាយ បហាតតោ ខន្ធ បដិច្ច កក្កតា-
រូបំ ខន្ធ បដិច្ច វត្ថុ . . . ឯកំ មហាក្កតំ . . .

ទស្សនត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

អាហារសមុជ្ឈាន . . . ឧត្តសមុជ្ឈាន . . . មហាក្ខត ៣ អាស្រ័យ
មហាក្ខត ១ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ កងត្តារូប ឧបាទារូប អាស្រ័យ
មហាក្ខតទាំងឡាយ ។

[៥៧៧] ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
ដោយការវិនា អាស្រ័យធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះនការមូលាប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុជ្ឈានរូប អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ
ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ។

[៥៧៨] ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
ដោយការវិនា អាស្រ័យធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ទើបកើតឡើង
ព្រោះនការមូលាប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុជ្ឈានរូប អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ
ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ។

[៥៧៩] ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយ
ការវិនា អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
ដោយការវិនា ទើបកើតឡើង ព្រោះនការមូលាប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុជ្ឈា-
នរូប អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិន
គួរលះ ដោយការវិនា កងត្តារូប អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ ដែល
មិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា ក្នុងខណៈនៃ
បដិសន្ធិ វត្ថុ អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ . . . មហាក្ខត ១ . . .

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

តាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧត្តសមុដ្ឋានំ . . .
អសញ្ញាសត្តានំ ឯតំ មហាក្កនំ . . . ។

[៦០០] ទស្សនេន បហាតព្វញ្ច នេវ ទស្សនេន
ន ភាវនាយ បហាតព្វញ្ច ធម្មំ បដិច្ច នេវ ទស្សនេន
ន ភាវនាយ បហាតព្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈនិ នអារម្ម-
ណាប្បច្ចយា ទស្សនេន បហាតព្វោ ខន្ធទ មហា-
ក្កតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[៦០១] ភាវនាយ បហាតព្វញ្ច នេវ ទស្សនេន
ន ភាវនាយ បហាតព្វញ្ច ធម្មំ បដិច្ច នេវ ទស្សនេន
ន ភាវនាយ បហាតព្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈនិ នអារម្ម-
ណាប្បច្ចយា ភាវនាយ បហាតព្វោ ខន្ធទ មហា-
ក្កតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[៦០២] ទស្សនេន បហាតព្វំ ធម្មំ បដិច្ច ទស្ស-
នេន បហាតព្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈនិ នអធិបតីប្បច្ចយា ។
មរិបុណ្ណំ ហេតុប្បច្ចយសទិសំ ។ នអនន្តរាប្បច្ចយា
នសមនន្តរាប្បច្ចយា នអត្តាមញ្ញាប្បច្ចយា នឧបនិស្ស-
យាប្បច្ចយា . . . ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ពាហិរ . . . អាហារសម្មជាន . . ឧត្តសម្មជាន . . . មហា-
ក្ខត ១ របស់ពួកអសព្វាសត្វ . . . ។

(៦០០) ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយ
ការវិនា អាស្រ័យធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈផង ធម៌ ដែល
មិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនាផង ទើបកើត
ឡើង ព្រោះនករម្មណប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសម្មជានរូប អាស្រ័យខន្ធចាំន់-
ឡាយ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈផង មហាក្ខតចាំន់ឡាយផង ។

(៦០១) ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយ
ការវិនា អាស្រ័យធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនាផង ធម៌ ដែលមិន
គួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនាផង ទើបកើតឡើង
ព្រោះនករម្មណប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសម្មជានរូប អាស្រ័យខន្ធចាំន់ឡាយ
ដែលគួរលះ ដោយការវិនាផង មហាក្ខតចាំន់ឡាយផង ។

(៦០២) ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ អាស្រ័យធម៌ ដែល
គួរលះ ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនករធម៌បច្ច័យ ។
(នករធម៌បច្ច័យ) ដ៏បរិច្ចណិ ប្រហែលគ្នានឹងហេតុប្បច្ច័យដែរ ។
ព្រោះនករន្តរប្បច្ច័យ នសមន្តរប្បច្ច័យ នករាមពាប្បច្ច័យ និងនឧប-
និស្សយប្បច្ច័យ . . . ។

វស្សនត្ថិកេ បដិច្ចវិហោ

[៦០៣] . . . នបុរេជាតប្បដ្ឋយា អរូបេ នស្សនេន
 បហាតតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ។ នស្ស-
 នេន បហាតតំ ធម្មំ បដិច្ច នេវ នស្សនេន ន ភាវ-
 នាយ បហាតត្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នបុរេជាតប្បដ្ឋយា
 នស្សនេន បហាតត្វោ ខន្ធធ្វេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ
 រូបំ ។ ភាវនាយ បហាតតំ ធម្មំ បដិច្ច ភាវនាយ
 បហាតត្វោ ធម្មោ ។ បេ ។ អរូបេ ភាវនាយ បហា-
 តតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ
 បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។ ភាវនាយ បហាតតំ ធម្មំ បដិច្ច
 នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វោ ធម្មោ
 ។ បេ ។ ភាវនាយ បហាតត្វោ ខន្ធធ្វេ បដិច្ច ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានំ រូបំ ។ នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ
 បហាតតំ ធម្មំ បដិច្ច នេវ នស្សនេន ន ភាវ-
 នាយ បហាតត្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នបុរេជា-
 តប្បដ្ឋយា អរូបេ នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ
 បហាតតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ
 ខន្ធធ្វេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា នេវ នស្សនេន ន ភាវ-
 នាយ បហាតត្វោ ខន្ធធ្វេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ

ទស្សនគ្គិកៈ បដិច្ចវារៈ

(៦០៣) . . . ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ
 ខន្ធ ១ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ក្នុងអរូបភព ។ ធម៌ ដែលមិន
 គួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា អាស្រ័យធម៌ ដែល
 គួរលះ ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ
 ចិត្តសមុជ្ជានរូប អាស្រ័យខន្ធចាំន់ឡាយ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ។
 ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា អាស្រ័យធម៌ ដែលគួរលះ ដោយ
 ការវិនា ។ បេ ។ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា
 ក្នុងអរូបភព ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយ
 ទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា អាស្រ័យធម៌ ដែលគួរលះ ដោយ
 ការវិនា ។ បេ ។ ចិត្តសមុជ្ជានរូប អាស្រ័យខន្ធចាំន់ឡាយ ដែលគួរ
 លះ ដោយការវិនា ។ ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរ
 លះ ដោយការវិនា អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិន
 គួរលះ ដោយការវិនា ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣
 អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយ
 ការវិនា ក្នុងអរូបភព ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ចិត្តសមុជ្ជានរូប អាស្រ័យ
 ខន្ធចាំន់ឡាយ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

បដិសន្ធិត្ថុណោ នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
 តង្គំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា កដត្តា ច រូបំ
 ទ្វេ ខន្ធធ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា កដត្តា ច រូបំ ខន្ធធ
 បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុំ បដិច្ច ខន្ធា ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច
 តយោ ។ បេ ។ ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . .
 ឧតុសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ
 . . . ។ និស្សនេន បហាតត្ថញ្ច នេវ និស្សនេន ន
 ភាវនាយ បហាតត្ថញ្ច ធម្មំ បដិច្ច នេវ និស្សនេន
 ន ភាវនាយ បហាតត្ថញ្ច ធម្មោ ។ បេ ។ និស្ស-
 នេន បហាតត្ថ ខន្ធធ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ ភាវនាយ បហាតត្ថញ្ច នេវ
 និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
 នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថញ្ច ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ នប្បរោជាតប្បច្ចយា ភាវនាយ បហាតត្ថ
 ខន្ធធ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[៦០៤] និស្សនេន បហាតត្ថំ ធម្មំ បដិច្ច និស្ស-
 នេន បហាតត្ថោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នប្បរោជាតប្បច្ចយា
 នអាសវនប្បច្ចយោ នកម្មប្បច្ចយោ និស្សនេន បហា-
 តត្ថ ខន្ធធ បដិច្ច និស្សនេន បហាតត្ថា តេតថា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ខន្ធ ព ក្តី កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ
 មិនគួរលះ ដោយការវិនា ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ ក្តី កដត្តារូបក្តី
 អាស្រ័យខន្ធ ២ វត្ថុ អាស្រ័យខន្ធចាំន់ឡាយ ខន្ធចាំន់ឡាយ អាស្រ័យ
 វត្ថុ មហាក្ខត ៣ អាស្រ័យមហាក្ខត ១ ។ បេ ។ ពាហិរ . . .
 អាហារសមុជ្ជាន . . . ឧត្តសមុជ្ជាន . . . មហាក្ខត ១ របស់
 ពួកអសញ្ញាសត្វ . . . ។ ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ
 មិនគួរលះ ដោយការវិនា អាស្រ័យធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ
 ផង ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា
 ផង ។ បេ ។ ចិត្តសមុជ្ជានរូប អាស្រ័យខន្ធចាំន់ឡាយ ដែល
 គួរលះ ដោយទស្សនៈផង មហាក្ខតចាំន់ឡាយផង ។ ធម៌ ដែល
 មិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា អាស្រ័យធម៌
 ដែលគួរលះ ដោយការវិនាផង ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ
 មិនគួរលះ ដោយការវិនាផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ
 គឺ ចិត្តសមុជ្ជានរូប អាស្រ័យខន្ធចាំន់ឡាយ ដែលគួរលះ ដោយ
 ការវិនាផង មហាក្ខតចាំន់ឡាយផង ។

(៦០៤) ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ អាស្រ័យធម៌
 ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ
 នការសាវនប្បដ្ឋយ និងនកម្មប្បដ្ឋយ គឺ ចេតនា ដែលគួរលះ ដោយ
 ទស្សនៈ អាស្រ័យខន្ធចាំន់ឡាយ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ។

វិស្សនក្ខិកេ បដិច្ចវាវោ

(៦០៥) ភាវនាយ បហាតតំ ធម្មំ បដិច្ច ភាវ-
នាយ បហាតត្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នកម្មប្បច្ចយា
ភាវនាយ បហាតត្វេ ខន្ធេ បដិច្ច ភាវនាយ បហាតត្វា
ចេតនា ។ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតតំ
ធម្មំ បដិច្ច នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នកម្មប្បច្ចយា នេវ ទស្សនេន ន
ភាវនាយ បហាតត្វេ ខន្ធេ បដិច្ច នេវ ទស្សនេន ន
ភាវនាយ បហាតត្វា ចេតនា ពាហិរំ . . . អាហារ-
សមុដ្ឋានំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញាសត្តានំ
ឯកំ មហាក្ខតំ . . . ។

(៦០៦) ទស្សនេន បហាតតំ ធម្មំ បដិច្ច ទស្ស-
នេន បហាតត្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នវិចារកប្បច្ចយា ។
នអធិបតិប្បច្ចយសទិសំ ។ បេ ។ បដិសន្ធិ នត្ថំ ។

(៦០៧) នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
តតំ ធម្មំ បដិច្ច នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ
បហាតត្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអាហារប្បច្ចយា
ពាហិរំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញាសត្តានំ
ឯកំ មហាក្ខតំ . . . ។

វណ្ណគត្តិកៈ បដិច្ចារៈ

[៦០៥] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការនា អាស្រ័យធម៌ ដែល
 គួរលះ ដោយការនា ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា
 ដែលគួរលះ ដោយការនា អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ ដែលគួរលះ ដោយ
 ការនា ។ ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះដោយកា-
 រនា អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយ
 ការនា ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ដែលមិនគួរ
 លះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការនា អាស្រ័យខន្ធចាំងឡាយ
 ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការនា ពាហិរ
 ... អាហារសមុជ្ជាន ... ឧត្តសមុជ្ជាន ... មហាក្ខត ១
 របស់ពួកអសព្វាសត្វ ... ។

[៦០៦] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ អាស្រ័យធម៌ ដែល
 គួរលះ ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ ។
 ប្រហែលគ្នានឹងអធិបតីប្បច្ច័យដែរ ។ បេ ។ បដិសន្ធិ មិនមានទេ ។

[៦០៧] ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយ
 ការនា អាស្រ័យធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
 ដោយការនា ទើបកើតឡើង ព្រោះនអាហារប្បច្ច័យ គឺ ពាហិរ ...
 ឧត្តសមុជ្ជាន ... មហាក្ខត ១ របស់ពួកអសព្វាសត្វ ... ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[៦០៨] នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
តត្ថំ ធម្មំ ។ បេ ។ នត្ថន្ទ្រិយប្បច្ចយា ពាហិរំ ...
អាហារសមុដ្ឋានំ ... ឧតុសមុដ្ឋានំ ឯកំ មហា-
ក្ខតំ ... អសញ្ញាសត្តានំ មហាក្ខតេ បដិច្ច រូប-
ជីវិត្តន្ទ្រិយំ ។

[៦០៩] នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
តត្ថំ ធម្មំ ។ បេ ។ នយានប្បច្ចយា បញ្ចវិញ្ញាណ-
សហគតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធេ
... ពាហិរំ ... អាហារសមុដ្ឋានំ ... ឧតុស-
មុដ្ឋានំ ... អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ ... ។

[៦១០] នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
តត្ថំ ធម្មំ ។ បេ ។ នមត្តប្បច្ចយា អហេតុកំ នេវ
ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថំ ... អហេតុ-
កប្បដិសន្ធិគូលោ ឯកំ មហាក្ខតំ ... ពាហិរំ
... អាហារសមុដ្ឋានំ ... ឧតុសមុដ្ឋានំ ...
អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ ... ។

[៦១១] ទស្សនេន បហាតត្ថំ ធម្មំ បដិច្ច នេវ
ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
នសង្ឃយុត្តប្បច្ចយា ។ នអារម្មណសទីសំ ។

អភិធម្មបិដក អនុណោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៦០៨] ឡូធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
ដោយភាវនា ។ បេ ។ ព្រោះតម្រិះយូរយ៉ាង គឺ ពាហិរ . . .
អាហារសម្បជាន . . . ឧត្តសម្បជាន . . . មហាក្ខត ១ . . .
រូបជីវិតត្រិះយ អាស្រ័យមហាក្ខតទាំងឡាយ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ។

[៦០៩] ឡូធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
ដោយភាវនា ។ បេ ។ ព្រោះនឈានយូរយ៉ាង គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ
ខន្ធ ១ ដែលប្រឡំដោយបញ្ចវិញ្ញាណ ឡូខន្ធ ២ . . . ពាហិរ . . .
អាហារសម្បជាន . . . ឧត្តសម្បជាន . . . មហាក្ខត ១ របស់
ពួកអសញ្ញាសត្វ . . . ។

[៦១០] ឡូធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
ដោយភាវនា ។ បេ ។ ព្រោះនមគ្គយូរយ៉ាង គឺ ឡូអហេតុកក្ខន្ធ ដែល
មិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវនា . . . មហា-
ក្ខត ១ ក្នុងខណៈនៃអហេតុកក្ខន្ធដ៏សន្ធិ . . . ពាហិរ . . . អា-
ហារសម្បជាន . . . ឧត្តសម្បជាន . . . មហាក្ខត ១ របស់
ពួកអសញ្ញាសត្វ . . . ។

[៦១១] ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយ
ភាវនា អាស្រ័យធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះសប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ ។ ប្រហែលគ្នានឹងអារម្មណ៍យូរយ៉ាងដែរ ។

ឧប្បន្នកថា បដិច្ចវារោ

[២១២] ទស្សនេន បហាតតំ ធម្មំ ។ បេ ។
 នវីច្ឆយុត្តប្បច្ចយា អរូបេ ទស្សនេន បហាតតំ ឯកំ
 ខន្ធំ បដិច្ច ។ ភាវនាយ បហាតតំ ធម្មំ ។ បេ ។
 នវីច្ឆយុត្តប្បច្ចយា អរូបេ ភាវនាយ បហាតតំ ឯកំ
 ខន្ធំ . . . ។ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតតំ
 ធម្មំ . . . នវីច្ឆយុត្តប្បច្ចយា អរូបេ នេវ ទស្សនេន
 ន ភាវនាយ បហាតតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច ពាហិរំ . . .
 អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញា-
 សត្តានំ . . . ។

[២១៣] ទស្សនេន បហាតតំ ធម្មំ បដិច្ច
 នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ . . . នោនតិច្ឆប្បច្ចយា
 នោវិតតប្បច្ចយា ។ នអារម្មណសទិសំ(១) ។

[២១៤] នហេតុយា តីណំ នអារម្មណេ បញ្ច
 នអធិបតីយា នវ នអនន្តរេ បញ្ច នសមនន្តរេ
 បញ្ច នអតាមញ្ញេ បញ្ច នឧបនិស្សយេ បញ្ច

ទស្សនត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

[៦១២] ទ្វិធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ។ បេ ។

ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ក្នុងអរូបភព ។ ទ្វិធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ។ បេ ។ ព្រោះ នវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ទ្វិខន្ធ ១ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ក្នុងអរូប- ភព . . . ។ ទ្វិធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា . . . ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ពាហិរូប អាស្រ័យ ខន្ធ ១ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា ក្នុង អរូបភព . . . អាហារសមុជ្ឈាន . . . ឧត្តសមុជ្ឈាន . . . របស់ពួក អសព្វាសត្វ . . . ។

[៦១៣] (ធម៌) ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា អាស្រ័យធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ . . . ព្រោះ នោនត្ថប្បច្ច័យ និងនោវិត្តប្បច្ច័យ ។ ប្រហែលគ្នានឹងនការម្សុណ- ប្បច្ច័យដែរ ។

[៦១៤] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនការម្សុ- ណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុង នអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុង នតតាមតាប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥

អរិយធម៌ដ៏កេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

នប្បុរជាតេ សុត្ត នបច្ឆាជាតេ នវ នភាសេវនេ
 នវ នកម្មេ ភីណិ នវិចារេតេ នវ នភាហារេ
 ឯកំ នន្ទ្រិយេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមគ្គេ
 ឯកំ នសម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ ភីណិ
 នោនត្តិយា បញ្ច នោវិគតេ បញ្ច ។ ញត្វា
 កណោតតំ ។

បច្ចនីយំ ។

[២០៩] ហេតុប្បដ្ឋយា នភាវម្មណោ បញ្ច . . .
 នអនិបតិយា នវ នអនន្តរេ បញ្ច នសមនន្តរេ
 បញ្ច នអញ្ញាមញ្ញេ បញ្ច នឌុបនិស្សយេ បញ្ច
 នប្បុរជាតេ សុត្ត នបច្ឆាជាតេ នវ នភាសេវនេ នវ
 នកម្មេ ភីណិ នវិចារេតេ នវ នសម្បយុត្តេ បញ្ច
 នវិប្បយុត្តេ ភីណិ នោនត្តិយា បញ្ច នោវិគតេ
 បញ្ច ។ ឯវំ អនុមជ្ឈន្តេន កណោតតំ ។

អនុលោមប្បច្ចនីយំ ។

អភិធម្មបំណក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ក្នុងនបុរេជាតិប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតិប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧
 ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣
 ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអាហារប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១ ក្នុង
 នត្រ័យប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១ ក្នុង
 នមគ្គប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៥ ក្នុង
 នវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោនតិប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៥ ក្នុង
 នោវិគតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៥ ។ បណ្ឌិត ឆឹង (យ៉ាងនេះ)ហើយ
 គប្បីរាប់ចុះ ។

ចប់ បច្ច័ន្ទនិយៈ ។

[៦១៥] ក្នុងនការម្មណប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៥ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ
 . . . ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអនន្តប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៥
 ក្នុងនសមនន្តប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៥ ក្នុងនអតាមតាប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៥
 ក្នុងនឧបនិស្សយប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៥ ក្នុងនបុរេជាតិប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧
 ក្នុងនបច្ឆាជាតិប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧
 ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុង
 នសម្បយុត្តប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៥ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣
 ក្នុងនោនតិប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៥ ក្នុងនោវិគតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៥ ។
 បណ្ឌិត កាលអនុម័ត យ៉ាងនេះហើយ គប្បីរាប់ចុះ ។

ចប់ អនុលោមប្បដ្ឋាននិយៈ ។

វស្សនត្ថិកេ បដិច្ចវារោ

[២០២] ឈោតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ភីណី . . .

អនន្តរេ ភីណី សមនន្តរេ ភីណី សហជាតេ ភីណី

អញ្ញាមញ្ញេ ភីណី និស្សយេ ភីណី ឧបនិស្សយេ

ភីណី បុរេជានេ ភីណី អាសវនេ ភីណី កម្មេ

ភីណី វិហានេ ឯកំ អាហារេ ភីណី វេទ្ខិយេ

ភីណី ឈានេ ភីណី មក្កេ ទ្វេ សម្បយុត្តេ

ភីណី វិប្បយុត្តេ ភីណី អត្ថិយា ភីណី នត្ថិយា

ភីណី វិគតេ ភីណី អវិគតេ ភីណី ។ ឯវំ អនុ-

មជ្ឈន្នេន គណេតត្ថំ ។

បច្ចនីយានុលោមំ ។

បដិច្ចវារោ និដ្ឋិតោ ។

ស្បែកក្រចកៈ បដិច្ចវារៈ

[៦១៦] ក្នុងការមណ្ឌប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះនេហត្ថប្បច្ច័យ
 . . . ក្នុងអនន្តរាប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងសមនន្តរាប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
 ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអតោមតាប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
 ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
 ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាសវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
 ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអាហារ-
 ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងឈានប្ប-
 ច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៣ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអត្ថប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៣ ក្នុងនត្ថប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
 ក្នុងអវិត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ បណ្ឌិត កាលអនុម័ត យ៉ាងនេះ
 គប្បីរាប់ចុះ ។

ចប់ បច្ចនីយានុលោម ។

ចប់ បដិច្ចវារៈ ។

សហជំពូករា

[៦០៧] ទស្សនេន បហាតតំ ធម្មំ សហជាតោ
ទស្សនេន បហាតតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ច-
យា ទស្សនេន បហាតតំ ឯកំ ខន្ធំ សហជាតា
តយោ ខន្ធោ ទេ ខន្ធោ សហជាតា ។ បេ ។
សហជាតករោ បដិច្ចករសនិសោ ។

បច្ចយរា

[៦០៨] ទស្សនេន បហាតតំ ធម្មំ បច្ចយា
ទស្សនេន បហាតតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ច-
យា តីណិ ។ ភាវនាយ បហាតតំ ធម្មំ បច្ចយា
ភាវនាយ ... តីណិ ។

[៦០៩] នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតតំ
ធម្មំ បច្ចយា នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
តតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា នេវ ទស្សនេន
ន ភាវនាយ បហាតតំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា
តយោ ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានោ រូបំ ទេ ខន្ធោ ...

សហជាតិវរៈ

[៦១៧] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ កើតជាមួយនឹងធម៌
ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ គឺ
ខន្ធ ៣ កើតជាមួយនឹងខន្ធ ១ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ (ខន្ធ ២)
កើតជាមួយនឹងខន្ធ ២ ។ បេ ។

សហជាតិវរៈ ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវរៈដែរ ។

បឋមវរៈ

[៦១៨] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌
ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ គឺ
មានវរៈ ៣ ។ (ធម៌ ដែលគួរលះ) ដោយការវិនា ពឹងផ្អែកនឹងធម៌
ដែលគួរលះ ដោយការវិនា . . . មានវរៈ ៣ ។

[៦១៩] ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
ដោយការវិនា ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ
មិនគួរលះ ដោយការវិនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ
គឺ ខន្ធ ៣ ក្នុង ចិត្តសមុជ្ឈានុបក្ក ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ដែលមិនគួរ
លះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា នឹងខន្ធ ២ . . .

វស្សនត្ថិកេ បច្ចយវារោ

បដិសន្ធិក្ខណោ នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
 តង្គំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា តយោ ខន្ធា កដត្តា ច
 រូបំ ទ្វេ ខន្ធេ បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា ខន្ធេ បច្ចយា
 វត្ថុំ វត្ថុំ បច្ចយា ខន្ធា ឯកំ មហាក្កតំ បច្ចយា
 តយោ មហាក្កតា មហាក្កតេ បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ
 រូបំ កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ វត្ថុំ បច្ចយា នេវ និស្ស-
 នេន ន ភាវនាយ បហាតញ្ចា ខន្ធា ។ នេវ និស្ស-
 នេន ន ភាវនាយ បហាតង្គំ ធម្មំ បច្ចយា និស្ស-
 នេន បហាតញ្ចោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា
 វត្ថុំ បច្ចយា និស្សនេន បហាតញ្ចា ខន្ធា ។ នេវ
 និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតង្គំ ធម្មំ បច្ចយា
 ភាវនាយ បហាតញ្ចោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា
 វត្ថុំ បច្ចយា ភាវនាយ បហាតញ្ចា ខន្ធា ។ នេវ
 និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតង្គំ ធម្មំ បច្ចយា
 និស្សនេន បហាតញ្ចោ ច នេវ និស្សនេន ន
 ភាវនាយ បហាតញ្ចោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេ-
 តុប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា និស្សនេន បហាតញ្ចា
 ខន្ធា មហាក្កតេ បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

ទស្សនត្តិកៈ បច្ចយវារៈ

ខន្ធ ពា ក្តី កងតារាបក្តី ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ដែលមិនគួរលះ ដោយ
ទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវា កងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែក
នឹងខន្ធ ២ វត្ថុ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធចាំងឡាយ ខន្ធចាំងឡាយ ពឹងផ្អែកនឹង
វត្ថុ មហាក្ខត ៣ ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខត ១ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កងតារាប
ឧបាទារូប ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខតចាំងឡាយ ខន្ធចាំងឡាយ ដែលមិន
គួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវា ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ ធម៌
ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយ
ទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
គឺ ខន្ធចាំងឡាយ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។
ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវា ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយ
ទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
គឺ ខន្ធចាំងឡាយ ដែលគួរលះ ដោយការវា ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។
ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈក្តី ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយ
ទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវាក្តី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមិនគួរ
លះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវា ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធចាំងឡាយ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ពឹង
ផ្អែកនឹងវត្ថុ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខតចាំងឡាយ ។

អវិជ្ជាបិដកេ អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ

នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វំ ធម្មំ បច្ចយា
 ភាវនាយ បហាតត្វោ ច នេវ និស្សនេន ន ភាវ
 នាយ បហាតត្វោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បច្ចយា
 វត្ថុំ បច្ចយា ភាវនាយ បហាតត្វា ទន្ធិ មហាក្កតេ
 បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[៦២០] និស្សនេន បហាតត្វត្ថា នេវ និស្សនេន
 ន ភាវនាយ បហាតត្វត្ថា ធម្មំ បច្ចយា និស្សនេន
 បហាតត្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បច្ចយា និស្ស-
 នេន បហាតត្វំ ឯកំ ទន្ធិត្ថា វត្ថុត្ថា បច្ចយា តយោ
 ទន្ធិ ទន្ធិ ច វត្ថុត្ថា បច្ចយា ទន្ធិ ទន្ធិ ។
 និស្សនេន បហាតត្វត្ថា នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ
 បហាតត្វត្ថា ធម្មំ បច្ចយា នេវ និស្សនេន ន
 ភាវនាយ បហាតត្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្ប-
 ច្ចយា និស្សនេន បហាតត្វោ ទន្ធិ ច មហាក្កតេ
 ច បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ និស្សនេន បហា-
 តត្វត្ថា នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វត្ថា
 ធម្មំ បច្ចយា និស្សនេន បហាតត្វោ ច នេវ និស្ស-
 នេន ន ភាវនាយ បហាតត្វោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បជ្ឈាន

ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនាស ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ
មិនគួរលះ ដោយការវិនាស ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយ
ទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
គឺ ខន្ធាវិជ្ជា ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ចិត្ត-
សមុជ្ឈានុប ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខត្តាវិជ្ជា ។

[៦២០] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌
ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈផង ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ
មិនគួរលះ ដោយការវិនាផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ
ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈផង វត្ថុផង
ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ។ ធម៌ ដែលមិនគួរលះ
ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលគួរ
លះ ដោយទស្សនៈផង ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិន
គួរលះ ដោយការវិនាផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ
ចិត្តសមុជ្ឈានុប ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធាវិជ្ជា ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ
ផង មហាក្ខត្តាវិជ្ជាផង ។ ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ
ក្តី ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា
ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈផង ធម៌ ដែលមិនគួរ
លះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនាផង ទើបកើតឡើង

វស្សនត្ថិកេ បច្ចយវារោ

ហេតុប្បដ្ឋយា នស្សនេន បហាតត្ថំ ឯកំ ខន្ធកា
 វត្ថុកា បច្ចយា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធទ ច វត្ថុកា
 បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា នស្សនេន បហាតត្ថេ ខន្ធទ ច
 មហាក្កតេ ច បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[៦២០] ភាវនាយ បហាតត្ថកា នេវ នស្សនេន
 ន ភាវនាយ បហាតត្ថកា ធម្មំ បច្ចយា ភាវនាយ
 បហាតត្ថោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ភាវ-
 នាយ បហាតត្ថំ ឯកំ ខន្ធកា វត្ថុកា បច្ចយា តយោ
 ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធទ ច វត្ថុកា ... ។ ភាវនាយ
 បហាតត្ថកា នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
 តត្ថកា ធម្មំ បច្ចយា នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ
 បហាតត្ថោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ភាវនាយ
 បហាតត្ថេ ខន្ធទ ច មហាក្កតេ ច បច្ចយា ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានំ រូបំ ។ ភាវនាយ បហាតត្ថកា នេវ
 នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថកា ធម្មំ បច្ចយា

វស្សនត្ថិកៈ បច្ចយវារៈ

ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ដែលគួរលះ
ដោយទស្សនៈផង វត្ថុផង ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង
ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធាវិជ្ជាយ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ
ផង មហាក្កត្តាវិជ្ជាយផង ។

[៦៤១] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនាស ពឹងផ្អែកនឹងធម៌
ដែលគួរលះ ដោយការវិនាសផង ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ
មិនគួរលះ ដោយការវិនាសផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ
ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ដែលគួរលះ ដោយការវិនាសផង វត្ថុផង
នឹងខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង . . . ។ ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយ
ទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនាស ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលគួរលះ ដោយ
ការវិនាសផង ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយ
ការវិនាសផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប
ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធាវិជ្ជាយ ដែលគួរលះ ដោយការវិនាសផង មហាក្កត្តា
វិជ្ជាយផង ។ ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនាស ធម៌ ដែល
មិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនាស ពឹងផ្អែកនឹងធម៌

ភាវនាយ បហាតត្វោ ច នេវ និស្សនេន ន ភាវ-
នាយ បហាតត្វោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋ-
យា ភាវនាយ បហាតត្វំ ឯកំ ខន្ធិ វត្ថុញ
បច្ចយា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធទេ ច វត្ថុញ ...
ភាវនាយ បហាតត្វោ ខន្ធទេ ច បហាគ្វតេ ច
បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[២២២] និស្សនេន បហាតត្វំ ធម្មំ បច្ចយា
និស្សនេន បហាតត្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អារម្មណា-
ប្បច្ចយា និស្សនេន បហាតត្វំ ឯកំ ខន្ធិ បច្ចយា
តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធទេ ... ។

[២២៣] ភាវនាយ បហាតត្វំ ធម្មំ បច្ចយា
ភាវនាយ បហាតត្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អារម្មណា-
ប្បច្ចយា ភាវនាយ បហាតត្វំ ឯកំ ខន្ធិ បច្ចយា
តយោ ខន្ធា ។

[២២៤] នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
តត្វំ ធម្មំ បច្ចយា នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ
បហាតត្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អារម្មណាប្បច្ចយា

អភិធម្មវិជ្ជា អនុលោមត្ថិកប្បវត្តន្ត

ដែលគួរលះ ដោយការវិនាសនៃ ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ

មិនគួរលះ ដោយការវិនាសនៃ ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្សឺណាប្បច្ច័យ គឺ

ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ដែលគួរលះ ដោយការវិនាសនៃ វត្ថុផង ។

នឹងខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង . . . ចិត្តសមុជ្ជានុរូប ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ទាំង-

ឡាយ ដែលគួរលះ ដោយការវិនាសនៃ មហាក្ខត្តទាំងឡាយផង ។

(៦២២) ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌

ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្សឺណាប្បច្ច័យ

គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ នឹង

ខន្ធ ២ . . . ។

(៦២៣) ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនាសនៃ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌

ដែលគួរលះ ដោយការវិនាសនៃ ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្សឺណាប្បច្ច័យ គឺ

ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ដែលគួរលះ ដោយការវិនាសនៃ ។

(៦២៤) ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ

ដោយការវិនាសនៃ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ

មិនគួរលះ ដោយការវិនាសនៃ ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្សឺណាប្បច្ច័យ

ឧប្បន្ទតិកេ បច្ចយវារោ

នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថំ ឯកំ ខន្ធ
 បច្ចយា តយោ ខន្ធ ទ្វេ ខន្ធ . . . បដិសន្ធិត្តុលោ
 នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថំ ឯកំ
 ខន្ធ បច្ចយា តយោ ខន្ធ ទ្វេ ខន្ធ . . . វត្ថុ
 បច្ចយា ខន្ធ ចក្ខាយតនំ បច្ចយា ចក្ខុវិញ្ញាណំ
 កាយាយតនំ បច្ចយា កាយវិញ្ញាណំ វត្ថុ បច្ចយា
 នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថា ខន្ធ ។
 នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថំ ធម្មំ បច្ចយា
 ទស្សនេន បហាតត្ថោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អារម្ម-
 ណាប្បច្ចយា វត្ថុ បច្ចយា ទស្សនេន បហាតត្ថា
 ខន្ធ ។ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថំ
 ធម្មំ បច្ចយា ភាវនាយ បហាតត្ថោ ធម្មោ ឧប្ប-
 ជ្ឈតិ អារម្មណាប្បច្ចយា វត្ថុ បច្ចយា ភាវនាយ
 បហាតត្ថា ខន្ធ ។

[២២៥] ទស្សនេន បហាតត្ថញ្ច នេវ ទស្ស-
 នេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថញ្ច ធម្មំ បច្ចយា
 ទស្សនេន បហាតត្ថោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អារម្មណ-
 ាប្បច្ចយា ទស្សនេន បហាតត្ថំ ឯកំ ខន្ធឯ វត្ថុញ្ច
 បច្ចយា តយោ ខន្ធ ទ្វេ ខន្ធ ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា ។

ទស្សនត្តិកៈ បច្ចយការៈ

គឺ ខន្ធភាព ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធទ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
 ដោយការវិនា នឹងខន្ធទ ។ ។ ។ ខន្ធភាព ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធទ ដែលមិន
 គួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
 នឹងខន្ធទ ។ ។ ។ ខន្ធទាំងឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ចក្ខុវិញ្ញាណ ពឹង
 ផ្អែកនឹងចក្ខុយានៈ កាយវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងកាយាយានៈ ខន្ធទាំង
 ឡាយ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយ
 ការវិនា ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ពឹង
 ផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា
 ទើបកើតឡើង ព្រោះការមូលប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលគួរ
 លះ ដោយទស្សនៈ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយ
 ការវិនា ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
 ដោយការវិនា ទើបកើតឡើង ព្រោះការមូលប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធទាំងឡាយ
 ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។

(២២៥) ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ពឹងផ្អែក
 នឹងធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈផង ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយ
 ទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនាផង ទើបកើតឡើង ព្រោះការមូល
 ប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធភាព ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធទ ដែលគួរលះ ដោយ
 ទស្សនៈផង វត្ថុផង (ខន្ធទ) ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធទ ផង វត្ថុផង ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមគ្គិកប្បដ្ឋានំ

[២២២] ភាវនាយ បហាតត្វញ្ច នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វញ្ច ធម្មំ បច្ចយា ភាវនាយ បហាតត្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អារម្មណប្បច្ចយា ភាវនាយ បហាតត្វំ ឯកំ ខន្ធា វត្ថុញ្ច បច្ចយា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា ។

[២២៣] និស្សនេន បហាតត្វំ ធម្មំ បច្ចយា និស្សនេន បហាតត្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អធិបតីប្បច្ចយា ។ បរិបុណ្ណំ ។ បដិសន្ធិ នត្ថំ ។ អនន្តរប្បច្ចយា សមនន្តរប្បច្ចយា អារម្មណសនិសំ ។

[២២៤] ... សហជាតប្បច្ចយា និស្សនេន បហាតត្វំ ឯកំ ខន្ធា ... តីណិ ។ ភាវនាយ បហាតត្វំ ធម្មំ ... តីណិ ។ នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វំ ធម្មំ បច្ចយា នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ សហជាតប្បច្ចយា នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វំ ឯកំ ខន្ធា បច្ចយា តយោ ខន្ធា វត្ថុសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធា បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា បដិសន្ធិក្ខណោ

អភិធម្មប្បដក អនុលោមត្ថិកប្បដក

[៦២៦] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ពឹងផ្អែកនឹងធម៌
ដែលគួរលះ ដោយការវិនាផង ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ
មិនគួរលះ ដោយការវិនាផង ទើបកើតឡើង ព្រោះការមូលប្បច្ច័យ គឺ
ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ដែលគួរលះ ដោយការវិនាផង វត្ថុផង
ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ។

[៦២៧] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌
ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបត្យប្បច្ច័យ ។
បរិច្ចណិ ។ បដិសន្ធិ មិនមាន ។ អនន្តរប្បច្ច័យ សមនន្តរប្បច្ច័យ
ប្រហែលគ្នានឹងការមូលប្បច្ច័យដែរ ។

[៦២៨] . . . ព្រោះសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែល
គួរលះ ដោយទស្សនៈ . . . មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ដែលគួរលះ
ដោយការវិនា . . . មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយ
ទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមិនគួរលះ
ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា ទើបកើតឡើង ព្រោះ
សហជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានបូក ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១
ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា ខន្ធ ២ ពឹង
ផ្អែកនឹងខន្ធ ២ វត្ថុ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធចាំឡាយ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ

ទស្សនត្តិកេ បច្ចយវារោ

ខន្ធោ បច្ចយា វត្ថុ វត្ថុ បច្ចយា ខន្ធោ ឯកំ
 មហាភូតំ បច្ចយា តយោ មហាភូតា មហាភូតេ
 បច្ចយា ភាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧត្ត-
 សមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ . . . ចក្ខុយ-
 តំ បច្ចយា ចក្ខុវិញ្ញាណំ កាយាយតំ បច្ចយា
 កាយវិញ្ញាណំ វត្ថុ បច្ចយា ទេវ ទស្សនេន ន
 ភាវនាយ បហាតត្វា ខន្ធោ ។ ទេវ ទស្សនេន ន
 ភាវនាយ បហាតត្វំ ធម្មំ បច្ចយា ទស្សនេន បហា
 តត្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ សហជាតប្បច្ចយា ។
 អវសេសា ហេតុប្បច្ចយសទិសា ។

[៦២៧] ទស្សនេន បហាតត្វំ ធម្មំ បច្ចយា
 ទស្សនេន បហាតត្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អញ្ញា-
 មញ្ញប្បច្ចយា ជិស្សយប្បច្ចយា ឧប្បជិស្សយប្បច្ចយា
 ចុរេជាតប្បច្ចយា បដិសន្ធិ នត្ថំ ។ អាសេវនប្ប-
 ច្ចយា បដិសន្ធិ នត្ថំ វិចាគត្វា ។ កម្មប្បច្ចយា
 វិចាគត្វា អាហារប្បច្ចយា វត្ថុយប្បច្ចយា
 ឈានប្បច្ចយា មគ្គប្បច្ចយា សម្បយុត្តប្បច្ចយា
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយា អត្ថប្បច្ចយា នត្ថិប្បច្ចយា វិក-
 តប្បច្ចយា អវិកតប្បច្ចយា ។

ទស្សនត្តិកៈ បច្ចយវារៈ

ខន្ធចាំងឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ មហាក្ខត ៣ ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខត ១
 ពាហិរ ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខតចាំងឡាយ . . . អាហារសមុជ្ជាន . . .
 ឧត្តសមុជ្ជាន . . . មហាក្ខត ១ របស់ពួកអសព្វាសត្វ . . . ចក្ខុ-
 វិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងចក្ខុយតនៈ កាយវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងកាយ-
 យតនៈ ខន្ធចាំងឡាយ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
 ដោយការនា ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ
 ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយ
 ការនា ទើបកើតឡើង ព្រោះសហជាតប្បច្ច័យ ។ គឺ បច្ច័យចាំងឡាយ
 ដ៏សេស ប្រហែលគ្នានឹងហេតុប្បច្ច័យដែរ ។

[៦២៧] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌
 ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះអពាមពាប្បច្ច័យ
 និស្សយប្បច្ច័យ ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ និងបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ បដិសន្ធិ
 មិនមាន ។ ព្រោះអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ បដិសន្ធិ និងវិបាក មិនមាន ។
 ព្រោះកម្មប្បច្ច័យ វិបាកប្បច្ច័យ អាហារប្បច្ច័យ ឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ឈាន-
 ប្បច្ច័យ មគ្គប្បច្ច័យ សម្បយុត្តប្បច្ច័យ វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ អត្ថប្បច្ច័យ
 វិតតប្បច្ច័យ និងអវិតតប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

(៦៣០) ហេតុយា សត្តរស អាម្មណេ សត្ត
អនិបត្តិយា សត្តរស អនន្តរេ សត្ត សមនន្តរេ
សត្ត សហជាតេ សត្តរស អញ្ញាញេ សត្ត
និស្សយេ សត្តរស ឧបនិស្សយេ សត្ត បុរាណេ
សត្ត អាសេវនេ សត្ត កម្មេ សត្តរស វិចារកេ
ឯកំ អាហារេ សត្តរស ឥន្ទ្រិយេ សត្តរស ឈានេ
សត្តរស ចក្កេ សត្តរស សម្មយុត្តេ សត្ត
វិប្បយុត្តេ សត្តរស អត្ថិយា សត្តរស នត្ថិយា
សត្ត វិគតេ សត្ត អវិគតេ សត្តរស ។ ឯ
កណោតត្ថំ ។

អនុលោមំ ។

(៦៣១) និស្សនេន បហាតត្ថំ នម្មំ បច្ចយា
និស្សនេន បហាតញ្ចេ នម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេ-
តុប្បច្ចយា វិចីកិច្ចាសហគតេ ខន្ធេ បច្ចយា វិចី-
កិច្ចាសហគតា មោហា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៦៣០) កងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ កងការមណ្ឌប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៧ កងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ កងអនន្តរប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៧ កងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ កងសហជាតប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ១៧ កងអពាមពាប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ កងនិស្សយប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ១៧ កងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ កងបុរេជាតប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៧ កងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ កងកម្មប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ១៧ កងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ កងអាហារប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ១៧ កងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ កងឈានប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ១៧ កងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ កងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៧ កងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ កងអតិប្បច្ច័យ មានវារៈ
 ១៧ កងនតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ កងវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧
 កងអវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោម ។

(៦៣១) ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែល
 គួរលះ ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ
 មោហៈ ដែលច្រឡំដោយវិចិត្រច្ចា ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធាវិជ្ជា ដែល
 ច្រឡំដោយវិចិត្រច្ចា ។

វិស្សនគ្គិកេ បច្ចយវារោ

[៦៣២] ភាវនាយ បហាតតំ ធម្មំ បច្ចយា
 ភាវនាយ បហាតត្យោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេ-
 តុប្បច្ចយា ឧទ្ធច្ចសហគតេ ខន្ធេ បច្ចយា ឧទ្ធច្ច-
 សហគតោ មោហោ ។

[៦៣៣] នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
 តតំ ធម្មំ បច្ចយា នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ
 បហាតត្យោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេ-
 តុកំ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតតំ
 ឯកំ ខន្ធេ បច្ចយា តយោ ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានត្វា
 រូបំ ទ្វេ ខន្ធេ . . . អហេតុកប្បជ្ឈិសន្ធិក្ខណោ
 ខន្ធេ បច្ចយា វត្ថុ វត្ថុំ បច្ចយា ខន្ធោ ឯកំ
 មហាក្ខតំ . . . ភាហិវំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ
 . . . ឧត្តសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញាសត្តានំ . . .
 ចក្ខុយាតនំ បច្ចយា ចក្ខុវិញ្ញាណំ កាយាយតនំ
 បច្ចយា កាយវិញ្ញាណំ វត្ថុំ បច្ចយា អហេ-
 តុកា នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្យោ
 ខន្ធោ ។ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតតំ
 ធម្មំ បច្ចយា ទស្សនេន បហាតត្យោ ធម្មោ . . .

ឧស្សនត្ថិកៈ បច្ចយវារៈ

(៦៣២) ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែល
គួរលះ ដោយការវិនា ទើបកើតឡើង ព្រោះអហេតុប្បច្ច័យ គឺ
មោហៈ ដែលប្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធចាំន់ឡាយ ដែល
ប្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ ។

(៦៣៣) ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
ដោយការវិនា ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរ
លះ ដោយការវិនា ទើបកើតឡើង ព្រោះអហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ព ក្តី
ចិត្តសមុជ្ជានុបក្ខី ពឹងផ្អែកនឹងអហេតុកក្ខន្ធ ១ ដែលមិនគួរលះ ដោយ
ទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា នឹងខន្ធ២ . . . វត្ថុ ពឹងផ្អែកនឹង
ខន្ធចាំន់ឡាយ ក្នុងខណៈនៃអហេតុកក្ខន្ធជីសន្និ ខន្ធចាំន់ឡាយ ពឹងផ្អែក
នឹងវត្ថុ មហាក្ខត១ . . . ពាហិរ . . . គាហោរសមុជ្ជាន . . . ឧត្តស-
មុជ្ជាន . . . របស់ពួកអសព្វាសត្វ . . . ចក្ខុវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹង
ចក្ខុយានៈ កាយវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងកាយាយានៈ អហេតុកក្ខន្ធ
ចាំន់ឡាយ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា
ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌
ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា . . .

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

និហេតុប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា វិចីក្ខិក្ខាសហគតោ
 មោហោ ។ នេ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វំ
 ធម្មំ បច្ចយា ភាវនាយ បហាតត្វោ ធម្មោ ...
 និហេតុប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា ឧប្បច្ចសហគតោ
 មោហោ ។

[៦៣៤] ទស្សនេន បហាតត្វត្វា នេវ ទស្ស-
 នេន ន ភាវនាយ បហាតត្វត្វា ធម្មំ បច្ចយា
 ទស្សនេន បហាតត្វោ ធម្មោ ... និហេតុប្បច្ច-
 យា វិចីក្ខិក្ខាសហគតោ ខន្ធ ច វត្ថុត្វា បច្ចយា
 វិចីក្ខិក្ខាសហគតោ មោហោ ។

[៦៣៥] ភាវនាយ បហាតត្វត្វា នេវ ទស្ស-
 នេន ន ភាវនាយ បហាតត្វត្វា ធម្មំ បច្ចយា ភាវ-
 នាយ បហាតត្វោ ធម្មោ ... និហេតុប្បច្ចយា
 ឧប្បច្ចសហគតោ ខន្ធ ច វត្ថុត្វា បច្ចយា ឧប្បច្ច-
 សហគតោ មោហោ ។

[៦៣៦] ទស្សនេន បហាតត្វំ ធម្មំ បច្ចយា
 នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ នអារម្មណប្បច្ចយា ទស្សនេន បហាតត្វោ
 ខន្ធ បច្ចយា ចិត្តសម្មដ្ឋានំ វូបំ ។

អភិធម្មចំណីក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ព្រោះនរោត្តមប្បដ្ឋាយ គឺ មោហៈ ដែលច្រឡំដោយវិចិក្ខា ពឹងផ្អែក
នឹងវត្ថុ ។ ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែល
មិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា . . . ព្រោះ
នរោត្តមប្បដ្ឋាយ គឺ មោហៈ ដែលច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។

[៣៣៤] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌
ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈផង ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយ
ទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនាផង . . . ព្រោះនរោត្តមប្បដ្ឋាយ
គឺ មោហៈ ដែលច្រឡំដោយវិចិក្ខា ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធាវិជ្ជា ដែល
ច្រឡំដោយវិចិក្ខាផង វត្ថុផង ។

[៦៣៥] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ពឹងផ្អែកនឹងធម៌
ដែលគួរលះ ដោយការវិនាផង ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ
មិនគួរលះ ដោយការវិនាផង . . . ព្រោះនរោត្តមប្បដ្ឋាយ គឺ មោហៈ
ដែលច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធាវិជ្ជា ដែលច្រឡំដោយ
ឧទ្ធច្ចៈផង វត្ថុផង ។

[៦៣៦] ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
ដោយការវិនា ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះនរោត្តមប្បដ្ឋាយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធាវិជ្ជា
ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ។

វស្សនត្ថិកេ បច្ចយវិហោ

[៦៣៧] ភាវនាយ បហាតត្ថំ ធម្មំ បច្ចយា
 នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ន អារម្មណប្បច្ចយា ភាវនាយ បហាតត្ថោ
 ខន្ធិ បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[៦៣៨] នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
 តត្ថំ ធម្មំ បច្ចយា នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ
 បហាតត្ថោ ធម្មោ ... ន អារម្មណប្បច្ចយា នេវ
 ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថោ ខន្ធិ បច្ចយា
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្កុណោ នេវ ទស្សនេន
 ន ភាវនាយ បហាតត្ថោ ខន្ធិ បច្ចយា កេដត្តារូបំ
 ខន្ធិ បច្ចយា វត្ថុ ឯកំ មហាភ្លតំ បច្ចយា ពាហិរំ
 ... អាហារសមុដ្ឋានំ ... ឧត្តសមុដ្ឋានំ ...
 អសញ្ញាសត្តានំ ។ បេ ។

[៦៣៩] ទស្សនេន បហាតត្ថញ្ច នេវ ទស្ស-
 នេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថញ្ច ធម្មំ បច្ចយា
 ទស្សនេន បហាតត្ថោ ធម្មោ ... ន អារម្មណប្បច្ច-
 យា ទស្សនេន បហាតត្ថោ ខន្ធិ ច មហាភ្លតេ ច
 បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

ទស្សនកម្មៈ បច្ចុប្បន្នៈ

[៦៣៧] ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
 ដោយការវិនា ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះនការម្បណ្ឌប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុជានុរូប ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ
 ទាំងឡាយ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ។

[៦៣៨] ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
 ដោយការវិនា ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរ
 លះ ដោយការវិនា ... ព្រោះនការម្បណ្ឌប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុជានុរូប
 ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
 ដោយការវិនា ក្នុងតារូប ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនគួរលះ
 ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ វត្ថុ
 ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធទាំងឡាយ ពាហិរូប ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខត ១ ...
 អាហារសមុជានុរូប ... ឧត្តសមុជានុរូប . . របស់ពួកអសព្វាសត្វ ។ បេ ។

[៦៣៩] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌
 ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈផង ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ
 មិនគួរលះ ដោយការវិនាផង ... ព្រោះនការម្បណ្ឌប្បច្ច័យ គឺ ចិត្ត-
 សមុជានុរូប ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធទាំងឡាយ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈផង
 មហាក្ខតទាំងឡាយផង ។

អវិជ្ជាបដិកោ អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ

(៦៤០) ភាវនាយ បហាតត្ថំ នេវ និស្ស-
នេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថំ ធម្មំ បច្ចយា នេវ
និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថោ ធម្មោ ...
នការម្មណាប្បច្ចយា ភាវនាយ បហាតត្ថេ ខន្ធទេ ច
មហាភូតេ ច បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

(៦៤១) និស្សនេន បហាតត្ថំ ធម្មំ បច្ចយា
និស្សនេន បហាតត្ថោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអនិបត្តិ-
ប្បច្ចយា ។ សហជាតសទិសំ ។ នអនន្តរប្បច្ចយា
នសមនប្បច្ចយា នអញ្ញាមញ្ញប្បច្ចយា នឧបនិស្សយ-
ប្បច្ចយា ។

(៦៤២) និស្សនេន បហាតត្ថំ ធម្មំ បច្ចយា
និស្សនេន បហាតត្ថោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នបុរេជា-
តប្បច្ចយា អរូបេ និស្សនេន បហាតត្ថំ ឯកំ ខន្ធទេ
បច្ចយា ។ និស្សនេន បហាតត្ថំ ធម្មំ បច្ចយា
នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ នបុរេជាតប្បច្ចយា និស្សនេន បហាតត្ថេ
ខន្ធទេ បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថកប្បដ្ឋាន

[៦៤០] ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយ
ការនា ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការនាផង ធម៌ ដែល
មិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការនាផង . . .
ព្រោះនិការម្ពណ្ឌប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធាវិជ្ជា
ដែលគួរលះ ដោយការនាផង មហាក្ខត្តាវិជ្ជាផង ។

[៦៤១] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌
ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនិកតិប្បច្ច័យ ។
ប្រហែលគ្នានឹងសហជាតប្បច្ច័យដែរ ។ ព្រោះនិកនន្តរាប្បច្ច័យ និសម-
នន្តរាប្បច្ច័យ និកតាមព្យាប្បច្ច័យ និងនិសមនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៦៤២] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌
ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនិបុរេជាតប្បច្ច័យ
គឺ (ខន្ធ ៣) ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ក្នុង
អរូបកតា ។ ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយ
ការនា ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះនិបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធាវិជ្ជា
ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ។

វស្សនត្ថិកេ បច្ចយវិហេ

[២៤៣] ភាវនាយ បហាតតំ ធម្មំ បច្ចយា
 ភាវនាយ បហាតត្យោ ធម្មោ . . . នបុរេជាតប្បច្ចយា
 អរូបេ ភាវនាយ បហាតតំ ឯកំ . . . ។ ភាវ-
 នាយ បហាតតំ ធម្មំ បច្ចយា នេវ នស្សនេន
 ន ភាវនាយ បហាតត្យោ ធម្មោ . . . នបុរេជាតប្បច្ច-
 យា ភាវនាយ បហាតត្យោ ខន្ធេ បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ
 រូបំ ។ នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតតំ
 ធម្មំ បច្ចយា នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
 តត្យោ ធម្មោ . . . នបុរេជាតប្បច្ចយា អរូបេ
 នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតតំ ឯកំ ខន្ធំ
 បច្ចយា តយោ ខន្ធា នេវ នស្សនេន ន ភាវ-
 នាយ បហាតត្យោ ខន្ធេ បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ
 បដិសន្ធិក្កុណោ ខន្ធេ បច្ចយា កកដត្តារូបំ ខន្ធេ
 បច្ចយា វត្ថុ វត្ថុ បច្ចយា ខន្ធា ឯកំ បហា-
 ត្ថតំ . . . ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . .
 ឧត្តសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ . . . ។

ទស្សនវត្ថុកៈ បច្ចយវារៈ

[៦៤៣] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ពឹងផ្អែកនឹងធម៌
 ដែលគួរលះ ដោយការវិនា . . . ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១
 ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ក្នុងអរូបភព . . . ។ ធម៌ ដែលមិនគួរ
 លះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែល
 គួរលះ ដោយការវិនា . . . ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋាន-
 រូប ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធាវិជ្ជាឡាយ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ។ ធម៌
 ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា ពឹងផ្អែក
 នឹងធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា
 . . . ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ដែល
 មិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា ក្នុងអរូបភព
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធាវិជ្ជាឡាយ ដែលមិនគួរលះ ដោយ
 ទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា ក្នុងតារូប ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធាវិជ្ជាឡាយ
 ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ វត្ថុ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធាវិជ្ជាឡាយ ខន្ធាវិជ្ជាឡាយ
 ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ មហាក្ខត ១ . . . ពាហិរ . . . អាហារសមុដ្ឋាន
 . . . ឧត្តសមុដ្ឋាន . . . មហាក្ខត ១ រចនាសម្ព័ន្ធអសព្វសត្វ . . . ។

អភិធម្មបិដកេ អនុណេមត្តិកប្បដ្ឋានំ

និស្សនេន បហាតត្ថញ្ច នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ
 បហាតត្ថញ្ច ធម្មំ បច្ចយា នេវ និស្សនេន ន ភាវ-
 នាយ បហាតត្ថោ ធម្មោ ... នបុរេជានប្បច្ចយា
 និស្សនេន បហាតត្ថេ ខន្ធទេ ច មហាក្កតេ ច បច្ច-
 យា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ ភាវនាយ បហាតត្ថញ្ច
 នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថញ្ច ធម្មំ
 បច្ចយា នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថោ
 ធម្មោ ... នបុរេជានប្បច្ចយា ភាវនាយ បហា-
 តត្ថេ ខន្ធទេ ច មហាក្កតេ ច បច្ចយា ចិត្តស-
 មុដ្ឋានំ រូបំ ។ និស្សនេន បហាតត្ថំ ធម្មំ ។ បេ ។
 នបច្ឆាជានប្បច្ចយា នភាសេវនប្បច្ចយា ... ។

[៦៤៤] ... នកក្ខប្បច្ចយា និស្សនេន
 បហាតត្ថេ ខន្ធទេ បច្ចយា និស្សនេន បហា-
 តត្ថា ចេតនា ។ ភាវនាយ បហាតត្ថំ ធម្មំ
 ... នកក្ខប្បច្ចយា ភាវនាយ បហាតត្ថេ ខន្ធទេ
 បច្ចយា ភាវនាយ បហាតត្ថា ចេតនា ។ នេវ
 និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថំ ធម្មំ ...

អភិធម្មប្បដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវាទា ពឹង
 ផ្អែកនឹងធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈផង ធម៌ ដែលមិនគួរលះ
 ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវាទាផង . . . ព្រោះនបុរេជា-
 តប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធចាំន់ឡាយ ដែលគួរលះ
 ដោយទស្សនៈផង មហាក្ខតចាំន់ឡាយផង ។ ធម៌ ដែលមិនគួរលះ
 ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវាទា ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែល
 គួរលះ ដោយការវាទាផង ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិន
 គួរលះ ដោយការវាទាផង . . . ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធចាំន់ឡាយ ដែលគួរលះ ដោយការវាទាផង
 មហាក្ខតចាំន់ឡាយផង ។ នឹងធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ
 ។ បេ ។ ព្រោះនបច្ចាជាតប្បច្ច័យ នឹងនកាសេវនប្បច្ច័យ . . . ។

(៦៤៤) . . . ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ដែល
 គួរលះ ដោយទស្សនៈ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធចាំន់ឡាយ ដែលគួរលះ
 ដោយទស្សនៈ ។ នឹងធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវាទា . . .
 ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ដែលគួរលះ ដោយការវាទា ពឹង
 ផ្អែកនឹងខន្ធចាំន់ឡាយ ដែលគួរលះ ដោយការវាទា ។ នឹងធម៌
 ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវាទា . . .

វស្សត្ថិកេ បច្ចយវារោ

នកក្ខប្បច្ចយា នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
 តញ្ចេ ខន្ធទេ បច្ចយា នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ
 បហាតញ្ចា ចេតនា ពាហិរំ . . . អាហារសមុជ្ឈានំ
 . . . ឧត្តសមុជ្ឈានំ . . . ។ នេវ ទស្សនេន ន
 ភាវនាយ បហាតត្ថំ ធម្មំ បច្ចយា ទស្សនេន បហា-
 តញ្ចា ធម្មោ . . . នកក្ខប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា
 ទស្សនេន បហាតញ្ចា ចេតនា ។ នេវ ទស្សនេន
 ន ភាវនាយ បហាតត្ថំ ធម្មំ បច្ចយា ភាវនាយ
 បហាតញ្ចា ធម្មោ . . . នកក្ខប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា
 ភាវនាយ បហាតញ្ចា ចេតនា ។

(៦៤៥) ទស្សនេន បហាតត្ថញ្ច នេវ ទស្សនេន
 ន ភាវនាយ បហាតត្ថញ្ច ធម្មំ បច្ចយា ទស្សនេន
 បហាតញ្ចា ធម្មោ . . . នកក្ខប្បច្ចយា ទស្សនេន
 បហាតត្ថេ ខន្ធទេ ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា ទស្សនេន
 បហាតញ្ចា ចេតនា ។ ភាវនាយ បហាតត្ថញ្ច នេវ
 ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថញ្ច ធម្មំ បច្ចយា
 ភាវនាយ បហាតត្ថា ធម្មោ . . . នកក្ខប្បច្ចយា
 ភាវនាយ បហាតត្ថេ ខន្ធទេ ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា
 ភាវនាយ បហាតត្ថា ចេតនា ។

ទស្សនកិច្ច: បច្ចយវារ:

ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិន
 គួរលះ ដោយការវិនា ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធចាំន់ឡាយ ដែលមិនគួរលះ
 ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា ពាហិរ . . . អាហារស-
 ម្ព័ន្ធ . . . ឧត្តសម្ព័ន្ធ . . . ។ ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយ
 ទស្សនៈ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
 ដោយការវិនា . . . ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ដែលគួរលះ
 ដោយទស្សនៈ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា
 ពឹងផ្អែកនឹងធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយ
 ការវិនា . . . ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ដែលគួរលះ ដោយ
 ការវិនា ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។

[៦៤៥] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌
 ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈផង ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ
 មិនគួរលះ ដោយការវិនាផង . . . ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា
 ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធចាំន់ឡាយ ដែលគួរលះ
 ដោយទស្សនៈផង វត្ថុផង ។ ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ពឹង
 ផ្អែកនឹងធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនាផង ធម៌ ដែលមិនគួរលះ
 ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនាផង . . . ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ
 គឺ ចេតនា ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធចាំន់ឡាយ
 ដែលគួរលះ ដោយការវិនាផង វត្ថុផង ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

(៦៤៦) នស្សនេន បហាតតំ ធម្មំ បច្ចយា នស្ស-
 នេន បហាតតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នវិភាគប្បច្ចយា ។
 បរិបុណ្ណំ ។ បដិសន្ធិ នត្ថិ ។ ... នអាហារប្បច្ចយា
 ភាហិរំ ... ឧតុសមុដ្ឋានំ ... អសញ្ញាសត្តានំ ... ។
 ... នសង្ក្រិយប្បច្ចយា ភាហិរំ ... អាហារសមុដ្ឋានំ
 ... ឧតុសមុដ្ឋានំ ... អសញ្ញាសត្តានំ មហាក្កតេ
 បច្ចយា រូបជីវីសង្ក្រិយំ ។ នយានប្បច្ចយា បញ្ច-
 វិញ្ញាណំ ... ភាហិរំ ... ។ បេ ។ ... អសញ្ញា-
 សត្តានំ ... ។ ... នមគ្គប្បច្ចយា អហេតុកំ នេវ
 នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតតំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា
 តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានក្ក រូបំ អហេតុកប្បជិ-
 សន្ធិក្ខណោ ឯកំ មហាក្កតំ ... អសញ្ញាសត្តានំ
 ... ។ ... នសម្បយុត្តប្បច្ចយា ... នវិប្បយុត្តប្ប-
 ច្ចយា អរូបេ នស្សនេន បហាតតំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា
 អរូបេ ភាវនាយ បហាតតំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា តយោ
 ខន្ធា ។ នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតតំ
 ធម្មំ បច្ចយា នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៦៤៦) ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌
 ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ ។
 មានវារៈបរិច្ចណិ ។ បដិសន្ធិ មិនមានទេ ។ . . . ព្រោះនកាហា-
 រប្បច្ច័យ គឺ ពាហិរ . . . ឧត្តសមុដ្ឋាន . . . របស់ពួកអ-
 សព្វាសត្វ . . . ។ . . . ព្រោះនន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ពាហិរ . . .
 កាហារសមុដ្ឋាន . . . ឧត្តសមុដ្ឋាន . . . រូបជីវិត្ត្រិយ
 ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខតទាំងឡាយ របស់ពួកអសព្វាសត្វ ។ . . . ព្រោះ
 នឈានប្បច្ច័យ គឺ បញ្ចវិញ្ញាណ . . . ពាហិរ . . . ។ បេ ។
 របស់ពួកអសព្វាសត្វ . . . ។ . . . ព្រោះនមគ្គប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ពា ក្តី
 បិត្តសមុដ្ឋានរបក្ខី ពឹងផ្អែកនឹងអហេតុកក្ខន្ធ ១ ដែលមិនគួរលះ ដោយ
 ទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា មហាក្ខត ១ ក្នុងខណៈនៃអហេតុ-
 កប្បជីសន្ធិ . . . របស់ពួកអសព្វាសត្វ . . . ។ . . . ព្រោះនសម្ប-
 យុត្តប្បច្ច័យ . . . ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១
 ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ក្នុងអរូបកតា ខន្ធ ពា ពឹងផ្អែកនឹង
 ខន្ធ ១ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ក្នុងអរូបកតា ។ ធម៌ ដែល
 មិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា ពឹងផ្អែកនឹងធម៌
 ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា ។ បេ ។

វស្សនត្ថិកេ បច្ចយវាពេ

អរូបេ នេវ ទស្សនេន ន កាវនាយ បហាតតំ ឯកំ

ខន្ធំ បច្ចយា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធេ ... ពាហិរំ ...

អាហារសមុដ្ឋានំ ... ឧតុសមុដ្ឋានំ ... អសញ្ញា-

សត្តានំ ... ។ នោនត្ថិប្បច្ចយា នោវិគតប្បច្ចយា ។

[៦៤៧] នហេតុយា សត្ត នអារម្មណេ បញ្ច

នអធិបតីយា សត្តរស នអនន្តរេ បញ្ច នសមនន្តរេ

បញ្ច នអញ្ញាមញ្ញេ បញ្ច នឧបនិស្សយេ បញ្ច

នច្យុរជាតេ សត្ត នបច្ឆាជាតេ សត្តរស នអាសេ-

វនេ សត្តរស នកក្ខេ សត្ត នវិចារកេ សត្តរស

នអាហារេ ឯកំ នឥន្ទ្រិយេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ

នមត្តេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ

តីណិ នោនត្ថិយា បញ្ច នោវិគតេ បញ្ច ។

ទស្សនត្ថិកៈ បច្ចយវារៈ

ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
 ដោយការវិនា ក្នុងអរូបភព នឹងខន្ធ ២ . . . ពាហិរ . . . អាហារ-
 សម្ព័ន្ធ . . . ឧត្តសម្ព័ន្ធ . . . របស់ពួកកុសលាសត្វ . . . ។
 ព្រោះនោនត្ថិប្បច្ច័យ និងនោវិតតប្បច្ច័យ ។

[៦៤៧] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៥ ក្នុងនគធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៥ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនអពាមពាបប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៥ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ១៧ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ១៧ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១
 ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
 ក្នុងនោនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមប្បិកប្បដ្ឋានំ

(៦៤៨) ហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណោ បញ្ច ...

នអធិបតីយា សត្តរស នអនន្តរ បញ្ច នសមនន្តរ

បញ្ច នអញ្ញាមញ្ញា បញ្ច នឧបនិស្សយេ បញ្ច

នបុរោជិតេ សត្ត នបញ្ញាជិតេ សត្តរស នអាស-

វនេ សត្តរស នកុម្មេ សត្ត នវិចារិតេ សត្តរស

នសម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ ភីណិ ហេតុតិយា

បញ្ច លោភិតេ បញ្ច ។

អនុលោមប្បិកប្បដ្ឋានំ ។

(៦៤៩) នហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណោ សត្ត ...

អនន្តរ សត្ត សមនន្តរ សត្ត សហជិតេ សត្ត •

អញ្ញាមញ្ញា សត្ត និស្សយេ សត្ត ឧបនិស្សយេ សត្ត

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[៦៤៨] ក្នុងនការមណ្ឌប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
 ... ក្នុងនអធិបត្ថប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងនអនន្តប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៥ ក្នុងនសមនន្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនអតាមពាប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៥ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៧ ក្នុងនបច្ចុប្បន្នជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងនអាសវនប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ១៧ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ១៧ ក្នុងនសម្បយតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនវិប្បយតប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៣ ក្នុងនោនត្ថប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៥ ។

ចប់ អនុលោមប្បដ្ឋានីយៈ ។

[៦៤៩] ក្នុងនការមណ្ឌប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ព្រោះនេះហេតុប្បច្ច័យ
 ... ក្នុងនអនន្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនសមនន្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧
 ក្នុងនសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអតាមពាប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧
 ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧

វស្សន្តិកា សំសង្ករិកា

បុរេជានេ សត្ត អាសេវនេ សត្ត កក្កេ សត្ត
 វិចារកេ ឯកំ អាហារេ សត្ត ឥន្ទ្រិយេ សត្ត
 ឈានេ សត្ត មកេ ធន សម្មយុត្តេ សត្ត វិប្ប-
 យុត្តេ សត្ត អត្ថិយា សត្ត ធនិយា សត្ត វិគតេ
 សត្ត អវិគតេ សត្ត ។ ឯវំ កណោតតំ ។

បច្ចនីយានុលោមំ ។

បច្ចយវិកា និដ្ឋិតោ ។

និស្សយវិកា បច្ចយសនិសោ កាតតោ ។

សំសង្ករិកា

[២៥០] និស្សនេន បហាតតំ ធម្មំ សំសង្ការំ
 និស្សនេន បហាតតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា
 និស្សនេន បហាតតំ ឯកំ ខន្ធំ សំសង្ការំ តាយា
 ខត្តា ទ្វេ ខន្ធំ សំសង្ការំ ទ្វេ ខត្តា ។

[២៥១] ភាវនាយ បហាតតំ ធម្មំ សំសង្ការំ
 ភាវនាយ បហាតតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា
 ភាវនាយ បហាតតំ ឯកំ ខន្ធំ សំសង្ការំ ។

ទស្សនត្តិកៈ សំសង្ខារៈ

ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអាសវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុង
 កម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៧ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៧ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧
 ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអត្ថប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុង
 នត្ថប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិត្តប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៧ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ បច្ចនីយានុលោម ។

ចប់ បច្ចយវារៈ ។

និស្សយវារៈ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើឲ្យប្រហែលគ្នានឹងបច្ចយវារៈដែរ ។

សំសង្ខារៈ

[៦៥០] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ច្រឡំនឹងធម៌
 ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ
 ខន្ធ ៣ ច្រឡំនឹងខន្ធ ១ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ខន្ធ ២ ច្រឡំ
 នឹងខន្ធ ២ ។

[៦៥១] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ច្រឡំនឹងធម៌
 ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ
 (ខន្ធ ៣) ច្រឡំនឹងខន្ធ ១ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[៦៥២] នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
 តត្ថំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ
 បហាតញ្ចោ ធម្មោ . . . នេវ ទស្សនេន ន ភាវ-
 នាយ បហាតត្ថំ ឯកំ ខន្ធំ សំសដ្ឋោ តយោ ខន្ធោ
 ។ បេ ។ បដិសន្ធិក្កុលោ នេវ ទស្សនេន ន ភាវ-
 នាយ បហាតត្ថំ ឯកំ ខន្ធំ សំសដ្ឋោ ។

[៦៥៣] ទស្សនេន បហាតត្ថំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ
 ទស្សនេន បហាតញ្ចោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អារម្ម-
 ណាប្បច្ចយា ។ សព្វានិ បទានិ វិត្តារេតព្វានិ តីណិ
 តីណិ ។

[៦៥៤] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ តីណិ
 អធិបតីយា តីណិ អនន្តរេ តីណិ សមនន្តរេ តីណិ
 សហជាតេ តីណិ អញ្ញមញ្ញោ តីណិ និស្សយ
 តីណិ ឧបនិស្សយេ តីណិ បុរេជាតេ តីណិ
 អាសេវនេ តីណិ វិទាតេ ឯកំ អាហារេ តីណិ
 វត្ថុយេ តីណិ ឈានេ តីណិ មគ្គេ តីណិ

អភិធម្មបិដក អនុបោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[៦៥២] ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
 ដោយការវិនា ច្រឡំនឹងធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
 ដោយការវិនា . . . ខន្ធ ៣ ច្រឡំនឹងខន្ធ ១ ដែលមិនគួរលះ ដោយ
 ទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា ។ បេ ។ (ខន្ធ ៣) ច្រឡំនឹងខន្ធ ១
 ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា ក្នុងខណៈ
 នៃបដិសន្ធិ ។

[៦៥៣] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ច្រឡំនឹងធម៌
 ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ ។
 បទទាំងអស់ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារចុះ សុទ្ធតែមានវារៈ ៣ ។

[៦៥៤] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៣ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៣ ក្នុងអពាមពាបប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៣ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៣ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
 ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣

វស្សនត្ថកេ សំសដ្ឋវាហេ

សប្បយុត្តេ តីណិ វិប្បយុត្តេ តីណិ អត្តិយា តីណិ
នត្តិយា តីណិ វិគតេ តីណិ អវិគតេ តីណិ ។

អនុលោមំ ។

[៦៥៥] នស្សនេន បហាតត្ថំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ
នស្សនេន បហាតត្ថោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បច្ច-
យា វិចីកិត្តាសហគតេ ខន្ធ សំសដ្ឋោ វិចីកិត្តា-
សហគតោ មោហោ ។

[៦៥៦] ភាវនាយ បហាតត្ថំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ
ភាវនាយ បហាតត្ថោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្ប-
ច្ចយា ឧទ្ធច្ចសហគតេ ខន្ធ សំសដ្ឋោ ឧទ្ធច្ចស-
ហគតោ មោហោ ។

[៦៥៧] នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
តត្ថំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ នេវ នស្សនេន ន
ភាវនាយ បហាតត្ថោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេ-
តុប្បច្ចយា អហេតុកំ នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ
បហាតត្ថំ ឯកំ ខន្ធ សំសដ្ឋោ តយោ ខន្ធ អហេ-
តុកប្បជ្ឈន្តិត្ថយោ . . . ។

ទស្សនត្តិកៈ សំសង្ការៈ

ក្នុងសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣
 ក្នុងអត្ថប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនត្ថប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុង
 វិតតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិតតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

ចប់ អនុលោម ។

[៦៥៥] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ច្រឡំនឹងធម៌
 ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ គឺ
 មោហៈ ដែលប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយវិចិកិត្តា ច្រឡំនឹងខន្ធទាំងឡាយ
 ដែលប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយវិចិកិត្តា ។

[៦៥៦] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ច្រឡំនឹងធម៌
 ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ គឺ
 មោហៈ ដែលប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយឧទ្ធច្ចៈ ច្រឡំនឹងខន្ធទាំងឡាយ
 ដែលប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយឧទ្ធច្ចៈ ។

[៦៥៧] ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
 ដោយការវិនា ច្រឡំនឹងធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរ
 លះ ដោយការវិនា ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣
 ច្រឡំនឹងអហេតុកក្ខន្ធទ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
 ដោយការវិនា ក្នុងខណៈនៃអហេតុកក្ខន្ធដ៏សន្និ . . . ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

(២៥៨) នស្សនេន បហាតត្វំ ធម្មំ សំសង្ខេ-
 នស្សនេន បហាតត្វោ ធម្មោ ឧប្បន្នតិ នអធិប-
 តិប្បច្ចយា នបុរេជាតប្បច្ចយា នបច្ឆាជាតប្បច្ចយា
 នអាសេវនប្បច្ចយា នកម្មប្បច្ចយា នវិទាភេបច្ច-
 យា ។ នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ ។ បេ ។
 នឈានប្បច្ចយា បញ្ចវិញ្ញាណំ ។ . . . នមត្តប្ប-
 ច្ចយា អហេតុកំ ។ . . . នេវ នស្សនេន ន
 ភាវនាយ បហាតត្វោ ធម្មា ។ បេ ។ នវិប្បយុត្ត-
 ប្បច្ចយា តីណិ ។

(២៥៩) នហេតុយា តីណិ នអធិបតិយា តីណិ
 នបុរេជាតេ តីណិ នបច្ឆាជាតេ តីណិ នអាសេវនេ
 តីណិ នកម្មេ តីណិ នវិទាភេ តីណិ នឈានេ
 ឯកំ នមត្តេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ តីណិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[៦៥៨] ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ ច្រឡំដោយ
 ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ
 នបុរេជាតប្បច្ច័យ នបច្ចាជាតប្បច្ច័យ នអាសេវនប្បច្ច័យ នកម្មប្បច្ច័យ
 និននវិបាកប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរ
 លះ ដោយភាវនា ។ បេ ។ ព្រោះនឈានប្បច្ច័យ គឺ បញ្ចវិញ្ញាណ ។
 . . . ព្រោះនមគ្គប្បច្ច័យ គឺ អហេតុកុក្ខន្ធ ។ (ធម៌) ដែលមិនគួរ
 លះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវនា ។ បេ ។ ព្រោះនវិប្ប-
 យុត្តប្បច្ច័យ គឺ មានវារៈ ៣ ។

[៦៥៩] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនបច្ចាជាតប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៣ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៣ ។

វស្សនគ្គិកោ សំសង្ការោ

[៦៦០] ហេតុប្បដ្ឋយា នអធិបតិយា ភីណិ
 ... នបុរេជាតេ ភីណិ នបច្ឆាជាតេ ភីណិ ន-
 អាសេវនេ ភីណិ នកម្មេ ភីណិ នវិចារកេ ភីណិ
 នវិប្បយុត្តេ ភីណិ ។

អនុលោមប្បច្ចនីយំ ។

[៦៦១] នហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណេ ភីណិ ...
 អនន្តរេ ភីណិ សមនន្តរេ ភីណិ សហជាតេ ភីណិ
 អញ្ញាមញ្ញេ ភីណិ ជិស្សយេ ភីណិ ឧបជិស្សយេ
 ភីណិ បុរេជាតេ ភីណិ អាសេវនេ ភីណិ កម្មេ
 ភីណិ វិចារកេ ឯកំ អាហារេ ភីណិ វេទ្ខិយេ ភីណិ
 ឈានេ ភីណិ មក្កេ ទ្វេ សម្បយុត្តេ ភីណិ វិប្ប-
 យុត្តេ ភីណិ អត្ថិយា ភីណិ នត្ថិយា ភីណិ វិគតេ
 ភីណិ អវិគតេ ភីណិ ។

បច្ចនីយានុលោមំ ។

សំសង្ការោ និដ្ឋិតោ ។

ឧស្សនត្ថិកៈ សំសង្ខារៈ

[៦៦០] ក្នុងនអធិបត្ថប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
 . . . ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនបច្ចុប្បន្នជាតប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៣ ក្នុងនអាសវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៣ ។

ចប់ អនុលោមប្បច្ចន័យៈ ។

[៦៦១] ក្នុងការមូលប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ
 . . . ក្នុងននន្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនសមនន្តប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៣ ក្នុងនសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអញ្ញាប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៣ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៣ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាសវនប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៣ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ១
 ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងន័យប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
 ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងសម្ប-
 យុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអតិ-
 ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិត្តប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

ចប់ បច្ចន័យានុលោម ។

ចប់ សំសង្ខារៈ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋានំ

[៦៦២] ទស្សនេន បហាតត្វំ ធម្មំ សម្មយុត្តោ
ទស្សនេន បហាតត្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
ច្ចយា ។ សម្មយុត្តកាវោ សំសជ្ជកាវសទិសោ ។

បញ្ញាវិវា

[៦៦៣] ទស្សនេន បហាតត្វោ ធម្មោ ទស្ស-
នេន បហាតត្វស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ ទស្សនេន បហាតត្វោ ហេតុ សម្មយុត្តកានំ
ខន្ធានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៦៤] ទស្សនេន បហាតត្វោ ធម្មោ នេវ
ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វស្ស ធម្មស្ស
ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទស្សនេន បហាតត្វោ
ហេតុ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូចានំ ហេតុប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៦៦៥] ទស្សនេន បហាតត្វោ ធម្មោ ទស្ស-
នេន បហាតត្វស្ស ច នេវ ទស្សនេន ន ភាវ-
នាយ បហាតត្វស្ស ច ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ទស្សនេន បហាតត្វោ ហេតុ សម្មយុត្ត-
កានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៦៦២) ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ប្រកបដោយធម៌
ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។
សម្បយុត្តវារៈ ប្រហែលគ្នានឹងសំសង្ករវារៈដែរ ។

បញ្ញាវិវរៈ

(៦៦៣) ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួក
ហេតុ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្ត-
កក្ខន្ធ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(៦៦៤) ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា ដោយ
ហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកហេតុ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ
នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(៦៦៥) ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈផង ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ
មិនគួរលះ ដោយការវិនាផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកហេតុ
ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង
ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ។

វស្សនត្ថិកេ បញ្ញាវិពេ

[៦៦៦] ភាវនាយ បហាតញ្ចោ ធម្មោ ភាវនាយ បហាតញ្ចស្សំ ធម្មស្សំ ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ភាវនាយ បហាតញ្ចោ ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[៦៦៧] ភាវនាយ បហាតញ្ចោ ធម្មោ នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតញ្ចស្សំ ធម្មស្សំ ... ភាវនាយ បហាតញ្ចោ ហេតុ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[៦៦៨] ភាវនាយ បហាតញ្ចោ ធម្មោ ភាវនាយ បហាតញ្ចស្សំ ច នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតញ្ចស្សំ ច ធម្មស្សំ ... ភាវនាយ បហាតញ្ចោ ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូបានំ ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[៦៦៩] នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតញ្ចោ ធម្មោ នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតញ្ចស្សំ ធម្មស្សំ ... នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតញ្ចោ ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ

ទស្សនត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

[៦៦៦] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលមិនគួរលះ ដោយការវិនា ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកហេតុ
ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន ដោយ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[៦៦៧] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា . . .
គឺ ពួកហេតុ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប
ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[៦៦៨] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលគួរលះ ដោយការវិនាផង ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ
មិនគួរលះ ដោយការវិនាផង . . . គឺ ពួកហេតុ ដែលគួរលះ ដោយ
ការវិនា ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កនផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង
ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[៦៦៩] ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិន
គួរលះ ដោយការវិនា . . . គឺ ពួកហេតុ ដែលមិនគួរលះ ដោយ
ទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កនផង

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូបាណំ ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ
 បដិសន្ធិក្កុណោ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ
 បហាតញ្ច ហេតុ សម្បយុត្តតានំ ខន្ធាណំ កដត្តា
 ច រូបាណំ ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

(៦៧០) ទស្សនេន បហាតញ្ច ធម្មោ
 ទស្សនេន បហាតញ្ចស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បដ្ឋយេន
 បច្ចយោ ទស្សនេន បហាតញ្ចំ វាគំ អស្សាទេតិ
 អភិធម្មតិ តំ អារត្ត ទស្សនេន បហាតញ្ច វាគោ
 ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ វិចិត្តិច្ឆា ឧប្បជ្ជតិ
 ទស្សនេន បហាតញ្ចំ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ
 អស្សាទេតិ អភិធម្មតិ តំ អារត្ត ទស្សនេន
 បហាតញ្ច វាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ វិចិត្តិច្ឆា
 ឧប្បជ្ជតិ ទស្សនេន បហាតញ្ចំ ទោមនស្សំ ឧប្ប-
 ជ្ជតិ វិចិត្តិច្ឆំ អារត្ត វិចិត្តិច្ឆា ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ
 ឧប្បជ្ជតិ ទស្សនេន បហាតញ្ចំ ទោមនស្សំ ឧប្ប-
 ជ្ជតិ ទស្សនេន បហាតញ្ចំ ទោមនស្សំ អារត្ត
 ទស្សនេន បហាតញ្ចំ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ វិចិត្តិច្ឆា
 ឧប្បជ្ជតិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ពួកចិត្តសមុដ្ឋានបួនផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ពួកហេតុ ដែលមិនគួរលះ
ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការនា ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្ត-
កក្ខន្ធផង ពួកកងតារូបផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[៦៧០] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល ត្រេកអរ
រីករាយ ចំពោះរាគៈ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ រាគៈ ដែលគួរ
លះ ដោយទស្សនៈ ប្រារព្ធ នូវរាគៈនោះ ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ កើត
ឡើង វិចិត្រិច្ឆា កើតឡើង ទោមនស្ស ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ
កើតឡើង បុគ្គល ត្រេកអរ រីករាយ ចំពោះទិដ្ឋិ រាគៈ ដែលគួរ
លះ ដោយទស្សនៈ ប្រារព្ធ នូវទិដ្ឋិនោះ ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ កើត
ឡើង វិចិត្រិច្ឆា កើតឡើង ទោមនស្ស ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ
កើតឡើង វិចិត្រិច្ឆា ប្រារព្ធ នូវវិចិត្រិច្ឆា កើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង
ទោមនស្ស ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ កើតឡើង ទោមនស្ស
ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ប្រារព្ធ នូវទោមនស្ស ដែលគួរលះ
ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង វិចិត្រិច្ឆា កើតឡើង ។

ឧស្សនត្ថិកេ បញ្ញាវិហារ

[៦៧១] ទស្សនេន បហាតត្វោ ធម្មោ នេវ ទស្ស-
នេន ន ភាវនាយ បហាតត្វស្ស ធម្មស្ស អារម្ម-
ណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អរិយា ទស្សនេន បហាតត្វោ
បហីនេ កំលេសេ បច្ចវេក្ខន្តិ បុព្វេ សមុទាចិណ្ឌោ
កំលេសេ ជាទន្តិ ទស្សនេន បហាតត្វោ ខន្ធ
អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ ចេតោបរិ-
យញ្ញាលោន ទស្សនេន បហាតត្វោ ចិត្តសមន្តីស្ស
ចិត្តំ ជាទន្តិ ទស្សនេន បហាតត្វោ ខន្ធា ចេតោប-
រិយញ្ញាណស្ស បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស យថា-
កម្មបកញ្ញាណស្ស អនាគតំសញ្ញាណស្ស អារិដ្ឋ-
នាយ អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៧២] ភាវនាយ បហាតត្វោ ធម្មោ ភាវនាយ
បហាតត្វស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ភាវនាយ បហាតត្វំ វាគំ អស្សាទេតិ អភិទន្ធតិ តំ អា-
រត្ត ភាវនាយ បហាតត្វោ វាគោ ឧប្បជ្ឈតិ ឧទ្ធច្ចំ ឧប្ប-
ជ្ឈតិ ភាវនាយ បហាតត្វំ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ឈតិ ឧទ្ធច្ចំ
អារត្ត ឧទ្ធច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ ភាវនាយ បហាតត្វំ ទោមនស្សំ
ឧប្បជ្ឈតិ ភាវនាយ បហាតត្វំ ទោមនស្សំ អារត្ត ភាវ-
នាយ បហាតត្វំ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ឈតិ ឧទ្ធច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ ។

ទស្សនកត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

[៦៣១] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា ដោយ
 ការម្នាប្បច្ច័យ គឺ ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ពិចារណា នូវពួកកិលេស
 ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ដែលលះបង់ហើយ ដឹង នូវពួកកិលេស
 ដែលធ្លាប់សន្សំមកហើយ ក្នុងកាលមុន ឃើញច្បាស់ នូវខន្ធទាំងឡាយ
 ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ដឹងចិត្ត
 នៃបុគ្គលអ្នកប្រកបដោយចិត្ត ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ដោយចេតោ-
 បរិយញ្ញាណ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ
 នៃការពិចារណា នូវចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ
 យថាភម្មបគញ្ញាណ និងកុនាគតំសញ្ញាណ ដោយការម្នាប្បច្ច័យ ។

[៤៧២] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ដោយការម្នាប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល ត្រេក-
 អរ រីករាយ ចំពោះរាគៈ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា រាគៈ ដែលគួរលះ
 ដោយការវិនា ប្រារព្ធ នូវរាគៈនោះ ទើបកើតឡើង ឧទ្ធច្ចៈ កើតឡើង
 ទោមនស្ស ដែលគួរលះ ដោយការវិនា កើតឡើង ឧទ្ធច្ចៈ ប្រារព្ធ នូវ
 ឧទ្ធច្ចៈ ទើបកើតឡើង ទោមនស្ស ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ទើប
 កើតឡើង ទោមនស្ស ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ប្រារព្ធ នូវទោម-
 នស្ស ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ទើបកើតឡើង ឧទ្ធច្ចៈ កើតឡើង ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

(៦៧៣) ភាវនាយ បហាតញ្ចោ ធម្មោ នស្ស-
 នេន បហាតត្វស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ភាវនាយ បហាតតំ វាតំ អស្សនេតិ
 អភិធម្មតិ តំ អារត្ត នស្សនេន បហាតញ្ចោ វាតោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ វិចិត្រា ឧប្បជ្ឈតិ នស្ស-
 នេន បហាតតំ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ឈតិ ឧទ្ធចំ អារត្ត
 ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ វិចិត្រា ឧប្បជ្ឈតិ នស្សនេន
 បហាតតំ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ឈតិ ភាវនាយ បហា-
 តតំ ទោមនស្សំ អារត្ត នស្សនេន បហាតតំ
 ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ឈតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ វិចិត្រា
 ឧប្បជ្ឈតិ ។

(៦៧៤) ភាវនាយ បហាតញ្ចោ ធម្មោ នេវ នស្ស-
 នេន ន ភាវនាយ បហាតត្វស្ស ធម្មស្ស អារម្ម-
 ណប្បច្ចយេន បច្ចយោ អរិយា ភាវនាយ បហាតតំ
 បហំនំ កំលេសំ បច្ឆវេក្ខន្តិ វិក្ខម្ពិតំ កំលេសំ
 បច្ឆវេក្ខន្តិ បុព្វេ សមុទាចំលោ ភាវនាយ បហាតញ្ចោ
 ទន្ធូ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថកប្បដ្ឋាន

[៦៧៣] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ដោយការម្ស្នាលប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល ត្រេក-
 អរ រីករាយ ចំពោះរាគៈ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា រាគៈ ដែលគួរ
 លះ ដោយទស្សនៈ ប្រារព្ធ នូវរាគៈនោះ ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ កើត
 ឡើង វិចិត្រច្នា កើតឡើង ទោមនស្ស ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ
 កើតឡើង ទិដ្ឋិ ប្រារព្ធ នូវឧទ្ធច្ចៈ ទើបកើតឡើង វិចិត្រច្នា កើត
 ឡើង ទោមនស្ស ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ កើតឡើង ទោមនស្ស
 ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ប្រារព្ធ នូវទោមនស្ស ដែលគួរលះ
 ដោយការវិនា ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង វិចិត្រច្នា កើតឡើង ។

[៦៧៤] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា ដោយការម្ស្នា-
 លប្បច្ច័យ គឺ ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ពិចារណានូវវិលេស ដែលគួរលះ
 ដោយការវិនា ដែលលះបង់ហើយ ពិចារណា នូវវិលេស ដែលសង្កត់
 សង្កិនហើយ ឃើញច្បាស់ នូវខន្ធទាំងឡាយ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា
 ដែលធ្លាប់សន្សំមកហើយ ក្នុងកាលមុន ថាមិនឡើង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន

ចេតោបរិយញ្ញោណោន ភាវនាយ បហាតព្វចិត្ត-
 សមន្តិស្ស ចិត្តំ ជានន្តិ ភាវនាយ បហាតព្វា ខន្ធ
 ចេតោបរិយញ្ញោណស្ស បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញោណស្ស
 យថាកម្មបកញ្ញោណស្ស អនាគតសញ្ញោណស្ស អា-
 វជ្ជនាយ អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៧៥] នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
 តព្វា ធម្មោ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
 តព្វស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 នាទំ ទត្វា សីលំ សមាទិយិត្វា ឧទោសថកម្មំ
 កត្វា តំ បច្ចវេក្ខតិ បុព្វេ សុចីណ្ណានំ បច្ចវេក្ខតិ
 ឈានា វុដ្ឋហិត្វា ឈានំ បច្ចវេក្ខតិ អរិយា មត្តា
 វុដ្ឋហិត្វា មន្តំ បច្ចវេក្ខន្តិ និព្វានំ បច្ចវេក្ខន្តិ
 និព្វានំ តោត្រកុស្ស វេទានស្ស មក្ខស្ស ជលស្ស
 អារជ្ជនាយ អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចក្កំ
 អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សតិ សោតំ ...
 យានំ ជ្ឈំ កាយំ រូបេ សន្នេ កន្ធនេ រសេ ដោដ្ឋព្វេ
 ... វត្ថុំ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វ
 ខន្ធ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សតិ និព្វេន
 ចក្កុយា រូបំ បស្សតិ និព្វាយ សោតដាតុយា សន្នំ ...

ទស្សនត្ថិកៈ បញ្ញាវារៈ

ជឿន ទ្រូចិត្ត នៃបុគ្គលអ្នកប្រកបដោយចិត្ត ដែលគួរលះ ដោយការវិនា
ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ ខន្ធតាំងឡាយ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា
ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា ទ្រូចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសា-
នុស្សតញ្ញាណ យថាភម្មបគញ្ញាណ និងអនាគតសញ្ញាណ ដោយ
ការម្សណ្ឌប្បច្ច័យ ។

(៦៧៥) ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ
មិនគួរលះ ដោយការវិនា ដោយការម្សណ្ឌប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល ទ្រូទាន
សមាទានសីល ធ្វើឱ្យបោសថកម្ម ហើយពិចារណា ទ្រូកុសលនោះ
ពិចារណា ទ្រូកុសលតាំងឡាយ ដែលធ្លាប់សន្សំមកហើយ ក្នុង
កាលមុន ចេញអំពីឈាន ហើយពិចារណា ទ្រូឈាន ព្រះអរិយៈ
តាំងឡាយ ចេញអំពីមគ្គ ហើយពិចារណា ទ្រូមគ្គ ពិចារណា ទ្រូនិព្វាន
ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា ទ្រូគោត្រភូ វេទានៈ មគ្គ
និងវេល ដោយការម្សណ្ឌប្បច្ច័យ បុគ្គល ឃើញច្បាស់ ទ្រូចក្ក ថា
មិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ទ្រូសោតៈ . . . ទ្រូយានៈ ជីវ្ហ
កាយ ពួកប្រ ពួកសំឡេង ពួកក្លិន ពួករស ពួកផោដ្ឋព្វៈ . . .
ទ្រូវត្ថុ ឃើញច្បាស់ ទ្រូខន្ធតាំងឡាយ ដែលមិនគួរលះ ដោយ
ទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន
ឃើញច្បាស់ ដោយទិព្វចក្ខុ (៥)សំឡេង ដោយទិព្វសោតធាតុ . . .

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

ចេតោបរិយញ្ញោណោន នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ
 បហាតត្វាចិត្តសមន្តិស្ស ចិត្តំ ជានន្តិ អាតោសានញ្ញា-
 យតនំ វិញ្ញោណាញាយតនស្ស អាតិញ្ញោញាយតនំ
 នេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនស្ស រូបាយតនំ ចក្កវិញ្ញា-
 ណស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ដោជ្ឈញាយតនំ
 កាយវិញ្ញោណស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វា ចត្វា
 តទ្ធិវិញ្ញោណស្ស ចេតោបរិយញ្ញោណស្ស បុព្វេ-
 និវាសានុស្សតិញ្ញោណស្ស យថាភម្មបកញ្ញោណស្ស
 អនាគតសញ្ញោណស្ស អារម្មណាយ អារម្មណប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ។

[៦៧៦] នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
 តត្វា ធម្មោ និស្សនេន បហាតត្វាស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ នាម នត្វា សីលំ
 សមាធិយិត្វា ឧបោសថកម្មំ កត្វា តំ អស្សា-
 នេតិ អភិធម្មតិ តំ អារត្ត និស្សនេន បហាតត្វា
 រាតោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ វិចិត្តិច្ឆា ឧប្បជ្ជតិ

អភិធម្មប័ណ្ណ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ដឹងចិត្ត នៃបុគ្គលអ្នកប្រកបដោយចិត្ត ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ
 មិនគួរលះ ដោយការវិនា ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ អាកាសានញ្ញាយ-
 តនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃវិញ្ញាណញ្ញាយតនៈ អាកិញ្ញញ្ញាយតនៈ (ជាបច្ច័យ)
 នៃនេវេសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ រូបាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃចក្ខុវិញ្ញាណ
 ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ផោដ្ឋញ្ញាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ
 ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ
 មិនគួរលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា ទូរត្ថទិវិញ្ញាណ
 ចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ យថាគមបគញ្ញាណ
 និន្ទិអនាគតសញ្ញាណ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[៦៧៦] ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយ
 ការវិនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ដោយអារម្ម-
 ណប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល ឲ្យទាន សមាទានសីល ធ្វើឱ្យបោសថកម្មហើយ
 ត្រេកអរ រីករាយ ចំពោះកុសលនោះ រាគៈ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ
 ប្រាជ្ញនូវកុសលនោះ ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង វិចិត្រិយា កើតឡើង

ឧប្បន្នកេ បញ្ញវារោ

ទស្សនេន បហាតតំ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ បុព្វេ
 សុចិណ្ឌានិ បច្ចុវេក្ខតិ ឈានា វុដ្ឋហិត្វា ឈានំ
 អស្សាទេតិ តំ អារត្ត ទស្សនេន បហាតតោ រកោ
 ... ទិដ្ឋិ ... វិចិត្តិច្ឆា ... ឈានេ បរិហីនេ
 វិប្បទិសាវិស្ស ... ទស្សនេន បហាតតំ ទោម-
 នស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ចក្កំ អស្សាទេតិ អភិនន្តតិ សោតំ
 ... ឈានំ ជ្ជិវំ កាយំ រូបេ សន្តេ កន្តេ រសេ
 ដោជ្ជត្វេ ... វត្ថុំ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ
 បហាតតោ ខន្ធ អស្សាទេតិ អភិនន្តតិ តំ អារត្ត
 ទស្សនេន បហាតតោ រកោ ... ទិដ្ឋិ ...
 វិចិត្តិច្ឆា ... ។

[៦៧៧] នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
 តតោ ធម្មា ភាវនាយ បហាតត្វស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ នានំ ទត្វា សីលំ
 សមាទិវិត្វា ឧទោសថកម្មំ កត្វា តំ អស្សាទេតិ
 អភិនន្តតិ តំ អារត្ត រកោ ឧប្បជ្ជតិ ឧទ្ធច្ចំ
 ឧប្បជ្ជតិ ភាវនាយ បហាតតំ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ
 បុព្វេ សុចិណ្ឌានិ ... ឈានា វុដ្ឋហិត្វា ...

ទស្សនវិស័យ: បញ្ញាវារ:

ទោមនស្ស ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ កើតឡើង (ព្រះអរិយបុគ្គល)
 ពិចារណា នូវកុសលទាំងឡាយ ដែលធ្លាប់សន្សំមកហើយ ក្នុងកាលមុន
 ចេញអំពីឈាន ហើយត្រេកអរ ចំពោះឈាន រាគៈ ដែលគួរលះ
 ដោយទស្សនៈ ប្រារព្ធ នូវឈាននោះ ... ទិដ្ឋិ ... វិចិត្តិច្ឆា ...
 កាលបើឈាន សាបសូន្យហើយ វិប្បដិសារីបុគ្គល ... ទោមនស្ស
 ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ កើតឡើង ត្រេកអរ រីករាយ ចំពោះចក្ខុ
 ចំពោះសោតៈ ... ចំពោះឃានៈ ដំរី កាយ ពួករូប ពួកសំឡេង
 ពួកក្លិន ពួករស ពួកផោដ្ឋព្វៈ ... វត្ថុ ត្រេកអរ រីករាយ ចំពោះខន្ធ
 ទាំងឡាយ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវា
 រាគៈ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ប្រារព្ធ នូវខន្ធនោះ ... ទិដ្ឋិ
 ... វិចិត្តិច្ឆា ... ។

(៦៧៧) ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ 'មិនគួរលះ
 ដោយការវា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវា ដោយ
 អារម្មណបច្ច័យ គឺ បុគ្គល ឲ្យទាន សមាទានសីល ធ្វើឧបោសថ-
 កម្ម ហើយត្រេកអរ រីករាយ ចំពោះកុសលនោះ រាគៈ ប្រារព្ធ នូវ
 កុសលនោះ ទើបកើតឡើង ឧទ្ធច្ចៈ កើតឡើង ទោមនស្ស ដែល
 គួរលះ ដោយការវា កើតឡើង នូវកុសលទាំងឡាយ ដែល
 ធ្លាប់សន្សំមកហើយ ក្នុងកាលមុន ... ចេញអំពីឈាន ...

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បញ្ញាណំ

ចក្កំ . . . វត្ថុ . . . នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ
 បហាតព្វេ ខន្ធ អស្សនេតិ តំ អារត្ត ភាវនាយ
 បហាតព្វេ រកោ ឧប្បជ្ឈតិ ឧទ្ធច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ
 ភាវនាយ បហាតព្វំ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ឈតិ ។

[៦៧៨] និស្សនេន បហាតព្វេ ធម្មោ និស្ស-
 នេន បហាតព្វស្ស ធម្មស្ស អធិបតីប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ អារម្ម-
 ណាធិបតិ និស្សនេន បហាតព្វំ រកំ កុំ កត្វា
 អស្សនេតិ អភិនន្តតិ តំ កុំ កត្វា និស្សនេន
 បហាតព្វេ រកោ ឧប្បជ្ឈតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ ទិដ្ឋិ
 កុំ កត្វា អស្សនេតិ អភិនន្តតិ តំ កុំ កត្វា
 និស្សនេន បហាតព្វេ រកោ ឧប្បជ្ឈតិ ទិដ្ឋិ
 ឧប្បជ្ឈតិ ។ សហជាតាធិបតិ និស្សនេន បហា-
 តព្វាធិបតិ សម្បយុត្តកាណំ ខន្ធាណំ អធិបតីប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[៦៧៩] និស្សនេន បហាតព្វេ ធម្មោ នេវ
 និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វស្ស ធម្មស្ស
 អធិបតីប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតាធិបតិ និស្ស-
 នេន បហាតព្វាធិបតិ ចិត្តសមុដ្ឋានាណំ រូបាណំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថកប្បដ្ឋាន

ចំពោះចក្ខុ . . . វត្ថុ . . . ត្រេកអរ ចំពោះខន្ធចាំងឡាយ ដែលមិន
គួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា រាគៈ ដែលគួរលះ
ដោយការវិនា ប្រារព្ធ នូវខន្ធនោះ ទើបកើតឡើង ឧទ្ធច្ចៈ កើតឡើង
ទោមនស្ស ដែលគួរលះ ដោយការវិនា កើតឡើង ។

(៦៧៨) ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់
អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ គឺ បុគ្គល
ធ្វើនូវរាគៈ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ
រីករាយ រាគៈ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ធ្វើនូវរាគៈនោះ ឲ្យជា
ទីគោរព ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង បុគ្គល ធ្វើនូវទិដ្ឋិ ឲ្យជា
ទីគោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ
ធ្វើនូវទិដ្ឋិនោះ ឲ្យជាទីគោរព ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង ។
ឯសហជាតាធិបតិ គឺ ធម៌ជាអធិបតិ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ
ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

(៦៧៩) ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា ដោយ
អធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ គឺ ធម៌ជាអធិបតិ ដែលគួរ
លះ ដោយទស្សនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ។

ស្សនត្តិកេ បញ្ញាវិហារ

[៦៨០] ទស្សនេន បហាតត្វោ ធម្មោ ទស្សនេន បហាតត្វស្ស ច នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វស្ស ច ធម្មស្ស អធិបតីប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតាធិបតី ទស្សនេន បហាតត្វាធិបតី សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូបានំ អធិបតីប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៨១] ភាវនាយ បហាតត្វោ ធម្មោ ភាវនាយ បហាតត្វស្ស ធម្មស្ស អធិបតីប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតី សហជាតាធិបតី ។ អារម្មណាធិបតី ភាវនាយ បហាតត្វំ វកំ កុំ កត្វា អស្សនេតិ អភិនន្ទតិ តំ កុំ កត្វា ភាវនាយ បហាតត្វោ វកោ ឧប្បជ្ជតិ ។ សហជាតាធិបតី ភាវនាយ បហាតត្វាធិបតី សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ អធិបតីប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៨២] ភាវនាយ បហាតត្វោ ធម្មោ ទស្សនេន បហាតត្វស្ស ធម្មស្ស អធិបតីប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតី ភាវនាយ បហាតត្វំ វកំ កុំ កត្វា អស្សនេតិ អភិនន្ទតិ តំ កុំ កត្វា ទស្សនេន បហាតត្វោ វកោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។

ទស្សនគ្គិកៈ បញ្ញាវិរៈ

(៦៨០) ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈផង ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិន
គួរលះ ដោយការវិនាសផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតា-
ធិបតិ គឺ ធម៌ជាអធិបតិ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

(៦៨១) ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់ការមុណា-
ធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ ការមុណាធិបតិ គឺ បុគ្គល ធ្វើនូវ
រាគៈ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ
រីករាយ រាគៈ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ធ្វើនូវរាគៈ ឲ្យជាទីគោរព
ទើបកើតឡើង ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ ធម៌ជាអធិបតិ ដែលគួរ
លះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយអធិបតិ-
ប្បច្ច័យ ។

(៦៨២) ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់ការមុ-
ណាធិបតិ គឺ បុគ្គល ធ្វើនូវរាគៈ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ឲ្យជាទី
គោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ
ធ្វើនូវរាគៈនោះ ឲ្យជាទីគោរព ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[៦៨៣] ភាវនាយ បហាតញ្ចោ ធម្មោ នេវ
និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតញ្ចស្ស ធម្មស្ស
អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតាធិបតិ ភាវ-
នាយ បហាតញ្ចាធិបតិ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ ។

[៦៨៤] ភាវនាយ បហាតញ្ចោ ធម្មោ ភាវនាយ
បហាតញ្ចស្ស ច នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
តញ្ចស្ស ច ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សហជាតាធិបតិ ភាវនាយ បហាតញ្ចាធិបតិ សម្ម-
យុត្តកានំ ទ្យានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូបានំ ។

[៦៨៥] នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតញ្ចោ
ធម្មោ នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតញ្ចស្ស
ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ
សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ នានំ នត្វា
សីលំ សមាទិយិត្វា ឧបោសថកម្មំ កត្វា តំ កុរុ
កត្វា បច្ចវេក្ខន្តិ បុព្វេ សុចិណ្ណានិ . . . ឈានា
វុដ្ឋហិត្វា ឈានំ កុរុ កត្វា បច្ចវេក្ខន្តិ អរិយា មត្តា
វុដ្ឋហិត្វា មត្តំ កុរុ កត្វា បច្ចវេក្ខន្តិ ផលំ កុរុ កត្វា
បច្ចវេក្ខន្តិ និព្វានំ កុរុ កត្វា បច្ចវេក្ខន្តិ និព្វានំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៦៨៣) ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា ដោយ
អធិបតិប្បច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ គឺ ធម៌ជាអធិបតិ ដែលគួរ
លះ ដោយការវិនា (ជាបច្ច័យ) នៃពួកចិត្តសមុជ្ជានុប ។

(៦៨៤) ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលគួរលះ ដោយការវិនាផង ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ
មិនគួរលះ ដោយការវិនាផង ដោយអធិបតិប្បច័យ បានដល់សហជា-
តាធិបតិ គឺ ធម៌ជាអធិបតិ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ
នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង ពួកចិត្តសមុជ្ជានុបផង ។

(៦៨៥) ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ
មិនគួរលះ ដោយការវិនា ដោយអធិបតិប្បច័យ បានដល់ការមូណា-
ធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ ការមូណាធិបតិ គឺ បុគ្គល ឲ្យបាន
សមាទានសីល ធ្វើនូវឧបោសថកម្ម ធ្វើនូវកុសលនោះ ឲ្យជាទីគោរ-
ព ហើយពិចារណា នូវកុសលទាំងឡាយ ដែលធ្លាប់សន្សំមកហើយ
ក្នុងកាលមុន . . . ចេញអំពីឈាន ធ្វើនូវឈាន ឲ្យជាទីគោរព
ហើយពិចារណា ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ចេញអំពីមគ្គ ធ្វើនូវមគ្គ ឲ្យ
ជាទីគោរព ហើយពិចារណា ធ្វើនូវវេល ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិ-
ចារណា ធ្វើនូវព្រះនិព្វាន ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ព្រះនិព្វាន

វស្សនគ្គិកេ បញ្ចវគ្គោ

តោត្រកុស្សំ វេទានស្ស មគ្គស្ស ជលស្ស អធិបតិ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សហជាតាធិបតិ នេវ ទស្ស-
 នេន ន ការៈនាយ បហាតញ្ចធិបតិ សម្មយុត្តកានំ
 ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូធានំ អធិបតិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[២៨៦] នេវ ទស្សនេន ន ការៈនាយ បហា-
 តញ្ចោ ធម្មោ ទស្សនេន បហាតញ្ចស្ស ធម្មស្ស
 អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ នានំ
 ទត្វា សីលំ សមាទិយិត្វា ឧបោសថកម្មំ កត្វា
 តំ កុំ កត្វា អស្សាទេតិ អភិទទ្គតិ តំ កុំ កត្វា
 ទស្សនេន បហាតញ្ចោ វគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្ប-
 ជ្ជតិ បុព្វេ សុចិណ្ឌានំ កុំ កត្វា ... ឈានា
 វុដ្ឋហិត្វា ឈានំ កុំ កត្វា ... វត្ថុំ នេវ ទស្ស-
 នេន ន ការៈនាយ បហាតញ្ចោ ខន្ធធ្វេ កុំ កត្វា
 អស្សាទេតិ អភិទទ្គតិ តំ កុំ កត្វា ទស្សនេន
 បហាតញ្ចោ វគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។

ឧស្សនត្ថិកៈ បញ្ញាវារៈ

ជាបច្ច័យ នៃគោត្រកូ វេទានៈ មគ្គ នឹងផល ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។
ឯសហជាតាធិបតី គឺ ធម៌ជាអធិបតី ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ
មិនគួរលះ ដោយការនា ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង ពួក
ចិត្តសមុជ្ជានុបធន ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[៦៨៦] ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
ដោយការនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ
ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់ការមណាធិបតី គឺ បុគ្គល ឲ្យបាន
សមាទានសីល ធ្វើឲ្យបោសថកម្ម ធ្វើឲ្យកុសលនោះ ឲ្យជាទីគោរព
ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ធ្វើឲ្យ
កុសលនោះ ឲ្យជាទីគោរព ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង ធ្វើឲ្យ
កុសលទាំងឡាយ ដែលធ្លាប់សន្សំមកហើយ ក្នុងកាលមុន ឲ្យជាទីគោ-
រព . . . ចេញអំពីឈាន ហើយធ្វើឲ្យឈាន ឲ្យជាទីគោរព . . .
ឲ្យវត្ថុ ធ្វើឲ្យខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរ
លះ ដោយការនា ឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ
ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ធ្វើឲ្យខន្ធនោះ ឲ្យជាទីគោរព ទើបកើត
ឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[៦៨៧] នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
តញ្ចោ ធម្មោ ភាវនាយ បហាតព្វស្ស ធម្មស្ស ...
អារម្មណាធិបតី នានំ ទត្វា សីលំ សមាទិយិត្វា
ឧបោសថកម្មំ កត្វា តំ អស្សនេតិ អភិធន្តតិ
តំ កុំ កត្វា ភាវនាយ បហាតញ្ចោ រកោ
ឧប្បជ្ជតិ បុព្វេ ។ បេ ។ នេវ ទស្សនេន ន
ភាវនាយ បហាតញ្ចោ ខន្ធនុ កុំ កត្វា អស្សនេតិ
អភិធន្តតិ តំ កុំ កត្វា ភាវនាយ បហាតញ្ចោ
រកោ ឧប្បជ្ជតិ ។

[៦៨៨] ទស្សនេន បហាតញ្ចោ ធម្មោ ទស្សនេន
បហាតព្វស្ស ធម្មស្ស អនន្តរវ្យាច្ឆយេន បច្ឆយោ
បុរិមា បុរិមា ទស្សនេន បហាតញ្ចោ ខន្ធនា បច្ឆិមាទំ
បច្ឆិមាទំ ទស្សនេន បហាតញ្ចាទំ ខន្ធនំ អនន្ត-
រវ្យាច្ឆយេន បច្ឆយោ ។

[៦៨៩] ទស្សនេន បហាតញ្ចោ ធម្មោ នេវ
ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វស្ស ធម្មស្ស ...
ទស្សនេន បហាតញ្ចោ ខន្ធនា វិជ្ជានស្ស អនន្តរវ្យា-
ច្ឆយេន បច្ឆយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[៦៨៧] ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
ដោយការវិនា (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា . . .
បានដល់អារម្មណាធិបតិ គឺ បុគ្គល ឲ្យទាន សមាទានសីល ធ្វើ
ឧបោសថកម្ម ហើយត្រេកអរ រីករាយ ចំពោះកុសលនោះ រាគៈ
ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ធ្វើនូវកុសលនោះ ឲ្យជាទីគោរព ទើប
កើតឡើង ក្នុងកាលមុន ។ បេ ។ ធ្វើនូវខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនគួរលះ
ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា ឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ
រីករាយ រាគៈ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ធ្វើនូវខន្ធនោះ ឲ្យជា
ទីគោរព ទើបកើតឡើង ។

[៦៨៨] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធទាំងឡាយ
មុន ។ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទាំងឡាយ
ក្រោយ ។ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

[៦៨៩] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា . . . គឺ
ខន្ធទាំងឡាយ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃវដ្តនេះ
ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

វស្សនគ្គិកេ បញ្ញាវិរោ

[២៩០] ភាវនាយ បហាតញ្ចោ ឆម្មោ ភាវនាយ
បហាតញ្ចស្ស ឆម្មស្ស អនន្តរវ្យច្ឆយេន បច្ឆយោ
បុរិមា បុរិមា ភាវនាយ បហាតញ្ចា ខន្ធា បច្ឆិមាធំ
បច្ឆិមាធំ ភាវនាយ បហាតញ្ចាធំ ខន្ធាធំ អនន្ត-
រវ្យច្ឆយេន បច្ឆយោ ។

[២៩១] ភាវនាយ បហាតញ្ចោ ឆម្មោ នេវ
និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតញ្ចស្ស ឆម្មស្ស
អនន្តរវ្យច្ឆយេន បច្ឆយោ ភាវនាយ បហាតញ្ចា
ខន្ធា វុដ្ឋានស្ស អនន្តរវ្យច្ឆយេន បច្ឆយោ ។

[២៩២] នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
តញ្ចោ ឆម្មោ នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
តញ្ចស្ស ឆម្មស្ស អនន្តរវ្យច្ឆយេន បច្ឆយោ បុរិមា
បុរិមា នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតញ្ចា
ខន្ធា បច្ឆិមាធំ បច្ឆិមាធំ នេវ និស្សនេន ន
ភាវនាយ ។ បេ ។ អនន្តរវ្យច្ឆយេន បច្ឆយោ អនុ-
លោមំ តោត្រភុស្ស អនុលោមំ វេនានស្ស តោត្រភុ

ទស្សនត្តិកៈ បញ្ចវារៈ

[៦៩០] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ដោយអនន្តរបច្ច័យ គឺ ខន្ធាវិជ្ជាឡាយ
មុន ។ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃខន្ធាវិជ្ជាឡាយ
ក្រោយ ។ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ដោយអនន្តរបច្ច័យ ។

[៦៩១] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា ដោយអ-
នន្តរបច្ច័យ គឺ ខន្ធាវិជ្ជាឡាយ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ
នៃវុជ្ជានៈ ដោយអនន្តរបច្ច័យ ។

[៦៩២] ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយ
ការវិនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរ
លះ ដោយការវិនា ដោយអនន្តរបច្ច័យ គឺ ខន្ធាវិជ្ជាឡាយ មុន ។
ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃ
ខន្ធាវិជ្ជាឡាយ ក្រោយ ។ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរ
លះ ដោយការវិនា ។ បេ ។ ដោយអនន្តរបច្ច័យ អនុលោម (ជា
បច្ច័យ) នៃគោត្រភូ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃវេទានៈ គោត្រភូ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថកប្បដ្ឋានំ

មគ្គស្ស វេទានំ មគ្គស្ស មត្តោ ផលស្ស ផលំ
 ផលស្ស អនុលោមំ ផលសមាបត្តិយា ធិរោតា វុដ្ឋ-
 ហន្តស្ស ទេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនំ ផលសមាបត្តិយា
 អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៩៣] ទេវ ទិស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
 តញ្ចោ ធម្មោ ទិស្សនេន បហាតត្ថស្ស ធម្មស្ស
 ។ បេ ។ ភាវជ្ជនា ទិស្សនេន បហាតត្ថានំ ឡានំ
 អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៩៤] ទេវ ទិស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
 តញ្ចោ ធម្មោ ភាវនាយ បហាតត្ថស្ស ធម្មស្ស
 អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ភាវជ្ជនា ភាវនាយ បហា-
 តត្ថានំ ឡានំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៩៥] ទិស្សនេន បហាតញ្ចោ ធម្មោ ទិស្ស-
 នេន បហាតត្ថស្ស ធម្មស្ស សអនន្តរប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ អនន្តរសទ្ធិសំ ។

[៦៩៦] ទិស្សនេន បហាតញ្ចោ ធម្មោ ទិស្សនេន
 បហាតត្ថស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 តីណិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋាន

(ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ វេទនា៖ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ មគ្គ (ជាបច្ច័យ)
នៃផល ផល (ជាបច្ច័យ) នៃផល អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃផល-
សមាបត្តិ នៅសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ របស់បុគ្គល កាលចេញអំពីនិរោធិ
ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

[៦៩៣] ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទេស្យនៈ មិនគួរលះ
ដោយការវា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទេស្យនៈ ។ បេ ។
ការដ្ឋាន៖ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធាន្តិកាយ ដែលគួរលះ ដោយទេស្យនៈ
ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

[៦៩៤] ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទេស្យនៈ មិនគួរលះ
ដោយការវា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវា ដោយ
អនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ការដ្ឋាន៖ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធាន្តិកាយ ដែលគួរលះ
ដោយការវា ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

[៦៩៥] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទេស្យនៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលគួរលះ ដោយទេស្យនៈ ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ ។ ប្រហែលគ្នា
នឹងអនន្តរប្បច្ច័យដែរ ។

[៦៩៦] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទេស្យនៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទេស្យនៈ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ មាន
វាៈ ៣ ។

[២៧៧] ភាវនាយ បហាតត្វោ ធម្មោ ភាវនាយ
បហាតត្វស្ស ធម្មស្ស ... ភីណិ ។

[២៧៨] លេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
តត្វោ ធម្មោ លេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
តត្វស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ លេវ
ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វោ ឯតោ ខត្វោ
ភីណិន្ទំ ខត្វានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ សហជា-
តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខត្វា ... បដិសន្ធិក្ខណោ
ខត្វា វត្ថុស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ វត្ថុ
ខត្វានំ ឯតំ មហាក្ខតំ ភីណិន្ទំ មហាក្ខតានំ
មហាក្ខតា ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូចានំ ពាហិរំ ...
អាហារសមុដ្ឋានំ ... ឧត្តសមុដ្ឋានំ ... អសញ្ញា-
សត្តានំ ... ។

[២៧៩] ទស្សនេន បហាតត្វោ ច លេវ ទស្ស-
នេន ន ភាវនាយ បហាតត្វោ ច ធម្មោ លេវ ទស្ស-
នេន ន ភាវនាយ បហាតត្វស្ស ធម្មស្ស ...
ទស្សនេន បហាតត្វោ ខត្វា ច មហាក្ខតា ច
ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូចានំ ។

ទស្សនក្ខិកៈ បញ្ញាវិវាទៈ

[៦៩៧] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌
ដែលគួរលះ ដោយការវិនា . . . គឺ មានវាវៈ ៣ ។

[៦៩៨] ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ
មិនគួរលះ ដោយការវិនា ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែល
មិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃ
ខន្ធ ៣ ផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធ ២
. . . ខន្ធាវិជ្ជា ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយ
សហជាតប្បច្ច័យ វត្ថុ (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធាវិជ្ជា មហាក្ខត ១
(ជាបច្ច័យ) នៃមហាក្ខត ៣ មហាក្ខតវិជ្ជា (ជាបច្ច័យ) នៃពួក
ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពាហិរ . . . អាហារសមុដ្ឋាន . . . ឧត្តសមុដ្ឋាន
. . . របស់ពួកអសព្វសត្វ . . . ។

[៦៩៩] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈក្តី ធម៌ ដែលមិន
គួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនាក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃ
ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា . . .
គឺ ខន្ធាវិជ្ជា ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈក្តី មហាក្ខតវិជ្ជាក្តី
(ជាបច្ច័យ) នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមេត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៧០០] ភាវនាយ បហាតញ្ចោ ច នេវ ទស្ស-
នេន ន ភាវនាយ បហាតញ្ចោ ច ធម្មា នេវ
ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតញ្ចស្ស ធម្មស្ស
សហជាតប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ភាវនាយ បហាតញ្ច
ទន្ធា ច មហាក្ខតា ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[៧០១] ទស្សនេន បហាតញ្ចោ ធម្មា ទស្ស-
នេន បហាតញ្ចស្ស ធម្មស្ស អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន
បច្ចយោ ទស្សនេន បហាតញ្ចោ ឯកោ ទន្ធា ... ។

[៧០២] ភាវនាយ បហាតញ្ចោ ធម្មា ភាវនាយ
បហាតញ្ចស្ស ធម្មស្ស ... ភាវនាយ បហាតញ្ចោ
ឯកោ ទន្ធា តិល្លាន្នំ ទន្ធាំ ។

[៧០៣] នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតញ្ចោ
ធម្មា នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតញ្ចស្ស
ធម្មស្ស ... នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតញ្ចោ
ឯកោ ទន្ធា តិល្លាន្នំ ទន្ធាំ អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន បច្ច-
យោ ទន្ធា ទន្ធា ... បដិសន្ធិត្ថុលោ នេវ ទស្សនេន ន
ភាវនាយ បហាតញ្ចោ ឯកោ ទន្ធា តិល្លាន្នំ ទន្ធាំ
វត្ថុស្ស ច អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ទន្ធា ទន្ធា ...

អភិធម្មប្បដិសេធសុត្តន្តបិដក

[៧០០] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនាស ធម៌ ដែលមិនគួរ
លះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនាស ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា ដោយ
សហជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលគួរលះ ដោយការវិនាស
មហាក្ខតទាំងឡាយក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ។

[៧០១] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ដោយអត្តាមព្វាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១
ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ . . . ។

[៧០២] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនាស (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌
ដែលគួរលះ ដោយការវិនាស . . . គឺ ខន្ធ ១ ដែលគួរលះ ដោយការវិនាស
(ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ៣ ។

[៧០៣] ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
ដោយការវិនាស (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ
មិនគួរលះ ដោយការវិនាស . . . គឺ ខន្ធ ១ ដែលមិនគួរលះ ដោយ
ទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនាស ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយ
អត្តាមព្វាប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ . . . ខន្ធ ១ ដែលមិនគួរលះ ដោយ
ទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនាស ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង
វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអត្តាមព្វាប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ . . .

ទស្សនគ្គិកេ បញ្ញាវិបេ

ខន្ធោ វត្ថុស្ស វត្ថុ ខន្ធទំ ឯតំ មហាក្ខតំ តិណ្ឌន្នំ
មហាក្ខតានំ អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ អសញ្ញ-
សត្តានំ . . . ។

(៧០៤) ទស្សនេន បហាតញ្ចោ ជម្មោ ទស្សនេន
បហាតព្វស្ស ជម្មស្ស និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
តិណ្ឌំ ។ ភាវនាយ . . . តិណ្ឌំ ។ នេវ ទស្សនេន
ន ភាវនាយ បហាតញ្ចោ ជម្មោ នេវ ទស្សនេន ន
ភាវនាយ ។ បេ ។ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ
បហាតញ្ចោ ឯកោ ខន្ធទំ តិណ្ឌន្នំ ខន្ធទំ ចិត្ត-
សមុដ្ឋានានញ្ច រូបានំ ទ្វេ ខន្ធទំ . . . បដិ-
សន្ធិត្តិណោ ខន្ធោ វត្ថុស្ស វត្ថុ ខន្ធទំ ឯតំ មហា-
ក្ខតំ . . . អសញ្ញសត្តានំ . . . ចក្ខាយតនំ ចក្ខុ-
វិញ្ញាណស្ស ។ បេ ។ កាយាយតនំ កាយវិញ្ញា-
ណស្ស វត្ថុ . . . ។

ទស្សនត្តិកៈ បញ្ញាវិរៈ

ខន្ធទាំងឡាយ (ជាបច្ច័យ) នៃវត្ថុ វត្ថុ (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធទាំងឡាយ
មហាក្ខត្ត ១ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត្ត ៣ ដោយអតោមពាច្ច័យ របស់
ពួកអសព្វសត្វ . . . ។

(៧០៤) ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សន ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ មាន
វារៈ ៣ ។ ដោយការវិនា . . . គឺ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ដែលមិន
គួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា (ជាបច្ច័យ នៃធម៌)
ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា ។ បេ ។
គឺ ខន្ធ ១ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយ
ការវិនា (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ៣ ផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ខន្ធ ២
. . . ខន្ធទាំងឡាយ (ជាបច្ច័យ) នៃវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ វត្ថុ
(ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធទាំងឡាយ មហាក្ខត្ត ១ . . . របស់ពួកអសព្វ-
សត្វ . . . ចក្ខុយានៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ។ បេ ។
កាយាយានៈ (ជាបច្ច័យ) នៃកាយវិញ្ញាណ វត្ថុ . . . ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[៧០៥] នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-

តញ្ចោ ធម្មោ និស្សនេន បហាតព្វស្ស ធម្មស្ស
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ វត្ថុ និស្សនេន បហា-
តញ្ចានំ ខន្ធានំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នេវ
និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតញ្ចោ ធម្មោ ភាវនាយ
បហាតព្វស្ស ធម្មស្ស ... វត្ថុ ភាវនាយ បហា-
តញ្ចានំ ខន្ធានំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧០៦] និស្សនេន បហាតញ្ចោ ច នេវ និស្ស-
នេន ន ភាវនាយ បហាតញ្ចោ ច ធម្មោ និស្សនេន
បហាតព្វស្ស ធម្មស្ស និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
និស្សនេន បហាតញ្ចោ ឯកោ ខន្ធា ច វត្ថុ ច
តិណ្ណានំ ខន្ធានំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ
ខន្ធា ... ។

[៧០៧] និស្សនេន បហាតញ្ចោ ច នេវ និស្ស-
នេន ន ភាវនាយ បហាតញ្ចោ ច ធម្មោ នេវ
និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វស្ស ធម្មស្ស ...
និស្សនេន បហាតញ្ចោ ខន្ធា ច មហាក្ខតា ច
ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៧០៥) ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធចាំនឡាយ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា . . . គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធចាំនឡាយ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(៧០៦) ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈក្តី ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនាក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធទ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ខន្ធទ . . . ។

(៧០៧) ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈក្តី ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនាក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា . . . គឺ ខន្ធចាំនឡាយ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈក្តី មហាក្ខត្តចាំនឡាយក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ។

ឧស្សនត្ថកេ បញ្ញាវិហារ

[៧០៨] ភាវនាយ បហាតញ្ចោ ច នេវ និស្សនេន
 ន ភាវនាយ បហាតញ្ចោ ច ធម្មា ភាវនាយ បហា-
 តញ្ចស្ស ធម្មស្ស និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ភាវនាយ បហាតញ្ចោ ឯកោ ខន្ធនោ ច វត្ថុ ច
 តិណ្ឌនំ ខន្ធនំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទេ
 ខន្ធា . . . ។

[៧០៩] ភាវនាយ បហាតញ្ចោ ច នេវ និស្ស-
 នេន ន ភាវនាយ បហាតញ្ចោ ច ធម្មា នេវ
 និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតញ្ចស្ស ធម្មស្ស
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ភាវនាយ បហាតញ្ច
 ខន្ធា ច បហាគ្គតា ច ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ ។

[៧១០] និស្សនេន បហាតញ្ចោ ធម្មា និស្សនេន
 បហាតញ្ចស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្មណ្យបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្វប-
 និស្សយោ ។ បកត្វបនិស្សយោ និស្សនេន បហាតញ្ចំ
 រាគំ ឧបនិស្សយោ ចានាំ បាទតិ អនិច្ចំ អាទិយតិ
 . . . សង្ឃំ ភិក្ខុតិ និស្សនេន បហាតញ្ចំ នោសំ . . .

ទស្សនត្តិកៈ បញ្ញាវរៈ

[៧០៨] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនាស ធម៌ ដែលមិនគួរ
 លះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនាស ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 ដែលគួរលះ ដោយការវិនាស ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែល
 គួរលះ ដោយការវិនាស វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយនិស្ស-
 យប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ . . . ។

[៧០៩] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនាស ធម៌ ដែលមិនគួរ
 លះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនាស ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនាស ដោយ
 និស្សយប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធាវិជ្ជាយ ដែលគួរលះ ដោយការវិនាស
 មហាក្ខត្តិវិជ្ជាយក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ។

[៧១០] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់
 ការម្មណ្ឌបនិស្ស័យ ឥន្ទ្របនិស្ស័យ និងបកត្យបនិស្ស័យ ។ បកត្យ-
 បនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យ នូវវត្ថុៈ ដែលគួរលះ ដោយ
 ទស្សនៈ ហើយសម្លាប់សត្វ កាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនឲ្យ . . .
 បំបែកសង្ឃ នូវទោសៈ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ . . .

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

មោហំ ... ទិដ្ឋិ ... បត្តនំ ឧបនិស្សាយ ចាណំ
 ហនតិ ... សង្ឃំ ភិក្ខុតិ ទស្សនេន បហាតញ្ចោ
 រកោ ... ទោសោ មោហា ទិដ្ឋិ ... បត្តនា
 ទស្សនេន បហាតព្វស្ស រកស្ស ទោសស្ស មោ-
 ហស្ស ទិដ្ឋិយា បត្តនាយ ឧបនិស្សាយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

(៧០០) ទស្សនេន បហាតញ្ចោ ឆន្ទោ នេវ
 ទស្សនេន ន កាវនាយ បហាតព្វស្ស ឆម្ពស្ស ...
 អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្តរូបនិស្សយោ ។ បកត្ត-
 រូបនិស្សយោ ទស្សនេន បហាតព្វំ រកំ ឧបនិស្សាយ
 ទានំ ទេតិ សីលំ សមាទិយតិ ឧបោសថកម្មំ
 ករោតិ ។ សង្ឃិតំ ។ សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ ទស្សនេន
 បហាតព្វំ ទោសំ ... បត្តនំ ឧបនិស្សាយ ទានំ
 ទេតិ ... សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ ទស្សនេន បហាតញ្ចោ
 រកោ ... ទោសោ មោហា ទិដ្ឋិ ... បត្តនា
 សទ្ធាយ បញ្ញាយ កាយិកស្ស សុខស្ស កាយិ-
 កស្ស ទុក្ខស្ស ផលសមាបត្តិយា ឧបនិស្សាយប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មប្បដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

នូវមោហៈ . . . នូវទិដ្ឋិ . . . អាស្រ័យ នូវសេចក្តីប្រាថ្នា ហើយ
សម្លាប់សត្វ . . . បំបែកសង្ឃ រាគៈ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ . . .
ទោសៈ មោហៈ ទិដ្ឋិ . . . សេចក្តីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យ នៃរាគៈ
ទោសៈ មោហៈ ទិដ្ឋិ និងសេចក្តីប្រាថ្នា ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ
ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(៧១១) ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌
ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា . . . បានផល
អនន្តបូជនីស្ស័យ និងបកត្យបូជនីស្ស័យ ។ បកត្យបូជនីស្ស័យ គឺ បុគ្គល
អាស្រ័យនូវរាគៈ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ហើយឲ្យទាន សមា-
ទានសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ ញ៉ាំងសមាបត្តិ
ឲ្យកើតឡើង នូវទោសៈ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ . . .
អាស្រ័យនូវសេចក្តីប្រាថ្នា ហើយឲ្យទាន . . . ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើត
ឡើង រាគៈ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ . . . ទោសៈ មោហៈ
ទិដ្ឋិ . . . សេចក្តីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យ នៃសត្វ បញ្ញា កាយិកសុខ
កាយិកទុក្ខ និងផលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

ឧប្បន្ទត្ថិកេ បញ្ញារាតេ

(៧០២) ភាវនាយ បហាតត្វោ ធម្មោ ភាវនាយ
 បហាតត្វស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្មណ្ឌបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្វប-
 និស្សយោ ។ បកត្វបនិស្សយោ ភាវនាយ បហា-
 តត្វោ រាតោ ... ទោសោ មោហោ មាណោ ...
 បត្តនា ភាវនាយ បហាតត្វស្ស រាតស្ស ទោសស្ស
 មោហស្ស មាណស្ស បត្តនាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

(៧០៣) ភាវនាយ បហាតត្វោ ធម្មោ ធន្ស-
 នេន បហាតត្វស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អារម្មណ្ឌបនិស្សយោ បកត្វបនិស្សយោ ។
 បកត្វបនិស្សយោ ភាវនាយ បហាតត្វំ រាគំ ឧប-
 និស្សយ ចាណំ ហនតិ ... សង្ឃំ ភិណ្ឌតិ
 ភាវនាយ បហាតត្វំ រោសំ ... មោហំ ...
 មាណំ ... បត្តនំ ឧបនិស្សយ ចាណំ ហនតិ ...
 សង្ឃំ ភិណ្ឌតិ ភាវនាយ បហាតត្វោ រាតោ ...

ទស្សនតិកៈ បញ្ញាវារៈ

[៧១២] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការម្ម-
 ណូបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បកត្ថប-
 និស្ស័យ គឺ រាគៈ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា . . . ទោសៈ
 មោហៈ មានៈ . . . សេចក្តីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យ នៃរាគៈ ទោសៈ
 មោហៈ មានៈ និងសេចក្តីប្រាថ្នា ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ដោយ
 ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៧១៣] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការម្ម-
 ណូបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល
 អាស្រ័យ នូវរាគៈ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ហើយសម្លាប់សត្វ . . .
 បំបែកសង្ឃ នូវទោសៈ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា . . . នូវមោហៈ
 . . . នូវមានៈ . . . អាស្រ័យ នូវសេចក្តីប្រាថ្នា ហើយសម្លាប់
 សត្វ . . . បំបែកសង្ឃ រាគៈ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា . . .

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

នោសោ មោហោ មាធា ... បត្តនា ទស្សនេន
 បហាតត្ថស្ស ភកស្ស នោសស្ស មោហស្ស ទិដ្ឋិយា
 បត្តនាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ សក-
 កណ្ណោ ធន្ទរកោ បរកណ្ណោ ធន្ទភកស្ស ឧបនិស្ស-
 យប្បច្ចយេន បច្ចយោ សកបរិក្កហោ ធន្ទរកោ
 បរបរិក្កហោ ធន្ទភកស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

(៧០៤) ភាវនាយ បហាតញ្ចោ ធម្មោ នេវ
 ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថស្ស ធម្មស្ស
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរូបនិស្សយោ
 បកត្ថូបនិស្សយោ ។ បកត្ថូបនិស្សយោ ភាវនាយ
 បហាតត្ថំ ភកំ ឧបនិស្សយ នានំ ទេតិ ...
 សមាបត្តិ ឧប្បទេតិ ភាវនាយ បហាតត្ថំ នោសំ
 ... មោហំ ... មាធំ ... បត្តនំ ឧបនិស្សយ
 នានំ ទេតិ ... សមាបត្តិ ឧប្បទេតិ ភាវនាយ
 បហាតត្ថោ ភកោ ... នោសោ មោហោ មាធា
 ... បត្តនា សទ្ធាយ ផលសមាបត្តិយា ឧបនិស្ស-
 យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ទោសៈ មោហៈ មានៈ . . . សេចក្តីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យ នៃរាគៈ

ទោសៈ មោហៈ ទិដ្ឋិ និងសេចក្តីប្រាថ្នា ដែលគួររលះ ដោយទស្សនៈ

ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ឆន្ទរាគៈ ក្នុងកណ្តារបស់ខ្លួន ជាបច្ច័យ នៃ

ឆន្ទរាគៈ ក្នុងកណ្តារនៃបុគ្គលដទៃ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ឆន្ទរាគៈ

ក្នុងទ្រព្យដែលខ្លួនហ្លួងហែងហើយ ជាបច្ច័យ នៃឆន្ទរាគៈ ក្នុងទ្រព្យ

ដែលបុគ្គលដទៃហ្លួងហែងហើយ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(៧១៤) ធម៌ ដែលគួររលះ ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌

ដែលមិនគួររលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួររលះ ដោយភាវនា ដោយ

ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។

បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យ នូវរាគៈ ដែលគួររលះ ដោយ

ភាវនា ហើយឲ្យទាន . . . ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង នូវទោសៈ

ដែលគួររលះ ដោយភាវនា . . . នូវមោហៈ . . . នូវមានៈ . . .

អាស្រ័យ នូវសេចក្តីប្រាថ្នា ហើយឲ្យទាន . . . ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យ

កើតឡើង រាគៈ ដែលគួររលះ ដោយភាវនា . . . ទោសៈ មោហៈ

មានៈ . . . សេចក្តីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យ នៃសច្ចា និងផលសមាបត្តិ

ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

វស្សនត្ថិកេ បញ្ញាវិហារោ

[៣១៥] នេវ ទិស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វោ
 ធម្មោ នេវ ទិស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វស្ស
 ធម្មស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្ម-
 បទិស្សយោ អនន្តរូបទិស្សយោ បកត្ថបទិស្សយោ ។
 បកត្ថបទិស្សយោ សទ្ធិំ ឧបទិស្សាយ នានំ
 ទេតិ ... សមាបត្តិំ ឧប្បាទេតិ សីលំ ... សុតំ
 ចាតំ បញ្ញំ កាយិកំ សុខំ កាយិកំ ទុក្ខំ ឧត្ត-
 កោជនំ ... សេនាសនំ ឧបទិស្សាយ នានំ ទេតិ
 ... សមាបត្តិំ ឧប្បាទេតិ សទ្ធា ... សីលំ សុតំ
 ចារោ បញ្ញា កាយិកំ សុខំ កាយិកំ ទុក្ខំ ឧត្ត-
 កោជនំ ... សេនាសនំ សទ្ធាយ បញ្ញាយ
 កាយិកស្ស សុខស្ស កាយិកស្ស ទុក្ខស្ស ជល-
 សមាបត្តិយា ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣១៦] នេវ ទិស្សនេន ន ភាវនាយ
 បហាតត្វោ ធម្មោ ទិស្សនេន បហាតត្វស្ស
 ធម្មស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្ម-
 បទិស្សយោ អនន្តរូបទិស្សយោ បកត្ថបទិស្ស-
 យោ ។ បកត្ថបទិស្សយោ សទ្ធិំ ឧបទិស្សាយ ...

ទស្សនវិជ្ជា: បញ្ញាវារ:

[៧១៥] ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិន
គួរលះ ដោយការវិនា ដោយឧបនិស្សយបច្ច័យ បានដល់ការម្សណ្ឌប-
និស្ស័យ អនន្តបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បកត្ថបនិស្ស័យ
គឺ បុគ្គល អាស្រ័យ នូវសង្ខារ ហើយឲ្យទាន ... ញ៉ាំងសមាបត្តិ
ឲ្យកើតឡើង នូវសីល ... នូវសុត្តៈ ចាតៈ បញ្ញា កាយិកសុខ
កាយិកទុក្ខ វដ្តវេ កោដន ... អាស្រ័យ នូវសេនាសនៈ ហើយឲ្យ
ទាន ... ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង សង្ខារ ... សីល សុត្តៈ
ចាតៈ បញ្ញា កាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ វដ្តវេ កោដន ... សេនា-
សនៈ ជាបច្ច័យ នៃសង្ខារ បញ្ញា កាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ និងផល-
សមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយបច្ច័យ ។

[៧១៦] ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ដោយ
ឧបនិស្សយបច្ច័យ បានដល់ការម្សណ្ឌបនិស្ស័យ អនន្តបនិស្ស័យ និង
បកត្ថបនិស្ស័យ ។ បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យ នូវសង្ខារ ...

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

ទិដ្ឋី កណ្ណាតិ សីលំ ... សេនាសនំ ឧបនិស្សាយ
 មាណំ ហនតិ ... សង្ឃំ ភិក្ខុតិ សទ្ធា ...
 សេនាសនំ ទស្សនេន បហាតត្ថស្ស រាគស្ស
 ទោសស្ស មោហស្ស ទិដ្ឋិយា បត្តនា ឧបនិស្ស-
 យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧០៧] នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
 តញ្ចា ធម្មោ ភាវនាយ បហាតត្ថស្ស ធម្មស្ស
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាមុណ្ឌបនិស្សយោ
 អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្តរូបនិស្សយោ ។ បកត្ត-
 រូបនិស្សយោ សទ្ធិំ ឧបនិស្សាយ មាណំ ជេហ្មតិ សីលំ
 ... បញ្ញំ កាយិកំ សុខំ កាយិកំ ទុក្ខំ ឧត្តំ
 កោដនំ ... សេនាសនំ ឧបនិស្សាយ មាណំ ជេហ្ម-
 តិ សទ្ធា ... បញ្ញា កាយិកំ សុខំ កាយិកំ
 ទុក្ខំ ឧត្តំ កោដនំ ... សេនាសនំ ភាវនាយ
 បហាតត្ថស្ស រាគស្ស ទោសស្ស មោហស្ស មា-
 នស្ស បត្តនាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ប្រកាន់ទិដ្ឋិ នូវសីល . . . អាស្រ័យ នូវសេនាសនៈ ហើយ
 សម្លាប់សត្វ . . . បំបែកសង្ឃ សទ្ធា . . . សេនាសនៈ ជា
 បច្ច័យ នៃរាគៈ ទោសៈ មោហៈ ទិដ្ឋិ និងសេចក្តីប្រាថ្នា ដែល
 គួររលះ ដោយទស្សនៈ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(៧១៧) ធម៌ ដែលមិនគួររលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួររលះ ដោយ
 ការវិនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលគួររលះ ដោយការវិនា ដោយឧបនិស្ស-
 យប្បច្ច័យ បានដល់ការម្សោយបនិស្ស័យ អនន្តបនិស្ស័យ និងបកត្យុប-
 និស្ស័យ ។ បកត្យុបនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យ នូវសទ្ធា ហើយ
 ដំឡើងមានៈ នូវសីល . . . នូវបញ្ញា កាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ
 រជ្ជវ កោដន . . . អាស្រ័យ នូវសេនាសនៈ ហើយដំឡើងមានៈ
 សទ្ធា . . . បញ្ញា កាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ រជ្ជវ កោដន . . .
 សេនាសនៈ ជាបច្ច័យ នៃរាគៈ ទោសៈ មោហៈ មានៈ និង
 សេចក្តីប្រាថ្នា ដែលគួររលះ ដោយការវិនា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣០៨] ទេវេ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វោ
 ធម្មោ ទេវេ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វស្ស
 ធម្មស្ស បុរេជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណា-
 បុរេជានំ វត្ថុបុរេជានំ ។ អារម្មណាបុរេជានំ ចក្កំ
 អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សនិ សោតំ ...
 យានំ ដ៏ហំ កាយំ រូបេ សន្នេ កន្ធ�េ រសេ
 ដោដ្ឋត្វេ វត្ថុំ ... ទិព្វេន ចក្កុនា រូបំ បស្សនិ
 ទិព្វាយ សោតជានុយោ សន្នំ សុណានិ រូបាយតនំ
 តក្កវិញ្ញាណស្ស ដោដ្ឋព្វាយតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស
 បុរេជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ វត្ថុបុរេជានំ ចក្កា-
 យតនំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស កាយាយតនំ កាយ-
 វិញ្ញាណស្ស វត្ថុ ទេវេ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
 តត្វានំ ខន្ធានំ បុរេជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣០៩] ទេវេ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វោ
 ធម្មោ ទស្សនេន បហាតត្វស្ស ធម្មស្ស បុរេជានប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាបុរេជានំ វត្ថុបុរេជានំ ។

ឧបសគ្គភិក្ខុៈ បញ្ញាវិរាជៈ

(៧១៨) ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
 ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិន
 គួរលះ ដោយការវិនា ដោយបុរេជានបច្ច័យ បានដល់ការមូលបុរេជាន
 នឹងវត្ថុបុរេជាន ។ ការមូលបុរេជាន គឺ បុគ្គល ឃើញច្បាស់ នូវ
 ចក្ខុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន នូវសោតៈ ... នូវយានៈ
 ជីវា កាយ ពួករូប ពួកសំឡេង ពួកក្លិន ពួករស ពួកផោដ្ឋព្វៈ
 វត្ថុ ... ឃើញរូប ដោយទិព្វចក្ខុ ពួកសំឡេង ដោយទិព្វសោតធាតុ
 រូបាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 កាយវិញ្ញាណ ដោយបុរេជានបច្ច័យ ។ ឯវត្ថុបុរេជាន គឺ ចក្ខុ-
 យតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ កាយាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃ
 កាយវិញ្ញាណ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនគួរលះ
 ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា ដោយបុរេជានបច្ច័យ ។

(៧១៩) ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
 ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ ដោយ
 បុរេជានបច្ច័យ បានដល់ការមូលបុរេជាន នឹងវត្ថុបុរេជាន ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

អារម្មណបុរេជាតំ ចក្កំ អស្សាទេតិ អភិនន្ទតិ តំ
 អារត្ត ទស្សនេន បហាតញ្ចោ រកោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ
 ឧប្បជ្ជតិ វិចិត្តិច្ឆា ឧប្បជ្ជតិ ទស្សនេន បហាតតំ
 ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ វត្ថុ អស្សាទេតិ
 អភិនន្ទតិ តំ អារត្ត ទស្សនេន បហាតញ្ចោ
 រកោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ វិចិត្តិច្ឆា ឧប្បជ្ជតិ
 ទស្សនេន បហាតតំ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ។
 វត្ថុបុរេជាតំ វត្ថុ ទស្សនេន បហាតញ្ចានំ ទដ្ឋានំ
 បុរេជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយា ។

(៧២០) នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
 តញ្ចោ ធម្មោ ភាវនាយ បហាតត្វស្ស ធម្មស្ស
 បុរេជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ អារម្មណបុរេជាតំ វត្ថុ-
 បុរេជាតំ ។ អារម្មណបុរេជាតំ ចក្កំ អស្សាទេតិ
 អភិនន្ទតិ តំ អារត្ត ភាវនាយ បហាតញ្ចោ រកោ
 ឧប្បជ្ជតិ ឧទ្ធច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ ភាវនាយ បហាតតំ
 ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ សោតំ ... កាយំ រូបេ ...

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ការម្នាបុរេជាត គឺ បុគ្គល ត្រេកអរ រីករាយ ចំពោះចក្ខុ រាគៈ
 ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ប្រារព្ធ នូវចក្ខុនោះ ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋ
 កើតឡើង វិចិត្រិច្ចា កើតឡើង ទោមនស្ស ដែលគួរលះ ដោយ
 ទស្សនៈ កើតឡើង ។ បេ ។ បុគ្គល ត្រេកអរ រីករាយ ចំពោះ
 វត្ថុ រាគៈ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ប្រារព្ធ នូវវត្ថុនោះ ទើបកើត
 ឡើង ទិដ្ឋ កើតឡើង វិចិត្រិច្ចា កើតឡើង ទោមនស្ស ដែលគួរលះ
 ដោយទស្សនៈ កើតឡើង ។ ឯវត្ថុបុរេជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ
 នៃខន្ធទាំងឡាយ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ដោយបុរេជាត-
 ប្បច្ច័យ ។

(៣២០) ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយ
 ការវា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវា ដោយបុរេជាត-
 ប្បច្ច័យ បានដល់ការម្នាបុរេជាត និងវត្ថុបុរេជាត ។ ការម្នាបុរេជាត
 គឺ បុគ្គល ត្រេកអរ រីករាយ ចំពោះចក្ខុ រាគៈ ដែលគួរលះ ដោយការវា
 ប្រារព្ធ នូវចក្ខុនោះ ទើបកើតឡើង ឧទ្ធច្ចៈ កើតឡើង ទោមនស្ស
 ដែលគួរលះ ដោយការវា កើតឡើង នូវសោតៈ ... កាយ ពួករូប ...

ឧប្បន្ទកថា បញ្ញាវិហារ

ដោយដូច្នេះ . . . វត្ថុ អស្សាទេតិ អភិទន្ធពតិ តំ អារត្ត
 ភាវនាយ បហាតញ្ចោ រកោ ឧប្បជ្ឈតិ ឧទ្ធច្ចំ ឧប្ប-
 ជ្ឈតិ ភាវនាយ បហាតញ្ចំ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ឈតិ ។
 វត្ថុបុរេជានំ វត្ថុ ភាវនាយ បហាតញ្ចំ ខន្ធានំ បុរេ-
 ជានតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧២០] ទិស្សនេន បហាតញ្ចោ ធម្មោ នេវ
 ទិស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតញ្ចស្ស ធម្មស្ស
 បញ្ញាជានតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បញ្ញាជានតា ទិស្សនេន
 បហាតញ្ចោ ខន្ធា បុរេជានស្ស ឥមស្ស កាយស្ស
 បញ្ញាជានតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧២២] ភាវនាយ បហាតញ្ចោ ធម្មោ នេវ
 ទិស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតញ្ចស្ស ធម្មស្ស
 បញ្ញាជានតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បញ្ញាជានតា ភាវនាយ
 បហាតញ្ចោ ខន្ធា បុរេជានស្ស ឥមស្ស កាយស្ស
 បញ្ញាជានតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ទស្សនត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

ពួកផោដ្ឋព្វៈ ... គ្រេកអរ រីករាយ ចំពោះវត្ថុ រាគៈ ដែលគួរលះ ដោយ
 ការវា ប្រាស ឱ្យវត្ថុនោះ ទើបកើតឡើង ឧទ្ធច្ចៈ កើតឡើង ទោម-
 នស្ស ដែលគួរលះ ដោយការវា កើតឡើង ។ ឯវត្ថុបុរេជាត
 គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទាំងឡាយ ដែលគួរលះ ដោយការវា
 ដោយបុរេជាតបច្ច័យ ។

(៧២១) ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវា ដោយបច្ច័-
 ជាតបច្ច័យ បានដល់បច្ច័ជាត គឺ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលគួរលះ
 ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយបច្ច័-
 ជាតបច្ច័យ ។

(៧២២) ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវា ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវា ដោយ
 បច្ច័ជាតបច្ច័យ បានដល់បច្ច័ជាត គឺ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលគួរលះ
 ដោយការវា ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយបច្ច័-
 ជាតបច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

(៧២៣) នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
តញ្ចោ ធម្មោ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
តញ្ចស្ស ធម្មស្ស បន្ទាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បន្ទាជាតា នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតញ្ច
ខន្ធា បុរេជាតស្ស វេសស្ស កាយស្ស បន្ទាជា-
តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៧២៤) ទស្សនេន បហាតញ្ចោ ធម្មោ ទស្ស
នេន បហាតញ្ចស្ស ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា ទស្សនេន បហាតញ្ច ខន្ធា
បន្ទិមាធំ បន្ទិមាធំ អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៧២៥) ភាវនាយ បហាតញ្ចោ ធម្មោ ភាវ-
នាយ បហាតញ្ចស្ស ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា ភាវនាយ បហាតញ្ច ខន្ធា
បន្ទិមាធំ បន្ទិមាធំ អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៧២៦) នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតញ្ចោ
ធម្មោ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតញ្ចស្ស
ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៧២៣) ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយ
ការវិនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរ
លះ ដោយការវិនា ដោយបច្ច័យជាតប្បច្ច័យ បានដល់បច្ច័យជាត គឺ ខន្ធ
ទាំងឡាយ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា
ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយបច្ច័យជាតប្បច្ច័យ ។

(៧២៤) ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ដោយភាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធទាំង
ឡាយ មុន ។ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទាំង
ឡាយ ក្រោយ ។ ដោយភាសេវនប្បច្ច័យ ។

(៧២៥) ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ដោយភាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធទាំងឡាយ
មុន ។ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទាំងឡាយ
ក្រោយ ។ ដោយភាសេវនប្បច្ច័យ ។

(៧២៦) ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយ
ការវិនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរ
លះ ដោយការវិនា ដោយភាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធទាំងឡាយ មុន ។

វស្សនគ្គិកេ បញ្ញាវិពេ

នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតញ្ចា ខន្ធ
 បច្ឆិមាធំ បច្ឆិមាធំ អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អនុលោមំ តោត្រកុស្ស អនុលោមំ វេទានស្ស
 តោត្រកុ មក្ខស្ស វេទានំ មក្ខស្ស អាសេវនប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ។

(៣២៧) ទស្សនេន ភាវនាយ បហាតញ្ចា ធម្មោ
 ទស្សនេន បហាតញ្ចស្ស ធម្មស្ស កក្ខប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ទស្សនេន បហាតញ្ចា ចេតនា សម្ម-
 យុត្តកានំ ខន្ធាធំ កក្ខប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣២៨) ទស្សនេន បហាតញ្ចា ធម្មោ នេវ ទស្ស-
 នេន ន ភាវនាយ បហាតញ្ចស្ស ធម្មស្ស កក្ខ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា នាណខណ៌កា ។
 សហជាតា ទស្សនេន បហាតញ្ចា ចេតនា ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានានំ រូបានំ កក្ខប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 នាណខណ៌កា ទស្សនេន បហាតញ្ចា ចេតនា វិហា-
 កានំ ខន្ធាធំ កក្ខប្បច្ចយេន រូបានំ កក្ខប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

ឧបសគ្គភិក្ខុៈ បញ្ញាវិរៈ

ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ
នៃខន្ធចាំនឡាយ ក្រោយ ។ ដោយភាសេវនប្បច្ច័យ អនុលោម (ជា
បច្ច័យ) នៃគោត្រក្ខ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃវេទនាៈ គោត្រក្ខ (ជា
បច្ច័យ) នៃមគ្គ វេទនាៈ ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ ដោយភាសេវនប្បច្ច័យ ។

(៧២៧) ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ដែលគួរលះ
ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ដោយ
កម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ
នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

(៧២៨) ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា
ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត នឹងនានាខណិកៈ ។ សហ-
ជាត គឺ ចេតនា ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ពួកចិត្តសមដ្ឋានរូប ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ ឯនានាខណិកៈ គឺ ចេតនា
ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកក្ខន្ធទ័ត ពួក
កង្ការូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៧២៩] ទស្សនេន បហាតញ្ចោ ធម្មោ ទស្ស-
នេន បហាតត្វស្ស ច នេវ ទស្សនេន ន ភាវ-
នាយ បហាតត្វស្ស ច ធម្មស្ស កក្កប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ទស្សនេន បហាតញ្ចោ ចេតនា សម្ប-
យុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូតានំ កក្កប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧៣០] ភាវនាយ បហាតញ្ចោ ធម្មោ ភាវនាយ
បហាតត្វស្ស ធម្មស្ស កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ភាវនាយ បហាតញ្ចោ ចេតនា សម្បយុត្តកានំ
ខន្ធានំ កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧៣១] ភាវនាយ បហាតញ្ចោ ធម្មោ នេវ ទស្ស-
នេន ន ភាវនាយ បហាតត្វស្ស ធម្មស្ស កក្កប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ ភាវនាយ បហាតញ្ចោ ចេតនា ចិត្ត-
សមុដ្ឋានានំ រូតានំ កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧៣២] ភាវនាយ បហាតញ្ចោ ធម្មោ ភាវនាយ
បហាតត្វស្ស ច នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ
បហាតត្វស្ស ច ធម្មស្ស កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ភាវនាយ បហាតញ្ចោ ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូតានំ កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៣២៩) ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈផង ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ
មិនគួរលះ ដោយការវិនាសផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ដែលគួរ
លះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កដផង ពួកចិត្តស-
មុជានុរូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

(៣៣០) ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ដែលគួរលះ
ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កដ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

(៣៣១) ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា ដោយ
កម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃពួក
ចិត្តសមុជានុរូប ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

(៣៣២) ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលគួរលះ ដោយការវិនាផង ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ
មិនគួរលះ ដោយការវិនាផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ដែល
គួរលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កដផង ពួកចិត្ត-
សមុជានុរូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

ទស្សនគ្គិកេ បញ្ញាវិបាកោ

[៧៣៣] នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វោ
 ធម្មោ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វស្ស
 ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា នាម-
 ខណ៌កា ។ សហជាតា នេវ ទស្សនេន ន
 ភាវនាយ បហាតត្វោ ចេតនា សម្មយុត្តកានំ
 ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ កម្មប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ នេវ ទស្សនេន ន
 ភាវនាយ បហាតត្វោ ចេតនា សម្មយុត្តកានំ
 ខន្ធានំ កដត្តា ច រូចានំ ។ នាមខណ៌កា នេវ
 ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វោ ចេតនា
 វិចារកានំ ខន្ធានំ កដត្តា ច រូចានំ កម្មប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[៧៣៤] នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
 តត្វោ ធម្មោ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
 តត្វស្ស ធម្មស្ស វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារកោ
 នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វោ ឯកោ
 ខន្ធានំ តណ្ហានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ
 វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ ខន្ធា-
 វត្តស្ស វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ទស្សនតិកៈ បញ្ញាវារៈ

(៧៣៣) ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
 ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិន
 គួរលះ ដោយការវិនា ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត នឹងនានាខ-
 ណិកៈ ។ សហជាត គឺ ចេតនា ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ
 មិនគួរលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង្គ ពួកចិត្ត-
 សមុជានុរូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ដែលមិនគួរលះ ដោយ
 ទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង្គ
 ពួកកដត្តារូបផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ ឯនានាខណិកៈ គឺ ចេតនា
 ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ
 នៃពួកវិបាកក្ខន្ធផង្គ ពួកកដត្តារូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

(៧៣៤) ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
 ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ
 មិនគួរលះ ដោយការវិនា ដោយវិបាកប្បច្ច័យ គឺ វិបាកក្ខន្ធ ១ ដែល
 មិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ
 ៣ ផង ពួកចិត្តសមុជានុរូបផង ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ខន្ធចាំន់ឡាយ
 ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[៧៣៥] ទស្សនេន បហាតត្វា ធម្មោ ទស្ស-
 នេន បហាតត្វស្ស ធម្មស្ស អាហារប្បដ្ឋយេន
 បដ្ឋយោ ។ សង្ខតំ ។ កតាធិកាកោ ។ សត្ត
 បញ្ញា ។ . . . វិន្ទ្រិយប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ចក្ក-
 វិន្ទ្រិយញ្ច រូបជីវិតវិន្ទ្រិយញ្ច ។ សត្ត បញ្ញា ។
 ឈានប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ មគ្គប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
 សម្មយុត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន
 បដ្ឋយោ សហជាតំ បច្ឆាជាតំ ។ សហជាតា ទស្ស-
 នេន បហាតត្វា ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ វិប្ប-
 យុត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។ បច្ឆាជាតា ទស្សនេន
 បហាតត្វា ខន្ធា បុរេជាតស្ស វេទស្ស កាយស្ស
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[៧៣៦] ភាវនាយ បហាតត្វា ធម្មោ នេវ
 ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វស្ស ធម្មស្ស វិប្ប-
 យុត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ សហជាតំ បច្ឆាជាតំ ។
 វេទម្ពំ ទស្សនេន សទិសំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៧៣៥) ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ដោយតាហារប្បច្ច័យ ។ សេចក្តី
 បំប្រញ ។ កតទ្ធិវិញ្ញាណហារ ។ បញ្ញា ៧ ។ . . ជាបច្ច័យ
 ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ចក្ខុន្ទ្រិយក្តី រូបជីវិតន្ទ្រិយក្តី ។ បញ្ញា ៧ ។
 ជាបច្ច័យ ដោយឈានប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
 ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់
 សហជាត នឹងបច្ចាជាត ។ សហជាត គឺ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលគួរ
 លះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុជ្ជានរូប ដោយវិប្បយុត្ត-
 ប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ចាជាត គឺ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ
 ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

(៧៣៦) ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវនា ដោយវិប្ប-
 យុត្តប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត នឹងបច្ចាជាត ។ ចន្លោះ ប្រហែល
 គ្នានឹងទស្សនៈដែរ ។

វស្សនត្ថិកេ សំសង្ករិកេ

(៧៣៧) នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
តញ្ចា ធម្មោ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
តញ្ចស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
សហជាតំ បុរេជាតំ បច្ឆាជាតំ ។ សហជាតា
នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតញ្ចា ខន្ធា
ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
បដិសន្ធិក្ខណោ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ
បហាតញ្ចា ខន្ធា កដត្តារូបំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន
បដ្ឋយោ ខន្ធា វត្ថុស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
វត្ថុ ខន្ធានំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។ បុរេ-
ជាតំ ចក្ខាយតំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស កាយាយតំ
កាយវិញ្ញាណស្ស វត្ថុ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ
បហាតញ្ចំ ខន្ធានំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។
បច្ឆាជាតា នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតញ្ចា
ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស វិប្បយុត្តប្ប-
ដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

ទស្សនគ្គិកៈ បញ្ញាវិវាទៈ

[៧៣៧] ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ

ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ

មិនគួរលះ ដោយការវិនា ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត

បុរេជាត និងបច្ចុប្បន្នជាត ។ សហជាត គឺ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនគួរលះ

ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្ត-

សមុជ្ជានុប ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនគួរលះ

ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃពួកកងត្រាប

កងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ខន្ធទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ

នៃវត្ថុ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទាំងឡាយ ដោយ

វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ ឯបុរេជាត គឺ ចក្ខុយាននៈ (ជាបច្ច័យ) នៃ

ចក្ខុវិញ្ញាណ កាយាយាននៈ (ជាបច្ច័យ) នៃកាយវិញ្ញាណ វត្ថុ ជាបច្ច័យ

នៃខន្ធទាំងឡាយ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយ

ការវិនា ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ចុប្បន្នជាត គឺ ខន្ធទាំងឡាយ

ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ

នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

(៧៣៨) នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតញ្ចោ
 ធម្មោ ទស្សនេន បហាតញ្ចស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជានំ វត្ថុ ទស្សនេន បហា-
 តញ្ចានំ ខន្ធានំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៧៣៩) នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
 តញ្ចោ ធម្មោ ភាវនាយ បហាតញ្ចស្ស ធម្មស្ស
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជានំ វត្ថុ ភាវនាយ
 បហាតញ្ចានំ ខន្ធានំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៧៤០) ទស្សនេន បហាតញ្ចោ ធម្មោ ទស្សនេន
 បហាតញ្ចស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ទស្សនេន បហាតញ្ចោ ឯកោ ខន្ធា តិណ្ណានំ ខន្ធានំ
 អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា . . . ។

(៧៤១) ទស្សនេន បហាតញ្ចោ ធម្មោ នេវ
 ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតញ្ចស្ស ធម្មស្ស
 អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជានំ បន្ទាជានំ ។
 សហជានា ទស្សនេន បហាតញ្ចោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋា-
 នានំ រូបានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បន្ទាជានា
 ទស្សនេន បហាតញ្ចោ ខន្ធា បុរេជានស្ស វេសស្ស
 កាយស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[៧៣៨] ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់បុរេជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទាំងឡាយ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[៧៣៩] ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់បុរេជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទាំងឡាយ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[៧៤០] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ . . . ។

[៧៤១] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងបច្ចាជាត ។ សហជាត គឺ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ចាជាត គឺ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

វស្សនត្ថកេ បញ្ញាវារោ

(៧៤២) ទស្សនេន បហាតញ្ចោ ធម្មោ ទស្សនេន បហាតញ្ចស្ស ច នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតញ្ចស្ស ច ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទស្សនេន បហាតញ្ចោ ឯកោ ខន្ធា តិណ្ណន្នំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូបាទំ ទ្វេ ខន្ធា . . . ។

ភាវនាយ បហាតញ្ចោ ធម្មោ ភាវនាយ បហាតញ្ចស្ស ធម្មស្ស . . . តិណ្ឌិ ។ ទស្សនេន សេទិសំ កាតតំ ។

(៧៤៣) នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតញ្ចោ ធម្មោ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតញ្ចស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ បច្ឆាជាតំ អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។ សហជាតោ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតញ្ចោ ឯកោ ខន្ធា តិណ្ណន្នំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូបាទំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិកូណោ ខន្ធា វត្ថុស្ស វត្ថុ ខន្ធានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឯកំ មហាក្ខតំ ។ សន្និទ្ធីតំ ។ អសញ្ញសត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ . . . ។ បុរេជាតំ បក្ខំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សនិ សោតំ . . .

ឧស្សនត្ថកៈ បញ្ញាវារៈ

(៧៤២) ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈផង ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ
 មិនគួរលះ ដោយការវិនាសផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែលគួរ
 លះ ដោយទស្សនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ៣ ផង ពួកចិត្តសមុជ្ជានុប្បវដ្ត
 ខន្ធ ២ . . . ។ ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា (ជាបច្ច័យ)
 នៃធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា . . . គឺ មានវារៈ ៣ ។ បណ្ឌិត
 គប្បី ធ្វើឲ្យប្រហែលគ្នាដោយទស្សនៈដែរ ។

(៧៤៣) ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
 ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ
 មិនគួរលះ ដោយការវិនា ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតិ បុរេជាតិ
 បច្ចុប្បន្នជាតិ អាហារ នឹងឥន្ទ្រិយ ។ សហជាតិ គឺ ខន្ធ ១ ដែល
 មិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ
 នៃខន្ធ ៣ ផង ពួកចិត្តសមុជ្ជានុប្បវដ្ត ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ខន្ធាវិជ្ជា-
 ឡាយ (ជាបច្ច័យ) នៃវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ វត្ថុ ជាបច្ច័យ
 នៃខន្ធាវិជ្ជាឡាយ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ មហាក្ខត១ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។
 មហាក្ខត១ របស់ពួកអសព្វសត្វ . . . ។ ឯបុរេជាតិ គឺ បុគ្គល
 ឃើញច្បាស់ នូវចក្ខុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន នូវសោតៈ . . .

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

កាយំ រូបេ ... ដោជ្ជញ្ចេ ... វត្ថុំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ
អនត្តតោ វិបស្សតិ ទិញេន ចក្កុនា រូបំ បស្សតិ
ទិញាយ សោតនាតុយា សន្នំ សុណាតិ រូបាយតនំ
ចក្កុវិញាណស្ស ដោជ្ជញ្ចាយតនំ កាយវិញាណស្ស
ចក្កាយតនំ ចក្កុវិញាណស្ស កាយាយតនំ កាយ-
វិញាណស្ស វត្ថុ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ
បហាតញ្ចានំ ខន្ធានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
បច្ឆាជាតា នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតញ្ច
ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស អត្ថិប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ ។ កតទ្បីកាវោ អាហារោ
ឥមស្ស កាយស្ស រូបជីវិត្រ្យយំ កដត្តារូចានំ ។

(៧៤៤) នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
តញ្ចា ធម្មោ ទស្សនេន បហាតញ្ចស្ស ធម្មស្ស
អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជាតំ ចក្កុំ អស្សាទេតិ
អភិនន្នតិ តំ អារត្ត ទស្សនេន បហាតញ្ចា វាតោ
ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋំ ឧប្បជ្ជតិ វិចិត្តិច្ឆា ឧប្បជ្ជតិ នោ-
មនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ សោតំ ... វត្ថុំ អស្សាទេតិ
វត្ថុ ទស្សនេន បហាតញ្ចានំ ខន្ធានំ អត្ថិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

អរាធិបតី អនុលោមត្ថិតប្បដ្ឋាន

កាយ ពួករូប ... ពួកផោដ្ឋព្វៈ ... ឃើញច្បាស់ នូវវត្ថុ ថាមិន
 ទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ឃើញនូវរូប ដោយទិព្វចក្ខុ ពួសំឡេង ដោយ
 ទិព្វសោតធាតុ រូបាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ផោដ្ឋព្វ-
 យតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃកាយវិញ្ញាណ ចក្ខុយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃ
 ចក្ខុវិញ្ញាណ កាយាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃកាយវិញ្ញាណ វត្ថុ ជាបច្ច័យ
 នៃខន្ធាងឡាយ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយ
 ការវិនា ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ចាជាត គឺ ខន្ធាងឡាយ ដែល
 មិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃកាយ
 នេះ ដែលកើតមុន ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ កតទ្បិញ្ញាណា (ជាបច្ច័យ)
 នៃកាយនេះ រូបជីវិតទ្រិយ (ជាបច្ច័យ) នៃពួកកដត្តារូប ។

[៧៤៤] ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយ
 ការវិនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ដោយអត្ថ-
 ប្បច្ច័យ បានដល់បុរេជាត គឺ បុគ្គល ត្រេកអរ រីករាយ ចំពោះចក្ខុ
 រាគៈ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ប្រារព្ធ នូវចក្ខុនោះ ទើបកើតឡើង
 ទិដ្ឋិ កើតឡើង វិចិត្តច្ចា កើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង ចំពោះ
 សោតៈ ... បុគ្គល ត្រេកអរ ចំពោះវត្ថុ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ
 វាងឡាយ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

វេស្សនគ្គិកេ បញ្ញារាហ

(៧៤៥) នេវ ទេស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
 តញ្ចោ ធម្មោ ភាវនាយ បហាតព្វស្ស ធម្មស្ស
 អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជានំ ចត្តំ អស្សាទេតិ
 អភិនន្ទតិ តំ អារត្ត ភាវនាយ បហាតញ្ចោ រកោ
 ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ភាវនាយ បហាតព្វំ
 នោមនស្សំ ... សោតំ ... វត្ថុំ អស្សាទេតិ អភិនន្ទតិ
 វត្ថុំ ភាវនាយ បហាតញ្ចានំ ខន្ធានំ អត្ថិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

(៧៤៦) ទេស្សនេន បហាតញ្ចោ ច នេវ ទេស្ស-
 នេន ន ភាវនាយ បហាតញ្ចោ ច ធម្មោ ទេស្សនេន
 បហាតព្វស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សហជានំ បុរេជានំ ។ សហជានោ ទេស្សនេន
 បហាតញ្ចោ ឯកោ ខន្ធា ច វត្ថុំ ច តិណ្ណន្តំ ខន្ធានំ
 អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ច វត្ថុំ ច ... ។

ទស្សនត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

(៧៤៥) ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ

ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ដោយ

អត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់បុរេជាត គឺ បុគ្គល ត្រេកអរ រីករាយ ចំពោះចក្ខុ

រាគៈ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ប្រាស ឲ្យចក្ខុនោះ ទើបកើតឡើង

ទិដ្ឋិ កើតឡើង ទោមនស្ស ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ... ចំពោះ

សោតៈ ... បុគ្គល ត្រេកអរ រីករាយ ចំពោះវត្ថុ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃ

ខន្ធទាំងឡាយ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

(៧៤៦) ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈក្តី ធម៌ ដែល

មិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនាក្តី ជាបច្ច័យ នៃ

ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហ-

ជាត នឹងបុរេជាត ។ សហជាត គឺ ខន្ធ ១ ដែលគួរលះ ដោយ

ទស្សនៈក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ខន្ធ ២

ក្តី វត្ថុក្តី ... ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

(៧៤៧) និស្សនេន បហាតញ្ចោ ច នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតញ្ចោ ច ធម្មា នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វស្ស ធម្មស្ស អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បន្ទាជាតំ អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។ សហជាតា និស្សនេន បហាតញ្ចោ ខន្ទា ច បហាគូតា ច ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បន្ទាជាតា និស្សនេន បហាតញ្ចោ ខន្ទា ច កតទ្បីការោ អាហារោ ច ឥមស្ស កាយស្ស អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បន្ទាជាតា និស្សនេន បហាតញ្ចោ ខន្ទា ច រូបជីវិត្ត្រិយញ្ចកដត្តារូបានំ អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៧៤៨) ភាវនាយ បហាតញ្ចោ ច នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតញ្ចោ ច ធម្មា ភាវនាយ បហាតត្វស្ស ធម្មស្ស . . . ។ បេ ។ ទ្វេ បញ្ញា កាតញ្ចោ ។

(៧៤៩) និស្សនេន បហាតញ្ចោ ធម្មា និស្សនេន បហាតត្វស្ស ធម្មស្ស នត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិគតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិគតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានៈ

(៧៤៧) ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈក្តី ធម៌ ដែលមិន
គួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនាសក្តី ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា
ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត បច្ចាជាត អាហារ និងឥន្ទ្រិយ ។
សហជាត គឺ ខន្ធាវស្សាយ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈក្តី មហា
ក្ខត្តាវស្សាយក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។
ឯបច្ចាជាត គឺ ខន្ធាវស្សាយ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈក្តី កតា-
ឡិណ្ឌាហារក្តី ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ចា-
ជាត គឺ ខន្ធាវស្សាយ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈក្តី រូបជីវិត-
ន្ទ្រិយក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកកដ្ឋតារូប ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

(៧៤៨) ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនាសក្តី ធម៌ ដែលមិនគួរ
លះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនាសក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌
ដែលគួរលះ ដោយការវិនាស . . . ។ បេ ។ បញ្ញា ២ គប្បីធ្វើចុះ ។

(៧៤៩) ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
វិតតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអវិតតប្បច្ច័យ ។

វស្សនត្ថកេ បញ្ញាវិរោ

[២៥០] ហេតុយា សត្វ អារម្មណេ អដ្ឋ អនិ-
 បតិយា ទស អនន្តរេ សត្វ សមនន្តរេ សត្វ
 សហជាតេ នវ អញ្ញមញ្ញេ តីណី និស្សយេ តេរស
 ឧបនិស្សយេ អដ្ឋ បុរេជាតេ តីណី បច្ឆាជាតេ
 តីណី អាសេវនេ តីណី កម្មេ សត្វ វិទាកេ
 ឯកំ អាហារេ សត្វ វេទ្ធិយេ សត្វ ឈានេ សត្វ
 មក្កេ សត្វ សម្បយុត្តេ តីណី វិប្បយុត្តេ បញ្ច
 អត្ថិយា តេរស នត្ថិយា សត្វ វិគតេ សត្វ អវិគតេ
 តេរស ។ ឯវំ កណោតត្ថំ ។

អនុណោមំ ។

[២៥១] ទស្សនេន បហាតញ្ចោ ធម្មោ ទស្ស-
 នេន បហាតត្ថស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្ស-
 យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ទស្សនត្ថិកៈ បញ្ញាវិវរៈ

(៧៥០) ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងការម្សណប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ ៨ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១០ ក្នុងអនន្តរាប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ ៧ ក្នុងសមនន្តរាប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ ៨ ក្នុងអពាមពាប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋយ មាន
 វារៈ ១៣ ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៨ ក្នុងបុរេជាតប្បដ្ឋយ មាន
 វារៈ ៣ ក្នុងបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងសាសវនប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ ៣ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋយ មាន
 វារៈ ១ ក្នុងអាហារាប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ មាន
 វារៈ ៧ ក្នុងឈានប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងមគ្គប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧
 ក្នុងសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥
 ក្នុងអតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១៣ ក្នុងនតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិគ-
 តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១៣ ។ បណ្ឌិត
 តប្បវាចយ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោម ។

(៧៥១) ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ដោយការម្សណប្បដ្ឋយ ជាបច្ច័យ ដោយ
 សហជាតប្បដ្ឋយ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថកប្បដ្ឋានំ

(៧៥២) និស្សនេន បហាតត្វោ ធម្មោ នេវ
 និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដ្ឋាជា-
 តប្បច្ចយេន បច្ចយោ កេម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៧៥៣) និស្សនេន បហាតត្វោ ធម្មោ និស្ស-
 នេន បហាតត្វស្ស ច នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ
 បហាតត្វស្ស ច ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

(៧៥៤) ភាវនាយ បហាតត្វោ ធម្មោ ភាវនាយ
 បហាតត្វស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

(៧៥៥) ភាវនាយ បហាតត្វោ ធម្មោ និស្សនេន
 បហាតត្វស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[៧៥២] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវនា
 ដោយការម្ស្នាលប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
 ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបច្ចាជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
 ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៧៥៣] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈផង ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយ
 ទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយភាវនាផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

[៧៥៤] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 ដែលគួរលះ ដោយភាវនា ដោយការម្ស្នាលប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
 សហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៧៥៥] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយភាវនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ដោយការម្ស្នាលប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
 ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

វស្សនត្ថកេ បញ្ញាវិរោ

[៧៥៦] ភាវនាយ បហាតញ្ចេ ធម្មោ នេវ
និស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតញ្ចស្ស ធម្មស្ស
អារម្មណប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ សហជាតប្បដ្ឋយេន
បដ្ឋយោ ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ បន្តាជា-
តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[៧៥៧] ភាវនាយ បហាតញ្ចេ ធម្មោ ភាវនាយ
បហាតញ្ចស្ស ច នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
តញ្ចស្ស ច ធម្មស្ស សហជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[៧៥៨] នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
តញ្ចេ ធម្មោ នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
តញ្ចស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ សហ-
ជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយេន បដ្ឋ-
យោ បុរេជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ បន្តាជាតប្បដ្ឋ-
យេន បដ្ឋយោ កុម្មប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ អាហារប្ប-
ដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[៧៥៩] នេវ និស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
តញ្ចេ ធម្មោ និស្សនេន បហាតញ្ចស្ស ធម្មស្ស
អារម្មណប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយេន
បដ្ឋយោ បុរេជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

ទស្សនត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

(៧៥៦) ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា ដោយ
ការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ។

(៧៥៧) ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលគួរលះ ដោយការវិនាផង ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ
មិនគួរលះ ដោយការវិនាផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

(៧៥៨) ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ
មិនគួរលះ ដោយការវិនា ដោយការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
សហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយកម្មប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយតាហារប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយភ័ន្តិយប្បច្ច័យ ។

(៧៥៩) ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ
ដោយការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[៧៦០] នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតញ្ចោ
 ធម្មោ ភាវនាយ បហាតព្វស្ស ធម្មស្ស អារម្មណ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បុរេជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧៦១] ទស្សនេន បហាតញ្ចោ ច នេវ ទស្ស-
 នេន ន ភាវនាយ បហាតញ្ចោ ច ធម្មោ ទស្សនេន
 បហាតព្វស្ស ធម្មស្ស ... សហជាតំ បុរេជាតំ ។

[៧៦២] ទស្សនេន បហាតញ្ចោ ច នេវ ទស្ស-
 នេន ន ភាវនាយ បហាតញ្ចោ ច ធម្មោ នេវ
 ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វស្ស ធម្មស្ស ...
 សហជាតំ បច្ឆាជាតំ អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។

[៧៦៣] ភាវនាយ បហាតញ្ចោ ច នេវ ទស្សនេន
 ន ភាវនាយ បហាតញ្ចោ ច ធម្មោ ភាវនាយ បហា-
 តព្វស្ស ធម្មស្ស ... សហជាតំ បុរេជាតំ ។

[៧៦៤] ភាវនាយ បហាតញ្ចោ ច នេវ ទស្ស-
 នេន ន ភាវនាយ បហាតញ្ចោ ច ធម្មោ នេវ
 ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វស្ស ធម្មស្ស ...
 សហជាតំ បច្ឆាជាតំ អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។

អភិធម្មបទិក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៧៦០] ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ
ដោយការវិនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ដោយ
ការមូលប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
បុរេជាតប្បច្ច័យ ។

[៧៦១] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ ធម៌ ដែលមិនគួរ
លះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា ក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌
ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈ . . . បានដល់សហជាត និងបុរេជាត ។

[៧៦២] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយទស្សនៈក្តី ធម៌ ដែលមិន
គួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា ក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌
ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា . . .
បានដល់សហជាត បច្ច័យជាត អាហារ និងឥន្ទ្រិយ ។

[៧៦៣] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ក្តី ធម៌ ដែល
មិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា ក្តី (ជាបច្ច័យ)
នៃធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា . . . បានដល់សហជាត និង
បុរេជាត ។

[៧៦៤] ធម៌ ដែលគួរលះ ដោយការវិនា ក្តី ធម៌ ដែលមិន
គួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា ក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃ
ធម៌ ដែលមិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ មិនគួរលះ ដោយការវិនា . . .
បានដល់សហជាត បច្ច័យជាត អាហារ និងឥន្ទ្រិយ ។

វស្សនត្ថិកេ បញ្ចវារោ

[៧៦៥] និហត្ថយា ចុទ្ទស នអារម្មណោ ចុទ្ទស

នអធិបតីយា ចុទ្ទស នអនន្តរេ ចុទ្ទស នសមនន្តរេ

ចុទ្ទស នសហជាតេ ទស នអញ្ចមញ្ច ទស

ននិស្សយេ ទស នឧបនិស្សយេ ចុទ្ទស នបុរជាតេ

ទ្វាទស នបច្ឆាជាតេ ចុទ្ទស នអាសេវនេ ចុទ្ទស

នកម្មេ ចុទ្ទស នវិចារកេ ចុទ្ទស នអាហារេ ចុទ្ទស

នត្រ័យេ ចុទ្ទស នឈានេ ចុទ្ទស នមគ្គេ ចុទ្ទស

នសម្បយុត្តេ ទស នវិប្បយុត្តេ អដ្ឋ នោអត្ថិយា

អដ្ឋ នោនត្ថិយា ចុទ្ទស នោវិគតេ ចុទ្ទស នោ-

អវិគតេ អដ្ឋ ។ ឯវំ កណោតត្ថំ ។

ឧស្សនត្ថិកៈ បញ្ញាវារៈ

(៧៦៥) ក្នុងនេហត្ថប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៤ ក្នុងនភារម្មណប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ១៤ ក្នុងនអធិបត្ថប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៤ ក្នុងនអនន្តរាប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ១៤ ក្នុងនសមនន្តរាប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៤ ក្នុងនសហជា-
 តប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ ក្នុងនអតាមតាប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ ក្នុង
 ននិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ១៤ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៤ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ១៤ ក្នុងនអាសវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៤ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ១៤ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៤ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ១៤ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៤ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ១៤ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៤ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ១០ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៨ ក្នុងនោត្តប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៨ ក្នុងនោត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៤ ក្នុងនោវិត្តប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ១៤ ក្នុងនោវិត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៨ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់
 យ៉ាងនេះចុះ ។

អនុលោមប្បដិកេ អនុលោមប្បដិកេ

[៧២៦] ហេតុប្បដិកេ ឧបាសាសនា សត្វ . . .

ឧបាសាសនា សត្វ ឧបាសាសនា សត្វ ឧបាសាសនា

សត្វ ឧបាសាសនា តីណិ ឧបាសាសនា សត្វ

ឧបាសាសនា សត្វ ឧបាសាសនា សត្វ ឧបាសាសនា សត្វ

ឧបាសាសនា សត្វ ឧបាសាសនា សត្វ ឧបាសាសនា សត្វ

ឧបាសាសនា សត្វ ឧបាសាសនា សត្វ ឧបាសាសនា សត្វ

ឧបាសាសនា តីណិ ឧបាសាសនា តីណិ ឧបាសាសនា

សត្វ ឧបាសាសនា សត្វ ។ ឯវំ ឧបាសាសនា ។

អនុលោមប្បដិកេ ។

[៧២៧] ឧបាសាសនា ឧបាសាសនា អនុ . . .

ឧបាសាសនា ឧបាសាសនា ឧបាសាសនា សត្វ សត្វ ឧបាសាសនា សត្វ

សត្វ ឧបាសាសនា ឧបាសាសនា តីណិ ឧបាសាសនា

ឧបាសាសនា ឧបាសាសនា អនុ ឧបាសាសនា តីណិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៧៦៦) ក្នុងការប្តូរណាមួយ មានវារៈ ៧ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ
 . . . ក្នុងអធិបតីប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋាយ មានវារៈ
 ៧ ក្នុងសមនន្តរប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងអពាមពាប្បដ្ឋាយ មាន
 វារៈ ៣ ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងបុរេជាតប្បដ្ឋាយ
 មានវារៈ ៧ ក្នុងបច្ឆាជាតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារាសវនប្បដ្ឋាយ
 មានវារៈ ៧ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋាយ មាន
 វារៈ ៧ ក្នុងនិហារប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងន័ត្រិយប្បដ្ឋាយ មាន
 វារៈ ៧ ក្នុងនិឈានប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងមគ្គប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧
 ក្នុងនិសម្បយត្ថប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិប្បយត្ថប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣
 ក្នុងនោនត្ថប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនោវិតតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ។
 បណ្ឌិត គប្បីរាប់យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោមប្បដ្ឋាន៖ ។

(៧៦៧) ក្នុងការប្តូរណាមួយ មានវារៈ ៨ ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋាយ
 . . . ក្នុងអធិបតីប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១០ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧
 ក្នុងសមនន្តរប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៨
 ក្នុងអពាមពាប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១៣
 ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៨ ក្នុងបុរេជាតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣

វស្សនត្ថិកេ បញ្ញាវិហ

បច្ឆាជាតេ តីណិ អាសេវនេ តីណិ កម្មេ សត្ត
 វិចារកេ ឯកំ អាហារេ សត្ត ឥន្ទ្រិយេ សត្ត
 ឈានេ សត្ត មក្កេ សត្ត សម្មយុត្តេ តីណិ វិប្ប-
 យុត្តេ បញ្ច អត្ថិយា តេរស នត្ថិយា សត្ត វិគតេ
 សត្ត អវិគតេ តេរស ។ ឯវំ គណេតតំ ។

បច្ចនីយានុលោមំ ។

វស្សនត្ថិកំ អដ្ឋមំ និដ្ឋិតំ

ឧស្សនត្ថិកៈ បញ្ញាវារៈ

កង្កែបបាតាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ កង្កែបសាសនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
 កង្កែបកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ កង្កែបវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ កង្កែប
 អាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ កង្កែបភ័ន្តិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ កង្កែប
 ឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ កង្កែបមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ កង្កែបសម្ប-
 យុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ កង្កែបវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ កង្កែប
 អត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ កង្កែបនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ កង្កែបវិគតប្ប-
 ច្ច័យ មានវារៈ ៧ កង្កែបវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ។ បណ្ឌិត
 គប្បីរាប់យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ បច្ចនីយានុលោម ។

ចប់ ឧស្សនត្ថិកៈ ទី ៨

អភិធម្មបិដកេ

បដ្ឋានសូ បគុត្តោ ភាគោ

អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ បច្ចិមំ

មាតិកាបត្រានិ

មាតិកា

អង្កេ

វិចិត្រតិកំ

បដិច្ចវារោ	១
អនុលោមំ	”
បច្ចនីយំ	៣៧
អនុលោមប្បច្ចនីយំ	៦៦
បច្ចនីយានុលោមំ	”
បច្ចយវារោ	”
អនុលោមំ	”
បច្ចនីយំ	៧២
សំសង្កវារោ	៧៨
អនុលោមំ	”
បច្ចនីយំ	៨១
បញ្ចវារោ	៨២
អនុលោមំ	”
បច្ចនីយំ	២៣០

អភិធម្មបិដក

បដ្ឋាន បត្តភាគ

អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន ខាងចុង

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា

ទំព័រ

វិចិត្រតិកៈ

បដិច្ចវារៈ	១
អនុលោម	”
បច្ចនីយៈ	៣៧
អនុលោមប្បច្ចនីយៈ	៦៦
បច្ចនីយានុលោម	”
បច្ចយវារៈ	”
អនុលោម	”
បច្ចនីយៈ	៧២
សំសង្កវារៈ	៧៨
អនុលោម	”
បច្ចនីយៈ	៨១
បញ្ចវារៈ	៨២
អនុលោម	”
បច្ចនីយៈ	២៣០

មាតិកា

អង្កេត

អនុលោមប្បច្ចន័យ	២៤០
បច្ចន័យានុលោម	២៤១

ប្រតិបត្តិ

បដិច្ចវារ	២៤៣
អនុលោម	”
បច្ចន័យ	២៤៧
អនុលោមប្បច្ចន័យ	២៥២
បច្ចន័យានុលោម	”
បញ្ចវារ	២៥៣
អនុលោម	”
បច្ចន័យ	២៥៤
អនុលោមប្បច្ចន័យ	២៥៥
បច្ចន័យានុលោម	”

ស្រុកប្រតិបត្តិ

បដិច្ចវារ	៣០១
អនុលោម	”
បច្ចន័យ	៣១០
អនុលោមប្បច្ចន័យ	៣១៨

សន្លឹកប្រាក់មាតិកា

៣៩៣

មាតិកា

ទំព័រ

អនុលោមប្បច្ចនីយៈ ២៤០

បច្ចនីយានុលោម ២៤១

បំពាក់:

បដិច្ចវារៈ ២៤៣

អនុលោម ”

បច្ចនីយៈ ២៤៧

អនុលោមប្បច្ចនីយៈ ២៥២

បច្ចនីយានុលោម ”

បញ្ជាវារៈ ២៥៣

អនុលោម ”

បច្ចនីយៈ ២៧៤

អនុលោមប្បច្ចនីយៈ ២៧៧

បច្ចនីយានុលោម ”

ទស្សនត្ថិកៈ

បដិច្ចវារៈ ៣០១

អនុលោម ”

បច្ចនីយៈ ៣១០

អនុលោមប្បច្ចនីយៈ ៣១

មាតិកា

អង្កេត

បច្ចុន័យនុលោម	៣១៩
សហជាតិវារោ	៣២០
បច្ចុយវារោ	”
អនុលោម	”
បច្ចុន័យ	៣២៨
អនុលោមបច្ចុន័យ	៣៣៨
បច្ចុន័យនុលោម	”
សំសង្ការវារោ	៣៣៩
អនុលោម	”
បច្ចុន័យ	៣៤១
អនុលោមបច្ចុន័យ	៣៤៣
បច្ចុន័យនុលោម	”
សម្បយុត្តវារោ	៣៤៤
បញ្ចវារោ	”
អនុលោម	”
បច្ចុន័យ	៣៨៣
អនុលោមបច្ចុន័យ	៣៨៨
បច្ចុន័យនុលោម	”

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

៣៧៤

មាតិកា

ទំព័រ

បច្ច័ន្និយានុលោម	៣១៧
សហជាតិវរៈ	៣២០
បច្ច័យវរៈ	”
អនុលោម	”
បច្ច័ន្និយៈ	៣២៨
អនុលោមបច្ច័ន្និយៈ	៣៣៨
បច្ច័ន្និយានុលោម	”
សំសង្ករៈ	៣៣៧
អនុលោម	”
បច្ច័ន្និយៈ	៣៤១
អនុលោមបច្ច័ន្និយៈ	៣៤៣
បច្ច័ន្និយានុលោម	”
សម្បយុត្តវរៈ	៣៤៤
បញ្ញាវរៈ	”
អនុលោម	”
បច្ច័ន្និយៈ	៣៤៣
អនុលោមបច្ច័ន្និយៈ	៣៤៨
បច្ច័ន្និយានុលោម	”

វិវិទុប្បត្តិ	អវិវិទុប្បត្តិ	អង្គ	រដ្ឋលេខាយ័
សវត្តក	សវត្តក	១	១៣
អវតារ	អវតារ	៨	៦
សវត្តក	សវត្តក	៦៥	៣
អវត្តកវិចារ-	អវត្តកវិចារ-	១៧៧	១០
វិចារស្ស	វិចារស្ស	១៨១	៦
អវត្តកវិចារ-	អវត្តកវិចារ-	១៩៤	២
មតស្ស	មតស្ស	១៩៥	៨
ឥមនា	ឥមនា	១៩៨	១០
សវត្តកសវតារ	សវត្តកសវតារ	២៣៩	៥
ប័តិសហគតតា	ប័តិសហគតតា	២៤៥	២០
នវប្បាក	នវប្បាក	២៩៨	១០
ការម្ម	ការម្ម-	៣២៦	៤
ឧប្បនិស្សយប្បច្ចយា	ឧបនិស្សយប្បច្ចយា	៣២៧	១៤
នសមនប្បច្ចយា	នសមនប្បច្ចយា	៣៣២	១០
	សម្មយុត្តិវិវា	៣៤៤	២
ទស្ស	ទស្ស-	៣៧២	៨
បច្ចយា	បច្ចយា	៣៨៥	៦

សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុស-ត្រូវ

៣៩៦

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
ចិត្តសមុជ្ជារូប	ចិត្តសមុជ្ជានរូប	៦៧	១៩
គប្បរាប់	គប្បរាប់	១៧	១៧
ប្រកបវិចារៈ	ប្រកបដោយវិចារៈ	៧២	៦
កាលរំលឹង	កាលយល់តាម	៨១	៤
វិតក្កៈ	វិតក្កៈ	៨៧	១៧
មិនមានខ្លួន	មិនមែនខ្លួន	៩៥	១៨
ដែលមិនមានតក្កៈ	ដែលមិនមានវិតក្កៈ	៩៧	១៧
ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ៣	ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ	១០១	៤
ជាទីឲ្យគោរព	ជាទីគោរព	១០៦	១៧
ឲ្យជាទីឲ្យគោរព	ឲ្យជាទីគោរព	”	”
បរិកម្មនៃចិត្តតដ្ឋាន	បរិកម្មនៃចិត្តតដ្ឋាន ...	១១២	៧
ដោយអន្តរប្បច្ច័យ	ដោយអន្តរប្បច្ច័យ	១១៥	៧
វិចារៈផង	វិចារៈផង	១៤០	៥
ប្រកដោយ	ប្រកបដោយ	១៤៨	៤
ពួកចិត្តស	ពួកចិត្តស-	១៥៣	១៥
ដោយការសរនប្ប-	ដោយការសរនប្ប-	១៧៧	៤២

សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុស-ត្រូវ

៣៧

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
អាក៌ព្វញ្ចាយតនៈ	នៃអាក៌ព្វញ្ចាយតនៈ	១៧៨	៧
វិប្បយុត្តប្បថ្នយ	វិប្បយុត្តប្បថ្នយ	២១៦	៨
ដាយអត្ថប្បថ្នយ	ដោយអត្ថប្បថ្នយ	២២៥	១០
សមុដានរូប	សមុដ្ឋានរូប	២២៧	២
ប្រកប	ប្រកប	២៣០	១២
ដែលប្រករដោយ	ដែលប្រកបដោយ	២៣២	២
នៃជិស្ខន្ធ	នៃបជិស្ខន្ធ	២៤៦	១០
បកត្ថបនិស្សយ	បកត្ថបនិស្សយ	២៧៦	១២
ដែលគួរលះ	ដែលគួរលះ	៣៣០	៣
	សម្បយុត្តិវិវាទៈ	៣៤៤	២
ដែលមិនគួរលះ	ដែលគួរលះ	៣៤៥	៣
កង្កកណ្ហ	កង្កកណ្ហៈ	៣៦៦	៤

សៀវភៅនេះ ត្រូវបានបោះពុម្ពឡើងវិញ ដោយប្រាក់អំណោយនៃ
អ្នកខាងក្រោមនេះ ៖

Printing costs were kindly met by the follwing organizations

To the memory of my father Mr. Keirō Oda **Mr. Hidesō Oda**
1-7-16 Shikitsu-higashi, Naniwa-ku, Osaka Japan

この本は次の方によって復刻されました。

亡父 小田恵郎の供養の為、小田英三
大阪市浪速区敷津東1-7-16

ព្រះត្រៃបិដក ភាគទី ១១០ " អភិធម្មបិដក "

ការផ្សាយរបស់ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ, ភ្នំពេញ

ការបោះពុម្ពជាថ្មីឡើងវិញ របស់សមាគមជំនួយដល់ការបោះពុម្ពព្រះត្រៃបិដកឡើងវិញ

បោះពុម្ព ថ្ងៃទី ១០ កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៩៤

សហប្រតិបត្តិការរៀបរៀង និងបោះពុម្ពនៅប្រទេសជប៉ុន

TRIPITAKA VOL.97

“ABHIDHAMMA PITAKA”

Published by the Buddhist Institute, phnom Penh

Reproduced with the kind cooperation of the

TRIPITAKA PUBLISHING COMMITTEE

First edition 1994

printed in Japan by Hirosaki Sogo Printing Ltd.

トリピタカ（南伝大蔵経）全110巻・アビダルマピタカ第97巻

発行：プノンペン仏教研究所

復刻救援：カンボジア版トリピタカ（南伝大蔵経）復刻救援委員会

発行：1994年12月8日

印刷・製本／弘前相互印刷株式会社

製作にあたり弘前相互印刷株式会社の多大な協力を得ました。

